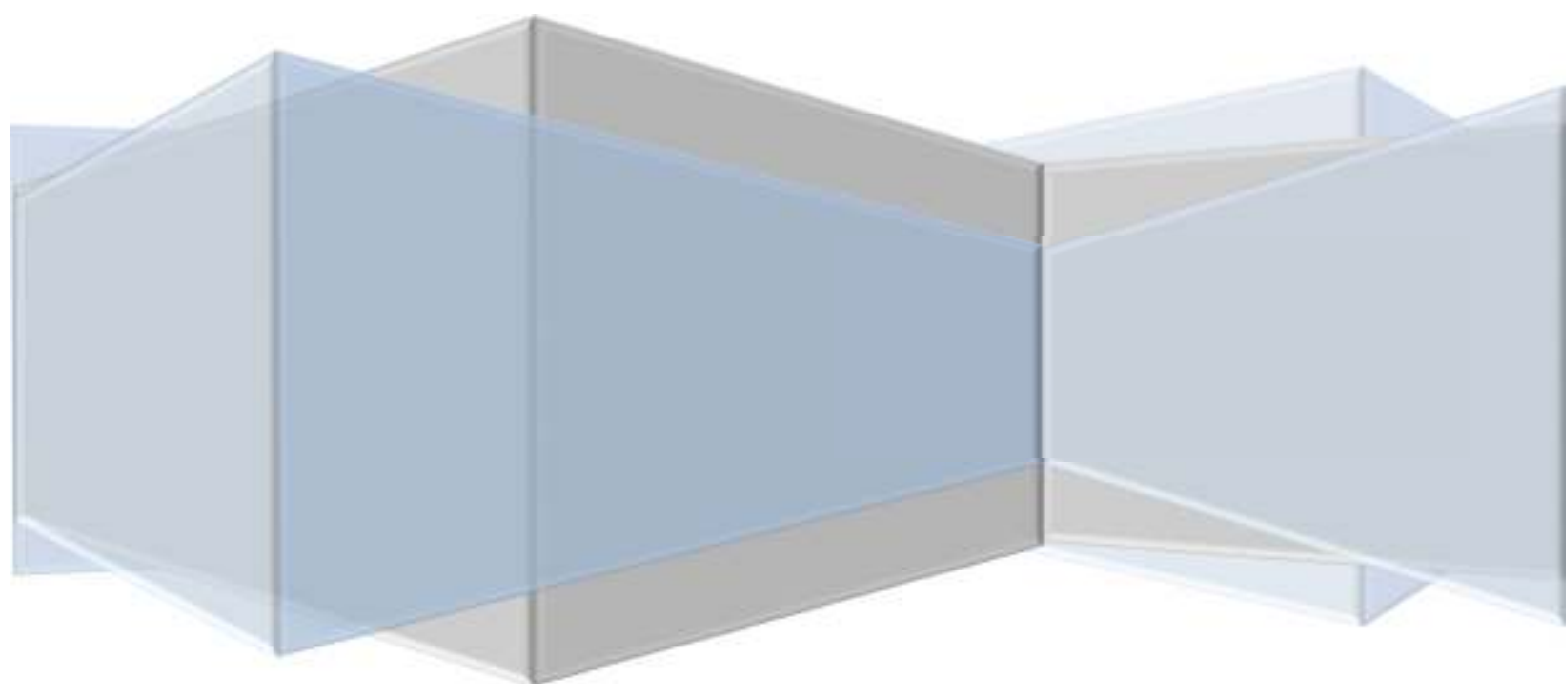

ΔΗΜΟΣ ΜΟΣΧΑΤΟΥ - ΤΑΥΡΟΥ

**ΣΧΕΔΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
2014 – 2019**

ΔΗΜΟΥ ΜΟΣΧΑΤΟΥ - ΤΑΥΡΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΜΟΣΧΑΤΟΥ – ΤΑΥΡΟΥ

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2014-2019
ΔΗΜΟΥ ΜΟΣΧΑΤΟΥ – ΤΑΥΡΟΥ**

ΜΟΣΧΑΤΟ – ΤΑΥΡΟΣ © 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1: Μεθοδολογία	7
A. Οι βασικές έννοιες του επιχειρησιακού προγράμματος: Στόχοι, θεσμικό πλαίσιο και μεθοδολογία σύνταξης	8
A.1 Σκοπιμότητα μελέτης	8
A.2 Ο προγραμματισμός σε τοπικό επίπεδο	8
A.2.1 Θεωρητικό υπόβαθρο	8
A.2.2 Βασικές αρχές τοπικού προγραμματισμού	10
A.2.3 Μέθοδοι και πρακτικές του τοπικού προγραμματισμού	11
A.3 Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	12
A.4 Στόχοι και μεθοδολογία σύνταξης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	15
A.4.1 Σκοπός των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	15
A.4.2 Κύρια χαρακτηριστικά των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	17
A.4.3 Περιεχόμενο και μεθοδολογία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	20
B. Οι βασικές αρχές του Ευρωπαϊκού, Εθνικού και Περιφερειακού προγραμματισμού κατά την περίοδο 2014-2020	29
B.1 Η Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική	29
B.1.1 Πολιτική της Συνοχής	30
B.1.2 Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική «Ευρώπη 2020»	31
B.1.3 Εμβληματικές πρωτοβουλίες «Ευρώπη 2020»	33
B.1.4 Άλλες χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης	36
B.2 Ο Εθνικός Αναπτυξιακός Προγραμματισμός της περιόδου 2014-2020	37
B.3 Χαρακτηριστικά του αναπτυξιακού σχεδιασμού της περιόδου 2014-2020, Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα	44
B.3.1 Τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα 2014-2020	45
B.3.2 Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αττικής 2014-2020	57
Κεφάλαιο 2: Υφιστάμενη Κατάσταση	65
Μέρος Α': Υφιστάμενη Κατάσταση Εξωτερικού Περιβάλλοντος Δήμου	65
A. Γενικά πληθυσμιακά χαρακτηριστικά	66
A.1 Πληθυσμιακή και ιστορική εξέλιξη της περιοχής	66
A.2 Εξέλιξη πληθυσμού του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου	73
A.3 Κατοικίες – Νοικοκυριά	88
A.4 Χρήση ιδιοκτησίας κατοικιών	93
A.5 Ανέσεις κατοικιών	94
B. Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής στον Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου	96
B.1 Υφιστάμενη κατάσταση Περιβάλλοντος Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου	96
B.1.1 Φυσικό τοπίο	99
B.1.2 Οικοσυστήματα	99
B.1.2.1 Χλωρίδα και πανίδα	99
B.1.3 Κλίμα – Μετεωρολογικά δεδομένα	100
B.1.3.1 Θερμοκρασία	101
B.1.3.2 Άνεμοι	102
B.1.3.3 Βροχοπτώσεις – Υγρασία	103
B.1.3.4 Ομβροθερμικό διάγραμμα	105
B.1.3.5 Βιοκλίμα	105

B.1.3.6 Μικροκλίμα	107
B.1.4 Εκτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης ρύπανσης	107
B.1.4.1 Ακουστικό περιβάλλον	116
B.1.4.2 Ρύπανση εδαφών και υπόγειων νερών	117
B.1.4.3 Αντιμετώπιση ρύπανσης περιβάλλοντος –επάρκειας φυσικών πόρων	117
B.1.4.4 Υπόγεια νερά – Επάρκεια υδατικών πόρων	117
B.2 Υφιστάμενη κατάσταση πολεοδομικού ιστού του Δήμου Μοσχάτου –Ταύρου	118
B.2.1 Πολεοδομική οργάνωση	118
B.2.2 Γενικό πολεοδομικό σχέδιο – Χρήσεις γης	124
B.2.3 Συντελεστής δόμησης	126
B.2.4 Ολυμπιακός – Μητροπολιτικός Πόλος Φαλήρου	127
B.3 Φυσιογνωμία – Χαρακτηριστικά αστικού χώρου	133
B.3.1 Χαρακτηριστικά αστικού χώρου ως προς τον πολιτισμό και αθλητισμό	133
B.3.2 Δίκτυα αστικής υποδομής – Τεχνικές υποδομές	139
B.3.2.1 Οδικό δίκτυο	139
B.3.2.2 Συγκοινωνιακό δίκτυο σταθερής τροχιάς	142
B.3.2.3 Δίκτυο λεωφορειακών γραμμών	142
B.3.2.4 Ύδρευση	143
B.3.2.5 Αποχέτευση	143
B.3.2.6 Ηλεκτρική ενέργεια	145
B.3.2.7 Φυσικό αέριο	145
B.3.2.8 Πληροφορική και τηλεπικοινωνίες	145
Γ. Κοινωνική σύνθεση και κοινωνικές υποδομές στον Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου	147
Γ.1 Κοινωνική σύνθεση και εκπαιδευτικό επίπεδο πληθυσμού	147
Γ.1.1 Οικογενειακή κατάσταση	147
Γ.1.2 Δημότες, ετεροδημότες, αλλοδαποί	151
Γ.1.3 Βασικά στοιχεία οικονομικών μεταναστών	154
Γ.1.4 Εκπαιδευτικό επίπεδο πληθυσμού του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου	155
Δ. Τοπική οικονομία και απασχόληση στον Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου	164
Δ.1 Η εξέλιξη και τα χαρακτηριστικά του Δείκτη Δραστηριότητας του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου (Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός)	164
Δ.2 Η εξέλιξη και τα χαρακτηριστικά της Απασχόλησης στον Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου	168
Δ.3 Η διάρθρωση του ΟΕΠ κατά Τομέα και κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας	169
Δ.4 Ο Δείκτης Ανεργίας και η εξέλιξή του στον Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου	172
Δ.4.1 Δείκτης Ανεργίας και ηλικία στον Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου	175
Δ.5 Η Επιχειρηματική Δραστηριότητα στον Δήμο Μοσχάτου - Ταύρου	181
Δ.5.1 Γενικά στοιχεία και διάρθρωση των επιχειρήσεων ανά νομική μορφή	181
Δ.5.2 Διάρθρωση των επιχειρήσεων ανά κλάδο παραγωγής	183
Δ.5.2.1 Επιχειρήσεις του Πρωτογενή Τομέα Παραγωγής	183
Δ.5.2.2 Επιχειρήσεις του Δευτερογενή Τομέα Παραγωγής	183
Δ.5.2.3 Επιχειρήσεις του Τριτογενή Τομέα Παραγωγής	185
Δ.6 Οικοδομική δραστηριότητα στον Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου	189
Δ.7 Περιουσία Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου	191
Μέρος Β': Περιγραφή Υφιστάμενης Κατάστασης Εσωτερικών Δομών	197
A. Τα αιρετά όργανα του Δήμου	198
A.1 Δημοτικό Συμβούλιο	198
A.2 Οικονομική Επιτροπή	203

A.3 Επιτροπή Ποιότητας Ζωής	203
A.4 Αντιδήμαρχοι	203
B. Διάρθρωση οργανικών μονάδων	205
B.1 Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας	205
Γ. Θέσεις προσωπικού ανά κατηγορία και κλάδο	210
Γ.1 Ειδικές θέσεις	210
Γ.2 Οργανικές θέσεις με σχέση εργασίας Δημοσίου Δικαίου	210
Γ.3 Προσωρινές (προσωποπαγείς) θέσεις με σχέση εργασίας Δημοσίου Δικαίου	213
Γ.4 Θέσεις με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου	214
Γ.5 Θέσεις με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου	215
Γ.6 Ενοποίηση – Μετονομασία κλάδων	216
Γ.7 Αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης σε σχέση με τον ΟΕΥ	216
Δ. Δομές του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου	221
Δ.1 Δομές Τομέων Οικονομίας και Διοίκησης	221
Δ.1.1 Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών	221
Δ.1.2 Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών	223
Δ.1.3 Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών	224
Δ.2 Δομές στους τομείς Περιβάλλοντος και Ποιότητα Ζωής	225
Δ.2.1 Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Καθαριότητας και Ανακύκλωσης	225
Δ.2.2 Διεύθυνση Πρασίνου και Κηποτεχνίας	227
Δ.2.3 Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και Δόμησης	228
Ε. Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου	231
Ε.1 Σχολική Επιτροπή	231
Ε.2 Δημοτικός Οργανισμός Προσχολικής Αγωγής & Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου (Δ.Ο.Π.Α.Κ.Α.)	233
Ε.3 Πνευματικό Κέντρο	234
Ε.4 Κοινωφελής Επιχείρηση	251
ΣΤ. Υπηρεσίες Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού	262
ΣΤ.1 Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού-Αθλητισμού και Νέας Γενιάς	262
ΣΤ.2 Δομές Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικών Προγραμμάτων	269
ΣΤ.2.1 Δομές Ψυχικής Υγείας	269
ΣΤ.2.2 Δομές Κοινωνικών Προγραμμάτων και Πρόνοιας	270
ΣΤ.3 Δομές Παιδείας	279
ΣΤ.4 Δομές Πολιτισμού	285
ΣΤ.5 Δομές Αθλητισμού	295
Ζ. Πληροφοριακή – Τεχνολογική υποδομή, Τοπική Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση	300
Η. Καταγραφή της υφιστάμενης οικονομικής κατάστασης και της οικονομικής λειτουργίας	307
Η.1 Οργάνωση και λειτουργία της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών	306
Η.2 Απολογιστικά στοιχεία οικονομικών ετών 2012 – 2014	312
Θ. Συνεργασία με όμορους Δήμους – Δράσεις υπερτοπικής ανάπτυξης και προώθηση διαδημοτικών συνεργασιών	324
Κεφάλαιο 3: S.W.O.T. Analysis	328
A. Αξιολόγηση εξωτερικού περιβάλλοντος	328
B. Αξιολόγηση εσωτερικών δομών	335
Γ. Αξιολόγηση Νομικών Προσώπων	341
Κεφάλαιο 4: Στρατηγικός Σχεδιασμός	347

A. Η στρατηγική του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου	349
B. Οι άξονες και τα μέτρα του Στρατηγικού Σχεδιασμού	360

Μεθοδολογία

Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο επιχειρείται μια προσπάθεια παρουσίασης των στόχων, των αρχών και της μεθοδολογίας του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου. Η συγκεκριμένη ανάλυση αναπτύσσεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος αναλύονται οι στόχοι, το θεσμικό πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και η μεθοδολογία σύνταξης του, η οποία στην προκειμένη περίπτωση αντλεί τα στοιχεία της από τον αναλυτικό οδηγό σύνταξης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Ε.Ε.Τ.Α.Α.

Το δεύτερο μέρος επικεντρώνεται συνοπτικά στις αρχές που διέπουν την ανάπτυξη ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος. Αυτό περιλαμβάνει την περιγραφή βασικών θεωρητικών εννοιών οι οποίες αποτελούν τον πυρήνα των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και εστιάζει στις νέες αρμοδιότητες των ΟΤΑ, μετά την εφαρμογή του προγράμματος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ». Τέλος, αναλύονται οι βασικές κατευθυντήριες αρχές των εθνικών και ευρωπαϊκών στρατηγικών πολιτικών για την περιφερειακή ανάπτυξη και την τοπική αυτοδιοίκηση και ερμηνεύονται στο πλαίσιο της επόμενης προγραμματικής περιόδου οι βασικές κατευθύνσεις όπως προσδιορίζονται στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς.

A. ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: ΣΤΟΧΟΙ, ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ.

A.1 Σκοπιμότητα μελέτης

Τις τελευταίες δεκαετίες στην Ε.Ε. υλοποιήθηκαν πολλές μεταρρυθμίσεις στον χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης. Κατά τα τελευταία χρόνια, οι αλλαγές προσανατολίζονταν κυρίως στην προσαρμογή της λειτουργίας των τοπικών και περιφερειακών αυτοδιοικήσεων στους οικονομικούς και οργανωτικούς περιορισμούς και δεσμεύσεις που επέβαλαν οι οικονομικές συγκυρίες.

Υπό τις συνθήκες που διαμορφώθηκαν την τελευταία τετραετία σε όλη την Χώρα και σε μια περίοδο όπου χαρακτηρίζεται από έντονες μεταβάσεις και διαφοροποιήσεις αφενός λόγω των αλλαγών που πραγματοποιούνται στο σύνολο της Δημόσιας Διοίκησης και αφετέρου στις ευρύτερες επιπτώσεις λόγω των δεσμεύσεων που επεβλήθησαν από τα μνημόνια, ο ευρύτερος ρόλος των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης που πρόκειται να διαδραματίσουν στην σύγχρονη ελληνική κοινωνία γίνεται ολοένα και πιο σύνθετος.

Οι Ο.Τ.Α προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις σύγχρονες ανάγκες και να ανταποκριθούν στα αιτήματα των τοπικών κοινωνιών θα πρέπει πέραν του εκτελεστικού τους ρόλου, να αναλάβουν και πρωτοβουλία προκειμένου να αποτελέσουν όργανα σχεδιασμού και προγραμματισμού οργανώνοντας και προωθώντας την αναπτυξιακή διαδικασία σε τοπικό επίπεδο.

Η εφαρμογή ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος αποτελεί ένα ουσιαστικό μέσο για την αποτελεσματικότερη, και αποδοτικότερη οργάνωση και διαχείριση των πόρων, λαμβάνοντας υπόψη κατά κύριο λόγο τις τοπικές ανάγκες και προτεραιότητές αλλά και το ευρύτερο πλαίσιο με στόχο την αναβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης, την βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών, την ενδυνάμωση της διαδικασίας του δημοκρατικού προγραμματισμού και της δημοκρατικής συμμετοχής των πολιτών. Επιδίωξη λοιπόν ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος ως ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχέδιο, είναι να αποτελέσει το βασικό μέσο σχεδιασμού και προγραμματισμού προκειμένου οι Ο.Τ.Α να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις των σύγχρονων τοπικών κοινωνιών.

A.2 Ο προγραμματισμός σε τοπικό επίπεδο

A.2.1 Θεωρητικό υπόβαθρο

Ο προγραμματισμός αποτελεί βασική δραστηριότητα που περιέχεται σε όλες τις δράσεις και ενέργειες όλων των οργανισμών και επιχειρήσεων. Ο

προγραμματισμός απαιτείται να γίνεται έγκαιρα προκειμένου να είναι ευνοϊκότερα τα προσδοκώμενα αποτελέσματα και μικρότερο το κόστος της επιδιωκόμενης ανάπτυξης.

Στην περίπτωση της τοπικής ανάπτυξης, ο προγραμματισμός «ασχολείται βασικά με την ορθολογική ανάπτυξη του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, ώστε μέσω της πρόσφορης ανάπτυξης των αναγκαίων κοινωνικών λειτουργιών, να καταστεί αυτό περισσότερο ωφέλιμο και αποδοτικό για τους ανθρώπους που κατοικούν μέσα σε ευρύτερες περιοχές, οι οποίες εκτείνονται πέρα από τα καθιερωμένα όρια μιας συγκεκριμένης κοινότητας» (Φαναριώτης, 1999).

Η εύρεση του κατάλληλου προτύπου σχεδιασμού της ανάπτυξης αποτελεί κάθε φορά σημαντικό ζήτημα για τις δημόσιες αρχές και ιδιαίτερα τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Το κυρίαρχο πρότυπο σχεδιασμού κατά την δεκαετία του 70 ήταν το «πολικό πρότυπο» ή αλλιώς «ανάπτυξη εκ των άνω» όπου τα ανώτερα όργανα διοίκησης αποφάσιζαν και υλοποιούσαν τον σχεδιασμό χωρίς την ουσιαστική συμμετοχή των τοπικών αρχών και των τοπικών κοινωνιών. Ωστόσο, διαχρονικά εδραιώθηκε το πρότυπο της «Ολοκληρωμένης-Τοπικής ανάπτυξης» που ταυτίζεται με τον από την «βάση προγραμματισμό» όπου το εν λόγω πρότυπο ενσωματώνει ιδέες και κριτήρια ευρύτερων κοινωνικών στόχων, κινητοποίησης ενδογενών πόρων και αναδιοργάνωσης του συστήματος προγραμματισμού με την εισαγωγή περισσότερων συμμετοχικών διαδικασιών μέσω του λεγόμενου «δημοκρατικού προγραμματισμού».

Πλέον, επαφίεται στις τοπικές αρχές η εφαρμογή εξειδικευμένων παρεμβάσεων όπου σύμφωνα με τον Henriques, θα πρέπει να σχετίζονται με τις ακόλουθες ανάγκες:

A) Την ανάγκη για προώθηση τοπικών σχεδίων ανάπτυξης που να στοχεύουν σε εθελοντική και γεμάτη προθυμία κοινοτική δράση. Στο επίπεδο των τοπικών κοινωνιών, οι Δήμοι οφείλουν να αναγνωρίσουν τους διεθνείς δομικούς περιοριστικούς παράγοντες όσον αφορά τις τοπικές δράσεις και να διαμορφώσουν ένα πλαίσιο για τοπικές εναλλακτικές στρατηγικές, οι οποίες δίνουν προτεραιότητα στους τοπικούς πόρους. Όπου κρίνεται απαραίτητη η τοπική πρωτοβουλία για την αντιμετώπιση προβλημάτων τοπικής φύσης, επιβάλλεται η κινητοποίηση της κοινότητας γύρω από τοπικά σχέδια ανάπτυξης που μπορούν να δώσουν συμπαγείς και σαφείς λύσεις. Επομένως, η δράση που προσανατολίζεται προς την επίλυση των διαφόρων προβλημάτων μπορεί να συνδεθεί με τους στρατηγικούς σκοπούς ενός προγράμματος δράσης σε τοπικό επίπεδο. Η κατάρτιση ενός τέτοιου σχεδίου προϋποθέτει τα ακόλουθα βήματα:

i. Αναγνώριση των κρίσιμων και «αισθητών» προβλημάτων της τοπικής κοινότητας.

ii. Αναγνώριση και οργάνωση των ενδιαφερόντων της κοινότητας.

iii. Ευρεία συνειδητοποίηση των σχέσεων μεταξύ των προβλημάτων και της τοπικής υπανάπτυξης.

iv. Αναδόμηση της αίσθησης της συμμετοχής στα κοινά.

v. Κατανόηση των εξωγενών περιορισμών και των τρόπων με τους οποίους θα πραγματωθεί η τοπική αντίδραση στους περιορισμούς αυτούς.

Β) Την ανάγκη να ενισχυθούν οι συλλογικές τοπικές δομές και αρχές. Απαιτείται πλήρης αξιοποίηση των πολιτικών και σχεδιαστικών αρμοδιοτήτων του Δήμου. Οι θεσμικές αρμοδιότητες πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την άμυνα των τοπικών ενδιαφερόντων και τη διατήρηση της πιθανότητας ένταξης των τοπικών πόρων στις στρατηγικές προτεραιότητες που τίθενται. Ο Δήμος διαδραματίζει εξέχοντα ρόλο στην κινητοποίηση των πόρων αλλά και των τοπικών πρωτοβουλιών.

Γ) Την ανάγκη να ενισχυθεί η κοινοτική αλληλεγγύη, ώστε να αυξηθεί η συμμετοχή των πολιτών στα κοινά.

A.2.2 Βασικές αρχές τοπικού προγραμματισμού

Σύμφωνα με το **Φαναριώτη (1999)**, οι βασικές αρχές που πρέπει να ενσωματώνονται σε όλα τα στάδια του προγραμματισμού σε τοπικό επίπεδο είναι η εξής:

i. *Η αρχή του στρατηγικού προγραμματισμού.* Όλα τα επίπεδα της διοίκησης (κεντρική διοίκηση, περιφερειακή διοίκηση, Τοπική Αυτοδιοίκηση) οφείλουν να συμμετέχουν ισότιμα στον προγραμματισμό, του οποίου άλλωστε φέρουν και το μεγαλύτερο βάρος. Περαιτέρω, στον προγραμματισμό συμμετέχουν και οι οργανισμοί κοινωφελούς χαρακτήρα καθώς επίσης ιδιωτικοί φορείς που αντιμετωπίζουν προβλήματα ανάπτυξης μέσα στα πλαίσια των περιοχών που δραστηριοποιούνται².

ii. *Η αρχή της ανάπτυξης εκ των κάτω (development from below).* Όπως προαναφέρθηκε, η τοπική ανάπτυξη είναι ζήτημα κυρίως της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των τοπικών κοινότητων. Καθώς λοιπόν η τοπική κοινότητα είναι αυτή που επηρεάζεται από τα αποτελέσματα της ανάπτυξης, θα πρέπει να είναι σε θέση να καθορίζει ουσιαστικά και τα αποτελέσματα αυτά.

iii. *Η αρχή της αυτοδύναμης ανάπτυξης.* Τα προγράμματα τοπικής ανάπτυξης πρέπει να προωθούνται κατά κύριο λόγο με χρηματοδότηση από τοπικούς πόρους και μέσω της υιοθέτησης οικονομικών κινήτρων. Δευτερευόντως δε με την ενίσχυση της κεντρικής διοίκησης.

iv. *Η αρχή της επικουρικότητας.* Στις περιπτώσεις όπου οι μονάδες τοπικού επιπέδου δεν έχουν τη δυνατότητα να προωθήσουν τα απαραίτητα για την περιοχή αναπτυξιακά προγράμματα, πρέπει τα προγράμματα αυτά να εκτελούνται από φορείς ανώτερου διοικητικού επιπέδου.

v. *Η αρχή της εναρμόνισης των τοπικών προγραμμάτων ανάπτυξης με ευρύτερα αναπτυξιακά προγράμματα περιφερειακού επιπέδου.* Η αρχή αυτή συνδέεται με την προηγούμενη και εννοεί ότι η ανάπτυξη, ως ενιαία διαδικασία, εξειδικεύεται κατά επίπεδα.

A.2.3 Μέθοδοι και πρακτικές του τοπικού προγραμματισμού

Αρχικά, με το Ν. 1622/1986 εισάγεται ο θεσμός των **Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων**, τα οποία εκπονούνται από τους Δήμους στα πλαίσια των σχετικών κατευθύνσεων που προσδιορίζονται από τα αντίστοιχα Νομαρχιακά Αναπτυξιακά Προγράμματα (*Νικολόπουλος, Σαββαΐδου και Σαπουνάκης, 2008*). Ωστόσο, η εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών υπήρξε προβληματική, πολλά από αυτά δεν κατάφεραν να υλοποιηθούν και παρέμειναν στη φάση της σχεδίασης.

Οι κυριότερες **αδυναμίες** των Τ.Α.Π. που έχουν αναφερθεί θεωρείται ότι οφείλονται στους εξής λόγους:

1. Σχεδίαση των προγραμμάτων σε εξωτερικά γραφεία μελετών, τα οποία μη γνωρίζοντας τις πραγματικές ανάγκες κάθε περιοχής προχωρούσαν σε εξωπραγματικές μελέτες, που δεν ανταποκρίνονταν στα πραγματικά τοπικά δεδομένα.

2. Η ελλιπής συνεργασία με τους φορείς και κατοίκους οι οποίοι θα έπρεπε φυσιολογικά να έχουν τον «πρώτο λόγο» στις αποφάσεις και την υλοποίηση του προγράμματος.

3. Η έλλειψη αξιολόγησης και συνεχούς αναπροσαρμογής τους μετά τη διαδικασία εφαρμογής.

4. Η εγγενής αδυναμία των Ο.Τ.Α. στη συνέχιση της αναπτυξιακής διαδικασίας μετά την παράδοση του Προγράμματος στις υπηρεσίες τους, λόγω ανεπάρκειας του προσωπικού, τόσο ποιοτικής όσο και ποσοτικής.

5. Η ανεπάρκεια των οικονομικών πόρων οι οποίοι ήταν δυσανάλογοι σε σχέση με αυτούς που απαιτούσε το Τ.Α.Π.

Λόγω των ανωτέρω αδυναμιών, επήλθε σταδιακά η εγκατάλειψη των Τ.Α.Π και στα πλαίσια εκσυγχρονισμού των υπάρχοντων πρακτικών προγραμματισμού με τον Ν. 3463/2006, θεσπίστηκε για πρώτη φορά η υποχρεωτική κατάρτιση **Επιχειρησιακών Προγραμμάτων** στους Δήμους τα οποία στην ουσία θα αποτελέσουν έγγραφο που θα καλύπτει το σύνολο των δράσεων τοπικής ανάπτυξης καθώς και οργάνωσης των υπηρεσιών των Ο.Τ.Α και των Νομικών τους Προσώπων. Στην ουσία, η κατάρτιση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων θα περιλαμβάνει το τετραετές πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης, το πρόγραμμα ανάπτυξης των υπηρεσιών του Ο.Τ.Α και τον οικονομικό προγραμματισμό.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα λοιπόν, ως βασικό εργαλείο σχεδιασμού και υλοποίησης πολιτικών αποκτά ιδιαίτερη σημασία καθώς:

- Αποτελεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική αντιμετώπισης των τοπικών προβλημάτων αποφεύγοντας τις αποσπασματικές ενέργειες.
- Αποτελεί ένα μέσο για την ορθολογικότερη οικονομική διαχείριση του Ο.Τ.Α. καθώς συμβάλλει τόσο στην εξεύρεση νέων πόρων όσο και στην αποδοτικότερη κατανομή και αξιοποίηση των περιορισμένων πόρων.
- Διευκολύνει τη χάραξη του Σχεδίου Ανάπτυξης σε Εθνικό και Περιφερειακό Επίπεδο.
- Αποτελεί μέσο Δημοκρατικού Προγραμματισμού ενισχύοντας τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων σε κάθε πολιτική και εκφράζοντας τις πραγματικές ανάγκες και επιθυμίες του τοπικού πληθυσμού.
- Αναβαθμίζει την εικόνα του Ο.Τ.Α. προσδίδοντάς της το κύρος της διαχείρισης θεμάτων μείζονος σημασίας.
- Βελτιώνει την εσωτερική οργάνωση του Δήμου προσανατολίζοντας τις εσωτερικές λειτουργίες σε νέα πρότυπα εργασίας και εισάγοντας νέες τεχνικές μεθοδολογίες. Λειτουργεί συνεκτικά και συντονίζει τις επιμέρους δράσεις του Οργανισμού αλλά και των επιμέρους Νομικών Προσώπων του.

A.3 Θεσμικό Πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα θεσμοθετούνται για πρώτη φορά στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων παρ. 4 του άρθρου 206 του ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114/Α'). Στα άρθρα 203 έως 207 προσδιορίζονται οι κατευθυντήριες γραμμές υλοποίησης ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος οι οποίες αποσαφηνίζονται με ένα πιο ολοκληρωμένο τρόπο με τις υπουργικές αποφάσεις (ΦΕΚ 534/ 13-04-2007). Στη συνέχεια παρατίθεται το θεσμικό πλαίσιο για την κατάρτιση των Ε.Π. των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ:

1. Τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων Του Ν.3463/2006 (ΦΕΚ 114 Α΄).

2. Η 18183/2-4-2007 (ΦΕΚ 534 Β΄) Υπουργική Απόφαση «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού» με τη διόρθωση σφάλματος (ΦΕΚ 759 Β΄).

3. Η 4503/8-8-2007 (ΦΕΚ 1613 Β΄) Υπουργική Απόφαση «Τροποποίηση της υπ΄ αριθμ 18183/2007 Υ.Α.» όπως αυτή ισχύει.

4. Η 71841/21-12-2007 (ΦΕΚ 19 Β΄) Υπουργική Απόφαση «Τροποποίηση της υπ΄ αριθμ 18183/2007 Υ. Α.» όπως αυτή ισχύει.

5. Η 16422/17-04-2008 Υπουργική Απόφαση Τροποποίηση της υπ΄ αριθμ 18183/2007 Υ.Α.» όπως αυτή ισχύει.

6. Αριθμ. 5694 /11-04-2011 Υπουργική Απόφαση Τροποποίηση της υπ΄ αριθμ. 18183/2-4-2007 (ΦΕΚ 534 Β΄/ 13.4.2007) Υπουργικής Απόφασης με τίτλο «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού».

7. της υπ΄ αριθμ. 41179/2014 Υπουργικής Απόφασης: «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014-2019»

8. Το Προεδρικό Διάταγμα 185/12-9-2007 (ΦΕΚ 221 Α΄) «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού.

9. Το Προεδρικό Διάταγμα 89/2011 (ΦΕΚ 213 Α) Τροποποίηση του υπ΄ αριθμ. 185/2007 (ΦΕΚ -221Α΄) Προεδρικού Διατάγματος «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού»

10. Η Εγκύκλιος 45/2006 ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. (Α.Π. 58939/25-10-2006).

11. Η Εγκύκλιος 66/2007 ΥΠ.ΕΣ. (Α.Π. 50837/14-9-2007).

12. Η Εγκύκλιος 8/2008 ΥΠ.ΕΣ. (Α.Π. 8910/12-2-2008).

Στα πλαίσια της στήριξης των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. για τη προώθηση του τοπικού επιχειρησιακού προγραμματισμού η Ε.Ε.Τ.Α.Α. εξέδωσε δύο σχετικούς

οδηγούς (2007,2011) μέσω των οποίων επιχειρείται να δοθούν πρακτικές κατευθύνσεις στους ΟΤΑ για την εκπόνηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Οι προηγούμενες θεσμικές ρυθμίσεις αποσκοπούν στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στους ΟΤΑ. Στόχος είναι η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων των Ο.Τ.Α., να αποτελέσει μια σταθερή εσωτερική λειτουργία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις, με συγκεκριμένο ρόλο, το ανθρώπινο δυναμικό τους

Συνεπώς, στο θεσμικό πλαίσιο καθώς και στο υποστηρικτικό υλικό του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α περιγράφονται αναλυτικά η διαδικασία κατάρτισης, τα όργανα, το περιεχόμενο και η δομή ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α.

Αναλυτικότερα όσον αφορά το περιεχόμενο και τη δομή του Ε.Π. των Ο.Τ.Α. παρατηρούνται τα εξής βασικά σημεία:

1. Το περιεχόμενο και η σύνταξη του Ε.Π. πρέπει να διαμορφώνεται ανάλογα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του κάθε Ο.Τ.Α.. Η αντίληψη της δημοτικής αρχής και των προτεραιοτήτων που θέτει, επηρεάζει καθοριστικά την ποιότητα της καταγραφής και ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής και της εσωτερικής οργάνωσης του Δήμου καθώς και όλο το περιεχόμενο του προγράμματος αλλά και της ίδιας της εφαρμογής του.

2. Στο Ε.Π. καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι, που αφορούν τόσο τις προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης όσο και την οργάνωση των υπηρεσιών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεών τους. Συνεπώς οι δράσεις που υλοποιούν τους συγκεκριμένους στρατηγικούς στόχους στα πλαίσια ενός ΕΠ μπορεί να διακριθούν στις εξής : α) Παροχή πάγιων υπηρεσιών στους κατοίκους στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων της Τ.Α., β) Δράσεις για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης (είτε με αποφάσεις και μέσα του ΟΤΑ είτε με την παρέμβαση και συνεργασία άλλων φορέων) και τέλος δράσεις για την βελτίωση του εσωτερικού περιβάλλοντος του ΟΤΑ.

3. Γίνεται εξειδίκευση των δράσεων της πενταετίας ανά έτος, με σκοπό την αποτελεσματική επίτευξη των στρατηγικών στόχων.

4. Σε σχέση με την χρηματοδότηση, οι δράσεις που λαμβάνουν χώρα σε ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα προέρχονται από υφιστάμενες πηγές. Παράλληλα, με την σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος, οι ΟΤΑ αποκτούν ετοιμότητα για την άμεση και αποτελεσματική αξιοποίηση των εκάστοτε ευκαιριών χρηματοδότησης.

A.4 Στόχοι και μεθοδολογία σύνταξης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

A.4.1 Σκοπός των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Σκοπός των πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Δήμων είναι η προώθηση της Δημοτικής και της εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και τις νέες αρμοδιότητες που ορίζει το Πρόγραμμα Καλλικράτης.

A) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα κατά κύριο λόγο θα προσδιορίζει τις νέες δραστηριότητες που θα πρέπει να εκτελέσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με απώτερους σκοπούς :

α] την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- Της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος
- Της βελτίωσης και διαχείρισης του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
- Των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης

β] τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- Της Κοινωνικής Πολιτικής και της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης
- Της Υγείας
- Της Παιδείας / Πολιτισμού / Αθλητισμού
- Της Ισότητας των Φύλων και των Ευκαιριών

γ] τη βελτίωση της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- Των οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων
- Της απασχόλησης

B) Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού

Εκτός από τις δράσεις για την προώθηση της Δημοτικής και τοπικής ανάπτυξης το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου ως δημόσιου οργανισμού (ως φορέα παροχής συλλογικών αγαθών και υπηρεσιών αλλά και ως θεσμού διασφάλισης της υλοποίησης πολιτικών σε περιφερειακό επίπεδο, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών), με σκοπούς τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας της. Ειδικότερα οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν :

- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη
- στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των υπηρεσιών της, της ανάπτυξης του υφιστάμενου προσωπικού, της μηχανοργάνωσης, της προμήθειας εξοπλισμού και της εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων
- στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, μέσω του μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης

Γ) Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου

Ο ρόλος του Δήμου, πλέον των οριοθετημένων από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιότητές, είναι να μεριμνά για τη συνολική ευημερία της περιοχής του. Η διοίκηση γίνεται αντιληπτή όχι μόνο ως διοίκηση για τη παροχή ορισμένων πάγιων υπηρεσιών του Δήμου, αλλά ως μέριμνα για το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Σ' αυτή την κατεύθυνση το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου θα πρέπει να επισημαίνει τη συμβολή που μπορούν να έχουν στην ανάπτυξή του Δήμου:

- Οι τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις)
- Οι γειτονικοί όμοροι Δήμοι
- Οι λοιποί φορείς του πολιτικο-διοικητικού συστήματος της χώρας (Κεντρικοί φορείς και Περιφέρειες)

Επομένως, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εκτός από τις υπηρεσίες, τα έργα και τις ρυθμίσεις για τα οποία είναι αρμόδιος ο Δήμος, είναι δυνατό να εντοπίζει

δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων φορέων και να προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας και συντονισμού με αυτούς.

Το πρόγραμμα εκτός των άλλων στοχεύει επίσης, στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του Δήμου με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα, σε τοπικό, διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών ή υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών.

A.4.2 Κύρια χαρακτηριστικά των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού του ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

α. Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ: Αποτελεί πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και πρόγραμμα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο. Είναι πρόγραμμα, πολυτομεακού χαρακτήρα, με εύρος θεματικών αντικειμένων αντίστοιχου του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του ΟΤΑ. Καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.

β. Αποτελεί το πενταετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του: Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανακλάται η βούληση και το όραμα της Δημοτικής Αρχής καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της εκάστοτε δημοτικής αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική και αναλύεται σε πενταετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του και τέλος σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της κάθε υπηρεσίας του δήμου και των Νομικών Προσώπων του.

γ. Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου: Η σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της αρμόδιας Υπηρεσίας Προγραμματισμού και Ανάπτυξης του.

δ. Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του: Σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος

δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του πενταετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού προγράμματος

ε. Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων : Κατά τη διαδικασία σύνταξής του συμμετέχουν με σαφώς καθορισμένο τρόπο:

- Αιρετά όργανα (Δημ. Συμβούλιο, Επιτροπές, Αντιδήμαρχοι, ΔΣ Νομικών Προσώπων, Συμβούλια Τοπικών και Δημοτικών Κοινοτήτων)
- Υπηρεσιακά στελέχη (Προϊστάμενοι υπηρεσιών, Διευθυντές Νομικών Προσώπων, στελέχη της Υπηρεσίας Προγραμματισμού και Ανάπτυξης)
- Τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή/και στη λειτουργία του ΟΤΑ
- Φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας (πχ Περιφέρεια)

στ. Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης: Το επιχειρησιακό πρόγραμμα διατυπώνει μετρήσιμους στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω της αξιοποίησης συστήματος δεικτών επίδοσης. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης της τιμής των δεικτών αξιοποιούνται τα στοιχεία (εσόδων / δαπανών, πόρων, εκροών, αποτελεσμάτων στους αποδέκτες) που τηρούνται στις βάσεις δεδομένων του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος του Δήμου.

Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνονται στις **διαδικασίες συμμετοχής**.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών και είναι ευρύτερα γνωστό στους εργαζόμενους του ΟΤΑ, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου και οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ότι αφορά την υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται.

Φιλοσοφία και Αρχές Εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος των Δήμων

- Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου αποτελεί βασικό εργαλείο προγραμματισμού, δράσεων τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου. Για το λόγο αυτό:
- Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ και προϊόν συλλογικής λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου
- Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου
- Είναι εύχρηστο, σύντομο και περιεκτικό, κωδικοποιώντας κατά το δυνατόν την πληροφορία που παρέχει, ώστε να διευκολύνει την παρακολούθηση και την επικαιροποίησή του
- Δίνει έμφαση στη διάγνωση, σε σχέση με την αποτύπωση του εξωτερικού και εσωτερικού περιβάλλοντος, για την ανάδειξη βασικών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων
- Δίδει έμφαση στον τεκμηριωμένο προσδιορισμό των ολιγάριθμων κρίσιμων ζητημάτων, στα οποία πρέπει να επικεντρώσει τις προσπάθειές του ο Δήμος, λαμβάνοντας υπόψη τα τοπικά προβλήματα, τις εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές προτεραιότητες και τις δυνατότητές του ως οργανισμού
- Οι άξονες του στρατηγικού σχεδιασμού είναι προκαθορισμένοι και σε συμφωνία με την οργάνωση των αρμοδιοτήτων σε θεματικές ενότητες (4 άξονες) (Ν 3852/2010)
- Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός αποτελεί την κεντρική αναφορά ώστε να δίνει εύκολα το υπόβαθρο, σχεδόν αυτοματοποιημένα, για την εκπόνηση επιμέρους σχεδίων δράσης (ανά υπηρεσία υλοποίησης, ανά θεματική, κλπ.)
- Διερευνά πλήθος πηγών χρηματοδότησης, αποτελώντας βάση για το σχεδιασμό και υλοποίηση δράσεων κυρίως αναπτυξιακού χαρακτήρα
- Συνδέεται με το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, το τεχνικό πρόγραμμα και τον προϋπολογισμό του Δήμου
- Υποστηρίζεται, κατά το δυνατόν, από μηχανογραφική εφαρμογή
- Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης

A.4.3 Περιεχόμενο και μεθοδολογία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Το τελικό κείμενο του επιχειρησιακού προγράμματος του Δήμου προτείνεται να περιλαμβάνει τουλάχιστον τις ακόλουθες ενότητες και κεφάλαια:

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Το εισαγωγικό κεφάλαιο θα περιλαμβάνει κυρίως την παρουσίαση της διαδικασίας και των εμπλεκόμενων στην κατάρτιση του επιχειρησιακού προγράμματος (π.χ. υπηρεσίες του Δήμου, όργανα που συστήθηκαν). Συγκεκριμένα θα περιλαμβάνει:

- Παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο οργανώθηκε η κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος
- Παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο συμμετείχαν οι υπηρεσίες και τα Νομικά πρόσωπα του Δήμου και τα υπόλοιπα όργανα (ενδεικτικά: Εκτελεστική Επιτροπή, Συμβούλια Δημοτικών ή Τοπικών κοινοτήτων, κλπ.) στην εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος
- Παρουσίαση των διαδικασιών διαβούλευσης

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Κεφάλαιο 1.1: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

- 1.1.1. Η γενική εικόνα της περιοχής του Δήμου και του Δήμου ως Οργανισμού.
- 1.1.2. Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής».
- 1.1.3. Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στο θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός».
- 1.1.4. Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στο θεματικό τομέα «Τοπική οικονομία και απασχόληση».
- 1.1.5. Το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου και οι οριζόντιες υπηρεσίες.

Κεφάλαιο 1.2: ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

- 1.2.1. Το όραμα και οι αρχές του Δήμου
- 1.2.2. Η στρατηγική του Δήμου

1.2.3. Οι Άξονες, τα Μέτρα & οι Στόχοι του Στρατηγικού Σχεδίου

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Κεφάλαιο 2.1: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ-ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ (ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ)

Κεφάλαιο 2.2: ΠΕΝΤΑΕΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

2.2.1. Πενταετής προγραμματισμός και κωδικοποίηση των δράσεων

2.2.2. Εκτίμηση των εσόδων και των πηγών χρηματοδότησης για την υλοποίηση των δράσεων

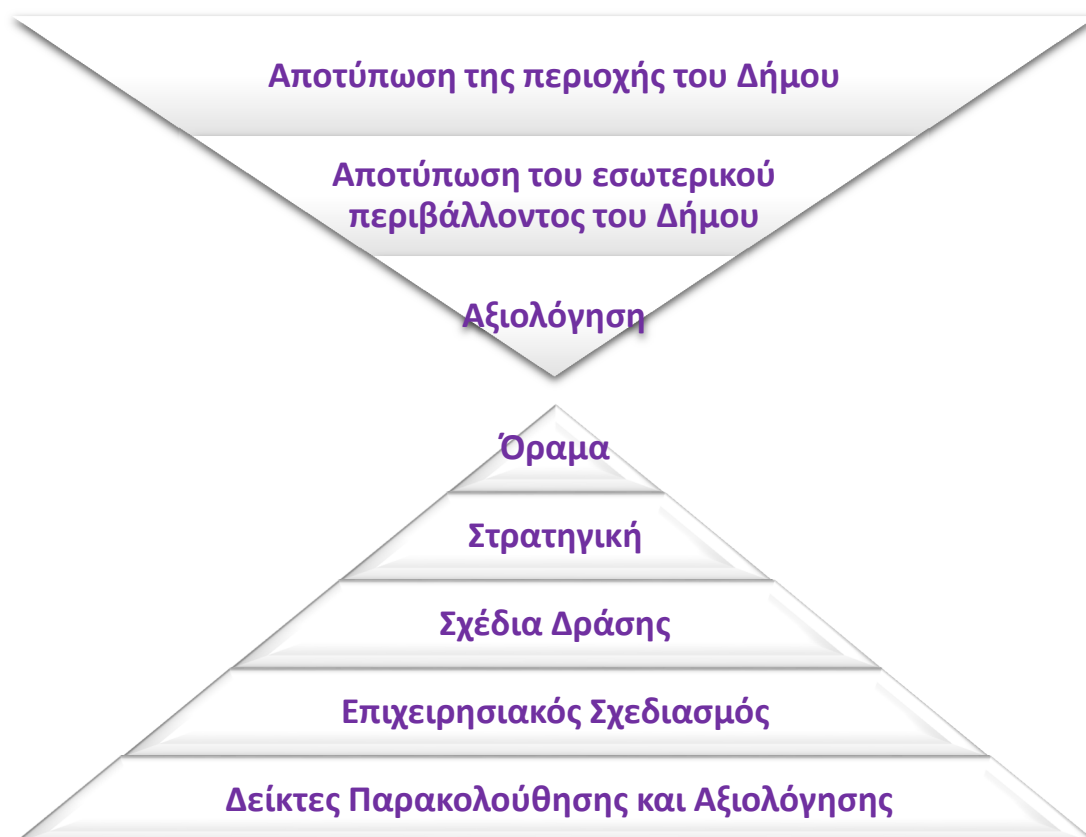
2.2.3. Κατανομή των εσόδων στα έτη για την κάλυψη των δαπανών των δράσεων

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κεφάλαιο 3.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Κεφάλαιο 3.2. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου

Το προηγούμενο προγραμματικό κείμενο αποτελεί το προϊόν μιας διαδικασίας, η οποία οργανώνεται σε 9 βήματα:

ΒΗΜΑΤΑ
<u>ΒΗΜΑ 1</u> : ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
<u>ΒΗΜΑ 2</u> : ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
<u>ΒΗΜΑ 3</u> : ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ
<u>ΒΗΜΑ 4</u> : ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΟΜΟΡΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ
<u>ΒΗΜΑ 5</u> : ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

<u>ΒΗΜΑ 6:</u> ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ
<u>ΒΗΜΑ 7:</u> ΠΕΝΤΑΕΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΠ
<u>ΒΗΜΑ 8:</u> ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
<u>ΒΗΜΑ 9:</u> ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Ακολουθεί η περίληψη του περιεχόμενου των βημάτων που αναφέρθηκαν.

Βήμα 1: Προετοιμασία και οργάνωση

Σκοπός του βήματος είναι η προετοιμασία και οργάνωση της όλης διαδικασίας κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Το βήμα ολοκληρώνεται με τις εξής ενέργειες :

- Οργάνωση του έργου από την Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης και την δυνητική σύσταση ομάδας έργου ή επιμέρους θεματικών ομάδων εργασίας, μία ανά θεματική ενότητα («Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου»).
- Διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της Δημοτικής Αρχής
- Προγραμματισμό του έργου
- Ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών και των ΝΠ του Δήμου για τη διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Βήμα 2: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Σκοπός του βήματος είναι η αποτύπωση και αξιολόγηση:

- της γενικής εικόνας της περιοχής του Δήμου και του Δήμου ως Οργανισμού.
- της περιοχής του Δήμου και των κάθετων υπηρεσιών στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής».
- της περιοχής του Δήμου και των κάθετων υπηρεσιών στο θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός».

- της περιοχής του Δήμου και των κάθετων υπηρεσιών στο θεματικό τομέα «Τοπική οικονομία και απασχόληση».
- του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των οριζόντιων υπηρεσιών.

Για το σκοπό αυτό, η Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης:

- περιγράφει συνοπτικά τη γενική, μακροσκοπική εικόνα της περιοχής του Δήμου αλλά και το Δήμο ως Οργανισμό
- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου και τα Νομικά του Πρόσωπα, όπου απαιτείται, αναφέρει τα γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά του Δήμου καθώς και των σχέσεων και των αλληλεξαρτήσεων του με την ευρύτερη περιοχή. Σειρά πινάκων διευκολύνουν τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των στοιχείων που απαιτούνται.
- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου και τα Νομικά του Πρόσωπα, μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίων περιγραφής και αξιολόγησης της κατάστασης από τις υπηρεσίες και τα ΝΠ, προβαίνει σε εντοπισμό προβλημάτων για την τοπική ανάπτυξη σε κάθε θεματικό τομέα («Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»). Σειρά πινάκων διευκολύνουν τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των στοιχείων που απαιτούνται.
- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου, μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίων, αποτυπώνει και παρουσιάζει συνοπτικά:
  - την οργανωτική δομή και τα συστήματα λειτουργίας
  - το ανθρώπινο δυναμικό
  - τις συνεργασίες
  - διαδικασίες, συστήματα και πρότυπα που υποστηρίζουν την Ηλεκτρονική διακυβέρνηση
  - την κτιριακή υποδομή και τον τεχνικό εξοπλισμό
  - οικονομικά στοιχεία και περιουσία.

Σειρά πινάκων διευκολύνουν τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των στοιχείων που απαιτούνται.

- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου και τα Νομικά του Πρόσωπα, μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίων, για τους ανωτέρω αναφερόμενους προβαίνει σε εντοπισμό προβλημάτων για την εσωτερική ανάπτυξη του

Δήμου. Σειρά πινάκων διευκολύνουν τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των στοιχείων που απαιτούνται.

Η αξιολόγηση της περιοχής του Δήμου και της οργάνωσης και λειτουργίας του περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- Τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης (τοπικά και εσωτερικά), τα οποία είναι σκόπιμο να αντιμετωπιστούν από το Δήμο μεσοπρόθεσμα, ιεραρχημένα κατά σειρά προτεραιότητας.
- Τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα της περιοχής του Δήμου ως προς τα κρίσιμα ζητήματα, τις ανάγκες των πολιτών καθώς επίσης και την εκτιμώμενη ζήτηση για την παροχή υπηρεσιών σε επίπεδο Δήμου.
- Τις δυνατότητες και τις υφιστάμενες αδυναμίες των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, σε σχέση α) με τις λειτουργίες που επιτελούν, το ανθρώπινο δυναμικό, την υλικοτεχνική τους υποδομή, τη ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, και β) με την οικονομική κατάσταση του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του.
- Τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς από εξωγενείς παράγοντες (όπως θεσμικό πλαίσιο, εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και χρηματοδοτήσεις).

Βήμα 3: Καθορισμός του Οράματος και της Στρατηγικής του Δήμου-Κατάρτιση Στρατηγικού Σχεδίου

Σκοποί του βήματος είναι:

- η διατύπωση του οράματος
- η διατύπωση των κατευθυντηρίων πολιτικών επιλογών της Δημοτικής Αρχής για την επόμενη περίοδο
- η επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος
- ο προσδιορισμός των Μέτρων (Αναπτυξιακές Προτεραιότητες) και των Στόχων, σύμφωνα με τις οποίες θα διαρθρωθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές (τομεακές και περιφερειακές) αναπτυξιακές προτεραιότητες.

(Οι ενέργειες αυτές εκτελούνται από την ομάδα έργου σε συνεργασία με την Εκτελεστική Επιτροπή).

Η στρατηγική του Δήμου οργανώνεται σε τέσσερις άξονες:

Άξονας 1^{ος} «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής»

Άξονας 2^{ος} «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»,

Άξονας 3^{ος} «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»

Άξονας 4^{ος} «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου»

για κάθε έναν από τους οποίους εξειδικεύονται Μέτρα και Στόχοι

Αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου αποτελούν γενικές κατευθύνσεις της Δημοτικής Αρχής που καθοδηγούν και προσανατολίζουν τις ειδικότερες αποφάσεις των υπηρεσιών κατά την επιλογή των δράσεων.

Βήμα 4: Συνεργασία με όμορους τους Δήμους

Σκοπός του βήματος είναι η διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων υπερτοπικής ανάπτυξης και η προώθηση τυχόν διαδημοτικών συνεργασιών.

Το βήμα, εκτός των άλλων, στοχεύει επίσης στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του Δήμου με όμορους Δήμους για τη συντονισμένη προώθηση της υπερτοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών ή την υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών.

Βήμα 5: Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου και Διαδικασίες Διαβούλευσης

Το βήμα περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες :

- Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο μετά από εισήγηση της Εκτελεστικής Επιτροπής
- Παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδίου στη Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης
- Παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδίου μέσω των διαθέσιμων συστημάτων και διαδικασιών επικοινωνίας
- Διοργάνωση δημόσιων εκδηλώσεων-Διαβούλευση
- Σύνοψη των συμπερασμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης και ενημέρωση της Εκτελεστικής Επιτροπής και των αρμόδιων υπηρεσιών
- Εφόσον κρίνεται απαραίτητο από την Εκτελεστική Επιτροπή, με βάση τα συμπεράσματα της διαβούλευσης, αναθεωρούνται σημεία του Στρατηγικού Σχεδίου.

Για τη διαδικασία διαβούλευσης προβλέπεται η έκδοση σχετικού οδηγού από την ΕΕΤΑΑ Α.Ε.

Βήμα 6: Κατάρτιση Επιχειρησιακού Σχεδίου

Με σκοπό την εφαρμογή της στρατηγικής του Δήμου, στο βήμα αυτό, καταρτίζεται το Επιχειρησιακό Σχέδιο για την επίτευξη κάθε αναπτυξιακής προτεραιότητας του Στρατηγικού Σχεδίου.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει Άξονες, Μέτρα, στόχους, όπως έχουν καταρτιστεί στη φάση κατάρτισης του Στρατηγικού Σχεδίου, και δράσεις που εξειδικεύουν τη στρατηγική του Δήμου. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καταρτίζεται από την Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης σε συνεργασία με την Υπηρεσία που είναι αρμόδια για το Μέτρο και το Στόχο. Για την επίτευξη των Στόχων του κάθε Μέτρου σχεδιάζεται σειρά Δράσεων.

Για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Σχεδίου απαιτούνται οι εξής ενέργειες:

1. Εξειδίκευση των Μέτρων και των Στόχων σε Δράσεις
2. Συνοπτική περιγραφή του σχεδίου δράσης για κάθε αρμόδια υπηρεσία

Το Επιχειρησιακό Σχέδιο αναφέρεται τόσο σε δράσεις τοπικής ανάπτυξης όσο και σε δράσεις εσωτερικής ανάπτυξης.

Βήμα 7: Πενταετής Προγραμματισμός των Δράσεων. Οικονομικός Προγραμματισμός του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Σκοποί του βήματος είναι:

- Ιεράρχηση & προγραμματισμός των δράσεων: διάρκεια και χρονοδιάγραμμα, αρμόδια υπηρεσία, φορείς υλοποίησης και χωροθέτηση, προτεραιότητα, προσδιορισμός των αναγκαίων ανθρώπινων και υλικών πόρων για την υλοποίησή τους, εκροές, κλπ.
- Εκτίμηση του προϋπολογισμού των δράσεων
- Εκτίμηση των εσόδων και των πηγών χρηματοδότησης
- Κατανομή των εσόδων στα έτη για την κάλυψη των δαπανών των δράσεων

Ο πενταετής και ο οικονομικός προγραμματισμός πραγματοποιούνται από την Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, σε συνεργασία με την υπηρεσία που είναι αρμόδια για το Μέτρο και το Στόχο.

Προκειμένου να αποκτηθεί η συγκεντρωτική εικόνα των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος αλλά και η εικόνα για επιμέρους κατανομές, η Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης δημιουργεί συγκεντρωτικούς πίνακες και τους ομαδοποιεί :

- ανάλογα με την υπηρεσία που είναι υπεύθυνη για την υλοποίησή τους

- ανάλογα με το είδος τους (λειτουργία, ενέργεια, επένδυση/έργο) (συνεχιζόμενη, νέα)
- ανάλογα με την προτεραιότητα
- ανάλογα με τη χωροθέτηση (στο σύνολο της επικράτειας του Δήμου, ανά δημοτική /τοπική κοινότητα, διαδημοτική, διαβαθμιδική, π, κλ.)
- ανάλογα με το έτος
- ανάλογα με τη πηγή χρηματοδότησης και το έτος

Μέσω των προηγούμενων ομαδοποιήσεων διενεργούνται ποικίλοι έλεγχοι των δράσεων.

Τέλος συντάσσονται οι Χρηματοδοτικοί Πίνακες του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Βήμα 8: Προσδιορισμός Δεικτών Παρακολούθησης και Αξιολόγησης

Στο βήμα αυτό προσδιορίζονται οι δείκτες με βάση τους οποίους θα πραγματοποιείται η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Οι δείκτες παρακολούθησης κατηγοριοποιούνται σε δείκτες εισροών, εκροών και αποτελέσματος.

Βήμα 9: Έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος & Τελικές Ενέργειες

Το βήμα περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες :

- έγκριση από το ΔΣ του κάθε Νομικού Προσώπου του Δήμου, εντός μιας (1) εβδομάδας από την εισήγηση των υπηρεσιών του, των στόχων και των δράσεων του Επιχειρησιακού που το αφορούν.
- ολοκλήρωση του σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος από την Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης
- υποβολή του σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος από την Εκτελεστική Επιτροπή στο Δημοτικό Συμβούλιο, επισυνάπτοντας τις σχετικές αποφάσεις των Νομικών Προσώπων του Δήμου για δράσεις/ σχέδια δράσης που τα αφορούν.
- έγκριση του σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο
- έλεγχο για τη νομιμότητα της διαδικασίας κατάρτισης του προγράμματος από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση (Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ), με υποβολή σχετικής έκθεσης εγκεκριμένης από το Δημοτικό Συμβούλιο
- δημοσιοποίηση του προγράμματος από το Δήμο.

B. ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ, ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020

Όπως γίνεται κατανοητό και από την παραπάνω ανάλυση το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ανάπτυξης του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη και να εξειδικεύει τους στρατηγικούς στόχους και προτεραιότητες των εθνικών τομεακών πολιτικών, ιδιαίτερα δε εκείνων των οποίων τα στοιχεία υποβοηθούν στη βελτίωση της κοινωνικό-οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης της περιοχής. Επίσης, το πλαίσιο διαμόρφωσης του Ε.Π. του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου προσδιορίζεται από τις επιταγές και τις επιπτώσεις των ευρύτερων πολιτικών εθνικού και περιφερειακού επιπέδου στο συγκεκριμένο χωρικό σύνολο. Είναι λοιπόν αναγκαίο να παραθέσουμε, εν συντομία, το ευρύτερο εθνικό, και περιφερειακό αναπτυξιακό πρότυπο που προωθείται από τα εθνικά και περιφερειακά όργανα αναπτυξιακού προγραμματισμού της χώρας. Το συγκεκριμένο βέβαια εθνικό και περιφερειακό πλαίσιο αναπτυξιακού προγραμματισμού διαμορφώνεται από τις εξελίξεις και τις επιταγές της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής, το πλαίσιο της οποίας θα εξεταστεί αρχικά.

B.1 Η Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική

Ο κύριος αντικειμενικός σκοπός της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής είναι η μείωση των υπαρχουσών περιφερειακών ανισοτήτων και η πρόληψη της δημιουργίας νέων δια της μεταβίβασης ευρωπαϊκών πόρων προς τις περιοχές που έχουν προβλήματα, μέσω ιδίως των χρηματοοικονομικών μέσων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι γνωστά ως Διαρθρωτικά Ταμεία. Η κοινή περιφερειακή πολιτική της ΕΕ δεν επιδιώκει να αντικαταστήσει τις εθνικές περιφερειακές πολιτικές. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, τα κράτη μέλη με τις δικές τους περιφερειακές πολιτικές είναι εκείνα που, κατά πρώτο λόγο, πρέπει να λύσουν τα περιφερειακά τους προβλήματα με την κατασκευή των υποδομών και την ενίσχυση των επενδύσεων που δημιουργούν απασχολήσεις. Εν αντιθέσει, η κοινή περιφερειακή πολιτική συντονίζει τις εθνικές περιφερειακές πολιτικές με τον ορισμό των γενικών κατευθύνσεων και τη διατύπωση ορισμένων αρχών που πρέπει να τηρούνται για να αποφεύγεται ο συναγωνισμός μεταξύ εθνικών ενισχύσεων των κρατών μελών. Συντονίζει επίσης τις διάφορες πολιτικές και τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ για να τους δίνει μια «περιφερειακή διάσταση» και να αυξάνει έτσι την επίδρασή τους στις περιοχές που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη ενίσχυσης.

Βασική παράμετρος της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής 2007-2013 της Ε.Ε. ήταν η προώθηση της υλοποίησης των αρχών της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και των μετέπειτα ερμηνειών της (στρατηγική της Νίκαιας και του

Γκέτεμποργκ). Συγκεκριμένα, το Μάρτιο του 2000, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας καθόρισε για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το στόχο να καταστεί η ζώνη η πλέον ανταγωνιστική και δυναμική στον κόσμο. Μια οικονομία ισχυρή και βασιζόμενη στη γνώση που υποστηρίζει την ενίσχυση της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και την ώθηση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών πολιτικών που διασφαλίζουν αειφόρο ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή. Τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια της Νίκαιας και του Γκέτεμποργκ (2001) εξειδίκευσαν το γενικό αυτό στόχο σε τομεακές στρατηγικές στους τομείς της κοινωνικής ένταξης και της αειφόρου ανάπτυξης. Παράλληλα, στην Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τον Φεβρουάριο του 2005, προτείνεται επίσης μια νέα αρχή για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας η οποία θα πρέπει να επικεντρώνεται σε δύο κύριους στόχους: τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας.

B.1.1 Πολιτική της Συνοχής

Η πολιτική συνοχής είναι η βασική πολιτική επενδύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σκοπός της είναι να στηρίζει τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, την οικονομική ανάπτυξη, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των πολιτών σε όλες τις περιφέρειες και τις πόλεις της ΕΕ. Στοχεύει στην αλληλεγγύη μεταξύ των Κρατών-Μελών της ΕΕ, στη σύγκλιση των Περιφερειών μεταξύ τους και στη μείωση των αναπτυξιακών ανισοτήτων και γενικότερα των οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών διαφορών τους.

Δύο από τα βασικότερα νέα στοιχεία της πολιτικής συνοχής της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 είναι:

- **Οι Στρατηγικές Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση** οι οποίες στοχεύουν σε έναν αναπτυξιακό-οικονομικό μετασχηματισμό με χωρική διάσταση μέσω:
  - Εστίασης της στήριξης της πολιτικής και των επενδύσεων σε κύριες εθνικές/ περιφερειακές προτεραιότητες, προκλήσεις και ανάγκες για ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση
  - Αξιοποίηση των δυνατοτήτων, ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων και δυναμικής για αριστεία κάθε περιφέρειας/ χώρας
  - Στήριξης της τεχνολογικής και πρακτικής καινοτομίας και της τόνωσης των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα

- Επίτευξης πλήρους συμμετοχής των εμπλεκόμενων παραγόντων και ενθάρρυνσης της καινοτομίας και του πειραματισμού
- Σχεδίων που βασίζονται σε αποδείξεις, εύρωστων συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης.
- Η ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη **χωρική και αστική ανάπτυξη** που υλοποιείται μέσω των εργαλείων:
  - Τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών Κοινοτήτων
  - Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων
  - Ολοκληρωμένης βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Η πολιτική συνοχής συμβάλλει στην επίτευξη πολλών στόχων άλλων πολιτικών της ΕΕ τις οποίες συμπληρώνει (π.χ. εκπαίδευση, απασχόληση, ενέργεια, περιβάλλον, έρευνα και καινοτομία κλπ.) και παρέχει τους απαραίτητους πόρους και το κατάλληλο επενδυτικό πλαίσιο για την υλοποίηση των στόχων της Στρατηγικής «**Ευρώπη 2020**» της ΕΕ.

B.1.2 Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική «Ευρώπη 2020»

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» είναι η δεκαετής στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την ανάπτυξη. Ξεκίνησε το 2010 με σκοπό τη δημιουργία των συνθηκών για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Σε επίπεδο ΕΕ, έχουν συμφωνηθεί πέντε πρωταρχικοί στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν μέχρι το τέλος του 2020. Οι στόχοι αυτοί αφορούν την απασχόληση, την έρευνα και την ανάπτυξη, το κλίμα/την ενέργεια, την εκπαίδευση, την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας.

Η πρόοδος όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» ενθαρρύνεται και παρακολουθείται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δηλαδή του ετήσιου κύκλου συντονισμού των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών των κρατών μελών της ΕΕ.

Στόχος της στρατηγικής Ευρώπη 2020 είναι η προαγωγή μιας ανάπτυξης: έξυπνης, με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία· βιώσιμης, χάρη στην αποφασιστική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα· και χωρίς αποκλεισμούς, με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας. Η στρατηγική

επικεντρώνεται σε πέντε φιλόδοξους στόχους στους τομείς της απασχόλησης, της καινοτομίας, της εκπαίδευσης, της μείωσης της φτώχειας και του κλίματος/της ενέργειας.

Για να διασφαλιστεί η επιτυχία της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», θεσπίστηκε ένα ισχυρό και αποτελεσματικό σύστημα οικονομικής διακυβέρνησης που συντονίζει τις δράσεις πολιτικής μεταξύ της ΕΕ και των εθνικών διοικήσεων.

Ειδικότερα, οι πέντε στόχοι σε επίπεδο Ε.Ε για το 2020 αφορούν στους εξής:

1. Απασχόληση

- ο απασχόληση του 75% της ηλικιακής κατηγορίας 20-64 ετών

2. Έρευνα και Ανάπτυξη

- ο Το 3% του ΑΕΠ της ΕΕ πρέπει να επενδύεται στην Έρευνα και την Ανάπτυξη

3. Κλιματική αλλαγή και ενεργειακή βιωσιμότητα

- ο μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 20% (ή και 30%, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν) σε σχέση με το 1990
- ο εξασφάλιση του 20% της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές
- ο αύξηση κατά 20% της ενεργειακής απόδοσης

4. Εκπαίδευση

- ο Μείωση των ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου κάτω από 10%
- ο ολοκλήρωση τριτοβάθμιων σπουδών τουλάχιστον για το 40% της ηλικιακής κατηγορίας 30-34 ετών

5. Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

- ο μείωση τουλάχιστον κατά 20 εκατομμύρια των ατόμων που βρίσκονται ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε κατάσταση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού

Τα χαρακτηριστικά των ανωτέρω στόχων απεικονίζουν γενικά την πρόοδο που θα πρέπει να σημειώσει η ΕΕ σε κύριους τομείς μέχρι το 2020 και μετατρέπονται σε εθνικούς στόχους έτσι ώστε κάθε κράτος μέλος να μπορεί να ελέγχει τη δική του πρόοδο. Επίσης, δεν προϋποθέτουν καταμερισμό των

υποχρεώσεων – καθώς είναι κοινοί στόχοι που υλοποιούνται με συνδυασμό εθνικής δράσης και δράσης σε επίπεδο ΕΕ. Είναι αλληλένδετοι και αλληλοενισχυόμενοι, δεδομένου ότι:

- οι βελτιώσεις στην εκπαίδευση συμβάλλουν στην αύξηση της απασχόλησης και τη μείωση της φτώχειας
- η προώθηση της Ε&Α / Καινοτομίας στην οικονομία, συνδυαζόμενη με αποτελεσματικότερο δυναμικό, αυξάνει την ανταγωνιστικότητα και δημιουργεί θέσεις εργασίας
- η επένδυση σε καθαρότερες τεχνολογίες καταπολεμά την κλιματική αλλαγή και ταυτόχρονα δημιουργεί νέες ευκαιρίες επιχειρηματικότητας και απασχόλησης.

B.1.3 Εμβληματικές Πρωτοβουλίες «Ευρώπη 2020»

Η νέα στρατηγική «Ευρώπη 2020» θα εφαρμοσθεί μέσω επτά «Εμβληματικών Πρωτοβουλιών», για τις οποίες οι ευρωπαϊκές και οι εθνικές αρχές θα πρέπει να συντονίσουν τις προσπάθειές τους για να επιτύχουν καλύτερα αποτελέσματα. Ο εμβληματικές πρωτοβουλίες κατανέμονται ανά θεματική ενότητα ως εξής:

Η Ευρώπη 2020 προτάσσει τρεις αλληλοενισχυόμενες προτεραιότητες:

Έξυπνη ανάπτυξη:

Ανάπτυξη μιας οικονομίας βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία.

Βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη;

Προώθηση μιας πιο αποδοτικής στη χρήση πόρων, πιο πράσινης και πιο ανταγωνιστικής οικονομίας.

Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς:

Μια οικονομία με υψηλή απασχόληση που θα επιτυγχάνει κοινωνική και εδαφική συνοχή.

Θεματική ενότητα: Έξυπνη ανάπτυξη

Εμβληματικές πρωτοβουλίες:

Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη

Ο στόχος είναι να προκύψουν διατηρήσιμα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη από μια ενιαία ψηφιακή αγορά βασισμένη σε ταχεία και υπερταχεία πρόσβαση στο διαδίκτυο και σε διαλειτουργική εφαρμογή, ευρυζωνική πρόσβαση για όλους μέχρι το 2013, πρόσβαση για όλους σε πολύ υψηλότερες ταχύτητες στο διαδίκτυο (30 Mbps ή μεγαλύτερες) μέχρι το 2020, και ποσοστό 50% ή μεγαλύτερο των ευρωπαϊκών νοικοκυριών με συνδρομή σε συνδέσεις του διαδικτύου άνω των 100 Mbps.

Ένωση Καινοτομίας

Στόχος της πρωτοβουλίας αυτής είναι να εστιαστεί εκ νέου η πολιτική για E&A και καινοτομία στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κοινωνία μας, όπως η κλιματική αλλαγή, η ενεργειακή απόδοση και η αποτελεσματική χρήση των πόρων, η υγεία και οι δημογραφικές μεταβολές. Κάθε κρίκος της αλυσίδας καινοτομίας πρέπει να ενισχυθεί, από τη βασική έρευνα («blue sky») έως την εμπορία.

Νεολαία σε κίνηση

Στόχος της πρωτοβουλίας είναι να ενισχυθούν οι επιδόσεις και η ελκυστικότητα των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρώπης σε διεθνές επίπεδο και να βελτιωθεί η συνολική ποιότητα σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ΕΕ, συνδυάζοντας αριστεία και ισότητα μέσα από την προώθηση της κινητικότητας των σπουδαστών και των εκπαιδευομένων και τη βελτίωση της κατάστασης των νέων στον τομέα της απασχόλησης.

Θεματική ενότητα: Βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη

Εμβληματικές πρωτοβουλίες:

Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους της

Στόχος είναι να στηριχθεί η μετάβαση προς μια οικονομία αποδοτικής χρησιμοποίησης των πόρων και χαμηλών εκπομπών άνθρακα η οποία χρησιμοποιεί αποδοτικά όλους τους πόρους της. Στόχος είναι να αποσυνδεθεί η οικονομική μας ανάπτυξη από τη χρήση πόρων και ενέργειας, να μειωθούν οι εκπομπές CO₂, να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα και να αυξηθεί η ενεργειακή ασφάλεια.

Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης

Η βιομηχανία και ιδίως οι ΜΜΕ υπέστησαν ισχυρό πλήγμα από την οικονομική κρίση και όλοι οι τομείς αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και της προσαρμογής των παραγωγικών τους διαδικασιών και προϊόντων σε μια οικονομία με χαμηλές εκπομπές άνθρακα. Οι συνέπειες των προκλήσεων αυτών θα διαφέρουν από τομέα σε τομέα, ορισμένοι τομείς ενδέχεται να χρειαστεί να επαναπροσδιοριστούν ενώ για άλλους οι προκλήσεις αυτές θα

παρουσιάσουν νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί στενά με τους ενδιαφερόμενους φορείς στους διάφορους τομείς (επιχειρήσεις, συνδικάτα, εκπαιδευτικά ιδρύματα, ΜΚΟ, οργανώσεις καταναλωτών) και θα καταρτίσει πλαίσιο για μια σύγχρονη βιομηχανική πολιτική που θα στηρίζει την επιχειρηματικότητα, θα καθοδηγεί και θα βοηθά τη βιομηχανία για το πώς να αντιμετωπίσει τις εν λόγω προκλήσεις, θα προωθεί την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της Ευρώπης στον πρωτογενή τομέα, στη μεταποίηση και στις υπηρεσίες και θα τις βοηθά να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που παρέχει η παγκοσμιοποίηση και η πράσινη οικονομία. Το πλαίσιο θα καλύπτει όλα τα στοιχεία της όλο και πιο διεθνούς αλυσίδας αξίας από την πρόσβαση στις πρώτες ύλες έως την μεταγοραστική εξυπηρέτηση.

Θεματική ενότητα: Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς

Εμβληματικές πρωτοβουλίες:

Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας

Στόχος είναι να δημιουργηθούν οι συνθήκες για τον εκσυγχρονισμό των αγορών εργασίας ούτως ώστε να αυξηθούν τα επίπεδα απασχόλησης και να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των κοινωνικών μας μοντέλων. Τούτο σημαίνει παροχή δυνατότητας στους πολίτες να αποκτήσουν νέες δεξιότητες, ώστε να μπορέσει το σημερινό και μελλοντικό εργατικό μας δυναμικό να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες και στις ενδεχόμενες αλλαγές σταδιοδρομίας, να μειωθεί η ανεργία και να αυξηθεί η παραγωγικότητα της εργασίας.

Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας

Στόχος είναι να διασφαλιστεί οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή αξιοποιώντας το τρέχον ευρωπαϊκό έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού κατά τρόπον ώστε να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση και να αναγνωριστούν τα θεμελιώδη δικαιώματα των ατόμων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να ζουν αξιοπρεπώς και να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία.

Οι θεματικοί στόχοι της Ε2020 είναι οι ακόλουθοι:

1. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας
2. Ενίσχυση της πρόσβασης, χρήσης και ποιότητας, των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών

3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ), και της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών (για το ΕΤΘΑ)
4. Ενίσχυση της μετάβασης προς την οικονομία χαμηλών εκπομπών ρύπων σε όλους τους τομείς
5. Προώθηση της προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές, της πρόληψης και της διαχείρισης του κινδύνου
6. Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων
7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και απομάκρυνση των σημείων συμφόρησης σε σημαντικά δίκτυα υποδομών
8. Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας
10. Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση
11. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

Στην υλοποίηση της στρατηγικής “Ευρώπη 2020» αλλά και στη μείωση των ανισοτήτων ανάπτυξης στις περιφέρειες της ΕΕ συμβάλλουν σημαντικά τα 5 μεγάλα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ): το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).

Τα ΕΔΕΤ λειτουργούν σε κοινό πλαίσιο και διαθέτουν πόρους στη χώρα μας μέσω του ΕΣΠΑ και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του.

B.1.4 Άλλες Χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εκτός από τα ΕΔΕΤ, υπάρχουν και άλλα διαθέσιμα εργαλεία/ προγράμματα χρηματοδότησης της ΕΕ που συνεισφέρουν στους ανωτέρω Θεματικούς Στόχους. Τα εργαλεία αυτά λειτουργούν συμπληρωματικά ή/και συνδυαστικά με τα ΕΔΕΤ. Η χρηματο-οικονομική στήριξη που παρέχουν μπορεί να έχει διάφορες μορφές, όπως ενισχύσεις, βραβεία, συμβόλαια, επιστρεπτέα ενίσχυση και χρηματοδοτικά

εργαλεία. Πρόκειται ουσιαστικά για άλλα ταμεία της ΕΕ, η πλειονότητα των οποίων υπόκειται σε κεντρική διαχείριση και οι δράσεις τους υλοποιούνται μέσω προσκλήσεων για υποβολή προτάσεων απευθείας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τους εκτελεστικούς της οργανισμούς.

Τα άλλα εργαλεία χρηματοδότησης (Ταμεία της ΕΕ) που παρουσιάζουν ισχυρό δυναμικό για συνέργειες με τα ΕΔΕΤ περιγράφονται συνοπτικά ως εξής:

- Το πρόγραμμα **«Ορίζοντας 2020» (Horizon 2020)** είναι το πρόγραμμα πλαίσιο της ΕΕ για έρευνα και καινοτομία με τρεις βασικές προτεραιότητες (πυλώνες), τη βιομηχανική υπεροχή, την επιστημονική αριστεία και τις κοινωνικές προκλήσεις.
- Η **Διευκόλυνση Συνδέοντας την Ευρώπη** (Connecting Europe Facility) χρηματοδοτεί έργα που συμπληρώνουν τους δεσμούς που λείπουν από τον ευρωπαϊκό ενεργειακό, μεταφορικό και ψηφιακό κορμό.
- Το πρόγραμμα **Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων COSME** (Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises) που θα στηρίξει τις ΜΜΕ σε τέσσερις τομείς: Πρόσβαση σε χρηματοδότηση, πρόσβαση σε αγορές, υποστήριξη σε επιχειρηματίες, καλύτερες συνθήκες για δημιουργία επιχειρήσεων και ανάπτυξη.
- Το πρόγραμμα **«LIFE»**, το μόνο χρηματοδοτικό μέσο της ΕΕ που επικεντρώνεται στο περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή.
- Το πρόγραμμα **«Δημιουργική Ευρώπη»** στηρίζει τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς.
- Το πρόγραμμα για την **Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία EaSI (Employment and Social Innovation)** είναι ένα χρηματοοικονομικό εργαλείο για την προώθηση ποιοτικής και βιώσιμης απασχόλησης, με την εγγύηση επαρκούς κοινωνικής ασφάλειας, καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας και βελτίωση των συνθηκών εργασίας.
- Το πρόγραμμα **Erasmus+** στηρίζει πρωτοβουλίες εκπαίδευσης, κατάρτισης, νέων και αθλητισμού για την περίοδο 2014-2020. Ειδικότερα προσφέρει ευκαιρίες σε πάνω από 4 εκατομμύρια Ευρωπαίους να σπουδάσουν, να καταρτιστούν, να αποκτήσουν εργασιακή πείρα και να αναλάβουν εθελοντική δράση στο εξωτερικό.
- Το **3ο Πρόγραμμα για την Υγεία** διασφαλίζει την προστασία της ανθρώπινης υγείας ως μέρος όλων των πολιτικών της ΕΕ και συνεργάζεται με τα κράτη-μέλη για να τα στηρίξει στη βελτίωση της δημόσιας υγείας και την πρόληψη της ανθρώπινης ασθένειας.

B.2 Ο Εθνικός Αναπτυξιακός Προγραμματισμός της περιόδου 2014-2020

Η αξιοποίηση των αναπτυξιακών πόρων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) για την περίοδο 2014-2020 θα συμβάλει, στο βαθμό που τους αναλογεί, σημαντικά στις θεσμικές και οργανωτικές αλλαγές που έχουν ξεκινήσει στην Ελλάδα για τη μετάβαση σε - ένα νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα το οποίο αποβλέπει στη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στον παγκόσμιο χώρο με περαιτέρω αναβάθμιση και δημιουργία νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

Το **ΕΣΠΑ (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-2020** αποτελεί το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με τη συνδρομή σημαντικών πόρων που προέρχονται από τα **Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ)** της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μέσω της υλοποίησης του ΕΣΠΑ επιδιώκεται η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών της χώρας που συνετέλεσαν στην εμφάνιση της οικονομικής κρίσης αλλά και των προβλημάτων, οικονομικών και κοινωνικών, που αυτή δημιούργησε. Επίσης, το ΕΣΠΑ 2014-2020 καλείται να συνδράμει στην επίτευξη των εθνικών στόχων έναντι της **Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»**.

Για την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος της χώρας επιλέγονται στο πλαίσιο της στρατηγικής οι ακόλουθες πέντε χρηματοδοτικές προτεραιότητες με συγκέντρωση των πόρων σε επιλεγμένους θεματικούς στόχους και επενδυτικές προτεραιότητες που όχι μόνο καλύπτουν τα προβλεπόμενα από τους κανονισμούς ποσοστά, αλλά και θέτουν τον πήχη υψηλότερα.

1) Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας

Πρόκειται για τη βασική στρατηγική προτεραιότητα και την εμβληματικότερη αυτών, καθώς σηματοδοτεί με το περιεχόμενό της και τον ολοκληρωμένο της χαρακτήρα, την κύρια στροφή στο νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα.

Παραγωγικοί ανταγωνιστικοί και εν δυνάμει εξωστρεφείς κλάδοι, όπως ο τουρισμός και ο πολιτισμός, οι ΤΠΕ, η ενέργεια, η υγεία και τα φάρμακα, η γεωργία, η μεταποίηση και οι υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις, αποκτούν κεντρικό ρόλο και σημαντικό μερίδιο στην κατανομή πόρων και επενδύσεων στο πλαίσιο της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Στόχος είναι η αύξηση της κλίμακας/μεγέθους των μονάδων παραγωγής, η εισαγωγή καινοτομιών και νέων προϊόντων/υπηρεσιών που αξιοποιούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ενισχύουν ή και δημιουργούν νέα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στη χώρα και στις επιμέρους περιφέρειες και ενσωματώνουν γνώση, παράγοντας προϊόντα και υπηρεσίες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και ανταγωνιστικά σε παγκόσμιο επίπεδο. Στην εισαγωγή

καινοτομιών συμπεριλαμβάνεται και η οικο-καινοτομία ώστε να διαφυλαχθεί το φυσικό περιβάλλον της χώρας.

Για την επίτευξη του στόχου, η πολιτική ενισχύσεων προς την επιχειρηματικότητα θα συνοδεύεται και από θεσμικά και οργανωτικά μέτρα, για τη δημιουργία περιβάλλοντος φιλικού προς τις επιχειρήσεις που προσελκύει επενδύσεις, όπως απλούστευση των διαδικασιών σύστασης και διακοπής λειτουργίας επιχειρήσεων, μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης για τις επιχειρήσεις, διευκόλυνση των εξαγωγών (π.χ. με τον εκσυγχρονισμό των τελωνείων σε όλα τα επίπεδα υποδομών, διαδικασιών, εξοπλισμού, ανθρωπίνων πόρων κλπ, καταπολέμηση της γραφειοκρατίας, σταθεροποίηση του φορολογικού πλαισίου κ.α), παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών από το κράτος προς τις επιχειρήσεις και τους όλους τους πολίτες χωρίς αποκλεισμούς. Στο πλαίσιο αυτό η συμπλήρωση και ολοκλήρωση των υποδομών ευρυζωνικότητας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την ενίσχυση της πρόσβασης και της χρήσης των ΤΠΕ.

Το νέο επιχειρηματικό πρότυπο απαιτεί την ανάπτυξη συμπεριφορών επιχειρηματικής συνεργασίας, την ενίσχυση της Έρευνας και Καινοτομίας μέσω της στρατηγικής της «έξυπνης εξειδίκευσης», αναβάθμιση των ανθρωπίνων πόρων και δημιουργία ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων με υψηλή προστιθέμενη αξία σε κλάδους της οικονομίας που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις, τη στήριξη νέων και υφιστάμενων επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής οικονομίας με γνώμονα την έξοδο από την κρίση, τη διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) σε χρηματοδότηση με διαφοροποιημένες μορφές χρηματοδοτικής στήριξης ανάλογα με τις ανάγκες που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις σε διαφορετικά στάδια του κύκλου ζωής τους και, τέλος, τη δημιουργία μηχανισμών υποστήριξης των επιχειρήσεων σε όλο το εύρος των αναγκών τους.

Οι ενισχύσεις θα εστιαστούν κατά κύριο λόγο σε επιλεγμένα πεδία οικονομικής δραστηριότητας, ενώ ταυτόχρονα θα υποστηριχθεί η καινοτομική επιχειρηματικότητα, παραγωγή και η αξιοποίηση της νέας επιστημονικής και τεχνολογικής γνώσης και το άνοιγμα σε νέες αγορές προϊόντων και υπηρεσιών, μέσω δικτυώσεων που επιφέρουν προστιθέμενη αξία (π.χ. clusters).

Σε αυτό το πλαίσιο, θα δοθεί απόλυτη προτεραιότητα στην προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Έρευνα και Καινοτομία και στην ενίσχυση και μεταφορά γνώσης από τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα και δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς σε ιδιωτικές επιχειρήσεις με βάση τις ανάγκες της βιομηχανίας, προσελκύοντας κεφάλαια και στήριξη από ιδιώτες επενδυτές επωφελούμενη και από τις διασυνοριακές και διεθνείς συνεργασίες. Συγχρόνως, η διάχυση Βασικών Τεχνολογιών Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies) σε όλους τους κλάδους της οικονομίας, είτε μέσα από την ενεργό συμμετοχή στην

ανάπτυξή τους στους τομείς που η χώρα διαθέτει το κατάλληλο επιχειρηματικό και ερευνητικό δυναμικό, είτε μέσα από τη «δημιουργική μίμηση» και μεταφορά τεχνολογίας, αναμένεται να αναζωογονήσουν το παραγωγικό δυναμικό και να συμβάλουν στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας σε όλο το φάσμα της οικονομίας.

2) Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση.

Αποτελεί όπως και η ανωτέρω προτεραιότητα επίσης υψίστης σημασίας και εμβληματική χρηματοδοτική προτεραιότητα, καθώς καλείται να αντιμετωπίσει τις πλέον αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης και της ύφεσης την ανεργία και την φτώχεια θέτοντας τα θεμέλια για μια βιώσιμη ανάπτυξη που δημιουργεί απασχόληση. Λόγω της έντασης των προβλημάτων θα αναζητηθούν οι μέγιστες συνέργιες των πολιτικών απασχόλησης για τη δημιουργία πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων μέσω συνδυασμού μέτρων και παρεμβάσεων που επιδιώκουν μια καλύτερη ισορροπία ανάμεσα στα αντικυκλικά και στα διαρθρωτικά μέτρα στο πλαίσιο της επανεκκίνησης της ελληνικής οικονομίας.

Η χρηματοδοτική προτεραιότητα εστιάζει στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων της αγοράς εργασίας, στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης με στόχο την αποτροπή της περιθωριοποίησης του ανθρώπινου κεφαλαίου λόγω της κρίσης.

Στον τομέα της εκπαίδευσης προωθούνται για την επόμενη προγραμματική περίοδο τρεις στρατηγικοί Στόχοι: (α) αντιμετώπιση και μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης, (β) βελτίωση της πρόσβασης στη δια βίου μάθηση, αναβάθμιση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων (με διεύρυνση των ψηφιακών δεξιοτήτων) και σύνδεση εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, και (γ) βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και του ανοιχτού χαρακτήρα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στην ενίσχυση των δεσμών του με την καινοτομική επιχειρηματικότητα.

Για την προώθηση της απασχόλησης και την υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζόμενων η εθνική πολιτική απασχόλησης θέτει τους ακόλουθους βασικούς στόχους: διευκόλυνση της εισόδου στην αγορά εργασίας και της εξασφάλισης της πρώτης απασχόλησης, ιδιαίτερα για τους νέους (Εγγύηση για την Νεολαία-Youth Guarantee), προώθηση της ενεργητικής ένταξης/επανένταξης/διατήρησης συγκεκριμένων ομάδων στην αγορά εργασίας (νέοι, γυναίκες, μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι), σύνδεση εκπαίδευσης και απασχόλησης (μαθητεία, πρακτική άσκηση), ενίσχυση της κινητικότητας στην αγορά εργασίας, αναβάθμιση της απασχολησιμότητας του ανθρώπινου δυναμικού, ενίσχυση της ζήτησης της εργασίας, αξιοποίηση της κοινωνικής οικονομίας, αναδιοργάνωση και αναβάθμιση

των παρεχόμενων υπηρεσιών από τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης, ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των φορέων προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας, ανάπτυξη συστήματος πρόβλεψης της επαγγελματικής διάρθρωσης της απασχόλησης και αναγνώρισης αναγκών σε δεξιότητες, ανάσχεση της αύξησης του ποσοστού της ανεργίας και διαμόρφωση των προϋποθέσεων εισόδου σε συστημικό κύκλο σταδιακής αύξησης της απασχόλησης, μείωση της ανεργίας των νέων με τη διευκόλυνση της ένταξής τους στην αγορά εργασίας.

Βασική πολιτική επιλογή της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης, που θα διέπει την περίοδο 2014-2020, θα είναι η διαφύλαξη και αναζωογόνηση του κοινωνικού ιστού με την ενδυνάμωση των δημόσιων πολιτικών πρόληψης / καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των ευάλωτων και ειδικών ομάδων πληθυσμού που αντιμετωπίζουν αυξημένα προβλήματα λόγω της οικονομικής κρίσης. Οι κύριες διαστάσεις της στρατηγικής επικεντρώνονται στην ορθολογική ανάπτυξη ενός πλέγματος παρεμβάσεων που θα καλύπτουν όχι μόνο τις παραδοσιακές ομάδες-στόχους των προνοιακών πολιτικών (παιδιά, άτομα με αναπηρίες και ηλικιωμένοι με περιορισμένους πόρους), αλλά και άλλες κατηγορίες προσώπων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας παρά την ικανότητα και διαθεσιμότητά τους για άσκηση απασχόλησης (π.χ. μακροχρόνια άνεργοι, υπερχρεωμένα νοικοκυριά, απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας).

3) Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον.

Βασική επιδίωξη για την προστασία του περιβάλλοντος είναι η μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον με αποδοτική χρήση των πόρων και χαμηλά επίπεδα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, παράλληλα με την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων. Η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η εξοικονόμηση ενέργειας – ενεργειακή αποδοτικότητα, αποτελούν βασικές προτεραιότητες, από τις οποίες αναμένεται να προκύψει και νέα «πράσινη» επιχειρηματικότητα. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί δυνητικά για τη χώρα σημαντικό πεδίο ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας. Οι δράσεις στο πεδίο αυτό θα έχουν ως γνώμονα την προστασία της δημόσιας υγείας και της ζωής των πολιτών.

Για την Αναβάθμιση της Ποιότητας Ζωής με σεβασμό στο περιβάλλον, επιδιώκεται η αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων και η προώθηση της ανακύκλωσης, η κατά το δυνατόν αξιοποίηση των αποβλήτων ως πόρων, η προστασία και ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων και του υδάτινου περιβάλλοντος, η ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη, η βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας και η μείωση του θορύβου, καθώς και η προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας. Πρώτιστη προτεραιότητα –και χρονικά- αποτελεί η υλοποίηση έργων

υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας που άπτονται του κοινοτικού κεκτημένου και των υποχρεώσεων τήρησης των οδηγιών και οι οποίες δεν θα καταστεί δυνατόν να ολοκληρωθούν εντός της προγραμματικής περιόδου 2007-2013. Από τις δράσεις αυτές αναμένεται σημαντική θετική επίπτωση στην ελκυστικότητα της Ελλάδας προς νέες επενδύσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Βασικός στόχος στο πεδίο της αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής είναι η, πρόληψη και η διαχείριση των κινδύνων που προέρχονται από την κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές, αλλά και ο μετριασμός των επιπτώσεων τους σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

4) Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Κεντρικός αναπτυξιακός στόχος του τομέα μεταφορών για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 παραμένει η περαιτέρω ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Μεταφορών και η προώθηση των συνδυασμένων Μεταφορών για την άμεση αξιοποίηση της γεωπολιτικής θέσης και την ανάδειξη της Ελλάδας σε κύρια Ευρωπαϊκή πύλη και κόμβο μεταφορών των Βαλκανίων και της Μεσογείου, επαρκώς συνδεδεμένη με τα άλλα κράτη μέλη και κυρίως με τον κεντρικό αναπτυξιακό πυρήνα της Ε.Ε. χώρας.

Στις ενεργειακές υποδομές, βασικές προτεραιότητες αποτελούν ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση των δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου συμπεριλαμβανομένης και της ενίσχυσης της ασφάλειας του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο και η ανάπτυξη ευφυών συστημάτων στη διανομή ενέργειας, ώστε να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός στην αγορά, να βελτιωθούν και να εμπλουτιστούν οι σχετικές υπηρεσίες προς τους καταναλωτές και να αξιοποιηθούν καλύτερα οι τοπικοί ενεργειακοί πόροι.

5) Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού και γενικότερα του συστήματος διακυβέρνησης της χώρας, αποτελεί προϋπόθεση, αλλά και καθοριστικό παράγοντα για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την επίτευξη των στόχων της εμβληματικής προτεραιότητας για την ανταγωνιστικότητά της και την αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Η χρηματοδοτική προτεραιότητα δίνει έμφαση σε δύο στρατηγικούς άξονες παρέμβασης:

- Ενίσχυση της οργανωτικής, θεσμικής και επιχειρησιακής ικανότητας της κεντρικής κυβέρνησης και της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, μέσω του εκσυγχρονισμού τους, σύμφωνα με τις αρχές της αποτελεσματικότητας,

αποδοτικότητας, διαφάνειας και λογοδοσίας και της βελτίωσης του συντονισμού του κράτους, με στόχο την καλλίτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων χωρίς αποκλεισμούς.

- Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δημόσιου Τομέα, μέσω της βελτίωσης της διαχείρισης του προσωπικού, της ορθολογικής κατανομής των ανθρώπινων πόρων, της ενίσχυσης του ρόλου, της σημασίας και της διαχείρισης των υψηλόβαθμων στελεχών καθώς και την παροχή αναβαθμισμένων υπηρεσιών κατάρτισης/εκπαίδευσης, με στόχο την ατομική ανάπτυξη των υπαλλήλων και την ανταπόκρισή τους στις ανάγκες των διαρθρωτικών και θεσμικών αλλαγών των μεταρρυθμίσεων.

Υψίστης σημασίας είναι οι παρεμβάσεις που σχετίζονται με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Πρόγραμμα Στήριξης στους τομείς της δημιουργίας ενός φιλικού προς τις επιχειρήσεις περιβάλλοντος, στη δημόσια υγεία και κοινωνική ασφάλιση, στη βελτίωση της οικονομικής διαχείρισης (έσοδα - δαπάνες) και στην αναβάθμιση των μηχανισμών σχεδιασμού, διαχείρισης, υλοποίησης των αναπτυξιακών προγραμμάτων σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Το είδος των παρεμβάσεων αφορά παράλληλα την ευρεία χρήση ΤΠΕ στο σύνολο των τομέων που παρατηρείται μειωμένη αποτελεσματικότητα, όπως η απονομή δικαιοσύνης, η διαχείριση των δημόσιων συμβάσεων, η είσπραξη φόρων και εισφορών προς τα ασφαλιστικά ταμεία, η αναβάθμιση του εξοπλισμού ΤΠΕ στη Δημόσια Διοίκηση.

Κρίσιμες προτεραιότητες είναι, επίσης, η βελτίωση της θεσμικής ικανότητας και της αποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα σε όλα τα επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό και τοπικό), η ενίσχυση των δεξιοτήτων και της τεχνογνωσίας του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης – με προσαρμογή τους στις διαρθρωτικές και θεσμικές αλλαγές - και η ανάπτυξη, προώθηση και εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις με στόχο τη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης, την απλούστευση του διοικητικού και νομικού πλαισίου και τη βελτιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε πολίτες και επιχειρήσεις.

Λόγω της καταλυτικής βαρύτητας που έχει η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της Δημόσιας Διοίκησης στην πορεία εξόδου της χώρας από την κρίση το σύνολο των παρεμβάσεων αποτελούν πρώτη προτεραιότητα και προϋπόθεση επιτυχίας του νέου αναπτυξιακού υποδείγματος της χώρας.

B.3 Χαρακτηριστικά του αναπτυξιακού σχεδιασμού της περιόδου 2014-2020. Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα

Καθοριστικό στοιχείο στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιόδου 2014-2020 αποτέλεσε η εκπόνηση της εθνικής και των περιφερειακών **Στρατηγικών Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση**. Στο πλαίσιο των στρατηγικών αυτών, η χώρα και οι Περιφέρειές της καλούνται να εντοπίσουν τις δραστηριότητες εκείνες στις οποίες παρουσιάζουν ή είναι σε θέση να οικοδομήσουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και σε αυτές να επικεντρώσουν τους διαθέσιμους πόρους και τις προσπάθειες ώστε να καταστεί δυνατή η επίτευξη σημαντικών αναπτυξιακών αποτελεσμάτων. Σε εθνικό επίπεδο έχουν προσδιοριστεί οκτώ κλάδοι στους οποίους θα δοθεί προτεραιότητα και αναμένεται να έχουν μεγαλύτερη συμμετοχή στην οικονομική μεγέθυνση. Οι κλάδοι αυτοί είναι οι εξής:

- Αγρο-διατροφή
- Υγεία – φάρμακα
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
- Ενέργεια
- Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη
- Μεταφορές
- Υλικά – κατασκευές
- Τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργικές βιομηχανίες

Ένα άλλο χαρακτηριστικό του αναπτυξιακού σχεδιασμού της περιόδου 2014-2020 αποτελούν οι **Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις**. Πρόκειται για εργαλεία ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών σε περιοχές που παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα ή διακρίνονται από σημαντικές αναπτυξιακές δεξιότητες. Στο πλαίσιο των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων είναι δυνατή η υλοποίηση συνδυασμένων επενδύσεων, οι οποίες χρηματοδοτούνται από περισσότερα του ενός Ταμεία, με στόχο την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων ή την πλήρη αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων μιας περιοχής.

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελείται από 20 Προγράμματα, από τα οποία τα 7 είναι Τομεακά και τα 13 Περιφερειακά:

- Τα Τομεακά Προγράμματα αφορούν ένα ή περισσότερους τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα
- Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις ελληνικές Περιφέρειες, περιλαμβάνουν δράσεις περιφερειακής εμβέλειας

B.3.1 Τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα 2014-2020

Τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠ) αφορούν ένα ή περισσότερους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα.

Πιο συγκεκριμένα τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 είναι τα εξής:

- ΕΠ Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία
- ΕΠ Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη
- ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
- ΕΠ Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα
- ΕΠ Τεχνική Βοήθεια
- Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης
- ΕΠ Αλιείας και Θάλασσας

1. ΕΠ Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία

Στόχοι

Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, της μετάβασης στην ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία και την αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.

- Στροφή σε ένα νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα, που αναδεικνύει σε κεντρικό ρόλο παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας.
- Υλοποίηση στρατηγικής «Έξυπνης Εξειδίκευσης» με στόχο τη σύνδεση της έρευνας και της καινοτομίας με την επιχειρηματικότητα και την ενίσχυση των υφιστάμενων πλεονεκτημάτων της Ελλάδας.

Ενδεικτικές Δράσεις

Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με Τομεακές προτεραιότητες

- Ενίσχυση νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών για την εκμετάλλευση της γνώσης που προκύπτει από την επιστημονική έρευνα.
- Συνεργατικές δράσεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα έρευνας και καινοτομίας, με εστίαση στους τομείς που ανιχνεύεται δυναμικό επιχειρηματικότητας και ερευνητικής αριστείας.
- Υποδομές εκκόλαψης νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων έντασης γνώσης και θερμοκοιτίδες.
- Στοχευμένες ενισχύσεις Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων με την αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων και με έμφαση στην εξωστρέφεια, την καινοτομία και την εγχώρια προστιθέμενη αξία.
- Προώθηση συνεργασίας επιχειρήσεων για την ανάπτυξη οικονομιών κλίμακας (συνεργατικές ενέργειες διεθνοποίησης των προϊόντων, μείωσης του κόστους παραγωγής και διακίνησης, ανάπτυξης και αξιοποίησης καινοτομιών).
- Ενίσχυση επιχειρηματικότητας σε νέες αναπτυσσόμενες θεματικές αγορές Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και αναβάθμιση πληροφοριακών υποδομών δημόσιας διοίκησης για υποστήριξη εξωστρέφειας & επιχειρηματικότητας.
- Ενίσχυση ειδικών μορφών τουρισμού.
- Ενίσχυση επιχειρήσεων για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας (ΑΠΕ/ΣΗΘΥΑ).

Προσαρμογή εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματικού περιβάλλοντος στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις

- Υποστήριξη σχεδίων προσαρμογής & αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων και βελτίωσης των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού τους.
- Ενίσχυση νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, με δημιουργία θέσεων απασχόλησης.
- Σχέδια για την αναβάθμιση επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων εργαζομένων σε συνδυασμό με πιστοποίηση τους βάσει αναγνωρισμένων προτύπων.

- Αποτελεσματική σύνδεση εκπαιδευτικού συστήματος με τις ανάγκες της αγοράς.
- Ενίσχυση ικανότητας της δημόσιας διοίκησης και των μηχανισμών της, που θα εξασφαλίσουν ένα περιβάλλον φιλικότερο για την επιχειρηματική δραστηριότητα.

Ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας

- Ενίσχυση υποδομών έρευνας & καινοτομίας, και προαγωγή κέντρων ικανότητας.
- Επέκταση υποδομών ευρυζωνικών υπηρεσιών, δικτύων υψηλών ταχυτήτων και ψηφιακών υπηρεσιών ΤΠΕ (ευρυζωνικές υποδομές νέας γενιάς, ενίσχυση υποδομών νέφους).
- Εκσυγχρονισμός και ενίσχυση συστήματος μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.
- Εκσυγχρονισμός και ενίσχυση συστήματος μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου.
- Ενεργειακή αναβάθμιση οικιών, δημοσίων κτιρίων και εγκατάσταση ευφυών μετρητών.
- Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων.
- Ανάπτυξη υποδομών προστασίας και αξιοποίησης του φυσικού κεφαλαίου και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

2. ΕΠ Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη

Στόχοι

Για τις Μεταφορές:

- Προώθηση της ολοκλήρωσης μέρους των υποδομών του βασικού Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ), οδικών και σιδηροδρομικών και περαιτέρω ανάπτυξη/ αναβάθμιση του αναλυτικού ΔΕΔ-Μ, με έμφαση στο οδικό και σιδηροδρομικό, αλλά και επιλεγμένες παρεμβάσεις λιμένων και αεροδρομίων.

- Προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών και εκσυγχρονισμός του συστήματος μεταφορών (σιδηροδρομικές συνδέσεις με τα λιμάνια του βασικού ΔΕΔ-Μ και τα εμπορευματικά κέντρα, οδικές συνδέσεις διευρωπαϊκών λιμανιών και αεροδρομίων της ηπειρωτικής και νησιωτικής χώρας).
- Βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών (οδική ασφάλεια, ασφάλεια ναυσιπλοΐας και λιμενικών εγκαταστάσεων, ασφάλεια αεροναυτιλίας).
- Ανάπτυξη και επέκταση των βιώσιμων και οικολογικών αστικών μεταφορών (αστικών μέσων σταθερής τροχιάς και λοιπών καθαρών επιφανειακών μέσων).

Για το Περιβάλλον:

- Εκπλήρωση των απαιτήσεων του περιβαλλοντικού κεκτημένου της ΕΕ στους τομείς των Αποβλήτων και των Υδάτων.
- Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή - Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων.
- Διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας.
- Βιώσιμη αστική ανάπτυξη - Αστική αναζωογόνηση.

Ενδεικτικές Δράσεις

Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων

- Στήριξη πολυτροπικού Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Μεταφορών επενδύοντας στο δίκτυο του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ).
- Ανάπτυξη συστημάτων μεταφοράς φιλικών προς το περιβάλλον (περιλαμβανομένων των συστημάτων χαμηλού θορύβου) με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των υποδομών αερολιμένων, με σκοπό την προαγωγή της βιώσιμης περιφερειακής/ τοπικής κινητικότητας.
- Ανάπτυξη συνεκτικού και διαλειτουργικού συστήματος σιδηροδρομικών μεταφορών υψηλής ποιότητας.
- Ενίσχυση περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων με τις υποδομές ΔΕΔ-Μ περιλαμβανομένων των διατροπικών κόμβων.

Υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

- Προώθηση στρατηγικών για χαμηλές εκπομπές άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδίως τις αστικές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, των καθαρών αστικών μεταφορών και των σχετικών μέτρων άμβλυνσης και προσαρμογής.
- Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων και στον τομέα της στέγασης.
- Προώθηση της χρήσης συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού με υψηλή απόδοση βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα.

Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων μέσω στοχευμένων δράσεων υποστήριξης της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, και αντιμετώπισης υψηλής επικινδυνότητας πλημμυρικών φαινομένων

- Στήριξη επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των βασιζόμενων στο οικοσύστημα προσεγγίσεων.
- Προαγωγή επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφαλίζοντας την ανθεκτικότητα σε καταστροφές και αναπτύσσοντας συστήματα διαχείρισης καταστροφών

Διατήρηση και προστασία περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων μέσω δράσεων για ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στους τομείς των αποβλήτων και των υδάτων, εμβληματικών παρεμβάσεων για βελτίωση και αναζωογόνηση του αστικού περιβάλλοντος και στοχευμένων δράσεων για μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, περιορισμό του θορύβου και προστασία της βιοποικιλότητας

- Προαγωγή επενδύσεων στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη-μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις - Υποδομές και Διαχείριση Υγρών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων.

- Ανάλυση δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνησης και απολύμανσης των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου.
- Προαγωγή επενδύσεων στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη-μέλη, για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις.
- Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προώθηση των υπηρεσιών οικοσυστήματος, μεταξύ άλλων μέσω και του δικτύου Natura 2000, και των πράσινων υποδομών.

3. ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Στόχοι

- Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση στο σύνολο των Περιφερειών της χώρας.
- Αντιμετώπιση της ανεργίας και αύξηση της βιώσιμης απασχόλησης για όλους.
- Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας όλων των βαθμίδων του εκπαιδευτικού συστήματος.
- Ανάπτυξη της Διά Βίου Μάθησης και βελτίωση της συνάφειας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με την αγορά εργασίας.
- Καταπολέμηση της ανεργίας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, ενίσχυση της απασχόλησης και ισότιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας με βραχυπρόθεσμα μέτρα σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας για το σύνολο του εργατικού δυναμικού, κυρίως σε ομάδες με μεγάλα ποσοστά ανεργίας (μακροχρόνια άνεργοι, άνεργοι με μειωμένα τυπικά προσόντα, γυναίκες, άνεργοι 30-44 ετών).
- Ανάπτυξη των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, ιδίως άτομα μειωμένων τυπικών προσόντων, με στόχο την ένταξη ή/και επανένταξή τους στην αγορά εργασίας.
- Μείωση της ανεργίας των νέων 15-29 ετών, ιδιαίτερα εκείνων εκτός εργασίας, δομών εκπαίδευσης ή κατάρτισης, με τη διευκόλυνση της εισόδου στην αγορά εργασίας και ενίσχυσης των δεξιοτήτων τους.

- Εκσυγχρονισμός και περαιτέρω ενίσχυση των θεσμών της αγοράς εργασίας.
- Εναρμόνιση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής.
- Ένταξη ή/και επανένταξη στην αγορά εργασίας ωφελουμένων στο πλαίσιο της πιλοτικής εφαρμογής του «Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος».
- Ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και της κοινωνικής ένταξης ευάλωτων κοινωνικά ομάδων (ΕΚΟ), μέσω και της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας.
- Μείωση της σχολικής διαρροής, ιδιαίτερα σε περιοχές με υψηλά ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου (ΠΕΣ)
- Αναβάθμιση και διασύνδεση των συστημάτων Τεχνικής-Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης με την αγορά εργασίας.
- Προώθηση της έγκαιρης ολοκλήρωσης των σπουδών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Ενδυνάμωση των δεσμών της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και τον επιχειρηματικό κόσμο.
- Ενίσχυση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης μέσω της προώθησης της έρευνας και της καινοτομίας και της ενδυνάμωσης του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού.
- Αναβάθμιση του συστήματος Διά Βίου Μάθησης και αύξηση της συμμετοχής σε αυτήν.

Ενδεικτικές Δράσεις

Συστημικές παρεμβάσεις των θεσμών της εργασίας και της πρόνοιας

- Σύστημα διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας.
- Θεσμική και επιχειρησιακή ενδυνάμωση των κοινωνικών εταίρων.
- Ενδυνάμωση του Εθνικού Αναπηρικού Κινήματος.

Βελτίωση προοπτικών απασχόλησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού

- Προώθηση απασχόλησης μέσω προγραμμάτων κοινωφελούς χαρακτήρα.
- Προγράμματα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για ανέργους και ειδικές ομάδες ανέργων.

- Απασχόληση ανέργων σε κλάδους αιχμής.
- Προγράμματα κατάρτισης ανέργων ναυτικών και παροχή επαγγελματικής πιστοποίησης.
- Κατάρτιση, πρακτική άσκηση και πιστοποίηση ανέργων σε κλάδους αιχμής.
- Προγράμματα για την εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.
- Λειτουργία περιφερειακών μηχανισμών της ανάπτυξης & προώθησης των κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων.
- Υποστήριξη της απασχόλησης σε Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις.
- Υποστήριξη της απασχόλησης ΑΜΕΑ σε Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις.

Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων: Διευκόλυνση της Πρόσβασης στην Απασχόληση των Νέων έως 29 ετών (ΠΑΝ)

- Επιταγή εισόδου για νέους από 18-24 ετών σε ιδιωτικές επιχειρήσεις για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.
- Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για νέους έως 24 ετών.
- Προώθηση των νέων έως 24 ετών από την ανεργία στην αυτοαπασχόληση, με επιδότηση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης έως 12 μήνες.
- Προώθηση της νεανικής επιχειρηματικότητας (18-24) μέσω της προώθησης της καινοτομίας και παροχής συμβουλευτικής για τη δημιουργία start ups με στόχο την ενίσχυση της νεανικής καινοτομικής επιχειρηματικότητας.
- Απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και ένταξης στην απασχόληση για νέους 18-24 ετών.
- Ευκαιρίες κατάρτισης και πιστοποίησης για άνεργους νέους 18-24 ετών σε ειδικότητες που αφορούν σε τομείς αιχμής της ελληνικής οικονομίας.
- Προγράμματα μαθητείας για νέους 15-24 ετών.
- Επιταγή εισόδου για νέους από 25-29 ετών σε ιδιωτικές επιχειρήσεις για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.
- Επιταγή εισόδου για νέους έως 29 ετών σε ιδιωτικές επιχειρήσεις στον κλάδο του τουρισμού, για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.
- Πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας και ένταξης στην απασχόληση για νέους 25-29 ετών.

- Προώθηση νέων 25-29 ετών στην αυτοαπασχόληση

Βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος

- Ένταξη Ευάλωτων Κοινωνικών Ομάδων (ΕΚΟ) στα Δημοτικά σχολεία - Τάξεις υποδοχής.
- Παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών από διαμεσολαβητές Ρομά για την αρμονική ένταξη στο σχολείο μαθητών/τριών με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες.
- Στήριξη των σχολείων με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (ΕΑΕΠ).
- Ενισχυτική διδασκαλία στη β' βαθμια εκπαίδευση.
- Ολοήμερα Δημοτικά σχολεία.
- Ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων που αφορούν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης.
- Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Ανάπτυξη υποστηρικτών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη (επιμόρφωση β' επιπέδου στις τεχνολογίες πληροφορικής & επικοινωνιών - ΤΠΕ).
- Ολοήμερο Νηπιαγωγείο.
- Ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας.
- Υποστήριξη των νέων ερευνητών με έμφαση στους κατόχους μεταπτυχιακού διπλώματος.
- Ανάπτυξη της διά βίου μάθησης και βελτίωση της συνάφειας της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.

- Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας.
- Κέντρα Διά Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ).
- Πρακτική Άσκηση σπουδαστών Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ) επί πλοίου.
- Πρακτική άσκηση των ΕΠΑΣ μαθητείας του ΟΑΕΔ.
- Αναδιάρθρωση ναυτικής εκπαίδευσης των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ) σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
- Πρακτική άσκηση στην γ'βάθμια εκπαίδευση.

Τεχνική Βοήθεια

- Συμπληρωματικά/εξειδικευμένα συστήματα και εργαλεία οργάνωσης της διαχείρισης.
- Πληροφόρηση και Επικοινωνία.
- Αξιολόγηση, Μελέτες, Εμπειρογνωμοσύνες, Τεχνικοί Σύμβουλοι.

4. ΕΠ Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα

Στόχοι

- Ενίσχυση της οργανωτικής, θεσμικής και επιχειρησιακής ικανότητας της δημοσίας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσα από παρεμβάσεις που θα αλλάξουν τη δομή την οργάνωση και τη λειτουργία των υπηρεσιών προς όφελος των πολιτών και των επιχειρήσεων.
- Προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στο Δημόσιο Τομέα η οποία σε συνδυασμό με συστημικές δράσεις και πολιτικές, θα αποτελέσουν τα κύρια εργαλεία μετασχηματισμού των υφιστάμενων διαδικασιών βελτιώνοντας τις παρεχόμενες υπηρεσίες και καθιστώντας τη Διοίκηση πιο αποτελεσματική και αποδοτική.
- Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του δημόσιου τομέα, μέσω: της ορθολογικής κατανομής των ανθρώπινων πόρων, της καλύτερης αξιοποίησης των στελεχών της διοίκησης καθώς και της παροχής αναβαθμισμένων υπηρεσιών κατάρτισης/εκπαίδευσης, με στόχο την ατομική ανάπτυξη των υπαλλήλων και την ανταπόκρισή τους στις αυξημένες ανάγκες.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Αναβάθμιση των διαδικασιών σχεδιασμού, εφαρμογής και παρακολούθησης δημοσίων πολιτικών.
- Αναδιοργάνωση φορέων της Δημόσιας Διοίκησης.
- Κωδικοποιήσεις νομοθεσίας.
- Ανάπτυξης και εφαρμογής συστημάτων στοχοθεσίας και αξιολόγησης.
- Ανασχεδιασμός εσωτερικών και εξωστρεφών διεργασιών και απλούστευση διοικητικών διαδικασιών.
- Ενίσχυση ελεγκτικών μηχανισμών.
- Προώθηση αρχών διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς.
- Εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης:
  - δημιουργία ή αναβάθμιση συστημάτων ΤΠΕ για την υποστήριξη της καλύτερης οργάνωσης και λειτουργίας του Δημοσίου Τομέα.
  - ανάπτυξη ηλεκτρονικών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων.
  - ενίσχυση της διαλειτουργικότητας μεταξύ δημοσίων υπηρεσιών.
- Εκπαίδευση – κατάρτιση δημοσίων υπαλλήλων

5. ΕΠ Τεχνική Βοήθεια

Στόχοι

- Ενίσχυση των συστημάτων και των διαδικασιών διοίκησης και συντονισμού της εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.
- Ενίσχυση της στελέχωσης, διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των υποστηρικτικών δομών του συστήματος διαχείρισης, συντονισμού και διοίκησης της εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, καθώς επίσης και των επιτελικών δομών των Υπουργείων.
- Ενίσχυση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων φορέων για την εφαρμογή συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Εξειδικευμένος Σύμβουλος Ποιοτικού Ελέγχου (ΕΣΠΕΛ).

- Έλεγχοι έργων ΕΣΠΑ.
- Εκπόνηση μελετών – Παροχή υπηρεσιών τεχνικών συμβούλων.
- Δημοσιότητα – Πληροφόρηση.
- Αξιολογήσεις στρατηγικών για χρηματοδότηση.
- Υποστήριξη δικαιούχων.
- Μισθοδοσία των στελεχών της ΜΟΔ ΑΕ που απασχολούνται στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, στις Επιτελικές Δομές, στην Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ, καθώς και υποστηρικτικών δομών.
- Υποστήριξη της διοικητικής οργάνωσης και της λειτουργίας των δομών συντονισμού, υποστήριξης, διαχείρισης και των επιτελικών δομών των Υπουργείων, της Αρχής Πιστοποίησης και Ελέγχου, της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΜΟΔ ΑΕ.
- Προσαρμογή του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ) σύμφωνα με τις απαιτήσεις της προγραμματικής περιόδου 2014-2020.
- Δαπάνες μετακινήσεων, οργάνωσης εκδηλώσεων και εκπαίδευσης προσωπικού των δομών συντονισμού, διαχείρισης και των επιτελικών δομών των Υπουργείων, καθώς και του συστήματος διοίκησης και συντονισμού της εφαρμογής συγχρηματοδοτούμενων δράσεων.

6. Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης

Στόχοι

- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.
- Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού - ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση.
- Προστασία του περιβάλλοντος - μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον

Επισημαίνεται ότι το πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης αναμένεται να εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

7. ΕΠ Αλιείας και Θάλασσας

Στόχοι

- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των κλάδων της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης.
- Βιωσιμότητα της θαλάσσιας αλιείας και βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών που εξαρτώνται παραδοσιακά από την αλιεία.
- Προστασία και αποκατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των έμβιων πόρων, έλεγχος των αλιευτικών δραστηριοτήτων, συλλογή αλιευτικών δεδομένων και βελτίωση των γνώσεων σχετικά με την κατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

B.3.2 Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΤΤΙΚΗΣ 2014-2020

Το ΕΠ Αττικής 2014-2020 είναι ένα πολυταμειακό πρόγραμμα, με πολύπλευρη στόχευση που διαρθρώνεται γύρω από 4 βασικούς πυλώνες:

1. **την Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3),**
2. **το Περιβάλλον και την Κλιματική Αλλαγή**
3. **την Κοινωνική Συνοχή μέσω της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη (ΠΕΣΚΕ)**
4. **τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ).**

Πιο συγκεκριμένα, σε ό,τι αφορά τους πόρους του ΕΤΠΑ, λόγω του ότι η Αττική συγκαταλέγεται στις ανεπτυγμένες Περιφέρειες της ΕΕ, ένα σημαντικό τμήμα τους – μέσω της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) – επικεντρώνεται σε δράσεις ενίσχυσης της έρευνας και της καινοτομίας, της χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) καθώς και της επιχειρηματικότητας με στόχο την σταδιακή αναδιάρθρωση και ανάκαμψη της περιφερειακής οικονομίας.

Στον τομέα του περιβάλλοντος και των υποδομών, το ΕΠ επικεντρώνεται στην υλοποίηση και ολοκλήρωση βασικών και μεγάλης κλίμακας έργων που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος, σε παρεμβάσεις που άπτονται του τομέα της ενεργειακής αναβάθμισης, των μεταφορών καθώς και στην υλοποίηση έργων στους τομείς της εκπαίδευσης και της κοινωνικής πρόνοιας.

Η εκπόνηση της ΠΕΣΚΕ και η αξιοποίηση των πόρων του ΕΚΤ προσδίδουν στο ΕΠ έντονα κοινωνικό χαρακτήρα, με έμφαση σε δράσεις που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, στην ενίσχυση της απασχόλησης και στην καταπολέμηση των διαφόρων μορφών της κοινωνικής περιθωριοποίησης.

Τέλος, μέσω των ΟΧΕ παρέχεται η δυνατότητα χρηματοδότησης παρεμβάσεων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, μεγάλης εμβέλειας και ολοκληρωμένου χαρακτήρα, με απώτερο στόχο την κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική αναζωογόνηση και ανάπτυξη αστικών περιοχών με εντοπισμένα προβλήματα ή/και αναπτυξιακές δυνατότητες.

Στόχοι

- Αξιοποίηση και βελτίωση της ερευνητικής υποδομής και του ανθρώπινου δυναμικού.
- Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής οικονομίας.
- Ολοκλήρωση των βασικών υποδομών (ειδικότερα των υποδομών προστασίας του περιβάλλοντος).
- Μείωση των χωρικών ανισοτήτων εντός της Περιφέρειας.
- Αντιμετώπιση της φτώχειας και της κοινωνικής περιθωριοποίησης των πληθυσμιακών ομάδων.

Ενδεικτικές Δράσεις

Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας

- Ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών (μεταξύ των οποίων και διεργασιακές ή οργανωτικές καινοτομίες), μέσω της συνεργασίας των ερευνητικών φορέων με τις επιχειρήσεις, στους Τομείς που θα αναδείξει η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΠΣΕΕ).
- Ανάπτυξη «θερμοκοιτίδων», «start-ups», με στόχο την ανάπτυξη νέων καινοτόμων επιχειρήσεων ή προϊόντων.
- Ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών σε τομείς που συνδέονται με την κοινωνική καινοτομία, με στόχο την ένταξη στην εργασία των ευπαθών κοινωνικών ομάδων.

Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών

- Στήριξη των επιχειρήσεων (νέων ή υφιστάμενων) για την παραγωγή, προμήθεια και τη χρήση ενδοεπιχειρησιακών τεχνολογικών λύσεων

(υποστήριξη των Επιχειρήσεων για την ενίσχυση της βιωσιμότητάς τους, με χρήση ΤΠΕ).

- Αξιοποίηση εφαρμογών ΤΠΕ για την ανάπτυξη δικτύων και συμπράξεων.
- Ανάπτυξη και διάδοση νέων επιχειρηματικών μοντέλων και υπηρεσιών, είτε B2C (υπηρεσίες για τους καταναλωτές) ή B2B (υπηρεσίες προς επιχειρήσεις και νέους επιχειρηματίες).
- Εκσυγχρονισμός του συστήματος έκδοσης εισιτηρίων στις αστικές συγκοινωνίες της ευρύτερης μητροπολιτικής περιοχής της Αθήνας, το οποίο είναι δυνατόν να καλύπτει όλα τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς της Αττικής (μετρό, αστικός & προαστιακός σιδηρόδρομος λεωφορεία και τραμ). Μπορεί να συνδυάζεται με το έργο «Τηλεματική», που βρίσκεται σε εξέλιξη και αφορά στην πληροφόρηση των επιβατών για τις συγκοινωνίες, συμπεριλαμβανομένης και της διαδικτυακής πληροφόρησης, καθώς και στην ηλεκτρονική διαχείριση των μέσων μεταφοράς, με τη δημιουργία 1.000 έξυπνων στάσεων.
- Ανάπτυξη Συστημάτων και Εφαρμογών ΤΠΕ για: ενίσχυση της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, παροχή υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας - κοινωνικής φροντίδας και της ισότιμης πρόσβασης σε φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας, παροχή υπηρεσιών σε ΑμεΑ, παροχή υπηρεσιών ένταξης στην αγορά εργασίας, κ.ο.κ.

Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

- Στήριξη της Επιχειρηματικότητας: δημιουργία pre-incubators και υποστήριξη της εκκόλαψης νέων επιχειρηματικών σχημάτων.
- Ανάπτυξη μηχανισμού προαγωγής της δικτύωσης επιχειρήσεων και διάδοσης – αξιοποίησης ιδεών με στόχο τη δημιουργία βιώσιμων επιχειρήσεων.
- Προώθηση και αξιοποίηση της αριστείας για την ενίσχυση της τεχνολογικής και επιχειρηματικής καινοτομίας και της εμπέδωσης στην αγορά νέων προϊόντων και υπηρεσιών.
- Ολοκληρωμένα σχέδια βελτίωσης των ικανοτήτων και παραγωγικής, οργανωτικής, λειτουργικής και χρηματοοικονομικής αναδιάρθρωσης υφιστάμενων μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) που δραστηριοποιούνται στους τομείς της ΠΣΕΕ ή θα προσαρμόσουν δραστηριότητες και προϊόντα στην ΠΣΕΕ.

- Στήριξη «βιομηχανικών πιλότων» μικρής / μεσαίας κλίμακας για τη μελέτη και πιστοποίηση παραγωγικών διεργασιών.
- Βελτίωση εγκαταστάσεων υφιστάμενων επιχειρηματικών υποδομών, αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών ή άλλων εγκαταστάσεων με στόχο την δημιουργία φυτωρίων επιχειρήσεων.
- Δράσεις «συλλογικού» χαρακτήρα, από επαγγελματικούς φορείς και συνεργατικούς μηχανισμούς, στη βάση ειδικών μορφών συνεργασίας (αλυσίδων αξίας, κοινών δικτύων πωλήσεων, είτε κοινών δικτύων εισόδου σε νέες αγορές, κλπ.)

Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

- Ολοκληρωμένα Σχέδια μείωσης της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας και εφαρμογής παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας στις επιχειρήσεις (παραγωγικές – λειτουργικές διαδικασίες).
- Πιλοτικές/εμβληματικές παρεμβάσεις βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας σε Δημόσια κτίρια, καθώς και στοχευμένες παρεμβάσεις σε κατοικίες στο πλαίσιο εφαρμογής σχεδίων Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ).
- Πιλοτικές/εμβληματικές παρεμβάσεις παραγωγής ενέργειας από μονάδες ΣΗΘΥΑ σε Δημόσιες Υποδομές της Περιφέρειας Αττικής, ιδίως μέσω ΟΧΕ.

Πρώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων

- Δημιουργία υποδομών και υλοποίηση δράσεων για την πρόληψη πλημμυρικών συμβάντων (έργα διευθέτησης ροής υδάτων, έργα βιώσιμης διαχείρισης επιφανειακών υδάτων, έργα αντιπλημμυρικής προστασίας σε περιοχές υψηλών οικιστικών αναγκών και απαιτήσεων) με στόχο πέραν της αντιπλημμυρικής προστασίας και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και του μικροκλίματος της περιοχής.
- Στοχευμένες δράσεις για την εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών και την προστασία και διαχείριση των υδατικών πόρων της Αττικής σε συμμόρφωση με το εγκεκριμένο σχέδιο.
- Παρεμβάσεις αντιπλημμυρικής προστασίας που αφορούν στην ολοκλήρωση των έργων αντιπλημμυρικής προστασίας της προηγούμενης

περιόδου, εφόσον καλύπτουν τις απαιτήσεις του σχεδίου αξιολόγησης κινδύνων πλημμύρας κατ' εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ.

- Δράσεις υποστήριξης πυροσβεστικής υπηρεσίας.

Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

- Κατασκευή - ολοκλήρωση Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων Περιφέρειας (σε συνεργασία με ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ).
- Συμπλήρωση και ολοκλήρωση δικτύων ακαθάρτων σε οικισμούς Γ' Κατηγορίας Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ.
- Περιφερειακές υποδομές διαχείρισης ΑΣΑ - Ανάπτυξη δικτύου «Πράσινων Σημείων».
- Ολοκληρωμένη (αποκεντρωμένη) Διαχείριση Αστικών Στερεών Αποβλήτων σε νησιά και σε μικρούς / απομακρυσμένους οικισμούς της Περιφέρειας Αττικής.
- Εγκαταστάσεις- Υποδομές για την ύδρευση νησιών και μικρών οικισμών με στόχο την κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 98/83/ΕΚ.
- Εφαρμογή συστημάτων επεξεργασίας νερού (π.χ. αφαλατώσεις) για την ικανοποίηση αναγκών σε νησιωτικές ή δύσκολα προσβάσιμες παράκτιες περιοχές της Αττικής με ειδικές τοπικές και κλιματικές συνθήκες.
- Ανάδειξη – αξιοποίηση αστικών «τοπόσημων» που συμβάλλουν στην αστική αναζωογόνηση και στην ελκυστικότητα των αστικών κέντρων.
- Υποδομές μνημείων – μουσείων που έχουν ξεκινήσει την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και οι οποίες εντάσσονται στο πλαίσιο της ΠΣΕΕ.
- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής αναβάθμισης και αναζωογόνησης με επίκεντρο «υποβαθμισμένες» ή «ειδικές δυναμικού χαρακτήρα» περιοχές ή συνδυασμού αυτών.

Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων

- Επέκταση βασικών λιμενικών υποδομών στο Λιμάνι του Πειραιά.
- Παρεμβάσεις για την οδική ασφάλεια και την μείωση των τροχαίων ατυχημάτων (π.χ. πεζογέφυρες).

- Ολοκλήρωση οδικών αξόνων που ξεκίνησαν την προηγούμενη προγραμματική περίοδο (εφόσον καλύπτονται οι κανόνες επιλεξιμότητας της περιόδου 2014 - 2020).
- Συμπλήρωση οδικών δακτυλίων και κόμβων.
- Ολοκλήρωση τραμ στον Πειραιά.

Πρώθηση της βιώσιμης απασχόλησης υψηλής ποιότητας και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων

- Ίδρυση νέων επιχειρήσεων σε εταιρικό ή ατομικό επίπεδο στους τομείς της ΠΣΕΕ.
- Δράσεις φιλοξενίας και αρχικής στήριξης σε «φυτώρια ιδεών και επιχειρήσεων», βελτίωση των γνώσεων και δεξιοτήτων των νέων επιχειρηματιών («σχολεία επιχειρηματικότητας»), επενδυτική στήριξη για την έναρξη αυτοαπασχόλησης και μικρών επιχειρήσεων, καθώς και δημιουργία επιχειρήσεων, υποστήριξη κατά τα αρχικά στάδια λειτουργίας των επιχειρήσεων κλπ. με γνώμονα την στόχευση στους τομείς της ΠΣΕΕ.
- Ολοκληρωμένα Σχέδια Αναδιάρθρωσης (ΟΣΑ) των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται ή στοχεύουν να επεκτείνουν τις λειτουργίες τους στους τομείς της ΠΣΕΕ. Στο πλαίσιο των ΟΣΑ περιλαμβάνονται δράσεις όπως η αξιολόγηση του προσωπικού, η εφαρμογή προγραμμάτων αναβάθμισης και πιστοποίησης προσόντων καθώς και η προσέλκυση νέων ανέργων από την αγορά, ανάλογα με τα επιχειρησιακά μοντέλα αναδιάρθρωσης που θα επιλεγούν.

Πρώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας - EKT

- Ολοκληρωμένες δράσεις / παρεμβάσεις για τις «ειδικές» ομάδες του πληθυσμού της Περιφέρειας, τις οποίες συμπεριλαμβάνεται πλέγμα δράσεων προετοιμασίας για πρώθηση στην απασχόληση (λ.χ. συμβουλευτική, mentoring, επαγγελματικός προσανατολισμός, κατάρτιση, πρώθηση στην απασχόληση, «σχολείων» επιχειρηματικότητας, ευαισθητοποίηση, δημοσιότητα κλπ.)
- Δράσεις ενεργοποίησης μελών που ανήκουν σε περιθωριοποιημένες κοινότητες του πληθυσμού (π.χ. Ρομά) καθώς και ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα κοινωνικής και πολιτισμικής ενσωμάτωσης (που ανήκουν σε ειδικές ομάδες, όπως μετανάστες, πρόσφυγες κλπ.)

- Λειτουργία one stop shops / Κέντρων Κοινότητας ευπαθών ομάδων με διευρυμένες και ολοκληρωμένες υπηρεσίες.
- Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης για παιδιά και εφήβους με νοητική υστέρηση ή/και αναπηρίες.
- Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Ολοκληρωμένης Φροντίδας.
- Κέντρα Δημέρευσης ατόμων με αναπηρία, ΣΥΔ ΑΜΕΑ, Θεραπευτήρια χρόνιων παθήσεων.
- Συμβουλευτικά κέντρα και ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών.
- Ανοιχτά κέντρα φιλοξενίας αιτούντων άσυλο, δικαιούχων διεθνούς προστασίας & ασυνόδευτων ανηλίκων.
- Ανάπτυξη Δικτύου προστασίας υγείας του πληθυσμού στην Αττική.
- Εφαρμογή οργανωμένων προγραμμάτων προαγωγής υγείας και προσυμπτωματικού ελέγχου σε ευπαθείς ομάδες.
- Ενίσχυση Επιχειρήσεων Κοινωνικής Οικονομίας (τύπου start up), όπως προβλέπονται από το εκάστοτε θεσμικό πλαίσιο.
- Συστήματα, εργαλεία και παρεμβάσεις ενίσχυσης και υποστήριξης της δημιουργίας νέων και αναδιάρθρωσης της λειτουργίας των υφιστάμενων Κοι.Σ.Π.Ε.

Πρώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας - ΕΤΠΑ

- Δράσεις συμπλήρωσης και βελτίωσης των κοινωνικών υποδομών της Περιφέρειας στους τομείς της υγείας, της πρόνοιας και της κοινωνικής φροντίδας (υποδομές α'βαθμιας υγείας, της ψυχικής υγείας και της πρόνοιας, παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, κλπ.) καθώς και σε υποδομές που αποσκοπούν στην κάλυψη αναγκών για ανοιχτές δομές για αιτούντες άσυλο και διεθνούς προστασίας.

Επένδυση στην εκπαίδευση, την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση

- Δράσεις συμπλήρωσης, βελτίωσης και εκσυγχρονισμού των υποδομών και του αναγκαίου εξοπλισμού της Εκπαίδευσης και της Δια βίου μάθησης στην Αττική.

Τεχνική Βοήθεια

- Συμπληρωματικά / εξειδικευμένα συστήματα και εργαλεία οργάνωσης της διαχείρισης.
- Πληροφόρηση και Δημοσιότητα.
- Αξιολόγηση, Μελέτες, Εμπειρογνωμοσύνες, Τεχνικοί Σύμβουλοι.
- Ενίσχυση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων του ΠΕΠ.

Υφιστάμενη Κατάσταση

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΔΗΜΟΥ

Εισαγωγή

Αντικείμενο του τρέχοντος κεφαλαίου είναι η καταγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου όσο αφορά στο εξωτερικό περιβάλλον. Αναφορικά λοιπόν με αυτό κρίθηκε σκόπιμο η ανάλυση των στοιχείων να επιμεριστεί σε τέσσερις θεματικές ενότητες οι οποίες αφορούν:

1. Γενικά πληθυσμιακά χαρακτηριστικά
2. Υφιστάμενη κατάσταση περιβάλλοντος, πολεοδομικού ιστού και αστικού χώρου του Δήμου
3. Κοινωνική σύνθεση και κοινωνικές υποδομές
4. Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Η κατανομή αυτή συνάδει με τις κατευθύνσεις του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για την κατάρτιση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων αλλά και του οδηγού της ΕΕΤΑΑ.

Αναλυτικότερα, σκοπός της παρούσας φάσης είναι η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης καθώς και η παρουσίαση ορισμένων συμπερασμάτων που επήλθαν την δεκαετία που μελετάται. Για την ανάλυση και την παρουσίαση των συμπερασμάτων χρησιμοποιήθηκαν συγκεκριμένοι δείκτες και δεδομένα που προήλθαν από τις τελευταίες απογραφές. Ταυτόχρονα επιχειρείται μια συγκριτική αποτύπωση δεδομένων σε ευρύτερα χωρικά και διοικητικά επίπεδα από την περιοχή μελέτης.

A. ΓΕΝΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Στο παρόν τμήμα της ανάλυσης επιχειρείται η εξέταση της πληθυσμιακής μεταβολής που πραγματοποιήθηκε κυρίως κατά το διάστημα της δεκαετίας 2001-2011. Για την εξέταση αυτή χρησιμοποιούνται βασικοί δείκτες και στατιστικά δεδομένα όπου με την χρήση διαφόρων διαγραμμάτων περιγράφονται οι σχετικές τάσεις τόσο του πληθυσμού στο σύνολο του όσο και των επιμέρους ηλικιακών ομάδων.

A.1 Πληθυσμιακή και Ιστορική Εξέλιξη της περιοχής

Δημοτική Κοινότητα Μοσχάτου

Η ιστορία του Μοσχάτου ξεκινάει 10000 χρόνια πριν, μετά από προσχώσεις και πλημμύρες του Κηφισού ποταμού και των χείμαρρων του Λεκανοπεδίου Αττικής που ανέβασαν το βυθό του Αργοσαρωνικού. Ενώ ο Κηφισός είχε τις εκβολές του μέσα στο αρχαίο λιμάνι του Κάνθαρου (το σημερινό εμπορικό λιμάνι), οι Αθηναίοι οδήγησαν τις εκβολές του ποταμού στην παραλία του σημερινού Μοσχάτου, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα την ταχύτερη πρόσχωση του φαληρικού όρμου. Η άμεση επαφή με τη θάλασσα αποτελούσε απειλή (π.χ εισβολή πειρατών) και γι' αυτό το λόγο πέρασαν χιλιάδες χρόνια μέχρι να εγκατασταθούν κάτοικοι στην περιοχή.

Οι διάφορες και ενδιαφέρουσες αποκαλύψεις αρχαιοτήτων που έγιναν κατά καιρούς στο χώρο του Μοσχάτου διαπιστώνεται η ύπαρξη ενός αρχαίου οικισμού με το όνομα «Τροία», αφητηρία του Τεύκρου για να πάει στην άλλη μεριά του Αιγαίου και να ιδρύσει στα στενά του Ελλήσποντου την γνωστή σε όλους μας Τροία.

Βέβαιο είναι ότι το Μοσχάτο αποτελούσε έδαφος του Τετρακώμου, δηλαδή των τεσσάρων δήμων της αρχαιότητας οι οποίοι αποτελούνταν από τους Δήμους του Πειραιά, του Φαλήρου (σημερινού Π. Φαλήρου), των «Θυμαιταδών» (περιοχή δυτικά του Πειραιά) καθώς και από το δήμο της Ξυπέτης. Κατά τον 6^ο αιώνα π.χ., το σημερινό Μοσχάτο μαζί με τις περιοχές του Αγ. Ιωάννη Ρέντη και των Καμινίων εντάχθηκαν στο δήμο της Ξυπέτης που άνηκε στην Κεκροπίδα φυλή. Από την περιοχή διέρχονταν μεγάλος μέρος των Μακρών Τειχών που προστάτευαν την Αθήνα και την συνέδεαν με το επίγειο της τον Πειραιά. Σύμφωνα με ιστορικές πηγές, το 461π.χ. ο Κίμων θεμελίωσε τα δύο σκέλη των Μακρών Τειχών. Το βόρειο διερχόταν από τη σημερινή οδό Πειραιώς και συνέδεε την Αθήνα με τον Πειραιά και το δεύτερο που σχεδιάστηκε από την αρχή του στην Αθήνα ώστε να καταλήγει στο Παλαιό Φάληρο (αρχαίο λιμάνι των Αθηνών). Με την άνοδο του ο Περικλής τροποποίησε το σχέδιο του Κίμωνα καταργώντας το Φαληρικό σκέλος και ολοκληρώνοντας το βόρειο. Παράλληλα με αυτό έκτισε σε μικρή απόσταση το διαμέσου ή Νότιο σκέλος η θέση του οποίου ήταν στην περιοχή του Μοσχάτου.

Στην περιοχή του σημερινού Μοσχάτου έγινε γνωστή η ύπαρξη του ναού της Κυβέλης, μητέρας των θεών, μετά την ανασκαφή λειψάνων και του ακέφαλου αγάλματος της Κυβέλης στη συμβολή των οδών Χρ. Σμύρνης και Θερμοπυλών.

Άλλες αξιόλογες αρχαιολογικές αποκαλύψεις είναι το Μνημείο του Νικήρατου, ο Λέων, ο Κυκλικός Ταφικός Περίβολος (οδών Ταξιαρχών και Θεσσαλονίκης) που επιβεβαιώνουν ότι κατά την κλασική περίοδο (6^{ος} – 5^{ος} αιώνας) στη περιοχή είχε διαμορφωθεί το οικιστικό κέντρο του εκτεταμένου αρχαίου αθηναϊκού Δήμου της Ξυπέτης. Τα αρχαιολογικά ευρήματα εντοπίζονται κυρίως πάνω από την οδό Μεταμορφώσεως φανερώνει ότι οι πλημμύρες, από τα πανάρχαια χρόνια ανάγκαζαν τους κατοίκους της περιοχής να κατοικούν προς το βόρειο μέρος της, όπου το ύψος του εδάφους φτάνει 12-13 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας.

Από το 17^ο αιώνα και έπειτα, σώζονται περιγραφές και χαρτογραφήσεις ξένων περιηγητών, που είχαν επισκεφθεί την Αθήνα και διέσχιζαν την περιοχή του Μοσχάτου πηγαίνοντας προς τον Πειραιά. Η μεγαλύτερη συγκοινωνιακή αρτηρία που από την αρχαιότητα ως τα μέσα του 20^{ου} αιώνα συνέδεε το άστυ με το λιμάνι και ήταν η αιτία για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της πόλης, ήταν η σημερινή οδός Πειραιώς. Η εικόνα που έχουμε είναι ότι στην περιοχή ευδοκίμοιςσαν αμπέλια και τα ελαιόδεντρα του Ελαιώνα της Δυτικής Αττικής που έφταναν μέχρι τη θάλασσα. Στη παραλία λέγεται ότι υπήρχαν μικροί πυργίσκοι σε κακή κατάσταση, λημέρια των ψαράδων της περιοχής που έδιναν το σύνθημα σε περίπτωση κινδύνου. Επιπλέον σημειώνεται η ύπαρξη έλους. Το έδαφος ήταν καρπερό λόγω των υδάτων που έρρεαν στην περιοχή. Ο Κηφισός φαίνεται ότι ήταν ένα μικρό ποτάμι όπου ψάρευαν και εύκολα περνούσαν στην απέναντι όχθη. Παράλληλα όμως έχει υπάρξει και εφιάλτης με πλημμύρες, πνίγοντας τους κατοίκους της περιοχής και καταστρέφοντας τις καλλιέργειες τους. Το 1688 σημειώνεται μια μεγάλη πυρκαγιά καταστρέφοντας αμπέλια και μέρος του Ελαιώνα με αποτέλεσμα πολλοί κάτοικοι να εγκαταλείψουν την περιοχή.

Προς το τέλος του 18^{ου} αιώνα η παραλία ανάμεσα στα δύο Φάληρα, που ένα μεγάλο τμήμα της ανήκει στο Μοσχάτο, ονομάζονταν από τους ξένους περιηγητές Μεσία. Δύο διαφορετικές εκδοχές υποστηρίζουν αυτή τη τοπωνυμία. Σύμφωνα με άγνωστο περιηγητή, πρόκειται για την παραλία του Μοσχάτου, που χαρακτηρίζεται ως «τελματώδης τόπος» και η ονομασία προήλθε από το αρχαίο ιερό της Δήμητρας Μυσίας και λέγεται ότι βρισκόταν στην περιοχή. Ενώ η δεύτερη εκδοχή έχει να κάνει με τη γεωγραφική θέση του σημερινού Μοσχάτου, το οποίο βρίσκεται ανάμεσα από τον Κηφισό και τον Ιλισό. Ο Γάλλος συγγραφέας Φρανσουά Σατωβριάνδος, ίσως ο σπουδαιότερος επισκέπτης του παλαιού Μοσχάτου, περνώντας από την περιοχή το 1806 περιγράφει τους αμπελώνες ως θέαμα ανάλογο των αμπελώνων της Βουργουνδίας. Η τοπωνυμία της Μεσίας συνδέθηκε με την μάχη του Φαλήρου το

1827 που μεγάλος μέρος της είχε διεξαχθεί στο έδαφος του σημερινού Μοσχάτου κατά της οποίας τραυματίστηκε ο Καραϊσκάκης.

Μέχρι το πρώτο μισό του 19^{ου} αιώνα, η εικόνα της περιοχής δεν είχε κάποιες μεταβολές όμως είχε αρχίσει να διαγράφεται το μέλλον του Μοσχάτου ως βιομηχανική πόλη διότι άρχισαν να συσσωρεύονται εργοστάσια όπου το 1960 τα περισσότερα έκλεισαν ή μετακόμισαν στο βόρειο τμήμα της περιοχής. Καλλιεργούσαν ελαιόδεντρα αμπέλια κόκκινα ή μαύρα σταφύλια μάλλον «μοσχάτα» από όπου θεωρείται ότι πήρε το όνομα της περιοχής. Τότε το Μοσχάτο διέσχιζαν 2-3 αγροτικοί δρόμοι και φυσικά η οδός Πειραιώς. Γύρω από την Πειραιώς διαμορφώνεται ο πρώτος πυρήνας, μικρός οικισμός γνωστός με το όνομα παράγκες, που εξελίχτηκαν σε οδικό σταθμό (κουρασμένοι ταξιδιώτες μπορούσαν να απολαύσουν το δροσερό νερό με το λουκούμι και να ξεδιψάσουν τα ζώα τους στις ποτίστρες) και βιομηχανική περιοχή δίνοντας δουλειά στους κατοίκους. Εξάλλου, το γειτόνεμά της με ο Ν. Φάληρο -το πρώτο ελληνικό θέρετρο- συνέβαλε στο να διαμορφωθεί η τοποθεσία Γλυκά Νερά, ένα οικιστικό κέντρο με φροντισμένες κατοικίες από τις οποίες ελάχιστες στέκουν και σήμερα.

Το Μοσχάτο ήταν και ένας από τους πρώτους και λίγους σταθμούς του ατμοκίνητου σιδηρόδρομου (τρωινός ΗΣΑΠ) που χτίστηκε το 1880 και συντέλεσε στη μελλοντική ανάπτυξη της περιοχής. Το 1862, χτίστηκε δίπλα σε ένα χωματόδρομο ένα ξωκλήσι αφιερωμένο στην αποτομή της κεφαλής του Τίμιου Προδρόμου. Λίγο πριν το 1912 οι λιγοστοί κάτοικοι της περιοχής αποφάσισαν να μεγαλώσουν το ξωκλήσι με σκοπό να μπορεί να εξυπηρετήσει τους πολυάριθμους προσκυνητές που συνέρεαν στη γιορτή του επειδή είχε αποκτήσει μεγάλη φήμη σε όλη την Αττική. Η εταιρεία Σιδηροδρόμων Αθηνών – Πειραιώς για να εξυπηρετήσει τους προσκυνητές αποφάσισε ο σιδηρόδρομος να σταματάει στο Μοσχάτο και με το ίδιο εισιτήριο να συνεχίζουν τη διαδρομή τους προς το Φάληρο το τότε θέρετρο της πρωτεύουσας. Το 1973 γκρεμίστηκε και τη θέση του πήρε η σημερινή εκκλησία της Μεταμόρφωσης. Η αλλαγή της επωνυμίας του ναού έγινε μάλλον προς το τέλος του περασμένου αιώνα για να μη συμπίπτει το πανηγύρι του με εκείνο του Αγ. Ιωάννη στο Ρέντη.

Το Μοσχάτο σιγά σιγά άρχισε να αποκτά μορφή συνοικισμού και κατά το έτος 1918 το εκκλησιαστικό συμβούλιο, μοναδική αντιπροσωπευτική αρχή της περιοχής τότε, κάνει προσπάθειες για ανέγερση σχολείου στον περίβολο του ναού και για διορισμό δασκάλου. Όμως δεν υπήρχε οικονομική δυνατότητα και έτσι προτείνεται η κατασκευή υπαίθριου δημοτικού σχολείου που θα λειτουργούσε κάτω από ένα υπόστεγο στον κήπο της εκκλησίας. Αργότερα, στα τέλη του 1927 ήταν έτοιμο το νέο διδακτήριο του Μοσχάτου που κατασκευάστηκε περίπου εκεί που σήμερα βρίσκεται το σιντριβάνι της σύγχρονης πλατείας.

Κέντρο της πόλης όπως και σήμερα ήταν η πλατεία Μεταμορφώσεως όπου υπήρχαν πολλά δέντρα, μερικά μαγαζάκια και μια αρχαία πέτρα 27 μέτρων.

Στον Μεσοπόλεμο (1918-1940) παρατηρήθηκε ραγδαία βιομηχανική ανάπτυξη στο Μοσχάτο. Εκατοντάδες εργοστάσια και βιοτεχνίες τροφίμων, δερμάτων, χημικών και άλλων προϊόντων έφεραν εδώ επαρχιώτες εργάτες που εγκαταστάθηκαν πρόχειρα γύρω από τις βιομηχανικές μονάδες.

Στη δεκαετία του 1980 συγκαταλεγόταν στους 12 δήμους του Δυτικού Λεκανοπεδίου, στους οποίους συγκεντρωνόταν το 75% της βιομηχανικής παραγωγής στο Λεκανοπέδιο.

Σε ότι αφορά τα δεδομένα της χωρικής και κοινωνικοοικονομικής του συγκρότησης:

1. Η γεωγραφική του θέση ορίζεται στο νοτιοδυτικό τμήμα του Ελαιώνα
2. Τα εργατικά στρώματα και τα μικροαστικά νοικοκυριά, αποτελούσαν το βασικό χαρακτηριστικό της κοινωνικής διαστρωμάτωσης του πληθυσμού
3. Οι πρόσφυγες και οι εσωτερικοί μετανάστες, ορίζουν την τοπική προέλευση των κατοίκων της περιοχής
4. Η δομή της παραγωγικής βάσης είχε μεγάλη αναλογία θέσεων απασχόλησης στην μεταποίηση
5. Βασικό χαρακτηριστικό η αυξημένη διάχυση των βιοτεχνικών χρήσεων στον αστικό ιστό, με συνύπαρξη με την κατοικία

Δημοτική Κοινότητα Ταύρου

Το 1934 έγινε διαχωρισμός των Δήμων και Κοινοτήτων από το Δήμο Αθηναίων και ανάλογα με τον αριθμό των κατοίκων της περιοχής που αποσπώταν χαρακτηριζόταν αυτή Δήμος ή Κοινότητα. Έτσι μεταξύ των Κοινοτήτων που ιδρύθηκαν τότε, ήταν και η πρώην Κοινότητα Νέων Σφαγείων. Ο πληθυσμός της νέας Κοινότητας με βάση την απογραφή του έτους 1928 ήταν 6.200 κάτοικοι. Βόρεια συνορεύει με την Αθήνα, ανατολικά με την Καλλιθέα, νότια με το Μοσχάτο και δυτικά με τον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο μύθος θέλει έναν ταύρο που ξέφυγε από τα παλαιά σφαγεία να τρέχει και να σταματά σε μια πλατεία όπου σκάβοντας στο χώμα βρίσκει μια θαμμένη εκκλησία και συγκεκριμένα την τοιχογραφία του Αγίου Ιωάννη (στην Οδό Ταύρου). Σε εκείνη την πλατεία δημιουργήθηκε η εκκλησία του Αγίου Ιωάννη όπου υπάρχει και σήμερα και το μικρό εκκλησάκι, και από τότε η περιοχή ονομάζεται Ταύρος. Η ιστορία αυτή έχει τις ρίζες της στην παράδοση και δεν μπορεί ούτε και έχει αποδειχθεί. Μία άλλη εκδοχή θέλει να ονομάζεται η πόλις επειδή οι πρόσφυγες οι οποίοι την κατοίκησαν το 1922 προέρχονταν από την ευρύτερη περιοχή της οροσειράς του Ταύρου και τις πόλεις Αττάλεια, Αλλάγια κ.λ.π.

Το 1935 επειδή το όνομα Νέα Σφαγεία ήταν κακόηχο με ομόφωνη απόφαση το Κοινοτικό Συμβούλιο αποφάσισε και ζήτησε να αλλάξει το όνομα σε Κοινότητα

Ταύρου. Μάλιστα για το σκοπό αυτό είχε αποστείλει προς την Κεντρική Διοίκηση μαζί με την απόφασή της και σχετική γνώμη του τότε Δασκάλου και Ακαδημαϊκού Δημήτρη Γρηγ. Καμπούρογλου. Έτσι, μετά την εγκριτική απόφαση της Κεντρικής Διοίκησης, η Κοινότητα από τον Ιούλιο του 1936 άρχισε να εμφανίζεται με το νέο όνομα, Κοινότητα Ταύρου. Αργότερα η ίδια η Κοινότητα με το από 19.12.1942 Κανονιστικό Διάταγμα «Περί αναγνωρίσεως Δήμων εν των Νομών Αττικοβοιωτίας» αναγνωρίστηκε σε Δήμο.

Η περιοχή που σήμερα αποτελεί το Δήμο Ταύρου ήταν γεμάτη περιβόλια. Κοβόταν στα δύο, όπως και σήμερα, από τις γραμμές του τρένου του ΟΣΕ. Από την πλευρά των γραμμών (σημερινή περιοχή Εσταυρωμένου) και στην οδό Κωνσταντινουπόλεως, υπήρχαν προχώματα για την άσκηση των στρατιωτικών του στρατοπέδου ΡΟΥΦ. Μεταξύ των προχωμάτων αυτών και την θέση περίπου του σημερινού Ιερού Ναού Εσταυρωμένου, υπήρχε από το 1905, ίσως και παλαιότερα (κατά μία παράδοση από την εποχή του Όθωνα και της Αμαλίας) ένα μικρό εκκλησάκι που λειτουργούσε συνήθως κάθε Κυριακή, με στρατιωτικό παπά μετά από πρωτοβουλία του λοχαγού του μηχανικού Θ. Παπούλια. Αυτός κάθε Κυριακή έφερνε τους στρατιώτες του στρατοπέδου ΡΟΥΦ για εκκλησιασμό και μεριμνούσε πάντα για την συντήρηση του μικρού αυτού ναΐσκου.

Τα έσοδα από την λειτουργία του, προσφέρονταν την εποχή εκείνη στο Ορφανοτροφείο της Βουλιαγμένης στο οποίο είχε δοθεί “τιμής ένεκεν” η επικαρπία του. Εκτός από τον Εσταυρωμένο υπήρχαν και άλλα μικρότερα εκκλησάκια στην περιοχή, όπως η Αγία Άννα, ο Αϊ Γιάννης ο Ρέντης, ο Αϊ Γιάννης ο Ταύρος, η Παλαιοπαναγιά, η Αμπελοπαναγιά, η Παναγιά η Πλατάνα. Συνέχεια σχεδόν του Ιερού Ναού του Εσταυρωμένου, υπήρχαν τα πλινθόκτιστα κτίρια του Χέλμη, από τα οποία τρία δωμάτια αποτέλεσαν το πρώτο σχολείο της περιοχής (1905-1910) ιδιωτικό, αφού ήταν νοικιασμένο από ένα δάσκαλο.

Στην περιοχή του Εσταυρωμένου, συγκεκριμένα από τις σιδηροδρομικές γραμμές μέχρι την σημερινή οδό Μενελάου, εκτεινόταν τα Μανιάτικα, όπως λέγονταν μέχρι σήμερα, από τους πρώτους Μανιάτες κατοίκους. Λιγοστά ήταν τότε τα σπίτια της περιοχής αυτής.

Το 1930 στην περιοχή αριστερά και δεξιά από τις σιδηροδρομικές γραμμές προς τον Εσταυρωμένο με τα λιγοστά σπίτια, το παρεκκλήσι και τα σπαρμένα χωράφια ήρθε ο Ελευθέριος Βενιζέλος μετά από πρόσκληση των Βενιζελικών οπαδών της περιοχής με σκοπό την δημιουργία κατοικιών για την αποκατάσταση των προσφύγων. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος συναινεί καταρχήν με την επιθυμία των οπαδών του, όμως μετά από έντονες παρεμβάσεις των κατοίκων αποφασίσθηκε τελικά τα χωράφια να χορηγηθούνε στο Συνεταιρισμό που υπήρχε τότε στην περιοχή αυτή.

Ο Συνεταιρισμός αυτός θα αναλάμβανε αργότερα με την σειρά του, να οικοπεδοποιήσει την περιοχή και να την χορηγήσει σαν ιδιόκτητους χώρους στους επιθυμούντες, όπου ο καθένας θα μπορούσε να κτίσει κατά την δική του κρίση.

Πιο δίπλα βρίσκεται η περιοχή της Πλατάνας, της οποίας το όνομα είναι τόσο παλιό, όσο και η περιοχή. Κατά μία παράδοση το όνομα της οφείλεται στο γεγονός ότι από πολύ παλιά, πριν από το 1900 και ακόμα παλιότερα, τα μέρη αυτά επειδή ήταν απλωμένα και ανοιχτά προς όλες τις κατευθύνσεις, όπως ακριβώς συμβαίνει τα κλαδιά των πλατανιών.

Η ομορφιά της περιοχής αυτής, με τη φυσικότητα και την απεραντοσύνη της, ακόμα δεν είχαν εγκατασταθεί οι πολυάριθμες βιομηχανίες και βιοτεχνίες. Μέχρι την δεκαετία του 1950-1960 αποτελούσε χώρο κοντινών εκδρομών τόσο για τις οικογένειες όσο και για τους μαθητές του Δήμου.

Από την πλευρά της οδού Πειραιώς όπου σήμερα εκτείνονται οι προσφυγικές πολυκατοικίες του Αϊ Γιώργη, υπήρχαν όπως τα έλεγαν από την ίδρυσή του Νεοελληνικού Κράτους τα Εθνικά Κτήματα.

Αυτά τα κτήματα έλεγαν ότι πριν την Επανάσταση του 1821 ανήκαν σε Τούρκους αξιωματικούς ή ιδιώτες, σε τουρκικά θρησκευτικά ιδρύματα ή ακόμα και στον ίδιο τον Σουλτάνο και τα οποία περιήλθαν στην δικαιοδοσία του Επαναστατικού Έθνους μετά την επικράτηση της Επανάστασης. Σε αυτά τα κτήματα ήρθαν να φτιάξουν τις παράγκες τους οι πρόσφυγες της Μικρασιατικής Καταστροφής. Η εγκατάσταση των προσφύγων άρχισε να γίνεται σταδιακά από το 1922 μέχρι τις αρχές του 1927. Με την εγκατάστασή τους άρχισε η περιοχή να σφύζει από ζωή και να δημιουργούνται εστίες κοινωνικής δραστηριότητας. Οι πρόσφυγες δημιούργησαν εκπολιτιστικούς και εξωραϊστικούς συλλόγους που είχαν σκοπό την αξιοποίηση της περιοχής τους και την διατήρηση των ηθών και εθίμων των χαμένων πατρίδων. Μπήκαν ενεργά στα επαγγελματικά τους Σωματεία, δημιούργησαν αθλητικούς συλλόγους και συσπειρώθηκαν όλοι γύρω από τον Προσφυγικό Σύλλογο ώστε να μπορέσουν να αγωνισθούν για την λύση του προσφυγικού τους προβλήματος.

Τα Εθνικά Κτήματα χωρίζονταν σε δύο τμήματα. Το ένα τμήμα εκτεινόταν από την οδό Πειραιώς μέχρι την σημερινή οδό Κων/πόλεως όπου οι Γερμανοί έστηναν τα παραπήγματά τους και αργότερα έγιναν οι προσφυγικές πολυκατοικίες του Αϊ Γιώργη. Το 1925 – 1926 πριν από την εγκατάσταση των προσφύγων η περιοχή ήταν αραιοκατοικημένη, έχοντας για κατοίκους μερικούς κτηματίες και περιβολάρηδες των οποίων τα κτήματα βρίσκονταν γύρω από τα λεγόμενα Εθνικά Κτήματα. Το άλλο τμήμα που εκτεινόταν από την οδό Πειραιώς μέχρι την σημερινή οδό Αγίας Σοφίας όπου στην αρχή είχαν στηθεί οι παράγκες και αργότερα οι προσφυγικές πολυκατοικίες της Κοίμησης Θεοτόκου.

Στη διάρκεια των τελευταίων ετών ο Ταύρος έχει μετεξελιχθεί σε μία μεικτή περιοχή όπου συνυπάρχουν κατοικίες μαζί με βιομηχανίες και βιοτεχνίες και ανάμεσα σε όλα αυτά το ρέμα του Προφήτη Δανιήλ.

Σήμερα, ο ενιαίος πλέον Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου αποτελεί μια από τις καλύτερες περιοχές- γειτονίες για μόνιμη κατοικία στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας αφού:

Διαθέτει ανεπτυγμένη εμπορική αγορά, παρουσιάζει αξιόλογη οικονομική δραστηριότητα, παρέχει αξιόπιστες κοινωνικές – πολιτιστικές υπηρεσίες, έχει έντονη πολιτιστική και κοινωνική δραστηριότητα και οι αλλαγές που συντελέσθηκαν στο παραλιακό μέτωπο, αναβάθμισαν την συνολική εικόνα του Δήμου σε σχέση με τις προηγούμενες δεκαετίες

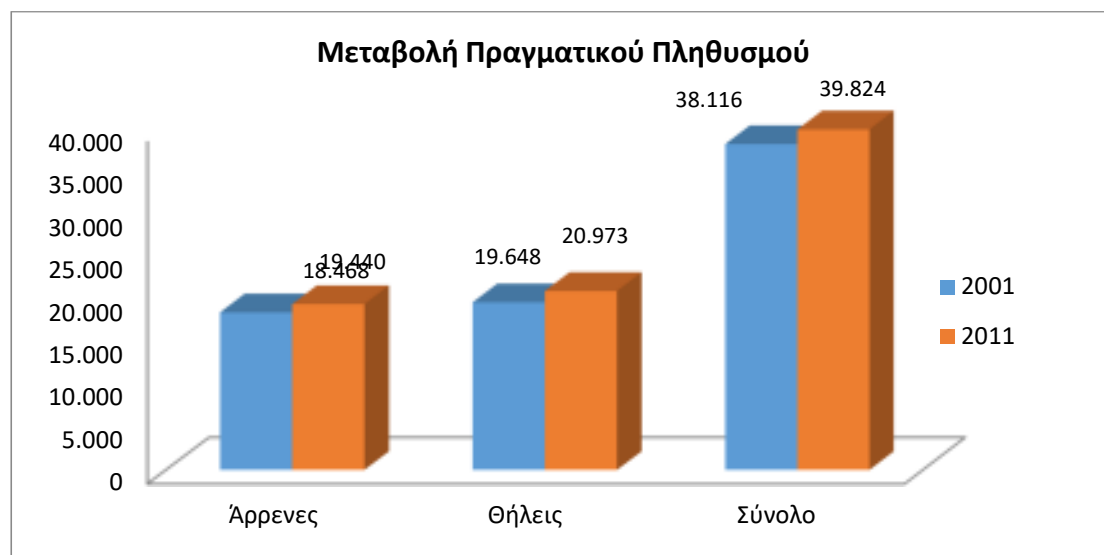
Η παρούσα Δημοτική Αρχή αξιοποιώντας την πολυετή της ενασχόληση με την διοίκηση του Δήμου, είναι σε θέση να προτείνει ένα Ολοκληρωμένο Σχέδιο για την περιοχή συνδυάζοντας τα νέα δεδομένα που έχουν διαμορφωθεί.

A.2 Εξέλιξη Πληθυσμού του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

Ο Δήμος Μοσχάτου – Ταύρου είναι Δήμος της Περιφέρειας Αττικής που συστήθηκε με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» και προέκυψε μετά τη συνένωση των πρώην Δήμων (νυν δημοτικών ενοτήτων) Μοσχάτου και Ταύρου. Έδρα του νέου Δήμου είναι το Μοσχάτο. Γεωγραφικά ο νέος Δήμος συνορεύει με τους Δήμους Πειραιά, Αγ. Ιωάννη Ρέντη, Αθηνών και Καλλιθέας. Η συνολική έκταση του νέου Δήμου αντιστοιχεί σε 5,24 τετραγωνικά χιλιόμετρα.

Η μεταβολή του Πραγματικού Πληθυσμού¹ του Μοσχάτου και του Ταύρου σύμφωνα με τα διαθέσιμα αναλυτικά στοιχεία της απογραφής της ΕΣΥΕ το έτος 2011 παρουσίασε αύξηση της τάξης του 4,48% σε σχέση με την αντίστοιχη απογραφή του 2001. Ο συνολικός πραγματικός πληθυσμός το 2011 σε απόλυτες αριθμητικές τιμές ανέρχεται σε 39.824 άτομα αυξημένος κατά 1708 άτομα από τον πληθυσμό του 2001 (38.116 άτομα).

Διάγραμμα A.1: Μεταβολή Πραγματικού Πληθυσμού Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

Αναφορικά με τα δύο φύλα εμφανίζεται μια σχετικά ισορροπημένη αύξηση με τον γυναικείο πληθυσμό να παρουσιάζει συγκριτικά μια ελαφρά εντονότερη αύξηση με ποσοστό της τάξης του 6,74% ενώ για τον ανδρικό πληθυσμό η αύξηση ανέρχεται σε ποσοστό 5,26%. Σε απόλυτες τιμές ο πραγματικός ανδρικός πληθυσμός του Δήμου το 2011 διαμορφώνεται σε 19.440 άτομα ενώ ο γυναικείος σε 20.973 άτομα. Ο ανδρικός πληθυσμός το 2001 αποτελεί το 48,4% του συνολικού

¹ Σύμφωνα με την ΕΣΥΕ η έννοια του Πραγματικού Πληθυσμού υποδηλώνει το σύνολο των ατόμων τα οποία βρίσκονταν στα όρια της επικράτειας την ώρα 0:00 Σαββάτου προς Κυριακή την ημέρα της απογραφής. Ως τόπος απογραφής του πραγματικού πληθυσμού θεωρείται ο τόπος διανυκτέρευσης κατά την παραπάνω ώρα. Διαφέρει από το νόμιμο που ορίζεται στη βάση του Δήμου ή της Κοινότητας όπου κάποιος ανήκει καθώς και από το μόνιμο που ορίζεται στη βάση του τόπου μόνιμης ή συνήθους διαμονής του απογραφόμενου

πληθυσμού του Δήμου ενώ το 2011 το ποσοστό αυτό διαμορφώνεται στο 48,8% παρουσιάζοντας μία ανεπαίσθητη αύξηση της τάξης του 0,04%. Για το γυναικείο πληθυσμό παρατηρείται επίσης μια αύξηση της τάξης 1,1% επί του συνολικού πραγματικού πληθυσμού με αποτέλεσμα από το 51,5% το 2001 να διαμορφώνεται στο 52,6% το 2011.

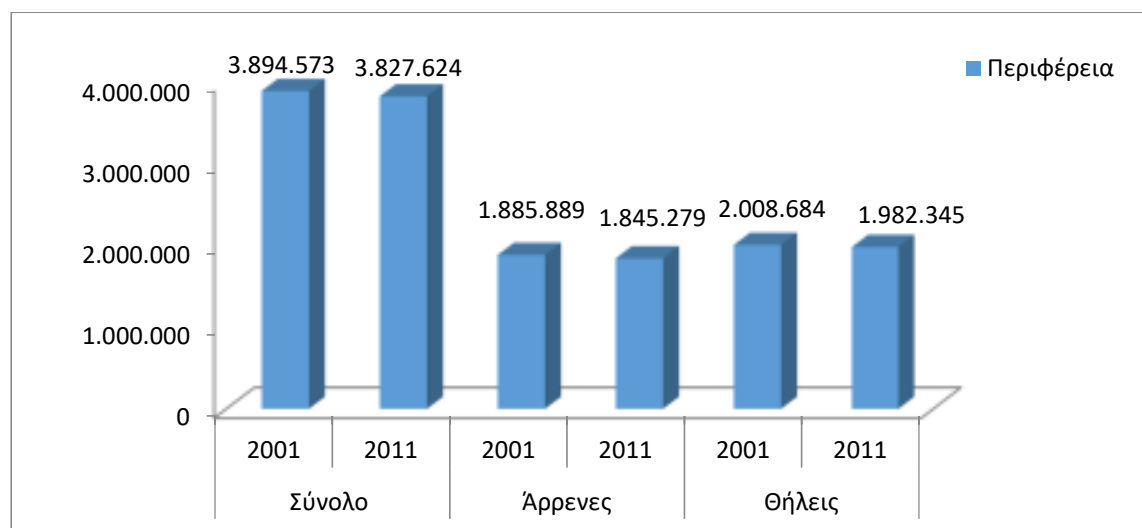
Πίνακας Α.1: Πραγματικός πληθυσμός Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου 2001-2011 σε απόλυτους αριθμούς

	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις
2001	38.116	18.468	19.648
2011	39.824	19.440	20.973

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

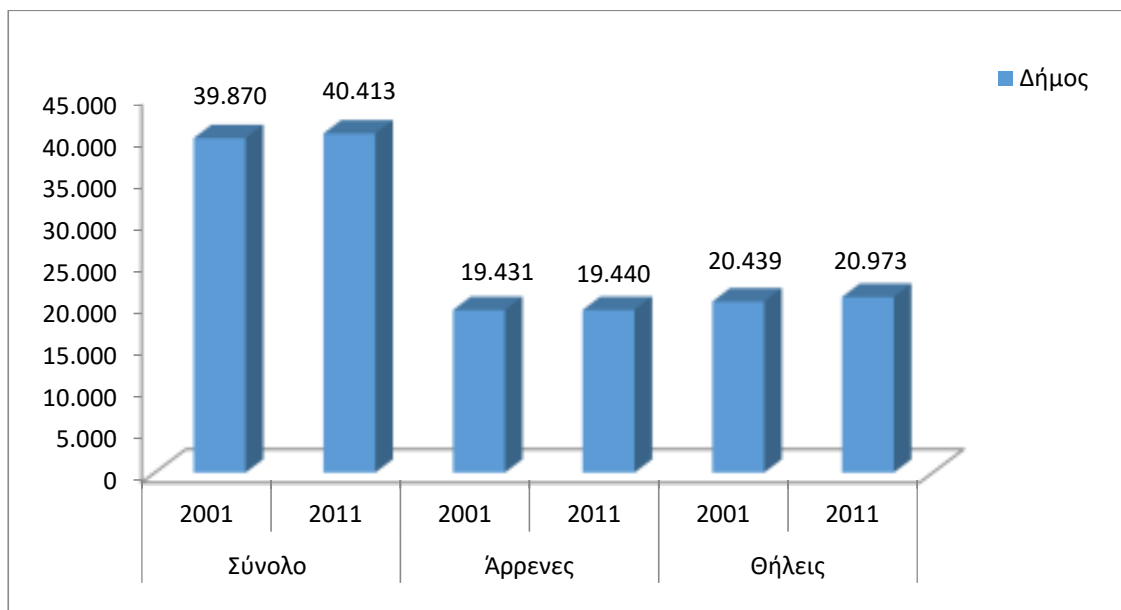
Η μεταβολή του Μόνιμου Πληθυσμού που παρουσιάζεται στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου συγκριτικά με το Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο εμφανίζεται αντιστρόφως ανάλογη. Η μείωση του μόνιμου πληθυσμού το 2011 σε επίπεδο χώρας είναι της τάξης του 1,07% σε σχέση με το 2001 ενώ αντίστοιχα αυτή της Περιφέρειας παρουσιάζει επίσης μείωση της τάξης του 1,71%. Αντίθετα ο Μόνιμος Πληθυσμός του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου παρουσιάζει αύξηση ποσοστού της τάξης του 1,36%. Τα παρακάτω δύο σχεδιαγράμματα απεικονίζουν χαρακτηριστικά τα προαναφερόμενα.

Διάγραμμα Α.2: Μεταβολή μόνιμου πληθυσμού Περιφέρειας Αττικής

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001,2011)

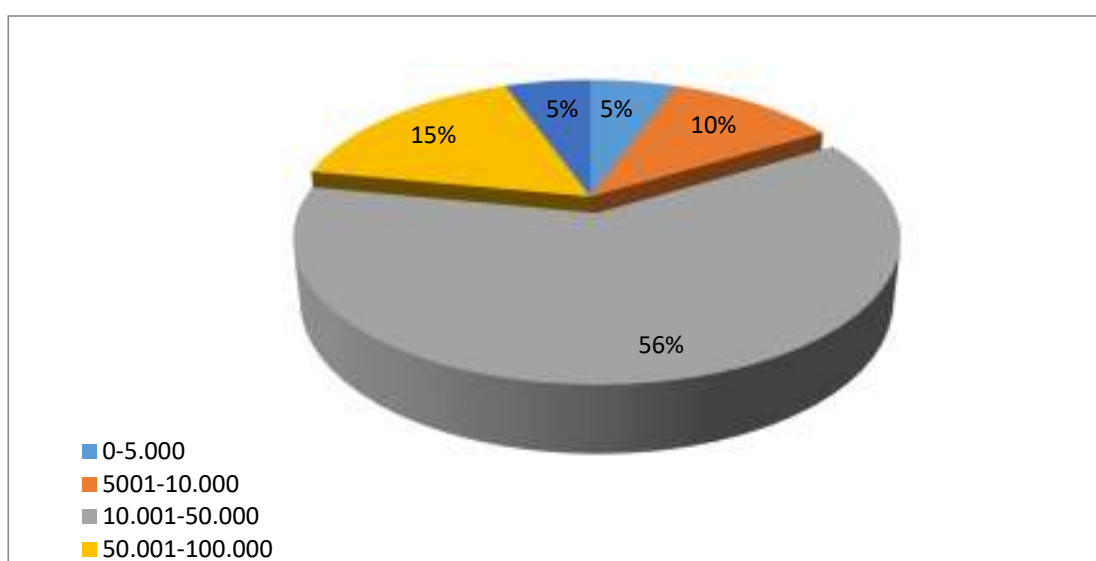
Διάγραμμα Α.3: Μεταβολή μόνιμου πληθυσμού Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001,2011)

Επιμένοντας λίγο στην παραπάνω ανάλυση και εξετάζοντας σε εθνικό επίπεδο την κατανομή του Δήμου σύμφωνα με τον πληθυσμό του, παρατηρείται ότι ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου βρίσκεται στο 56% των Δήμων όπου ο Πληθυσμός τους κυμαίνεται από τις 10.001-50.000 άτομα. Αυτό σε πρώτη ανάλυση θα μπορούσε να σημαίνει ότι ο Δήμος βρίσκεται μεταξύ άλλων στις βασικές προτεραιότητες του κεντρικού πολιτικού σχεδιασμού για τους ΟΤΑ σύμφωνα με τα πληθυσμιακά χαρακτηριστικά. Βέβαια περαιτέρω αναλύσεις λαμβάνουν υπόψη γεωγραφικά, χωροταξικά, κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα.

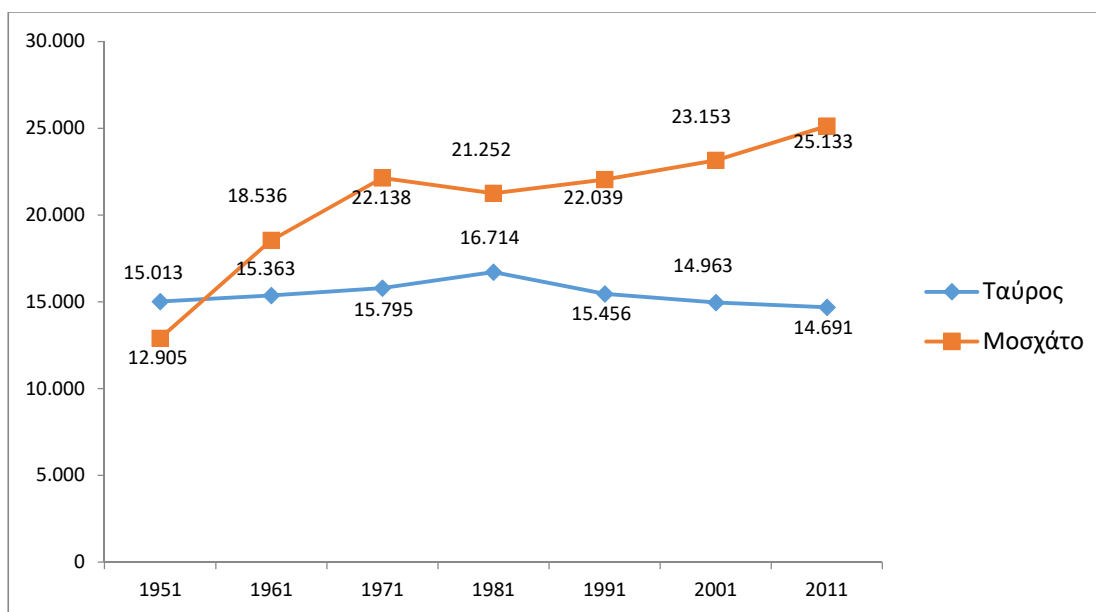
Διάγραμμα Α.4: Κατανομή Δήμων, ανά πληθυσμιακή τάξη

ΠΗΓΗ: ΕΕΤΑΑ (Οι Δήμοι σε αριθμούς)

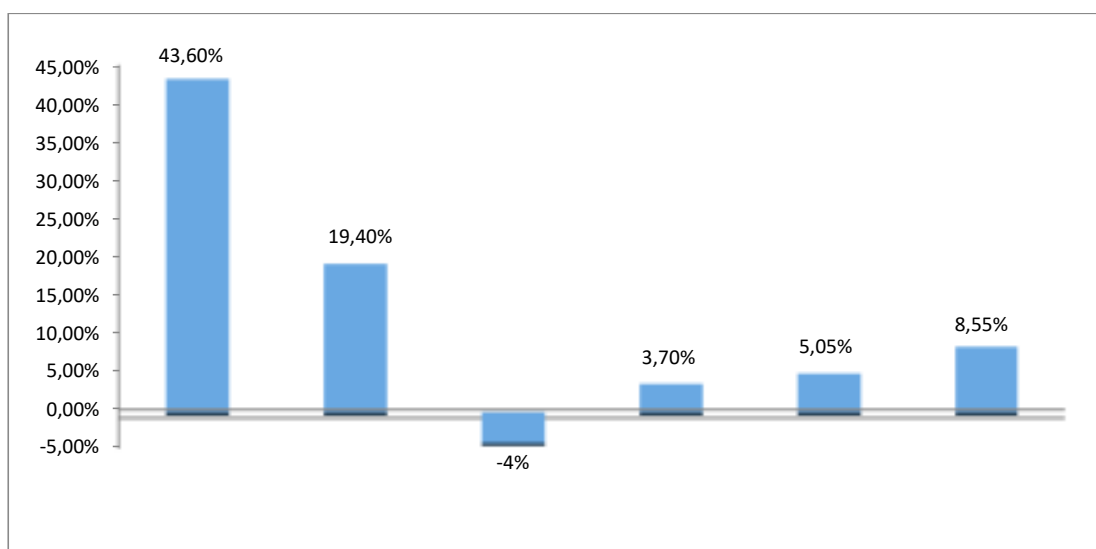
Εξετάζοντας τις απογραφές από το 1951 έως και το 2011 σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας δημιουργείται μια συνολικότερη εικόνα της πληθυσμιακής εξέλιξης στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου. Κρίθηκε σκόπιμο για την συγκεκριμένη ανάλυση να παρουσιαστεί η εξέλιξη του πληθυσμού ξεχωριστά για Μοσχάτο και Ταύρο εφόσον οι δύο Δήμοι συνενώθηκαν το 2011 με το Πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ». Στα διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζονται τα στοιχεία αυτών των απογραφών.

Διάγραμμα Α.5: Εξέλιξη Πληθυσμού του Δήμου Μοσχάτου και Ταύρου την περίοδο 1951-2011

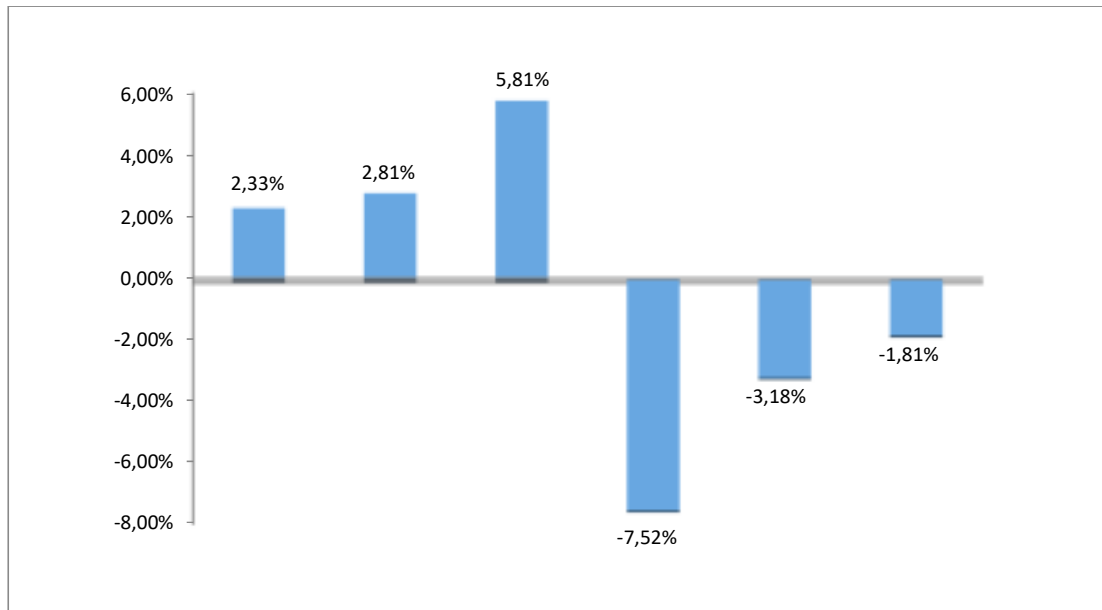
ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφές 1951-2011)

Διάγραμμα Α.6: Ποσοστιαία Πληθυσμιακή μεταβολή στο Δήμο Μοσχάτου ανά δεκαετία

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφές 1951-2011)

Διάγραμμα Α.6: Ποσοστιαία Πληθυσμιακή μεταβολή στο Δήμο Ταύρου ανά δεκαετία

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφές 1951-2011)

Όπως αναδεικνύεται και από τα παραπάνω διαγράμματα η πληθυσμιακή εξέλιξη που παρατηρείται στο πρώην Δήμο Μοσχάτου εμφανίζεται ιδιαίτερα έντονη την δεκαετία 1951-1961 με ποσοστό αύξησης 43,6% ενώ εξακολουθεί να παραμένει σημαντική με ηπιότερο ρυθμό και την επόμενη δεκαετία 1961-1971 με ποσοστό της τάξης του 19,4%. Η δεκαετία που ακολουθεί (1971-1981) εμφανίζει σημαντικά αντίθετα αποτελέσματα, που αντιστοιχούν σε μια μείωση του πληθυσμού με ποσοστό της τάξης του 4% ενώ την δεκαετία 1981-1991 παρουσιάζει ξανά ανοδική τάση η οποία θα επιμείνει μέχρι και την τελευταία απογραφή του 2011 και κυμαίνεται με ποσοστά από το 3%-8%. Χαρακτηριστικά την δεκαετία 1981-1991 αναπτύσσεται με ποσοστό 3,70% και ακολουθεί η δεκαετία 1991-2001 με ποσοστό 5,05% για να ενταθεί η μεταβολή την δεκαετία 2001-2011 με ποσοστό 8,55%.

Η εξέλιξη του πληθυσμού που παρατηρείται στο πρώην Δήμο Ταύρου διαφοροποιείται χαρακτηριστικά με αυτήν του Μοσχάτου. Τις δεκαετίες 1951-1961, 1961-1971 και 1971-1981 παρατηρείται μια σχετικά σταθερή αύξηση του πληθυσμού με ποσοστά της τάξης του 2,33%, 2,81% και 5,81% αντίστοιχα για τις προαναφερόμενες δεκαετίες. Η ανοδική αυτή τάση αντιστρέφεται τις επόμενες τρεις δεκαετίες όπου παρατηρείται αρχικά μια έντονη μείωση πληθυσμού με ποσοστό της τάξης του 7,52% και εξασθενεί σταδιακά την δεκαετία 1991-2001 με ποσοστό 3,18% και 1,81% την δεκαετία 2001-2011.

Ο Πληθυσμός του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου, σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ του 2011, ανέρχεται σε 40.413 άτομα. Κατά το ίδιο έτος ο

πληθυσμός του Δήμου αποτελεί το 7,6% του πληθυσμού της περιφερειακής Ενότητας Νοτίου Τομέα Αθηνών (Ακολουθεί σχετικός Πίνακας).

Πίνακας Α.2: Πληθυσμός, Έκταση και Πυκνότητα Πληθυσμού Δήμων Νοτίου Τομέα Αθηνών

Δήμοι	Πληθυσμός 2011	% Συνόλου	Έκταση σε τ.χλμ	Πυκνότητα Πληθυσμού ανά τ.χλμ
ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	71.294	13,45%	5,364	14.405,74
ΑΛΙΜΟΥ	41.720	7,87%	5,909	7.060,42
ΓΛΥΦΑΔΑΣ	87.305	16,47%	25,370	3.441,81
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ-ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	51.356	9,69%	15,700	3.344,58
ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	100.641	18,99%	4,749	21.192,04
ΜΟΣΧΑΤΟΥ-ΤΑΥΡΟΥ	40.413	7,62%	5,240	9.081,57
ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	73.076	13,79%	3,524	20.736,66
ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	64.021	12,08%	4,574	13.996,72
ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	529.826		68,870	7.692,46

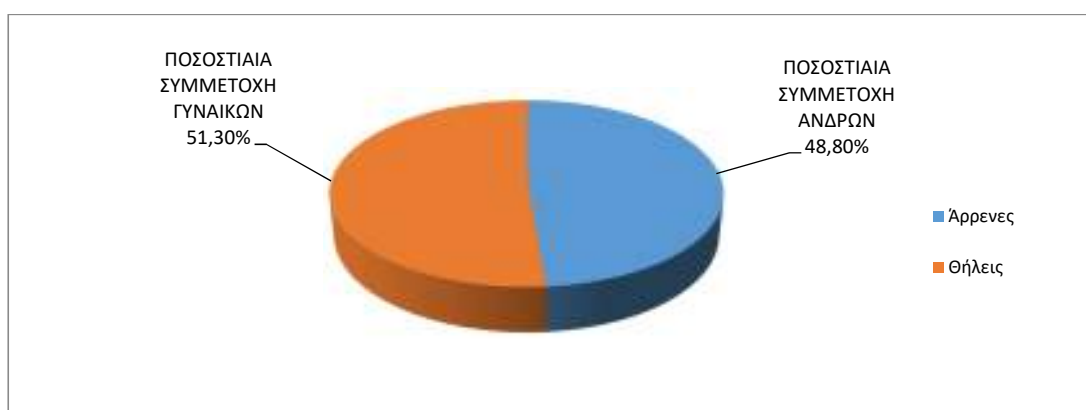
ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

Σύμφωνα λοιπόν με τα απογραφικά στοιχεία του 2011, ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου είναι ο μικρότερος Δήμος πληθυσμιακά σε σχέση με τους υπόλοιπους Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας του Νοτίου Τομέα. Ο μεγαλύτερος Δήμος είναι εκείνος της Καλλιθέας, με πληθυσμό 100.641 άτομα και ποσοστό επί του συνόλου 18,99%. Ακολουθούν οι Δήμοι Γλυφάδας με πληθυσμό 87.305 άτομα, Νέας Σμύρνης με πληθυσμό 73.076, Αγίου Δημητρίου με πληθυσμό 71.294 άτομα και Παλαιού Φαλήρου με πληθυσμό 64.021 άτομα. Στα ίδια επίπεδα πληθυσμιακά με τον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου βρίσκονται οι Δήμοι Ελληνικού-Αργυρούπολης με πληθυσμό 51.356 και Αλίμου με πληθυσμό 41.720 άτομα.

Διαφορετική ωστόσο είναι η κατάσταση μελετώντας τα στοιχεία της πυκνότητας του πληθυσμού ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο όπου ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου κατατάσσεται έκτος από του οκτώ Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας με 9.081,57 άτομα ανά τ.χλμ. σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Το επίπεδο πυκνότητας πληθυσμού του Δήμου Μοσχάτου βρίσκεται πάνω από την μέση πυκνότητα της Περιφερειακής Ενότητας Νοτίου Αθήνας χωρίς ωστόσο να αποκλίνει σε υψηλό βαθμό. Υψηλές αποκλίσεις, άλλοτε μικρότερες και άλλοτε μεγαλύτερες εμφανίζουν οι Δήμοι Αγίου Δημητρίου, Γλυφάδας, Ελληνικού-Αργυρούπολης, Καλλιθέας, Νέας Σμύρνης και Παλαιού Φαλήρου όπως περιγράφονται και στον ανωτέρω πίνακα.

Η μελέτη της δομής του πληθυσμού κατά ηλικία είναι ιδιαίτερα χρήσιμη καθώς συμβάλει στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων αναφορικά με τις δημογραφικές εξελίξεις του Δήμου. Παράλληλα, η συγκεκριμένη ανάλυση παρέχει πληροφορίες για τις προοπτικές της οικονομικής ανάπτυξης και τα αναγκαία μέτρα οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, παρέχοντας ενδείξεις για την εξέλιξη του εργατικού δυναμικού, την έκταση και την σύνθεση της αγοράς εργασίας. Όσον αφορά λοιπόν τις επιμέρους κατανομές του πληθυσμού ανά φύλο παρουσιάζονται στα παρακάτω σχεδιαγράμματα.

Διάγραμμα Α.7: Σύνθεση μόνιμου πληθυσμού Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου ανά Φύλο 2001

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

Διάγραμμα Α.8: Σύνθεση μόνιμου πληθυσμού Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου ανά Φύλο 2011

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

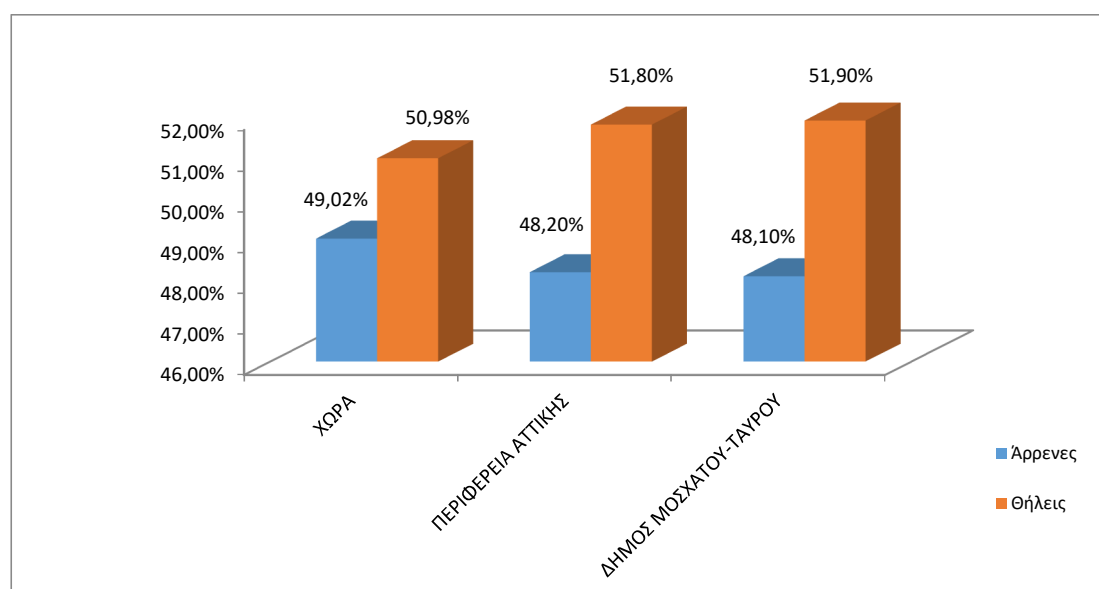
Από τα παραπάνω διαγράμματα γίνεται εύκολα κατανοητό ότι η σύνθεση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου το έτος 2011, αναφορικά με το φύλο, παρουσιάζει μια σχετική ισορροπία με το γυναικείο φύλο να υπερτερεί

ελαφρώς με ποσοστό 51,90% έναντι ποσοστού 48,10 του ανδρικού φύλου. Σε σχέση με το 2001, ο ανδρικός πληθυσμός παρουσίασε μια μείωση της τάξης του 0,7% ενώ αντίθετα υπήρξε ισάριθμη ποσοστιαία αύξηση του γυναικείου πληθυσμού.

Στην Περιφέρεια Αττικής η διαφορά στη σύνθεση του μόνιμου πληθυσμού μεταξύ των δύο φύλων δεν διαφοροποιείται, με το γυναικείο φύλο να υπερτερεί ελαφρώς με ποσοστό 51,80% έναντι του ανδρικού το οποίο κατέχει το 48,20% επί του συνόλου. Σε εθνικό επίπεδο ο γυναικείος πληθυσμός εξακολουθεί να υπερτερεί του ανδρικού με 49,02% επί του συνολικού πληθυσμού ενώ ο ανδρικός διαμορφώνεται στο 50,98% υπολειπόμενος 1 εκατοστιαίας μονάδας. (Διάγραμμα Α.9 και Πίνακας Α.3)

Διάγραμμα Α.9: Ποσοστιαία σύνθεση Μόνιμου Πληθυσμού 2011 ανά φύλο στα επίπεδα Χώρας, Αττικής και Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

Πίνακας Α.3: Σύνθεση Μόνιμου Πληθυσμού 2011 (σε απόλυτες τιμές) ανά φύλο στα επίπεδα Χώρας, Αττικής και Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο
ΧΩΡΑ	5.303.223	5.513.063	10.816.286
ΑΤΤΙΚΗ	1.845.663	1.982.771	3.828.434
ΜΟΣΧΑΤΟ-ΤΑΥΡΟΣ	19.440	20.973	40.413

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2011)

Στο διάγραμμα που ακολουθεί (Διάγραμμα Α.10) απεικονίζεται χαρακτηριστικά το φαινόμενο της σημαντικής μείωσης του παιδικού πληθυσμού στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου ειδικότερα στις ηλικιακές ομάδες 5-9 και 10-14, το οποίο εμφανίζει μικρότερη ποσοστιαία μεταβολή συγκριτικά τόσο με την Περιφέρεια Αττικής όσο και στο σύνολο της χώρας όπου το φαινόμενο αναδεικνύεται ως ιδιαίτερα έντονο. Βέβαια, εδώ θα πρέπει να τονίσουμε το γεγονός ότι παρατηρείται μια σημαντική αύξηση του πληθυσμού στην ηλικιακή ομάδα 0-4 ετών, με ποσοστά που για τον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου σχεδόν αγγίζουν το 20% ενώ η Περιφέρεια Αττικής εμφανίζει αύξηση της τάξης του 5,26% και η χώρα στο σύνολο της μια ηπιότερη αύξηση της τάξης του 1,47%. Αυτό πιθανώς υποδηλώνει μια αύξηση της γεννητικότητας σε επίπεδο όχι μόνο τοπικό αλλά και ευρύτερα εθνικό.

Ο Δείκτης Γήρανσης² στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου παρουσιάζει κατά την τελευταία δεκαετία μια συνεχή αυξητική τάση, μικρής έντασης βέβαια σε σχέση με την αύξηση του δείκτη στο σύνολο της χώρας. Ο δείκτης ουσιαστικά για την δεκαετία 2001-2011 διαμορφώνεται από το 109,4 στο 113 παρουσιάζοντας μια ελαφρά αύξηση της τάξης των 3,5 μονάδων. Αντίστοιχα σε επίπεδο χώρας ο δείκτης γήρανσης παρουσιάζει σημαντική αύξηση, αφού το έτος 2001, 112,4 ηλικιωμένοι αντιστοιχούσαν σε 100 παιδιά, το έτος 2011 ο δείκτης διαμορφωνόταν στο 133,1. Για την Περιφέρεια Αττικής η αυξητική τάση του δείκτη γήρανσης δεν διαφοροποιείται σημαντικά σε σχέση με το σύνολο της Χώρας. Χαρακτηριστικά, ενώ το 2001 ο δείκτης διαμορφωνόταν στο 103,9 το 2011 ανήλθε στο 125. Τα αίτια του συγκεκριμένου φαινομένου πιθανόν να συνδέονται σε μεγάλο βαθμό με τις ευρύτερες κοινωνικές συνθήκες καθώς και με την παγκόσμια οικονομική κρίση αποτελέσματα της οποίας γίνονται πιο εμφανή.

Η αυξητική τάση του δείκτη γήρανσης που παρουσιάζεται σε όλα τα χωρικά επίπεδα γίνεται επίσης απόλυτα κατανοητή εάν παρατηρήσουμε την συνολική πληθυσμιακή μείωση που παρατηρείται το συγκεκριμένο διάστημα στις ηλικιακές ομάδες 0-14 ετών και την παράλληλη αύξηση ιδιαίτερα των ηλικιακών ομάδων που ανήκουν στις κατηγορίες άνω των 75 ετών.

Η μείωση που καταγράφεται από την τελευταία απογραφή του 2001 στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου στις ηλικιακές ομάδες των 15-19, 20-24, 25-29 ετών είναι της τάξεως του 24,35% για την πρώτη, 29,02% για την δεύτερη ενώ στην τρίτη το ποσοστό μείωσης ελαττώνεται στο 8,42%. Το ανάλογο ποσοστό μεταβολής για τις συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες στην Περιφέρεια Αττικής παρουσιάζει ανάλογες αυξομειώσεις της τάξης του 23,82%, 24,94% και 14,60% αντίστοιχα για τις προαναφερθείσες ηλικιακές ομάδες.

---

² Ο Δείκτης Γήρανσης εκφράζει την αντιστοιχία των ηλικιωμένων (65 ετών και άνω) σε μια περιοχή στη δεδομένη χρονική περίοδο σε 100 παιδιά (ηλικία 0-14). Υπολογίζεται από την σχέση $\Delta\Gamma = \frac{\text{Αριθμός ατόμων 65 και άνω}}{\text{Αριθμός ατόμων 0-14}} * 100$, Σακέλλης 1993

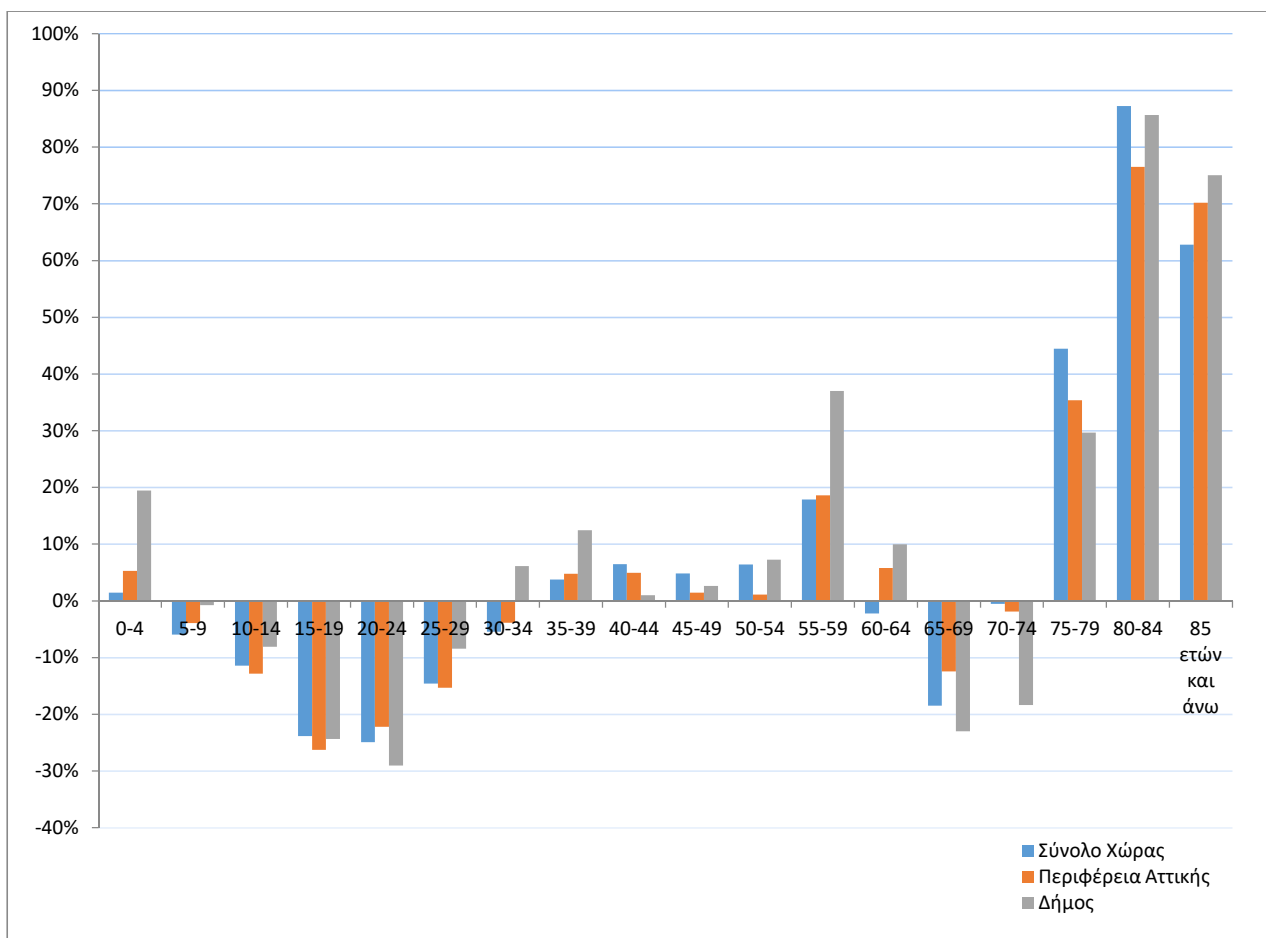
Ο πυρήνας των παραγωγικών πληθυσμιακών ομάδων (30-59 ετών) παρουσιάζει αύξηση στην ποσοστιαία μεταβολή πληθυσμού τόσο για τον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου όσο και για την Περιφέρεια Αττικής και το σύνολο της Χώρας. Χαρακτηριστικά, για τον Δήμο η αύξηση κυμαίνεται από το 6,13% έως το 37,01% σε όλο το φάσμα των ηλικιακών αυτών ομάδων. Ιδιαίτερα, στην ηλικιακή ομάδα 55-59 ο Δήμος παρουσιάζει την μεγαλύτερη αύξηση (37,01%) σε σχέση με την Περιφέρεια Αττικής της οποίας το ποσοστό είναι της τάξης 18,58% και το σύνολο της Χώρας με ποσοστό 17,87%.

Ένα σημαντικό στοιχείο με το οποίο διαπιστώνεται ο βαθμός ανανέωσης των παραγωγικών ηλικιών αποτελεί ο δείκτης αντικατάστασεως³ ο οποίος εμφανίζει την αναλογία των ατόμων τα οποία αποσύρονται από την παραγωγική διαδικασία (60-65 ετών) σε σχέση με τα άτομα που πρόκειται να ενταχθούν στον παραγωγικό πληθυσμό (10-14 ετών). Ο συγκεκριμένος δείκτης για τον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου το έτος 2001 διαμορφωνόταν στις 96,84 μονάδες, δηλαδή για κάθε 100 άτομα που πρόκειται να αποσυρθούν, πρόκειται να εισαχθούν στον παραγωγικό πληθυσμό 96 άτομα. Ο ίδιος δείκτης το 2011, παρουσίασε αισθητή μείωση όπου διαμορφώθηκε στις 80,94 μονάδες. Για το ίδιο έτος, ο δείκτης αντικατάστασης για το σύνολο της Χώρας βρίσκεται στις 83 μονάδες, ελαφρά αυξημένος σε σχέση με τον δείκτη του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου.

---

³ Ο δείκτης αντικατάστασεως του παραγωγικού πληθυσμού εμφανίζει το κατά πόσο ο εξερχόμενος, λόγω γήρανσης, παραγωγικός πληθυσμός αντικαθίστανται από τον νεανικό πληθυσμό που εισέρχεται στις παραγωγικές ηλικίες και εκφράζεται από την σχέση $\text{αντικ} = \frac{P_{10-14,j}}{P_{60-64,j}} * 100$, όπου j το αντίστοιχο χωρικό επίπεδο.

Διάγραμμα Α.10: Ποσοστιαία Μεταβολή Μόνιμου Πληθυσμού 2001-2011 ανά Ηλικιακή Ομάδα

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

Σημαντικό επίσης στοιχείο αποτελεί ο δείκτης εξάρτησης⁴ μέσω του οποίου εκφράζεται ποσοτικά η αντιστοιχία των θεωρούμενων ως εξαρτημένων μελών του πληθυσμού ως προς τον αριθμό των ατόμων που βρίσκονται στην εργάσιμη ηλικία. Αναφορικά για τον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου, το ποσοστό αυτό για το 2011 είναι της τάξης του 44,05%. Αυτό μεταφράζεται ότι στα 100 άτομα εργάσιμης ηλικίας (15-64 ετών) αντιστοιχούν 44,05 άτομα που θεωρούνται ως εξαρτώμενα. Το 2001 ο δείκτης εξάρτησης για τον Δήμο διαμορφωνόταν στο 42,04%. Το 2011, στην Περιφέρεια Αττικής στα 100 άτομα εργάσιμης ηλικίας αντιστοιχούν 45,18 οικονομικά εξαρτώμενα άτομα ενώ στο επίπεδο της Χώρας 51,5 οικονομικά εξαρτώμενα άτομα. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι ο δείκτης εξάρτησης στο Μοσχάτο και τον Ταύρο είναι σημαντικά χαμηλότερος από αυτόν σε εθνικό επίπεδο και αλαφρά χαμηλότερος από εκείνον σε επίπεδο Περιφέρειας.

⁴ Ο Δείκτης εξάρτησης εκφράζει την αντιστοιχία των θεωρούμενων ως εξαρτημένων μελών του πληθυσμού (ηλικιακές ομάδες 0-14 και 65 και άνω) ως προς τον αριθμό των ατόμων που βρίσκονται στην εργάσιμη ηλικία (15-64 ετών) και υπολογίζεται από την σχέση $(P(0-14) + P(65 \text{ και άνω})) / P(15-64) \cdot 100$ όπου j το αντίστοιχο χωρικό επίπεδο

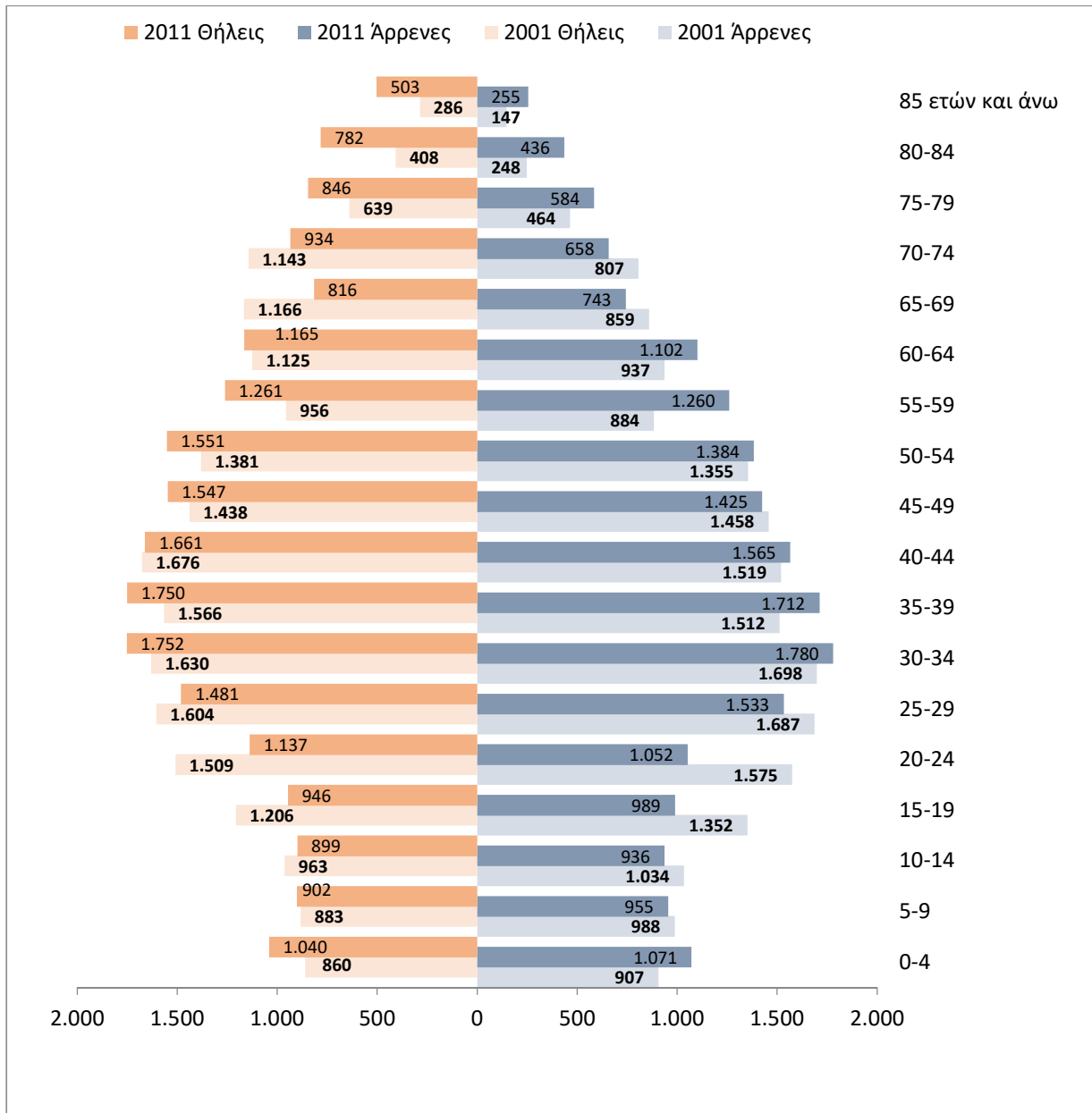
Σύμφωνα με τους *Ντυκέν και Κοτζαμάνη* η χώρα μας, όπως και όλες οι αναπτυγμένες χώρες, γηράσκει με αποτέλεσμα το ειδικό βάρος των ηλικιωμένων στο συνολικό πληθυσμό να αυξάνεται προοδευτικά. Έτσι το ποσοστό των άνω των 65 ετών αυξήθηκε από το 6,9% του συνόλου το 1951 (526 χιλ) στο 17% το 2011 και στο 19,1% το 2010 (εκτίμηση, 2160 χιλ). Στο εσωτερικό της ομάδας αυτής οι υπερήλικες αυξάνονται με ακόμη ταχύτερους ρυθμούς καθώς οι άνω των 80 ετών που αποτελούσαν μόλις το 1% του πληθυσμού το 1951 και το 3,1% το 2001, αγγίζουν το 4,8% το 2010 (82, 340 και 546 χιλ. άτομα αντίστοιχα).

Η πυραμίδα ηλικιών του πληθυσμού του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου (Διάγραμμα Α.11) εμφανίζει ευκρινώς την ηλικιακή και την κατά φύλο σύνθεση καθώς και την εξελικτική πορεία γήρανσης του πληθυσμού. Σύμφωνα με το εργαστήριο Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στην ανάλυση των πληθυσμιακών δομών κεντρικό ρόλο έχουν οι πληθυσμιακές πυραμίδες. Η επιφάνεια της πυραμίδας δίνει τον συνολικό πληθυσμό και η «μορφή» της μας πληροφορεί σχετικά με την δομή του πληθυσμού αυτού κατά ηλικία, γεγονός που παραπέμπει σε συνθήκες γονιμότητας και θνησιμότητας. Όσο εντονότερη είναι η γονιμότητα τόσο ευρύτερη είναι η βάση της πυραμίδας, ενώ όσο χαμηλότερη είναι η θνησιμότητα τόσο ευρύτερη είναι η κορυφή της. Στις κοινωνίες όπου υπάρχει έντονη γονιμότητα και έντονη θνησιμότητα η πυραμίδα έχει πλήρη τριγωνικό χαρακτήρα και καταδεικνύει την νεανικότητα⁵ ενός πληθυσμού. Σε κοινωνίες όπου η πτώση της θνησιμότητας υπήρξε ραγδαία, αλλά η γονιμότητα παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα, η πληθυσμιακή πυραμίδα έχει ωσειδή μορφή. Τέλος στις κοινωνίες, κυρίως στις βιομηχανικές, όπου η πτώση της θνησιμότητας συνοδεύτηκε από πτώση της γονιμότητας τότε η μορφή της πυραμίδας τείνει να πάρει την μορφή «σβούρας».

---

⁵ Για να χαρακτηριστεί ένας πληθυσμός “νέος” ο παιδικός πληθυσμός (0-14) έτη θα πρέπει να αποτελεί το 40% του συνολικού πληθυσμού (ΣΑΚΕΛΛΗΣ, 1993)

Διάγραμμα Α.11: Ηλικιακή Πυραμίδα Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

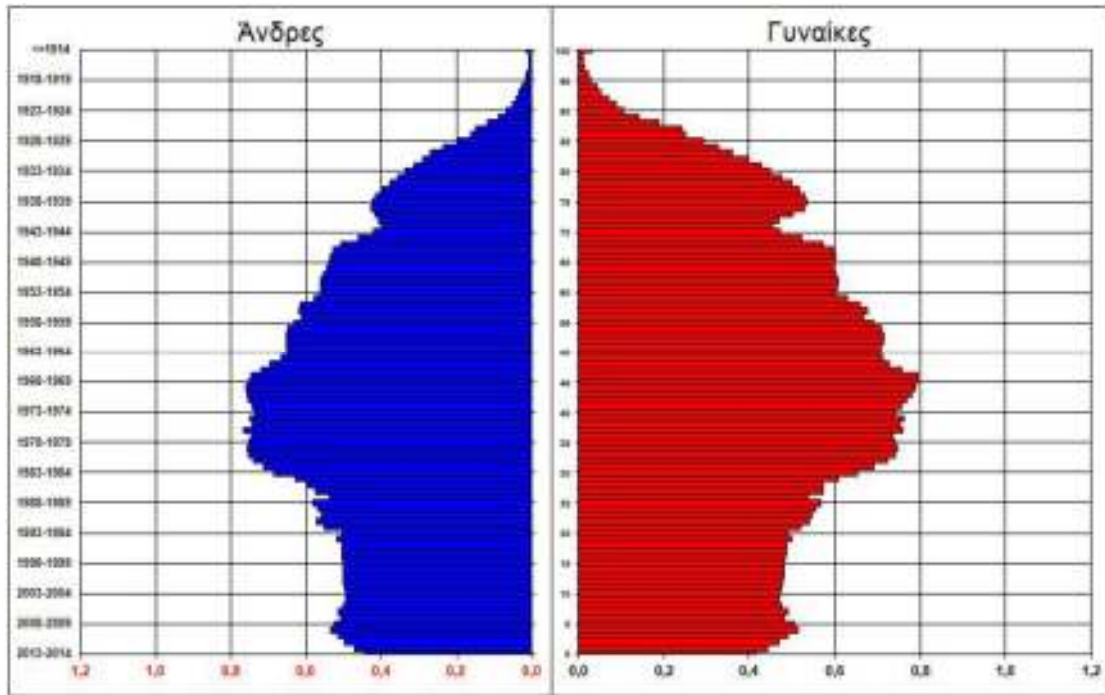

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

Παρατηρώντας λοιπόν την ηλικιακή πυραμίδα του Δήμου μας, διακρίνουμε την λεπτή βάση της πυραμίδας που αναφέρεται στις ηλικίες από 0-14, σχετικά διογκωμένες τις παραγωγικές ηλικίες και ελαφρώς διογκωμένη την κορυφή της κάτι που παραπέμπει σε πληθυσμό γεροντικό.

Άλλωστε και κατά τον *Κοτζαμάνη*, η χώρα μας τείνει να γίνει κάτι πιο γερασμένη από ότι μια εικοσαετία πριν. Ο ίδιος μελετώντας την ηλικιακή πυραμίδα της χώρας (Διάγραμμα Α.12) το 2014, χαρακτηρίζει την μορφή της ως ενός «πυρηνικού μανιταριού» και εξηγεί την τάση αυτή στο πέρασμα των χρόνων.

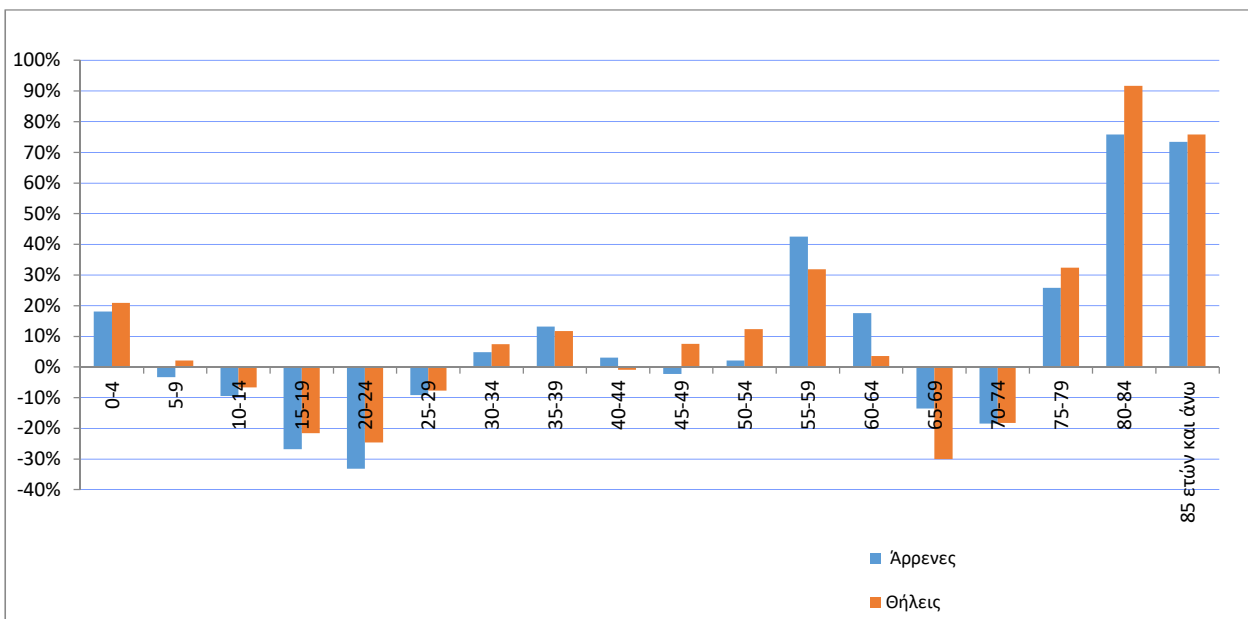
Διάγραμμα Α.12: Ηλικιακή Πυραμίδα της Ελλάδος το έτος 2014

ΠΗΓΗ: Εργαστήριο Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων, 1961-2014 Οι μεταβολές της πυραμίδας του πληθυσμού της Ελλάδας, Κοτζαμάνης Βύρων, 2015

Στο διάγραμμα που ακολουθεί εμφανίζεται η ποσοστιαία μεταβολή του μόνιμου πληθυσμού ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα κατά το διάστημα της δεκαετίας 2001-2011.

Διάγραμμα Α.13: Ποσοστιαία Μεταβολή Μόνιμου Πληθυσμού 2011-2011 Δήμου ανά φύλο και Ηλικιακή Ομάδα

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

Εξετάζοντας το παραπάνω διάγραμμα διαπιστώνεται ότι η ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού και των δύο φύλων στις περισσότερες κατηγορίες ηλικιών παρουσιάζει μια ομοιόμορφη κίνηση και άλλοτε σε κάποιες κατηγορίες εμφανίζεται δυσανάλογη. Αξιόλογο της τρέχουσας ανάλυσης είναι η σημαντική αύξηση στην ποσοστιαία μεταβολή πληθυσμού για τις ηλικίες 0-4 όπου η μεταβολή για τους Άρρενες ανέρχεται σε ποσοστό 18,08% και τις Θήλεις σε ποσοστό 20,93% κάτι που πιθανώς να υποδηλώνει αύξηση της γεννητικότητας. Εξετάζοντας τις ηλικιακές ομάδες από 5-29 ετών είναι εμφανής η μείωση αμφότερα και στα δύο φύλα, με τον ανδρικό πληθυσμό να παρουσιάζει εντονότερα ποσοστά μείωσης που κυμαίνονται από 3% έως 33%. Αντίστοιχα στον γυναικείο πληθυσμό η διακύμανση αναφέρεται σε ποσοστά από 6% έως 24%. Στις ηλικιακές ομάδες 30-34 και 35-39 ο ανδρικός και γυναικείος πληθυσμός εμφανίζει αυξητικές τάσεις με ποσοστά που κατά μέσο όρο κυμαίνονται από το 8% έως 9%. Ιδιαίτερα σημαντικές αυξήσεις πληθυσμού εμφανίζονται στις ηλικιακές ομάδες 55-59, 75-79, 80-84 και 85 ετών και πάνω. Ειδικότερα, για τις ηλικίες από 80 και άνω η αύξηση για τον ανδρικό πληθυσμό αγγίζει το ποσοστό του 75% ενώ για το γυναικείο πληθυσμό ανέρχεται στο ποσοστό του 91%. Ιδιαίτερης σημασίας είναι η ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού για τις ηλικιακές ομάδες 65-69 και 70-74 όπου η μείωση για τον ανδρικό πληθυσμό ανέρχεται στο 13,50% και 18,46% αντίστοιχα ενώ για το γυναικείο φύλο ανέρχεται στο 30,02 και 18,29% αντίστοιχα για τις δύο ηλικιακές ομάδες.

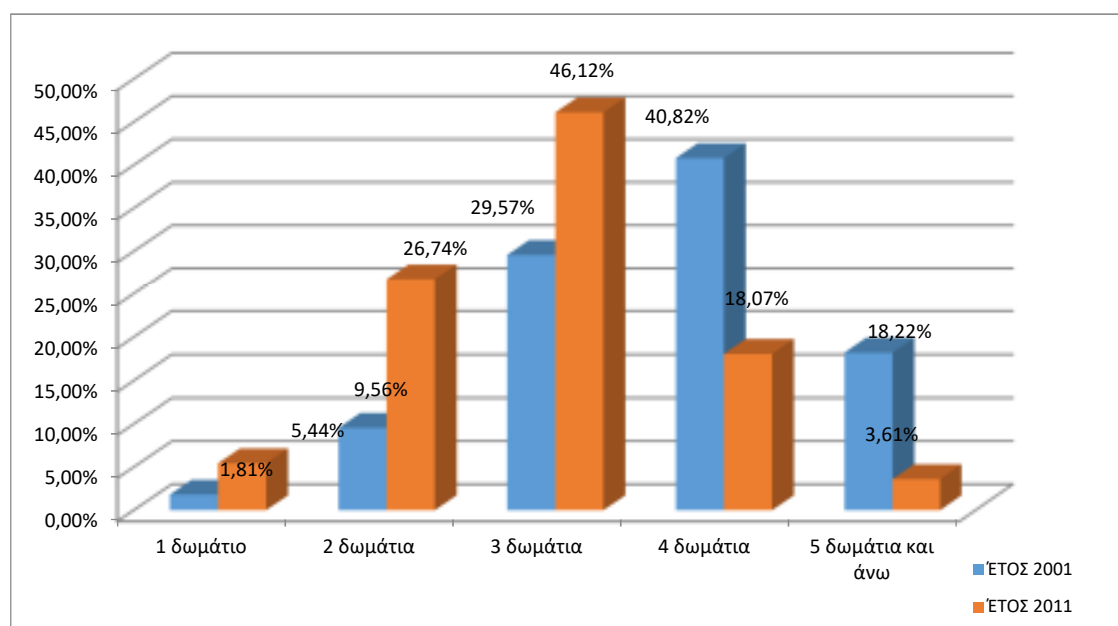

A.3 Κατοικίες-Νοικοκυριά

Στο τμήμα που ακολουθεί, επιδιώκεται η ανάλυση στοιχείων της απογραφής των ετών 2001 και 2011 τα οποία σχετίζονται με την κατάσταση των κατοικιών του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου και με την σύνθεση των νοικοκυριών τους. Η συγκεκριμένη ανάλυση περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, την διαχρονική συσχέτιση των δεδομένων ανάμεσα στα προαναφερθέντα έτη σε επίπεδο ευρύτερων χωρικών ενότητων αλλά και την ανάλυση στατιστικών στοιχείων που αφορούν στον αριθμό των δωματίων, το μέγεθος και τον αριθμό των μελών των νοικοκυριών του Δήμου.

Οι κανονικές κατοικίες στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου μεταβλήθηκαν στην δεκαετία 2001-2011 από 16.509 το 2001 σε 20.243 το 2011, παρουσιάζοντας αύξηση με ποσοστό της τάξης του 22,61%, αρκετά υψηλό. Το παρακάτω διάγραμμα A.14 απεικονίζει το ποσοστό του αριθμού των δωματίων στο σύνολο των κανονικών κατοικιών του Δήμου σύμφωνα με τις απογραφές των ετών 2001 και 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Διάγραμμα A.14: Ποσοστιαία κατανομή κανονικών κατοικιών ανά αριθμό δωματίων

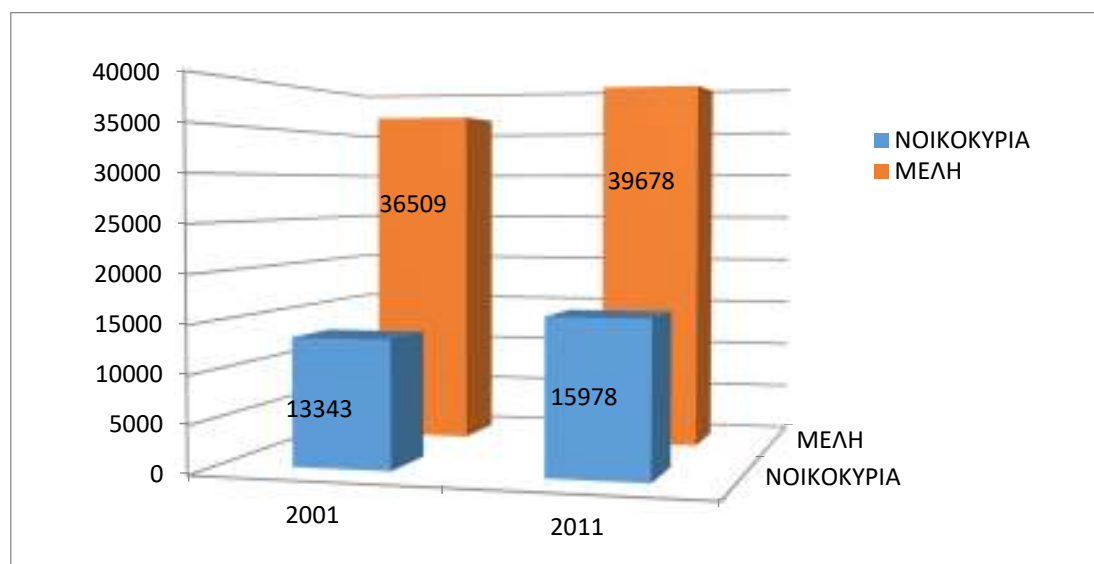
ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

Είναι εμφανές από το ανωτέρω διάγραμμα ότι κατά το έτος 2001 το μεγαλύτερο ποσοστό κατοικιών (40,82%) διαθέτει 4 δωμάτια. Ακολουθούν οι κατοικίες 3 δωματίων με ποσοστό 29,57%, οι κατοικίες 5 δωματίων και άνω με ποσοστό 18,22% και έπονται με μικρά ποσοστά οι κατοικίες 2 δωματίων (9,56%) και ενός δωματίου με ποσοστό 1,81%. Σε αντιπαράθεση με το έτος 2011 η εικόνα όπως

διαμορφώνεται με την ποσοστιαία κατανομή κανονικών κατοικιών ανά αριθμό δωματίων είναι διαφορετική. Πλέον, οι κατοικίες με 3 δωμάτια εμφανίζουν το μεγαλύτερο ποσοστό, 46,12%. Σημαντική αύξηση επίσης παρατηρείται στις κατοικίες με 2 δωμάτια, με ποσοστό που ανέρχεται στο 26,74% και με πιο ηπιότερη αύξηση οι κατοικίες με 1 δωμάτιο με ποσοστό της τάξης του 5,44%. Η μείωση εμφανίζεται στις κατοικίες με 4 δωμάτια όπου εμφανίζονται με ποσοστό 18,07% και στις κατοικίες με 5 δωμάτια και άνω με ποσοστό 3,61%.

Από το διάγραμμα που ακολουθεί (διάγραμμα Α.15) παρατηρούμε πως το έτος 2011 απογράφηκαν 15.978 νοικοκυριά τα οποία απαριθμούν 39.678 μέλη, ενώ το 2001 βάση της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ, ο αριθμός των νοικοκυριών ήταν 13.343 τα οποία απαριθμούσαν 36.509 μέλη. Υπήρξε δηλαδή μια αύξηση τόσο στον αριθμό των νοικοκυριών με ποσοστό της τάξης του 19,74% όσο και στον αριθμό των μελών τους με ποσοστό της τάξης του 8,68%. Αξιοσημείωτη είναι η αναλογία των μελών ανά νοικοκυριό, όπου το 2001 ήταν 2,7:1 σε σύγκριση με την απογραφή του 2011 όπου η αναλογία είναι ακόμη μικρότερη 2,4:1 στοιχείο το οποίο εξίσου συνδέεται με το φαινόμενο της υπογεννητικότητας και επιβεβαιώνει την επιδείνωση του φαινομένου λόγω της σημερινής οικονομικής κρίσης.

Διάγραμμα Α.15: Νοικοκυριά και μέλη αυτών που διαμένουν σε κανονικές κατοικίες

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

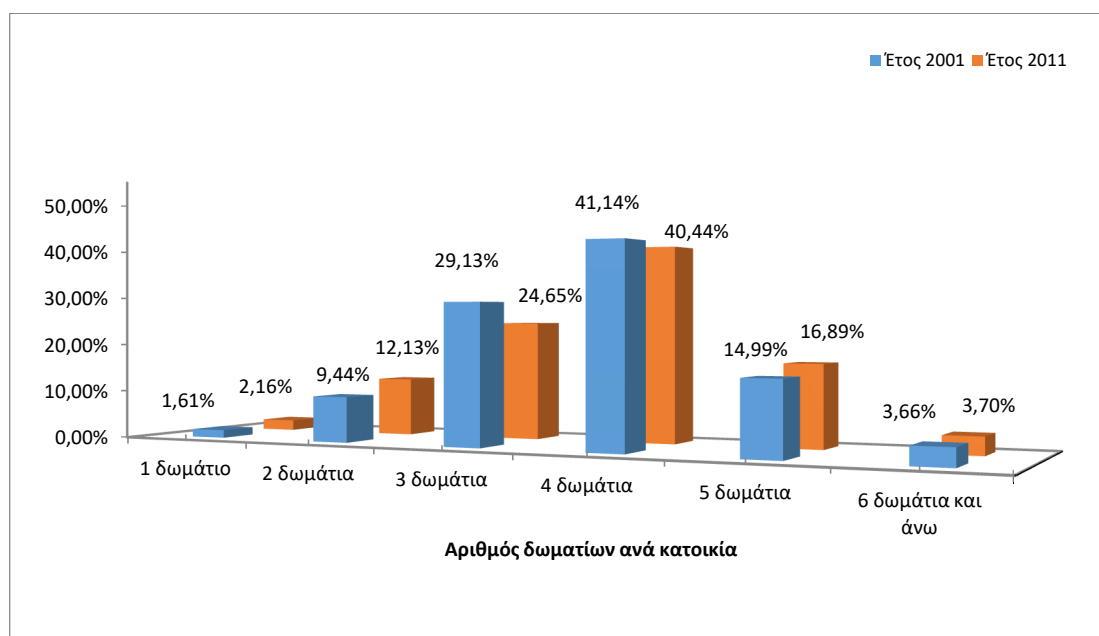
Πίνακας Α.4: Νοικοκυριά κατά μέγεθος και μέλη αυτών που διαμένουν σε κανονικές κατοικίες ανάλογα με τον αριθμό των δωματίων που είναι στην διάθεση του νοικοκυριού

Απογραφή 2001			Απογραφή 2011		
	Νοικοκυριά	Μέλη		Νοικοκυριά	Μέλη
Σύνολο	13343	36509	Σύνολο	15978	39678
1 δωμάτιο	216		1 δωμάτιο	346	503
2 δωμάτια	1260		2 δωμάτια	1939	3664
3 δωμάτια	3887		3 δωμάτια	3939	8752
4 δωμάτια	5490		4 δωμάτια	6462	16925
5 δωμάτια	2001		5 δωμάτια	2700	8046
6 δωμάτια και άνω	489		6 δωμάτια και άνω	592	1788
Νοικοκυριά με 1 μέλος	2601	2601	Νοικοκυριά με 1 μέλος	4166	4166
Νοικοκυριά με 2 μέλη	3635	7270	Νοικοκυριά με 2 μέλη	4599	9198
Νοικοκυριά με 3 μέλη	3164	9492	Νοικοκυριά με 3 μέλη	3545	10635
Νοικοκυριά με 4 μέλη	2931	11724	Νοικοκυριά με 4 μέλη	2921	11684
Νοικοκυριά με 5 μέλη	758	3790	Νοικοκυριά με 5 μέλη	561	2805
Νοικοκυριά με 6 μέλη και άνω	254	1628	Νοικοκυριά με 6 μέλη και άνω	186	1190

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

Ο ανωτέρω πίνακας καταδεικνύει πως το μεγαλύτερο μέρος των νοικοκυριών κατοικούν κυρίως σε κατοικίες 4 και 3 δωματίων και σε μικρότερο αριθμό σε κατοικίες 5 και 2 δωματίων. Εξετάζοντας παράλληλα και το Διάγραμμα Α.16, παρατηρούμε ότι συγκεκριμένα το έτος 2011 το 65,09% των νοικοκυριών διέμεναν σε κατοικίες με 3 και 4 δωμάτια ενώ το 29,02% διέμεναν σε κατοικίες με 2 και 5 δωμάτια. Αντίστοιχα, το έτος 2001 το 70,27% των νοικοκυριών διέμεναν σε κατοικίες με 3 και 4 δωμάτια και το 24,43% διέμεναν σε κατοικίες με 2 και 5 δωμάτια. Παρατηρείται λοιπόν από το έτος 2001 στο 2011 αύξηση του ποσοστού κατά 5 ποσοστιαίων μονάδων των νοικοκυριών που διέμεναν σε κατοικίες με 3 και 4 δωμάτια, ενώ ταυτόχρονα μειωμένα εξίσου κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες εμφανίζονται τα νοικοκυριά που διέμεναν σε κατοικίες με 2 και 5 δωμάτια.

Διάγραμμα Α.16: Ποσοστό νοικοκυριών ανά αριθμό δωματίων στον Δήμο Κορυδαλλού

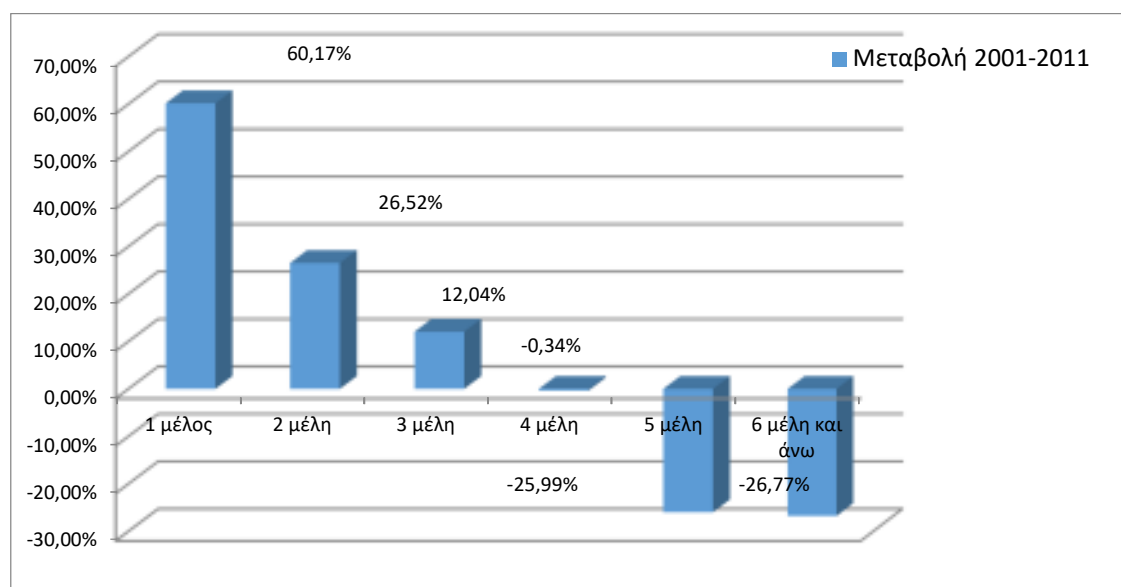
ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

Η μεγαλύτερη μείωση της στέγασης νοικοκυριών παρατηρείται σε κατοικίες με 3 δωμάτια καθώς από το 29,13% το 2001 διαμορφώνεται σε 24,65% το 2011. Αντίθετα, η μεγαλύτερη αύξηση εντοπίζεται στην κατηγορία των 2 δωματίων όπου ανήλθε το 2011 στο ποσοστό του 12,13% από 9,44% που ήταν το έτος 2001.

Σχετικά με την μεταβολή του αριθμού των μελών των νοικοκυριών κατά την δεκαετία 2001-2011 όπως παρουσιάζεται και στο Διάγραμμα Α.17, τα νοικοκυριά με 1 μέλος εμφανίζουν την μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση με 60,17%, ακολουθούν τα νοικοκυριά με 2 μέλη με ποσοστό 26,5% και τα νοικοκυριά με 3 μέλη με ποσοστό 12,04%. Αντίθετα, την μεγαλύτερη μείωση εμφανίζουν τα νοικοκυριά με 6 μέλη και

άνω και 5 μέλη με ποσοστά -26,77% και -25,99% αντίστοιχα. Τέλος, άνευ ουσίας μείωση εμφανίζουν τα νοικοκυριά με 4 μέλη με ποσοστό -0,34%.

Διάγραμμα Α.17: Ποσοστιαία μεταβολή των νοικοκυριών ανά αριθμό μελών κατά την δεκαετία 2001-2011

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

Τα παραπάνω δεδομένα είναι δυνατόν να συσχετιστούν με τα στατιστικά στοιχεία που αφορούν στον αριθμό των μελών των νοικοκυριών του Δήμου (Πίνακας Α.5) το έτος 2011. Σύμφωνα λοιπόν με τα στοιχεία του πίνακα η πλειοψηφία των νοικοκυριών του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου αποτελείται από διμελή, μονομελή και τριμελή νοικοκυριά με ποσοστά 28,78%, 26,07% και 22,18% αντίστοιχα. Ακολουθούν τα νοικοκυριά με 4 μέλη με ποσοστό 18,28% και τα πενταμελή νοικοκυριά με ποσοστό 3,5%. Με μικρότερα ποσοστά κάτω του 1% βρίσκονται τα νοικοκυριά με 6 μέλη και πάνω.

Πίνακας Α.5: Νοικοκυριά κατά αριθμό μελών στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου

Σύνολο		Νοικοκυριά κατά αριθμό μελών									
Νοικοκυριά	Μέλη	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & άνω
15978	39678	4166	4599	3545	2921	561	142	27	9	5	3

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2011)

Έχοντας λοιπόν υπόψη, την προεκτεθείσα ανάλυση, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι υπάρχει αξιοσημείωτη μείωση στα πολυμελή νοικοκυριά κατά την δεκαετία 2001-2011 που ταυτόχρονα συνοδεύεται από μια ραγδαία αύξηση, της τάξης του 60,16%, των μονομελών νοικοκυριών και μια πιο ηπιότερη αλλά εξίσου μεγάλη αύξηση των νοικοκυριών με 2 μέλη με ποσοστό 26,51%. Παρόλο αυτά, αναφορικά με το δημογραφικό προφίλ του Δήμου εξακολουθούν να κυριαρχούν τα νοικοκυριά με 2 και 3 μέλη την δεκαετία 2001-2011 ενώ τα μονομελή νοικοκυριά πλέον έχουν σημαντικό μερίδιο στην διαμόρφωση του δημογραφικού προφίλ του Δήμου.

A.4 Χρήση Ιδιοκτησίας Κατοικιών

Ο πίνακας A.6 περιλαμβάνει τον αριθμό κατοικιών ανά είδος στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου κατά τα έτη 2001 και 2011. Στο σύνολο των 16.485 κανονικών κατοικιών το 2001 κενές ήταν οι 1.948 (ποσοστό 11,8%). Ποσοστό 88,2% επί του συνόλου (14.537 κατοικίες), καταλαμβάνεται από κατοικούμενες. Για το έτος 2011, ο αριθμός των κενών κατοικιών αυξάνεται στις 4.265 στο σύνολο των 20.243 (ποσοστό 21% επί του συνόλου) ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των κατοικούμενων είναι 79% (15.978 κατοικίες).

Κατά τη δεκαετία 2001-2011 σημειώνεται αύξηση των κατοικιών κατά 22,79%. Μικρότερη αύξηση κατά 9,91% παρατηρείται στις κατοικούμενες ενώ μεγάλη αύξηση, 118,9%, υπάρχει στις κενές κατοικίες.

Πίνακας A.6: Είδη κατοικίας στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου

Γεωγραφική Περιοχή	Σύνολο	Είδος Κατοικίας			
		Κανονικές Κατοικίες			Μη Κανονικές Κατοικίες
		Σύνολο	Κατοικούμενες	Κενές	
Μόνιμος Πληθυσμός 2001					
Δήμος Μοσχάτου- Ταύρου 2001	16.512	16.485	14.537	1.948	27
Μόνιμος Πληθυσμός 2011					
Δήμος Μοσχάτου- Ταύρου					

2011	20.269	20.243	15.978	4.265	26
Μεταβολή 2001-2011 (%)	22,75%	22,79%	9,91%	118,9%	-3,7%

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του πληθυσμού το 2011, από το σύνολο των κανονικών και μη κανονικών κατοικιών του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου οι 10.945 ανήκουν σε νοικοκυριά που κατέχουν την κατοικία ως ιδιοκτήτες, οι 77 ανήκουν σε κατόχους μεριδίων οικιστικών συνεταιρισμών, 4.321 κατοικίες χρησιμοποιούνται από ενοικιαστές και 661 κατοικίες διαφοροποιούνται σε άλλες γενικότερες χρήσεις.

A.5 Ανέσεις κατοικιών

Ο πίνακας A.7 περιλαμβάνει των αριθμό των κανονικών κατοικιών ανάλογα με τις ανέσεις που διέθεταν, τα έτη των απογραφών 2001 και 2011.

Πίνακας A.7: Κανονικές κατοικίες ανάλογα με τις ανέσεις που διαθέτουν ανά γεωγραφική ενότητα

Γεωγραφική περιοχή και έτος απογραφής	Σύνολο	Με κουζίνα	Με λουτρό ή ντους	Με κεντρική θέρμανση	Με ύδρευση	Με αποχωρητήριο
Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου έτος 2001	16.509	16.451	16.427	11.488	16.490	16.502
% επί του συνόλου των κατοικιών	100%	99,64%	99,50%	69,58%	99,88%	99,95%
Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου έτος 2011	20.243	20.172	20.179	18.520	20.199	20.199

% επί του συνόλου των κατοικιών	100%	99,64%	99,68%	91,48%	99,78%	99,78%
Μεταβολή 2001-2011 (%)		+22,61%	+22,84%	+61,21%	+22,49%	+22,40%

ΠΗΓΗ: Ιδία Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001, 2011)

Στο σύνολο των κανονικών κατοικιών για τον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου το απογραφικό έτος 2001 παρατηρείται ότι το 99,64% των κατοικιών διαθέτει κουζίνα, το 99,50% διαθέτει λουτρό ή ντους, το 69,58% διαθέτει κεντρική θέρμανση, το 99,88% έχει ύδρευση και το 99,55% διαθέτει αποχωρητήριο. Η κατάσταση δεν δείχνει να μεταβάλλεται το έτος 2011, όπου τα ποσοστά των ανέσεων των κατοικιών σε σχέση με τις συνολικές κατοικίες δεν παρουσιάζουν ουσιαστικές μεταβολές με μοναδική διαφοροποίηση στο ποσοστό των κατοικιών με κεντρική θέρμανση όπου παρουσιάζεται μια αύξηση κατά 61.21%. Αυτή η ραγδαία αύξηση πιθανόν να οφείλεται στην στήριξη συγχρηματοδοτούμενων ευρωπαϊκών προγραμμάτων τα οποία παρείχαν κίνητρα στους πολίτες να βελτιώσουν την ενεργειακή απόδοση των κατοικιών τους με χαμηλό κόστος.

Αξίζει να σημειωθεί από τη άλλη, ότι η κατακόρυφη αύξηση των εγκαταστάσεων κεντρικής θέρμανσης στις σύγχρονες κατοικίες ενδέχεται να προκαλέσει αύξηση στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και αζώτου επιβαρύνοντας έτσι το περιβάλλον κάτι που ίσως σήμερα αντισταθμίζεται από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης που συρρικνώνει την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών και περιορίζει την χρήση τους.

B. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΜΟΣΧΑΤΟΥ – ΤΑΥΡΟΥ

B.1 Υφιστάμενη κατάσταση Περιβάλλοντος Δήμου Μοσχάτου –Ταύρου.

Ο Δήμος Μοσχάτου – Ταύρου είναι προάστιο της πρωτεύουσας, 7km νοτιοδυτικά του κέντρου των Αθηνών, στο εσωτερικό του φαληρικού όρμου. Είναι παραλιακό, με υψόμετρο μόλις 10m (μέσο υψόμετρο 18μ για τη Δημοτική Ενότητα Ταύρου) από την επιφάνεια της θάλασσας αλλά, δυστυχώς, μετά την κατασκευή της παραλιακής λεωφόρου, η παραλία δεν είναι εμφανής.

Ο Κηφισός ποταμός πηγάζει κυρίως από την Πάρνηθα και την Πεντέλη συλλέγει όμως ύδατα και από το όρος Αιγάλεω καθώς και από μέρος του Υμηττού. Το μήκος του από το Κρουονέρι μέχρι το Φάληρο είναι περίπου 30 χιλιόμετρα αλλά το συνολικό μήκος των πολλών παραχειμμάτων του υπερβαίνει τα 150 χιλιόμετρα. Δίνει έτσι διέξοδο προς το Φαληρικό όρμο, όπου είναι οι εκβολές του, στο μεγαλύτερο μέρος των υδάτων του λεκανοπεδίου και γι' αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία από υδραυλική άποψη για την Πρωτεύουσα, αποτελεί όμως ταυτόχρονα ένα φυσικό ποτάμιο οικοσύστημα και το 1994 θεσπίστηκε ειδικό Προεδρικό Διάταγμα για την προστασία του.

Σύμφωνα με αυτό ορίστηκε Α' Ζώνη Προστασίας με πλάτος 50 μέτρων εκατέρωθεν της μέσης γραμμής, όπου απαγορεύεται κάθε δόμηση και Β' Ζώνη Προστασίας που εκτείνεται πέραν της Α' Ζώνης, σε διαφορετικό κατά περιοχές πλάτος, όπου επιτρέπεται δόμηση με πολύ μικρό συντελεστή και ήπιες χρήσεις. Το Προεδρικό Διάταγμα έδωσε επίσης δεκαετή προθεσμία για την απομάκρυνση όλων των εγκαταστάσεων που βρίσκονται μέσα στη Ζώνη Προστασίας, σήμερα όμως αυτές εξακολουθούν να παραμένουν ύστερα από παράταση της προθεσμίας. Το σύνολο των εκτάσεων που περιλαμβάνονται στις Ζώνες Προστασίας είναι 12.000 στρέμματα και αυτά αποτελούν εν δυνάμει, ένα μεγάλο φυσικό πάρκο με ελάχιστη δόμηση που συνδέει το περιαστικό πράσινο με την Πρωτεύουσα.

Το 1996 αποφασίστηκε να καλυφθεί στα τελευταία δέκα χιλιόμετρα, από τις Τρεις Γέφυρες μέχρι τις εκβολές του και να μετατραπεί σε αυτοκινητόδρομο που θα συμπλήρωνε τον Ολυμπιακό δακτύλιο, τη σημερινή λεωφόρο Κηφισού.

Το 2002 με Προεδρικό Διάταγμα ιδρύθηκε ο «Φορέας Διαχείρισης και Ανάπλασης του ποταμού Κηφισού Αττικής και των παραχειμμάτων» (ΦΔΑΚ) με σκοπό την εφαρμογή του Π.Δ. του 1994 και το συντονισμό όλων των συναρμοδίων Υπηρεσιών για την προστασία και τη διαχείρισή του.

Παρά τη θεσμική προστασία του όμως ο Κηφισός υφίσταται συνεχώς προσβολές που επιδεινώνουν και το φυσικό του περιβάλλον και την ποιότητα των νερών. Αν και το Προεδρικό Διάταγμα του 1994 απαγορεύει ρητά η ρύπανση των

Ζωνών Προστασίας και του ποταμού, ο Κηφισός εξακολουθεί να δέχεται μεγάλο φορτίο ρύπων με αποτέλεσμα αφ' ενός τη δυσσομία και την ενόχληση των κατοίκων των παρακηφίσιων περιοχών αφ' ετέρου τη ρύπανση του Σαρωνικού.

Η απόρριψη μπάζων και στερεών απορριμμάτων κάθε φύσεως αποτελεί ένα δεύτερο μεγάλο πρόβλημα καθώς μειώνεται η διατομή του ποταμού, αλλοιώνεται η μορφολογία του και δημιουργούνται κίνδυνοι απόφραξης.

Μια τρίτη «πληγή» αποτελεί η αυθαίρετη δόμηση. Αυθαίρετα κτίσματα, επεκτάσεις υπάρχοντων καθώς και περιφράξεις μέσα στην Α Ζώνη εξακολουθούν να γίνονται, κατά παράβαση του Προεδρικού Διατάγματος προστασίας του Κηφισού, καθώς οι μηχανισμοί ελέγχου δεν είναι επαρκείς ενώ τα πρόστιμα και οι κατεδαφίσεις εφαρμόζονται σε μικρό, αναλογικά, ποσοστό.

Παρ' όλα αυτά ο Κηφισός και πολλοί παραχείμαροι του εξακολουθούν να διατηρούν πλούσια βλάστηση και σπάνια φυσική ομορφιά, ιδιαίτερα στα βόρεια τμήματα. Η κατάσταση εντός των Ζωνών Προστασίας είναι αναστρέψιμη και στόχος του ΦΔΑΚ είναι να αναδείξει τη μεγάλη οικολογική και ιστορική σημασία που έχει ο Κηφισός για την Πρωτεύουσα, να καταγράψει τα προβλήματα, να βοηθήσει στην επίλυσή τους και να προχωρήσει, σύμφωνα και με τις επιταγές του Προεδρικού Διατάγματος ίδρυσής του (346/2002) στη διαχείρισή του και στην ανάπλαση τμημάτων του έτσι ώστε αφ' ενός μεν να γίνει επισκέψιμος και να τον απολαμβάνουν οι πολίτες, αφ' ετέρου δε να παροχετεύει με επάρκεια και ασφάλεια τα όμβρια ύδατα προς τη θάλασσα.

Η περιοχή του Μοσχάτου και Ταύρου επιβαρύνθηκε ιδιαίτερα από το μεγάλο κυκλοφοριακό έργο του Κηφισού. Η υπερυψωμένη λεωφόρος του Κηφισού δημιούργησε νέα σοβαρά περιβαλλοντικά, κοινωνικά, και αισθητικά προβλήματα, ξέκοψε το Μοσχάτο από το Νέο Φάληρο και μετέτρεψε τα σπίτια μέχρι τον τρίτο όροφο σε υπόγεια, δημιουργώντας ένα νέο «τείχος του αίσχους».

Οι εκπεμπόμενοι ρύποι από τη χρήση του αυτοκινητοδρόμου, τα καυσαέρια, οι χιλιάδες τόνοι τσιμέντου που έχουν χρησιμοποιηθεί, η παντελής έλλειψη πρασίνου, έχουν σαν αποτέλεσμα την αύξηση της μέσης θερμοκρασίας στην περιοχή.

Το εγκιβωτισμένο τμήμα του ποταμού έχει παραδοθεί στα σκουπίδια, με αποτέλεσμα μία τρομερή δυσσομία και σμήνη κουνουπιών. Η ζωή των κατοίκων που διαμένουν σε εκείνη την περιοχή έγινε αφόρητη, καθώς δεν τηρήθηκαν ούτε καν οι συμβατικές υποχρεώσεις των τεχνικών εταιριών για τους περιβαλλοντικούς όρους κατασκευής του έργου.

Οι εκβολές του μαγευτικού Κηφισού, θεοποιημένου στην αρχαιότητα, κατάντησαν οχετός απόρριψης χημικών και λουπών βιομηχανικών αποβλήτων.

Τα παραπάνω προβλήματα έχουν άμεσες αλλά και μακροπρόθεσμες δυσμενείς επιπτώσεις στη Δημόσια Υγεία και μείωση της ποιότητας ζωής όλων.

Ελαιώνας

Η περιοχή του Ελαιώνα, των 9.000 στρ. βρίσκεται σε απόσταση μόλις 1-1.5 χλμ. από την πλατεία Ομονοίας και καταλαμβάνει το νότιο τμήμα της ανατολικής όχθης του Κηφισού ποταμού, όπου η γη είναι επίπεδη και πεδινή. Το βασικό του χαρακτηριστικό είναι η συνύπαρξη ετερόκλητων χρήσεων: σύγχρονες και πρωτόγονες βιομηχανικές μονάδες, το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, αθλητικές δραστηριότητες, αποθήκες, παράνομες χωματερές, νησίδες κατοικίας, πρακτορεία μεταφορών, αμαξοστάσια, στρατόπεδα, μάντρες οικοδομικών υλικών, νεκροταφεία αυτοκινήτων αλλά και λαχανόκηποι.

Από περιβαλλοντική άποψη η περιοχή θεωρείται μια από τις χειρότερες στο Λεκανοπέδιο, βασική πηγή ρύπανσης της ατμόσφαιρας και των υδάτων της Αθήνας. Εδώ και δεκαετίες, ο Ελαιώνας για την κοινή γνώμη είναι ένας ανεπιθύμητος χώρος, ένας τόπος για τους “άλλους”, αυτούς που ρυπαίνουν ή ανέχονται να ζουν και να εργάζονται σε καθεστώς παρανομίας και περιβαλλοντικής υποβάθμισης.

Κατά την αρχαιότητα φημισμένος ελαιώνας εκτεινόταν μεταξύ Ακαδημίας, Ιεράς Οδού και Κηφισού, μέχρι και την τουρκοκρατία με μερικά ελαιόδεντρα μεγάλης ηλικίας. Η κύρια είσοδος στην πόλη των Αθηνών ήταν από τα δυτικά. Στα κλασικά χρόνια εκεί ήταν το «κάλλιστον προάστειον» με το «δημόσιον σήμα». Μετά την ίδρυση του Νεοελληνικού κράτους η άρχισαν να μολύνονται τα πηγάδια και τα ρέματα της περιοχής από τα βοθρολήματα καθώς η πόλη δεν είχε υπονόμους να τα απορροφούν. Άλλη πηγή μόλυνσης αποτελούσαν τα σφαγεία που λειτουργούσαν με υποτυπώδεις συνθήκες υγιεινής.

Το πλούσιο σε άργιλο έδαφος σε συνδυασμό με τα άφθονα –κάποτε- υπόγεια νερά, το χαμηλό υψόμετρο, καθώς και η ευνοϊκή τοπογραφία (πεδινή θέση, ομαλό έδαφος) προσέλκυσαν από το 18ο και το 19ο αιώνα τα πρώτα ελαιοτριβεία και τα κεραμοποιεία, κοντά στην Ιερά Οδό. Κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου δημιουργήθηκαν οι πρώτες καλλιέργειες οπωροκηπευτικών, που προμήθευαν την Αθήνα (λαχαναγορά). Υπολείμματα με τις κατοικίες γαιοκτημόνων σώζονται ακόμη.

Ακολούθησαν οι προπολεμικές εγκαταστάσεις χαρτοποιείων και σαπωνοποιείων, οι βυρσοδεψίες των δεκαετιών του '50 και '60 (κατά μήκος των οδικών αξόνων Ιεράς Οδού, Λ. Κηφισού κτλ), ως τα σύγχρονα συγκροτήματα πολυεπιχειρήσεων των κλάδων τροφίμων, χημικών προϊόντων, ηλεκτρικών συσκευών και πλαστικών. Το μοναδικό εναπομείναν δείγμα του άλλοτε φυσικού «ελαιοτοπίου» βρίσκεται στη θέση των ΤΕΙ Αιγάλεω, στη διασταύρωση της Π.

Ράλλη με τη Θηβών. Σποραδικά εντοπίζονται μικροί ναοί των Βυζαντινών και Νεότερων χρόνων, κυρίως δυτικά του άξονα της Αγ. Άννης.

Σήμερα ο Ελαιώνας αποτελείται από 9000 στρέμματα- εκ των οποίων τα 4000 είναι εκτός σχεδίου πόλης- με άναρχη δόμηση και δαιδαλώδες οδικό δίκτυο. Εμπίπτει διοικητικά στους δήμους Αθηναίων, Περιστερίου, Αιγάλεω, Μοσχάτου, Αγ. Ιωάννη Ρέντη και Ταύρου.

B.1.1 Φυσικό Τοπίο

Το φυσικό τοπίο έχει αντικατασταθεί σχεδόν στο σύνολό του από το αστικό δομημένο περιβάλλον.

B.1.2 Οικοσυστήματα

Η χερσαία περιοχή του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου αποτελείται σχεδόν στο σύνολό της από αστικό δομημένο περιβάλλον χωρίς φυσικά οικοσυστήματα. Δεν υπάρχουν χερσαία φυσικά οικοσυστήματα δεν υπάρχει θαμνώδης βλάστηση Τα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής έχουν ήδη εκτοπιστεί εντελώς από τις βιομηχανικές και αστικές χρήσεις

B.1.2.1 Χλωρίδα και Πανίδα

Η χλωρίδα της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Μοσχάτου Ταύρου περιλαμβάνει περίπου 68 είδη, τα σημαντικότερα από τα οποία είναι:

Ailanthus Altissima, *Acacia Cyanophylla*, *Albizia Julibrissim*, *Robinia Pseudoacacia*, *Sofora Japonica*, *Araucaria Heterophylla*, *Prunus Armeniaca*, *Viburnum Odoratissimum*, *Viburnum Tinus*, *Brachychiton Platanifolia*, *Jacaranda Mimosifolia*, *Laurus Nobilis*, *Euonymus Japonicas*, *Hibiscus Rosa – Sinensis*, *Salix Babylonica*, *Callistemon Lanceolatus*, *Cannabis Sativa*, *Catalpa Bignonioides*, *Koelreuteria Paniculata*, *Arbutus Unedo*, *Cercis Siliquastrum*, *Cupressus Macrocarpa*, *Cupressocyparis Leylandii*, *Citrus Limonium Vulgaris*, *Populus Alba*, *Ligustrum Japonicum*, *Magnolia Grandiflora*, *Melia Azedarach*, *Mimosa Pudica*, *Morus Nigra*, *Citrus Aurantium*, *Nerium Oleander*, *Acer Pseudoplatanus*, *Schinus Molle*, *Pyramidalis Aurea*, *Ficus Nitida*, *Ulmus Minor* *Amaranthus Albus L.*, *Amaranthu Lactuca Serriola L.*, *S Blitoides L.*, *Amaranthus Retroflexus L.*, *Daucus Carota L.*, *Bifora Radians Bief.*, *Chrysanthemum Segetum L.*, *Lactuca Serriola L.*, *Xanthium Strumarium L.*, *Taraxacum Officinale Weber*, *Anthemis Arvensis L.*, *Xanthium Spinosum L.*, *Onopordum Acanthium L.*, *Sonchus Oleraceus L.*, *Cirsium Arvense (L.) Scop.*, *Conyza Bonariensis (L) Cronq.*, *Conyza Canadensis (L) Cronq.*,

Senecio Vulgaris L., Cichorium Intybus L., Chamomilla Recutita (L.) Rauschert, Heliotropium Europaeum L., Sinapis Arvensis L., Capsella Bursa - Pastoris (L.) Medicus, Convolvulus Arvensis L., Ecballium Elaterium A. Rich, Cyperus Esculentus L., Cyperus Rotundus L., Euphorbia Helioscopia L., Fumaria Officinalis L., Malva Sylvestris L., Oxalis Corniculata L., Papaver Rhoeas L., Plantago Lanceolata L., Plantago Major L., Cynodon Dactylon (L.) Pers, Avena Sterilis L., Hordeum Murinum L., Digitaria Sanguinalis (L.) Scop., Alopecurus Myosuroides Huds., Sorghum Halepense (L.) Pers, Dactylis Glomerata L., Eleusine Indica (L.) Gaertn., Lolium Rigidum Gaud., Arundo Donax L., Echinochloa Crus - Galli (L.) P. Beauv, Paspalum Distichum L., Poa Annuua L., Setaria Viridis (L.) P. Beauv., Phalaris Minor Retz., Rumex Crispus L., Polygonum Aviculare L., Pteridium Aquilinum Kuhn., Portulaca Oleracea, Anagallis Arvensis L., Galium Aparine L., Verbascum Phlomoides L., Datura Stramonium L., Solanum Elaeagnifolium Cav., Urtica Urens L., Tribulus Terrestris

Στην περιοχή που περιλαμβάνουν τα διοικητικά όρια του Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου, η βλάστηση που υφίσταται, εμφανίζεται σε καλή κατάσταση προσαρμοσμένη στο περιβάλλον και στις περιβαλλοντολογικές πιέσεις. Η σύνθεσή της αποτελείται από φυτά πολύ ολιγαρκή και δυνάμενα να επιβιώσουν σε δυσμενή οικότοπο.

Η κυρίαρχη μορφή δεντροστοιχιών αποτελείται από νεραντζιές που το πλήθος τους προσεγγίζει στο ύψος των 4.000 περίπου. Φυσική βλάστηση υπάρχει υπό μορφή ζιζανίου.

B.1.3 Κλίμα - Μετεωρολογικά δεδομένα

Η τοποθεσία που εξετάζεται εισέρχεται, από κλιματική άποψη, στη μεσογειακή περιοχή στην οποία το κλίμα είναι «εύκρατο θερμό υπό-τροπικό», και ως εκ τούτου χαρακτηρίζεται από καλοκαίρια με κυκλοφορία υπό-τροπικού και θερμού - ξηρού αέρα και από χειμώνες με κυκλοφορία μαζών σχετικά δροσερού αέρα της εύκρατης ζώνης. Συγκεκριμένα το βροχομετρικό καθεστώς του τμήματος αυτού χαρακτηρίζεται από την παρουσία μίας μακριάς βροχερής περιόδου που εκτείνεται από την εποχή του φθινοπώρου μέχρι το χειμώνα, και από μία ξηρή περίοδο χαρακτηριστική των ανοιξιότικων μηνών και ακόμα περισσότερο, των θερινών.

Οι βροχοπτώσεις είναι συχνές, οι χειμώνες ήπιοι, οι άνεμοι ασθενείς και η ηλιοφάνεια μεγάλη. Η ξηρή-θερμή περίοδος διαρκεί από το τέλος Μαΐου μέχρι τα μέσα Σεπτεμβρίου. Τα μετεωρολογικά στοιχεία της περιοχής έχουν συγκεντρωθεί από τους Μετεωρολογικούς Σταθμούς Πειραιά και Ελευσίνας (γεωγραφικό πλάτος 38° 04' 01"Β, γεωγραφικό μήκος 23° 33' 00"Α, ύψος βαρομέτρου 31m). Αντιπροσωπευτικότερος όμως θεωρείται ο σταθμός της Ελευσίνας (απόσβεση

σφάλματος υψομέτρου με την δυτικότερη θέσης της).

B.1.3.1 Θερμοκρασία

Στον Πίνακα A.3.1.1. παρατίθενται τα μετεωρολογικά στοιχεία των παρατηρήσεων του σταθμού Πειραιά και αφορούν την περίοδο 1951 - 2001. Σύμφωνα με αυτά η μέση ετήσια θερμοκρασία είναι 18,3°C η μέση μέγιστη 29,7°C και η μέση ετήσια ελαχίστη θερμοκρασία 15,0°C .

Πίνακας 20: Μετεωρολογικά-Κλιματικά Στοιχεία Σταθμού Πειραιά για την χρονική περίοδο 1951-2001

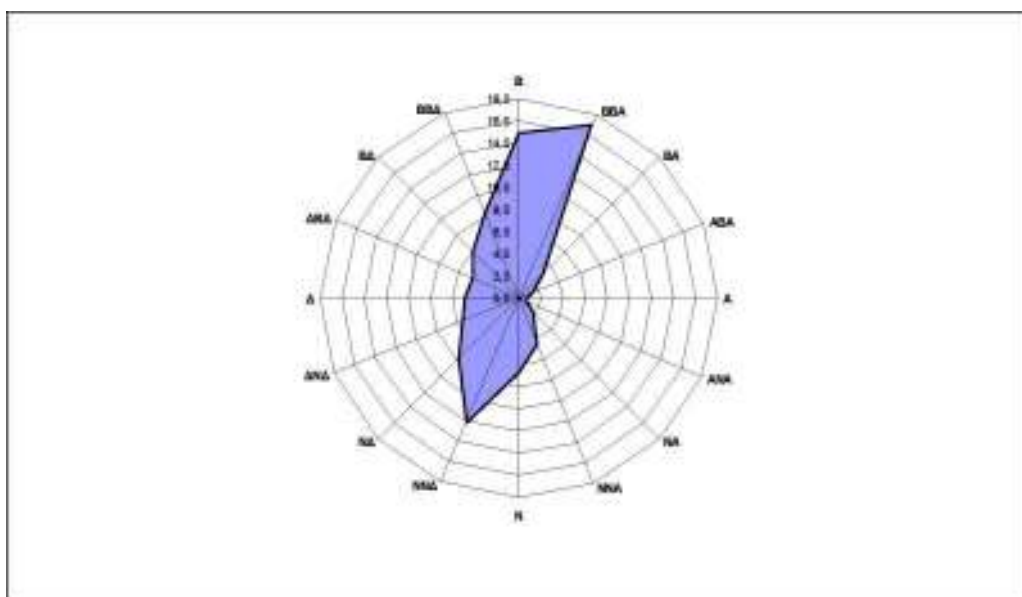
Ετήσια βροχόπτωση (P)	420 χλσ.
Μέση μέγιστη μηνιαία βροχόπτωση	66,9χλσ.
Μέση ελάχιστη μηνιαία βροχόπτωση	7,7 χλσ.
Μέση ετήσια θερμοκρασία	18.3°C
Μέση ημερήσια θερμοκρασία (Ιανουάριος)	9.2°C
Μέση ημερήσια θερμοκρασία (Ιούλιος-Αύγουστος)	28.7°C
Μέση μέγιστη θερμοκρασία	29,7°C
Μέση ελάχιστη θερμοκρασία	15,0°C
Μέση ετήσια υγρασία	60%
Μέση μέγιστη σχετική υγρασία	77%
Μέση ελάχιστη σχετική υγρασία	45%
Ανεμοι Β-ΒΔ-ΒΑ	33%
N-ΝΔ-ΝΑ	21%
Νηνεμία (<1 Beaufort)	36%
Ώρες ηλιοφάνειας / μήνα Χειμώνας	150
Καλοκαίρι	360

B.1.3.2 Άνεμοι

Οι παράμετροι της μετεωρολογίας που επηρεάζουν τη διαμόρφωση των επιπέδων ατμοσφαιρικής ρύπανσης είναι: η διεύθυνση και η ένταση του ανέμου, η ευστάθεια της ατμόσφαιρας και ειδικά για τους φωτοχημικούς ρύπους η ένταση της ηλιακής ακτινοβολίας και η διάρκεια της ηλιοφάνειας. Άλλες παράμετροι που συντελούν σημαντικά στη διαμόρφωση των επιπέδων ατμοσφαιρικής ρύπανσης είναι: η βροχόπτωση, η σχετική υγρασία της ατμόσφαιρας και έμμεσα η θερμοκρασία.

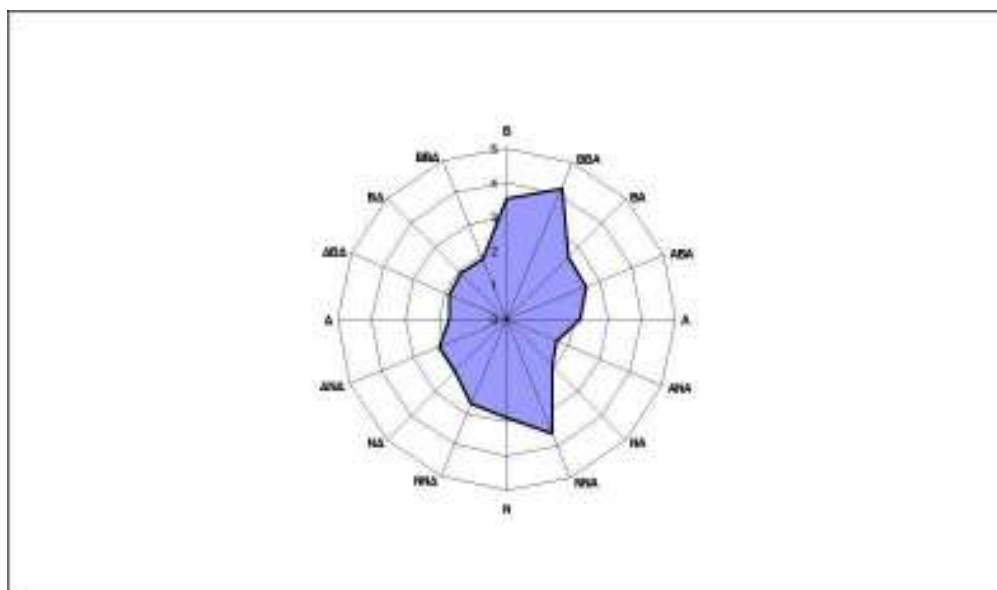
Στο Σχήμα A.3.1.1 παρουσιάζονται οι συχνότητες εμφάνισης (%), των διευθύνσεων του ανέμου στο σταθμό Πατησίων, ενώ στο Σχήμα A.3.1.2 αποτυπώνεται η μέση ταχύτητα του ανέμου (σε m/s), ανά διεύθυνση ανέμου στον ίδιο σταθμό για το έτος 2007.

Διάγραμμα Β.1: Συχνότητες, επί τοις εκατό (%), των διευθύνσεων του ανέμου στο σταθμό Πατησίων για το έτος 2007

(Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ)

Διάγραμμα Β.2: Μέση ταχύτητα ανά διεύθυνση ανέμου, στο σταθμό Πατησίων για το έτος 2007

(Πηγή ΥΠΕΧΩΔΕ)

Οι επικρατέστεροι άνεμοι στην περιοχή είναι οι Βόρειοι και οι Νότιοι με ποσοστό 29,0% και 11% περίπου αντίστοιχα. Η νηνεμία εμφανίζεται ετησίως με ποσοστό 38,0%.

Β.1.3.3 Βροχοπτώσεις - Υγρασία

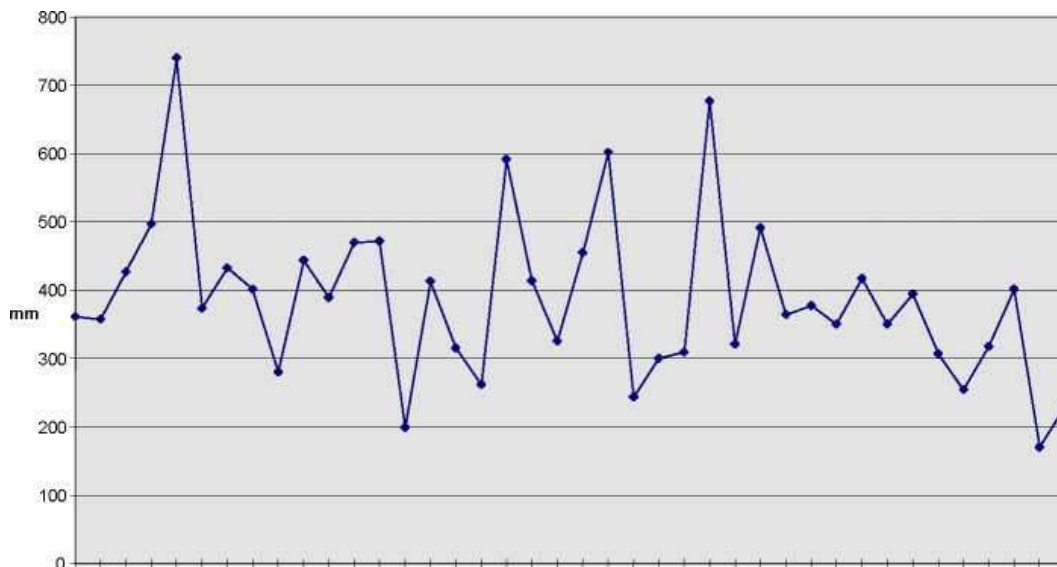
Η περιοχή που εξετάζεται εισέρχεται, από κλιματική άποψη, στη μεσογειακή περιοχή στην οποία το κλίμα είναι του τύπου "εύκρατο θερμό υπό-τροπικό", και ως εκ τούτου χαρακτηρίζεται από ένα καλοκαίρι με κυκλοφορία υπό-τροπικού και θερμού - ξηρού αέρα και από ένα χειμώνα με κυκλοφορία μαζών σχετικά δροσερού αέρα της εύκρατης ζώνης, της οποίας οι βαρομετρικές υφέσεις φέρνουν άφθονες βροχοπτώσεις. Συγκεκριμένα το βροχομετρικό καθεστώς του τμήματος αυτού χαρακτηρίζεται από την παρουσία μίας μακριάς βροχερής περιόδου που εκτείνεται από την εποχή του φθινοπώρου μέχρι το χειμώνα, και από μία ξηρή περίοδο χαρακτηριστική των ανοιξιάτικων μηνών και ακόμα περισσότερο, των θερινών.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί στο οποίο αναφέρεται η εξέλιξη των βροχοπτώσεων κατά την περίοδο 1963-2001, που καταγράφηκαν στον βροχομετρικό σταθμό του Πειραιά, παρατηρείται ότι το 90% των τιμών κυμαίνεται σε ένα διάστημα που περικλείεται ανάμεσα στα 200 και στα 600 mm, οι ακραίες τιμές του οποίου αντιπροσωπεύονται από ένα μέγιστο, καταγεγραμμένο το 1955, των 740,4 mm (δεν περιλαμβάνεται στο διάγραμμα) και ένα ελάχιστο,

καταγεγραμμένο το 1989, των 170,4 mm και που η μέση ετήσια τιμή είναι ίση με 420,0 mm.

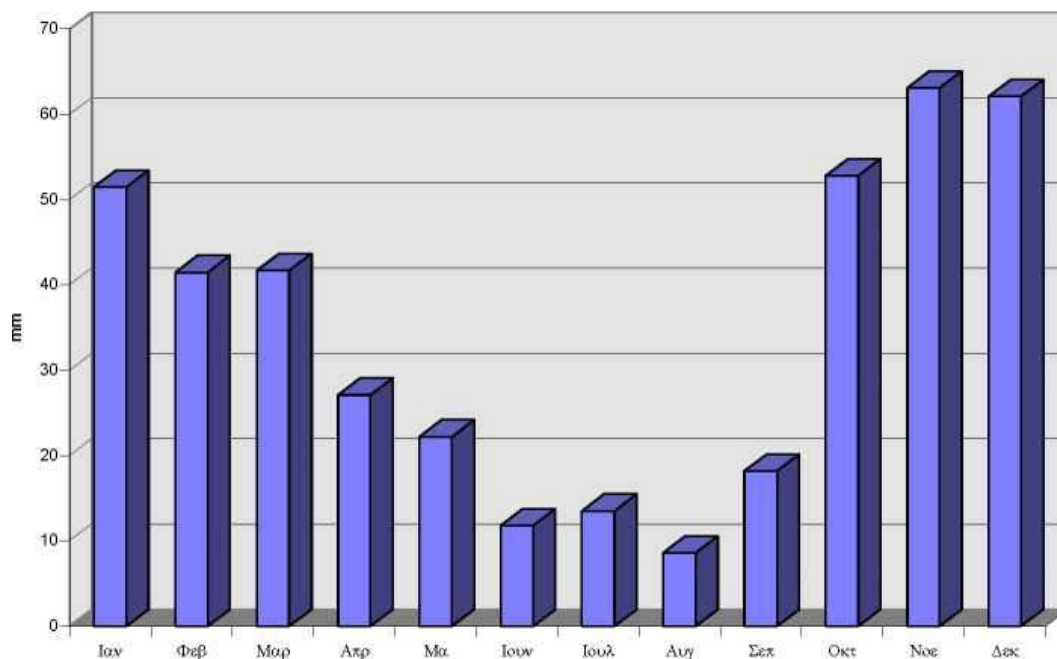
Διάγραμμα Β.3: Πορεία των βροχοπτώσεων στην περίοδο 1963 - 2001

(Πηγή: Μετεωρολογικός Σταθμός Πειραιά 1963-2001)

Η μέση μηνιαία πορεία των βροχοπτώσεων κατά την διάρκεια του έτους, που αναφέρεται στο ακόλουθο διάγραμμα, παρουσιάζει ακρότατα στο μήνα Νοέμβριο (65,3mm) και ένα ελάχιστο στο μήνα Αύγουστο (8,1mm).

Διάγραμμα Β.4: Μέσες μηνιαίες βροχοπτώσεις

(Πηγή: Μετεωρολογικός Σταθμός Πειραιά 1963-2001)

Από τις παραπάνω τιμές συμπεραίνεται ότι την καλοκαιρινή περίοδο 5-6 μήνες για κάθε σταθμό η σχετική υγρασία κατεβαίνει σε πολύ χαμηλά επίπεδα με αποτέλεσμα να υποφέρει η βλάστηση, όμως η ξερή ατμόσφαιρα κάνει πιο υποφερτή τη ζέστη.

B.1.3.4 Ομβροθερμικό Διάγραμμα

Οι Gausсен και Bagnauls έχουν απεικονίσει σε ένα διάγραμμα, που καλείται "ομβροθερμικό" την πορεία μήνα προς μήνα της μέσης μηνιαίας θερμοκρασίας σε °C και του μέσου μηνιαίου ύψους βροχής σε mm. Το διάγραμμα αυτό έχει στην τετμημένη τους μήνες τους έτους και στις τεταγμένες (δύο), στη δεξιά τις μηνιαίες βροχοπτώσεις (P, mm) και στην αριστερή τις μέσες μηνιαίες θερμοκρασίες (T, °C) σε κλίμακα διπλάσια των βροχοπτώσεων, δηλαδή $P = 2T$. Η επιφάνεια που περικλείεται από τις καμπύλες βροχόπτωσης και θερμοκρασίας μεταξύ των δύο σημείων των τομών δείχνει τη διάρκεια και την ένταση της ξηράς περιόδου.

Υψηλότερες θερμοκρασίες έχουν ως αποτέλεσμα υψηλότερες απώλειες από την εξάτμιση και τη διαπνοή. Το σχήμα που ακολουθεί παρουσιάζει το ομβροθερμικό διάγραμμα σύμφωνα με τα στοιχεία του Μετεωρολογικού Σταθμού Ελευσίνας.

B.1.3.5 Βιοκλίμα

Για τον προσδιορισμό του βιοκλίματος κατά Emburger-Sauvage χρησιμοποιείται ο κλιματικός τύπος του βροχοθερμικού πηλίκου κατά Emburger:

$$Q2 = \frac{1.000 P}{M+m} (M-m)$$

2

όπου:

- P= ετήσιο ύψος βροχής σε mm
- M= μέσος όρος μέγιστων θερμοκρασιών θερμότερου μήνα σε απόλυτους βαθμούς
- m= μέσος όρος ελάχιστων θερμοκρασιών ψυχρότερου μήνα σε απόλυτους βαθμούς

Με βάση τον τύπο αυτό και χρησιμοποιώντας σαν δεδομένο, για τις βροχοπτώσεις, για τις μέγιστες θερμοκρασίες και για τις ελάχιστες του ίδιο μέσο όρο, βρίσκουμε $Q=47$. Από αυτό και με βάση το κλιματικό διάγραμμα Emburger-Sauvage, συνάγεται ότι το βιοκλίμα της περιοχής είναι ημίξηρο με ήπιο χειμώνα, αφού έχουμε $7 > m > 3$.

Οι βιολογικά ξερές ημέρες της θερινής περιόδου υπολογίστηκαν εμπειρικά για κάθε μήνα με τον τύπο:

$$J_{r,b}$$

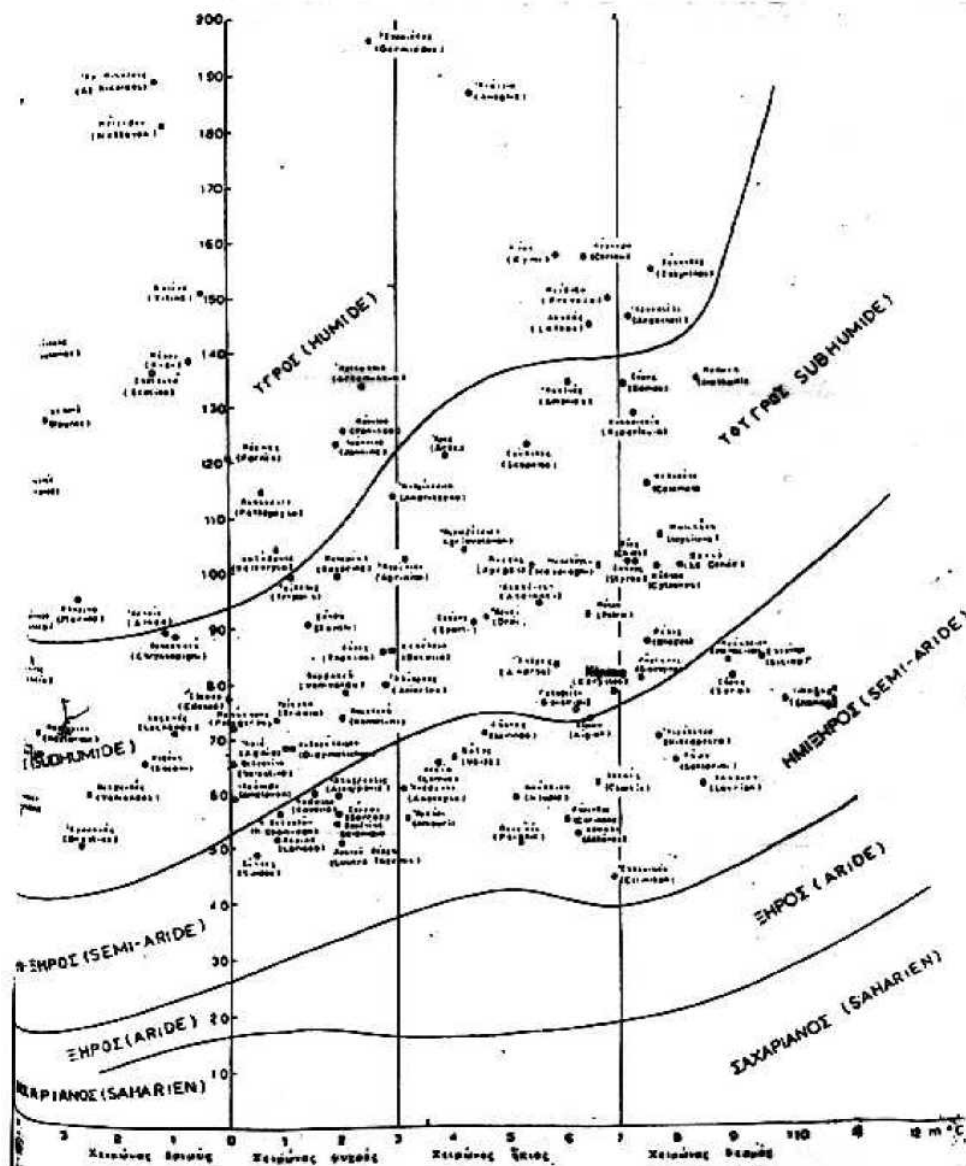
$$X_m = [J_m (J_p + 2)] t_h$$

όπου

- X_m = μηνιαίος ξηροθερμικός δείκτης
- J_m = ημέρες του μήνα
- J_p = ημέρες βροχής του μήνα
- $J_{r,b}$ = ημέρες δροσιάς ή ομίχλης του μήνα
- t_h = συντελεστής σχετικής υγρασίας του μήνα

Από τα δεδομένα του σταθμού και με διορθωτικές αναγωγές προκύπτει $X_m=132$ ημέρες, δηλαδή όσες και ο ξηροθερμικός δείκτης X . Με βάση αυτόν ο χαρακτήρας του βιοκλίματος είναι έντονος θερμομεσογειακός ($125 < X < 150$) όπως προκύπτει από τον χαρακτηρισμό του Μεσογειακού κλίματος από τους οργανισμούς UNESCO - FAO. Τοποθετώντας αυτά τα δεδομένα στο διάγραμμα του Emberger κατά Μαυρομάτη (1980) για την Ελλάδα, παρατηρείται ότι η περιοχή της μελέτης εμπίπτει στον ημίξηρο με χειμώνα θερμό βιοκλιματικό όροφο.

Διάγραμμα Β.5: Κλιματικό διάγραμμα Emberger για τη χώρα μας

(Πηγή: Μαυρομάτης 1980)

B.1.3.6 Μικροκλίμα

Το αστικό πράσινο στην περιοχή της Μελέτης είναι από τα μικρότερα της χώρας και σε συνδυασμό με την ρύπανση και γενικά το υποβαθμισμένο περιβάλλον, συμβάλλει αρνητικά στο μικροκλίμα.

B.1.4 Εκτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης ρύπανσης

Λόγω της έλλειψης συστηματικών δεδομένων (αναλύσεις δειγμάτων, εδάφους, υδροφόρων οριζόντων κλπ) είναι δυνατή, στα πλαίσια της σύνταξης της

παρούσας μελέτης, μόνον η εκτίμηση της γενικότερης υφιστάμενης κατάστασης της ρύπανσης. Στο πλαίσιο της εφαρμογής του νομικού πλαισίου για την προστασία του περιβάλλοντος επιβάλλεται, εκτός από την προέγκριση χωροθέτησης κάθε δραστηριότητας και η εκπόνηση Μελέτης Περιβαλλοντικών επιπτώσεων για όλες τις σχετικές δραστηριότητες και η παρακολούθηση («monitoring») των περιβαλλοντικών συνθηκών κατά τη διάρκεια της λειτουργίας των διάφορων εγκαταστάσεων. Ωστόσο αυτά δεν εφαρμόζονται με την ανοχή της Πολιτείας σε αρκετές περιπτώσεις.

Από άποψη περιβαλλοντικής ρύπανσης, η άμεση περιοχή επιρροής, εξακολουθεί να είναι υποβαθμισμένη περιβαλλοντικά, λόγω των χρήσεων σε συνδυασμό με την έλλειψη μεγάλων χώρων φυσικού περιβάλλοντος .

Στην περιοχή υφίστανται συγκέντρωση σειράς δραστηριοτήτων που αποτελούν πηγές όχλησης και ρύπανσης. Η ατμοσφαιρική ρύπανση της περιοχής έχει μελετηθεί παλαιότερα από το ΠΕΡΠΑ, από μόνιμους σταθμούς που λειτούργησαν κατά διάφορα χρονικά διαστήματα.

Τα τελευταία 10-15 χρόνια έχουν σημειωθεί μεταβολές όσον αφορά το ειδικό βάρος των πηγών ρύπανσης.

Οι μεταβολές αυτές έχουν σχέση:

Με τη μείωση της βιομηχανικής δραστηριότητας, μείωση που αναφέρεται στη διακοπή της λειτουργίας μερικών μονάδων. Ταυτόχρονα υπήρξαν περιορισμοί στην ίδρυση νέων.

Στη χώρα μας ισχύουν νομοθετημένα όρια για τους ρύπους διοξείδιο του θείου, αιωρούμενα σωματίδια, διοξείδιο του αζώτου, μόλυβδο, όζον, μονοξείδιο του άνθρακα, βενζόλιο, σύμφωνα με τα όρια ποιότητας ατμόσφαιρας που έχουν καθιερωθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Με μία σειρά από νέες οδηγίες σχετικά με την ατμοσφαιρική ρύπανση, θεσπίστηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση, πέραν των άλλων, νέα όρια για τους διάφορους ατμοσφαιρικούς ρύπους. Τα όρια αυτά αναφέρονται τόσο στην προστασία της ανθρώπινης υγείας όσο και των οικοσυστημάτων. Τόσο τα παλιά όσο και τα νέα όρια δίνονται στο Παράρτημα IV.

Οι οδηγίες που έχουν εκδοθεί μέχρι τέλους του 2004 και αφορούν στα νέα όρια είναι:

- Οδηγία 1996/62/ΕΚ για την εκτίμηση και διαχείριση της ποιότητας του αέρα του περιβάλλοντος (ΚΥΑ 3277/209/2000, ΦΕΚ 180/Β/17-2-2000).
- Οδηγία 1999/30/ΕΚ για τις οριακές τιμές διοξειδίου του θείου, οξειδίων του αζώτου, σωματιδίων και μολύβδου, στον αέρα του περιβάλλοντος (ΠΥΣ 34/30.5.2002, ΦΕΚ125/Α/ 5-6-02).

- Οδηγία 2000/69/ΕΚ για τις οριακές τιμές βενζολίου και μονοξειδίου του άνθρακα στον αέρα του περιβάλλοντος (ΚΥΑ 9238/332, ΦΕΚ 405Β/27.2.05).
- Οδηγία 2002/3/ΕΚ σχετικά με το όζον στον ατμοσφαιρικό αέρα (ΚΥΑ ΗΠ 38638/2016, ΦΕΚ 1334Β/21.9.05).
- Οδηγία 2004/107/ΕΚ σχετικά με το αρσενικό, το κάδμιο, τον υδράργυρο, το νικέλιο και τους πολυκυκλικούς υδρογονάνθρακες στον ατμοσφαιρικό αέρα (ΚΥΑ ΗΠ 22306/1075/Ε103, ΦΕΚ 920Β/8.6.07).

Με τις οδηγίες αυτές για κάθε ρύπο ορίζεται μία οριακή τιμή για την προστασία της ανθρώπινης υγείας, με το αντίστοιχο έτος έναρξης ισχύος της. Παράλληλα δίνεται και ένα περιθώριο ανοχής, το οποίο αθροίζεται στην οριακή τιμή, δίνοντας έτσι την ενδεικτική οριακή τιμή, η οποία ισχύει στο μεσοδιάστημα έως την θέση σε ισχύ της οριακής τιμής. Το περιθώριο ανοχής κάθε χρόνο μειώνεται, έτσι ώστε στην ημερομηνία ισχύος του νέου ορίου να μηδενιστεί.

Επιπρόσθετα, τα κράτη μέλη πρέπει να εκπονούν και να υλοποιούν σχέδια δράσης για την προετοιμασία τους όσον αφορά στην επίτευξη και τήρηση των ορίων.

Με την Κ.Υ.Α 11824/1993 θεσμοθετείται σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση επεισοδίων ατμοσφαιρικής ρύπανσης και τίθενται «όρια εκτάκτων μέτρων», για τον περιορισμό της ρύπανσης σε περιπτώσεις που κυρίως λόγω εξαιρετικά δυσμενών μετεωρολογικών συνθηκών, αναμένεται αύξηση των τιμών ρύπανσης.

Τα μέτρα λαμβάνονται όταν οι μετρούμενες τιμές υπερβούν ή προσεγγίσουν τα όρια εκτάκτων μέτρων (συναγερμού) και ταυτόχρονα υπάρχει πρόβλεψη για συνθήκες που ευνοούν τη διατήρηση ή αύξηση των τιμών ρύπανσης για τις επόμενες ή την επόμενη ημέρα.

Τα αρχικά όρια για τη λήψη εκτάκτων μέτρων, που αναφέρονται στην παραπάνω ΚΥΑ, τροποποιήθηκαν για τους ρύπους NO₂, SO₂ και O₃ με την εφαρμογή των Οδηγιών 1999/30/ΕΚ (ενσωμάτωση στο Εθνικό Δίκαιο με την Π.Υ.Σ. 34/30.5.2002) και 2002/3/ΕΚ (ΚΥΑ ΗΠ 38638/2016, ΦΕΚ 1334Β/21.9.05).

Για το CO, σύμφωνα με την Οδηγία 2000/69/ΕΚ (ενσωμάτωση στο Εθνικό Δίκαιο με την Κ.Υ.Α. 9238/332/2004) δεν προβλέπεται όριο συναγερμού. Με το άρθρο 13 της ΚΥΑ 9238/332/2004, οι διατάξεις της ΚΥΑ 11824/1993 για τη λήψη εκτάκτων μέτρων που αναφέρονται στο CO καταργούνται.

Για τα αιωρούμενα σωματίδια (ΑΣ10) δεν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία τόσο την ευρωπαϊκή όσο και την ελληνική όριο συναγερμού.

Τα επικαιροποιημένα όρια λήψης εκτάκτων μέτρων που ισχύουν σήμερα για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην περιοχή της Αθήνας, παρουσιάζονται παρακάτω.

Πίνακας Β.1: Όρια εκτάκτων μέτρων

ΡΥΠΟΣ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΒΑΣΗ	ΟΡΙΟ
Διοξείδιο του αζώτου (NO ₂)	1 ώρα	Όριο συναγερμού: 400 μς/m ³ υπέρβαση της τιμής αυτής για 3 συνεχόμενες ώρες
Διοξείδιο του θείου (SO ₂)	1 ώρα	Όριο συναγερμού: 500 μς/m ³ υπέρβαση της τιμής αυτής για 3 συνεχόμενες ώρες
Όζον (O ₃)	1 ώρα	Όριο συναγερμού: 240 μς/m ³ υπέρβαση της τιμής αυτής για 3 συνεχόμενες ώρες

Πίνακας Β.2: Τιμές ορίων για το διοξείδιο του θείου, σύμφωνα με την οδηγία 1999/30/ΕΚ

	Οριακή τιμή
Μέση ωριαία τιμή, να μην υπερβαίνεται περισσότερο από 24 φορές το χρόνο	350 μς/m ³
Μέση ημερήσια τιμή, να μην υπερβαίνεται περισσότερο από 3 φορές το χρόνο	125 /m ³

Πίνακας Β.3: Τιμές ορίων για αιωρούμενα σωματίδια (ΑΣ10) σύμφωνα με την οδηγία 1999/30/ΕΚ

	Οριακή τιμή
Μέση ημερήσια τιμή, να μην υπερβαίνεται περισσότερο από 35 φορές το χρόνο	50 μς/m ³
Μέση ετήσια τιμή	40 ς/m ³

Πίνακας Β.4: Τιμές ορίων για το διοξείδιο του αζώτου, σύμφωνα με την οδηγία 1999/30/ΕΚ

	Ενδεικτικές οριακές τιμές, $\mu\text{θ}/\text{m}^3$			Οριακή τιμή, $\mu\text{θ}/\text{m}^3$
	2007	2008	2009	2010
Μέση ωριαία τιμή, να μην υπερβαίνεται περισσότερο από 18 φορές το χρόνο	230	220	210	200
Μέση ετήσια τιμή	46	44	42	40

Πίνακας Β.5: Τιμές ορίων για μόλυβδο σύμφωνα με την οδηγία 1999/30/ΕΚ

	Οριακή τιμή
Μέση ετήσια τιμή	0,5 $\mu\text{ς}/\text{m}^3$

Πίνακας Β.6: Τιμές ορίων για το όζον, σύμφωνα με την οδηγία 2002/3/ΕΚ

	Οριακή τιμή
Όριο ενημέρωσης Μέση ωριαία τιμή	180 $\mu\text{ς}/\text{m}^3$
Όριο συναγερμού Μέση ωριαία τιμή	240 $\mu\text{ς}/\text{m}^3$
Τιμή - στόχος για Μείγιστη ημερήσια μέση 8ωρη τιμή, της οποίας την προστασία της δεν πρέπει να σημειώνεται υπέρβαση ανθρωπίνης υγείας περισσότερες από 25 φορές ανά έτος για Έτος ισχύος 2010 διάστημα 3 ετών	120 $\mu\text{ς}/\text{m}^3$

Πίνακας Β.6: Τιμές ορίων για το μονοξείδιο του άνθρακα, σύμφωνα με την οδηγία 2000/69/ΕΚ

Μείγιστη ημερήσια οκτάωρη τιμή	10 mg/m^3
--------------------------------	---------------------------

Πίνακας Β.7: Τιμές ορίων για το βενζόλιο , σύμφωνα με την οδηγία 2000/69/ΕΚ.

	Ενδεικτική οριακή τιμή σε $\mu\text{g}/\text{m}^3$			Οριακή τιμή, $\mu\text{g}/\text{m}^3$
	2007	2008	2009	2010
Μέση ετήσια τιμή	8	7	6	5

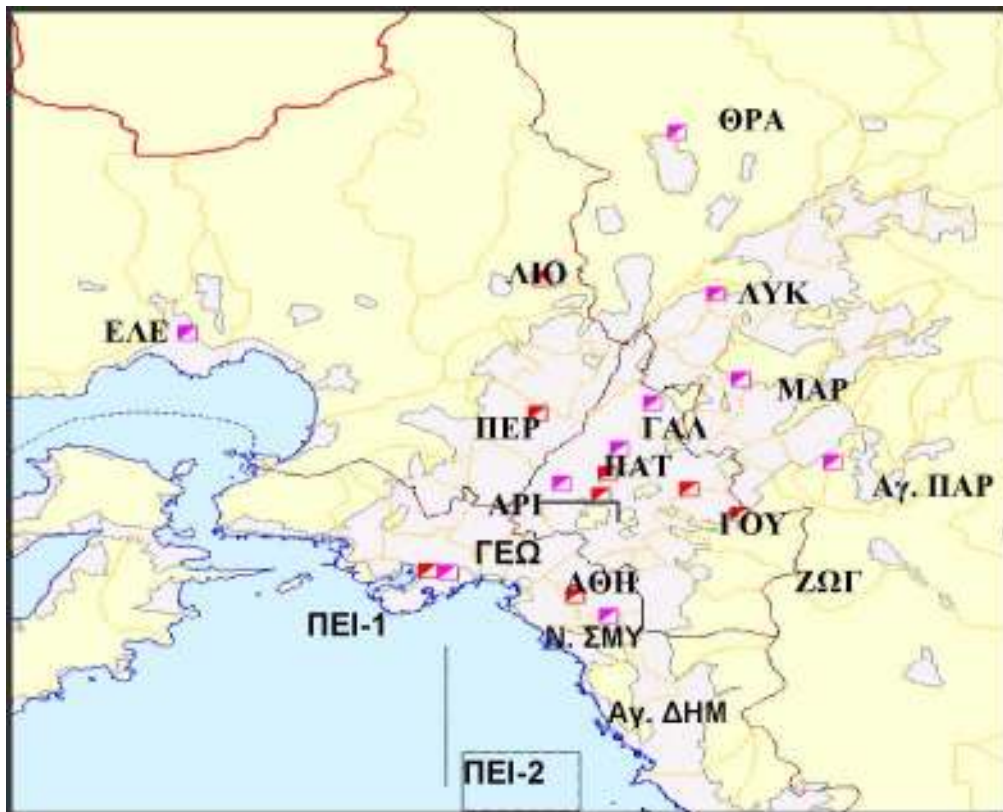
Πίνακας Β.8: Τιμές στόχοι για το αρσενικό, κάδμιο, νικέλιο και βενζο(α)πυρένιο , σύμφωνα με την οδηγία 2004/107/ΕΚ. Οι τιμές στόχοι ισχύουν από 31.12.2012.

	αρσενικό	κάδμιο	νικέλιο	βενζο(α)πυρένιο
Μέση ετήσια τιμή	6	5	20	1
	ng/m^3	ng/m^3	ng/m^3	ng/m^3

Η ποιότητα της ατμόσφαιρας στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας ελέγχεται από το ΥΠΕΧΩΔΕ, το οποίο διαθέτει έναν αριθμό σταθερών σταθμών ελέγχου εκπομπών. Τα αποτελέσματα δημοσιεύονται ετησίως.

Το 2002 η Δ/νση ΕΑΡΘ (Τμήμα Ποιότητας Ατμόσφαιρας), λειτούργησε δεκαοκτώ σταθμούς μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην περιοχή Αττικής (βλ. σχήμα που ακολουθεί).

Χάρτης Β.1: Περιοχή Αττικής που εμφανίζονται οι θέσεις μέτρησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης

(Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ, Δ/ση ΕΑΡΘ, 2003)

Σύμφωνα με την Έκθεση 2007 «Η ατμοσφαιρική Ρύπανση στην Αθήνα» η κατάσταση της ρύπανσης του λεκανοπεδίου Αττικής ενδεικτικά σε επιμέρους ρύπους, έχει ως ακολούθως:

Σωματίδια ΑΣ10: Με τη νέα κοινοτική οδηγία (1999/30/ΕΚ) καταργείται η μέθοδος του μαύρου καπνού για τον προσδιορισμό των σωματιδίων και αντικαθίσταται με τη μέτρηση των συγκεντρώσεων των σωματιδίων διαμέτρου μικρότερης των 10μm (ΑΣ10).

Υπερβάσεις ορίου που αφορά στη μέση ετήσια τιμή. Σύγκριση μέσω των ετήσιων τιμών ΑΣ10 σε $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ανά έτος με την οριακή τιμή.

	ΠΕΙ-1	ΜΑΡ	ΖΩΓ	ΛΥΚ	ΑΓ. ΠΑΡ	ΑΡΙ	ΓΟΥ	ΘΡΑ
2001	57	55	35	60	47	55	50	31
2002	63	69	35	62	38	55	53	34
2003	54	38	34	59	37	56		32
2004	56	29	33	63	39	58		33
2005	54	46	29	53	41	53		32
2006		48(2)	26(3)	59(4)	34(5)	57(3)	34(2)	27(4)
2007	47(4)	48(2)	30(3)	55(4)	28(3)	52(4)	38(3)	22(3)

Για το 2007 στις παρενθέσεις εμφανίζεται η εκτιμώμενη συνεισφορά μεταφοράς σκόνης σε $\mu\text{g}/\text{m}^3$ από απομακρυσμένες ξηρές περιοχές (π.χ. Σαχάρα) στη μετρούμενη συγκέντρωση της μέσης τιμής ΑΣ10

Διοξείδιο του αζώτου (NO₂): Σε σχέση με τις ενδεικτικές τιμές στόχους της νέας οδηγίας, υπήρξαν υπερβάσεις σε ορισμένους σταθμούς.

Υπερβάσεις ορίου που αφορά στη μέση ετήσια τιμή. Σύγκριση μέσω των ετήσιων τιμών NO₂ σε $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ανά έτος με τις αντίστοιχες ενδεικτικές οριακές τιμές.

ΣΤΑΘΜΟΙ	2003 (ενδεικτική οριακή τιμή)	2004 (ενδεικτική οριακή τιμή)	2005 (ενδεικτική οριακή τιμή)	2006 (ενδεικτική οριακή τιμή)	2007 (ενδεικτική οριακή τιμή)
ΠΑΤΗΣΙΩΝ	83	88	89	86	100
ΑΘΗΝΑΣ	61	64	62	61	67
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ	69	70	71	68	65
ΠΕΙΡΑΙΑΣ1	54	64	66	66	72
ΓΕΩΠΟΝΙΚΗ	47	50	48	45	43
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	44	49	41	41	41
ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ	46	43	45	44	43
ΜΑΡΟΥΣΙ	36	43	39	35	29
ΛΙΟΣΙΑ	35	42	38	36	35
ΛΥΚΟΒΡΥΣΗ	31	32	32	30	34

ΖΩΓΡΑΦΟΥ	22	19	20	19	17
ΘΡΑΚΟΜΑΚΕΔΟΝΕΣ	11	9	12	13	13
ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	19	22	23	23	22
ΕΛΕΥΣΙΝΑ	40	37	40	38	36
ΠΕΙΡΑΙΑΣ2	54	42	50	47	72
ΓΟΥΔΙ	45	41	45	44	42

Βενζόλιο: Δεν υπήρξε υπέρβαση της ενδεικτικής οριακής τιμής για το 2007 (8 $\mu\text{o}/\text{m}^3$).

Από τις συγκρίσεις των συγκεντρώσεων των μετρούμενων ρύπων με τα ισχύοντα όρια ποιότητας ατμόσφαιρας και τις οριακές ενδεικτικές τιμές που καθορίζονται στις Κοινοτικές Οδηγίες, προκύπτουν υπερβάσεις σε ορισμένους ρύπους. Η κατάσταση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης ανά ρύπο, στην Αθήνα κατά το έτος 2007, σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του ΥΠΕΧΩΔΕ, ήταν:

- Αιωρούμενα σωματίδια ΑΣί0: Τα αιωρούμενα σωματίδια ΑΣί0, παρουσιάζουν υπερβάσεις των ορίων στην πλειονότητα των σημείων μέτρησης. Είναι από τους ρύπους για τους οποίους πρόσφατα τέθηκαν όρια σε επίπεδο Ε.Ε. και αποτελούν πρόβλημα για τα περισσότερα κράτη μέλη.
- Διοξείδιο του θείου (SO₂): Ο ρύπος αυτός που παλαιότερα αποτελούσε πρόβλημα, έχει καταπολεμηθεί και δεν ξεπερνάει τα όρια σε καμιά θέση μέτρησης.
- Διοξείδιο του αζώτου (NO₂): Το διοξείδιο του αζώτου παρουσιάζει υπερβάσεις της ενδεικτικής μέσης ετήσιας τιμής και αν δεν μειωθούν οι τιμές τότε θα υπάρξει υπέρβαση και των ορίων που θα ισχύσουν από 1-1-2010.
- Όζον (O₃): Για το ρύπο αυτό, το 2007, παρουσιάστηκαν υπερβάσεις τόσο του ορίου ενημέρωσης όσο και του ορίου συναγερμού κατά κύριο λόγο στους περιφερειακούς σταθμούς μέτρησης. Οι υπερβάσεις αυτές οφείλονται κατά κύριο λόγο στη γεωγραφική θέση της χώρας (μεγάλη ηλιοφάνεια και υψηλές θερμοκρασίες, συνθήκες που ευνοούν το σχηματισμό του όζοντος) και παρουσιάζονται σε όλες τις νότιες χώρες της Ε.Ε.
- Μονοξείδιο του άνθρακα (CO): Για το 2007 δεν σημειώθηκε υπέρβαση της οριακής τιμής.
- Μόλυβδος (Pb): Ο μόλυβδος βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα και δεν αποτελεί πρόβλημα.

- Βενζόλιο: Για το ρύπο αυτό δεν σημειώθηκε υπέρβαση της ενδεικτικής τιμής για το 2007. Αν δεν μειωθούν οι τιμές τότε θα υπάρξει υπέρβαση των ορίων που θα ισχύσουν από 1-1-2010.

Οι κύριες πηγές ρύπανσης της ατμόσφαιρας, στην άμεση και την ευρύτερη περιοχή της Μελέτης είναι η βιομηχανία και οι δραστηριότητες μεταφορών, οι οποίες περιλαμβάνουν, οδικές μεταφορές, κυκλοφορία οχημάτων.

Οι εκπομπές από τις οδικές μεταφορές αποτελούν μία ακόμα πηγή αερίων ρύπων για την περιοχή. Στην κατηγορία των μεταφορών περιλαμβάνονται οι μετακινήσεις/μεταφορές των οχημάτων στις οδικές αρτηρίες της περιοχής. Οι εκπομπές ρύπων σε ένα σημείο μιας οδικής αρτηρίας αποτελούν συνάρτηση πολλών μεταβλητών που μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο κυρίως κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τις μεταβλητές που έχουν σχέση με κυκλοφοριακά μεγέθη (κυκλοφοριακός φόρτος, ταχύτητα, σύνθεση κυκλοφορίας, μοντέλο οδήγησης) ενώ οι δεύτερες μεταβλητές που έχουν άμεση σχέση με τα ίδια τα οχήματα (κυβισμός, ηλικία του κινητήρα) και τις συνθήκες οδήγησης (φόρτιση κινητήρα, θερμοκρασία κλπ). Εξωτερικοί παράγοντες επίσης επηρεάζουν την ποσότητα των εκπεμπόμενων ρύπων.

Η βιομηχανία ευθύνεται για τις υψηλότερες συνολικά εκπομπές ΝΟ_x.

B.1.4.1 Ακουστικό Περιβάλλον

Κύριες πηγές θορύβου στην περιοχή του έργου είναι η κυκλοφορία των οχημάτων. Σύμφωνα με το ΦΕΚ 395B της 19-6-1992, σχετικά με τον «Καθορισμό δεικτών και ανωτάτων επιτρεπομένων ορίων θορύβου που προέρχεται από την κυκλοφορία σε οδικά και συγκοινωνιακά έργα» και συγκεκριμένα σύμφωνα με το Άρθρο 4 ως ανώτατα επιτρεπόμενα όρια των δεικτών κυκλοφοριακού θορύβου καθορίζονται τα εξής:

- Για τον δείκτη Leq (8 - 20 ωρ.) τα 67 dB(A) και
- Για τον δείκτη L10 (18 ωρ.) τα 70 dB(A)

Οι τιμές που καταγράφονται σε ώρες αιχμής των κύριων οδικών αρτηριών της περιοχής, είναι αρκετές φορές, υψηλότερες από τα όρια αυτά.

B.1.4.2 Ρύπανση εδαφών και υπόγειων νερών

Τα επιφανειακά και υπόγεια νερά υφίστανται τόσο άμεσες όσο και έμμεσες επιπτώσεις.

Τα λύματα από τις βιομηχανίες και βιοτεχνίες στην περιοχή, και ειδικά στην περιοχή του Ελαιώνα, όπου δεν υφίστανται παντού αποχετευτικό δίκτυο, συνεχίζουν να απορρίπτονται στο έδαφος με τελική απόληξη τα υπόγεια νερά.

B.1.4.3 Αντιμετώπιση ρύπανσης περιβάλλοντος - επάρκειας φυσικών πόρων

Στόχος είναι η επίτευξη της "αιιφορικής [ή βιώσιμης] ανάπτυξης" ("sustainable development"). Αυτό σημαίνει: «...όχι πλέον μόνον ποσοτική αλλά ποιοτική ανάπτυξη δηλ. Ισόρροπη επιδίωξη όλων των ανθρώπινων αξιών, υλικών και άυλων, σε αρμονία με τη φύση'. Κριτήριο της περαιτέρω ανάπτυξης και αξιοποίησης των πόρων στην περιοχή, θα πρέπει να είναι η βασική αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης, δηλαδή της ανάπτυξης που συνδυάζει τις οικονομικές προτεραιότητες με το σεβασμό της προστασίας του περιβάλλοντος».

B.1.4.4 Υπόγεια νερά - Επάρκεια υδατικών πόρων

Χρειάζεται να τονισθεί, ότι τα υπόγεια νερά δεν είναι ανεξάντλητα, τροφοδοτούνται από τις βροχοπτώσεις και μόνο.

Η μη συστηματική εκμετάλλευση σήμερα των νερών του υδροφόρου ορίζοντα, συνεπάγεται ότι δεν τίθεται στην φάση αυτή ζήτημα επάρκειας ή εξάντλησης φυσικών πόρων. Οι βλάβες όμως που έχει υποστεί ήδη η υδροφορία από την διάθεση αποβλήτων είναι μάλλον αναστρέψιμες. Στόχος πρέπει να είναι να σταματήσει εδώ η ρύπανση.

B.2. Υφιστάμενη Κατάσταση Πολεοδομικού Ιστού του Δήμου Μοσχάτου - ταύρου

B.2.1 Πολεοδομική Οργάνωση

Το σύνολο του οικιστικού ιστού βρίσκεται εντός εγκεκριμένου σχεδίου και οργανώνεται σε 4 Πολεοδομικές Ενότητες της Δ.Ε Μοσχάτου και σε 4 Πολεοδομικές Ενότητες της Δ.Ε Ταύρου.

Στους χάρτες 2.1α,2.1.β παρουσιάζονται οι διαφοροποιημένες ζώνες στον Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου, με παραμέτρους που απεικονίζονται χωρικά και αφορούν :

- Στην πυκνότητα 2011 ανά Ενοποιημένο απογραφικό Τομέα
- Στην μέση πυκνότητα Πολεοδομικών Ενοτήτων με βάση το εγκεκριμένο ΓΠΣ
- Στα γεωμετρικά χαρακτηριστικά του πολεοδομικού ιστού σε συνδυασμό με τους πεζοδρόμους (θεσμοθετημένους υλοποιημένους και μη) και τους χώρους πρασίνου (με βάση το ΓΠΣ καθώς και τις πολεοδομικές προβλέψεις για την Πειραιώς και τον Ελαιώνα)
- Στο κέντρο Δήμου και τα Τοπικά Κέντρα όπως αυτά προβλέπονται από το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο
- Στη χωρική κατανομή των επιχειρήσεων όπως αυτές καταγράφονται από τα αρχεία του Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου Πειραιά, του ΕΒΕ Πειραιώς, του Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών και το αρχείο αδειών του Δήμου για καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος,

Με βάση την χωρική απεικόνιση των προαναφερόμενων παραμέτρων, είναι ευδιάκριτη η διαφοροποίηση 2 ζωνών που χαρακτηρίζονται από υψηλές πυκνότητες κατοίκησης και μεγάλη συγκέντρωση επιχειρήσεων με μικρότερο συγκριτικά μέγεθος οικοδομικών τετραγώνων. Οι 2 αυτές ζώνες είναι:

- Η περιοχή που εκτείνεται βορειοανατολικά των εργατικών πολυκατοικιών στα νότια της Πειραιώς έως την γραμμή που μετρά 1 και τον ΒΙΟΠΑ, όπου καταγράφεται η υψηλότερη πυκνότητα με βάση τα στοιχεία του 2011 (106 άτομα/Ha) ενώ ταυτόχρονα καταγράφονται και οι υψηλότερες προβλεπόμενες από το ΓΠΣ πυκνότητες (234 και 158 άτομα/Ha) καθώς και ο υψηλότερος Συντελεστής Δόμησης (3,0). Σε αυτή την περιοχή καταγράφεται και η υψηλότερη συγκέντρωση κατοικιών χωρίς θέρμανση ενώ οι χώροι πρασίνου, συγκεντρώνονται κυρίως γύρω από τις εργατικές πολυκατοικίες όπως φαίνεται στον χάρτη 2.3
- η περιοχή που εκτείνεται γύρω από την ζώνη κεντρικών λειτουργιών πόλης στο νότιο τμήμα του Δήμου όπου καταγράφονται υψηλές πυκνότητες (γύρω στα 100 άτομα/Ha) με προβλεπόμενες από το ΓΠΣ υψηλές πυκνότητες (129 και 109 άτομα/Ha) και Συντελεστή Δόμησης γύρω στο 2,0. Στη ζώνη αυτή προβλέπεται και το πιο εκτεταμένο δίκτυο πεζοδρόμων με συγκέντρωση χώρων πρασίνων κυρίως στο βόρειο και νότιο τμήμα της όπως φαίνεται στον χάρτη 2.2 . Στο κεντρικό τμήμα της ζώνης καταγράφεται και σημαντική συγκέντρωση κατοικιών χωρίς θέρμανση.

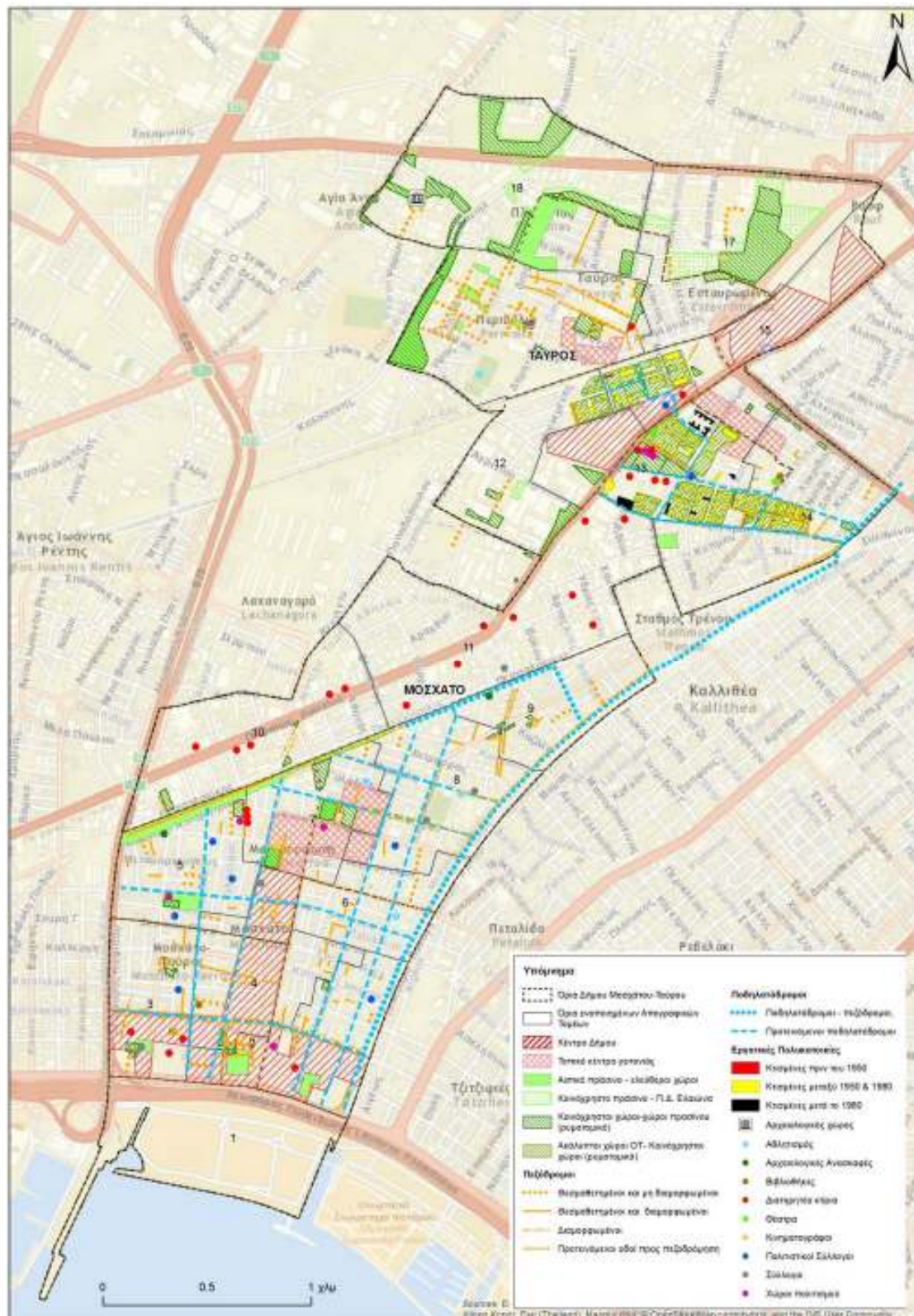
Χάρτης Β.2: Μεταβολή πληθυσμού - Μέση πυκνότητα Πολεοδομικών Ενοτήτων

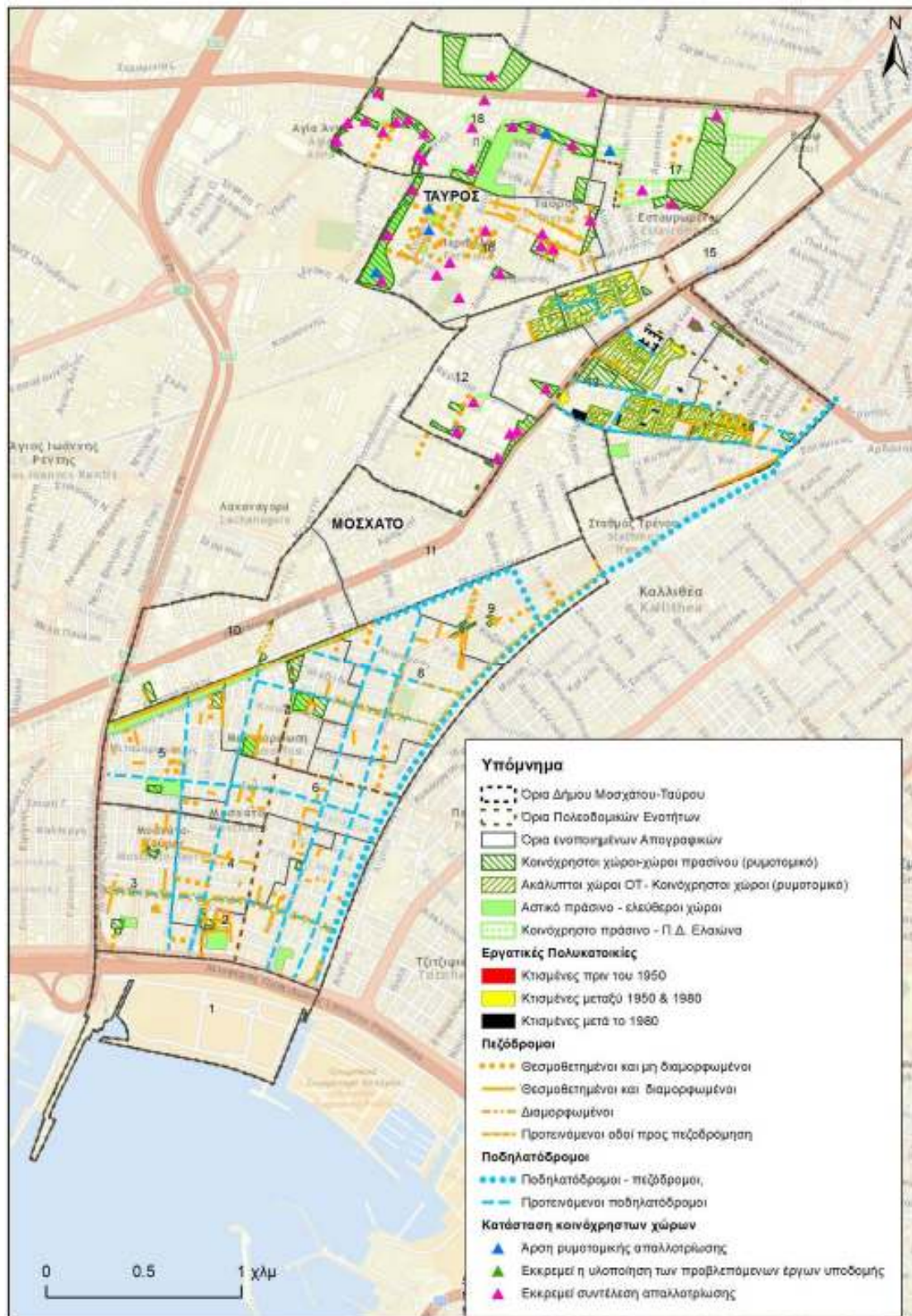
Πηγή:Εγκεκρωμένο Γ.Π.Σ

Χάρτης Β.3: Γεωμετρικά χαρακτηριστικά του πολεοδομικού ιστού Κέντρο Δήμου - Τοπικά Κέντρα

Χάρτης Β.4: Κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου- δίκτυο πεζοδρόμων ποδηλατοδρόμων

Αναλύοντας τις 2 κατηγορίες έντονα διαφοροποιημένων ζωνών:

- Η 1η κατηγορία αφορά συνεχή ζώνη όπου καταγράφεται μείωση

πληθυσμού μεγαλύτερη από εκείνη του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου. Είναι η ζώνη που εκτείνεται από το βόρειο άκρο του Δήμου και περιλαμβάνει την ειδική ζώνη του Ελαιώνα και σημαντικό μέρος των ζωνών μεταποίησης από τις ρυθμίσεις της Πειραιώς, μαζί με περιοχές γενικής κατοικίας. Συνεκτιμώντας τον ιδιαίτερο χαρακτήρα των ειδικών ζωνών όπου προγραμματικά η κατοικία δεν προβλέπεται ή δεν αποτελεί κυρίαρχη χρήση, η ουσιαστική μείωση πληθυσμού καταγράφεται σε ένα θύλακα στην περιοχή των εργατικών πολυκατοικιών νοτιοανατολικά μέχρι τα όρια του Δήμου και δυτικά μέχρι το ΒΙΟΠΑ και σε ένα δεύτερο θύλακα με κεντρικό άξονα της Χρυσοστόμου Σμύρνης από την γραμμή 1 του Μετρό στα βόρεια έως την Φεραίου Ρήγα στα νότια και το όριο του Δήμου στα ανατολικά

- Η 2η κατηγορία αφορά 2 θύλακες όπου καταγράφεται αύξηση πληθυσμού μεγαλύτερη του Δήμου. Ο πρώτος θύλακας εντοπίζεται στο βορειοανατολικό άκρο του Δήμου με κεντρικό άξονα την Πειραιώς και ο δεύτερος στο νοτιοανατολικό άκρο του Δήμου. στον δεύτερο αυτό θύλακα επισημαίνεται η αύξηση πληθυσμού που καταγράφεται σε σημαντικό τμήμα της ειδικής ζώνης ΒΙΟΠΑ προς εξυγίανση.

Πίνακας Β.9: Διαχρονική μεταβολή πληθυσμού και πυκνοτήτων κατοίκησης

Πολεοδομική ενότητα (ΠΕ)	Ενοποιημένοι Απογραφικοί Τομείς (ΕΑΤ)	Εκταση (Ha)	Πυκνότητα (Κατ/Ha)	Μόνιμος Πληθυσμός 2001	Μόνιμος Πληθυσμός 2011	Απόλυτη μεταβολή 01 - 11	Ποσοστιαία μεταβολή 01 - 11
1	2(12%), 3, 4(69%)	58,0	129	5493	6007	514	9,35
2	2(88%), 4(31%), 6(45%)	56,5	109	5269	5574	305	5,79
3	5, 6(26%), 7(47%)	58,3	79	5351	5497	146	2,73
4	6(29%), 7(53%), 8, 9	100,6	77	6914	7838	923	13,35
ΒΙΠΑ και ΒΙΠΑ προς εξυγίανση	10, 11	132,5		458	451	-7	-1,59
Παραλιακό							
1	16, 17(25%), 18(20%)	95,8	56	1479	1632	153	10,34
2	12, 13(28%), 15(42%)	68,3	71	2258	2169	-89	-3,92
3	13(56%), 14(54%)	58,3	158	5219	5233	14	0,27
4	13(16%), 14(46%)	33,0	234	3335	3228	-107	-3,20
Περιοχές Α & Β							

B.2.2 Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο – Χρήσεις Γης

Για τον Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου, υπάρχουν 2 Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ), ένα ανά Δημοτική Ενότητα, παλαιότερα Δήμο.

Το ΓΠΣ της Δημοτικής Ενότητας Μοσχάτου, εγκρίθηκε αρχικά το 1988, (απόφαση 30793/1597 ΦΕΚ 386Δ/02.06.1988) και επανεγκρίθηκε το 1993 (απόφαση 716/3592 ΦΕΚ774Δ/09.07.1993). Το 1988, ανάμεσα στις 2 διαδοχικές εγκρίσεις του ΓΠΣ Μοσχάτου, εγκρίθηκε η Πολεοδομική Μελέτη αναθεώρησης του Ρυμοτομικού Σχεδίου (απόφαση 425614/120 ΦΕΚ 466Δ/24.07.1989) που επαναδημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 815Δ/20.07.1993.

Το ΓΠΣ της Δημοτικής Ενότητας Ταύρου εγκρίθηκε αρχικά το 1987, (απόφαση 46329/2372 ΦΕΚ 834Δ/31.08.1987). Στην δεκαετία του 1990, το ΓΠΣ Ταύρου, τροποποιείται 2 φορές, το 1990 (απόφαση 84426/6465/ ΦΕΚ 729Δ/31.12.1990) και το 1991 (απόφαση 72888/3764 ΦΕΚ 434Δ/11.07.1991). Και οι 2 προαναφερόμενες τροποποιήσεις του ΓΠΣ Ταύρου, αφορούν σε αλλαγή χρήσεων στην περιοχή «Ελαιώνα».

Μετά το 2000 τροποποιούνται και τα 2 ΓΠΣ των ΔΕ Μοσχάτου και Ταύρου, στο τμήμα της οδού Πειραιώς που είχε χαρακτηριστεί ως παραδοσιακό (ΠΔ ΦΕΚ 510Δ/16.05.1996). Ειδικότερα γίνονται 2 τροποποιήσεις, η πρώτη που αφορά και στα 2 ΓΠΣ κατά μήκος της οδού Πειραιώς (απόφαση 45835 ΦΕΚ 1063Δ/16.11.2004) και η δεύτερη που αφορά στο ΓΠΣ Ταύρου (απόφαση 8208 ΦΕΚ 103 ΑΑΠ/16.03.2007).

Στον χάρτη 2.2.1 απεικονίζονται για τις 2 Δημοτικές Ενότητες Μοσχάτου και Ταύρου, οι κατηγορίες ζωνών και οι επιτρεπόμενες σε αυτές χρήσεις.

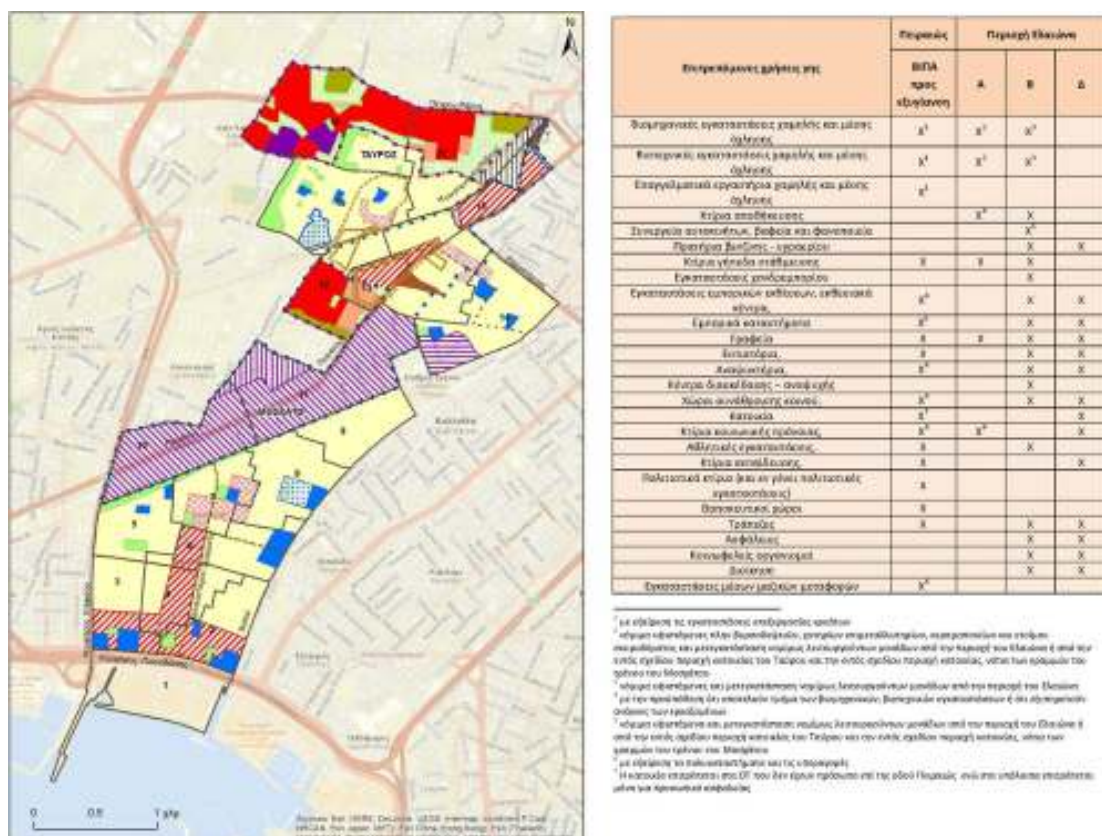
Είναι διακριτή η ζώνη του Ελαιώνα στο βόρειο μέτωπο του Δήμου, στους Ενοποιημένους Απογραφικούς Τομείς (ΕΑΤ) 17 και 18 (12,5% της συνολικής έκτασης του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου). Οι αναλυτικές χρήσεις αυτής της ζώνης, παρουσιάζονται ανά κατηγορία περιοχής στον χάρτη 2.2.1

Εξίσου διακριτή είναι και η ζώνη κεντρικών λειτουργιών πόλης στον νότιο άκρο του Δήμου κατά μήκος της Λ. Ποσειδώνος, σε τμήματα των ΕΑΤ 2, 3 και 4, καθώς και η γραμμική ζώνη διείσδυσης των κεντρικών λειτουργιών πόλης στο εσωτερικό του Δήμου σε τμήματα των ΕΑΤ 4 και 6 (από την Χρυσοστόμου Σμύρνης στα ανατολικά έως την Στρατηγού Μακρυγιάννη στα δυτικά και την Μεταμορφώσεως στα βόρεια). Η ζώνη αυτή (5,2% της συνολικής έκτασης του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου) έχει οριοθετηθεί από την δεκαετία του 1980, με βάση σχετική πρόβλεψη του ΡΣΑ '83. Συγκεκριμένα η πρόβλεψη αφορά στην ανάπτυξη κέντρου υπερτοπικής σημασίας με:

- Διαμόρφωση της παραλιακής ζώνης της περιοχής,
- Επέκταση του αθλητικού κέντρου,
- Διαμόρφωση ζώνης πρασίνου, κατά μήκος των γραμμών ΗΣΑΠ
- Δημιουργία πλέγματος πεζοδρόμων με κεντρικούς άξονες τις οδούς Σωκράτους – Κοντοζή, Αγίου Κωνσταντίνου, Ομήρου, Αργοστολίου και Μιαούλη, που συνδέουν τις κεντρικές λειτουργίες πόλης με κοινόχρηστες και κοινωφελείς εγκαταστάσεις.

Στα βόρεια αυτής της ζώνης κεντρικών λειτουργιών πόλης και σε άμεση επαφή σε αυτή, οριοθετούνται και 2 τοπικά κέντρα γειτονιάς

Χάρτης Β.5: Κατηγορίες ζωνών και οι επιτρεπόμενες σε αυτές χρήσεις

Η παραλιακή βέβαια ζώνη (6,5% της συνολικής έκτασης του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου), παραμένει εκτός ορίων ΓΠΣ, με τις χρήσεις και λειτουργίες τους να εξειδικεύονται διαδοχικά από το 1999 (με την ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004) μέχρι και το 2013.

Μια επίσης διακριτή ζώνη είναι αυτή που αναπτύσσεται εκατέρωθεν της οδού Πειραιώς. Είναι μια ενιαία λειτουργικά ζώνη, η οποία όμως διαμορφώθηκε διαχρονικά μέσα από τα ΓΠΣ των 2 Δημοτικών Ενοτήτων Μοσχάτου και Ταύρου, τις ειδικές ρυθμίσεις για την οδό Πειραιώς και εν μέρει από το διάταγμα του Ελαιώνα. Με βάση τις ισχύουσες σήμερα πολεοδομικές ρυθμίσεις, η ζώνη εμφανίζει έντονη εσωτερική ανομοιογένεια με επιμέρους υποζώνες :

1. Στο βορειοανατολικό άκρο της, στα όρια με τον Δήμο Αθηναίων, προβλέπονται κεντρικές λειτουργίες πόλης και ειδικές χρήσεις (3,2% της συνολικής έκτασης του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου)
2. Το αμέσως επόμενο τμήμα προς τα νοτιοδυτικά έχει μεικτό χαρακτήρα στην ΔΕ Ταύρου, ένθεν και ένθεν της οδού Πειραιώς (γενική κατοικία και κεντρικές λειτουργίες πόλης, τοπικό κέντρο γειτονιάς και κοινόχρηστες εξυπηρετήσεις)
3. Το τελευταίο τμήμα της περιλαμβάνει μια ζώνη του διατάγματος του Ελαιώνα βόρεια της οδού Πειραιώς στην ΔΕ Ταύρου (3,4% της συνολικής έκτασης του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου) και ΒΙΠΑ προς εξυγίανση ένθεν και ένθεν της οδού Πειραιώς (13,9% της συνολικής έκτασης του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου)

Η υποζώνη 3 κατά μήκος της οδού Πειραιώς, αποτελεί στην ουσία το κεντρικό κορμό, του ενιαίου πλέον Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου και θα πρέπει να λειτουργήσει διττά, αφενός για την ενίσχυση του υπερτοπικού ρόλου της Πειραιώς και αφετέρου ως σημείο αναφοράς αλλά και συνδετικός κρίκος των άλλων ζωνών κεντρικών λειτουργιών πόλης.

Στη λογική αυτή η υποζώνη 3 θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο μιας ειδικής προσέγγισης για την ανάπλαση της. Επισημαίνεται ότι στο επίπεδο των ΓΠΣ Μοσχάτου και Ταύρου, προβλέπονται μόνο από το ΓΠΣ του Ταύρου 2 ζώνες ανάπλασης:

- Μια στην υποζώνη 2 σε επαφή με την υποζώνη 3, περιμετρικά των κεντρικών λειτουργιών πόλης με παράλληλη πρόβλεψη Ζώνης Ειδικής Οικονομικής Ενίσχυσης
- Μια στα βορειοανατολικά της υποζώνης 3 ένθεν και ένθεν της σιδηροδρομικής γραμμής από τον σταθμό μέχρι τα όρια του Δήμου, με παράλληλη πρόβλεψη Ζώνης Ειδικής Οικονομικής Ενίσχυσης, πιο διευρυμένης όμως χωρικά.

B.2.3 Συντελεστής Δόμησης

Ο Συντελεστής Δόμησης για την Δ.Ε Μοσχάτου εμφανίζεται διαφορετικός με τιμή 1,8 νοτίως των Σιδηροδρομικών γραμμών (οδού Θεσσαλονίκης), 1,0 βορείως σιδηροδρομικών γραμμών (οδού Θεσσαλονίκης) πλην οδού Πειραιώς και 1,2 για οικόπεδα με πρόσωπο επί της οδού Πειραιώς.

Ο Συντελεστής Δόμησης για την Δ.Ε Ταύρου κυμαίνεται από 1,80 σε 3,0, ενώ για την περιοχή του Ελαιώνα ο Σ.Δ είναι 0,8. Παρεκκλίσεις: Οικόπεδα σε Ο.Τ. χρήσης Α με $E < 1.000 \text{ m}^2$ τότε ο Συντελεστής Δόμησης είναι 0,4, ενώ αν $1.000 < E < 2.000 \text{ m}^2$ τότε ο Συντελεστής Δόμησης είναι 0,50. Για οικόπεδα στα λοιπά Ο.Τ. με $E < 2.000 \text{ m}^2$, ο Συντελεστής Δόμησης είναι 0,60. Για την περιοχή των Περιβολιών, ο Συντελεστής Δόμησης είναι 0,8.

B.2.4 Ολυμπιακός – Μητροπολιτικός Πόλος Φαλήρου

Τμήμα του Ολυμπιακού – Μητροπολιτικού πόλου Φαλήρου, εντάσσεται εντός των ορίων του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου. Η κατεύθυνση του Ρυθμιστικού Σχεδίου για ανάπτυξη του Φαληρικού Όρμου ως υπερτοπικού πόλου αναψυχής, αθλητισμού και πολιτιστικών λειτουργιών εξειδικεύεται διαχρονικά με Νόμους και Προεδρικά Διατάγματα:

- Το 1999, με την ανάληψη των Ολυμπιακών αγώνων του 2004 από την Αθήνα, ψηφίστηκε ο Ν. 2730/1999 (ΦΕΚ 130/Α/25-06-1999) «Περί Σχεδιασμού, ολοκληρωμένης ανάπτυξης και εκτέλεσης Ολυμπιακών έργων και άλλων διατάξεων», στον οποίο ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τον σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη ανάπτυξη περιοχών ολυμπιακών έργων. Στο νόμο αυτό μεταξύ των άλλων αναφέρεται η ανάδειξη, αποκατάσταση, βιώσιμη ανάπτυξη και ολοκληρωμένη διαχείριση του παράκτιου μετώπου της πρωτεύουσας στο Σαρωνικό, ως υπερτοπικής ζώνης αθλητισμού, αναψυχής, πολιτιστικών δραστηριοτήτων και σύγχρονων και ήπιων τουριστικών υποδομών και ορίζονται οι χρήσεις γης και οι όροι δόμησης για την Ολυμπιακή και Μεταολυμπιακή Φάση.
- Το 2002, σε συνέχεια του άρθρου 3 του Ν.2730/1999 για τα Ειδικά Σχέδια Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης, δημοσιεύτηκε το Π.Δ. της 22.03.2002 (ΦΕΚ 233/Δ/26.03.2002) «Περί εγκρίσεως Ειδικού Σχεδίου Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης (ΕΣΟΑΠ) περιοχής Ολυμπιακών εγκαταστάσεων Beach Volley και λοιπών αθλημάτων και ανάπλαση της περιοχής στο Φαληρικό Όρμο (Ν. Αττικής)», στο οποίο χωροθετείται η περιοχή και ορίζονται οι ολυμπιακές και μεταολυμπιακές χρήσεις της περιοχής. Στο άρθρο 3 αυτού ορίζονται 6 συνολικά ζώνες για την περιοχή οι εξής: Α1, Α2, Β1, Β2, Γ1, Γ2 και επιπλέον η ζώνη Ε ως υποδοχέας δημόσιων υποδομών (χάρτης 1.4.2α)
- Το 2005, μετά την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων ψηφίστηκε ο Νόμος 3342/2005 (ΦΕΚ 131/Α/06.06.2005) «Βιώσιμη ανάπτυξη και κοινωνική αξιοποίηση των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων, αδειοδότηση, χρήσεις, λειτουργία, οργάνωση και λειτουργία Γενικής Γραμματείας Ολυμπιακής Αξιοποίησης», με τον οποίο επανακαθορίστηκαν οι χρήσεις γης στον «Ολυμπιακό Πόλο Φαλήρου».
- Το 2010 με το Ν. 3843/2010 (ΦΕΚ 62/Α/28-04-2010) «Περί ταυτότητας κτιρίων, υπερβάσεων δόμησης και αλλαγών χρήσης, μητροπολιτικών αναπλάσεων και άλλων διατάξεων» και πιο συγκεκριμένα στο Κεφάλαιο Γ' «Περί Μητροπολιτικών Αναπλάσεων και άλλων διατάξεων» και στο άρθρο 11 αυτού καθορίζονται εκ νέου οι ζώνες ανάπλασης και οι εντός αυτών γενικές χρήσεις γης καθώς και οι γενικοί όροι και περιορισμοί δόμησης.
- Το 2013 με το με το Προεδρικό Διάταγμα «Έγκριση προγράμματος ολοκληρωμένης ανάπλασης του Φαληρικού Όρμου και Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού» (ΦΕΚ 443ΑΑΠ/06.12.2013), επαναπροσδιορίζονται οι χρήσεις και οι ζώνες ανάπλασης. Στους χάρτες 2.3α και 2.3β, παρουσιάζονται οι ζώνες του Ολυμπιακού –

Μητροπολιτικού πόλου Φαλήρου, όπως διαμορφώθηκαν διαχρονικά. Εντός των ορίων του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου εμπίπτουν η ζώνη Α1, και μετέπειτα ζώνη ανάπλασης Ι (επιφάνειας 240.300 τ.μ), και τμήμα των ζωνών Ζ και Ε μετέπειτα ζώνη V.

Χάρτης Β.6: Ολυμπιακός πόλος Φαλήρου 2002

Χάρτης Β.7: Ολυμπιακός πόλος Φαλήρου 2013

Στον πίνακα 2.1 «Μεταολυμπιακές χρήσεις γης στον Μητροπολιτικό Πόλο Φαλήρου, στα όρια του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου», παρουσιάζονται οι διαχρονικές χρήσεις για την ζώνη Α1, και μετέπειτα ζώνη ανάπλασης Ι (επιφάνειας 240.300 τ.μ), που εμπίπτει εντός των ορίων του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου. Από την διαχρονική σύγκριση των χρήσεων γης, φαίνεται να εξειδικεύεται

ο ιδιαίτερος ρόλος της ζώνης τους Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου, εντός του μητροπολιτικού πόλου Φαλήρου, με ειδικές δραστηριότητες και χρήσεις που επιτρέπουν:

- Μοναδικότητα, όπως για παράδειγμα το πάρκο με μινιατούρες (miniature park) σε συνδυασμό με εικαστικές κατασκευές/τοπόσημα, θεματικές παιδικές χαρές και κατασκευές (παιχνίδια) διαδραστικού χαρακτήρα
- Δυνατότητα προσέλκυσης κοινού ειδικών ενδιαφερόντων, όπως για παράδειγμα το πάρκο δραστηριοτήτων (adventure park), ράμπες για τροχοσανίδα (skateboard) και χρήση τηλεκατευθυνόμενων παιχνιδιών (μοντέλων) επί εδάφους και νερού
- Ανάπτυξη δραστηριοτήτων θαλάσσιου τουρισμού με χαρακτήρα συμπληρωματικό στις υπόλοιπες ζώνες όπως κολυμβητικές δεξαμενές, εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης λέμβων κωπηλασίας, εγκαταστάσεις και χώροι καταδύσεων κ.λπ.)

Εντός των ορίων του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου, πέραν της ζώνης Α1/Ι περιλαμβάνεται και τμήμα των Ζ και Ε μετέπειτα ζώνη V.

Για τις 2 προαναφερόμενες ζώνες, στο Προεδρικό Διάταγμα «Έγκριση προγράμματος ολοκληρωμένης ανάπτυξης του Φαληρικού Όρμου και Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού» (ΦΕΚ 443 ΑΑΠ/06.12.2013) δημοσιεύεται το πρώτο στάδιο φυσικού σχεδιασμού (χάρτης 1.4.2β) μαζί με αναλυτικό καθορισμό χρήσεων γης, δραστηριοτήτων και όρων δόμησης.

Σημαντικές είναι και οι προβλέψεις των άρθρων 3 και 4 του προαναφερόμενου ΠΔ, για τον βιοκλιματικό χαρακτήρα των παρεμβάσεων, με ειδικές κατευθύνσεις για εξοικονόμησης ενέργειας και χρήση ΑΠΕ, ειδικές προβλέψεις για κτίρια και ειδικές κατασκευές, καθώς και αρχές για τα είδη αλλά και τον τρόπο φύτευσης και σχεδιασμού των ελεύθερων χώρων.

Τέλος ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την λειτουργική ενοποίηση της αστικής περιοχής με τον Ολυμπιακό – Μητροπολιτικό πόλο Φαλήρου, έχουν οι προβλέψεις των άρθρων 5 και 6 για τα συγκοινωνιακά έργα και τα λοιπά έργα υποδομής. Ενδεικτικά αναφέρονται ως βασικές προβλέψεις :

- Η οριζοντιογραφική παραλλαγή της ελεύθερης Λεωφόρου Ποσειδώνος με μετάθεση και η κατά το δυνατόν ταπείνωση της, σε συνδυασμό με την κάλυψη κατά τμήματα ή/και την γεφύρωση της από άξονες πεζών / ποδηλατιστών κατ' επέκταση των εγκάρσιων προς την Λεωφόρο βασικών αστικών αξόνων (Δήμοι Μοσχάτου – Ταύρου, Καλλιθέας, Παλαιού Φαλήρου και Αλίμου).
- Η αναδιάταξη και προσαρμογή των Α/Κ Κηφισού και Α/Κ Συγγρού σχετικά με την παραλλαγή της ελεύθερης λεωφόρου και η συμπλήρωση των Α/Κ Συγγρού και Α/Κ Παλαιού Φαλήρου με πρόσθετους συνδετήριους κλάδους για την εξασφάλιση βελτιωμένης διασύνδεσης από και προς το

δευτερεύον αρτηριακό και συλλεκτήριο οδικό δίκτυο. (Δήμοι Μοσχάτου – Ταύρου, Καλλιθέας, Παλαιού Φαλήρου).

- Η κατά τμήματα υψομετρική προσαρμογή του Τραμ με την υψομετρία της οδού Εθνάρχου Μακαρίου προκειμένου να διασφαλιστεί η ελεύθερη επιφανειακή απορροή των πλημμυρικών παροχών των περιοχών ανάντη του Χώρου Ανάπλασης (Δήμοι Μοσχάτου – Ταύρου και Καλλιθέας).
- Οι κατάλληλες προσαρμογές του υφιστάμενου συλλεκτήριου οδικού δικτύου εντός των Ζωνών του Ολυμπιακού – Μητροπολιτικού Πόλου Φαλήρου, προκειμένου να εξυπηρετήσουν τις απαιτήσεις και τους στόχους της πολεοδομικής οργάνωσής τους.
- Η διαμόρφωση δικτύου εξυπηρέτησης πεζών / ποδηλάτων / συστήματος εσωτερικής συγκοινωνίας εντός του Χώρου Ανάπλασης, για την εσωτερική μετακίνηση μεταξύ των επιμέρους λειτουργιών και δραστηριοτήτων, καθώς και μεταξύ αυτών και των σημείων μετεπιβίβασης του συστήματος εξωτερικών προσβάσεων (σταθμοί/στάσεις δημόσιας συγκοινωνίας – χώροι στάθμευσης επιβατικών οχημάτων).
- Η μελλοντική δυναμική σύνδεση του Χώρου Ανάπλασης και των Μητροπολιτικών Λειτουργιών του Φαληρικού Όρμου με το δίκτυο μετρό της Αθήνας, στα πλαίσια των επεκτάσεων αυτού.
- Η διασύνδεση των δυο υφιστάμενων υγρών αντιπλημμυρικών καναλιών και του ποταμού Ιλισού με δύο ξηρά αντιπλημμυρικά κανάλια (Μοσχάτου και Καλλιθέας) και η επέκταση της διευθέτησης του Ιλισού στα ανάντη μέχρι 270 μ. βορείως της οδού Εθνάρχου Μακαρίου, με παράλληλη καθαίρεση των υφιστάμενων αναχωμάτων.
- Η κατάργηση του υφιστάμενου παραλιακού συλλεκτήρα Μοσχάτου και Καλλιθέας και η κατασκευή νέου παραλιακού συλλεκτήρα ομβρίων, αμέσως κατάντη και παράλληλα με τις γραμμές του Τραμ, με τον οποίο συνδέονται όλα τα υφιστάμενα δίκτυα ομβρίων στο Μοσχάτο και την Καλλιθέα.
- Η κατασκευή νέου δικτύου συλλογής ομβρίων για την αποχέτευση ομβρίων της Ζώνης Ανάπλασης Ι με αποδέκτες τα υγρά αντιπλημμυρικά κανάλια, αφενός του Ιλισού και αφετέρου του παράλληλου του Κηφισού καναλιού, και απευθείας μέσω αυτών τη θάλασσα.
- Η κατασκευή προβλητών από σκυρόδεμα επί πασσάλων και η κατασκευή εξέδρων και ειδικότερα στη Ζώνη Ι, όπου προβλέπονται τρεις προβλήτες κατ' επέκταση των αντίστοιχων αξόνων σχεδιασμού, εκ των οποίων η μεν κεντρική θα καταλήγει σε εξέδρα για την υποδοχή κτιρίου – τοπόσημου, εξασφαλίζοντας την πρόσβαση ειδικών οχημάτων τροφοδοσίας και εσωτερικής συγκοινωνίας, η δε δυτικότερη εγκιβωτίζει μικρή τεχνητή παραλία.

Επισημαίνεται ότι το ΠΔ για τον Ολυμπιακό – Μητροπολιτικό πόλο Φαλήρου, αποτέλεσε αντικείμενο συζήτησης στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου σε πολλές συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου από το 2011, έως και το 2014. Οι απόψεις του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου, αποτυπώνονται διαχρονικά σε αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, κατά τις συνεδριάσεις 211/22-09-2011, 25/30-01-2012, 35/01-02-2012 και 145/24-06-2014. Στις

προαναφερόμενες διαδοχικές αποφάσεις του, το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου, μετά την αποτροπή του αρχικού σεναρίου για δημιουργία λιμένος κρουαζιέρας στη περιοχή, διατυπώνει την διεκδίκηση δημόσιων χώρων πρασίνου με ήπιες χρήσεις πολιτισμού και αθλητισμού και ελεύθερες προσβάσεις στο παραλιακό μέτωπο και επισημαίνει ως σημαντικό για τον Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου το ότι στο ΠΔ για τον Ολυμπιακό – Μητροπολιτικό πόλο Φαλήρου προβλέπεται:

- Ο υποβιβασμός της γραμμής του τραμ στο επίπεδο της παλαιάς Λ.Ποσειδώνος ώστε να μην εμποδίζονται τα επιφανειακά όμβρια ύδατα να απορρέουν στο αντιπλημμυρικό κανάλι
- Η διευθέτηση του Ιλισσού ποταμού έως βάθους 300 μ. περίπου προς τα ανάντι με παράλληλη απομάκρυνση της παλαιάς πέτρινης οδογέφυρας και αντικατάστασή της με μια μεγαλύτερου ανοίγματος
- Η κατασκευή νέου παραλιακού συλλεκτήρα ομβρίων κατά μήκος της Λ.Ποσειδώνος σε αντικατάσταση του παλαιού ο οποίος υπολειτουργεί
- Η κατασκευή του αντιπλημμυρικού καναλιού που θα ενώνει το ανοιχτό κανάλι του Ιλισσού με το ανοιχτό κανάλι του Κηφισού
- Η μετατόπιση της ταχείας Λ. Ποσειδώνος σε βάθος 100 μ. προς την παραλία με το μόνο αρνητικό στοιχείο η υπερύψωσή της σε τμήμα της για λειτουργικούς λόγους. Η διαφωνία αφορά στην κατασκευή του υπερυψωμένου κελύφους στο ύψος των 9,50 μ. άνωθεν της λεωφόρου διότι θα αποκόπτει την ορατότητα προς το θαλάσσιο μέτωπο και ζητείται η εξέταση εύρεσης εναλλακτικής λύσης πρόσβασης προς την παραλία με πιθανή κατασκευή γεφυρών άνωθεν της λεωφόρου που να ενώνουν τις περιοχές της παραλίας οι οποίες αποκόπτονται από αυτήν.

Στο πλαίσιο των προαναφερόμενων αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου αποτυπώνεται η συμφωνία με τις προτεινόμενες από την ανάπλαση χρήσεις γης

Πίνακας Β.10: Μεταολυμπιακές Χρήσεις γης στον Μητροπολιτικό Πόλο Φαλήρου, στα όρια του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου

Ζώνη	Ν. 2730/1999	Π.Δ. της 22.03.2002	Ν.3342/2005	Ν. 3843/2010	ΠΔ της 06.12.2013
	<p>Θα λειτουργήσει ως υπερτοπικός πόλος αθλητισμού, αναψυχής και πολιτιστικών λειτουργιών. Μπορεί να περιλαμβάνονται ύστερα από την κατάρτιση Ειδικών Σχεδίων οι χρήσεις του άρθρου 9</p> <p>«Περιεχόμενο Ελεύθερων Χώρων – Αστικού Πρασίνου» του ΠΔ 166Δ/1987, που αφορούν:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Αναψυκτήρια. 2. Αθλητικές εγκαταστάσεις. 3. Πολιτιστικά κτίρια και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις. 4. Χώροι συνάθροισης κοινού. 	<p>Επιτρέπονται υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις και ειδικότερα γήπεδο ποδοσφαίρου, καλαθοσφαίρισης (basketball), πετόσφαιρας (volleyball) και κολυμβητήριο.</p>	<p>Οικολογικό πάρκο και ήπιες αθλητικές εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων στίβου κλασικού αθλητισμού και γηπέδων ομαδικών αθλημάτων, υποστηριζόμενων από τις ακόλουθες εγκαταστάσεις: αποδυτήρια, χώρους υγιεινής, αποθηκευτικούς χώρους, φυλάκιο, υπαίθριους χώρους συνάθροισης κοινού κ.ά..</p>	<p>α. Ζώνη Ανάπλασης Ι (Οικολογικού Πάρκου): Είναι η περιοχή που καταλαμβάνεται από την ζώνη Α1 του άρθρου 3 του από 22.3/26.3.2002 προεδρικού διατάγματος. Εντός της περιοχής αυτής επιτρέπονται:</p> <p>– Γενικές χρήσεις γης: Επιτρέπονται οι χρήσεις οικολογικού πάρκου, ήπιων αθλητικών εγκαταστάσεων, ήπιων εγκαταστάσεων άσκησης και αναψυχής, παρατηρητηρίων και κέντρων περιβαλλοντικής πληροφόρησης και ενημέρωσης, υπαίθριων χώρων εκδηλώσεων, χώρων εστίασης κοινού, αναψυκτηρίων, χώρων υγιεινής και αποδυτηρίων, χώρων θεματικής παιδικής χαράς, γραφείων διοίκησης και ιατρείων, χώρων υποδοχής φωτοβολταϊκών, εγκαταστάσεων αφαλάτωσης, καθώς και χώρων στάθμευσης.</p>	<p>Χρήσεις γης και δραστηριότητες:</p> <p>Ήπιες αθλητικές εγκαταστάσεις (όπως γήπεδα ποδοσφαίρου 5x5, καλαθοσφαίρισης – μπάσκετ, αντισφαίρισης – τένις), ήπιες εγκαταστάσεις άσκησης και αναψυχής όπως: πάρκο δραστηριοτήτων (adventure park), πάρκο με μινιατούρες (miniature park), ράμπες για τροχοσανίδα (skateboard), γυμναστήρια, εγκαταστάσεις ευεξίας, κολυμβητικές δεξαμενές, εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης λέμβων κωπηλασίας, εγκαταστάσεις και χώροι καταδύσεων κ.λπ.), υπαίθριοι χώροι εκδηλώσεων και εκθέσεων, εικαστικές κατασκευές/τοπόσημα, θεματικές παιδικές χαρές, κατασκευές (παιχνίδια) διαδραστικού χαρακτήρα, χρήση τηλεκατευθυνόμενων παιχνιδιών (μοντέλων) επί εδάφους και νερού, ήπιες εγκαταστάσεις χώρων συνάθροισης κοινού (όπως θερινός κινηματογράφος και πειραματικό θέατρο μικρής κλίμακας), εγκαταστάσεις παρατηρητηρίων και κέντρων περιβαλλοντικής πληροφόρησης – ενημέρωσης και αντίστοιχοι υποστηρικτικοί χώροι εκπαίδευσης και σεμιναρίων, μικρά πρατήρια εξυπηρέτησης χρηστών των αθλητικών και περιβαλλοντικών χρήσεων, χώροι εστίασης κοινού, αναψυκτήρια, γραφεία διοίκησης και ιατρεία, χώροι υγιεινής και αποδυτήρια, αποθήκες – χώροι συντήρησης, φυλάκια, υπαίθριοι, ισόγειοι και υπόγειοι χώροι στάθμευσης με τις υποστηρικτικές εγκαταστάσεις τους, εγκαταστάσεις ανάρτησης αεροστάτου, εγκαταστάσεις φωτοβολταϊκών πανέλων και ανεμογεννητριών επιδεικτικού χαρακτήρα, τέτοιας κλίμακας και προδιαγραφών, ώστε να εξαιρούνται από την υποχρέωση λήψης αδειών παραγωγής εγκατάστασης και λειτουργίας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, αντλιοστάσια, υποσταθμοί ηλεκτρικής ενέργειας, εγκαταστάσεις αφαλάτωσης για τις ανάγκες ύδρευσης και άρδευσης, κέντρο ελέγχου εγκαταστάσεων σερράγγων, δεξαμενή νερού άρδευσης και πυρόσβεσης, κολυμβητικές δεξαμενές, οδικό δίκτυο εγκαταστάσεις δημόσιων συγκοινωνιακών και τεχνικών υποδομών και συνοδευτικών λειτουργιών</p>

B.3 Φυσιογνωμία – Χαρακτηριστικά Αστικού Χώρου

Με δεδομένες τις κατευθύνσεις του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας – Αττικής για τον ρόλο του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου στην ζώνη του υπερτοπικού πόλου Φαληρικού Όρμου (Μητροπολιτικό Πάρκο Φαληρικού Όρμου – Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος) διεθνούς και εθνικής εμβέλειας, αναλύονται τα χαρακτηριστικά του Δήμου που αφορούν στον πολιτισμό και τον αθλητισμό. Η ανάλυση αυτών των χαρακτηριστικών του αστικού χώρου γίνεται με βασική παράμετρο την χωρική τους κατανομή στον αστικό χώρο και την σχετική τους θέση τόσο μεταξύ τους όσο και ως προς το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος και το Μητροπολιτικό Πάρκο Φαληρικού Όρμου.

Επίσης η γειτνείαση του Δήμου με την Αθήνα και τον Πειραιά και η ύπαρξη της ιστορικής οδού Πειραιώς που συνδέει από αρχαιοτάτων χρόνων τις δύο αυτές πόλεις, που έχει άλλωστε χαρακτηριστεί ως παραδοσικός τόπος κι σε όλο το μήκος της αποτυπώνει με διάφορους τρόπους την πολιτιστική και βιομηχανική ανάπτυξη της πρωτεύουσας, με τα Μακρά Τείχη να διασχίζουν τόσο το Μοσχάτο όσο και τον Ταύρο, επηρεάζει σε μέγιστο βαθμό την φυσιογνωμία και τα χαρακτηριστικά του.

B.3.1 Χαρακτηριστικά αστικού χώρου ως προς τον πολιτισμό και αθλητισμό

Στον χάρτη 3.1, αποτυπώνονται οι θέσεις στοιχείων που συνδέονται με την πολιτιστική – ιστορική κληρονομιά, οι υποδομές αθλητισμού – πολιτισμού και οι σύλλογοι / σωματεία. Χωρική διαφοροποίηση προκύπτει με βάση την χωρική κατανομή των στοιχείων πολιτιστικής ιστορικής κληρονομιάς, 27 διατηρητέα, αξιόλογα κτίρια (όπως αποτυπώνονται στο σχήμα 3.2), ένας αρχαιολογικός χώρος στην περιοχή του Ελαιώνα και αρκετές αρχαιολογικές ανασκαφές ιδιαίτερα στην Δ.Ε Μοσχάτου με αξιόλογα αρχαιολογικά ευρήματα, πολλά από τα οποία κοσμούν το Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά, καθώς και τους θύλακες των προσφυγικών και εργατικών πολυκατοικιών.

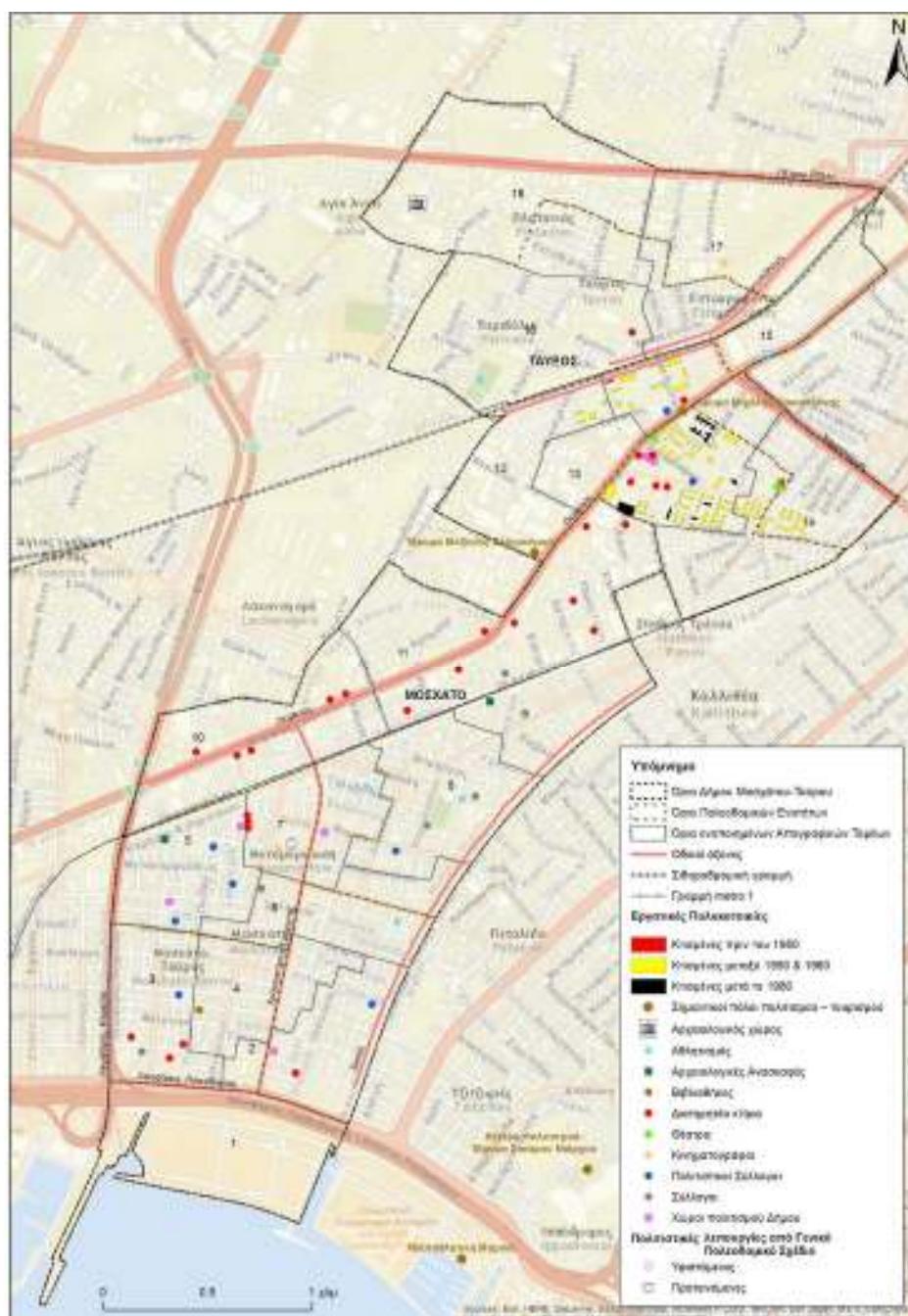
Η Δ.Ε Ταύρου παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον ως προς την νεώτερη ειδικά ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά, υπήρξε η περιοχή με την μεγαλύτερη προσέλευση προσφύγων και πρόσφερε απλόχερα το έδαφός της ώστε να δεχθεί τους κατατρεγμένους και ξεριζωμένους από τις πατρίδες τους Έλληνες. Οι προσφυγικές κατοικίες φιλοξενήσαν το πολύπαθο αυτό λαό και μας θυμίζουν σήμερα τις δύσκολες εκείνες εποχές.

Η περιοχή που εκτείνεται ένθεν και έκεθεν της οδού Πειραιώς όπου αναπτύχθηκαν στην νεώτερη ιστορία μεγάλες βιομηχανικές μονάδες, τα κτίρια πολλών εξ αυτών έχον κυρυχθεί διατηρητέα, για να θυμίζουν στις νεότερες γενιές την βιομηχανική επανάσταση της Ελλάδας, ο Μάνος το ΡΟΛ, η ΕΛΒΥΝ, Βυρσοδεψεία, η ΒΙΟΧΑΛΚΟ κ.λπ., οι προσφυγικές και εργατικές πολυκατοικίες, τα Σφαγεία τα

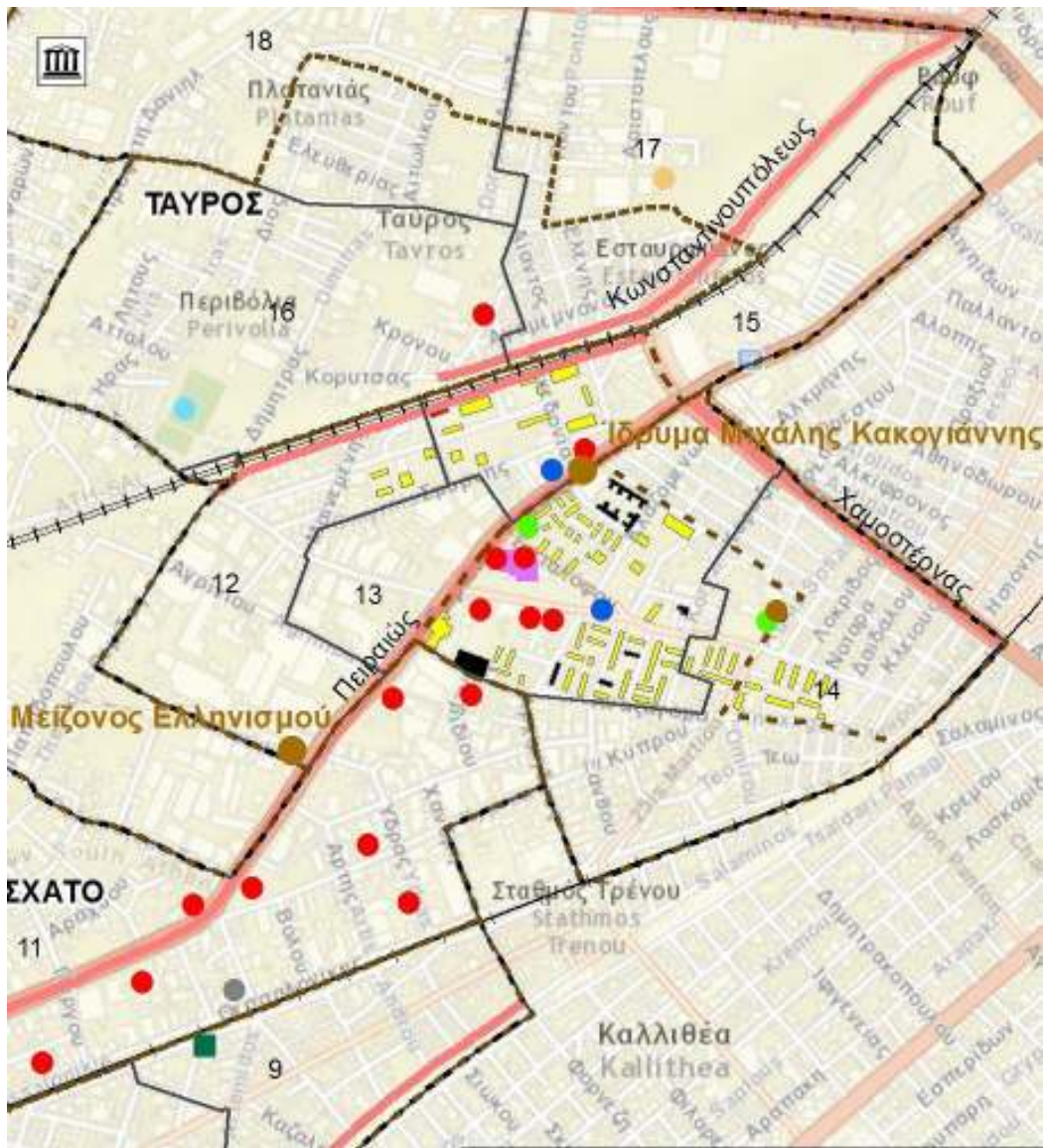
πολιτιστικά ιδρύματα, όπως το «Μιχάλης Κακογιάννης» και «Μείζονος Ελληνισμού».

Στην ζώνη η περιοχή της Δ.Ε Μοσχάτου που εκτείνεται νότια της οδού Πειραιώς, μέχρι την Λ. Ποσειδώνος και οριοθετείται από την οδό Κωνσταντινουπόλεως έως την οδό Κηφισσού η οποία αποτελούσε κατά το μεγαλύτερο μέρος της προσφυγική συνοικία, αλλά και από την οδό Χρυσοστόμου Σμύρνης στα ανατολικά, έως την οδό Κωνσταντινουπόλεως, Δυτικά με ύπαρξη αρκετών βιομηχανιών επεξεργασίας χάρτου κι υφασμάτων. Σήμερα έχουν αλλάξει βέβαια οι χρήσεις και τα επαγγέλματα στο Δήμο, οι μεγάλες βιομηχανίες είτε έκαναν τον κύκλο τους και έκλεισαν είτε μεταφέρθηκαν σε άλλες βιομηχανικές περιοχές και υπάρχουν πλέον χρήσεις πιο ευγενής προς την Γενική κατοικία, εκτός της περιοχής του Ελαιώνα (χάρτης 3.3). Ως προς τις αθλητικές εγκαταστάσεις υπάρχουν αρκετά καλές υποδομές, τόσο με ανοιχτούς χώρους με γήπεδα ποδοσφαίρου, μπάσκετ, τένις, όσο και σε κλειστά γυμναστήρια μπάσκετ, βόλεϊ, γυμναστικής, επιτραπέζιας αντισφαίρισης κλπ.

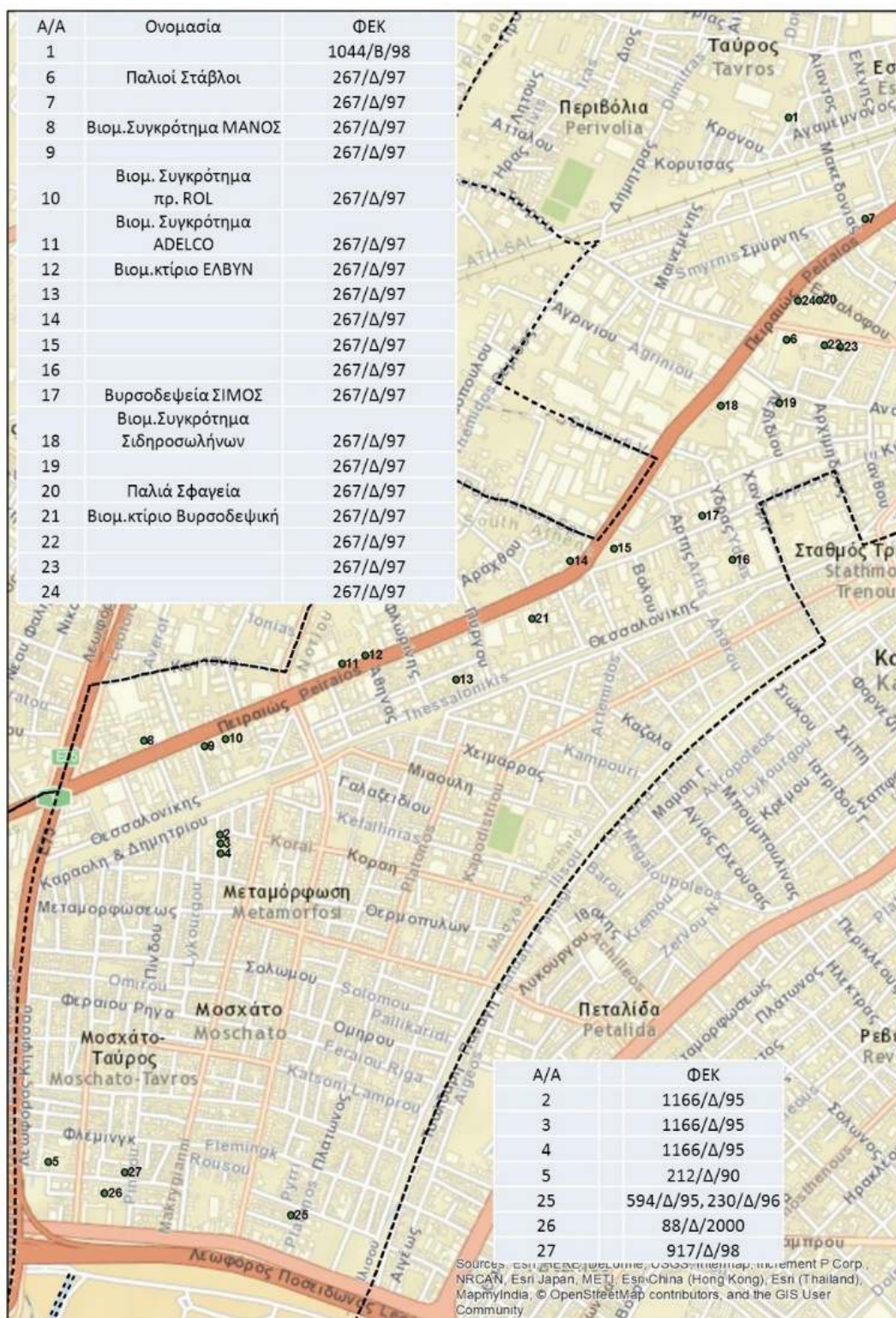
Χάρτης Β.8: Πολιτιστικές Αθλητικές λειτουργίες Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

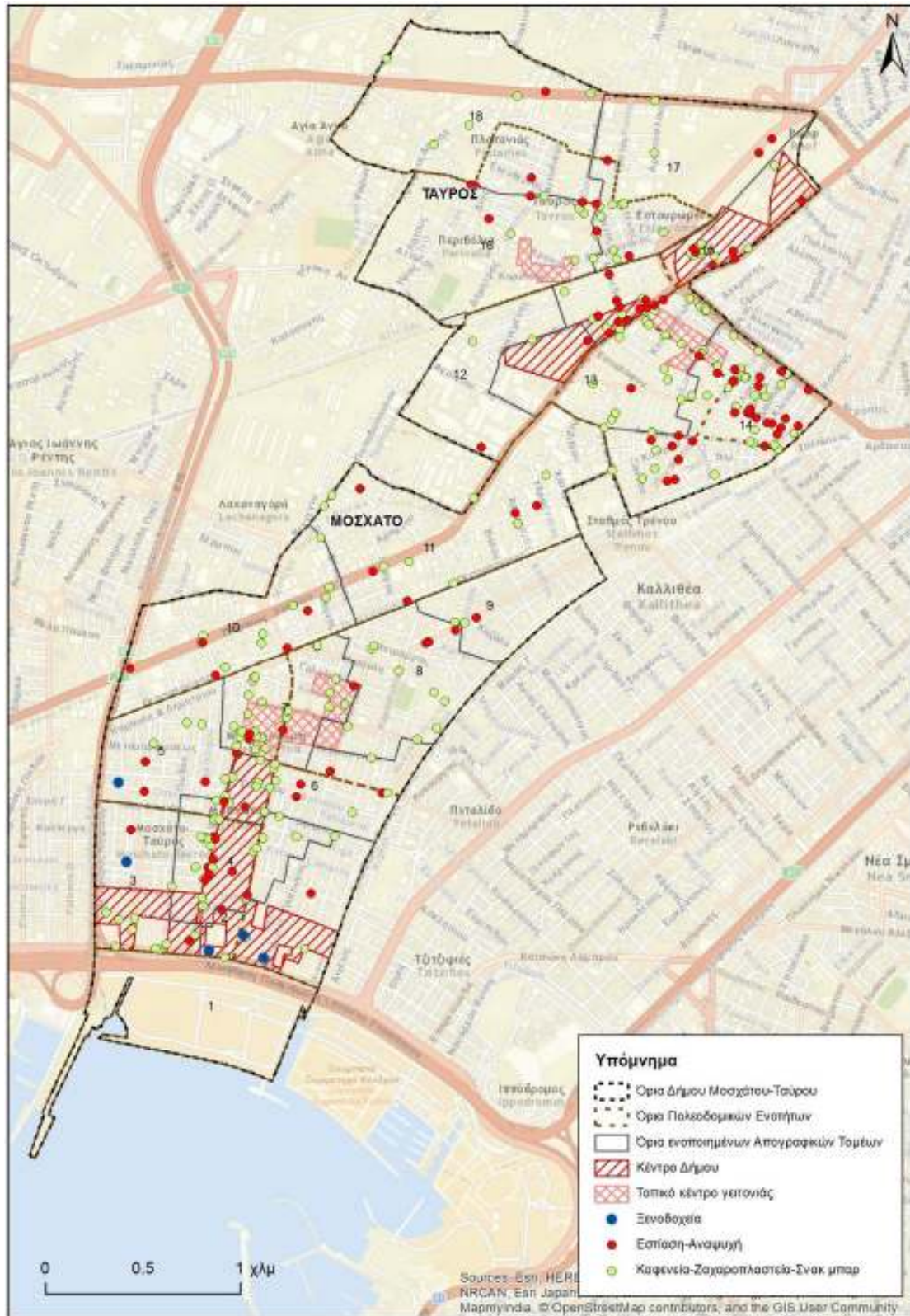

Χάρτης Β.9: Διατηρητέα Κτίρια

Χάρτης Β.10: Ιδιαίτερα Χαρακτηριστικά του χώρου ως προς την εστίαση αναψυχή

B.3.2 Δίκτυα αστικής υποδομής – Τεχνικές Υποδομές

B.3.2.1 Οδικό δίκτυο

Το οδικό δίκτυο του Δήμου απαρτίζεται από κεντρικούς οδικούς άξονες με διερχόμενη κυκλοφορία ,που εξυπηρετούν και την ευρύτερη περιοχή και δευτερεύοντες οδούς που εξυπηρετούν το τοπικό οδικό δίκτυο. Σύμφωνα δε με το ισχύον ΓΠΣ, το οποίο είναι έχει εγκριθεί για μεν τον πρώην Δήμο Μοσχάτου το 1988 και αναθεωρήθηκε το 1989, για δε τον πρώην Δήμο έχει εγκριθεί το 1987 και τροποποιηθεί το 1990, 2003 και 2007, με παρεμβάσεις που αφορούσαν κυρίως σημειακές ρυθμίσεις διαφόρων θεμάτων (όπως π.χ. Ελαιώνας, Λεωφ. Πειραιώς κ.ά.), Οδικό Δίκτυο του Δήμου περιλαμβάνει τους παρακάτω κυκλοφοριακούς χαρακτηρισμούς:

- Ελεύθερη Ταχεία Λεωφόρος
- Πρωτεύουσα Αρτηρία
- Δευτερεύουσα Αρτηρία
- Συλλεκτήρια Αρτηρία
- Ανισόπεδος Κόμβος

Συγκεκριμένα, ως Ελεύθερη Ταχεία Λεωφόρος έχει χαρακτηριστεί η διαδρομή που περιλαμβάνει την οδό Κωνσταντινουπόλεως (από το Βορειοδυτικό όριο της πόλης έως την συμβολή της με την Παν. Τσαλδάρη) και την Παν. Τσαλδάρη (από την συμβολή με την Κωνσταντινουπόλεως έως το νοτιοδυτικό όριο του Δήμου).

Ως Πρωτεύουσες Αρτηρίες χαρακτηρίζονται οι:

- Λεωφόρος Ποσειδώνος, οδός Μεταμορφώσεως, , Λεωφόρος Κηφισού, οδός Χρ. Σμύρνης από οδό Μεταμορφώσεως έως οδό Πειραιώς
- Οδός Αγ. Άννης σε όλο το μήκος σε επαφής της με τον Δήμο, αποτελώντας τμήμα του δυτικού του ορίου
- Λεωφόρος Π. Ράλλη από την συμβολή της με την οδό Κων/πόλεως έως την οδό Αγ. Άννης
- Λεωφ. Πειραιώς σε όλο το μήκος της που διασχίζει τον Δήμο.

Οι Δευτερεύουσες Αρτηρίες περιλαμβάνουν:

- Την οδό Ταύρου στο δυτικό όριο του Δήμου από τον Προφ. Δανιήλ έως την Λεωφ. Πειραιώς
- Οδός Αναξαγόρα - Αρχιμήδους από Λεωφ. Πειραιώς έως τις γραμμές ΗΣΑΠ

- Ως Συλλεκτήριες Αρτηρίες χαρακτηρίζονται οι:
- Οδός Δωρίδος από Π. Ράλλη έως Λ.Ειρήνης
- Λ. Ειρήνης από οδό Αγ. Άννης έως οδό Διομήδους
- Οδός Δήμητρας - Θέμιδος από Λ. Ειρήνης έως οδό Πολυκράτους
- Οδός Διομήδους - Μυράκτης από Λ. Ειρήνης έως Λεωφ. Πειραιώς
- Οδοί Γρ. Λαμπράκη και Θράκης από Λεωφ. Πειραιώς έως οδό Αγ. Σοφίας
- Οδοί Αγ. Σοφίας - 25ης Μαρτίου από Λ. Παν. Τσαλδάρη έως οδό Θεσσαλονίκης
- Οδός Λοκρίδος από Λ. Παν. Τσαλδάρη έως οδό Χρυσοστόμου Σμύρνης
- Οδός Χρυσοστόμου Σμύρνης από οδό Αγ. Σοφίας έως οδό Λοκρίδος

Ανισόπεδοι κόμβοι:

Ο ανισόπεδος κόμβος Πειραιώς - Παν. Τσαλδάρη αποτελεί τον μοναδικό κυκλοφοριακό κόμβο στα όρια του Δήμου στην Δ.Ε Ταύρου που περιλαμβάνεται στο εγκεκριμένο ΓΠΣ.

Ο Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου λόγω της γεωγραφικής θέσης του ιδιαίτερα που βρίσκεται ανάμεσα στις δυο μεγαλουπόλεις της πρωτεύουσας Αθηνάς και του Πειραιά διασχίζεται από μεγάλους οδικούς άξονες. Συγκεκριμένα:

- Από την Λεωφόρο Ποσειδώνος κατά μήκος του νότιου τμήματος του Δήμου
- Από την Λεωφόρο Κηφισού στο Δυτικό τμήμα του Δήμου που αποτελεί και το όριο με τους Δήμους Πειραιά και Νίκαιας - Ρέντη.
- Από την Λεωφ. Π. Ράλλη στο βόρειο τμήμα του Δήμου, που αποκόπτει μικρό τμήμα του Δήμου βόρεια του άξονα έως τις οδούς Σαλαμίνας και Αγ. Άννης.
- Η Λεωφόρος Πειραιώς που διασχίζει διαμπερώς τον Δήμο από βορειοανατολικά προς νοτιοδυτικά. Αποτελεί έναν οδικό άξονα που εξυπηρετεί υψηλούς υπερτοπικούς κυκλοφοριακούς φόρτους, ενώ παράλληλα κατά μήκος του άξονα αναπτύσσεται συνεχής γραμμική εμπορική δραστηριότητα που περιλαμβάνει εμπορικά - ιδιωτικά κέντρα αναψυχής, πολιτιστικά κέντρα και δημόσια κτίρια διοίκησης.
- Η Λεωφ. Κωνσταντινουπόλεως που τοποθετείται παράλληλα και σε επαφή με τον άξονα των γραμμών του ΟΣΕ από το βορειοδυτικό άκρο του Δήμου έως την συμβολή με την Λεωφ. Πειραιώς και Παν. Τσαλδάρη, όπου χωροθετείται ο Α/Κ Παν. Τσαλδάρη - Κων/πόλεως - Πειραιώς.
- Από την Λ. Παν. Τσαλδάρη (οδός Χαμοστέρας) που αποτελεί το ανατολικό όριο του Δήμου και όριο με τον Δήμο Αθηναίων.
- Από την οδό Αγίας Άννης που αποτελεί το βορειοδυτικό όριο του Δήμου, από την οδό Σαλαμίνας έως την Λ. Ειρήνης.

Μεγάλο τμήμα της συνολικής έκτασης του Δήμου έχει χρήσεις επαγγελματικού χαρακτήρα που αφορούν σε βιομηχανία, εμπόριο (γραφεία και

αποθήκες), μεταφορά προϊόντων και λοιπές παρόμοιες ή υποστηρικτικές χρήσεις. Σε αρκετές περιοχές δε του Δήμου οι χρήσεις αυτές συνυπάρχουν με την κατοικία.

Κατά συνέπεια, όπως είναι αναμενόμενο εξ' αιτίας των παραπάνω χρήσεων, το οδικό δίκτυο της πόλης επιβαρύνεται με κυκλοφορία βαρέων οχημάτων σε αρκετά υψηλό ποσοστό σε συνδυασμό με την άναρχη στάθμευση. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ιδιαίτερα στην Δ.Ε. Ταύρου μικρό πλάτος σε αρκετές οδούς του δικτύου, καθώς και ύπαρξη αρκετών αδιάνοικτων τμημάτων οδών(περιοχή Ελαιώνα , Περιβόλια), παράγοντες που συντελούν στην περαιτέρω δυσχέρεια των μετακινήσεων εντός του Δήμου.

Για την Δ.Ε. Ταύρου σε επίπεδο αρτηριακού δικτύου, η περιοχή του Ελαιώνα εξυπηρετείται ικανοποιητικά από τους βασικούς οδικούς άξονες που την διασχίζουν. Σε επίπεδο διάρθρωσης και ποιότητας του συλλεκτήριου δικτύου εντοπίζονται προβλήματα προσπελασιμότητας των επί μέρους λειτουργιών, βατότητας του οδικού δικτύου, διοχετευτικής ικανότητας και γενικά λειτουργικότητας. Τα παραπάνω στοιχεία καταδεικνύουν τις σημαντικές ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει η περιοχή. Η συνύπαρξη των χρήσεων κατοικίας, περιοχών αναπλάσεων, πολιτιστικών κέντρων, ψυχαγωγίας, βιομηχανίας, εμπορικών κέντρων, σε συνδυασμό με την ύπαρξη αδιάνοικτων δρόμων, την κυκλοφορία βαρέων οχημάτων και την ύπαρξη των σημαντικών υπερτοπικών αξόνων, οδικών (Λεωφ. Π. Ράλλη, Λεωφ. Πειραιώς, Παν. Τσαλδάρη, Αγ. Άννης) και σιδηροδρομικών (ΟΣΕ, ΗΣΑΠ) που ουσιαστικά διακόπτουν την συνέχεια του πολεοδομικού ιστού σε πολλά επιμέρους σχεδόν ανεξάρτητα τμήματα, συνθέτουν την εικόνα μιας πόλης μεγάλων αντιθέσεων, οξείων προβλημάτων λειτουργίας της και επομένως συμπεραίνεται η μεγάλη ανάγκη να γίνει οργάνωση της κυκλοφορίας και της ανάπτυξης των διαφόρων χρήσεων.

Σε αυτά προστίθενται δύο ακόμα παράγοντες που επηρεάζουν την κυκλοφορία πεζών και οχημάτων στο σύνολο της πόλης:

α. Ανάγκη για υλοποίηση κυκλοφοριακών συνδέσεων των τμημάτων της πόλης που βρίσκονται εκατέρωθεν της σιδ/κης γραμμής του ΟΣΕ, εφόσον σταματήσει η λειτουργία της υφιστάμενης ισόπεδης σύνδεσης της οδού Μακεδονίας.

β. Ύπαρξη σημαντικού αριθμού αδιάνοικτων τμημάτων οδών του ρυμοτομικού σχεδίου, οι οποίες θα μπορούσαν να λειτουργήσουν κυρίως ως τοπικές οδοί, απορροφώντας σημαντικό φόρτο εσωτερικών κινήσεων και προσφέροντας χώρο για την στάθμευση των οχημάτων.

Κατά μεγάλο ποσοστό τα προβλήματα αυτά θα επιλυθούν με την υλοποίηση της εγκριθείσας μελέτης κυκλοφοριακών ρυθμίσεων του Ταύρου (ιδιαίτερα με την υλοποίηση των κυκλοφοριακών κόμβων , τοποθέτηση οροσήμανσης κ.λ.π)

Στην Δ.Ε. Μοσχάτου έχει διαμορφωθεί το ρυμοτομικό σχέδιο εκτός ελαχίστων περιπτώσεων και η κυκλοφορία των οχημάτων γίνεται μεν απρόκοπα, αλλά υπάρχει μεγάλος φόρτος δια μέσου των οδών Χρ. Σμύρνης και Λ. Μακρυγιάννη ιδιαίτερα βαρέων οχημάτων λόγω γειτνίασης της περιοχής με την Λαχαναγορά στο Ρέντη και την Λ. Κηφισού.

B.3.2.2 Συγκοινωνιακό Δίκτυο Σταθερής Τροχιάς

Από τον Δήμο Μοσχάτου -Ταύρου διέρχονται δύο μεγάλοι σιδηροδρομικοί άξονες:

- Η σιδηροδρομική Γραμμή του ΟΣΕ η οποία διχотоμεί την Δ.Ε. Ταύρου σε δύο περιοχές, την βόρεια των γραμμών (βιομηχανία - βιοτεχνία - κατοικία - αναψυχή) και την νότια των γραμμών (κατοικία - λιανικό εμπόριο).

Έχει κατασκευαστεί και λειτουργεί ο σταθμός του προαστιακού σιδηροδρόμου, που χωροθετείται παράλληλα με τις γραμμές του ΟΣΕ σε μια ζώνη από την οδό Μαινεμένης έως την οδό Μακεδονίας. Ο σταθμός του Προαστιακού Σιδηροδρόμου στο κέντρο της πόλης λειτουργεί θετικά για την πόλη εφόσον με την κατασκευή του έχει διασφαλισθεί η προσβασιμότητα από όλη - ει δυνατόν - την πόλη, η δυνατότητα στάθμευσης (park and ride), δεν επηρεάσει την επικοινωνία των δύο τομέων της πόλης, που ήταν δυσχερής λόγω της παρουσίας των γραμμών του ΟΣΕ.

- Η σιδηροδρομική Γραμμή του Ηλεκτρικού Σιδηρόδρομου (πρώην ΗΣΑΠ) που αποτελεί το νότιο όριο της Δ.Ε. Ταύρου με τον Δήμο Καλλιθέας, διχотоμεί την Δ.Ε. Μοσχάτου επίσης σε δυο περιοχές βόρεια και νότια των γραμμών και η οποία εξυπηρετεί τον Δήμο με τρεις σταθμούς (Μοσχάτου Ταύρου και Καλλιθέας).
- Η Γραμμή του Τραμ κατά μήκος της Λ.Ποσειδώνος στην Δ.Ε. Μοσχάτου που συνδέει την περιοχή με τα νότια προάστια τον Πειραιά και το Κέντρο της Αθηνάς.

B.3.2.3 Δίκτυο Λεωφορειακών Γραμμών

Ο Δήμος εξυπηρετείται από γραμμές ΕΘΕΛ και ΗΛΠΑΠ:

- 218 ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΣΤ. ΔΑΦΝΗ
- 860 Π. ΦΑΛΗΡΟ-ΓΕΝ. ΚΡΑΤΙΚΟ ΝΙΚΑΙΑΣ-ΣΧΙΣΤΟ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ
- 040 ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑ
- 21 ΑΘΗΝΑ - Π. ΡΑΛΛΗ - ΝΙΚΑΙΑ

- 010 ΣΤ. ΗΣΑΠ ΟΜΟΝΟΙΑ - ΣΤ. ΗΣΑΠ ΤΑΥΡΟΣ
- 011 ΣΤ. ΗΣΑΠ ΟΜΟΝΟΙΑ - ΣΤ. ΗΣΑΠ ΤΑΥΡΟΣ (EXPRESS)
- 035 ΑΝΩ ΚΥΨΕΛΗ - ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ - ΤΑΥΡΟΣ
- 049 ΠΕΙΡΑΙΑΣ - ΟΜΟΝΟΙΑ
- 500 ΠΕΙΡΑΙΑΣ - ΚΗΦΙΣΙΑ
- 500Α ΣΤ. ΗΣΑΠ ΠΕΙΡΑΙΑΣ - ΣΤ. ΗΣΑΠ ΟΜΟΝΟΙΑ
- 815 ΓΟΥΔΗ - ΤΑΥΡΟΣ
- 816 ΤΑΥΡΟΣ - ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
- 838 ΟΜΟΝΟΙΑ - ΡΕΝΤΗΣ - ΠΑΛ. ΚΟΚΚΙΝΙΑ (ΚΥΚΛΙΚΗ)
- 914 ΟΜΟΝΟΙΑ - ΛΑΧΑΝΑΓΟΡΑ - ΠΑΛ. ΚΟΚΚΙΝΙΑ (ΚΥΚΛΙΚΗ)
- Β18 ΟΜΟΝΟΙΑ - ΠΕΡΑΜΑ (Μέσω Π. ΡΑΛΛΗ)
- Γ18 ΟΜΟΝΟΙΑ - ΠΕΡΑΜΑ (Μέσω ΓΡ. ΛΑΜΠΡΑΚΗ)

Β.3.2.4 Ύδρευση

Στο λεκανοπέδιο Αττικής ο σχεδιασμός και η κατασκευή του δικτύου ύδρευσης αποτελεί αρμοδιότητα της ΕΥΔΑΠ. Το υφιστάμενο σήμερα δίκτυο ύδρευσης καλύπτει τις ανάγκες των κατοίκων του Δήμου. Αναδιάταξη του δικτύου θα απαιτηθεί στις νεοεντασσόμενες περιοχές, όπου με την κύρωση των Πράξεων Εφαρμογής και την απόδοση στον Δήμο των Κοινόχρηστων χώρων των περιοχών αυτών, θα απαιτηθεί ανακατασκευή του τοπικού δικτύου ύδρευσης για μεταφορά των αγωγών στους προβλεπόμενους από τις αντίστοιχες πολεοδομικές μελέτες οδούς

Β.3.2.5 Αποχέτευση

Αποχέτευση Ακαθάρτων

Ο σχεδιασμός της γενικής διάταξης του δικτύου ακαθάρτων (κεντρικοί αποχετευτικοί αγωγοί) και η κατασκευή αυτών ανήκουν στην αρμοδιότητα της ΕΥΔΑΠ. Στην αρμοδιότητα του Δήμου ανήκει η ευθύνη κατασκευής των τοπικών συλλεκτών και των συνδέσεων των ακινήτων στο δίκτυο.

Στην Δ.Ε. Ταύρου έχουν κατασκευαστεί τρεις κεντρικοί αποχετευτικοί αγωγοί που συμβάλλουν στις εγκαταστάσεις της ΕΥΔΑΠ στα νοτιοδυτικά της πόλης. Οι δύο εισέρχονται στην πόλη από βορειοανατολικά, προερχόμενοι από την περιοχή Πετραλώνων και ο τρίτος διήκει κατά μήκος του ρέματος προφήτη Δανιήλ. Η περιοχή ανατολικά της Σ.Γ. του ΟΣΕ καθώς και η περιοχή του Εσταυρωμένου καλύπτονται πλήρως από το υφιστάμενο δίκτυο αποχέτευσης. Στην υπόλοιπη νεοεντασσόμενη περιοχή (περιοχές Πλατάνα και Περιβόλα) έχουν κατασκευασθεί

διάσπαρτοι αγωγοί ακαθάρτων για την μερική αντιμετώπιση των αποχετευτικών αναγκών.

Η ολοκλήρωση του δικτύου αυτών των περιοχών είναι στενά συνυφασμένη με την υλοποίηση του σχεδιασμού της ρυμοτομίας (κύρωση Πράξης εφαρμογής).

Στην Δ.Ε. Μοσχάτου έχει ολοκληρωθεί το δίκτυο αποχέτευσης ακαθάρτων , εκτός μικρών παρεμβάσεων, αλλά απαιτείται συντήρηση του δικτύου , λόγω των μικρών κλίσεων που υπάρχουν στους αγωγούς , με αποτέλεσμα το συχνό φράξιμο αυτών. Το σύνολο των λυμάτων συγκεντρώνεται στο κεντρικό αντλιοστάσιο που έχει κατασκευαστεί στην Πλατεία Μεταμορφώσεως και από εκεί με καταθλιπτικό αγωγό διοχετεύονται στον Κ.Α.Α επί της οδού Αγ. Άννης.

Αποχέτευση Όμβριων

Ο σχεδιασμός της γενικής διάταξης του δικτύου ομβρίων (κεντρικοί και βασικοί αγωγοί) και η κατασκευή αυτών ανήκουν στην αρμοδιότητα της ΕΥΔΑΠ. Ευθύνη του Δήμου αποτελεί η κατασκευή των δευτερεύοντος δικτύου συλλεκτήρων και των φρεατίων υδροσυλλογής ομβρίων καθώς και η συντήρησή τους.

Στην Δημοτική κοινότητα Μοσχάτου ολοκληρώθηκε η κατασκευή της επέκτασης του κεντρικού συλλεκτήρα ομβρίων των οδών Μακρυγιάννη – Σολωμού-Χρ. Σμύρνης Απομένει η κατασκευή αγωγού ομβρίων κατά μήκος της οδού Αργοστολίου και μικρότερων δευτερεύοντων αγωγών για την ολοκλήρωση του δικτύου νότια των γραμμών του Ηλεκτρικού Σιδηρόδρομου.

Βόρεια των γραμμών και μέχρι τα όρια του Δήμου αναμένεται η κατασκευή σοβαρού δικτύου ομβρίων που θα ανακουφίσει την περιοχή και ιδιαίτερα τα πλημμυρικά φαινόμενα που παρουσιάζονται στην οδό Πειραιώς σε όλο το μήκος της.

Για την Δ.Ε. Ταύρου ως τελικός. Αποδέκτης των ομβρίων της περιοχής του Ταύρου αποτελεί το διευθετημένο ρέμα του Προφήτη Δανιήλ στο Δυτικό όριο του Δήμου, γεγονός που επιβάλλει την γενική κατεύθυνση των δικτύων από Ανατολικά - βορειανατολικά προς Δυτικά - νοτιοδυτικά. Τα όμβρια του ανατολικά της Σιδηροδρομικής γραμμής του ΟΣΕ τμήματος της πόλης, είτε επιφανειακά είτε με τοπικούς συλλεκτήρες, αποχετεύονται ικανοποιητικά μέσω των κεντρικών αγωγών ομβρίων. Στο δυτικά της. Σιδηροδρομικής γραμμής τμήμα έχουν κατασκευασθεί σποραδικά συλλεκτήρες που αντιμετωπίζουν μερικώς το πρόβλημα αλλά η ολοκλήρωση του δικτύου εκεί είναι στενά συνυφασμένη με την υλοποίηση του σχεδιασμού της ρυμοτομίας

Σημαντικό σημείο πρόκλησης πλυμμηρικών φαινομένων αποτελεί η διασταύρωση των οδών Πειραιώς και Π. Τσαλδάρη, όπου έχει δημοπρατηθεί η

κατασκευή αντιπλυμμηρικού έργου από την Περιφέρεια και αναμένεται η υλοποίησή του, που θα δώσει λύση στο πρόβλημα.

B.3.2.6 Ηλεκτρική ενέργεια

Στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας δεν υπάρχει πρόβλημα επάρκειας για την περιοχή του Μοσχάτου Ταύρου.

B.3.2.7 Φυσικό Αέριο

Το δίκτυο του φυσικού αερίου αναπτύσσεται στο Δήμο Μοσχάτου Ταύρου. Μέσω του κεντρικού δικτύου μέσης πίεσης (19 Bar), επεκτείνονται αγωγοί διανομής σε πίεση 4 Bar (Χαμηλής Πίεσης), οι οποίοι καλύπτουν μέχρι σήμερα μόνο κάποιους οδικούς άξονες της προαναφερόμενης περιοχής του Δήμου. Απαιτείται επέκταση του δικτύου και σε δευτερεύοντες οδούς διότι το φυσικό αέριο έχει χαμηλότερο διαχειριστικό κόστος, απόδοση υψηλότερη από το πετρέλαιο, ενώ ταυτόχρονα περιορίζει τη μόλυνση του περιβάλλοντος.

Ιδιαίτερα όσον αφορά την οικιακή χρήση, κόστος εγκατάστασης και λειτουργίας για πολυκατοικίες η χρήση του φυσικού αερίου είναι οικονομικότερη από το πετρέλαιο θέρμανσης.

Όσον αφορά την χρήση του φυσικού αερίου σε επιχειρήσεις, αυτή φαίνεται περισσότερο ελκυστική επειδή το ενεργειακό κόστος αποτελεί σημαντική παράμετρο του κόστους παραγωγής, καθώς και του λειτουργικού κόστους σε οποιαδήποτε εμπορική επιχείρηση.

B.3.2.8 Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες

Η τηλεπικοινωνιακή κάλυψη της περιοχής μελέτης είναι επαρκής. Ειδικότερα, η χρήση της κινητής τηλεφωνίας αυξάνεται τα τελευταία χρόνια με γεωμετρικούς ρυθμούς σε εθνικό επίπεδο αναδεικνύοντας το κινητό τηλέφωνο ως ένα από τα σημαντικότερα μέσα επικοινωνίας. Βεβαίως, σύμφωνα με μελέτη της ΕΕΤΤ, η χρήση του κινητού τηλεφώνου εξαρτάται από το εκπαιδευτικό επίπεδο και την ηλικία του χρήστη²⁶.

Οι νέες εξελίξεις στο χώρο των τηλεπικοινωνιών όπως είναι οι ευρυζωνικές υποδομές, παρουσιάζουν αξιόλογη ανάπτυξη στην περιοχή μελέτης. Η έννοια της Ευρυζωνικότητας περιλαμβάνει²⁷ με την ευρεία της χρήση, το προηγμένο, εφικτό και καινοτόμο από πολιτική, κοινωνική, οικονομική και τεχνολογική άποψη περιβάλλον αποτελούμενο από:

- Την παροχή γρήγορων συνδέσεων στο Διαδύκτιο σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού, με ανταγωνιστικές τιμές (με τη μορφή καταναλωτικού αγαθού), χωρίς εγγενείς περιορισμούς στα συστήματα μετάδοσης και τον τερματικό εξοπλισμό των επικοινωνούντων άκρων.
- Την κατάλληλη δικτυακή υποδομή που: α) επιτρέπει την κατανομημένη ανάπτυξη υπαρχόντων και μελλοντικών δικτυακών εφαρμογών και πληροφοριακών υπηρεσιών, β) δίνει τη δυνατότητα αδιάλειπτης σύνδεσης των χρηστών σε αυτές γ) ικανοποιεί τις εκάστοτε ανάγκες των εφαρμογών σε εύρος ζώνης, αναδραστικότητα και διαθεσιμότητα, και δ) είναι ικανή να αναβαθμίζεται συνεχώς και με μικρό επιπλέον κόστος ώστε να εξακολουθεί να ικανοποιεί τις ανάγκες όπως αυτές αυξάνουν και μετεξελίσσονται με ρυθμό και κόστος που επιτάσσονται από την πρόοδο της πληροφορικής και της τεχνολογίας επικοινωνιών.
- Την δυνατότητα του πολίτη να επιλέγει α) ανάμεσα σε εναλλακτικές προσφορές σύνδεσης που ταιριάζουν στον εξοπλισμό του, β) μεταξύ διαφόρων δικτυακών εφαρμογών και γ) μεταξύ διαφόρων υπηρεσιών πληροφόρησης και ψυχαγωγίας και με πιθανή συμμετοχή του ίδιου του πολίτη στην παροχή περιεχομένου, εφαρμογών και υπηρεσιών.
- Το κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο αποτελούμενο από πολιτικές, μέτρα, πρωτοβουλίες, άμεσες και έμμεσες παρεμβάσεις, αναγκαίες για την ενδυνάμωση της καινοτομίας, την προστασία του ανταγωνισμού και την εγγύηση σοβαρής ισορροπημένης οικονομικής ανάπτυξης ικανής να προέλθει από τη γενικευμένη συμμετοχή στην Ευρυζωνικότητα και την Κοινωνία της Πληροφορίας.

Στην περιοχή μελέτης εκτός του ΟΤΕ ο οποίος διαθέτει ιδιόκτητο δίκτυο και είναι σε θέση να προσφέρει συνδέσεις ευρείας ζώνης έως και 24 Mbps, ιδιόκτητο δίκτυο αντίστοιχου εύρους διαθέτουν και σημαντικοί πάροχοι του Ελληνικού χώρου όπως είναι οι: Forthnet, Tellas, HOL, Cyta.

Γ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΜΟΣΧΑΤΟΥ – ΤΑΥΡΟΥ

Σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η παρουσίαση της υφιστάμενης κοινωνικής σύνθεσης στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου. Για το λόγο αυτό, κρίθηκε σκόπιμο να παρουσιαστούν ορισμένα στατιστικά στοιχεία που αφορούν στα έτη 2001 και 2011. Ταυτόχρονα εξετάζονται πιθανές μεταβολές των στοιχείων για την δεκαετία 2001-2011 και επιχειρείται ο εντοπισμός ομοιοτήτων και διαφορών του Δήμου με τα αντίστοιχα πληθυσμιακά στοιχεία ευρύτερων χωρικών επιπέδων, όπως της Περιφέρειας Αττικής αλλά και του συνόλου της Χώρας.

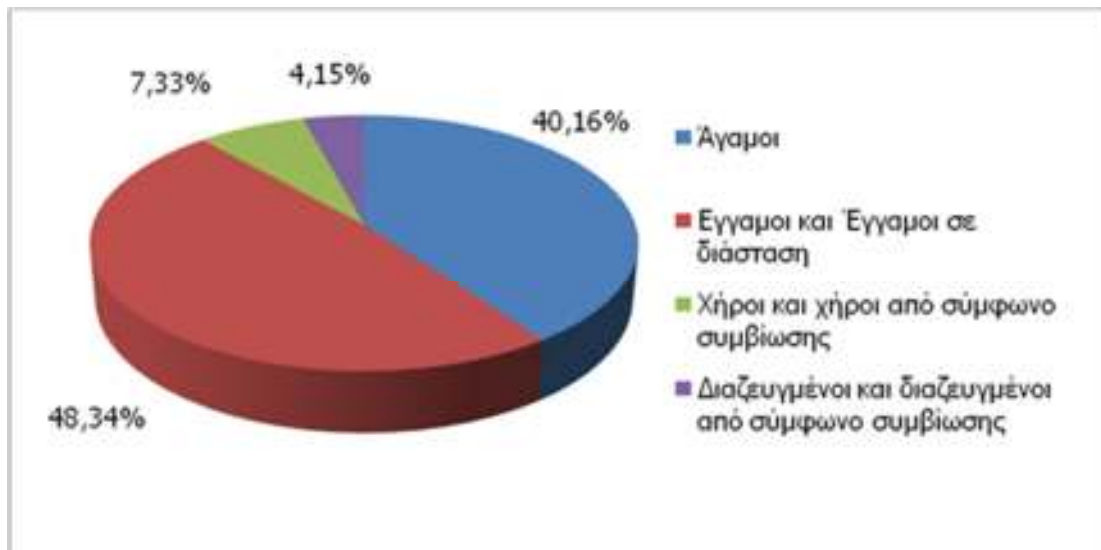
Η συγκεκριμένη ανάλυση περιλαμβάνει το κοινωνικό προφίλ των κατοίκων του Δήμου με σκοπό να αναγνωρισθούν κοινωνικές ομάδες οι οποίες απαιτούν ειδική κοινωνική μέριμνα. Οι υπάρχουσες κοινωνικές δομές που βρίσκονται στην περιοχή του Δήμου και οι οποίες αντιμετωπίζουν τις κοινωνικές ανάγκες της περιοχής αναλύονται σε επόμενο κεφάλαιο του κειμένου του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Τα στοιχεία που παρουσιάζονται είναι αποτέλεσμα της επεξεργασίας των στατιστικών στοιχείων της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για τα έτη 2001 και 2011 και των συνεντεύξεων με τα στελέχη των κοινωνικών υπηρεσιών.

Γ.1 Κοινωνική σύνθεση και Εκπαιδευτικό επίπεδο Πληθυσμού

Γ.1.1 Οικογενειακή Κατάσταση

Σύμφωνα με τα στοιχεία για την οικογενειακή κατάσταση όπως αυτά αποτυπώνονται κατά την απογραφή του 2011 στον δήμο Μοσχάτου-Ταύρου, η πλειοψηφία του πληθυσμού κατατάσσεται στην κατηγορία των έγγαμων σε ποσοστό της τάξης του 48,34% συνυπολογίζοντας και τους έγγαμους σε διάσταση. Ακολουθεί η κατηγορία των άγαμων που αποτελεί το 40,16% του συνολικού πληθυσμού του δήμου. Έπονται οι κατηγορίες των χήρων (και χήρων από σύμφωνο συμβίωσης) σε ποσοστό 7,33% και των διαζευγμένων (και διαζευγμένων από σύμφωνο συμβίωσης) σε ποσοστό 4,15%. Σε απόλυτες τιμές οι έγγαμοι (και έγγαμοι σε διάσταση) αριθμούν 19.538 άτομα, οι άγαμοι 16.231, οι χήροι (και χήροι από σύμφωνο συμβίωσης) 2.965 και τέλος οι διαζευγμένοι (και διαζευγμένοι από σύμφωνο συμβίωσης) 1.679. (βλ. Διάγραμμα Γ.1)

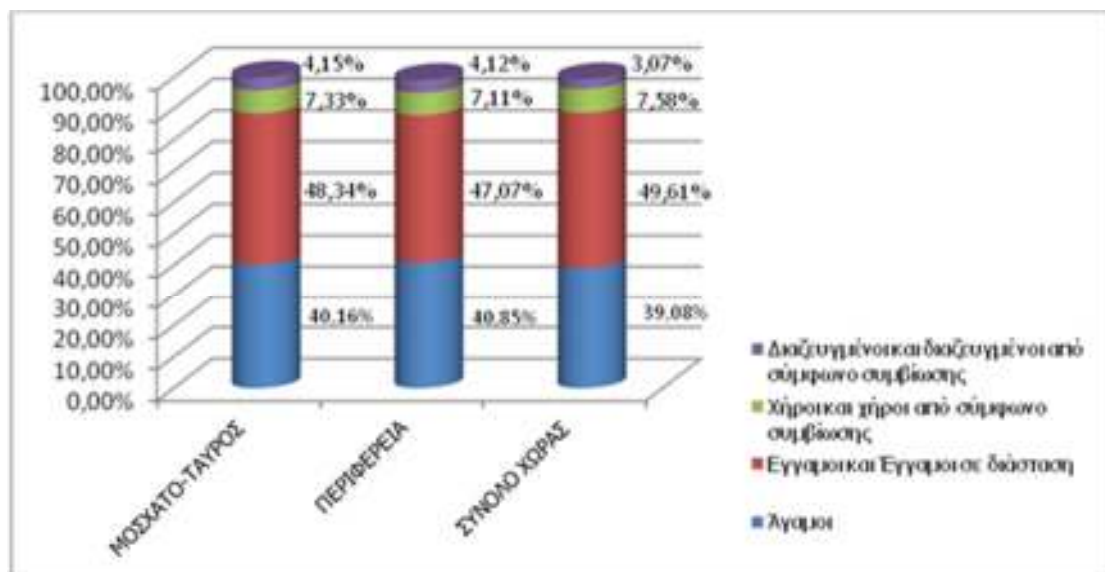
Διάγραμμα Γ.1: Ποσοστιαία σύνθεση μόνιμου πληθυσμού Δήμου ανά κατηγορία οικογενειακής κατάστασης το έτος 2011

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2011)

Στο Διάγραμμα Γ.2 που ακολουθεί διακρίνονται τα αντίστοιχα ποσοστά σύνθεσης του πληθυσμού ανά κατηγορία οικογενειακής κατάστασης στο επίπεδο της χώρας, όπου οι έγγαμοι (και έγγαμοι σε διάσταση) αποτελούν το 49,61%, οι άγαμοι το 39,08%, οι χήροι (και χήροι από σύμφωνο συμβίωσης) το 7,58%, ενώ οι διαζευγμένοι (και διαζευγμένοι από σύμφωνο συμβίωσης) το 3,07%. Στην Περιφέρεια Αττικής, τα αντίστοιχα ποσοστά διαμορφώνονται σε 47,07%, 40,85%, 7,11% και 4,12% αντίστοιχα. Οι αποκλίσεις που παρατηρούνται σε σχέση με τον δήμο Μοσχάτου-Ταύρου δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη σημασία.

Διάγραμμα Γ.2: Ποσοστιαία σύνθεση μόνιμου πληθυσμού ανά κατηγορία οικογενειακής κατάστασης σε επίπεδο Δήμου, Περιφέρειας και Χώρας το έτος 2011.

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2011)

Προκειμένου να εξεταστεί η ποσοστιαία μεταβολή του μόνιμου πληθυσμού ανά κατηγορία οικογενειακής κατάστασης κατά την δεκαετία 2001-2011 παρατίθεται ο κάτωθι πίνακας Γ.1 που εμπεριέχει σε απόλυτες τιμές τον μόνιμο πληθυσμό για την συγκεκριμένη κατηγορία σε επίπεδο Χώρας, Περιφέρειας Αττικής και Δήμου για τα απογραφικά έτη 2001 και 2011.

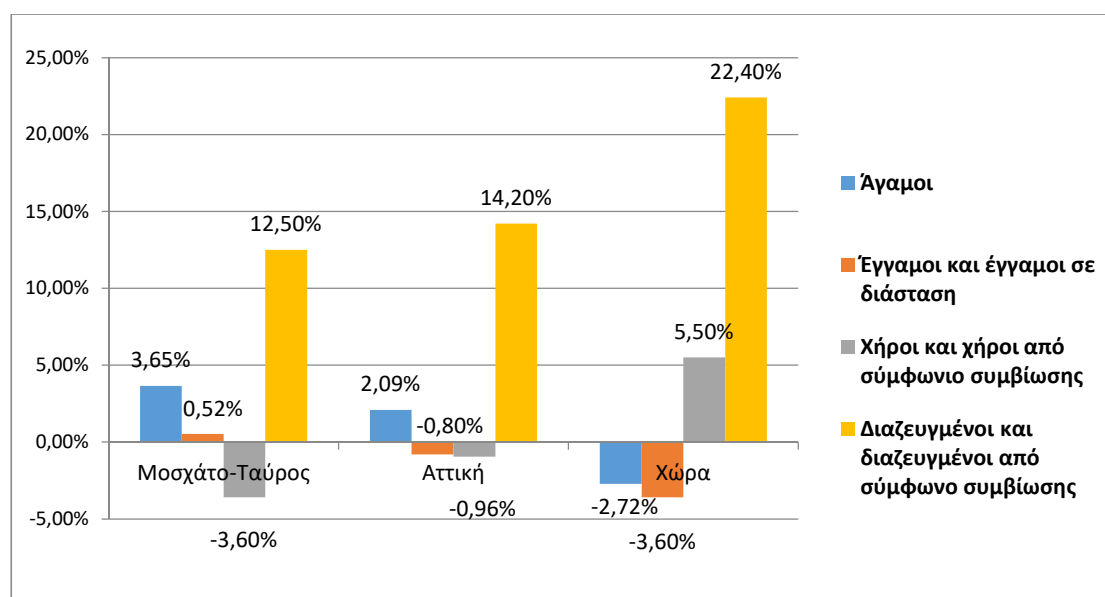
Πίνακας Γ.1: Σύθεση μόνιμου πληθυσμού ανά κατηγορία οικογενειακής κατάστασης σε επίπεδο Χώρας, Περιφέρειας Αττικής και Δήμου.

Έτος 2001					
Γεωγραφική Ενότητα	Σύνολο	Άγαμοι	Έγγαμοι και έγγαμοι σε διάσταση	Χήροι και χήροι από σύμφωνο συμβίωσης	Διαζευγμένοι και διαζευγμένοι από σύμφωνο συμβίωσης
Μοσχάτο-Ταύρος	39.870	15.659	19.642	3.077	1.492
Αττική	3.761.810	1.531.854	1.816.809	274.991	138.156
Χώρα	10.964.020	4.345.994	5.569.203	777.730	271.093
Έτος 2011					
Μοσχάτο-Ταύρος	40.413	16.231	19.538	2.965	1.679
Αττική	3.828.434	1.563.975	1.802.181	272.331	157.893
Χώρα	10.816.286	4.227.476	5.366.528	820.527	332.018
Μεταβολή 2001-2011 Μοσχάτο-Ταύρος		3.65%	-0.52%	-3.6%	12.5%
Μεταβολή 2001-2011 Αττική		2.09%	-0.80%	-0.96%	14.2%
Μεταβολή 2001-2011 Χώρα		-2.72%	-3.6%	5.5%	22.4%

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2001-2011)

Η γραφική απεικόνιση των ανωτέρω στατιστικών δεδομένων (Διάγραμμα Γ.3) παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις στην σύνθεση του μόνιμου πληθυσμού ανά κατηγορία οικογενειακής κατάστασης μεταξύ των διαφόρων χωρικών επιπέδων. Όπως φαίνεται λοιπόν και στο παρακάτω διάγραμμα η ποσοστιαία μεταβολή των άγαμων σε επίπεδο Δήμου και Περιφέρειας παρουσιάζει μια ομοιόμορφη αυξητική τάση με ποσοστά 3,65% και 2,09% αντίστοιχα. Αντιθέτως, σε επίπεδο Χώρας οι άγαμοι παρουσιάζουν μείωση με ποσοστό που ανέρχεται στο -2,72%. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και με την κατηγορία των χήρων όπου η ποσοστιαία μεταβολή σε επίπεδο Δήμου και Περιφέρειας παρουσιάζει μείωση της τάξης του -3,60% και -0,96% αντίστοιχα, ενώ σε επίπεδο Χώρας η ποσοστιαία μεταβολή είναι σημαντικά αυξητική με ποσοστό που ανέρχεται στο 5,50%. Στην κατηγορία των έγγαμων αύξηση παρουσιάζεται μόνο σε επίπεδο Δήμου με οριακό ποσοστό της τάξης του 0,52%. Ήπια μείωση παρουσιάζεται σε επίπεδο Περιφέρειας με ποσοστό -0,80% ενώ ελαφρώς εντονότερη εμφανίζεται σε επίπεδο Χώρας με ποσοστό -3,60%. Τέλος στην κατηγορία των διαζευγμένων τα ποσοστά αύξησης και στα τρία χωρικά επίπεδα παρουσιάζουν σημαντική αύξηση, γεγονός το οποίο χρήζει περαιτέρω διερεύνησης. Για τον Δήμο η αύξηση εκφράζεται με ποσοστό 12,50%, για την Περιφέρεια το ποσοστό ανέρχεται στο 14,20%, ενώ σε επίπεδο Χώρας η αύξηση εμφανίζεται μεγαλύτερη με το σημαντικό ποσοστό του 22,40%.

Διάγραμμα Γ.3: Ποσοστιαία μεταβολή μόνιμου πληθυσμού ανά κατηγορία οικογενειακής κατάστασης σε επίπεδο Δήμου, Περιφέρειας και Χώρας κατά την δεκαετία 2001-2011.

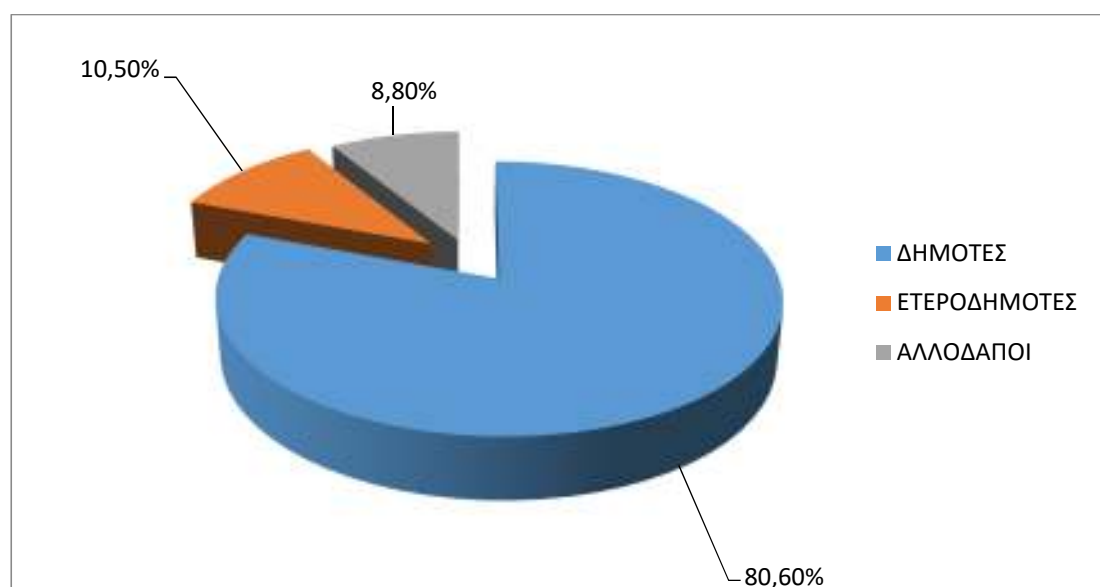

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ. ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2001-2011)

Γ.1.2 Δημότες, Ετεροδημότες, Αλλοδαποί

Σχετικά με την σύνθεση του μόνιμου πληθυσμού το 2011 παρατηρούμε ότι στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου το 80,6% ή σε απόλυτους αριθμούς 32.573 άτομα είναι δημότες, το 10,5% ή 4.260 άτομα είναι ετεροδημότες ενώ το 8,8% ή 3.850 άτομα είναι αλλοδαποί. Σε επίπεδο Περιφέρειας το 76,9% του μόνιμου πληθυσμού της ανήκει στην κατηγορία των ομοδημοτών, το 12,4% εκπροσωπεί τους ετεροδημότες ενώ το 10,6% συμπληρώνει με την κατηγορία των αλλοδαπών. Στο σύνολο της Χώρας το 91,5% είναι υπηκοότητας ελληνικής ενώ το υπόλοιπο ποσοστό 8,5% είναι αλλοδαποί. Στο διάγραμμα που ακολουθεί απεικονίζονται χαρακτηριστικά τα ανωτέρα στοιχεία.

Διάγραμμα Γ.4: Ποσοστιαία σύνθεση μόνιμου πληθυσμού του Δήμου ανά δημότες, ετεροδημότες και αλλοδαπούς το έτος 2011

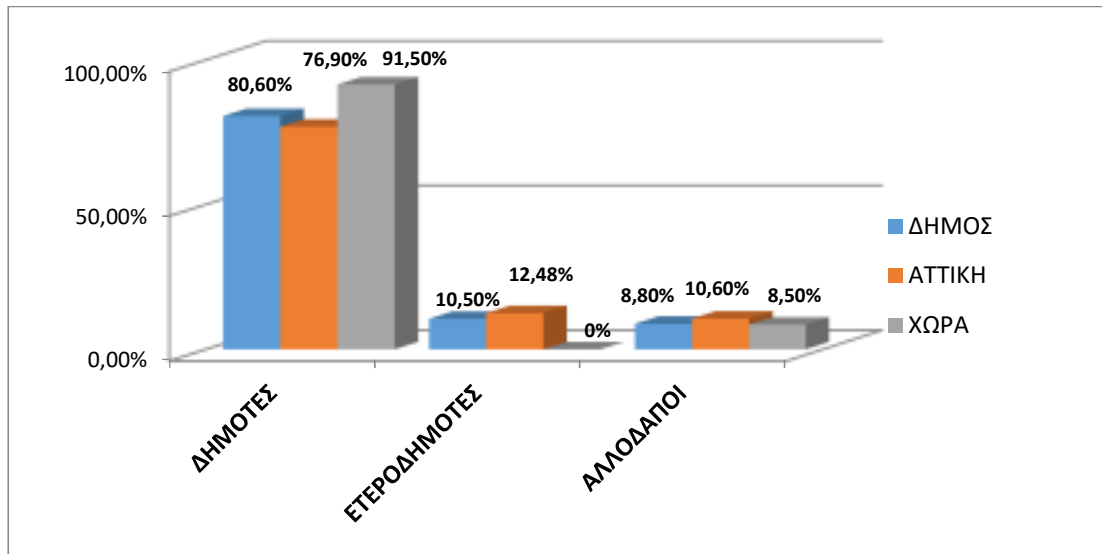

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2011)

Στο Διάγραμμα Γ.5 που ακολουθεί επιχειρείται η συγκριτική ανάλυση της σύνθεσης του μόνιμου πληθυσμού και στα τρία χωρικά επίπεδα. Η έκθεση των στοιχείων υποδεικνύει ότι η σύνθεση του μόνιμου πληθυσμού στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου δεν διαφοροποιείται ιδιαίτερα σε σχέση με την αντίστοιχη σύνθεση της Περιφέρειας αλλά και της Χώρας, Ειδικότερα, τα ποσοστά των αλλοδαπών εμφανίζονται με πολύ μικρές αποκλίσεις όπου στον Δήμο είναι το 8,80%, στην Χώρα 8,50% και ελαφρώς μεγαλύτερο στην Περιφέρεια με ποσοστό 10,6%. Αναφορικά με την κατηγορία των δημοτών, στον Δήμο εμφανίζεται με ποσοστό 80,60% ενώ στην Περιφέρεια με ποσοστό 76,90%. Για του ετεροδημότες, οι αποκλίσεις επίσης δεν διαφοροποιούνται με ποσοστά 10,50% για τον Δήμο και 12,48% για την Περιφέρεια.

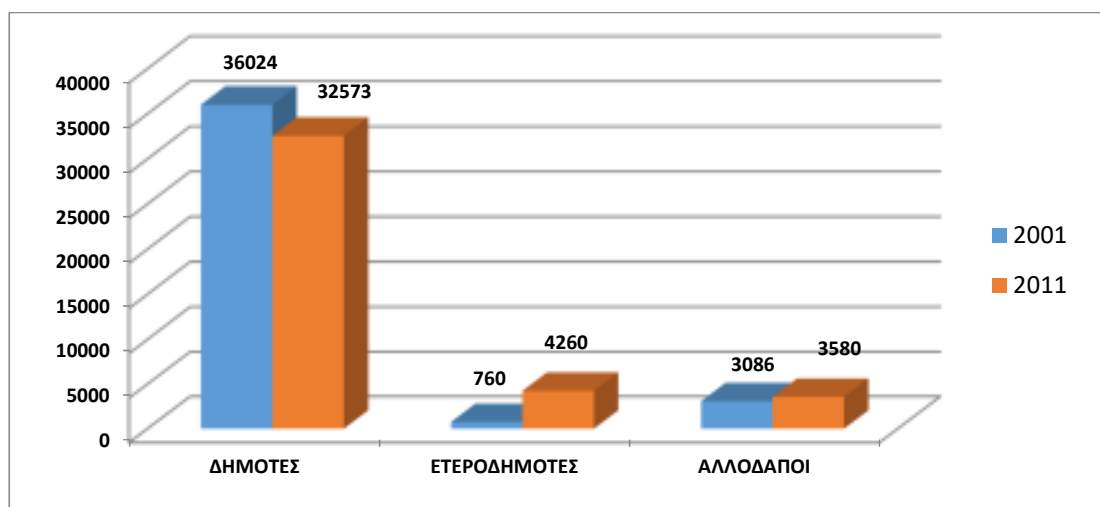
Διάγραμμα Γ.5: Ποσοστιαία σύνθεση μόνιμου πληθυσμού ανά Περιφέρεια, Χώρα και Δήμο

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2011)

Στο διάγραμμα Γ.6 στο οποίο περιγράφεται η μεταβολή του μόνιμου πληθυσμού την δεκαετία 2001-2011 ανά δημότες, ετεροδημότες και αλλοδαπούς τα στοιχεία αναδεικνύουν κάποια ιδιαίτερα συμπεράσματα. Ειδικότερα, παρατηρείται μια αύξηση στον αριθμό των αλλοδαπών από 3.086 άτομα το 2001 σε 3.580 άτομα το 2011 παρουσιάζοντας μια αύξηση ποσοστού της τάξης του 16%, ένα σημαντικό μέγεθος. Παράλληλα, παρατηρείται μια μείωση στον αριθμό των δημοτών, όταν το 2001 απαριθμούσαν σε 36.024 άτομα και το 2011 σε 32.573 άτομα. Αυτό όμως που χρήζει ιδιαίτερης σημασίας είναι η ραγδαία αύξηση του αριθμού των ετεροδημοτών από 760 άτομα το 2001 σε 4.260 άτομα το 2011, παρουσιάζοντας μια κατακόρυφη αύξηση ποσοστού της τάξης του 460,5%. Αυτό πιθανώς να οφείλεται στην μεγάλη οικοδομική δραστηριότητα που παρατηρήθηκε ιδιαίτερα στον Ταύρο την τελευταία δεκαετία αλλά και στην κατασκευή εργατικών κατοικιών όπου διαμένουν εκατοντάδες άτομα από άλλες περιοχές.

Διάγραμμα Γ.6: Μεταβολή μόνιμου πληθυσμού του Δήμου τη δεκαετία 2001-2011 ανά δημότες, ετεροδημότες, αλλοδαπούς

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001-2011)

Σχετικά με την μεταβολή του μόνιμου πληθυσμού και της σύνθεσης του αναφορικά με δημότες, ετεροδημότες και αλλοδαπούς κατά την δεκαετία 2001-2011 στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου παρατηρούμε τα εξής:

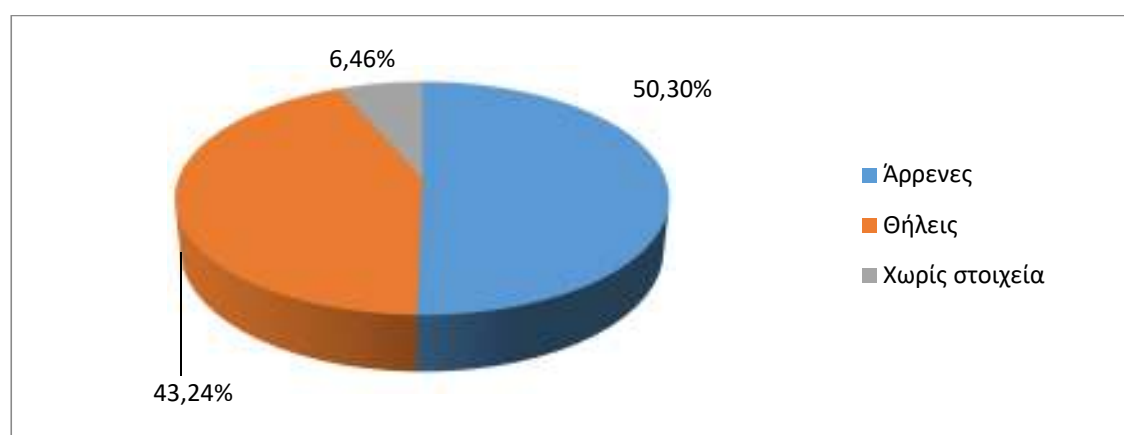
1. Αύξηση του μόνιμου πληθυσμού κατά 1,36% και του πραγματικού πληθυσμού κατά 4,48%. Αναφορικά με το φύλο ο γυναικείος πληθυσμός παρουσίασε αύξηση με ποσοστό της τάξης 6,74% ενώ για τον ανδρικό πληθυσμό η αύξηση ανέρχεται σε ποσοστό 5,26%. Η μεταβολή του Μόνιμου Πληθυσμού που παρουσιάζεται στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου συγκριτικά με το Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο εμφανίζεται αντιστρόφως ανάλογη. Η μείωση του μόνιμου πληθυσμού το 2011 σε επίπεδο χώρας είναι της τάξης του 1,07% σε σχέση με το 2001 ενώ αντίστοιχα αυτή της Περιφέρειας παρουσιάζει επίσης μείωση της τάξης του 1,71%.
2. Μείωση του αριθμού των δημοτών κατά 9,6% και κατακόρυφη αύξηση των ετεροδημοτών κατά 460,5%.
3. Αύξηση του πληθυσμού των μεταναστών κατά 16%. Η υψηλή αυτή αύξηση των αλλοδαπών είναι ένα φαινόμενο που παρατηρείται στο σύνολο της Χώρας την τελευταία δεκαετία. Χαμηλότερο ποσοστό αύξησης παρατηρείται στην Περιφέρεια με ποσοστό 9,69% και ελαφρά μεγαλύτερο στο σύνολο της Χώρας με ποσοστό 19,7%.

Γ.1.3 Βασικά Στοιχεία Οικονομικών Μεταναστών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011 οι νόμιμοι υπήκοοι τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου είναι 3.580 άτομα. Σε σχέση με τον αντίστοιχο αριθμό τους το 2001 ο οποίος ανερχόταν σε 3.086 άτομα παρατηρείται μια σημαντική αύξηση της τάξης του 16%.

Σχετικά με το φύλο των αλλοδαπών το 50,3% ανήκει στον ανδρικό πληθυσμό (1.803 άτομα) ενώ το 43,24% στο γυναικείο με 1.548 άτομα. Για το υπόλοιπο 6,46% δεν έχει ακόμα καταγραφεί το φύλο του. (Διάγραμμα Γ.7).

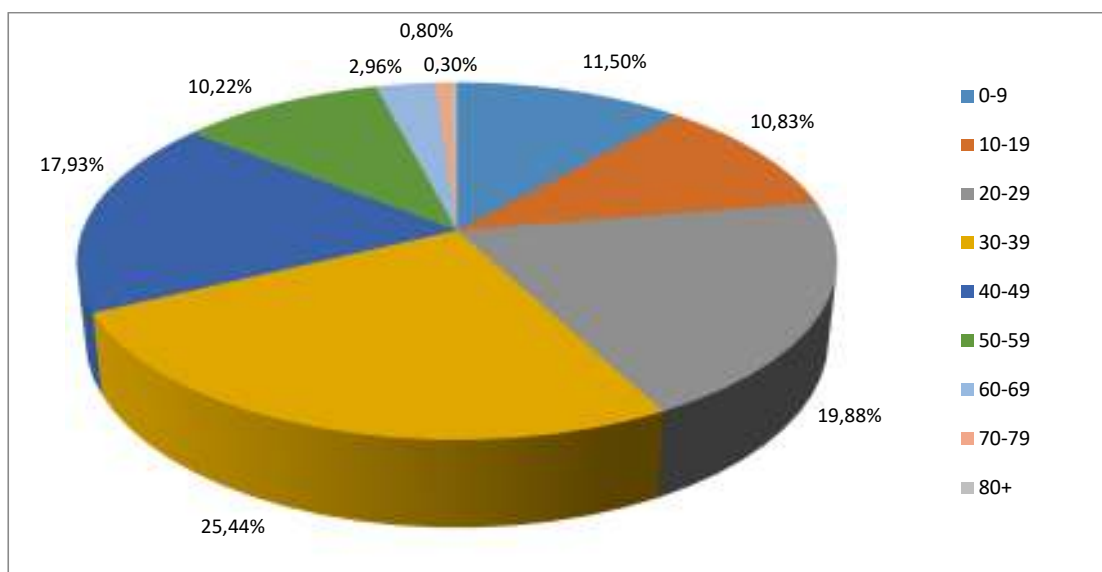
Διάγραμμα Γ.7: Ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού αλλοδαπών ανά φύλο

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2011)

Σύμφωνα με την επεξεργασία των διαθεσίμων στοιχείων της τελευταίας απογραφής η σύνθεση του πληθυσμού των υπηκόων τρίτων Χωρών που διαμένουν νόμιμα στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου ανά ομάδες ηλικιών διαμορφώνεται ως εξής: Η ηλικιακή ομάδα με τον μεγαλύτερο πληθυσμό είναι εκείνη των 30-39 ετών με 911 άτομα, ενώ ακολουθούν οι ομάδες 20-29, 40-49, με 712 και 642 άτομα αντίστοιχα. Η ηλικιακή ομάδα 0-9 αποτελείται από 412 άτομα και περίπου με τον ίδιο πληθυσμό ακολουθούν οι ηλικιακές ομάδες 10-19 και 50-59 με 388 και 366 άτομα αντίστοιχα. Τέλος με μικρότερο πληθυσμό εμφανίζονται οι ηλικιακές ομάδες άνω των 60 ετών όπου απαριθμούν συνολικά 149 άτομα. Στο παρακάτω Διάγραμμα Γ.8 απεικονίζεται η ποσοστιαία σύνθεση του πληθυσμού των αλλοδαπών ανά ομάδες ηλικιών.

Διάγραμμα Γ.8 Ποσοστιαία σύνθεση υπηκόων τρίτων ανά ομάδες ηλικιών

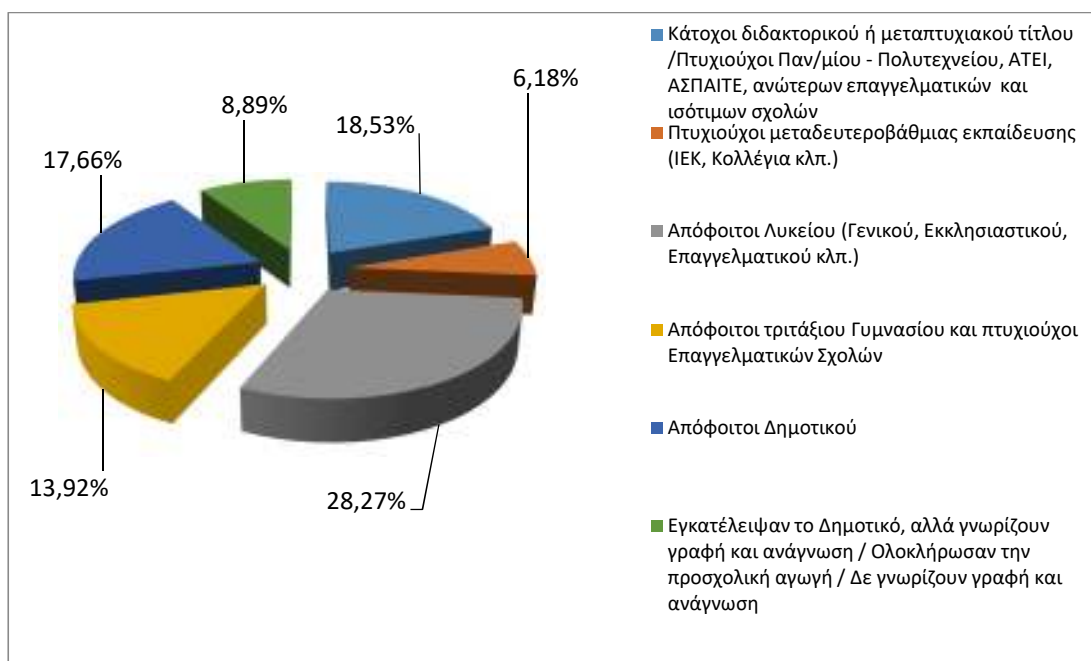
ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2011)

Γ.1.4 Εκπαιδευτικό Επίπεδο Πληθυσμού του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

Από την μελέτη των διαγραμμάτων Γ.9 και Γ.10 αναφορικά με το επίπεδο του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου, παρατηρούμε ότι οι απόφοιτοι Λυκείου και οι πτυχιούχοι Ανώτατης Εκπαίδευσης συνιστούν τον βασικό κορμό του πληθυσμού του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου με ποσοστό 28,27% και 18,53% αντίστοιχα. Σε απόλυτες τιμές, οι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης προσεγγίζουν τα 11.427 άτομα ενώ οι πτυχιούχοι ανώτατων σχολών τα 7.489 άτομα. Με πολύ μικρή διαφορά από τη δεύτερη κατηγορία βρίσκονται οι απόφοιτοι Δημοτικού με ποσοστό 17,66% ή 7.140 άτομα. Μικρότερα ποσοστά συναντάμε στις επιμέρους κατηγορίες, εκείνων που αποφοίτησαν το 3τάξιο Γυμνάσιο με ποσοστό 13,92% ή 5.626 άτομα και των ατόμων που εγκατέλειψαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση και εκείνων που δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση με ποσοστό 8,89% ή 3.593 άτομα. Τέλος, με μικρό ποσοστό 6,18% βρίσκεται η κατηγορία των ατόμων της μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που απαριθμεί σε 2.498 άτομα.

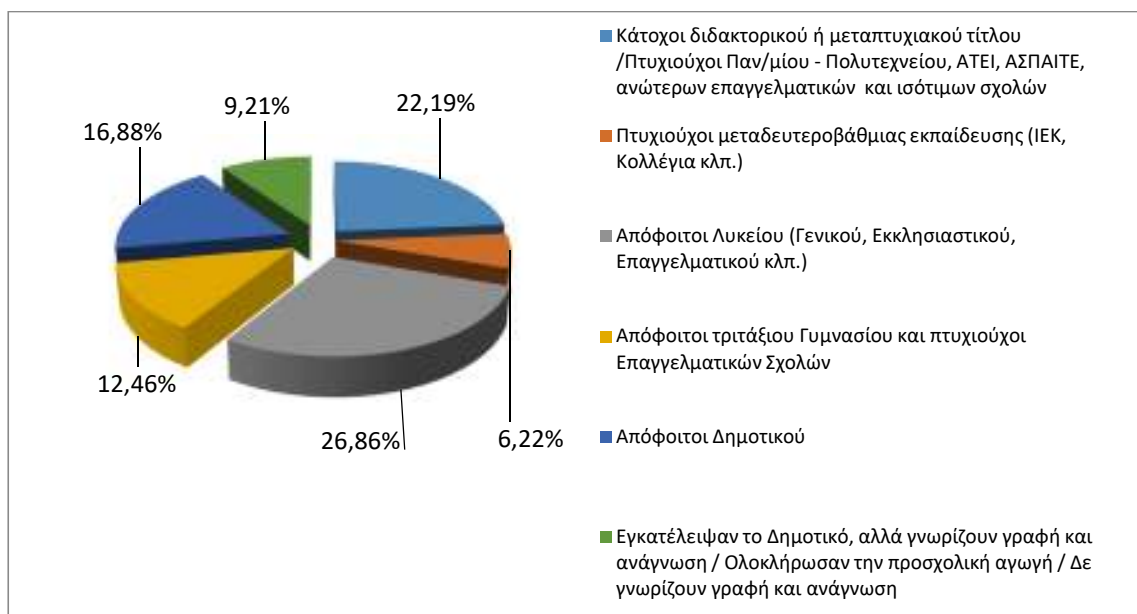
Η εικόνα αυτή δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες αποκλίσεις με τα αντίστοιχα ποσοστά της Περιφέρειας Αττικής. Η σύνθεση του πληθυσμού αναφορικά με το επίπεδο εκπαίδευσης απεικονίζεται στο Διάγραμμα Γ.10. Το μοναδικό που θα μπορούσε να σημειωθεί είναι ότι η Περιφέρεια υπερέχει κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες του Δήμου στην κατηγορία των αποφοίτων Ανωτάτων Σχολών γεγονός που προσδίδει μια ιδιαίτερη δυναμική αναφορικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο του πληθυσμού.

Διάγραμμα Γ.9: Εκπαιδευτικό επίπεδο μόνιμου πληθυσμού Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου έτους 2011

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2011)

Διάγραμμα Γ.10: Εκπαιδευτικό επίπεδο μόνιμου πληθυσμού Περιφέρειας Αττικής έτους 2011

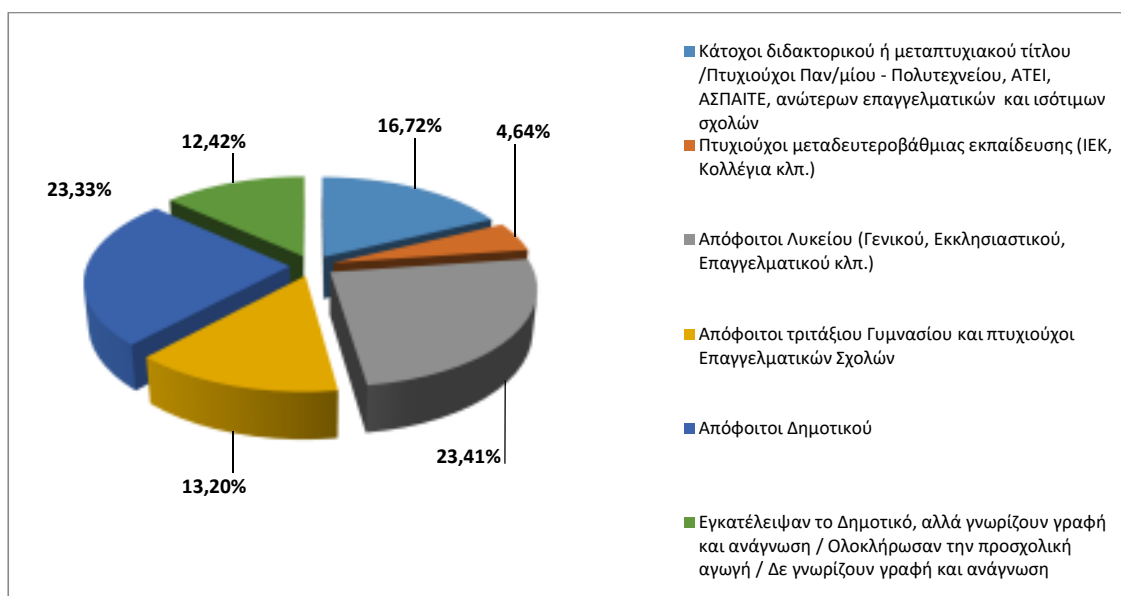

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2011)

Σε επίπεδο Χώρας τα στοιχεία παρουσιάζουν σημαντικές διαφοροποιήσεις συγκριτικά με τον Δήμο και την Περιφέρεια (βλ. Διάγραμμα Γ.11). Ο βασικός κορμός της Χώρας συγκροτείται και εδώ από τους απόφοιτους Λυκείου σε χαμηλότερο

ποσοστό βέβαια, 23,41%, σε σχέση με την Περιφέρεια και τον Δήμο. Η Χώρα επίσης εμφανίζει υψηλά ποσοστά σε σχέση με τον Δήμο και την Περιφέρεια στις κατηγορίες των αποφοίτων Δημοτικού και εκείνων που εγκατέλειψαν το Δημοτικό με ποσοστά 23,33% και 12,42% αντίστοιχα. Ενδεικτικά, η απόκλιση για την κατηγορία των αποφοίτων Δημοτικού είναι στις 6 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με τον Δήμο και 7 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την Περιφέρεια. Η κατηγορία των ατόμων που αποφοίτησαν από ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα εμφανίζει το χαμηλότερο ποσοστό 16,72% σε σχέση με τον Δήμο (18,53%) και την Περιφέρεια (22,19%) ενώ για τις υπόλοιπες κατηγορίες που υπολείπονται τα ποσοστά δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερες αποκλίσεις.

Διάγραμμα Γ.11: Εκπαιδευτικό επίπεδο μόνιμου πληθυσμού Χώρας έτους 2011

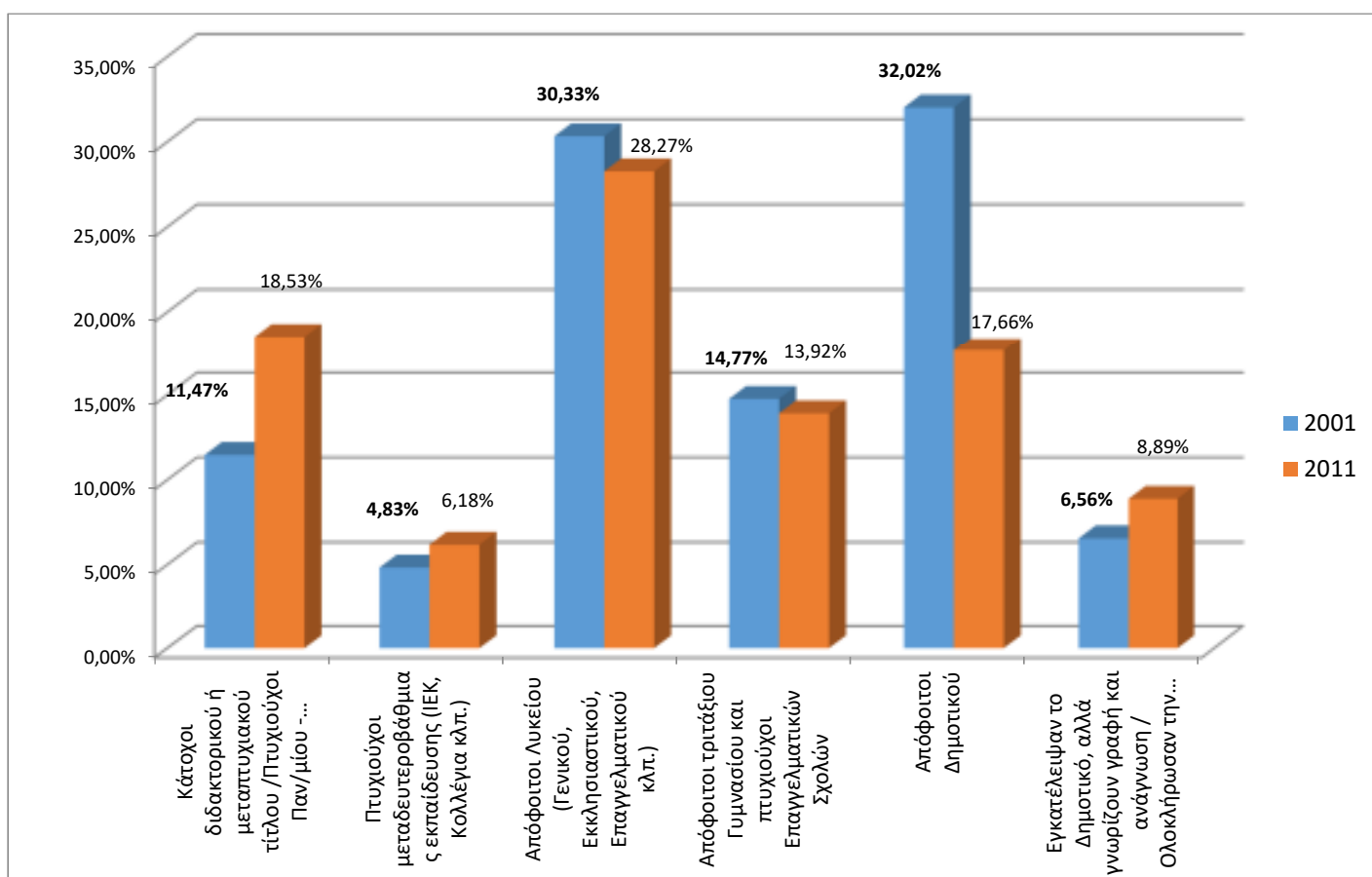
ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2011)

Εξετάζοντας το Διάγραμμα Γ.12 το οποίο περιγράφει την σύνθεση του μόνιμου πληθυσμού αναφορικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου την τελευταία δεκαετία, παρατηρείται μια σημαντική αύξηση της τάξης των 7 ποσοστιαίων μονάδων στους πτυχιούχους ανωτέρων σχολών. Ακολουθεί η κατηγορία των πτυχιούχων της μεταδευτεροβάθμιας με αύξηση σχεδόν 2 ποσοστιαίων μονάδων. Ταυτόχρονα παρατηρείται μια δραματική μείωση της τάξης περίπου των 15 ποσοστιαίων μονάδων στην κατηγορία των αποφοίτων Δημοτικού και μείωση περίπου 2 μονάδων για την κατηγορία των αποφοίτων Λυκείου. Μικρότερη μείωση εξίσου παρατηρείται για την κατηγορία των αποφοίτων τριτάξιου Γυμνασίου. Τέλος, η αύξηση που σημειώνεται στην κατηγορία όσων εγκατέλειψαν το Δημοτικό και όσων δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση είναι

πλασματική διότι στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται και τα άτομα προσχολικής ηλικίας.

Αξιολογώντας τις μεταβολές αυτές που πραγματοποιούνται, είναι εμφανής η τάση βελτίωσης του εκπαιδευτικού επιπέδου του πληθυσμού του Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου. Η βελτίωση λοιπόν του επιπέδου των κύριων ικανοτήτων και δεξιοτήτων, ενδυναμώνει την σχέση του τοπικού πληθυσμού με την αγορά εργασίας και τη συμβολή τους σε μια κοινωνία με συνοχή και ανάπτυξη.

Διάγραμμα Γ.12: Ποσοστιαία σύνθεση μόνιμου πληθυσμού Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου ανά εκπαιδευτικό επίπεδο (2001-2011)

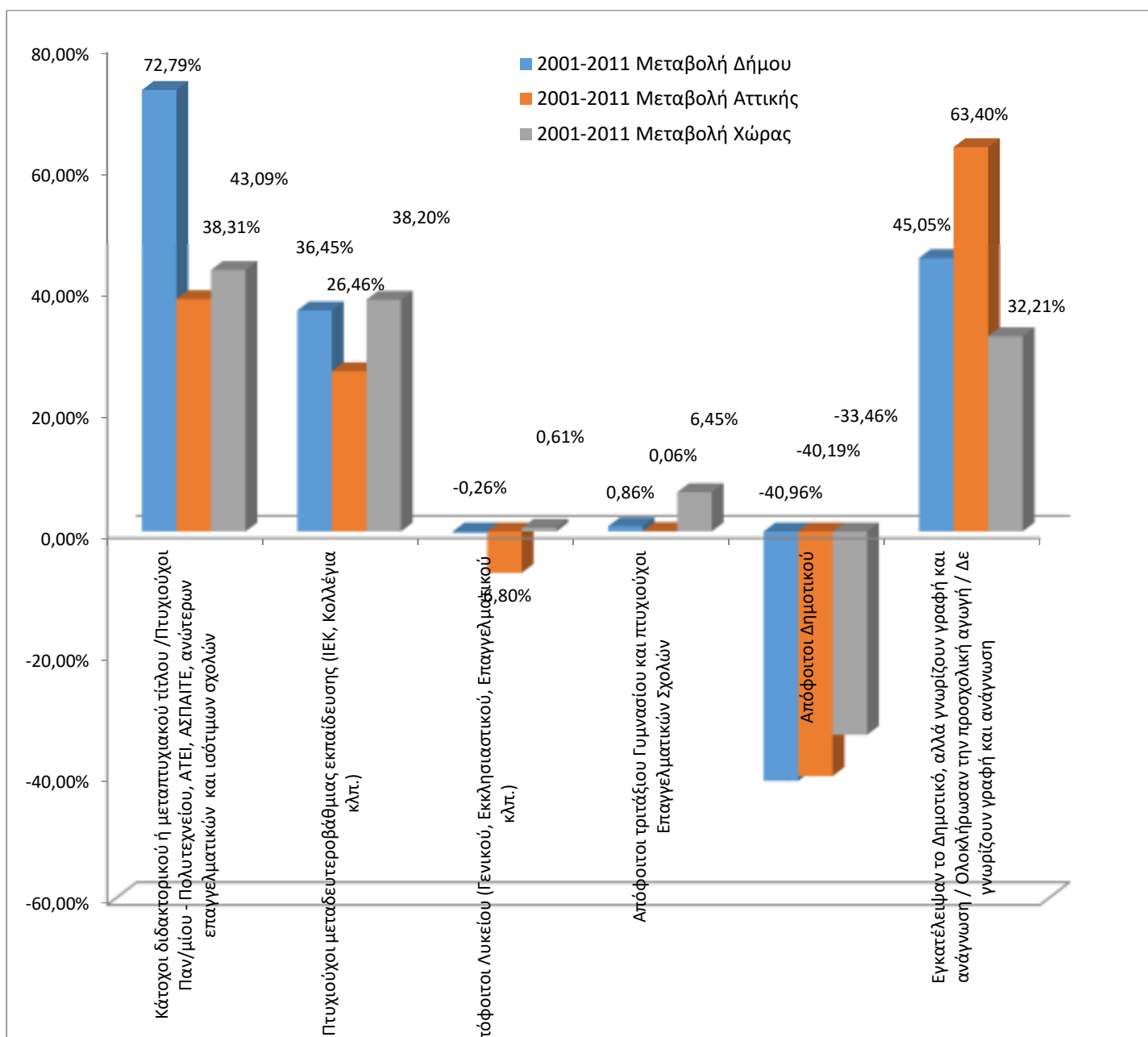

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2011)

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί (Διάγραμμα Γ.13) και απεικονίζεται η μεταβολή του εκπαιδευτικού επιπέδου την δεκαετία 2001-2011 και στα 3 χωρικά επίπεδα, γίνεται αντιληπτό ότι ο ρυθμός βελτίωσης του εκπαιδευτικού επιπέδου του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου όχι μόνο ακολουθεί αυτό της Περιφέρειας και της Χώρας αλλά το ποσοστό αύξησης (72,79%) είναι συγκριτικά διπλάσιο των υπολοίπων. Επίσης, ο Δήμος εμφανίζει και το μεγαλύτερο ποσοστό μείωσης –

40,96% στην κατηγορία των αποφοίτων Δημοτικών. Συνολικά διαπιστώνεται, όχι μόνο σε επίπεδο Δήμου, μια ισχυρή ενδυνάμωση στην συμμετοχή του πληθυσμού σε όλα τα υψηλότερα εκπαιδευτικά επίπεδα.

Διάγραμμα Γ.13: Μεταβολή του εκπαιδευτικού επιπέδου του Πληθυσμού του Δήμου, της Περιφέρειας και της Χώρας την δεκαετία 2001-2011

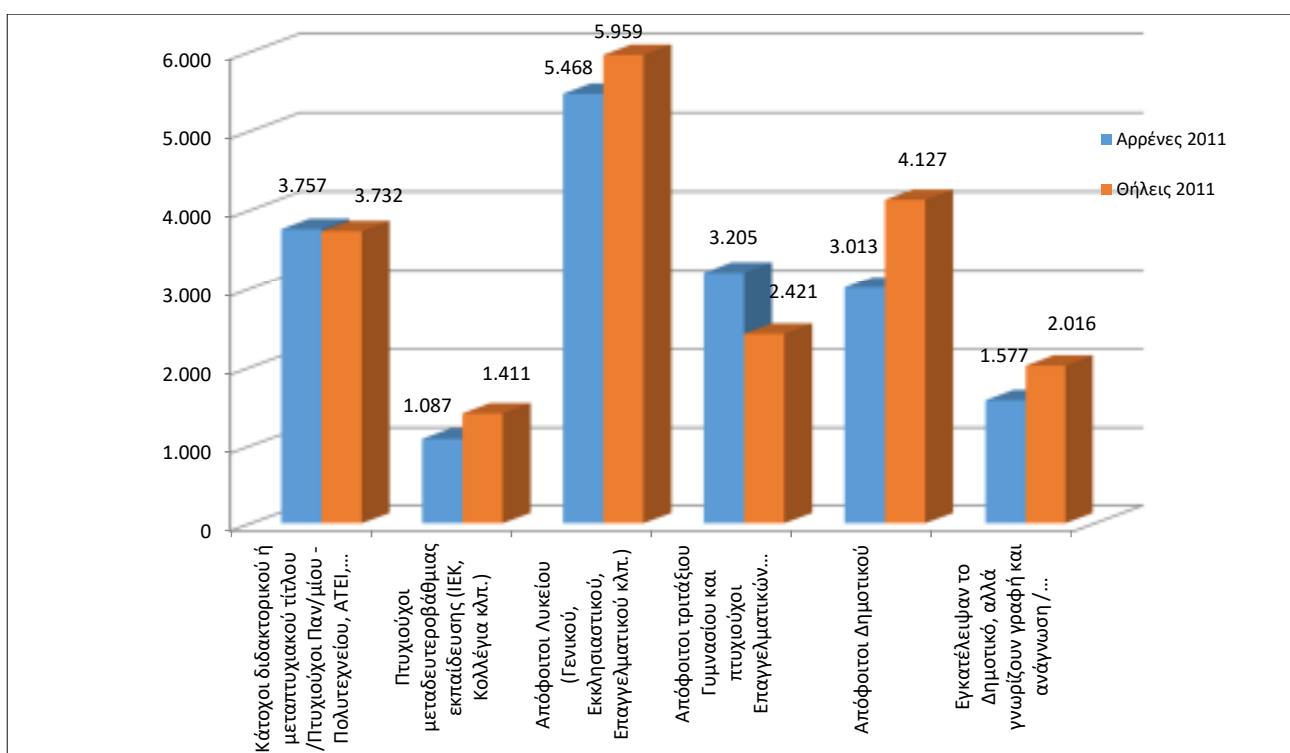
ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001-2011)

Στα διαγράμματα που ακολουθούν εξετάζεται το εκπαιδευτικό επίπεδο του πληθυσμού του Δήμου Μοσχάτου-ταύρου αναφορικά με το φύλο και αναλύεται η σχέση του με εκείνο της Περιφέρειας Αττικής αλλά και του συνόλου της Χώρας.

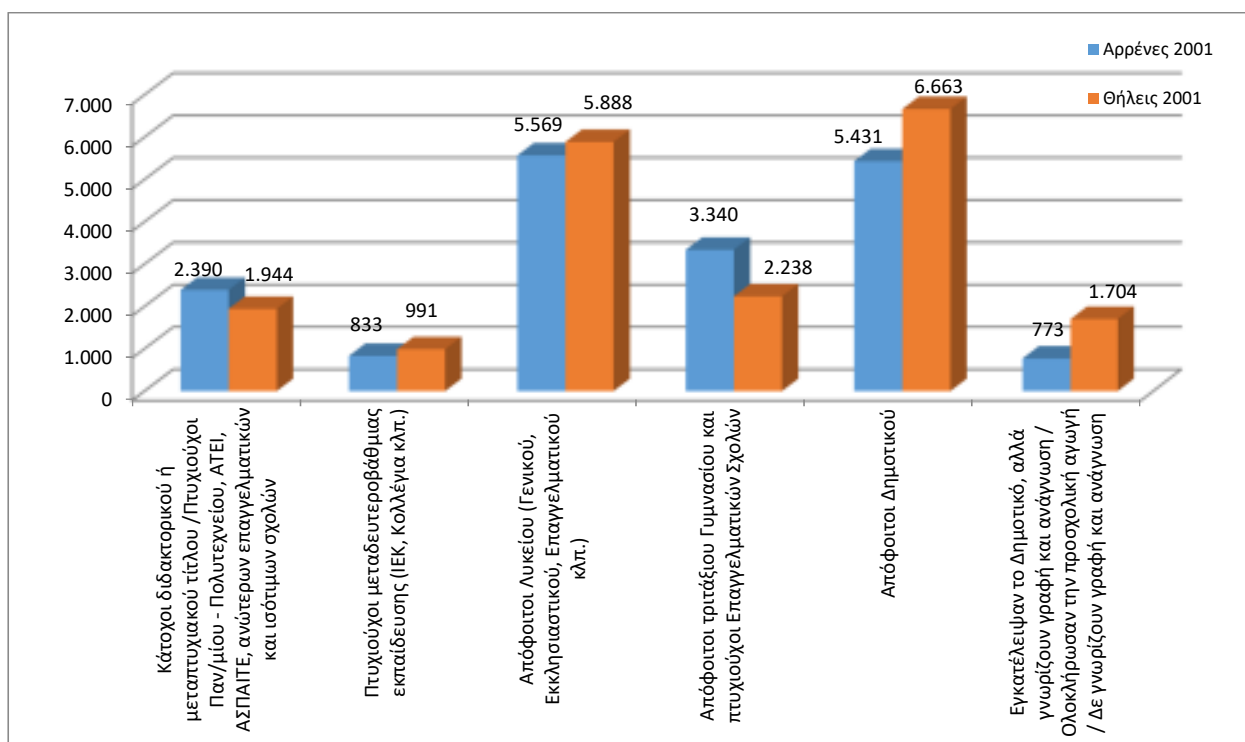
Παρατηρώντας το Διάγραμμα Γ.14 είναι φανερό ότι από τη ραγδαία αύξηση του εκπαιδευτικού επιπέδου του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου, το γυναικείο φύλο επωφελείται περισσότερο, όπου πλέον στην κατηγορία των πτυχιούχων ανωτέρων σχολών ο αριθμός ανδρών-γυναικών σχεδόν εξομοιώνεται. Ειδικότερα, στην κατηγορία των πτυχιούχων της μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης το γυναικείο φύλο εμφανίζει σημαντικό πλεονέκτημα σε σχέση με το αντρικό φύλο. Ένα επιπρόσθετο στοιχείο που επιβεβαιώνει την βελτίωση του εκπαιδευτικού επιπέδου του γυναικείου φύλου είναι η μείωση του αριθμού των αποφοίτων Δημοτικού, όπου το 2001 οι γυναίκες σε απόλυτες τιμές μειώθηκαν από τα 6663 άτομα, σε 4.127 άτομα το 2011. (βλ. και Διάγραμμα Γ.15)

Διάγραμμα Γ.14: Εκπαιδευτικό επίπεδο πληθυσμού ανά φύλο στο Δήμο το 2011

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001-2011)

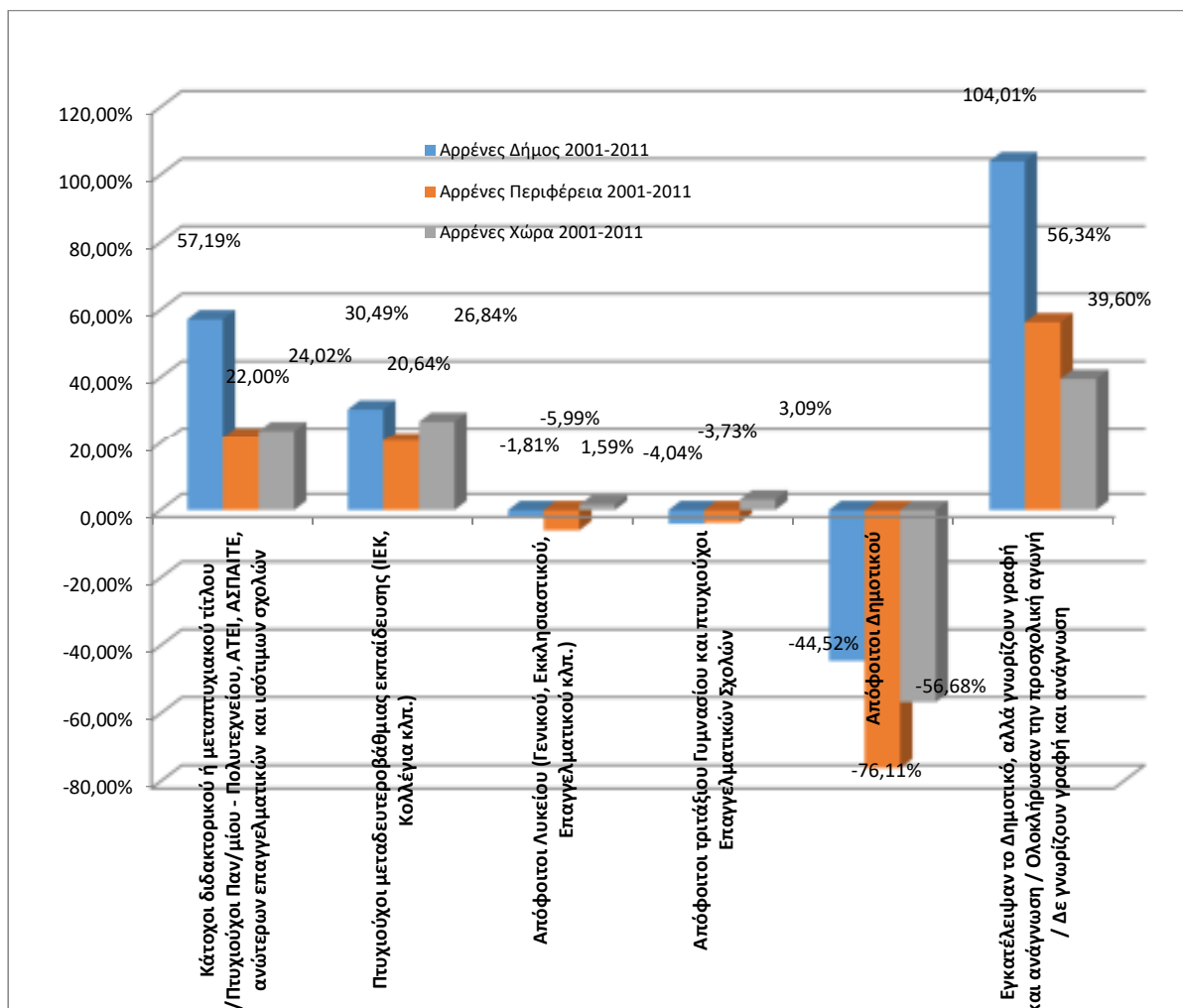
Διάγραμμα Γ.15 Εκπαιδευτικό επίπεδο πληθυσμού ανά φύλο στο Δήμο το 2001

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001-2011)

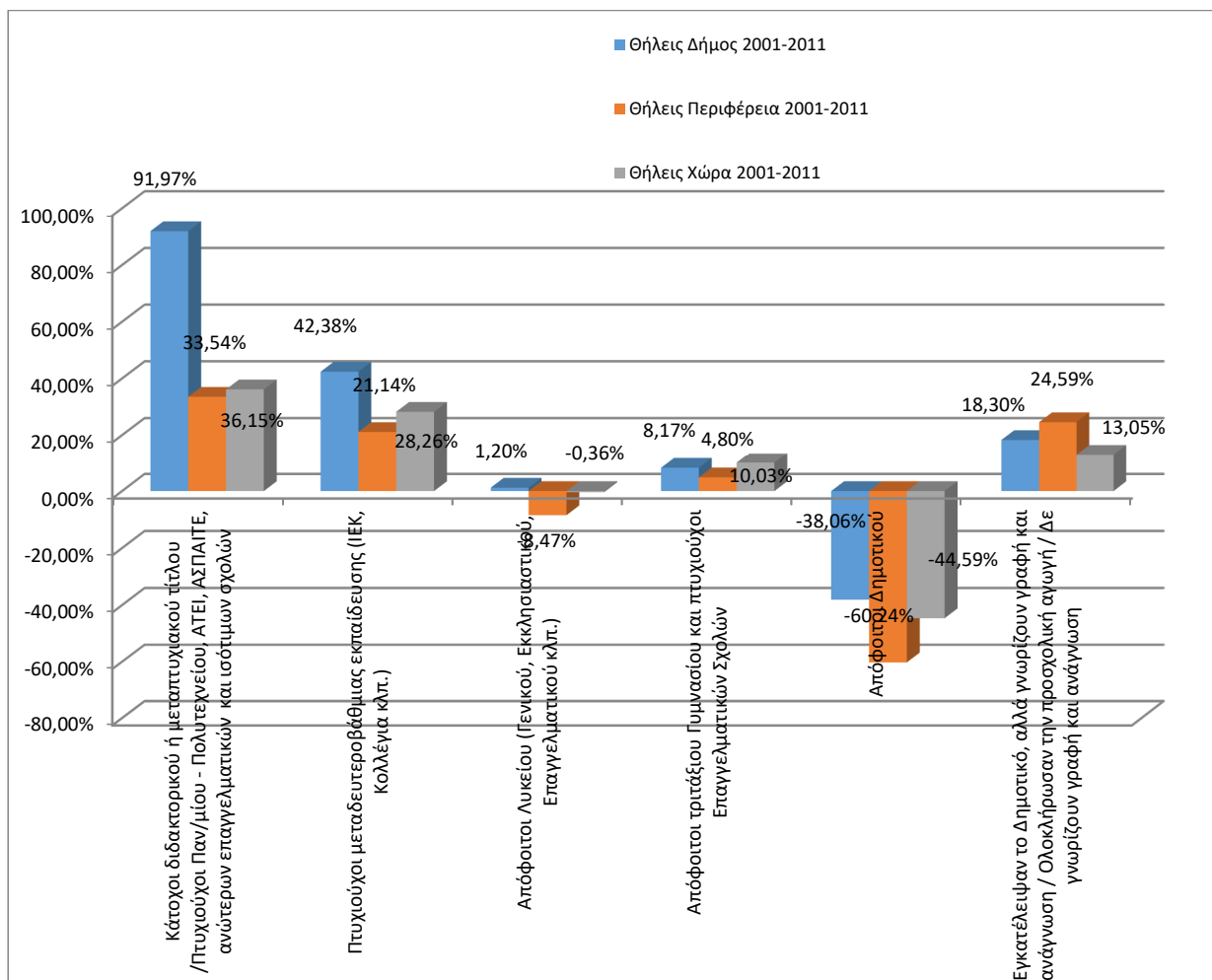
Στα Διαγράμματα που ακολουθούν (Διαγράμματα Γ.16 και Γ.17) παρατηρείται ένα ισχυρό προβάδισμα των γυναικών σε σχέση με τους άντρες αναφορικά με την βελτίωση του εκπαιδευτικού επιπέδου τους. Ιδιαίτερης σημασίας παρουσιάζει η αύξηση των γυναικών πτυχιούχων ανωτέρων σχολών με ποσοστό που αγγίζει σχεδόν το 92%. Συγκριτικά με την Περιφέρεια Αττικής και την Χώρα, ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου παρουσιάζει τα μεγαλύτερα ποσοστά αύξησης στην κατηγορία των πτυχιούχων ανωτέρων σχολών. Εν αντιθέσει, στην κατηγορία των αποφοίτων Δημοτικού παρουσιάζει και για τα δύο φύλα το χαμηλότερο ποσοστό μείωσης σε σχέση με την Περιφέρεια και την χώρα με ποσοστό -44,52% για τους άνδρες και -38,06% για τις γυναίκες. Μεγάλη αύξηση παρατηρείται για το ανδρικό φύλο στην κατηγορία των όσων εγκατέλειψαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν ή δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση με ποσοστό 104,1%. Βέβαια, αυτή η ραγδαία αύξηση εάν και μετριάζεται από το γεγονός ότι σε αυτήν την κατηγορία συγκαταλέγονται και τα άτομα της προσχολικής ηλικίας, παρόλο αυτά εξακολουθεί να είναι μεγάλη.

Διάγραμμα Γ.16 Ποσοστιαία μεταβολή πληθυσμού ανά φύλο (Άρρενες) και κατηγορία εκπαίδευσης στο Δήμο, Περιφέρεια Αττικής και Χώρα

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001-2011)

Διάγραμμα Γ.17 Ποσοστιαία μεταβολή πληθυσμού ανά φύλο (Θήλεις) και κατηγορία εκπαίδευσης στο Δήμο, Περιφέρεια Αττικής και Χώρα

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή 2001-2011)

Δ. ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΜΟΣΧΑΤΟΥ-ΤΑΥΡΟΥ

Στο παρών τμήμα της έκθεσης επιχειρείται μια πρώτη προσπάθεια ανάλυσης των απογραφικών στοιχείων των ετών 2001 και 2011 αναφορικά με τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό στο σύνολο του Δήμου κατά κλάδο απασχόλησης, και κατά φύλο καθώς και οι όποιες μεταβολές των αντίστοιχων δεικτών των αντίστοιχων ετών αναφοράς. Στην συνέχεια, επιδιώκεται η ανάλυση του δείκτη ανεργίας, ενός πολύ σημαντικού δείκτη που αναδεικνύει γενικότερα τις τάσεις της τοπικής οικονομίας. Συγκεκριμένα καταγράφεται το συνολικό ποσοστό ανεργίας και η μεταβολή του τα έτη 2011-2011. Ειδική έμφαση δίνεται σε συγκεκριμένα είδη ανεργίας ανάλογα με τα κοινωνικά, δημογραφικά και ηλικιακά χαρακτηριστικά επιδιώκοντας τον εντοπισμό ομάδων του τοπικού πληθυσμού που βιώνουν τα μεγαλύτερα προβλήματα εισόδου στον χώρο της απασχόλησης. Στο παρών τμήμα της ανάλυσης δεν θα επιχειρηθεί να γίνει ειδική ανάλυση σχετικά με την κυκλική και δομική ανεργία, παρόλο αυτά όμως εξηγούνται μέσα από την παράθεση ορισμένων στοιχείων που θα ακολουθήσουν.

Είναι αναγκαίο να τονιστεί ότι λόγω της σημαντικής διαφοροποίησης και της ραγδαίας επιδείνωσης που καταγράφεται για τον δείκτη ανεργίας την τελευταία τετραετία 2011-2015 μόνο το επικαιροποιημένο υλικό σε ευρύτερα χωρικά επίπεδα θα προσδώσει μια ακριβή εικόνα της υπάρχουσας κατάστασης σε τοπικό επίπεδο με δεδομένες τις αντίστοιχες αναγωγές και επισφάλειες που προκύπτουν.

Παράλληλα επιχειρείται η καταγραφή του δυναμικού των επιχειρήσεων που λειτουργούν στα όρια του Δήμου, αναλύεται σε βασικές γραμμές η μορφή τους και ο κλάδος δραστηριοποίησης τους και περιγράφεται η μεταβολή των παραπάνω χαρακτηριστικών της επιχειρηματικότητας για τα απογραφικά έτη 2001-2011. Τέλος, αξιολογούνται οι τάσεις και οι δυνατότητες της τοπικής οικονομίας μέσα στο ευρύτερο οικονομικό και επιχειρηματικό πλαίσιο και με δεδομένη την οικονομική κρίση των τελευταίων ετών.

Δ.1 Η εξέλιξη και τα χαρακτηριστικά του Δείκτη Δραστηριότητας⁶ του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου (Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός (Ο.Ε.Π) του Δήμου ανέρχεται σε 19.394 άτομα δηλαδή το 47,9% του συνολικού μόνιμου πληθυσμού του. Το 2001, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός στο Μοσχάτο και στον Ταύρο ανέρχεται στα 18.008 άτομα ή στο 45,1% του μόνιμου

---

⁶ Η σχέση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου ως προς τον συνολικό πληθυσμό του, αποτελεί τον δείκτη δραστηριότητας η τιμή του οποίου ερμηνεύει το ποσοστό του πληθυσμού που διατίθεται να συμμετάσχει σε οικονομικές δραστηριότητες.

πληθυσμού τους παρουσιάζοντας μια μικρή αύξηση σχεδόν 2.5 ποσοστιαίων μονάδων σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο. Το ίδιο έτος, ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός⁷ είναι 18.224 άτομα δηλαδή το 45,7% ενώ το 2011 ανέρχεται σε 21.019 άτομα ήτοι το 52% του μόνιμου πληθυσμού, παρουσιάζοντας μια σημαντική αύξηση της τάξης περίπου των 7 ποσοστιαίων μονάδων σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο. (βλ. Διάγραμμα Δ.1 και Δ.2)

Διάγραμμα Δ.1: Οικονομικά ενεργός και μη οικονομικά ενεργός πληθυσμός 2001-2011 στον Δήμο σε απόλυτα μεγέθη

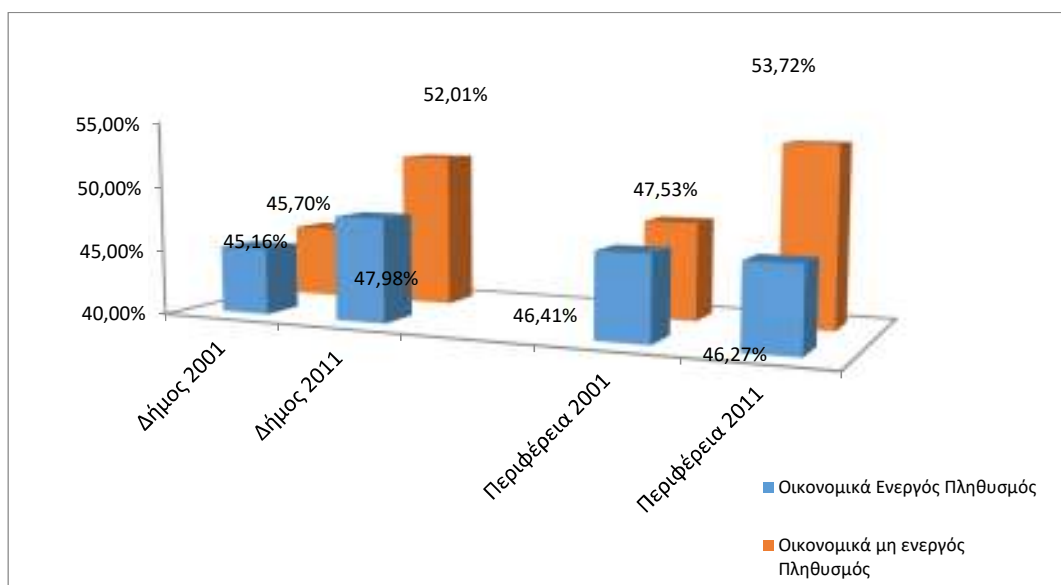

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2001- 2011)

Είναι φανερό από τα παραπάνω ότι ο οικονομικά μη ενεργός του Δήμου παρουσιάζει συγκριτικά μεγαλύτερη αύξηση έναντι του οικονομικά ενεργού πληθυσμού. Βασικό χαρακτηριστικό της απασχόλησης εξακολουθεί να αποτελεί το χαμηλό ποσοστό που αντιπροσωπεύει ο ΟΕΠ του Δήμου έναντι του μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού.

⁷ Οικονομικός με ενεργοί χαρακτηρίζονται σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ τα άτομα ηλικίας από 10-65 ετών και άνω που δήλωσαν κατά την ημέρα της απογραφής ότι δεν εργάζονται και ούτε ζητούσαν εργασία.

Διάγραμμα Δ.2 Μεταβολή του Οικονομικά ενεργού και μη ενεργού πληθυσμού ως συμμετοχή στον πληθυσμό της Περιφέρειας και του Δήμου την δεκαετία 2001-2011

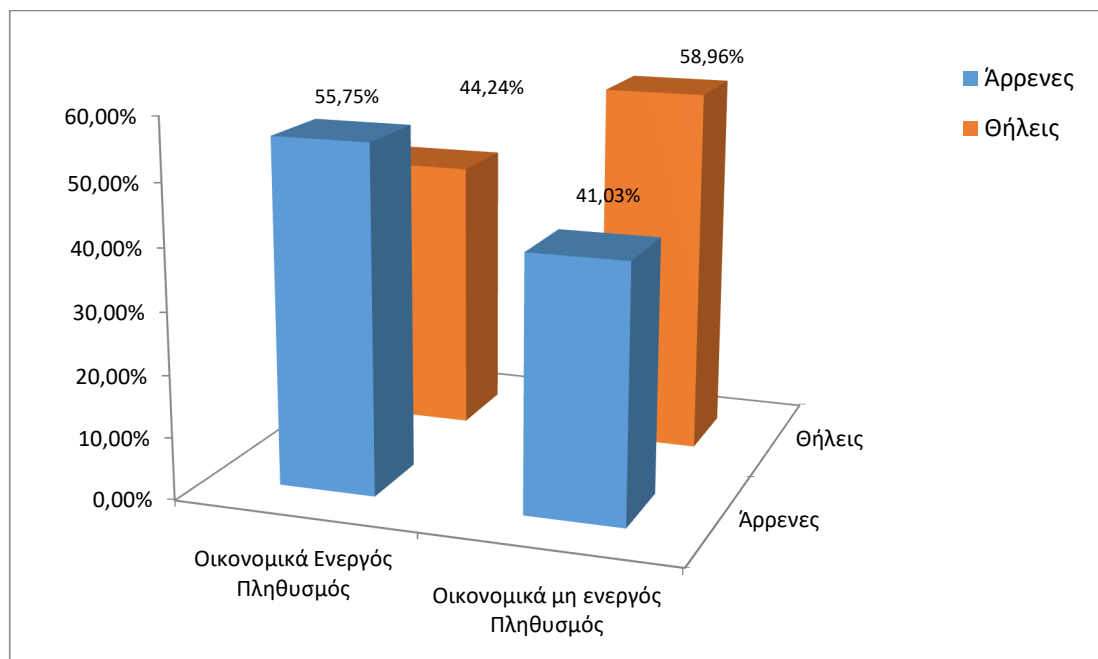

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2001- 2011)

Στο Διάγραμμα Δ.2 είναι εμφανής η έντονη αύξηση του μεγέθους του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού τόσο στον Δήμο όσο και στην Περιφέρεια. Συγκεκριμένα, το ποσοστό του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού στο σύνολο του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου την δεκαετία 2001-2011 αυξήθηκε από το 45,7% στο 52,01%, ενώ σχεδόν τα ίδια μεγέθη αύξησης παρουσιάστηκαν και για τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό σε επίπεδο Περιφέρειας με ποσοστό 47,53% το 2001 σε 53,72% το 2011. Ωστόσο, θετικό είναι το στοιχείο της έστω και οριακής αύξησης του ποσοστού του οικονομικά ενεργού πληθυσμού για τον Δήμο, όταν σε επίπεδο Περιφέρειας παρουσιάζεται τάση μείωσης από το 46,41% το 2001 στο 46,27% το 2011.

Η περαιτέρω ανάλυση της κατά φύλο σύνθεσης του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου για το έτος 2011 αναδεικνύει το προβάδισμα του ανδρικού φύλου στην σύνθεση του ΟΕΠ. Όπως απεικονίζεται και στο Διάγραμμα Δ.3 ο ανδρικός πληθυσμός με ποσοστό 55,75% εξακολουθεί να αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό του ΟΕΠ του Δήμου ενώ ο γυναικείος πληθυσμός υπολείπεται σε ποσοστό 44,24%. Αντιθέτως, στο σύνολο του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού οι γυναίκες καταλαμβάνουν την μεγαλύτερη συμμετοχή με ποσοστό 58,96% έναντι 41,03% του ανδρικού πληθυσμού.

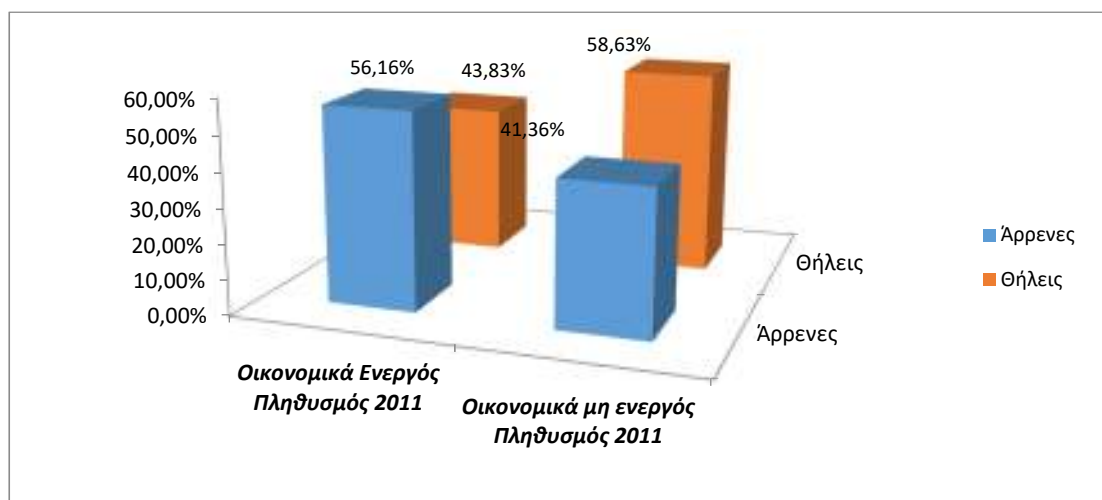
Διάγραμμα Δ.3: Ποσοστό του οικονομικά ενεργού και μη ενεργού πληθυσμού ανά φύλο στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου για το έτος 2011

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2011)

Τα αντίστοιχα ποσοστά δεν διαφοροποιούνται ιδιαίτερα και στο επίπεδο της Περιφέρειας Αττικής, όπου για το έτος 2011, όπως απεικονίζεται και στο Διάγραμμα Δ.4, ο ανδρικός πληθυσμός με ποσοστό 56,16% εξακολουθεί να αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό του ΟΕΠ ενώ ο γυναικείος πληθυσμός υπολείπεται σε ποσοστό 43,83%. Αντιθέτως, στο σύνολο του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού οι γυναίκες καταλαμβάνουν την μεγαλύτερη συμμετοχή με ποσοστό 58,36% έναντι 41,36% του ανδρικού πληθυσμού.

Διάγραμμα Δ.4 Ποσοστό του οικονομικά ενεργού και μη ενεργού πληθυσμού ανά φύλο στην Περιφέρεια Αττικής

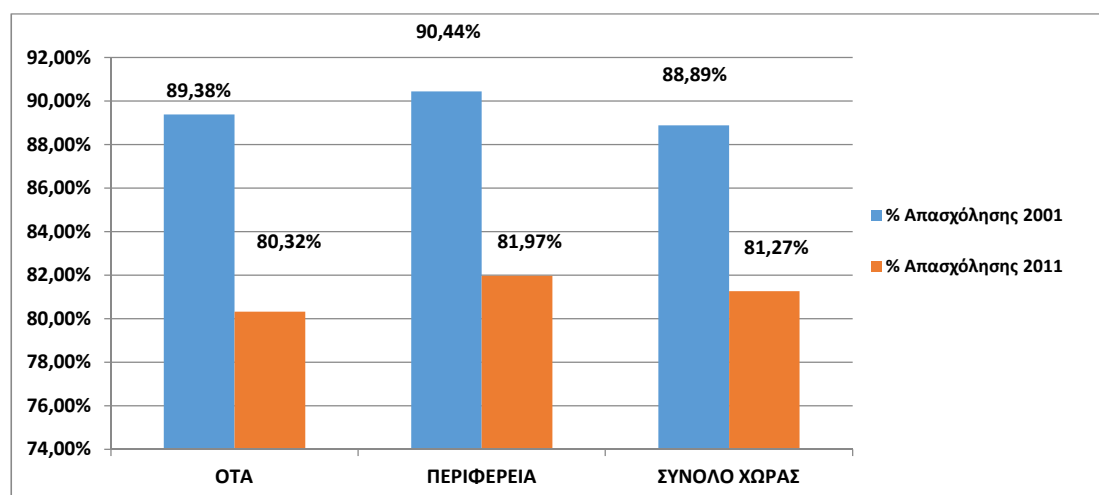
ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2011)

Δ.2 Η εξέλιξη και τα χαρακτηριστικά της Απασχόλησης στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου.

Το σύνολο των απασχολούμενων σε απόλυτους αριθμούς στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου ανέρχεται το 2001 σε 16.097 άτομα ενώ το 2011 σε 15.579 άτομα. Ωστόσο, η απόλυτη αυτή αριθμητική μείωση είναι μικρής έντασης σε σχέση με την μεταβολή του συνόλου των απασχολούμενων ως ποσοστό του ΟΕΠ στην εξεταζόμενη περίοδο. Συγκεκριμένα, η μεταβολή αυτή είναι αρνητική της τάξης των 9 ποσοστιαίων μονάδων. Όμοιου μεγέθους αρνητική τάση παρουσιάζει και η μεταβολή της απασχόλησης τόσο στην Περιφέρεια Αττικής όσο και στο σύνολο της Χώρας. (Διάγραμμα Δ.5).

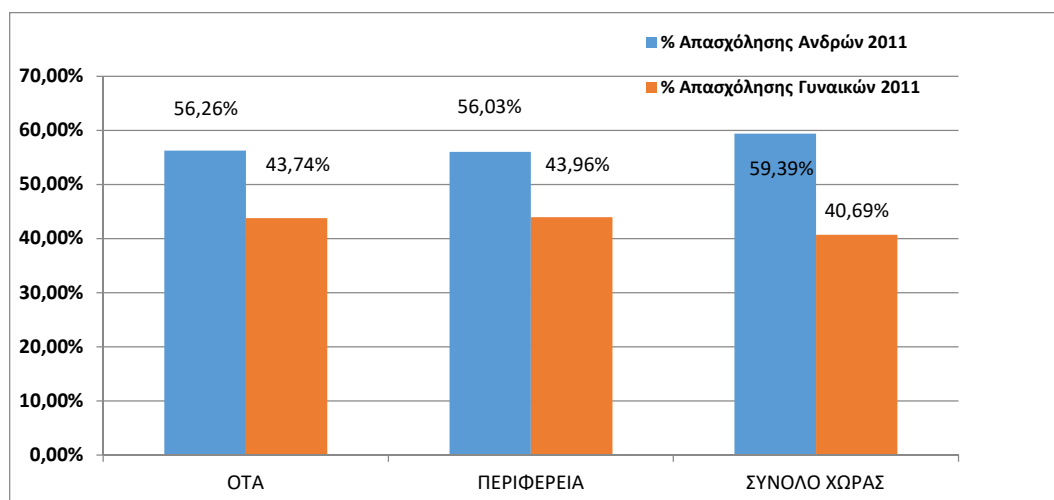
Διάγραμμα Δ.5: % Απασχόλησης στο σύνολο του ΟΕΠ στο Δήμο, Περιφέρεια Αττικής και Σύνολο Χώρας 2001-2011

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2001-2011)

Αναφορικά με την απασχόληση και την δομή της ανά φύλο μπορούμε να παρατηρήσουμε τα εξής: Σε σύνολο 15.579 απασχολούμενων η συμμετοχή των ανδρών στην απασχόληση υπερτερεί σε σχέση με την συμμετοχή των γυναικών όπου σε απόλυτους αριθμούς εκφράζεται σε 8.766 άτομα για τους άνδρες και 6.813 άτομα για τις γυναίκες. Το ποσοστό συμμετοχής των ανδρών στο σύνολο των απασχολούμενων ανέρχεται στο ποσοστό του 56,26% ενώ το ποσοστό των γυναικών αγγίζει το 44%. (βλ. Διάγραμμα Δ.6). Αντίστοιχα, σε επίπεδο Περιφέρειας τα ποσοστά συμμετοχής των ανδρών και των γυναικών παρουσιάζονται όμοια με 56,03% για τους άνδρες και 43,96% για τις γυναίκες. Στο σύνολο της Χώρας η απόκλιση μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι ελαφρώς μεγαλύτερη με τον ανδρικό πληθυσμό να συμμετέχει στο σύνολο των απασχολούμενων με ποσοστό 59,39% και τον γυναικείο με ποσοστό 40,69%.

Διάγραμμα Δ.6: % συμμετοχής στην Απασχόληση ανά φύλο στο Δήμο Μοσχάτου - Ταύρου, Περιφέρεια Αττικής και Σύνολο Χώρας κατά το απογραφικό έτος 2011.

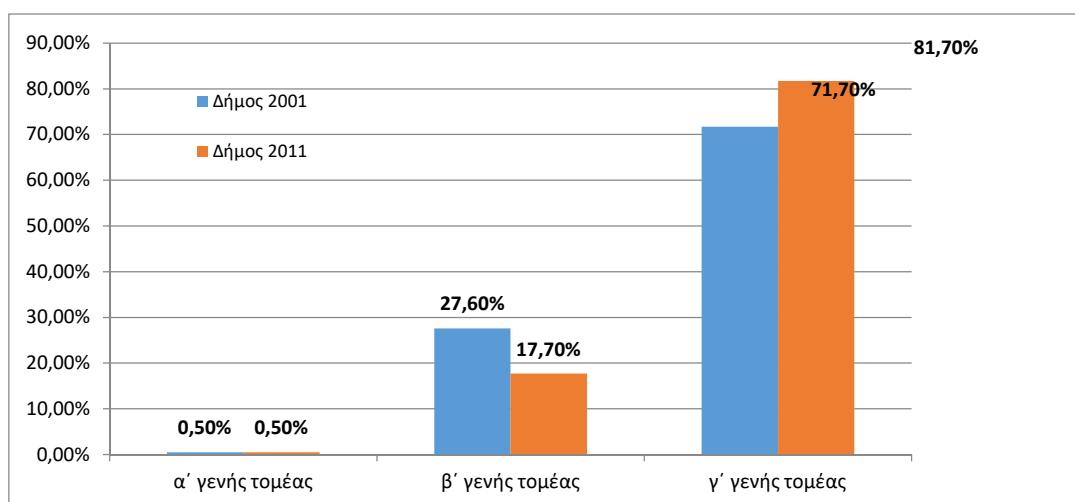

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2011)

Δ.3 Η διάρθρωση του ΟΕΠ κατά Τομέα και κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας.

Η παραγωγική διαδικασία σε κάθε χώρα αποτελείται από τρεις τομείς παραγωγής, τον πρωτογενή, τον δευτερογενή και το τριτογενή. Το κύριο χαρακτηριστικό της Χώρας μας είναι η διαρκώς αυξανόμενη μεγέθυνση του τριτογενή τομέα παραγωγής. Αυτό αντανακλάται όχι μόνο σε επίπεδο Περιφέρειας αλλά και σε επίπεδο Δήμου. Σύμφωνα λοιπόν με την δεδομένη εξέλιξη, η απασχόληση στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου συγκεντρώνεται πλέον στον τριτογενή τομέα παραγωγής ενώ ο δευτερογενής τομέας παρουσιάζει διαχρονικά συνεχιζόμενη μείωση. (Διάγραμμα Δ.7).

Διάγραμμα Δ.7 Ποσοστό της απασχόλησης ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας στο Δήμο.

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2001- 2011)

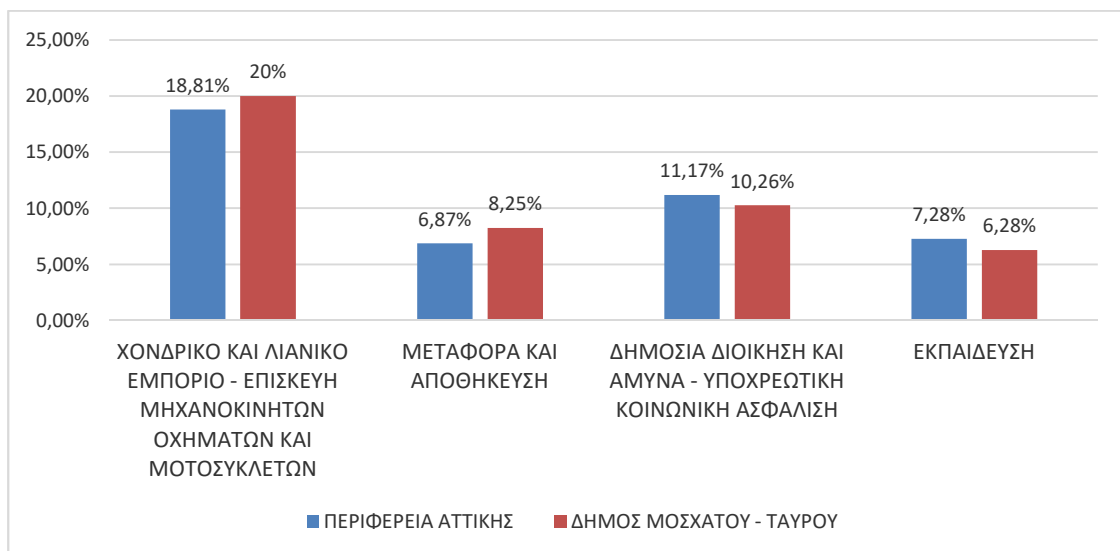
Το μεγαλύτερο μέρος του οικονομικά ενεργού Πληθυσμού το 2011 απασχολείται στους εξής βασικούς κλάδους:

1. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή οχημάτων και μοτοσυκλετών με ποσοστό 17,48% επί του συνόλου του ΟΕΠ
2. Γεωργία, Δασοκομία και Αλιεία με ποσοστό 9,98%
3. Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα-Υποχρεωτική Κοινωνική Ασφάλιση με ποσοστό 9,65%
4. Εκπαίδευση με ποσοστό 7,89%

ενώ στην κατηγορία των λοιπών κλάδων που δεν κατατάσσονται στους υφιστάμενους εμφανίζεται το μεγαλύτερο ποσοστό και είναι της τάξης του 26,07%.

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου και η Περιφέρεια Αττικής εμφανίζουν την μεγαλύτερη απασχόληση στον κλάδο του χονδρικού-λιανικού εμπορίου και στην επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών με ποσοστά 20% και 18,81% αντίστοιχα. Ακολουθεί ο κλάδος της Δημόσιας Διοίκησης και Άμυνας-Υποχρεωτικής Κοινωνικής Ασφάλισης με ποσοστά 11,17% και 10,26% αντίστοιχα. Στο κλάδο των μεταφορών και της αποθήκευσης ο Δήμος εμφανίζεται να έχει μικρό συγκριτικό πλεονέκτημα με ποσοστό 8,25% ενώ υπολείπεται στον κλάδο της εκπαίδευσης με ποσοστό 6,28%. (Διάγραμμα Δ.8).

Διάγραμμα Δ.7: Ποσοστό της απασχόλησης σε ορισμένους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας στο Δήμο και την Περιφέρεια Αττικής

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2011)

Στο παρακάτω πίνακα (Πίνακας Δ.1) εμφανίζεται η απασχόληση σε απόλυτες τιμές σε όλους τους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας σε επίπεδο Δήμου, Περιφέρειας Αττικής και Χώρας.

Πίνακας Δ.1 Απασχόληση σε απόλυτες ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας σε επίπεδο Δήμου, Περιφέρειας Αττικής και Χώρας

Περιγραφή τόπου μόνιμης διαμονής	Σύνολο	ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ									
		ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΛΙΒΕΙΑ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	3.727.633	372.209	254.081	651.739	192.871	291.589	102.192	359.779	294.359	236.831	971.983
ΑΤΤΙΚΗ	1.452.203	17.528	88.537	273.264	99.804	84.229	52.030	149.129	105.794	104.082	477.806
ΔΗΜΟΣ ΜΟΣΧΑΤΟΥ - ΤΑΥΡΟΥ	15.579	78	813	3.117	1.286	990	599	1.741	979	954	5.022

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2011)

Δ.4 Ο Δείκτης Ανεργίας και η εξέλιξη του στο Δήμο Μοσχάτου Ταύρου.

Στο παρών τμήμα της μελέτης επιδιώκεται η ανάλυση των τάσεων εξέλιξης της ανεργίας στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου και ευρύτερα στην Περιφέρεια Αττικής και στο σύνολο της Χώρας. Η μακρόχρονη διάρκεια της ανεργίας και η συνεχιζόμενη ποσοστιαία αύξηση της αποτελούν βασικό χαρακτηριστικό της συγκεκριμένης ανάλυσης. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι πλέον η ανεργία αποτελεί δομικό χαρακτηριστικό της Ελληνικής Οικονομίας και ίσως ενσωματώνει πολλά χαρακτηριστικά “κυκλικής ανεργίας” αφού κατά κύριο λόγο είναι αποτέλεσμα της επιβράδυνσης της ανάπτυξης σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, η οποία έχει ως επακόλουθο την αδυναμία απορρόφησης του εργατικού δυναμικού.

Το έτος 2001, στο σύνολο της Χώρας, οι άνεργοι αποτελούσαν το 11,10% του ΟΕΠ, ποσοστό που παρουσιάζει σταθερή αύξηση φτάνοντας στο 18,72% το 2011 και το 26,6% στο πρώτο τρίμηνο του έτους 2015 σύμφωνα με τα τριμηνιαία στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. (Διάγραμμα Δ.8)

Διάγραμμα Δ.8 Εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας 2001-2015 στο σύνολο της Χώρας.

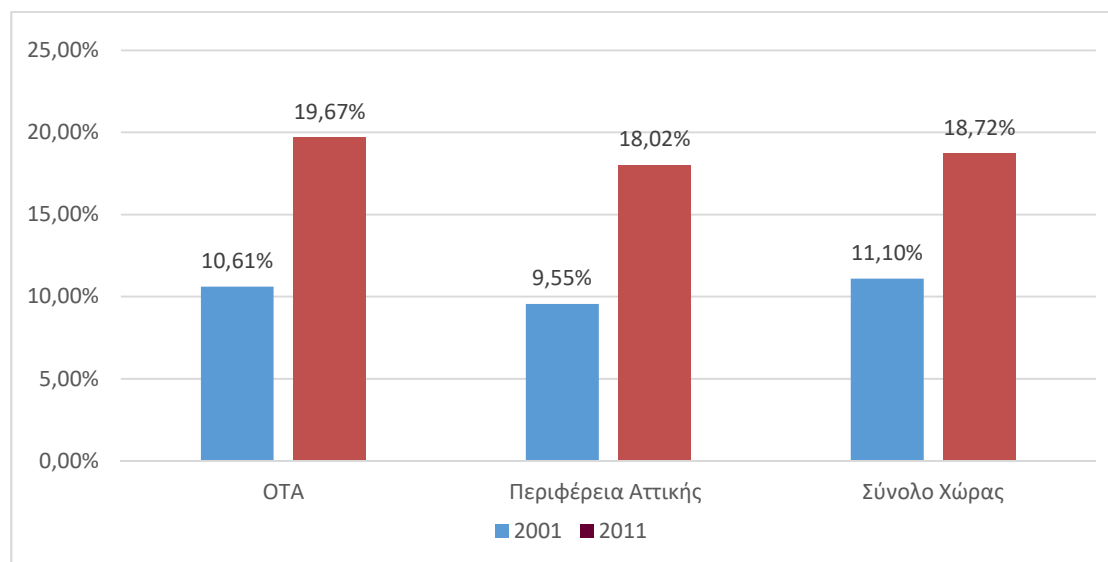

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2001-2011 και στοιχεία 2015)

Η συγκεκριμένη εξέλιξη της ανεργίας στο σύνολο της Χώρας επηρεάζει παράλληλά και την Περιφέρεια Αττικής και το Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου. Συγκεκριμένα, και στις δύο περιπτώσεις παρουσιάζεται αύξηση της ανεργίας. Βέβαια το ποσοστό της ανεργίας στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου παρουσιάζεται υψηλότερο και για τα δύο έτη (2001 και 2011) από το αντίστοιχο της Περιφέρειας. Ενδεικτικά, το 2001 το ποσοστό της ανεργίας στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου ανέρχεται στο 10,61% ενώ το 2011 στο 19,67%. Τα αντίστοιχα ποσοστά της Περιφέρειας είναι 9,55% για το 2001 και 18,02% για το 2011. Συμπερασματικά, τα

ποσοστά ανεργίας για το Δήμο είναι ελαφρώς υψηλότερα από αυτά της Περιφέρειας και της Χώρας στο σύνολο της.

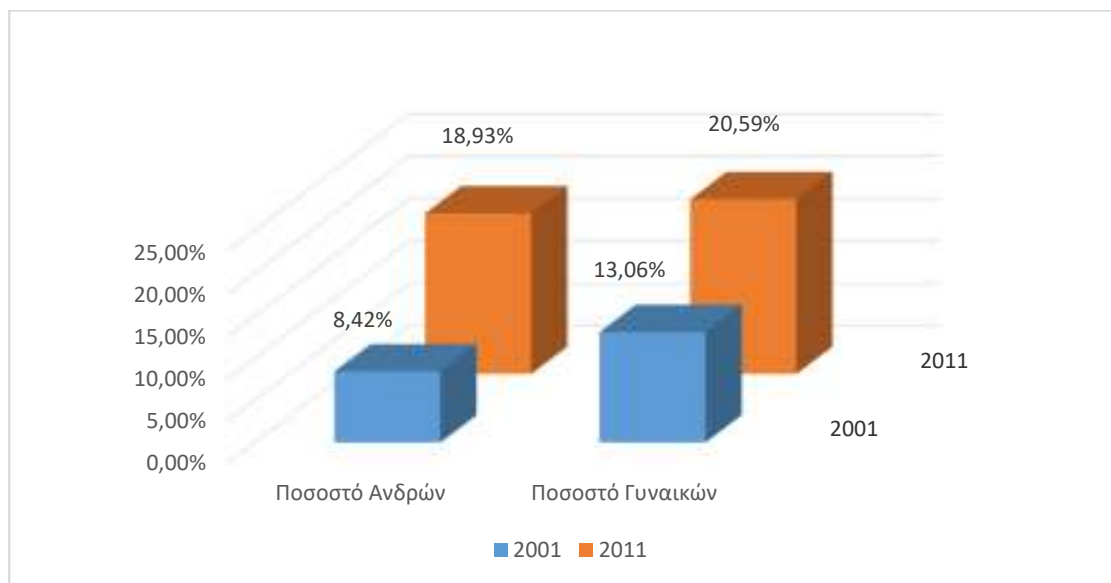
Διάγραμμα Δ.9: Εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας την περίοδο 2001-2011 σε Μοσχάτο-Ταύρο, Περιφέρεια και Σύνολο Χώρας

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2001-2011)

Ιδιαίτερη σημασία έχει η επιμέρους εξέταση των ποσοστών ανεργίας ανά κατηγορία φύλου. Το ποσοστό της ανεργίας των γυναικών είναι αρκετά υψηλότερο από το ποσοστό ανεργίας των ανδρών τόσο το έτος 2001 όσο και το 2011. Ειδικότερα το έτος 2001 το ποσοστό ανεργίας του γυναικείου πληθυσμού του Δήμου ήταν 13,06% έναντι 8,9% του ανδρικού. Διαχρονικά αυτή η απόκλιση μεταξύ των δύο ποσοστών μειώθηκε αισθητά, παρόλο αυτά το ποσοστό ανεργίας των γυναικών (20,59%) εξακολουθεί να υπερτερεί του ποσοστού των ανδρών, 18,93%. (Διάγραμμα Δ.10).

Διάγραμμα Δ.10: Ποσοστό ανεργίας κατά φύλο 2001-2011 στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου

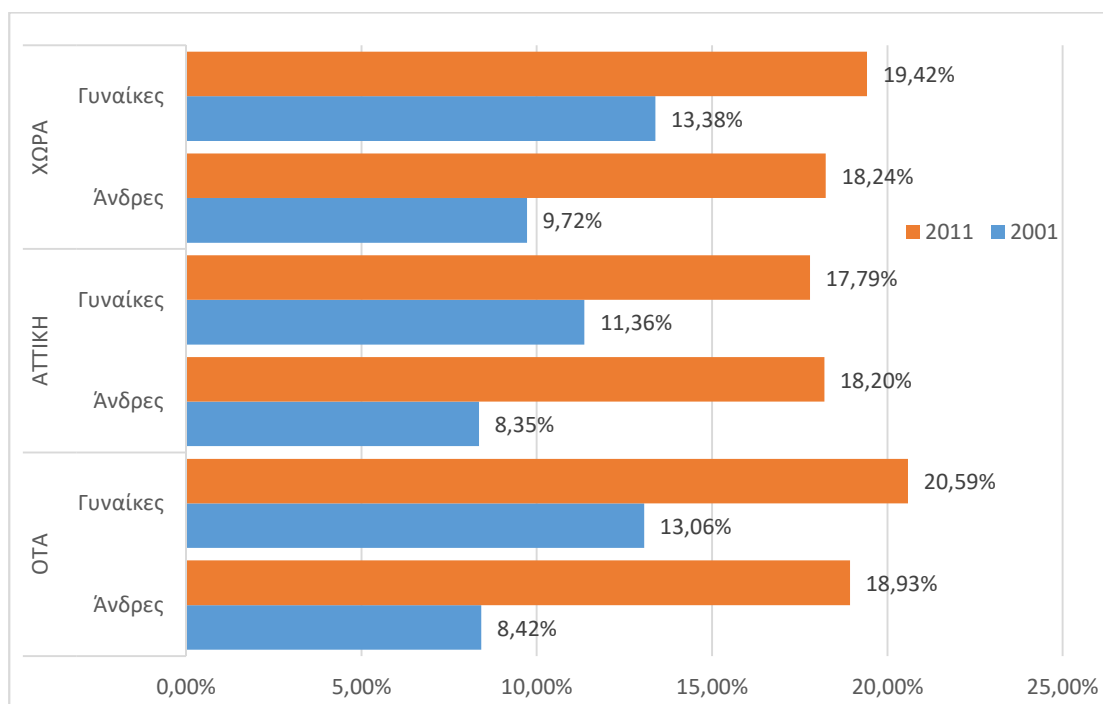
ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2001-2011)

Συγκριτικά με την Περιφέρεια Αττικής και την Χώρα παρατηρούμε ότι το ποσοστό της γυναικείας ανεργίας στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου (20,59%) για το έτος 2011, είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο της Περιφέρειας (17,79%) και οριακά υψηλότερο από το ποσοστό της Χώρας (19,42%).

Παρόμοια εικόνα εμφανίζει και το ποσοστό της ανεργίας των ανδρών (18.93%), παρουσιάζοντας βέβαια οριακές αυξήσεις συγκριτικά με το ποσοστό της Περιφέρειας (18,20%) και της Χώρας (18,24%).

Σε αυτό το σημείο είναι αναγκαίο να τονιστεί πως η συγκεκριμένη εικόνα των ποσοστών ανεργίας δείχνει ανατρεπτική, αφού το έτος 2001 τα ποσοστά ανεργίας των ανδρών και των γυναικών στο σύνολο της Χώρας ήταν υψηλότερα σε σχέση με αυτά του Δήμου. Εάν παρατηρήσουμε το παρακάτω Διάγραμμα Δ.11 είναι ιδιαίτερα εμφανής η διαφοροποίηση αυτή καθώς και οι αποκλίσεις μεταξύ των απογραφικών ετών 2001 και 2011.

Διάγραμμα Δ.11: Ποσοστό ανεργίας κατά φύλο 2001-2011 στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου, στην Περιφέρεια και στο σύνολο της Χώρας.

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2001-2011)

Δ.4.1 Δείκτης Ανεργίας και ηλικία στο Δήμο Μοσχάτου Ταύρου.

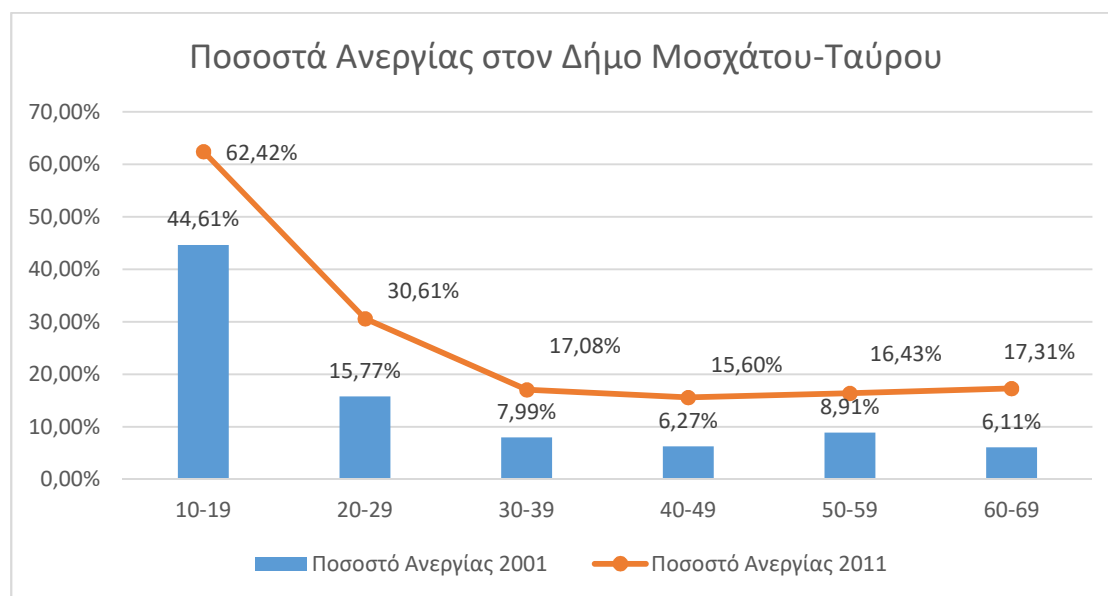
Οι πολιτικές απασχόλησης που σχεδιάζονται και εφαρμόζονται στην Ελλάδα, είναι άμεσα συνυφασμένες με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη νεολαία, τις πολιτικές απασχόλησης και τις κατευθυντήριες οδηγίες με βάση την Ευρώπη 2020 και την πολιτική που υπαγορεύει το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πρόγραμμα. Η ανεργία στην Ελλάδα εντοπίζεται κυρίως στα άτομα νεαρής ηλικίας και στις γυναίκες. Είναι χρήσιμο λοιπόν να εξεταστεί το φαινόμενο και στην περιοχή μελέτης ώστε να αναδειχθούν εκείνες οι ηλικιακές ομάδες και το φύλο που αντιμετωπίζει εντονότερα το φαινόμενο της ανεργίας.

Όπως παρουσιάζονται και στο παρακάτω Διάγραμμα, τα ποσοστά ανεργίας ανά ομάδες ηλικιών και στα δύο απογραφικά έτη αναδεικνύουν ότι οι νέοι είναι περισσότερο ευάλωτοι στην ανεργία. Είναι ιδιαίτερα ευκρινές ότι τα ποσοστά ανεργίας για όλες τις ομάδες ηλικιών έχουν αυξηθεί κατά την διάρκεια των δύο απογραφικών ετών. Η διακύμανση της αύξησης αυτής προσδιορίζεται από 8 έως 18 ποσοστιαίες μονάδες. Συγκεκριμένα, η ανεργία των νέων μέχρι 19 ετών αυξάνεται από 44,61% το 2001 σε 62,42% το 2011, μια σημαντική μεταβολή. Εξίσου σημαντική αύξηση παρατηρείται και στην κατηγορία των νέων ηλικίας 20-29 ετών με ποσοστό που αγγίζει το 31% το 2011 όταν το 2001 ήταν στο 15,77%. Αύξηση ανεργίας σχεδόν δέκα ποσοστιαίων μονάδων παρατηρείται στην ηλικιακή ομάδα 30-39 όπου το 2001

ήταν στο ποσοστό του 8% και ανήλθε το 2011 στο 17,08%, επίσης σημαντική αύξηση. Παρόμοια εικόνα εμφανίζεται και στην ηλικιακή ομάδα 60-69 όταν το 2001 η ανεργία βρισκόταν στο ποσοστό του 6,11% και αυξήθηκε σε 17,31% το έτος 2011. Για την ηλικιακή ομάδα 40-49, εξίσου κρίσιμη ομάδα, παρατηρείται επίσης αύξηση της ανεργία από το 6,27% το 2001 στο 15,6% και τέλος στην ομάδα ατόμων 50-59 ετών εξίσου αυξάνεται η ανεργία από το 8,91% το 2001 στο 16,43% το 2011.

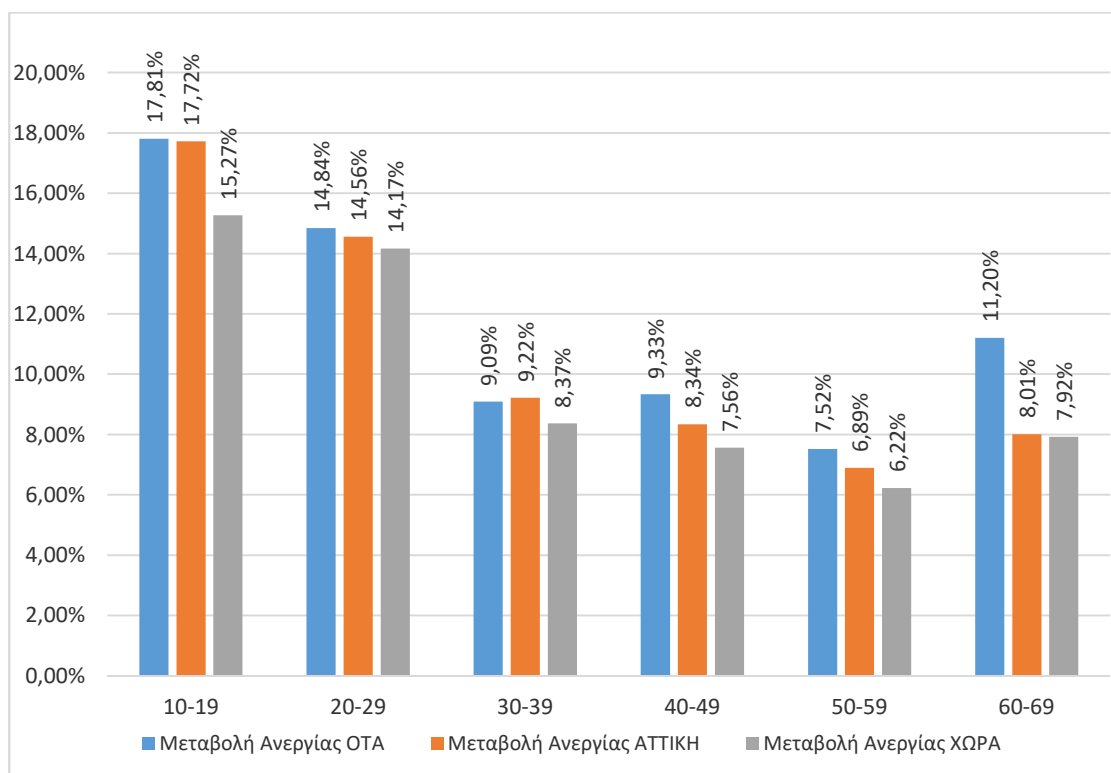
Διάγραμμα Δ.12 Ποσοστά ανεργίας στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου ανά ομάδες ηλικιών 2001-2011

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2001-2011)

Εξετάζοντας την διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας ανά ομάδες ηλικιών μεταξύ των απογραφικών ετών 2001 και 2011, παρατηρείται ότι σε σχέση με την εξέλιξη των αντίστοιχων ποσοστών της Περιφέρειας και της Χώρας δεν παρουσιάζονται σημαντικές διαφορές. Αυτό όμως που θα πρέπει να τονιστεί είναι ότι η μεταβολή των ποσοστών της ανεργίας σε όλες τις ηλικιακές ομάδες είναι αυξητικά μεγαλύτερη για το Δήμο συγκριτικά με την Περιφέρεια και την χώρα, με εξαίρεση την ηλικιακή ομάδα 30-39 όπου το ποσοστό του Δήμου υπολείπεται οριακά της Περιφέρειας και υπερτερεί της Χώρας. Μεγάλη απόκλιση στις μεταβολές των ποσοστών ανεργίας εμφανίζεται στην ηλικιακή ομάδα 60-69 ετών, όπου στο Δήμο το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε κατά 11,20 ποσοστιαίες μονάδες ενώ στην Περιφέρεια και στην Χώρα περίπου κατά 8 ποσοστιαίες μονάδες.

Διάγραμμα Δ.13 Μεταβολή Ποσοστών Ανεργίας ανά ομάδες ηλικιών σε ΟΤΑ, ΑΤΤΙΚΗ και ΧΩΡΑ

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Απογραφή 2001-2011)

Ειδικές Πληθυσμιακές Ομάδες

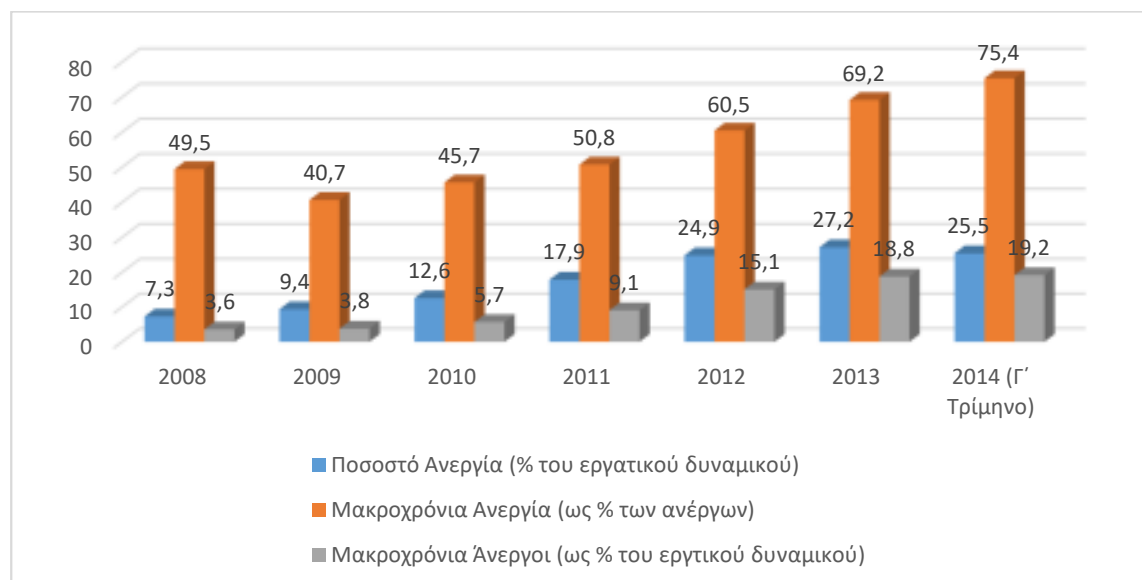
Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου οι ακόλουθες τρεις κατηγορίες ευάλωτων ομάδων χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής καθώς εκτιμάται ότι τα ποσοστά τους παρουσιάζουν σημαντική άνοδο τα τελευταία 2 έτη. Στο παρών τμήμα επιχειρείται ανάλυση σε επίπεδο Χώρας εφόσον στοιχεία σε επίπεδο Δήμου δεν είναι διαθέσιμα. Βέβαια, οι τάσεις που παρατηρούνται σε επίπεδο Χώρας και Περιφέρειας ακολουθούνται και σε επίπεδο Δήμου με μικρές αποκλίσεις κάθε φορά. Οι κατηγορίες αφορούν:

1. Μακροχρόνια άνεργοι άνω των 45 ετών με χαμηλά τυπικά προσόντα
2. Άποροι/άτομα που βιώνουν ή απειλούνται από φτώχεια
3. Άστεγοι

Αναφορικά με τους μακροχρόνια ανέργους σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ το ποσοστό τους ως ποσοστό του συνόλου των ανέργων αυξάνεται διαρκώς. Η αυξητική τάση του ανωτέρω ποσοστού είναι εξαιρετικά σημαντική. Όπως διαφαίνεται και στο Διάγραμμα Δ.14 το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων το 2008 βρισκόταν στο 49,5% και ανήλθε το 2014 στο 75,4%.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στην «Τριμηνιαία Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Εργασιακή και Κοινωνική Κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 12/2014», και για το Β' τρίμηνο του 2014, αναφέρει ότι περισσότεροι από τους μισούς μακροχρόνια ανέργους έχουν παραμείνει χωρίς εργασία πάνω από δύο χρόνια.

Διάγραμμα Δ.14: Μακροχρόνια Άνεργοι ως % των ανέργων και του εργατικού δυναμικού στο σύνολο της Χώρας για τα έτη 2008-2014

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.

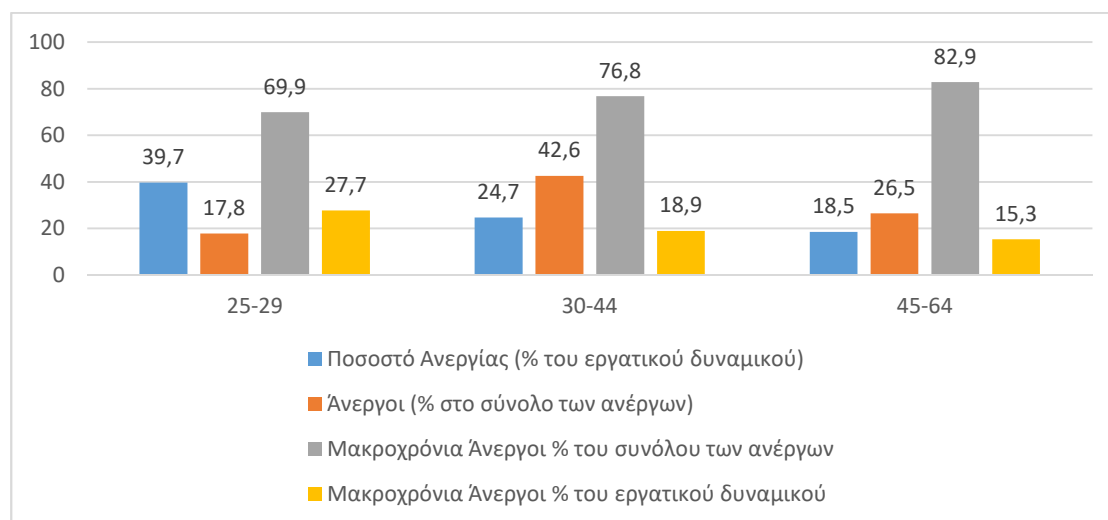
Παρ' όλο που το γενικό ποσοστό ανεργίας έχει ελαφρά μειωθεί στο 25,5%, το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων ακολουθεί μια αυξητική τάση, ενώ αντίθετα μειώνεται το ποσοστό της βραχυχρόνιας ανεργίας. Τρεις στους τέσσερις ανέργους ήταν άνεργοι πάνω από ένα χρόνο, ενώ ένας στα πέντε μέλη του εργατικού δυναμικού (απασχολούμενοι και άνεργοι) κατατάσσεται ως μακροχρόνια άνεργος.

Η σύγκριση με την αρχή της οικονομικής κρίσης είναι σημαντική. Το 7,3% του 2008 που αντιστοιχούσε σε 363.900 ανέργους είχε μεταβληθεί στο 25,5% με 1.229.400 ανέργους το 2014. Αντίστοιχα, οι μακροχρόνια άνεργοι του έτους 2009 (έτος με το χαμηλότερο ποσοστό -40,7%- των ετών εξέτασης) ήταν 194.700, στο Γ' τρίμηνο του έτους 2014 είχαν περίπου πενταπλασιαστεί και είχαν φθάσει μια 927.100 (75,4%).

Από το Διάγραμμα Δ.15 αποκαλύπτεται ότι, παρ' όλο που το ποσοστό ανεργίας βαίνει μειούμενο όσο μεταβαίνουμε σε υψηλότερες ομάδες ηλικιών, αντίθετα οι μακροχρόνια άνεργοι ως ποσοστό όλων των ανέργων μια κάθε ηλικιακής ομάδας αυξάνονται. Πιο συγκεκριμένα, 7 στους 10 μια «νεότερης» ομάδας είναι μακροχρόνια άνεργοι, ενώ αντίστοιχα περισσότεροι από 8 στους 10 είναι μακροχρόνια άνεργοι στην πιο «ώριμη» ηλικιακή ομάδα.

Με άλλα λόγια, όταν οι μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι χάσουν τη δουλειά τους, τότε αποδεικνύεται ότι οι πολύ περιορισμένες ευκαιρίες απασχόλησης καθιστούν τη γρήγορη επαναπρόσληψή τους εξαιρετικά δύσκολη, δεδομένης και της αδυναμίας του κοινωνικού συστήματος να προσφέρει εργασία.

Διάγραμμα Δ.15: Μακροχρόνια Άνεργοι ανά ομάδες ηλικιών και ως % των ανέργων και του εργατικού δυναμικού στο σύνολο μια χώρας

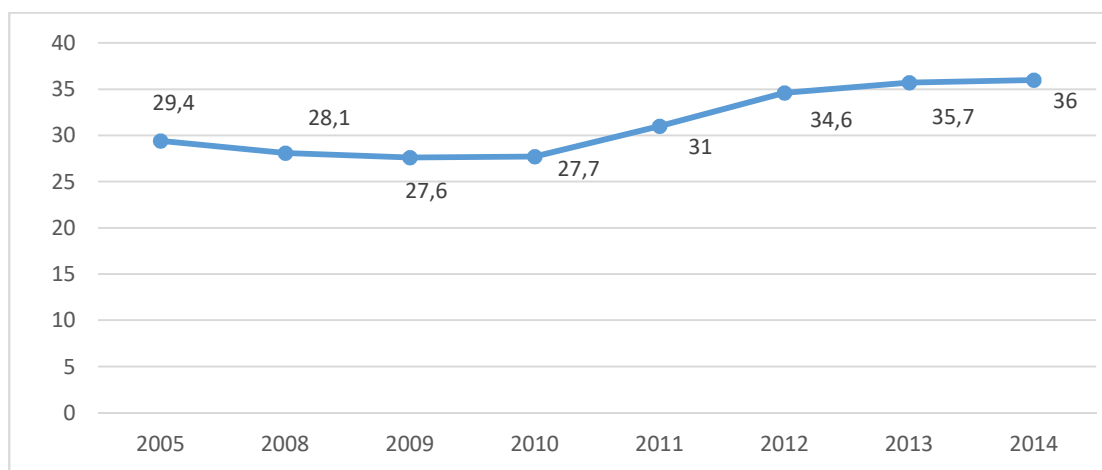

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Μια μεγάλη κατηγορία ανθρώπων που ζει σε συνθήκες ανέχειας και εξαθλίωσης είναι τα άτομα που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας. Με βάση τα στοιχεία της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών 2014 ο Πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας⁸ ή κοινωνικό αποκλεισμό ανέρχεται στο 36% του Πληθυσμού της Χώρας. Το παρακάτω γράφημα παρουσιάζει την ανοδική τάση του δείκτη τα τελευταία έτη μετά το 2005.

⁸ Ως κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις ορίζεται το ποσοστό των ατόμων που ζούνε σε νοικοκυριά, των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι χαμηλότερο του 60% του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

Διάγραμμα Δ.16: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας 2005-2014

ΠΗΓΗ: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ το κατώφλι της φτώχειας ανέρχεται στο ποσό των 4.608 ευρώ ετησίως ανά άτομο και σε 9.677 ευρώ για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών. Για το έτος 2014 το 22,1% του συνολικού πληθυσμού της Χώρας ήταν σε κίνδυνο φτώχειας ποσοστό που μειώθηκε σε σχέση με το 2013 και το 2012 όπου το ποσοστό και για τα δύο έτη ήταν στο 23,1%. Τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας εκτιμώνται σε 888.542 σε σύνολο 4.266.745 νοικοκυριών, και τα μέλη τους σε 2.384.035 στο σύνολο των 10.785.312 ατόμων του Πληθυσμού της Χώρας.

Αναφορικά με το Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου, επίσημα στοιχεία για τον αριθμό των ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας δεν είναι διαθέσιμα. Εκείνο που είναι γνωστό είναι οι εγγραφές στην Τράπεζα Τροφίμων και στο Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου για τα έτη 2013, 2014 και 2015. (Πίνακας Δ.2).

Πίνακας Δ.2 Αριθμός εγγραφών στην Τράπεζα Τροφίμων και στο Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου για τα έτη 2013-2014-2015

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΥ 2013, 2014, 2015		
	ΕΤΟΣ	ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΔΗΜΟΥ ΜΟΣΧΑΤΟΥ	2013	354
	2014	330

ΤΑΥΡΟΥ	2015	472
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ ΔΗΜΟΥ ΜΟΣΧΑΤΟΥ ΤΑΥΡΟΥ	2013	482
	2014	567
	2015	503

ΠΗΓΗ: Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

Τέλος, οι άστεγοι, ως ευπαθής ομάδα πληθυσμού, αποτελούν σήμερα ένα σύνθετο κοινωνικό φαινόμενο καθώς δεν στερείται μόνο στέγης αλλά δεν έχει επίσης εργασία, οικογένεια και εισόδημα. Σύμφωνα με στοιχεία της Κοινωνικής Υπηρεσίας του Δήμου ο αριθμός των αστέγων δεν βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα, παρόλο αυτά όμως θεωρείται σημαντικός δεδομένου της αύξησης του αριθμού τους τα τελευταία έτη.

Δ.5 Η Επιχειρηματική Δραστηριότητα στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου.

Δ.5.1 Γενικά Στοιχεία και Διάρθρωση των Επιχειρήσεων ανά Νομική Μορφή.

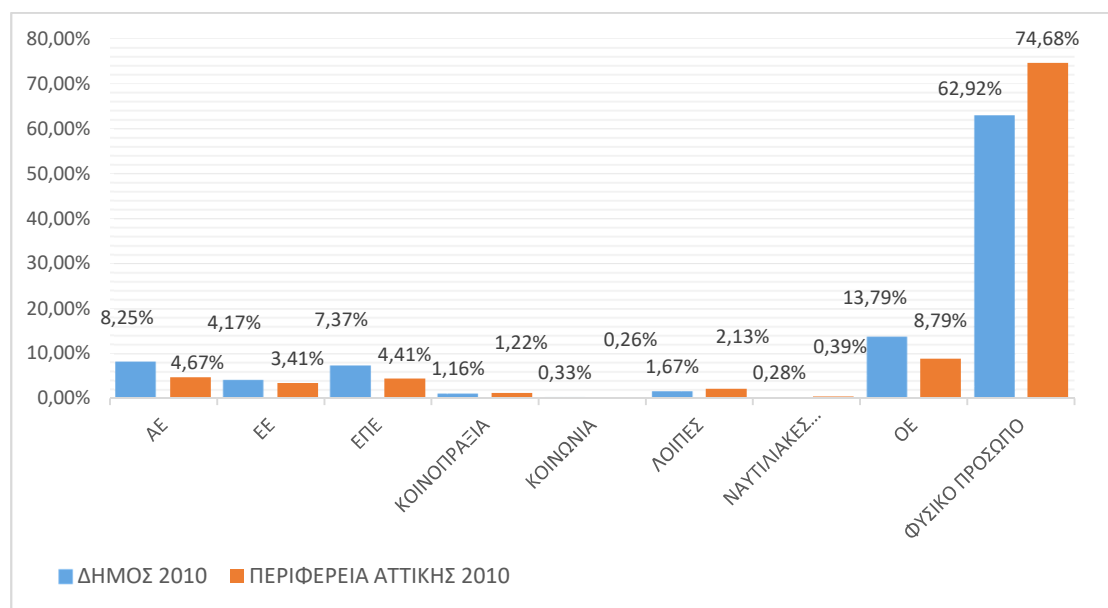
Οι επιπτώσεις της δημοσιονομικής κρίσης και της επιβολής έκτακτων μέτρων οικονομικού και διαρθρωτικού χαρακτήρα που λήφθηκαν για την αποκατάσταση της Ελληνικής Οικονομίας έχουν ήδη αρχίσει να αποτυπώνονται στα στοιχεία των επιχειρήσεων, με επιπτώσεις στην μείωση της ρευστότητας, των πωλήσεων και των κερδών τους, κυρίως όμως στην προοπτική βιωσιμότητας τους.

Στο παρών τμήμα της έκθεσης, καταγράφεται το δυναμικό των επιχειρήσεων που λειτουργούν στην περιοχή μελέτης, επιχειρείται σε βασικές γραμμές, η ανάλυση της μορφής των επιχειρήσεων αυτών, ο κλάδος δραστηριοποίησης τους καθώς και η μεταβολή ορισμένων χαρακτηριστικών της επιχειρηματικότητας τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο.

Οι καταγεγραμμένες, στο Μητρώο Επιχειρήσεων της ΕΛ.ΣΤΑΤ επιχειρήσεις του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου, είναι στην πλειοψηφία τους ατομικές επιχειρήσεις καθώς το 2010 το 62,9% αυτών ανήκει στην συγκεκριμένη μορφή. Σημαντικό μερίδιο στην τοπική αγορά κατέχουν και οι ομόρρυθμες εταιρίες με ποσοστό 13,8% του συνόλου των επιχειρήσεων. Σημαντική συμμετοχή στην επιχειρηματική δραστηριότητα του Δήμου έχουν οι Ανώνυμες Εταιρίες και οι Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης με ποσοστά 8,2% και 7,3% αντίστοιχα. Εξίσου, σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής η πλειοψηφία των επιχειρήσεων ανήκουν στην κατηγορία των ατομικών επιχειρήσεων και μάλιστα με ποσοστό 74,68%, αρκετά υψηλότερο σε

σχέση με εκείνο του Δήμου. Σε αντίθεση, στις κατηγορίες των Ε.Π.Ε, των Ο.Ε και των Α.Ε η Περιφέρεια μειονεκτεί σε σχέση με τα ποσοστά του Δήμου αφού όπως απεικονίζεται και στο παρακάτω Διάγραμμα (Δ.17) τα ποσοστά ανέρχονται σε 4,41%, 8,79% και 4,67% αντίστοιχα.

Διάγραμμα Δ.17: Ποσοστό επιχειρήσεων (σε σύνολο επιχειρήσεων) ανά νομική μορφή σε επίπεδο Δήμου και Περιφέρεια Αττικής για το έτος 2010

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Τα συγκεκριμένα στοιχεία για τις επιχειρήσεις του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου υποδηλώνουν κατά κάποιον τρόπο ότι το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων που δραστηριοποιείται στα όρια του Δήμου αφορά σε πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Βέβαια, ο καθορισμός του χαρακτήρα των επιχειρήσεων του Δήμου απαιτεί την υπαγωγή σε ορισμένα κριτήρια όπως αυτά καθορίστηκαν και επίσημα από την Ε.Ε για τις ΜΜΕ και αναφέρονται στον αριθμό των εργαζομένων που απασχολεί η επιχείρηση, στον ετήσιο κύκλο εργασιών και στον ετήσιο ισολογισμό της επιχείρησης. Τέτοια στοιχεία δεν είναι διαθέσιμα έτσι ώστε να υπάρξει μια πιο ακριβή εικόνα για τον αριθμό των επιχειρήσεων ανάλογα με την κατηγορία τους. Παρόλο αυτά όμως, μπορούμε να σταθούμε σε μια γενικευμένη διαπίστωση για τον χαρακτήρα των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον Δήμο, χρήσιμη για ευρύτερα συμπεράσματα.

Δ.5.2 Διάρθρωση των Επιχειρήσεων ανά κλάδο Παραγωγής

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Μητρώου Επιχειρήσεων της ΕΛ.ΣΤΑΤ. στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου δραστηριοποιούνται το έτος 2010 στο σύνολο τους 4.189 επιχειρήσεις. Σύμφωνα πάντα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ, το έτος 2008 ο αριθμός των επιχειρήσεων στον Δήμο ανερχόταν σε 4.243 ενώ το έτος 2009 ο αριθμός αυξήθηκε σε 4.632. Είναι εμφανείς οι αρχικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στον επιχειρηματικό κόσμο του Δήμου, αφού μετά το έτος 2009 η μείωση στον αριθμό των επιχειρήσεων ανήλθε στο σημαντικό ποσοστό του 9,56%. Παράλληλα είναι εμφανής η τριτογενοποίηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου καθώς το 75,96% των επιχειρήσεων κατατάσσονται σε κλάδους του τριτογενή τομέα της παραγωγής, το 23,93% δραστηριοποιείται στο δευτερογενή τομέα παραγωγής ενώ το πολύ χαμηλό ποσοστό 0,09% αντιπροσωπεύει τις επιχειρήσεις του πρωτογενή τομέα.

Δ.5.2.1 Επιχειρήσεις του Πρωτογενή Τομέα Παραγωγής

Η πολύ μικρή συμβολή του πρωτογενή τομέα στην οικονομική δραστηριότητα του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου αντανακλάται στον μικρό αριθμό επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα μόλις τέσσερις επιχειρήσεις είναι καταγεγραμμένες στο μητρώο επιχειρήσεων της ΕΛ.ΣΤΑΤ για το έτος 2010.

Δ.5.2.2 Επιχειρήσεις του Δευτερογενή Τομέα Παραγωγής

Ο δευτερογενής τομέας του Δήμου φαίνεται ότι κατέχει σημαντική θέση στον παραγωγικό και κοινωνικοοικονομικό ιστό του Δήμου, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της απασχόλησης, αλλά και από τον αριθμό των επιχειρήσεων που καταγράφονται. Ενδεικτικά το 23,93% των επιχειρήσεων αντιπροσωπεύει το συγκεκριμένο τομέα. Βέβαια σε σχέση με το προηγούμενο έτος (2009) υπήρξε μείωση στον αριθμό των επιχειρήσεων κατά 167 κάτι που επηρεάζει την εξέλιξη του μεταποιητικού και κατασκευαστικού τομέα.

Η δυναμική της βιομηχανίας-βιοτεχνίας στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου αν και περιορίζεται διαχρονικά εξακολουθεί να αποτελεί το δεύτερο κατά σειρά κλάδο δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων του Δήμου αφού αποτελεί το 63,17% των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα και το 15,12% του συνόλου των επιχειρήσεων του Δήμου. Σύμφωνα με στοιχεία μελέτης, με αντικείμενο την ανάλυση της τοπικής αγοράς εργασίας, που πραγματοποιήθηκε για λογαριασμό της αναπτυξιακής σύμπραξης «Δίκτυο Αλληλεγγύης», ο σημαντικότερος κλάδος του δευτερογενή τομέα είναι οι εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες καθώς το 15,89% του συνόλου των επιχειρήσεων δραστηριοποιείται στον χώρο αυτό. Δεύτερη

κατηγορία σε συχνότητα είναι η κατασκευή μεταλλικών προϊόντων με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού, με το αντίστοιχο ποσό να είναι 9,37%. Η βιομηχανία τροφίμων έχει σημαντική συνεισφορά στον δευτερογενή τομέα με ποσοστό 7,35% και ακολουθούν η βιομηχανία δέρματος και δερμάτινων ειδών με ποσοστό 5,79%, η κατασκευή ειδών ένδυσης με 5,33% και οι εταιρίες εκτυπώσεων με ποσοστό 5,05% (Δές πίνακα Δ.2)

Πίνακας Δ.2: Αριθμός Επιχειρήσεων κατά κλάδο στον δευτερογενή τομέα παραγωγής

A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	Βιομηχανία Τροφίμων	80	7,35%
2	Ποτοποιία	1	0,09%
3	Παραγωγή Κλωστοϋφαντουργικών υλών	46	4,22%
4	Κατασκευή ειδών ένδυσης	58	5,33%
5	Βιομηχανία δέρματος και δερμάτινων ειδών	63	5,79%
6	Βιομηχανία Ξύλου	20	1,84%
7	Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων	16	1,47%
8	Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	55	5,05%
9	Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων δύλισης πετρελαίου	2	0,18%
10	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	44	4,04%
11	Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων	3	0,28%
12	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό και πλαστικές ύλες	44	4,04%
13	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	34	3,12%

14	Παραγωγή βασικών μετάλλων	19	1,74%
15	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	102	9,37%
16	Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων	9	0,83%
17	Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	37	3,40%
18	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	53	4,87%
19	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	3	0,28%
20	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	3	0,28%
21	Κατασκευή επίπλων	44	4,04%
22	Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	48	4,41%
23	Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	34	3,12%
24	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	16	1,47%
25	Συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων, ανάκτηση υλικών	5	0,46%
26	Κατασκευές κτιρίων	57	5,23%
27	Έργα πολιτικού μηχανικού	20	1,84%
28	Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	173	15,89%

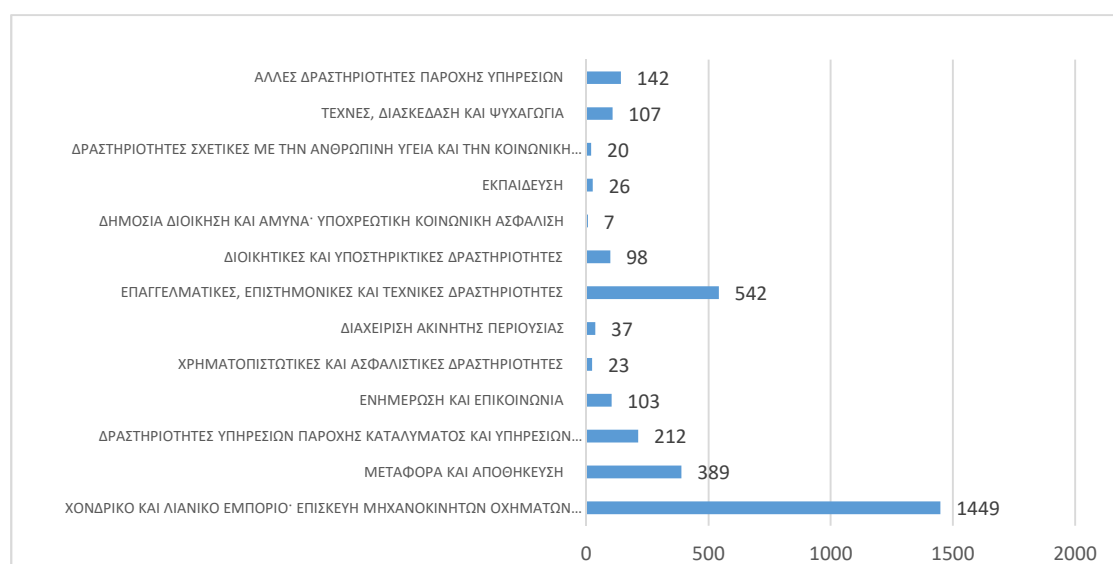
ΠΗΓΗ: Μελέτη Ανάλυσης της Τοπικής Αγοράς Εργασίας του «Δικτύου Αλληλεγγύης»

Δ.5.2.3 Επιχειρήσεις του Τριτογενή Τομέα Παραγωγής

Στον τριτογενή τομέα παραγωγής οι κλάδοι του χονδρικού και λιανικού εμπορίου καταλαμβάνουν την πρώτη θέση στην κατάταξη δραστηριότητας με ποσοστό 45,92% του συνόλου των επιχειρήσεων, όπως αναδεικνύεται και από τα

στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ (Διάγραμμα Δ.18). Στην δεύτερη θέση με ποσοστό 17,17% βρίσκονται οι επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες ενώ με ποσοστό 12,32% βρίσκονται οι μεταφορές και η αποθήκευση.

Διάγραμμα Δ.18: Αριθμός Επιχειρήσεων ανά κλάδο του τριτογενή τομέα παραγωγής στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου για το έτος 2010

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Σύμφωνα με την μελέτη της τοπικής αγοράς εργασίας, συγκεκριμένα το χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών είναι ο πρώτος κλάδος δραστηριότητας με ποσοστό 31,56%. Ακολουθεί το λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών με ποσοστό 19,43%. Σημαντικοί κλάδοι δραστηριότητας καθίστανται και οι δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης με ποσοστό 6,23% και χερσαίες μεταφορές μέσω αγωγών με ποσοστό 6,19%. (Πίνακας Δ.3)

Πίνακας Δ.3: Αριθμός Επιχειρήσεων κατά κλάδο στον τριτογενή τομέα παραγωγής

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο-επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	154	5,74%
2	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	846	31,56%

3	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	521	19,43%
4	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	166	6,19%
5	Πλωτές μεταφορές	8	0,30%
6	Αεροπορικές μεταφορές	2	0,07%
7	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	8	0,30%
8	Καταλύματα	12	0,45%
9	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	167	6,23%
10	Εκδοτικές δραστηριότητες	27	1,01%
11	Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις	12	0,45%
12	Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών	5	0,19%
13	Τηλεπικοινωνίες	7	0,26%
14	Δραστηριότητες Προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβούλων και συναφείς δραστηριότητες	36	1,34%
15	Δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	4	0,15%
16	Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία	4	0,15%
17	Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	1	0,04%
18	Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις	8	0,30%

	ασφαλιστικές δραστηριότητες		
19	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	14	0,52%
20	Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	67	2,50%
21	Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων δραστηριότητες παροχής συμβούλων διαχείρισης	41	1,53%
22	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών, τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	133	4,96%
23	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	13	0,48%
24	Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	31	1,16%
25	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	33	1,23%
26	Κτηνιατρικές δραστηριότητες	3	0,11%
27	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	26	0,97%
28	Δραστηριότητες απασχόλησης	1	0,04%
29	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορειών, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	5	0,19%
30	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	3	0,11%
31	Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	29	1,08%
32	Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	13	0,48%
33	Δημόσια Διοίκηση και άμυνα- υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	3	0,11%
34	Εκπαίδευση	19	0,71%

35	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	8	0,30%
36	Δραστηριότητες βοήθειας κατ'οίκον	4	0,15%
37	Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος	2	0,07
38	Δημιουργικές δραστηριότητες τέχνης και διασκέδαση	37	1,38%
39	Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες	2	0,07%
40	Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα	3	0,11%
41	Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	12	0,45%
42	Δραστηριότητες οργανώσεων	6	0,22%
43	Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης	46	1,72%
44	Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	76	2,83%

ΠΗΓΗ: Μελέτη Ανάλυσης της Τοπικής Αγοράς Εργασίας του «Δικτύου Αλληλεγγύης»

Δ.6 Οικοδομική Δραστηριότητα στο Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου.

Με βάση τις Στατιστικές σειρές Οικοδόμησης ανά Δήμο που εκδίδει η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος, διερευνάται στην συνέχεια η εξέλιξη της οικοδομικής δραστηριότητας στο Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου.

Μεταξύ των ετών 2011-2016 η έκδοση πάσης φύσεως αδειών στην περιοχή μελέτης λόγω της οικονομικής κρίσης έχει μειωθεί κατά 72%. Η οικοδομική δραστηριότητα τα προηγούμενα έτη αναδुकνειόταν ως σημαντική πηγή δραστηριότητας στην περιοχή μελέτης με αυξητικές τάσεις διαχρονικά. Σήμερα η οικοδομική δραστηριότητα περιορίζεται σε εργασίες συντήρησης και ανακατασκευών των υφιστάμενων κτισμάτων .

Το κόστος γης και κατοικίας είναι σχετικά από τα υψηλότερα στην ευρύτερη περιοχή της Περιφέρειας Αθηνών.

Αναλυτικότερα, οι τιμές ζώνης κυμαίνονται για την Δ. Ε Μοσχάτου από 1.150 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο μέχρι και 1.500 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο ,για την ΔΕ του Ταύρου από 850 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο μέχρι -1.050 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο.

Οι τρέχουσες τιμές αγοράς για οικόπεδα κυμαίνονται για την Δ.Ε Μοσχάτου σε 400€/οικοδ. τ.μ. και για την Δ.Ε Ταύρου σε 250€/οικοδ. τ.μ.

Οι τιμές πώλησης κατοικιών παρουσιάζουν σημαντική μείωση της τάξης του 50% - 60% σε σχέση με τις προ κρίσης τιμές.

Για τις κατοικίες 30ετίας οι τιμές ανέρχονται σε 1.000 ευρώ ανά τετραγωνικό στην Δ.Ε Μοσχάτου και σε 700 ευρώ ανά τετραγωνικό στην Δ.Ε Ταύρου, ενώ για αυτές 10ετίας οι τιμές ανέρχονται σε 1.500 ευρώ ανά τετραγωνικό στην Δ.Ε Μοσχάτου και σε 1.200 ευρώ ανά τετραγωνικό στην Δ.Ε Ταύρου.

Οι τιμές ενοικίων κατοικιών χωρίς ανακαίνιση κυμαίνονται από 3€/τ.μ. έως 6,5 €/τ.μ. στην Δ.Ε Μοσχάτου και από 2, 3€/τ.μ. έως 5 €/τ.μ. στην Δ.Ε Ταύρου (Πηγή: Μεσιτικό Γραφείο Περιοχής).

Δ.7 Περιουσία Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου.

Η περιουσία του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου όπως καταγράφεται σύμφωνα με ίδια στοιχεία παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ Δ.Ε ΜΟΣΧΑΤΟΥ

Ο.Τ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ - ΧΡΗΣΗ	ΟΔΟΣ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ (τ.μ.)	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΥΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ (τ.μ.)	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ (τ.μ.)
13	ΚΤΗΡΙΟ ΠΑΛΑΙΟΥ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ (ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ- ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ)	ΠΙΝΔΟΥ 36& ΙΕΡΟΘΕΟΥ	441,65	716,45	
101	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟΣ ΙΣΟΓΕΙΟΣ ΧΩΡΟΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΚΟΡΑΗ (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ	ΚΟΡΑΗ 34		176,70	
225	ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	ΠΑΡΝΗΘΟΣ 6	793,00	225,00	
99	ΚΤΙΡΙΟ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΟΣΧΑΤΟΥ - ΤΑΥΡΟΥ	ΚΟΡΑΗ 36 & ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ	517,00	1.142,31	261,54
85α	1Ο ΚΑΠΗ ΜΟΣΧΑΤΟΥ - ΤΑΥΡΟΥ & ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΩΔΕΙΟ ΜΟΣΧΑΤΟΥ	Ι. ΧΑΛΚΙΔΗ 21	2.642,31	981,20	
18	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ & ΧΡ. ΣΜΥΡΝΗΣ		691,00	
201	ΚΤΗΡΙΟ ΣΤΕΓΑΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	ΠΡΕΣΠΑΣ ΚΑΙ ΑΝΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩ Σ	3.811,00	531,91	
64	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	ΣΟΛΩΜΟΥ 26	2.847,52	1.846,00	
11	ΚΤΗΡΙΟ ΓΙΑΝΝΕΙΔΙΟ	ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ 6	305,50	1.037,80	
8	ΚΤΗΡΙΟ ΚΔΑΠ ΜΕΑ	ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 31	611,36	141,00	
116	ΚΤΗΡΙΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΜΙΑΟΥΛΗ	ΜΙΑΟΥΛΗ 42	1.086,29	2.800,85	

17α	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟ 2 ^ο ΚΑΠΗ	ΠΛΑΤΩΝΟΣ 13	267,68	76,26	
17α	ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟ ΚΤΙΡΙΟ	ΠΛΑΤΩΝΟΣ 15 & ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	388,95	355,78	
12	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΩΔΕΙΟ- ΔΗΜΗΤΡΕΙΟ ΚΔΑΠ	ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 9		680,00	
	ΚΕΠ ΜΟΣΧΑΤΟΥ (ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ)	Λ. ΚΑΤΣΩΝΗ 69			
91Α	ΣΙΝΕ ΜΟΣΧΑΤΟ	ΚΝΩΣΣΟΥ 10	744,75	38,10	

ΟΙΚΟΠΕΔΑ Δ.Ε. ΜΟΣΧΑΤΟΥ

Ο.Τ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ - ΧΡΗΣΗ	ΟΔΟΣ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ (τ.μ.)
124	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΘΡΑΚΗΣ	378,10
231	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΛΥΜΠΟΥ	1.500,00
68	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟ ΛΕΩΣ 42	201,59
118	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ 54	320,48
102	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ 36	180,67
81	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ 16	568,90
23	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 71	468,65
16B	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΘΑΣΟΥ	585,93
153	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1.475,60
74Δ	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΧΙΟΥ 3-5	234,93
81Α	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ 95	250,00
16α	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΡΟΥΣΟΥ Γ.	167,74
16Α	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΔΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	359,25
16B	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΔΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	596,12

ΣΧΟΛΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ Δ. Ε. ΜΟΣΧΑΤΟΥ

Ο.Τ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ - ΧΡΗΣΗ	ΟΔΟΣ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ (τ.μ.)	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΥΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ (τ.μ.)	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ (τ.μ.)
68	1 ^{ος} ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	ΠΙΝΔΟΥ 43	848,62	884,42	
225	ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	ΠΑΡΝΗΘΟΣ 6	793,00	225,00	
85	ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	ΚΟΡΑΗ & ΞΑΝΘΗΣ	1.379,60	467,81	
16	1 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ 5	1.138,88	347,33	1.138,88
43	2 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΟΜΗΡΟΥ ΚΑΙ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ	897,39	797,7	
73	3 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΣΟΛΩΜΟΥ 9	1.440,60	215,60	1.440,60
114	4 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΧΕΙΜΑΡΡΑΣ 25	1.108,78	259,20	1.108,78
43	1 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΟΜΗΡΟΥ ΚΑΙ ΧΡ. ΣΜΥΡΝΗΣ	1.955,73	1.213,27	
18	2 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΦΛΕΜΙΝΓΚ 84	7.153,36	2.124,54	
78	3 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΠΙΝΔΟΥ	4.252,00	2.037,48	4.252,00
115	4 ^ο – 5 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΧΕΙΜΑΡΡΑΣ	3.815,49	2.305,74	3.815,49
2	6 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 9	3.948,30	2.428,50	
9	1 ^ο ΛΥΚΕΙΟ 1 ^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΟ	ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ	5.237,40	3.297,84	5.237,40
132	2 ^ο ΛΥΚΕΙΟ	ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ ΚΑΙ ΙΛΙΣΣΟΥ	4.030,74	2.404,35	
25	2 ^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ		1.057,00	
132	3 ^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΜΙΑΟΥΛΗ	5.617,20	2.354,76	5.617,20

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ Δ.Ε. ΜΟΣΧΑΤΟΥ

Ο.Τ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ - ΧΡΗΣΗ	ΟΔΟΣ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ
-----	-------------------	------	-----------	-----------	-----------

			ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ (τ.μ.)	ΚΥΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ (τ.μ.)	ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ (τ.μ.)
128	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ	12.050,00	520,62	
131	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	ΜΙΑΟΥΛΗ 60	6.867,00	1.741,00	
25	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ		1.057,00	
73	ΑΝΟΙΚΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΙΣ	ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΑΙ Λ. ΚΑΤΣΩΝΗ	1.180,00		
36γ	ΑΝΟΙΚΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ	587,90		
231	ΑΝΟΙΚΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΛΥΜΠΟΥ	1.500,00		

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ Δ.Ε ΤΑΥΡΟΥ

Ο.Τ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΧΡΗΣΗ	ΟΔΟΣ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ (τ.μ.)	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΥΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ (τ.μ.)	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ (τ.μ.)
1	ΠΡΩΗΝ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ ΤΑΥΡΟΥ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ 223	2.250,00	1.500,00	500
116	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΛΕΩΦΟΡΟΣ	144,00		
145	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΔΗΜΗΤΡΑΣ	152,00		
22Α	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΤΣΑΛΔΑΡΗ ΠΑΝΑΓΗ	113,00		
58	ΠΡΩΗΝ ΓΚΑΡΑΖ ΔΗΜΟΥ ΤΑΥΡΟΥ	ΜΥΡΑΚΤΗΣ	365,00	200,00	
87	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΗΡΑΣ	162,00		
219	ΠΡΩΗΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΥ ΤΑΥΡΟΥ	ΠΟΝΤΟΥ	1.000,00	125,00	
Γ174	ΚΤΙΡΙΟ ΙΣΟΓΕΙΟ	ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ 3	470,00	150,00	
125	ΚΤΙΡΙΟ ΗΜΙΤΕΛΕΣ (ΚΑΠΗ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ	ΕΥΓΕΝΙΚΟΥ ΤΙΜ. 5	807,00	2.421,06	

	ΚΕΝΤΡΟ Δ.Ε ΤΑΥΡΟΥ)				
153	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΡΑΛΛΗ ΠΕΤΡΟΥ		280,00	
60α	ΠΑΡΚΟ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΛΕΩΦΟΡΟΣ	1.870,00	597,94	
63	ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ	ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ		142,71	
178	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 49	1.247,90		
3	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ 1 - Κ4		24,00	
3	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ 1 - Κ5		24,00	
3	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ 1 - Κ6		24,00	
3	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ 1 - Κ7		24,00	
3	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ 1 - Κ8		24,00	
3	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ 1 - Κ9		24,00	
3	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ 1 - Κ10		24,00	
3	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ 1 - Κ11		24,00	
3	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ 1 - Κ12		24,00	
3	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ 1 - Κ13		24,00	
56	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ 204	105,58		
88β2	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ 15	50,79		

ΣΧΟΛΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ Δ.Ε. ΤΑΥΡΟΥ

Ο.Τ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ - ΧΡΗΣΗ	ΟΔΟΣ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ(τ.μ)	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΥΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ (τ.μ)	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ (τ.μ)
86	1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΣΜΥΡΝΗΣ ΚΑΙ ΝΑΖΛΗ	2.255,25	1.894,80	
88α	2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Λ. ΕΙΡΗΝΗΣ	6.000,00	3.709,00	

39 Α	3ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΧΡ. ΣΜΥΡΝΗΣ ΚΑΙ ΚΛΕΙΟΥΣ	2.069,00	4.702,50	
169	4ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΤΣΑΚΑΛΩΦ	5.747,00	207,36	
4	5ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΚΑΙ ΛΑΜΠΡΑΚΗ	1.780,00	1.180,00	
129	ΓΥΜΜΑΣΙΟ - ΛΥΚΕΙΟ	ΑΓ. ΣΟΦΙΑΣ- ΘΡΑΚΗΣ - ΚΟΡΥΖΗ	12.308,00	7.053,00	
61	ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΜΥΡΑΚΤΗΣ	1.360,00	365,00	
125	ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	ΚΟΡΥΖΗ ΚΑΙ ΟΔ. ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ	2.457,00	1.202,00	133,00
88α	ΕΠΑΛ ΤΑΥΡΟΥ	ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ	ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ	9.000,00	6.456,30

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ Δ.Ε. ΤΑΥΡΟΥ

Ο.Τ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ - ΧΡΗΣΗ	ΟΔΟΣ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ (τ.μ.)	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΥΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ (τ.μ.)	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ (τ.μ.)
	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Χ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΚΑΙ ΧΑΜΟΣΤΕΡΝΑΣ	8.000,00		
158	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Σ. ΓΙΑΛΑΜΠΙΔΗΣ	ΤΑΥΡΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΑΣ 1	21.792,00	597,94	
	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ 5*5	ΧΑΜΟΣΤΕΡΝΑΣ ΚΑΙ ΠΑΝΑΓΟΥΛΗ	4.200,00		
169	ΑΝΟΙΚΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΑΝΑΞΑΓΟΡΑ	5.747,00	207,36	
86	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	ΜΑΙΝΕΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ	1.320,00	801,00	300,00
69	ΑΝΟΙΚΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΚΑΙ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ		30,00	

Πηγή: Ε9 Δήμου Μοσχάτου Ταύρου

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ

Εισαγωγή

Στην παρούσα ενότητα επιχειρείται να γίνει μια συνολική περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης των εσωτερικών δομών του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου. Η ανάλυση αυτή θεωρείται απαραίτητη έτσι ώστε να απεικονισθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και στον βαθμό που είναι εφικτό η αλληλεξάρτηση του εξωτερικού και του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου. Ταυτόχρονα η εξέταση της εσωτερικής διάρθρωσης και λειτουργίας των συγκεκριμένων δομών μας επιτρέπει να αξιολογήσουμε σε ποιο βαθμό η οργάνωση και οι μηχανισμοί που διαθέτει ο Δήμος οικοδομούν την βάση για αποτελεσματική διοίκηση και παροχή υπηρεσιών υψηλού επιπέδου.

Στα πλαίσια λοιπόν των αρχών της τοπικής ανάπτυξης και με γνώμονα την ανάπτυξη της «Συνολικής Διοικητικής Ικανότητας» η παρούσα καταγραφή θα επικεντρωθεί στην λειτουργία των αιρετών οργάνων, στην συνέχεια στην περιγραφή των υφιστάμενων οργανικών μονάδων όπως αυτές χαρακτηρίζονται από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, στην καταγραφή των ανθρωπίνων πόρων αλλά και στην περιγραφή των διαδικασιών που αναφέρονται στην συνεργασία, τον συντονισμό και την βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών. Μετέπειτα, αναλύονται τα χαρακτηριστικά των οργανικών μονάδων ανά τομέα και στο τέλος επιχειρείται η απεικόνιση της υφιστάμενης οικονομικής κατάστασης και της οικονομικής λειτουργίας του Δήμου.

A. ΤΑ ΑΙΡΕΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Σύμφωνα με το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο και συγκεκριμένα με τον «Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» και το πρόγραμμα «Καλλικράτης», ο Δήμος, έχει τα ακόλουθα όργανα Διοίκησης πλην του Δημάρχου και των Αντιδημάρχων, τα οποία είναι τα εξής:

1. Δημοτικό Συμβούλιο
2. Οικονομική Επιτροπή
3. Επιτροπή Ποιότητα Ζωής
4. Εκτελεστική Επιτροπή

Παράλληλα στον Δήμο λειτουργούν και η Επιτροπή Διαβούλευσης, το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών, και το Συμβούλιο Νέων των οποίων ο ρόλος είναι κατεξοχήν γνωμοδοτικός. Αξίζει να σημειωθεί ότι το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και το Συμβούλιο Νέων έχουν παραμείνει ανενεργά τα τελευταία 2 χρόνια κάτι που αποτελεί πρόκληση η επαναλειτουργία τους στο προσεχές διάστημα.

Στην παρούσα φάση λοιπόν θα αναλυθούν ορισμένα βασικά στοιχεία σχετικά με την δομή των συλλογικών οργάνων του Δήμου όπως αυτά περιγράφηκαν ανωτέρω και στην συνέχεια θα γίνει αναφορά στη πολιτική ομάδα της Δημοτικής Αρχής η οποία προΐσταται πολιτικά των υπηρεσιών του Δήμου.

A.1 Δημοτικό Συμβούλιο

Το Δημοτικό Συμβούλιο είναι το ανώτατο θεσμικό και πολιτικό όργανο του Δήμου. Είναι αρμόδιο για όλα τα θέματα του Δήμου, ορίζει τέλη, φόρους, εισφορές και δικαιώματα, καθορίζει ετησίως τον Προϋπολογισμό Εσόδων-Εξόδων και γενικότερα γνωμοδοτεί και αποφασίζει για θέματα γενικότερου τοπικού ενδιαφέροντος.

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» σε Δήμους με πληθυσμό από τριάντα χιλιάδες έναν έως εξήντα χιλιάδες το Δημοτικό Συμβούλιο απαρτίζεται από 33 μέλη. Η τελευταία απογραφή πληθυσμού του έτους 2011 έδειξε τον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου να έχει πληθυσμό 40.413 μόνιμων κατοίκων. Συνεπώς, κατατάσσεται στην κατηγορία που το Δημοτικό Συμβούλιο απαρτίζεται από 33 μέλη.

Η σύνθεση του Δημοτικού Συμβουλίου με βάση τον συνδυασμό προέλευσης, το επάγγελμα, το επίπεδο εκπαίδευσης, το φύλο και την ηλικιακή κατανομή έχει ως εξής:

Πίνακας Α.1: Σύθεση Δημοτικού Συμβουλίου με βάση τον συνδυασμό προέλευσης, επάγγελμα, επίπεδο εκπαίδευσης, φύλο, ηλικιακή ομάδα

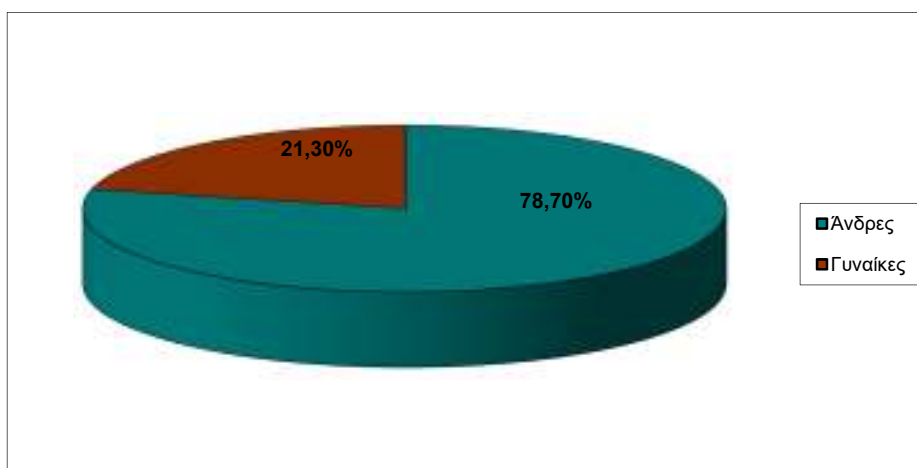
α. σύμφωνα με τον συνδυασμό προέλευσης	1 ^η παράταξη	20
	2 ^η παράταξη	9
	3 ^η παράταξη	2
	4 ^η παράταξη	2
β. σύμφωνα με το επάγγελμα	Υπάλληλοι Δημοσίου	10
	Υπάλληλοι Ιδιωτικού	9
	Ιατροί	1
	Μηχανικοί-Μηχανολόγοι	1
	Ελεύθεροι Επαγγελματίες	4
	Επιχειρηματίες	1
	Έμμισθο Πολιτικό Προσωπικό	2
	Συνταξιούχοι	3
	Άνεργοι	2
γ. σύμφωνα με το επίπεδο εκπαίδευσης	Υποχρεωτικής	0
	Δευτεροβάθμιας	12
	Τριτοβάθμιας	19
	Μεταπτυχιακός τίτλος	2
δ. σύμφωνα με το φύλο	Άνδρες	26
	Γυναίκες	7
ε. σύμφωνα με την ηλικιακή ομάδα	21-39:	8
	40-54:	15
	55-64:	8
	65 και άνω:	2

ΠΗΓΗ: Τμήμα Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων και Δημοτικών Κινήσεων

Στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου είναι εμφανής η έντονη υποεκπροσώπηση του γυναικείου φύλου σε σχέση με τον συνολικό αριθμό των μελών που απαρτίζουν το Δημοτικό Συμβούλιο. Χαρακτηριστικά, όπως απεικονίζεται και στο παρακάτω διάγραμμα οι γυναίκες αποτελούν το 21,3% ποσοστό που εμφανίζει μεγάλη απόκλιση σε σχέση με το ποσοστό των ανδρών, 78,7%, το οποίο αγγίζει σχεδόν το 80%. Το φαινόμενο αυτό δεν αποτελεί πρόβλημα μόνο για τον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου. Είναι ένα ευρύτερο κοινωνικό φαινόμενο που εστιάζεται τόσο στην συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης των πολιτικών αποφάσεων όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό σύστημα της χώρας. Η ισόρροπη εκπροσώπηση των γυναικών στην διαδικασία λήψης αποφάσεων είναι ζήτημα δικαιότερης εκπροσώπησης της κοινωνίας αλλά και ευρύτερα εμβάθυνσης της Δημοκρατίας.

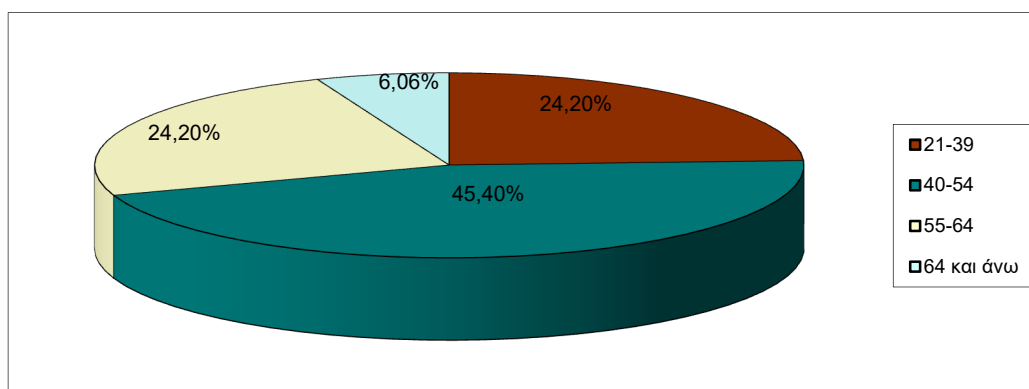
Διάγραμμα Α.1: Ποσοστιαία κατανομή Δημοτικών Συμβούλων ανά φύλο

ΠΗΓΗ: Τμήμα Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων και Δημοτικών Κινήσεων

Αναφορικά με την ηλικιακή σύνθεση των Δημοτικών Συμβούλων ποσοστό της τάξεως 45,4% αποτελείται από τις ηλικιακές ομάδες 40-54 ενώ ακολουθούν με το ίδιο ποσοστό 24,2% οι ηλικιακές ομάδες 21-39 και 55-64. Με το χαμηλό ποσοστό του 6,06% συμμετέχουν οι ηλικίες από 65 και άνω (βλ. Διάγραμμα Α.3). Η υποεκπροσώπηση στην σύνθεση του Δημοτικού Συμβουλίου των νεότερων ηλικιών επιδέχεται πολλών ερμηνειών. Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών και κατ' επέκταση το υψηλό ποσοστό ανεργίας των νέων καθώς και η έλλειψη εμπιστοσύνης στο πολιτικό σύστημα είναι δύο από τους βασικότερους λόγους που απωθούν τους νέους από την ενασχόλησή τους με τα κοινά. Το υψηλό ποσοστό συμμετοχής των ηλικιακών ομάδων 40-54 οφείλεται μερικώς στο γεγονός ότι η συσσωρευμένη εμπειρία αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα. Επίσης, για τις ηλικιακές ομάδες 55-64 πιθανή ερμηνεία της χαμηλής συμμετοχής μπορεί να θεωρηθεί η διευρυνόμενη κοινωνική τάση της «παράδοσης της σκυτάλης» στη νέα γενιά.

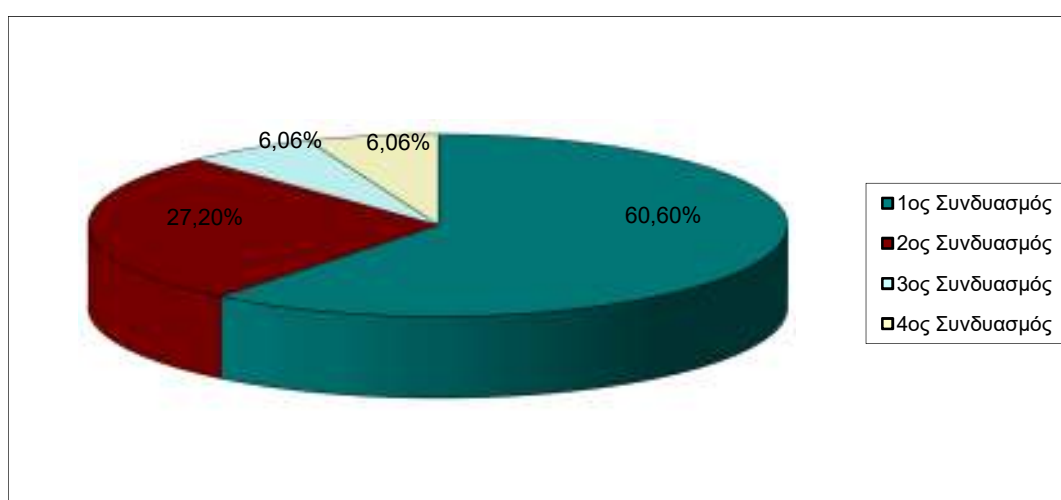
Διάγραμμα Α.2: Ποσοστιαία κατανομή Δημοτικών Συμβούλων ανά ηλικιακή ομάδα

ΠΗΓΗ: Τμήμα Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων και Δημοτικών Κινήσεων

Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των τελευταίων δημοτικών εκλογών, στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου μετέχουν 4 συνδυασμοί. Η ποσοστιαία συμμετοχή του κάθε συνδυασμού όπως παρουσιάζεται και στο Διάγραμμα Α.4 διαμορφώνεται με το 60,6% των συμβούλων να ανήκουν στο πλειοψηφήσαντα συνδυασμό. Τα μέλη της μείζονος αντιπολίτευσης εκφράζονται με ποσοστό της τάξεως του 27,2% ενώ οι Δημοτικοί Σύμβουλοι των κομμάτων της ελάσσονος αντιπολίτευσης αντιπροσωπεύουν συνολικά το 12,12% του συνόλου των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου. Η ενισχυμένη πλειοψηφία στην διαδικασία λήψης αποφάσεων είναι εμφανής για τον επιτυχόντα συνδυασμό. Θετικό κρίνεται και το γεγονός της συμμετοχής πολλών παρατάξεων στο Δημοτικό Συμβούλιο κάτι που προσδίδει έναν ευρύτερο ιδεολογικό πλουραλισμό στο σώμα.

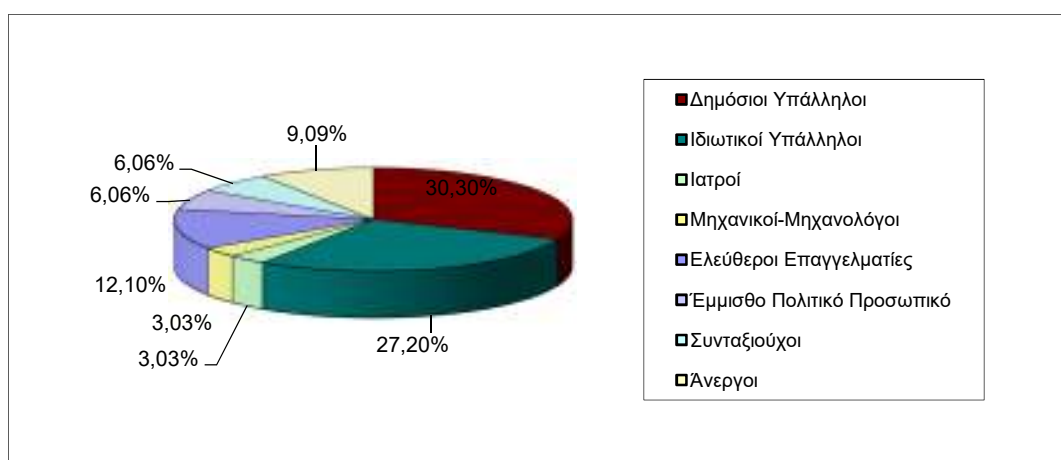
Διάγραμμα Α.3: Ποσοστιαία σύνθεση Δημοτικού Συμβουλίου ανά Συνδυασμό

ΠΗΓΗ: Τμήμα Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων και Δημοτικών Κινήσεων

Σύμφωνα με την κατανομή που έγινε με κριτήριο το επάγγελμα των Δημοτικών Συμβούλων (βλ. Διάγραμμα Α.5) η πλειοψηφία προέρχεται από τον χώρο των Δημοσίων και Ιδιωτικών Υπάλληλων με ποσοστά αντίστοιχα της τάξεως του 30,3% και 27,2%. Οι ελεύθεροι επαγγελματίες επίσης συμμετέχουν με σημαντικό ποσοστό 12,1%. Ιδιαίτερης αναφοράς είναι το ποσοστό των ανέργων στο Δημοτικό Συμβούλιο που ανέρχεται στο ποσοστό του 9,09%. Ακολουθεί το έμμισθο πολιτικό προσωπικό και οι συνταξιούχοι με το ίδιο ποσοστό 6,06% ενώ στα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου υπάρχει 1 γιατρός και 1 μηχανικός αριθμοί που εκφράζονται με το ποσοστό του 3,03%.

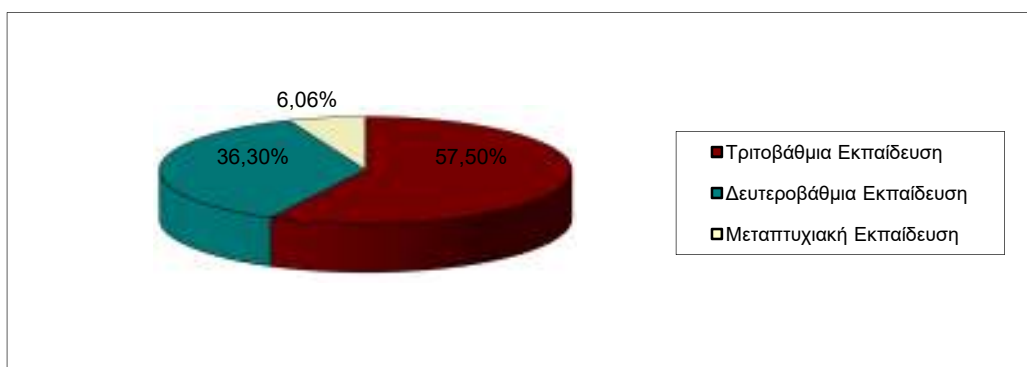
Διάγραμμα Α.4: Ποσοστιαία σύνθεση Δημοτικού Συμβουλίου ανά Επάγγελμα

ΠΗΓΗ: Τμήμα Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων και Δημοτικών Κινήσεων

Τέλος, αναφορικά με την σύνθεση του Δημοτικού Συμβουλίου σε σχέση με το εκπαιδευτικό επίπεδο των Δημοτικών Συμβούλων, μεγάλο ποσοστό εμφανίζουν τα μέλη που προέρχονται από την τριτοβάθμια εκπαίδευση με ποσοστό 57,5% (βλ. Διάγραμμα Α.6). Το 36,3% προέρχεται από την δευτεροβάθμια εκπαίδευση ενώ το ποσοστό 6,06% εκφράζεται από μέλη με μεταπτυχιακή εκπαίδευση. Στη σύνθεση του Δημοτικού Συμβουλίου δεν υπάρχουν μέλη υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Διάγραμμα Α.5: Ποσοστιαία σύνθεση Δημοτικού Συμβουλίου σύμφωνα με το εκπαιδευτικό επίπεδο

ΠΗΓΗ: Τμήμα Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων και Δημοτικών Κινήσεων

Το Δημοτικό Συμβούλιο το 2011 πραγματοποίησε 30 συνεδριάσεις από τις οποίες πάρθηκαν 314 αποφάσεις. Το 2012 πραγματοποιήθηκαν 40 συνεδριάσεις και πάρθηκαν 329 αποφάσεις. Το 2013 πραγματοποιήθηκαν 39 συνεδριάσεις και πάρθηκαν 345 αποφάσεις, ενώ το 2014 έγιναν 29 συνεδριάσεις από τις οποίες πάρθηκαν 315 αποφάσεις.

A.2 Οικονομική Επιτροπή

Η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Μοσχάτου Ταύρου αποτελείται από 9 μέλη μαζί με τον Πρόεδρο της. Οι σημαντικότερες αρμοδιότητες της Οικονομικής Επιτροπής είναι η σύνταξη και ο έλεγχος του προϋπολογισμού, η έγκριση δαπανών και η διάθεση πιστώσεων του προϋπολογισμού καθώς και η σύνταξη του ετήσιου σχεδίου διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας του Δήμου. Το 2014 πραγματοποιήθηκαν 39 συνεδριάσεις και πάρθηκαν 316 αποφάσεις.

A.3 Επιτροπή Ποιότητας Ζωής

Η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου αποτελείται επίσης από 9 μέλη μαζί με τον Πρόεδρο της. Η συγκεκριμένη Επιτροπή έχει κυρίως γνωμοδοτικό χαρακτήρα ενώ ο αποφασιστικός της ρόλος εστιάζεται κυρίως σε θέματα καταστημάτων και επιχειρήσεων. Το 2014 πραγματοποιήθηκαν 7 συνεδριάσεις και πάρθηκαν 17 αποφάσεις.

A.4 Αντιδήμαρχοι

Στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου καθήκοντα ασκούν 5 Αντιδήμαρχοι εκ των οποίων οι 3 είναι με έμμισθη εντολή. Οι αρμοδιότητες τους εστιάζονται στα εξής θέματα:

1. Περιβάλλοντος , καθαριότητας και ανακύκλωσης
  2. Οικονομικών
  3. Διοικητικής Μέριμνας , Εξυπηρέτησης Πολίτη, Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, λειτουργίας προγράμματος Διαύγεια
  4. Κοινωνικής Πολιτικής, Πολιτικές Ισότητας των φύλων, ανέργων
  5. Εποπτείας και ελέγχου των υπηρεσιών της Κοινότητας ταύρου
- Αξιοσημείωτος επίσης είναι και ο αριθμός των εντεταλμένων συμβούλων, σε σύνολο 14, που ασκούν αρμοδιότητες εποπτείας και συντονισμού σε πολλούς θεματικούς τομείς ενδιαφέροντος του Δήμου.

B. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

B.1. Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας

Σύμφωνα με τον εγκεκριμένο Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΦΕΚ 2986/22-11-2013) η συγκρότηση και διάρθρωση των υπηρεσιών του Δήμου περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟ

- Γενικός Γραμματέας
- Αυτοτελές Γραφείο Δημάρχου Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων
- Νομική Υπηρεσία (Αυτοτελές Τμήμα)
- Αυτοτελές Γραφείο Εθελοντισμού και Διοικητικής Βοήθειας
- Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας
- Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Οργάνωσης
- Γραφείο Πολιτικής Προστασίας

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ-ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ

Η συγκεκριμένη Διεύθυνση περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

1. Τμήμα Κοινωνικής Μέριμνας (Κοινωνική Πολιτική, Πολιτικές Ισότητες των φύλων, άνεργοι) στο οποίο περιλαμβάνονται
  - a. Γραφείο Φροντίδας Οικογένειας
  - b. Γραφείο ανέργων
2. Τμήμα Δημόσιας Υγείας, Ελέγχου και Εποπτείας
3. Γραφείο Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Δημοτικό Ιατρείο)
4. Τμήμα Πολιτισμού
5. Τμήμα Αθλητισμού και Νέας Γενιάς
6. Τμήμα Παιδείας (περιλαμβάνονται και οι βιβλιοθήκες, πάρκα κυκλοφοριακής αγωγής)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

Η συγκεκριμένη Διεύθυνση περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

1. Τμήμα Καθαριότητας-Ανακύκλωσης και Περιβάλλοντος
2. Τμήμα Κίνησης Οχημάτων και Δημοτικής Συγκοινωνίας

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΚΗΠΟΤΕΧΝΙΑΣ

Η συγκεκριμένη Διεύθυνση περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

1. Τμήμα Μελετών και Εποπτείας
2. Τμήμα Συντήρησης Πρασίνου

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΔΟΜΗΣΗΣ

Η συγκεκριμένη Διεύθυνση περιλαμβάνει τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

1. Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών το οποίο αποτελείται από:
  - a. Γραφείο Συγκοινωνιακών και Κτιριακών Έργων
  - b. Γραφείο Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων Συγκοινωνιών και Εγκαταστάσεων
2. Τμήμα Έργων, Συντήρησης και Αυτεπιστασίας
3. Τμήμα Συντήρησης Οχημάτων και λοιπού Μηχανολογικού Εξοπλισμού
4. Τμήμα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών
5. Υπηρεσία Δόμησης η οποία αποτελείται από:
  - a. Γραφείο Χορήγησης Έγκρισης Δόμησης και Αδειών Δόμησης
  - b. Γραφείο Ελέγχου Κατασκευών
  - c. Γραφείο Πολεοδομικών Εφαρμογών
  - d. Γραφείο επί θεμάτων Ελαιώνα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η συγκεκριμένη Διεύθυνση περιλαμβάνει τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

1. Τμήμα Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων και Δημοτικών Κινήσεων

2. Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης και Ληξιαρχείων ΔΕ Μοσχάτου-Ταύρου
3. Τμήμα Προσωπικού και Μισθοδοσίας
4. Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας (πρωτόκολλο, κλητήρες, καθαρίστριες, τηλ. Κέντρο)

Η συγκεκριμένη Διεύθυνση περιλαμβάνει και Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες οι οποίες είναι οι εξής:

1. Γραφείο Διοικητικών θεμάτων και εξυπηρέτησης του Πολίτη ΔΕ ταύρου
2. Γραφείο Συμβουλίου Δημοτικής Κοινότητας Ταύρου

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η συγκεκριμένη Διεύθυνση περιλαμβάνει τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

1. Τμήμα Λογιστηρίου και Προϋπολογισμού
2. Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας
3. Τμήμα Ταμείου
4. Τμήμα Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων
5. Τμήμα Προμηθειών

Η συγκεκριμένη Διεύθυνση περιλαμβάνει και Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες οι οποίες είναι οι εξής:

1. Γραφείο Οικονομικών θεμάτων ΔΕ Ταύρου

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΕΠ

Η συγκεκριμένη Διεύθυνση περιλαμβάνει τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

1. Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών
2. Τμήμα Εσωτερικής Ανταπόκρισης

Η συγκεκριμένη Διεύθυνση περιλαμβάνει και Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες οι οποίες είναι οι εξής:

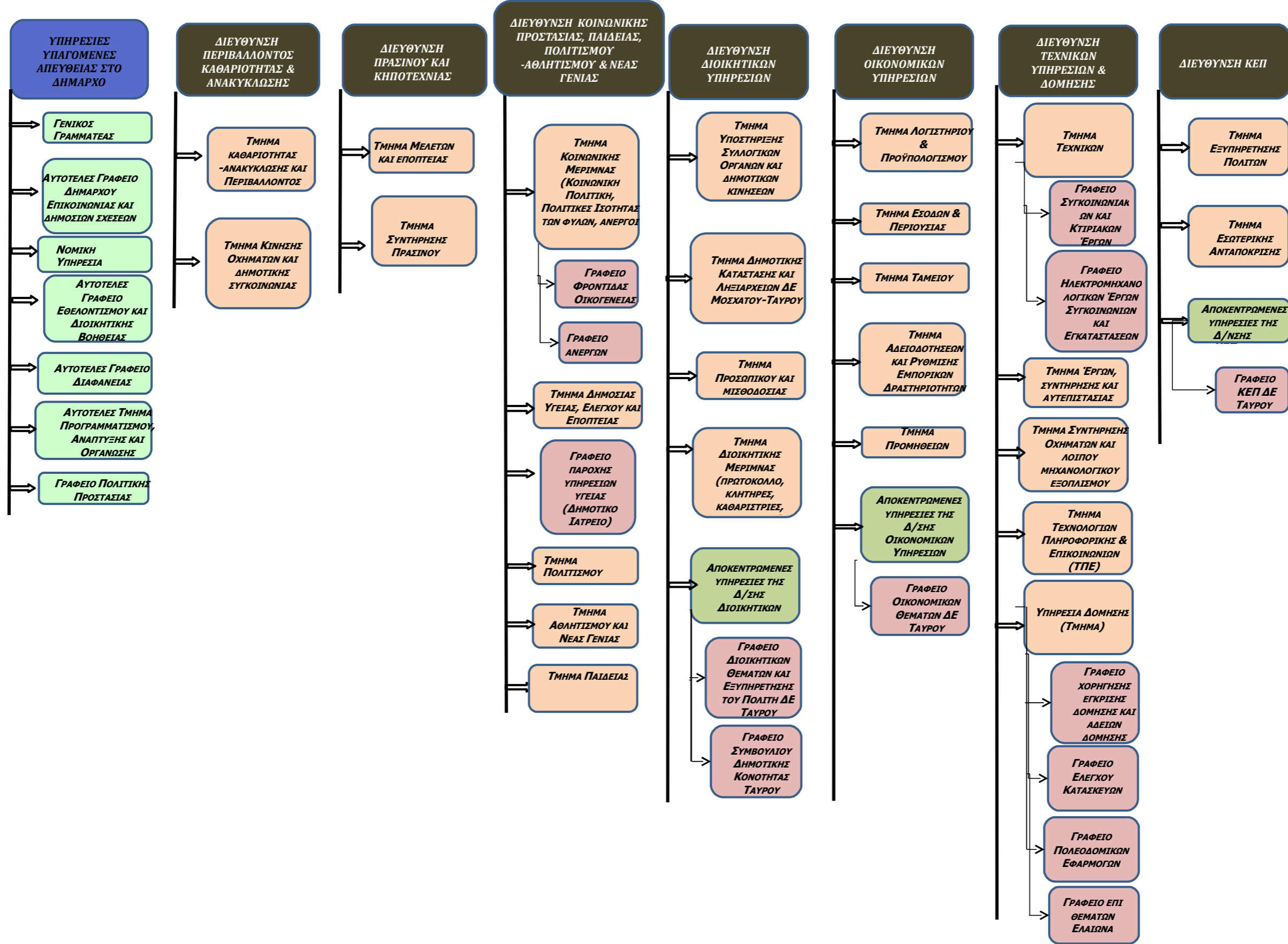
1. Γραφείο Κ.Ε.Π ΔΕ Ταύρου

ΔΗΜΟΣ ΜΟΣΧΑΤΟΥ -ΤΑΥΡΟΥ

ΔΗΜΑΡΧΟΣ

ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΙ

Γ. ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟ

Οι θέσεις του προσωπικού του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου όπως προσδιορίζονται και στον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας ανήκουν σε 5 κατηγορίες οι οποίες είναι οι εξής:

Γ.1 Ειδικές Θέσεις

Ορίζονται οι ακόλουθες θέσεις ειδικού προσωπικού:

- Μία (1) θέση Γενικού Γραμματέα.
- Τρεις (3) θέσεις Ειδικών Συμβούλων ή Ειδικών Συνεργατών ή Επιστημονικών Συνεργατών.
- Τρεις (3) θέσεις Δικηγόρων με έμμισθη εντολή.

Γ.2 Οργανικές Θέσεις με σχέση εργασίας Δημοσίου Δικαίου

Οι θέσεις του μόνιμου προσωπικού του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου διακρίνονται στις εξής κατηγορίες :

- Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ)
- Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ)
- Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ)
- Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (ΥΕ)

Οι οργανικές θέσεις κατά κατηγορία και κλάδο διαμορφώνονται ως εξής:

Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης

ΚΛΑΔΟΣ	Αριθμός μόνιμων θέσεων
ΠΕ1 Διοικητικού	15
ΠΕ1 Οικονομικού-Λογιστικού	2
ΠΕ Διεκπεραίωσης υποθέσεων πολιτών (ΚΕΠ)	6
ΠΕ Κοινωνιολόγων	1
ΠΕ Ψυχολόγων	3
ΠΕ3 Πολιτικών Μηχ/κών	4

ΠΕ4 Αρχιτεκτόνων Μηχ/κών	3
ΠΕ5 Ηλεκτρολόγων Μηχ/κών	1
ΠΕ5 Μηχανολόγων Μηχανικών	2
ΠΕ6 Τοπογράφων Μηχ/κών	1
ΠΕ7 Χημικών Μηχ/κών	1
ΠΕ9 Γεωπόνων	1
ΠΕ11 πληροφορικής Μηχανικών Η/Υ	1
ΠΕ 15 Ιατρών	1
ΠΕ Μηχ/κών Περιβάλλοντος	1
ΣΥΝΟΛΑ θέσεων ΠΕ	43

ΠΗΓΗ: ΟΕΥ

Τεχνολογικής Εκπαίδευσης

ΚΛΑΔΟΣ	Αριθμός μονίμων θέσεων
ΤΕ13 Γεωπόνων	3
ΤΕ17 Διοικ/κού-Λογ/κού	6
ΤΕ2 Κοινωνικών Λειτουργών	4
ΤΕ3 Πολιτικών Μηχανικών	4
ΤΕ4 Ηλεκτρολόγων Μηχανικών	2
ΤΕ4 Μηχανολόγων Μηχανικών	1
ΤΕ5 Τοπογράφων Μηχανικών	3
ΤΕ19 Πληροφορικής	2
ΤΕ22 Διοίκησης Μονάδων Τοπ. Αυτοδιοίκησης	4
ΤΕ11 Εποπτών Δημόσιας Υγείας	2
ΤΕ17 Οικονομικού – Λογιστικού	1
ΤΕ Διεκπεραίωσης υποθέσεων πολιτών (ΚΕΠ)	1
ΣΥΝΟΛΑ θέσεων ΤΕ	33

ΠΗΓΗ: ΟΕΥ

Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

ΚΛΑΔΟΣ	Αριθμός μονίμων θέσεων
ΔΕ1 Διοικητικού-Οικονομικού	32
ΔΕ2 Εποπτών Καθαριότητας	6
ΔΕ Διεκπεραίωσης υποθέσεων πολιτών (ΚΕΠ)	1
ΔΕ νοσηλευτών	1
ΔΕ24 Ηλεκτρολόγων	6
ΔΕ26 Μηχανοτεχνιτών	3
ΔΕ27 Ηλεκτροτεχνιτών αυτοκινήτων	2
ΔΕ28 Χειριστών Μηχανημάτων Έργων	7
ΔΕ29 Οδηγών Αυτοκινήτων	29
ΔΕ30 ηλεκτροτεχνιτών	5
ΔΕ30 Ελαιοχρωματιστών	4
ΔΕ30 Σιδεράδων	1
ΔΕ30 Συντηρητών	1
ΔΕ30 Τεχνιτών (ξυλουργοί, κτίστες, καλουπατζήδες, σοβατζήδες, μαρμαράδες, ασφαλτάδες, κλπ οικοδομικές εργασίες)	7
ΔΕ 30 τεχνιτών πλακάδων	2
ΔΕ30 τεχνιτών μαραγκών	1
ΔΕ30 Υδραυλικών	4
ΔΕ35 Κηπουρών	27
ΔΕ 38 Χειριστών Η/Υ	4
ΔΕ5 Εργοδηγών	2
ΣΥΝΟΛΑ θέσεων ΔΕ	145

ΠΗΓΗ:ΟΕΥ

Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης

ΚΛΑΔΟΣ	Αριθμός μονίμων θέσεων
ΥΕ1 Κλητήρων - Θυρωρών- Γενικών Καθηκόντων	6
ΥΕ16 εργατών έργων και οδοποιίας	2
ΥΕ16 Εργατών Καθαριότητας	102
ΥΕ16 εργατών - Φυλάκων (φύλαξη και καθαριότητα πάρκων, παιδικών χαρών, γηπέδων, γυμναστηρίων κλπ κοινόχρηστων χώρων)	7
ΥΕ16 καθαριστριών	8
ΥΕ2 επιστατών καθαριότητας	3
ΥΕ16 εργατών κήπων	12
ΥΕ εργατών γενικών Καθηκόντων	2
ΥΕ14 βοηθητικού προσωπικού	1
ΥΕ15 οικογενειακών βοηθών	1
ΥΕ 16 Εργατών διαφόρων ειδικοτήτων	1
ΣΥΝΟΛΑ θέσεων ΥΕ	145

ΠΗΓΗ:ΟΕΥ

ΣΥΝΟΛΟ θέσεων ΠΕ+ΤΕ+ΔΕ+ΥΕ	43+33+145+145= 366
----------------------------------	---------------------------

Γ.3 Προσωρινές (Προσωποπαγείς) Θέσεις με σχέση εργασίας Δημοσίου Δικαίου

Οι προσωποπαγείς θέσεις βάσει του ΟΕΥ, είναι εκείνες οι θέσεις που μετά την αποχώρηση του εργαζόμενου καταργούνται και παύουν να υφίστανται. Αυτές οι θέσεις αναλύονται στον παρακάτω πίνακα.

ΚΛΑΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ
ΔΕ24 ηλεκτρολόγων (Ν.1476/84)	1
ΥΕ16 εργατών γενικά (Ν.1476/84)	1

ΔΕ30 τεχνιτών (Κ.Υ.Α. ΔΙΠΙΔ/Φ42/24/11440/31.12.1986)	1
ΥΕ16 εργατών γενικά (Κ.Υ.Α. ΔΙΠΙΔ/Φ42/24/11440/31.12.1986)	1
ΤΕ5 τοπογράφων μηχανικών (ν. 1874/1990)	1
ΠΕ1 Διοικητικού (ν. 2503/1997)	1
ΠΕ3 πολιτικών μηχανικών (ν. 2503/1997)	1
ΔΕ5 εργοδηγών (ν. 2503/1997)	1
ΔΕ30 τεχνίτη ξυλουργού (ν. 2503/1997)	1
ΥΕ16 εργατών καθαριότητας (ν. 2503/1997)	1
ΥΕ16 εργατών γενικά (ν. 2503/1997)	1
ΔΕ1 Διοικητικού (ν. 2738/1999)	1
ΔΕ5 δομικών έργων (ν. 2738/1999)	1
ΤΕ Εργοδηγών (προέρχεται από μετατροπή θέσης κλάδου ΔΕ5 εργοδηγών) όταν κενωθεί με οποιονδήποτε τρόπο καταργείται (άρθρο 16 παρ. ν.3345/2005 ΦΕΚ Α 138)	1
ΔΕ14 Ελεγκτών Εσ. Εξ. ΟΤΑ	1
ΔΕ15 Εισπρακτόρων	2
Οι ανωτέρω θέσεις ΔΕ14 και ΔΕ15 κενούμενες με οποιονδήποτε τρόπο, καταργούνται (άρθρο 227 ν.3584/07)	
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ-ΠΡΟΣΩΠΟΠΑΓΩΝ Δ.Δ. ΘΕΣΕΩΝ: 17	

ΠΗΓΗ:ΟΕΥ

Γ.4 Θέσεις με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου

Προβλέπονται οι παρακάτω θέσεις που καλύπτονται από προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ) και οι οποίες είναι προσωποπαγείς. Οι θέσεις αυτές καταργούνται όταν κενωθούν με οποιονδήποτε τρόπο.

Ειδικότητες	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ
ΠΕ Διοικητικού	1
ΠΕ Καθηγητών Φυσικής Αγωγής	3
ΠΕ Ψυχολόγων	1
ΤΕ Κοινωνικός Λειτουργός	1
ΤΕ Ηθοποιών-Σκηνοθετών	1
ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων	1
ΔΕ Διοικητικού	8
ΔΕ Οδηγών Αυτοκινήτων	4
ΔΕ Υπάλληλος Γραφείου	1
ΔΕ Μουσικός με πλήρη απασχόληση	1
ΥΕ Βοηθός Τεχνιτών	1
ΥΕ Γενικών καθηκόντων	1
ΥΕ εργάτης	1
ΥΕ Εργάτες καθαριότητας	8
ΥΕ Καθαρίστριες εσωτερικών χώρων	3
ΥΕ Καθαρίστριες σχολικών μονάδων	12
Σύνολο προσωποπαγών θέσεων ΙΔΑΧ	48

ΠΗΓΗ:ΟΕΥ

Γ.5 Θέσεις με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου

Προβλέπονται εξήντα (60) θέσεις προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, διαφόρων ειδικοτήτων, για την αντιμετώπιση εποχικών ή άλλων περιοδικών ή πρόσκαιρων αναγκών καθώς και για κάλυψη αναγκών ανταποδοτικού χαρακτήρα.

Γ.6 Ενοποίηση-Μετονομασία κλάδων

Κατά την διαδικασία κατάρτισης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας κρίθηκε σκόπιμη η ενοποίηση και η μετονομασία κάποιων κλάδων. Οι ακόλουθες μεταβολές έχουν ως εξής:

- Οι κλάδοι ΔΕ1 Διοικητικού και ΔΕ1 Διοικητικού – Οικονομικού ενοποιούνται στον κλάδο ΔΕ1 Διοικητικού – Οικονομικού.
- Οι κλάδοι ΤΕ13 Γεωπόνων και ΤΕ13 Τεχνολόγων Γεωπόνων ενοποιούνται στον κλάδο ΤΕ13 Γεωπόνων.
- Οι κλάδοι ΔΕ38 Χειριστών Η/Υ και ΔΕ38 Προσωπικού Υπολογιστών ενοποιούνται στον κλάδο ΔΕ38 Χειριστών Η/Υ.
- Οι κλάδοι ΔΕ κηπουρών, ανθοκόμων, δενδροκόμων και δενδροκηπουρών ενοποιούνται στον κλάδο ΔΕ35 κηπουρών.
- Ο κλάδος ΤΕ3 Τεχνολόγων Πολιτικών Μηχανικών μετονομάζεται σε ΤΕ3 Πολιτικών Μηχανικών.
- Ο κλάδος ΤΕ4 Τεχνολόγων Ηλεκτρολόγων μετονομάζεται σε ΤΕ4 Ηλεκτρολόγων Μηχανικών.
- Ο κλάδος ΤΕ4 Τεχνολόγων Μηχανικών μετονομάζεται σε ΤΕ4 Μηχανολόγων Μηχανικών.
- Ο κλάδος ΤΕ5 Τεχνολόγων Τοπογράφων Μηχανικών μετονομάζεται σε ΤΕ5 Τοπογράφων Μηχανικών.
- Οι ειδικότητες ΥΕ Καθαριστριών και ΥΕ Καθαριστριών Κτηρίων ενοποιούνται στον κλάδο ΥΕ Καθαριστριών.

Γ.7 Αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης σε σχέση με τον ΟΕΥ

Αναφορικά με την σημερινή κατάσταση που επικρατεί σήμερα στον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου όλες οι Διευθύνσεις και τα τμήματα του Δήμου εμφανίζονται να είναι ενεργά, εκτός από ορισμένα Γραφεία (σε αριθμό 4) τα οποία εμφανίζονται να είναι ανενεργά. Το Γραφείο Πολιτικής Προστασίας είναι ουσιαστικά ανενεργό. Παρόλο αυτά όμως, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου, 2 υπηρεσιακά στελέχη συγκροτούν το Τοπικό Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας με ασκούμενες αρμοδιότητες του Γραφείου Πολιτικής Προστασίας. Επίσης, τα γραφεία α) Διοικητικών Θεμάτων και Εξυπηρέτησης του Πολίτη ΔΕ Ταύρου, β) Συμβουλίου Δημοτικής Κοινότητας Ταύρου και γ) Οικονομικών Θεμάτων ΔΕ ταύρου, είναι ανενεργά.

Είναι αναγκαίο να τονιστεί ότι οι αρμοδιότητες του Αυτοτελούς Γραφείου Εθελοντισμού και Διοικητικής Βοήθειας και του Αυτοτελούς Γραφείου Διαφάνειας ασκούνται από υπαλλήλους με παράλληλα καθήκοντα. Οι αρμοδιότητες όπως του Γραφείου Ανέργων ασκούνται από υπάλληλο με παράλληλα καθήκοντα.

Το φαινόμενο αυτό είναι έντονο κυρίως στην Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών και Δόμησης. Το σημαντικό ποσοστό του 20,8% των υπαλλήλων που απαρτίζουν την συγκεκριμένη Δ/νση εκτελεί παράλληλα καθήκοντα σε τμήματα και γραφεία που υπάγονται στην ίδια Δ/νση. Αναλυτικότερα, το 10,4% των υπαλλήλων της συγκεκριμένης Δ/νσης ασκεί παράλληλα καθήκοντα σε 2 τμήματα, ενώ το ίδιο ποσοστό υπαλλήλων ασκεί παράλληλα καθήκοντα ακόμα και σε 3 τμήματα.

Αναφορικά με την στελέχωση του Δήμου σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση και την δομή του εγκεκριμένου Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας παρουσιάζεται σε πρώτη ανάλυση ιδιαίτερο ενδιαφέρον ως προς τις αποκλίσεις τόσο σε μόνιμο προσωπικό όσο και σε προσωπικό αορίστου ή ορισμένου χρόνου. Βέβαια στην παρούσα φάση είναι αναγκαίο να εξεταστεί η μεταβολή που πραγματοποιήθηκε στο σύνολο των θέσεων του προσωπικού σε σχέση με αυτές που προβλέπει ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας. Η μεταβολή αυτή αφορά σε μόνιμο και αορίστου χρόνου προσωπικό, επικεντρώνεται στο χρονικό διάστημα από την έγκριση του ΟΕΥ και μεταγενέστερα και οφείλεται σε μετατάξεις από ΟΤΑ σε ΟΤΑ, σε μετατάξεις που προήλθαν από την ενδοδημοτική κινητικότητα, σε μετατάξεις με ταυτόχρονη μεταφορά όπως οργανικής θέσης του υπαλλήλου η κατάργηση όπως θέσης λόγω αποχώρησης αλλά και σε μετατάξεις σε ανώτερους κλάδους.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η μεταβολή στο σύνολο των θέσεων του προσωπικού έτσι όπως προέκυψε από τα προαναφερόμενα.

Πίνακας Γ.1 Μεταβολές Οργανικών θέσεων

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΛΑΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ ΒΑΣΕΙ ΟΕΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ ΟΕΥ ΚΑΤΟΠΙΝ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΤΗΝ 31/3/2015
ΜΟΝΙΜΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΠΕ	43	47
	ΤΕ	33	47
	ΔΕ	145	153
	ΥΕ	145	143
	ΣΥΝΟΛΟ	366	390
ΠΡΟΣΩΠΟΠΑΓΕΙΣ	ΠΕ	2	2

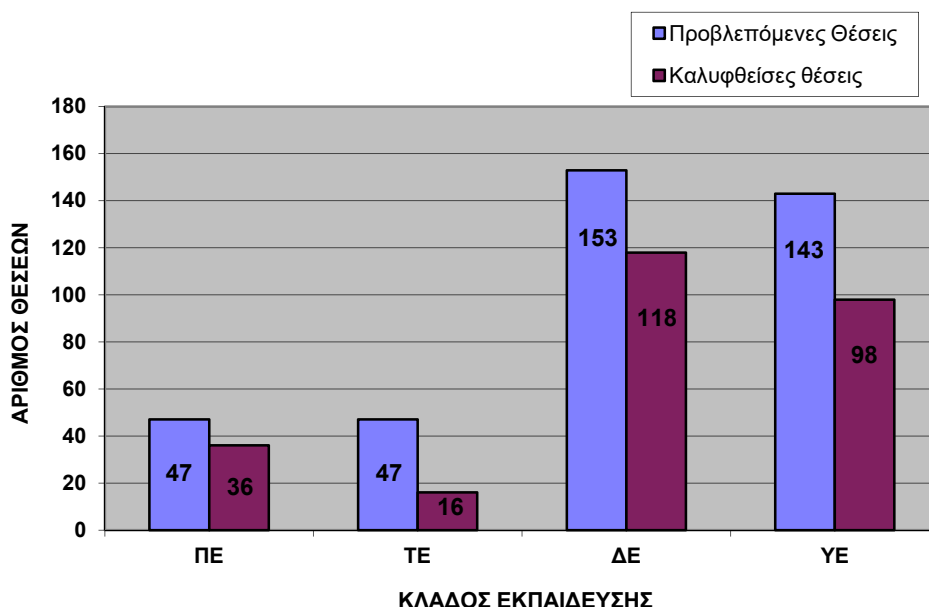
ΘΕΣΕΙΣ			
	ΤΕ	2	1
	ΔΕ	9	5
	ΥΕ	4	2
	ΣΥΝΟΛΟ	17	10
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	ΠΕ	5	6
	ΤΕ	3	3
	ΔΕ	14	15
	ΥΕ	26	24
	ΣΥΝΟΛΟ	48	48

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία με στοιχεία του τμήματος Προσωπικού

Από τα ανωτέρω στοιχεία είναι εμφανής η σημαντική αύξηση των θέσεων στην κατηγορία του μόνιμου προσωπικού, ποσοστό που σχεδόν προσεγγίζει το 7%. Αναφορικά με τις προσωρινές θέσεις με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου η μείωση των θέσεων ανέρχεται στο ποσοστό του 41%. Αυτό εξηγείται από μία σειρά αποχωρήσεων υπαλλήλων οι οποίοι άνηκαν στην συγκεκριμένη κατηγορία, όπου με την συνταξιοδότηση τους καταργήθηκε και η θέση τους. Οι θέσεις του προσωπικού με συμβάσεις αορίστου χρόνου παραμένουν αμετάβλητες.

Αυτό που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ουσιαστικά πρέπει να επικεντρωθεί η παρούσα ανάλυση είναι οι αποκλίσεις που παρουσιάζονται ανάμεσα στις ήδη μεταβαλλόμενες θέσεις του οργανισμού και στον αριθμό των υπηρετούντων υπαλλήλων που καταλαμβάνουν τις θέσεις αυτές. Στο παρακάτω διάγραμμα (διάγραμμα Γ.1) απεικονίζεται ο αριθμός των οργανικών θέσεων του Δήμου και ο αριθμός των καλυφθείσων θέσεων ανά κλάδο και κατηγορία στο σύνολο του Δήμου. Τέτοια ανάλυση που θα επικεντρώνεται ανά οργανική μονάδα θα παρουσιαστεί μεταγενέστερα στην ανάλυση των δομών του Δήμου.

Διάγραμμα Γ.1 Σύγκριση προβλεπόμενων και καλυμμένων θέσεων του Ο.Ε.Υ
(μόνιμο προσωπικό)

Από το ανωτέρω διάγραμμα είναι εμφανής οι αποκλίσεις ανάμεσα στις προβλεπόμενες οργανικές θέσεις και στις θέσεις που είναι ήδη καλυμμένες. Σε σύνολο 390 οργανικών θέσεων υπηρετούν 268 υπάλληλοι. Το ποσοστό επικάλυψης ανέρχεται στο 68,7%, ποσοστό ιδιαίτερης σημασίας εάν αναλογιστούμε ότι κατά την διαδικασία κατάρτισης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας είχαν ληφθεί υπόψη οι οδηγίες του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης να καταργηθούν κενές οργανικές θέσεις ανά κλάδο ή κατηγορία οι οποίες υπερέβαιναν το 60% των συνολικών θέσεων που προβλέπονταν στον Οργανισμό.

Αναλυτικότερα, τα υψηλότερα ποσοστά πλήρωσης εμφανίζουν οι κατηγορίες Πανεπιστημιακής, Δευτεροβάθμιας και Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης με ποσοστά 76,6%, 77,1% και 68,5% αντίστοιχα. Η κατηγορία Τεχνολογικής Εκπαίδευσης αντίθετα εμφανίζει ιδιαίτερα χαμηλό επικάλυψης με ποσοστό που ανέρχεται στο 34%.

Μολαταύτα, η γενικότερη εικόνα για τον Δήμο, εμφανίζεται να μην είναι ιδιαίτερη ικανοποιητική ως προς τα ποσοστά επικάλυψης δεδομένου ότι ήδη υπήρξε με την κατάρτιση του Οργανισμού περικοπή θέσεων και ενδεχομένως αυτό να οφείλεται σε μια σειρά παραγόντων εκ των οποίων οι σημαντικότεροι είναι οι πολλές αποχωρήσεις υπαλλήλων λόγω συνταξιοδότησης αλλά και το πάγωμα των προσλήψεων γενικότερα στους ΟΤΑ. Με την πάροδο λοιπόν του χρόνου αυτή η τάση της ανεπαρκούς επικάλυψης θα γίνεται όλο και πιο έντονη. Ήδη από την

κατάρτιση του Οργανισμού και μεταγενέστερα ενώ οι προβλεπόμενες θέσεις σχεδόν παραμένουν αμετάβλητες οι θέσεις των υπηρετούντων μειώνονται διαρκώς. Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει με χαρακτηριστικό τρόπο τα προεκτεθέντα.

Πίνακας Γ.2: Επικάλυψη θέσεων

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ ΟΕΥ ΚΑΤΟΠΙΝ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΤΗΝ 31/3/2015	ΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΕΣ	ΚΕΝΕΣ
30/4/2014	389	284	105
31/5/2014	389	281	108
30/6/2014	391	284	107
31/7/2014	390	282	108
31/8/2014	390	282	108
30/9/2014	390	281	109
31/10/2014	391	280	111
30/11/2014	390	272	118
31/12/2014	390	271	119
31/1/2015	390	269	121
28/2/2015	390	269	121
31/3/2015	390	268	122

Όπως διαφαίνεται στον ανωτέρω πίνακα, σε διάστημα ενός έτους ο αριθμός των υπηρετούντων έχει μειωθεί από τους 284 στους 268 εμφανίζοντας μια μείωση της τάξης του 5,6%. Ενώ η μείωση είναι σχετικά μικρή στο σύνολο των υπαλλήλων που εξακολουθούν να εργάζονται είναι όμως αντιπροσωπευτική της τάσης συρρίκνωσης του αριθμού των θέσεων που επικρατεί.

Στην παρούσα ανάλυση δεν λαμβάνεται υπόψη ο χαρακτήρας αυτής της μείωσης και οι επιπτώσεις της. Αυτό βέβαια θα επιχειρηθεί σε επιμέρους αναλύσεις όταν θα εξεταστούν οι δομές των υπηρεσιών του Δήμου αναλυτικά και τότε θα μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα για το αν είναι ανησυχητικές ή μη οι επιπτώσεις αυτής της μείωσης.

Δ. ΔΟΜΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΟΣΧΑΤΟΥ-ΤΑΥΡΟΥ

Δ.1 Δομές Τομέων Οικονομίας και Διοίκησης

Οι αρμόδιες Διευθύνσεις που χαρακτηρίζουν τους τομείς των Οικονομικών και της Διοίκησης είναι οι εξής:

1. Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών
2. Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών
3. Διεύθυνση ΚΕΠ

Δ.1.1 Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών περιλαμβάνει τα τμήματα: α) Τμήμα Προσωπικού και Μισθοδοσίας, β) Τμήμα Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων και Δημοτικών Κινήσεων, γ) Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης και Ληξιαρχείων ΔΕ Μοσχάτου-Ταύρου και δ) Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας

Η συγκεκριμένη Διεύθυνση είναι αρμόδια για την τήρηση των διαδικασιών και αρχείων που αφορούν την δημοτική κατάσταση και την καταγραφή των ληξιαρχικών γεγονότων στην περιοχή του Δήμου και για τον σχεδιασμό και τον συντονισμό εφαρμογής των πολιτικών, συστημάτων και διαδικασιών που αποσκοπούν στην ορθολογική διοίκηση/διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου.

Παράλληλα η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την γραμματειακή υποστήριξη των πολιτικών οργάνων του Δήμου, τη λειτουργία του κεντρικού πρωτοκόλλου και την παροχή γενικών υπηρεσιών διοικητικής υποστήριξης στις δημοτικές υπηρεσίες.

Μέσω των τμημάτων της ασκεί αρμοδιότητες διοικητικού χαρακτήρα όπως την τήρηση του βιβλίου αποφάσεων του Δήμου, την διεξαγωγή της αλληλογραφίας του Δήμου και ευθύνεται για την εγκατάσταση των υπηρεσιών των Δημοτικών καταστημάτων. Ακόμη συνεργάζεται με την εκάστοτε επιτροπή διεξαγωγής εκλογών και συντονίζει μαζί της, τις ενέργειες των Εθνικών, Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Δημοτικών εκλογών.

Επιπρόσθετα, μεριμνά για την εφαρμογή του Κώδικα των υπαλλήλων, την τήρηση της εργατικής νομοθεσίας, των Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας και των λοιπών νομοθετημάτων και πράξεων που ρυθμίζουν τις εργασιακές σχέσεις. Μεριμνά για τη διενέργεια και ολοκλήρωση των διαδικασιών πρόσληψης ανθρώπινου δυναμικού και σχεδιάζει, εισηγείται βελτιώσεις και παρακολουθεί την εφαρμογή όλων των διαδικασιών που σχετίζονται με την απασχόληση των εργαζομένων.

Τέλος, συγκεντρώνει τα στοιχεία απασχόλησης και τις μεταβολές των στοιχείων των εργαζομένων που επηρεάζουν τις αμοιβές και ενημερώνει έγκαιρα τις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες, ώστε να προωθείται έγκαιρα η πληρωμή των εργαζομένων και η απόδοση των ασφαλιστικών εισφορών.

Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων. Στη Διεύθυνση, και ειδικότερα στο Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας, υπάγονται διοικητικά και τα αποκεντρωμένα Γραφεία Διοικητικών Θεμάτων των δημοτικών ενοτήτων.

Αξιολογώντας την συνολική εικόνα και λειτουργία της Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών αρχικά πρέπει να αναφερθεί ότι όλα τα τμήματα της Διεύθυνσης βρίσκονται σε απόλυτη συνάφεια λειτουργικά και δομικά με αυτήν χωρίς να υπάρχουν επικαλύψεις αρμοδιοτήτων με άλλα τμήματα αλλά κάποιοι διοικητικοί συσχετισμοί. Αναφορικά με τους ανθρώπινους πόρους της Διεύθυνσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι η στελέχωση των τμημάτων μπορεί να θεωρηθεί ποσοτικά και ποιοτικά επαρκής με μια μικρή εξαίρεση στο τμήμα Διοικητικής Μέριμνας σχετικά με την φύση των ειδικοτήτων του προσωπικού που δεν αντιστοιχούν στις απαιτήσεις των εργασιών του τμήματος. Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει το μεγαλύτερο μέρος του προσωπικού της Διεύθυνσης είναι η ύπαρξη πολλαπλών αντικειμένων και αρμοδιοτήτων που έχει επιφορτιστεί καθώς και η ταυτόχρονη εξυπηρέτηση του κοινού παράλληλα με την εσωτερική λειτουργία των τμημάτων. Αντίθετα, η απόκτηση επαρκούς γνώσης και η καλή εμπειρία του στελεχιακού δυναμικού αποτελούν πλεονέκτημα για την Διεύθυνση.

Συστηματική πολιτική επιμόρφωσης εντοπίζεται ελάχιστα στα τμήματα της Διεύθυνσης εάν και η συμμετοχή υπαλλήλων σε εκπαιδευτικά σεμινάρια κρίνεται απαραίτητη τόσο για την εσωτερική ανάπτυξη και οργάνωση των υπηρεσιών όσο και για την βελτιστοποίηση της λειτουργίας των τμημάτων.

Σε γενικότερα πλαίσια, οι εσωτερικές σχέσεις συνεργασίας αλλά και της ευρύτερης επικοινωνίας καταγράφονται ως θετικές με αρκετά περιθώρια βελτίωσης σε επίπεδο συνόλου των υπηρεσιών του Δήμου. Αναφορικά με τα επίπεδα μηχανογράφησης και της γενικότερης χρήσης Η/Υ θεωρούνται ικανοποιητικά χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν αρκετά περιθώρια βελτίωσης κυρίως σε θέματα επιμόρφωσης των χρηστών, συντήρησης και αναβάθμισης του υπάρχοντος εξοπλισμού αλλά και σε κάποιες περιπτώσεις προμήθειας νέων μηχανημάτων. Έντονο πρόβλημα παρουσιάζεται στο χώρο εγκατάστασης των τμημάτων Δημοτικής Κατάστασης, Προσωπικού και Μισθοδοσίας και Διοικητικής Μέριμνας όπου χαρακτηρίζονται ανεπαρκής τόσο ως χώροι εργασίας όσο και εξαιτίας άλλων βασικών ελλείψεων όπως είναι οι χώροι αρχείου. Τέλος στα πλαίσια μιας

επικείμενης αναμόρφωσης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου θα πρέπει να σημειωθεί η ανάγκη ύπαρξης τμήματος Διοίκησης το οποίο θα επιφορτίζεται με θέματα γενικής διοικητικής φύσης και οργάνωσης τα οποία μέχρι τώρα επιμερίζονται κυρίως στο Τμήμα Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων.

Δ.1.2 Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών αποτελείται από τα εξής τμήματα: α) Τμήμα Λογιστηρίου και Προϋπολογισμού, β) Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας, γ) Τμήμα Ταμείου, δ) Τμήμα Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων, και ε) Τμήμα Προμηθειών. Στην Διεύθυνση υπάγονται διοικητικά και ειδικότερα στο τμήμα Ταμείου, και τα αποκεντρωμένο Γραφείο Οικονομικών θεμάτων στην Δημοτική Ενότητα Ταύρου.

Η συγκεκριμένη Διεύθυνση είναι αρμόδια για την αποτελεσματική τήρηση των οικονομικών προγραμμάτων λειτουργίας του Δήμου, τη σωστή απεικόνιση των οικονομικών πράξεων και τη διαχείριση των εσόδων και δαπανών του, καθώς και τη διασφάλιση και αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας. Συγχρόνως, η Διεύθυνση μεριμνά για την αποτελεσματική διενέργεια όλων των νόμιμων διαδικασιών που απαιτούνται για την προμήθεια υλικών, εξοπλισμού και υπηρεσιών του Δήμου.

Ειδικότερα, η Διεύθυνση μέσω των τμημάτων της ασχολείται με την τήρηση του συστήματος κατάρτισης του Προϋπολογισμού του Δήμου, συγκεντρώνει τους επιμέρους προϋπολογισμούς των υπηρεσιών και διαμορφώνει και εισηγείται τους συνολικούς Προϋπολογισμούς του Δήμου προς έγκριση από τα αρμόδια όργανα, παρακολουθεί την εκτέλεση των Προϋπολογισμών, επισημαίνει τις αποκλίσεις μεταξύ απολογιστικών και προϋπολογιστικών μεγεθών, μεριμνά για την ερμηνεία των αποκλίσεων και εισηγείται τις αναγκαίες διορθωτικές ενέργειες, μεριμνά για την σύνταξη και υποβολή στα αρμόδια όργανα τα περιοδικά οικονομικά απολογιστικά στοιχεία και παρακολουθεί την κατάρτιση και την εξέλιξη των ταμειακών προγραμμάτων του Δήμου.

Ταυτόχρονα, τηρεί το σύστημα λογιστικής απεικόνισης των οικονομικών πράξεων του Δήμου, παρακολουθεί και ελέγχει τη λογιστική συμφωνία των δοσοληπτικών λογαριασμών με τράπεζες, προμηθευτές, πιστωτές και τους συναλλασσόμενους με τον Δήμο, καθώς και των δοσοληπτικών λογαριασμών με τα νομικά πρόσωπα και τα ιδρύματα του Δήμου, εκδίδει τις λογιστικές και οικονομικές καταστάσεις που συνδέονται με το τηρούμενο λογιστικό σχέδιο, τηρεί ειδικά συστήματα λογιστικής και οικονομικής διαχείρισης Προγραμμάτων και Έργων στα οποία συμμετέχει ο Δήμος και που χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ή/και από ευρωπαϊκούς ή διεθνείς πόρους, τηρεί το αρχείο συμβάσεων για υπηρεσίες, έργα και προμήθειες που αναθέτει ο Δήμος,

παραλαμβάνει και ελέγχει τα κάθε φύσης παραστατικά που απαιτούνται κατά περίπτωση για την πληρωμή των οφειλών του Δήμου προς αντίστοιχους δικαιούχους και ελέγχει την ύπαρξη των προϋποθέσεων για τη διενέργεια πληρωμών του Δήμου με βάση τις διατάξεις των αντιστοιχών συμβάσεων.

Παράλληλα, συγκεντρώνει στοιχεία για την εξακρίβωση των υπόχρεων και του ύψους των χρηματικών υποχρεώσεων προς τον Δήμο των φυσικών και νομικών προσώπων για φόρους, εισφορές, τέλη, δικαιώματα που περιοδικά πρέπει να καταβάλλονται στο Δήμο, επεξεργάζεται στοιχεία και υπολογίζει περιοδικά το ύψος των οφειλομένων ποσών κατά κατηγορία προσόδου και υπόχρεο, καταρτίζει βεβαιωτικούς καταλόγους υπόχρεων και αντίστοιχων οφειλόμενων ποσών κατά κατηγορία προσόδου και μεριμνά για την προώθηση της αξιοποίησης της δημοτικής ακίνητης περιουσίας σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις του Δήμου και τη διαχείριση της εκμετάλλευσης της δημοτικής ακίνητης περιουσίας.

Τέλος, μελετά και εισηγείται τη ρύθμιση θεμάτων εμπορικής δραστηριότητας που επηρεάζουν τις λειτουργίες και το περιβάλλον της πόλης και την ποιότητα ζωής των κατοίκων και σχεδιάζει -διενεργεί τις εσωτερικές διαδικασίες για την κατάρτιση του προγράμματος απαιτούμενων προμηθειών και υπηρεσιών (εκτός του πεδίου του Ν. 3316/2005) του Δήμου, συγκεντρώνει τις αιτήσεις των δημοτικών υπηρεσιών, εξετάζει την σκοπιμότητα αυτών και διαμορφώνει περιοδικά προγράμματα για την προμήθεια κάθε είδους υλικών, εξοπλισμού και υπηρεσιών και εισηγείται αυτά για έγκριση στα αρμόδια όργανα του Δήμου.

Δ.1.3 Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών

Η Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών αποτελείται από τα εξής τμήματα: α) Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών και β) Τμήμα Εσωτερικής Ανταπόκρισης. Στην Διεύθυνση υπάγεται διοικητικά και το Γραφείο ΚΕΠ της Δημοτικής Ενότητας Ταύρου.

Η Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) είναι αρμόδια για την παροχή διοικητικών πληροφοριών και τη διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών από την υποβολή της αίτησης μέχρι την έκδοση της τελικής πράξης, σε συνεργασία με της καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες και σύμφωνα με τον κεντρικό σχεδιασμό του Υπουργείου Εσωτερικών.

Ειδικότερα μέσω των τμημάτων της, παραλαμβάνει αιτήσεις πολιτών για την διεκπεραίωση υποθέσεων τους από τις υπηρεσίες του Δημοσίου, ελέγχει την πληρότητά της και σε περίπτωση που για την διεκπεραίωση της υπόθεσης απαιτούνται δικαιολογητικά, που δεν υποβάλλονται μαζί με την αίτηση, τα αναζητά και τα παραλαμβάνει με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο από τις αρμόδιες υπηρεσίες, μετά από σχετική εξουσιοδότηση των πολιτών. Παράλληλα, παρέχει

διάφορες υπηρεσίες στους πολίτες σύμφωνα με τον γενικό σχεδιασμό των ΚΕΠ (επικύρωση εγγράφων, θεώρηση γνησίου υπογραφής, χορήγηση παράβολων, χορήγηση αποδεικτικών φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας κλπ), προωθεί τα ανωτέρω αιτήματα στις αρμόδιες για τη διεκπεραίωσή τους υπηρεσίες και παρακολουθεί τη διαδικασία της διεκπεραίωσης και την τήρηση των νόμιμων χρονικών προθεσμιών και τέλος υποδέχεται και διαχειρίζεται τα παράπονα και τις προτάσεις των πολιτών για βελτιώσεις των διοικητικών διαδικασιών.

Σε γενικότερα πλαίσια, οι εσωτερικές σχέσεις συνεργασίας αλλά και της ευρύτερης επικοινωνίας καταγράφονται ως αρκετά θετικές με μικρά περιθώρια βελτίωσης. Αναφορικά με τα επίπεδα μηχανογράφησης και της γενικότερης χρήσης Η/Υ θεωρούνται αρκετά ικανοποιητικά χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν αρκετά περιθώρια βελτίωσης κυρίως σε θέματα επιμόρφωσης των χρηστών, συντήρησης και αναβάθμισης του υπάρχοντος εξοπλισμού. Τέλος στα πλαίσια μιας επικείμενης αναμόρφωσης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο διαχωρισμός των τμημάτων εξυπηρέτησης πολιτών και εσωτερικής ανταπόκρισης τα οποία δεν εξυπηρετούν την ευέλικτη λειτουργία της υπηρεσίας δεδομένου ότι τα δύο ΚΕΠ στεγάζονται σε διαφορετικά κτίρια (Μοσχάτο-Ταύρο).

Δ.2 Δομές στους τομείς Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Οι αρμόδιες Διευθύνσεις που χαρακτηρίζουν του τομείς του Περιβάλλοντος και της Ποιότητας Ζωής είναι οι εξής:

1. Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Καθαριότητας και Ανακύκλωσης.
2. Διεύθυνση Πρασίνου και Κηποτεχνίας
3. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και Δόμησης

Δ.2.1 Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Καθαριότητας και Ανακύκλωσης

Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος καθαριότητας και ανακύκλωσης περιλαμβάνει ειδικότερα όπως παρακάτω διοικητικές ενότητες: α) Τμήμα καθαριότητας – ανακύκλωσης και Περιβάλλοντος, β) Τμήμα Κίνησης Οχημάτων και δημοτικής συγκοινωνίας.

Η Δ/ση Περιβάλλοντος είναι αρμόδια για την εξασφάλιση όπως αποκομιδής και όπως μεταφοράς των απορριμμάτων, όπως χωριστής αποκομιδής και μεταφοράς των ανακυκλώσιμων υλικών, όπως εξασφάλισης όπως καθαριότητας των κοινόχρηστων χώρων, την συντήρηση των οχημάτων του Δήμου, την λειτουργία όπως δημοτικής συγκοινωνίας, την προστασία και αναβάθμιση του Περιβάλλοντος καθώς και την ενεργειακή διαχείριση.

Ειδικότερα, μέσω των τμημάτων όπως, διενεργεί με τα κατάλληλα συνεργεία και τεχνικά μέσα το έργο αποκομιδής των αστικών απορριμμάτων και των ανακυκλούμενων υλικών και την μεταφορά όπως όπως ΧΥΤΑ ή στα εργοστάσια επεξεργασίας. Μεριμνά για τον σωστό χειρισμό και την διατήρηση σε καλή κατάσταση των οχημάτων και τεχνικών μέσων που χρησιμοποιούν τα συνεργεία καθαριότητας του τμήματος. Διενεργεί με τα κατάλληλα συνεργεία και τεχνικά μέσα το έργο του καθαρισμού των οδών και των λοιπών κοινοχρήστων χώρων του Δήμου και όπως συγκέντρωσης των απορριμμάτων σε χώρους μεταμόρφωσης. Σχεδιάζει, προγραμματίζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή πολιτικών, προγραμμάτων, δράσεων και μέτρων για την προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος στη περιοχή του Δήμου και μεριμνά για την προστασία και διαχείριση των υδάτινων πόρων και την καταπολέμηση όπως ρύπανσης στην περιοχή του Δήμου.

Παράλληλα, παρακολουθεί την εφαρμογή των ρυθμίσεων που αφορούν προστατευόμενες περιοχές στην γεωγραφική περιοχή του Δήμου, σε συνεργασία και με όπως αρμόδιες υπηρεσίες. Μεριμνά για τη δημιουργία και καλή λειτουργία μηχανισμών και συστημάτων για την αποκομιδή και διαχείριση των αποβλήτων. Μελετά, σχεδιάζει, εισηγείται και παρακολουθεί την εφαρμογή συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης των αστικών στερεών αποβλήτων στην περιοχή του Δήμου (συστήματα και προγράμματα ανακύκλωσης) και τέλος έχει ως αντικείμενο την προώθηση όπως εξοικονόμησης ενέργειας όπως κινητές και ακίνητες εγκαταστάσεις του Δήμου (κτίρια, αυτοκίνητα κ.λπ.) και την προώθηση των ήπιων μορφών ενέργειας.

Αξιολογώντας την συνολική εικόνα και λειτουργία όπως Διεύθυνσης αρχικά πρέπει να αναφερθεί ότι όλα τα τμήματα όπως Διεύθυνσης βρίσκονται σε απόλυτη συνάφεια λειτουργικά με αυτήν χωρίς να υπάρχουν επικαλύψεις αρμοδιοτήτων με άλλα τμήματα αλλά κάποιοι διοικητικοί συσχετισμοί. Αναφορικά με όπως ανθρώπινους πόρους όπως Διεύθυνσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι η στελέχωση των τμημάτων μπορεί να θεωρηθεί ποσοτικά και ποιοτικά ανεπαρκής. Οι δυνατότητες του υφιστάμενου προσωπικού όπως θέσεις ευθύνης είναι πολύ περιορισμένες καθώς δεν υπάρχει το αντίστοιχο επίπεδο γνώσεων με αποτέλεσμα να μην μπορούν να ανταποκριθούν με επάρκεια όπως απαιτήσεις και στα καθήκοντα όπως αυτά περιγράφονται στον ΟΕΥ.

Συστηματική πολιτική επιμόρφωσης δεν εντοπίζεται σε κανένα επίπεδο όπως Διεύθυνσης εάν και η συμμετοχή υπαλλήλων σε εκπαιδευτικά σεμινάρια κρίνεται απαραίτητη τόσο για την εσωτερική ανάπτυξη και οργάνωση των υπηρεσιών όσο και για την βελτιστοποίηση όπως λειτουργίας των τμημάτων.

Σε γενικότερα πλαίσια, οι εσωτερικές σχέσεις συνεργασίας αλλά και όπως ευρύτερης επικοινωνίας χαρακτηρίζονται ασταθής και ευμετάβλητες αφού

εξαρτώνται άμεσα από το φόρτο εργασίας, το είδος όπως εργασίας και τον τρόπο διαχείρισης των Προϊσταμένων. Αναφορικά με τον εξοπλισμό όπως Δ/νσης και των τμημάτων όπως, κρίνεται ανεπαρκής καθώς ο υπάρχων που αφορά όπως Η/Υ χρειάζεται αναβάθμιση όσον αφορά στο λειτουργικό όσο και το υλικό όπως. Έντονο πρόβλημα παρουσιάζεται σε θέματα εξοπλισμού τηλεφωνικών συσκευών, φορητών συσκευών επικοινωνίας, εκτυπωτικών και φωτοτυπικών. Τέλος, δεν υπάρχει καθόλου λογισμικό εφαρμογών, κυρίως παρακολούθησης εργασιών το οποίο κρίνεται απαραίτητο βάση των καθηκόντων και των εργασιών όπως ορίζονται στον ΟΕΥ.

Δ.2.2 Διεύθυνση Πρασίνου και Κηποτεχνίας

Η Διεύθυνση Πρασίνου και Κηποτεχνίας περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες: α) Τμήμα Μελετών και εποπτείας και β) Τμήμα Συντήρησης Πρασίνου.

Η Δ/νση πρασίνου και κηποτεχνίας είναι αρμόδια για την προστασία και αναβάθμιση του τοπικού φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, με τη λήψη των κατάλληλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων καθώς και την συντήρηση των χώρων πρασίνου.

Ειδικότερα, μέσω των τμημάτων της, διενεργεί με τα κατάλληλα συνεργεία και τεχνικά μέσα το έργο του συντήρησης πρασίνου και κηποτεχνίας. Μεριμνά για τον σωστό χειρισμό και την διατήρηση σε καλή κατάσταση των τεχνικών μέσων που χρησιμοποιούν τα συνεργεία του τμήματος. Μελετά, σχεδιάζει και εισηγείται για τη βελτίωση των συστημάτων και μέσων που είναι κατάλληλα για τη διασφάλιση ικανοποιητικής συντήρησης των χώρων πρασίνου του Δήμου. Επίσης, μελετά και εισηγείται για τις τεχνικές προδιαγραφές και τις αναγκαίες ποσότητες των κάθε είδους τεχνικών μέσων και υλικών που απαιτούνται για την αποτελεσματική και αποδοτική εκτέλεση των λειτουργιών συντήρησης των χώρων πρασίνου του Δήμου (τεχνικά μέσα, εργαλεία, λιπάσματα, φάρμακα κ.λπ.).

Αξιολογώντας την συνολική εικόνα και λειτουργία της Διεύθυνσης αρχικά πρέπει να αναφερθεί ότι όλα τα τμήματα της Διεύθυνσης βρίσκονται σε απόλυτη συνάφεια λειτουργικά με αυτήν, με ορισμένες επικαλύψεις αρμοδιοτήτων κυρίως με την Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών. Αναφορικά με τους ανθρώπινους πόρους της Διεύθυνσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι η στελέχωση των τμημάτων μπορεί να θεωρηθεί ποσοτικά ανεπαρκής. Βέβαια, οι ειδικότητες και τα προσόντα του προσωπικού αντιστοιχούν ικανοποιητικά στις απαιτήσεις της Δ/νσης.

Συστηματική πολιτική επιμόρφωσης εντοπίζεται με την μορφή έκδοσης οδηγίων εργασίας και ενθάρρυνσης της συμμετοχής σε σχεδιασμένα εκπαιδευτικά σεμινάρια. Ο προσανατολισμός της Διεύθυνσης είναι η συμμετοχή υπαλλήλων σε

εκπαιδευτικά σεμινάρια ακόμη και σε διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα τόσο για την εσωτερική ανάπτυξη και οργάνωση των υπηρεσιών όσο και για την βελτιστοποίηση της λειτουργίας των τμημάτων.

Σε γενικότερα πλαίσια, οι εσωτερικές σχέσεις συνεργασίας είναι σε ικανοποιητικά επίπεδα αν και χαρακτηρίζονται από περιόδους εντάσεων. Σχετικά με την ευρύτερη επικοινωνία, ο προβληματισμός εντοπίζεται με την Τεχνική Υπηρεσία και το Τμήμα προμηθειών.

Σχετικά με την κτιριακή υποδομή της Δ/σης, κρίνεται ανεπαρκής κυρίως στην Δημοτική ενότητα Μοσχάτου.

Τέλος, αναφορικά με τον εξοπλισμό της Δ/σης και των τμημάτων της, χρειάζεται εκσυγχρονισμός των Η/Υ και προμήθεια όσον αφορά εφαρμογές και μηχανογραφικό υλικό.

Δ.2.3 Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και Δόμησης

Η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και Δόμησης περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες: α) Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών το οποίο αποτελείται από: α.1) Γραφείο Συγκοινωνιακών και Κτιριακών Έργων α.2) Γραφείο Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων Συγκοινωνιών και Εγκαταστάσεων β) Τμήμα Έργων, συντήρησης και αυτεπιστασίας γ) Τμήμα Συντήρησης Οχημάτων και λοιπού μηχανολογικού εξοπλισμού δ) Τμήμα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) (περιλαμβάνει και την αρμοδιότητα της Διαύγειας) και ε) Υπηρεσία Δόμησης (Τμήμα) η οποία αποτελείται από: 1) Γραφείο χορήγησης έγκρισης δόμησης και αδειών δόμησης. 2) Γραφείο Ελέγχου Κατασκευών 3) Γραφείο Πολεοδομικών Εφαρμογών 4) Γραφείο επί θεμάτων Ελαιώνα.

Η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδιασμού, την χορήγησης έγκρισης δόμησης και αδειών δόμησης, τον έλεγχο εφαρμογής των αδειών δόμησης και τον έλεγχο των αυθαίρετων κατασκευών. Είναι επίσης αρμόδια για τη μελέτη, εκτέλεση και συντήρηση των κάθε είδους τεχνικών έργων του Δήμου (περιλαμβάνονται και τα συγχρηματοδοτούμενα), με στόχο την έγκαιρη, οικονομική και άριστη από επιστημονικής απόψεως πραγματοποίησής της.

Συγχρόνως η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την εξασφάλιση βελτιωμένων συνθηκών ασφαλούς μετακίνησης και κυκλοφορίας των δημοτών και των οχημάτων, καθώς και για τον έλεγχο εγκαταστάσεων και την έκδοση αδειών εγκαταστάσεων και εγκαταστατών κυρίως στον τομέα των μεταφορών. Συνεργάζεται με τα τμήματα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής κατά το σχεδιασμό των προγραμμάτων δράσης του Δήμου που αφορούν την υλοποίηση συγκοινωνιακών έργων (κατασκευές νέων έργων οδοποιίας, συντήρηση υφιστάμενου οδικού

δικτύου, κατασκευές γεφυρών, κόμβων και διαβάσεων κ.λπ.) και κτιριακών έργων (κατασκευή, συντήρηση, επισκευή, διακόσμηση και εξοπλισμός των δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων), καθώς και έργων διαμόρφωσης, διαρρύθμισης και εξωραϊσμού των κοινοχρήστων χώρων στην περιοχή του Δήμου (πεζόδρομοι, πλατείες, παιδικές χαρές, τεχνικά έργα χώρων πρασίνου, αθλητικοί χώροι, αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία, κ.λπ.), σύμφωνα με το εύρος της δικαιοδοσίας των δήμων.

Ειδικότερα, μέσω των τμημάτων της, μεριμνά για την εκπόνηση όλων των αναγκαίων μελετών για την υλοποίηση των έργων του Δήμου (εκπόνηση με προσωπικό του Δήμου ή με ανάθεση σε τρίτους). Επιβλέπει την καλή εκπόνηση των μελετών. Συντάσσει τεχνικές προδιαγραφές και προσδιορίζει τις ανάγκες κάθε έργου σε υλικά, εργαλεία, τεχνικό εξοπλισμό ανθρώπινο δυναμικό κ.λπ. και εισηγείται την μεθοδολογία εκτέλεσης κάθε έργου (με αυτεπιστασία ή με ανάθεση σε τρίτους). Μεριμνά για την συντήρηση και αποκατάσταση βλαβών των κτιριακών και των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων του Δήμου. Μεριμνά για την επέκταση, συντήρηση, επισκευή και βελτίωση του δικτύου ηλεκτροφωτισμού των οδών και γενικά των υπαίθριων χώρων του Δήμου, καθώς και του φωτισμού για την ανάδειξη των δημοτικών κτιρίων, μνημείων και αρχαιολογικών χώρων της περιοχής.

Επίσης μεριμνά και εισηγείται τη λήψη μέτρων για την ασφάλεια της κυκλοφορίας και τη διευκόλυνση των μετακινήσεων των δημοτών.

Παράλληλα εκτελεί τις εργασίες: α) συντήρησης και αποκατάστασης βλαβών των κτιριακών και των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων του Δήμου περιλαμβανομένων των αντλιοστασίων και των σιτριβανιών στις περιπτώσεις που είναι αντιμετωπίσιμες με ίδια μέσα και προσωπικό, β) επέκτασης συντήρησης επισκευής και βελτίωσης του δικτύου ηλεκτροφωτισμού των οδών και γενικά των υπαίθριων χώρων του Δήμου, καθώς και του φωτισμού για την ανάδειξη των δημοτικών κτιρίων, μνημείων και αρχαιολογικών χώρων της περιοχής γ) εγκατάστασης και συντήρησης κάθε είδους πληροφοριακών πινακίδων στην περιοχή του Δήμου (πινακίδες ονομασίας οδών και πλατειών, αρίθμησης κτιρίων, παροχής πληροφοριών σε οδηγούς και διερχομένους, πινακίδες στάσεων συγκοινωνιακών μέσων κ.λπ.) δ) απομάκρυνσης παράνομων διαφημιστικών πινακίδων, ε) σήμανσης και διαγράμμισης οδών, καθώς και τοποθέτησης και συντήρησης προστατευτικών μέσων για την ασφάλεια της κυκλοφορίας οχημάτων και πεζών, στ) συντήρησης, επισκευής ή βελτίωσης του ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού και των κάθε είδους Η/Μ εγκαταστάσεων των Δήμου. Μεριμνά για την αποκατάσταση κάθε είδους βλαβών και την επισκευή των οχημάτων και κινητών μηχανημάτων του Δήμου.

Επίσης μεριμνά για την προληπτική συντήρηση των κάθε είδους οχημάτων και κινητών μηχανημάτων του Δήμου και τέλος διαμορφώνει και εισηγείται τη

στρατηγική του Δήμου σε ότι αφορά την ανάπτυξη, επέκταση και βελτίωση των συστημάτων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) και τα ζητήματα της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Αξιολογώντας την συνολική εικόνα και λειτουργία της Διεύθυνσης αρχικά πρέπει να αναφερθεί ότι τα τμήματα της Διεύθυνσης βρίσκονται σε μεγάλη συνάφεια λειτουργικά με αυτήν πλην του Τμήματος συντήρησης οχημάτων και λοιπού μηχανολογικού εξοπλισμού και του τμήματος Τεχνολογιών και Πληροφορικής με το οποίο υπάρχει μερική συνάφεια. Επικαλύψεις αρμοδιοτήτων με άλλα τμήματα υπάρχουν οι οποίες απορρέουν από τις ασάφειες του οργανισμού.

Αναφορικά με τους ανθρώπινους πόρους της Διεύθυνσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι η στελέχωση των τμημάτων μπορεί να θεωρηθεί ποσοτικά ανεπαρκής. Η επάρκεια των προσόντων του προσωπικού της Δ/νσης κρίνεται καλή και η αντιστοιχία των προσόντων με τις απαιτήσεις των εργασιών της Δ/νσης είναι ικανοποιητική. Σημαντικοί παράμετροι για την βέλτιστη λειτουργία της Δ/νσης είναι η παροχή κινήτρων στους εργαζομένους, η περαιτέρω εκπαίδευση τους, ο καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους και η ενίσχυση του αισθήματος υπευθυνότητας. Ανάμεσα στις προτάσεις για την βελτίωση της λειτουργίας της Δ/νσης, ξεχωρίζουν εκείνες της περαιτέρω εκπαίδευσης και κατάρτισης των υπαλλήλων καθώς και η απαραίτητη τροποποίηση του ΟΕΥ προκειμένου να εξαλειφθούν υπάρχουσες αλληλεπιδράσεις μεταξύ υπηρεσιών του Δήμου.

Συστηματική πολιτική επιμόρφωσης ασκείται σε όλα τα επίπεδο της Διεύθυνσης, και η συμμετοχή υπαλλήλων σε εκπαιδευτικά σεμινάρια τόσο σε θέματα βασικής όσο και επιπρόσθετης επιμόρφωσης κρίνεται απαραίτητη τόσο για την εσωτερική ανάπτυξη και οργάνωση των υπηρεσιών όσο και για την βελτιστοποίηση της λειτουργίας των τμημάτων.

Σε γενικότερα πλαίσια, οι εσωτερικές σχέσεις συνεργασίας αλλά και της ευρύτερης επικοινωνίας χαρακτηρίζονται καλές, εάν και υπάρχουν σημαντικά περιθώρια για περαιτέρω βελτίωση.

Επίσης, πραγματοποιείται προγραμματισμός του έργου της Δ/νσης που επιτελεί η υπηρεσία κυρίως με μεθόδους στοχοθεσίας 4μήνου και 6μήνου για τον οποίο προβλέπονται και οι αντίστοιχες διαδικασίες παρακολούθησης.

Τέλος, αναφορικά με τον εξοπλισμό πληροφορικής της Δ/νσης και των τμημάτων της, κρίνεται επαρκής αλλά όχι σε ικανοποιητικό βαθμό καθώς ο υπάρχων χρειάζεται αναβάθμιση όσον αφορά στο λειτουργικό του αλλά και στην προμήθεια νέου υλικού. Παρόμοια κατάσταση παρουσιάζεται και σε θέματα εξοπλισμού τηλεφωνικών συσκευών, φορητών συσκευών επικοινωνίας, εκτυπωτικών και φωτοτυπικών.

Ε. ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΟΣΧΑΤΟΥ – ΤΑΥΡΟΥ

Τέσσερα είναι τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου, ο ρόλος των οποίων έχει άμεση σχέση με τις υπηρεσίες της Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού-Αθλητισμού. Συγκεκριμένα, πρόκειται για:

- Τη Σχολική Επιτροπή (Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης-Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης)
- Το Δημοτικό Οργανισμό Προσχολικής Αγωγής και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΔΟΠΑΚΑ)
- Το Πνευματικό Κέντρο
- Την Κοινωφελή Επιχείρηση

Ε.1 Σχολική Επιτροπή

Στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου λειτουργεί μεγάλος αριθμός υποδομών εκπαίδευσης των τριών εκπαιδευτικών βαθμίδων. Στη συνέχεια παρουσιάζονται σε πίνακα συνοπτικά όλες οι δομές εκπαίδευσης του Δήμου ανά Δημοτική Ενότητα:

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΟΣΧΑΤΟΥ		ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΑΥΡΟΥ	
ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ			
Α΄ Παιδικός Σταθμός	ΠΙΝΔΟΥ 43	Α΄ Παιδικός Σταθμός: «Τριανταφυλλάκια»	ΜΥΡΑΚΤΗΣ & ΠΑΝΑΓΟΥΛΗ
Παράρτημα Α΄ Παιδικού Σταθμού	ΠΙΝΔΟΥ ΚΑΙ ΙΕΡΟΘΕΟΥ	Β΄ Παιδικός Σταθμός: «Γιασεμάκια»	ΚΟΡΥΖΗ 24 & ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ
Β΄ Παιδικός Σταθμός	ΚΟΡΑΗ 2		
Γ΄ Παιδικός Σταθμός	Κωνσταντινουπόλεως 31 & Αρκαδίου		
Δ΄ Παιδικός Σταθμός	Αρχιπυροσβέστη Σπυρόπουλου 6 (πρ. Πάρνηθος)		
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:			

1^ο Νηπιαγωγείο	ΧΡ. ΣΜΥΡΝΗΣ 5	1^ο Νηπιαγωγείο	ΣΜΥΡΝΗΣ & ΝΑΖΛΗ
2^ο Νηπιαγωγείο	ΟΜΗΡΟΥ & ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ	2^ο Νηπιαγωγείο	ΛΕΩΦ. ΕΙΡΗΝΗΣ & ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
3^ο Νηπιαγωγείο	ΣΟΛΩΜΟΥ & ΤΕΝΕΔΟΥ	3^ο Νηπιαγωγείο	ΚΛΕΙΟΥΣ & ΧΡ. ΣΜΥΡΝΗΣ
4^ο Νηπιαγωγείο	ΠΛΑΤΩΝΟΣ & ΧΕΙΜΑΡΑΣ	4^ο Νηπιαγωγείο	ΤΣΑΚΑΛΩΦ 9
5^ο Νηπιαγωγείο	ΑΓ. ΚΩΝ/ΝΟΥ & ΑΡΑΧΩΒΗΣ	5^ο Νηπιαγωγείο	ΠΕΙΡΑΙΩΣ & ΓΡ. ΛΑΜΠΡΑΚΗ
1^ο Δημοτικό	ΟΜΗΡΟΥ 79	1^ο Δημοτικό	ΣΜΥΡΝΗΣ & ΝΑΖΛΗ
2^ο Δημοτικό	ΦΛΕΜΙΝΓΚ 84	2^ο Δημοτικό	ΛΕΩΦ. ΕΙΡΗΝΗΣ & ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
3^ο Δημοτικό	ΠΙΝΔΟΥ & ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ 8	3^ο Δημοτικό	ΚΛΕΙΟΥΣ & ΧΡ. ΣΜΥΡΝΗΣ
4^ο Δημοτικό	ΠΛΑΤΩΝΟΣ & ΧΕΙΜΑΡΑΣ	4^ο Δημοτικό	ΤΣΑΚΑΛΩΦ 9
5^ο Δημοτικό	ΠΛΑΤΩΝΟΣ & ΧΕΙΜΑΡΑΣ	5^ο Δημοτικό	ΠΕΙΡΑΙΩΣ & ΓΡ. ΛΑΜΠΡΑΚΗ
6^ο Δημοτικό	ΑΡΑΧΩΒΗΣ & ΑΓ. ΚΩΝ/ΝΟΥ		
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:			
1^ο Γυμνάσιο	ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ 11	1^ο Γυμνάσιο	ΘΡΑΚΗΣ & ΚΟΡΥΖΗ
2^ο Γυμνάσιο	ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 8-10	2^ο Γυμνάσιο	ΘΡΑΚΗΣ & ΚΟΡΥΖΗ
3^ο Γυμνάσιο	ΜΙΑΟΥΛΗ 66	1^ο Λύκειο	ΑΓ. ΣΟΦΙΑΣ 16
1^ο Εσπερινό Γυμνάσιο	ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ 11	1^ο ΕΠΑΛ	ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ 5
1^ο Λύκειο	ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ 11	3^ο ΕΠΑΛ	ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ 5

2^ο Λύκειο	ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ & ΙΛΙΣΣΟΥ	8^ο ΣΕΚ	ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ 5
-----------------------------	----------------------------------	--------------------------	---------------------------

Σκοπός των σχολικών επιτροπών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι η διαχείριση των πιστώσεων που τους διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κ.λπ.), η αμοιβή καθαριστριών, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους, η εισήγηση προς τις αντίστοιχες διευθύνσεις για τον εφοδιασμό από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων των αντίστοιχων σχολείων με έπιπλα και εξοπλιστικά είδη και από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με βιβλία για τις αντίστοιχες σχολικές βιβλιοθήκες, η διαχείριση των εσόδων από την ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων, καθώς και η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων.

Οι πόροι των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων σχολικών επιτροπών προέρχονται από: α) την ετήσια τακτική επιχορήγηση από τους ΚΑΠ, β) τη τυχόν έκτακτη επιχορήγηση το ύψος της οποίας διαμορφώνεται ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες που οδηγούν στην καταβολή της έκτακτης επιχορήγησης, γ) τους προσόδους της σχολικής περιουσίας, δ) τις εκποιήσεις περιουσιακών στοιχείων, ε) τις κάθε είδους εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες, και στ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

E.2 Δημοτικός Οργανισμός Προσχολικής Αγωγής & Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου (Δ.Ο.Π.Α.Κ.Α.)

Σκοπός του Δ.Ο.Π.Α.Κ.Α. είναι η οργάνωση και η λειτουργία του ήδη υφιστάμενου δικτύου των βρεφονηπιακών-παιδικών σταθμών του Δήμου καθώς και όσων ιδρυθούν μελλοντικά, των υφιστάμενων ΚΑΠΗ καθώς και όσων ιδρυθούν μελλοντικά, των υπηρεσιών για την υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων που έχουν σχέση με τη φύλαξη και την προσχολική αγωγή των παιδιών και κυρίως όσων προέρχονται από οικονομικά αδύνατες οικογένειες και την ημερήσια φροντίδα, ψυχαγωγία και αναψυχή των ηλικιωμένων.

Το Νομικό Πρόσωπο λαμβάνει ετήσια τακτική επιχορήγηση από το Δήμο, ενώ συμμετέχει και σε προγράμματα χρηματοδότησης, ευρωπαϊκά κ.α. Τα μέλη των δομών του πληρώνουν και ένα συμβολικό αντίτιμο, ανάλογα τις υπηρεσίες και τις δράσεις στις οποίες συμμετέχουν.

Στον τομέα της παιδείας, σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα των υποδομών εκπαίδευσης στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου, στο Δήμο μας λειτουργούν 6 παιδικόι σταθμοί οι οποίοι εξυπηρετούν γύρω στα 400 παιδιά κάθε χρόνο, είτε με δωρεάν συμμετοχή μέσω προγραμμάτων ΕΣΠΑ, είτε με ελάχιστη οικονομική συμμετοχή. Στους παιδικούς σταθμούς τα παιδιά, πέρα από την παιδαγωγική εκπαίδευση που δέχονται, συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δράσεις μουσικής και θεατρικής προπαιδείας και σε δημιουργικά εργαστήρια, ενώ γονείς και προσωπικό ενημερώνονται μέσα από ειδικευμένα σεμινάρια ποικίλης θεματικής ύλης, ενώ συμμετέχουν στη διοργάνωση κοινωνικών δράσεων και προσφορών αλληλεγγύης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η κατασκευή του Δ' παιδικού σταθμού Μοσχάτου ολοκληρώθηκε και παραδόθηκε το 2016, ενώ λειτούργησε τον Ιανουάριο του 2017. Πρόκειται για ένα υπεσύγχρονο Βρεφικό και Παιδικό Σταθμό, συνολικής επιφάνειας περίπου 1.000 τ.μ. που έχει τη δυνατότητα να φιλοξενεί 20 βρέφη και 44 νήπια. Ο παιδικός σταθμός χτίστηκε σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα κατασκευών, υποστηρίζει πλήρη προσβασιμότητα για ΑΜΕΑ και υπόκειται στον πιο πρόσφατο Κανονισμό Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (θερμοκέλυφος, ηλιακός συλλέκτης, inverter κυκλοφορητές, λαμπτήρες ενεργειακής κλάσης Α+, ενεργειακά κουφώματα κ.α.). Ο νέος βρεφονηπιακός σταθμός βρίσκεται στον άξονα της οδού Πειραιώς και θα εξυπηρετεί παιδιά από το Μοσχάτο και από τον Ταύρο.

Στον τομέα της προσφοράς υπέρ της τρίτης ηλικίας, το Νομικό Πρόσωπο είναι υπεύθυνο για τη λειτουργία των 2 ΚΑΠΗ του Δήμου, ένα στη Δημοτική Ενότητα Μοσχάτου και ένα στη Δημοτική Ενότητα Ταύρου. Τα ΚΑΠΗ του Δήμου έχουν εκατοντάδες ενεργά μέλη τα οποία συμμετέχουν σε προγράμματα χορωδίας, χορού, γυμναστικής και χειροτεχνίας, παίρνουν μέρος σε εκδρομές και θαλάσσια μπάνια, συμμετέχουν σε προγράμματα προαγωγής υγείας και σε προγράμματα διαρκούς επιμόρφωσης.

Ε.3 Πνευματικό Κέντρο

Οι υπηρεσιακές μονάδες του Πνευματικού Κέντρου Μοσχάτου (διατηρήθηκε λόγω ιστορικότητας) διαρθρώνονται ως εξής:

1. ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Γραμματεία Προέδρου και Διοικητικού Συμβουλίου

2. ΤΜΗΜΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Προϊστάμενος Τμήματος

2Α. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Διοικητικές Υπηρεσίες και Δημόσιες Σχέσεις

Οικονομική Υπηρεσία

2B. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Βιβλιοθήκη Δήμου Μοσχάτου

Υπηρεσία Καλλιτεχνικών Δραστηριοτήτων

Υπηρεσία Πολιτιστικών Εκδηλώσεων και Φεστιβάλ

Αρμοδιότητες υπηρεσιών του Πνευματικού Κέντρου

Οι αρμοδιότητες των Υπηρεσιών του Πνευματικού Κέντρου, καθορίζονται ως εξής:

1. Γραμματεία Προέδρου και Διοικητικού Συμβουλίου

Η Γραμματεία του Προέδρου επικουρεί τον Πρόεδρο στην άσκηση των καθηκόντων του.

- Έχει την επιμέλεια της αλληλογραφίας του και οργανώνει την επικοινωνία του με τις Υπηρεσίες και το κοινό.
- Μεριμνά για την ενημέρωση των Διοικητικών Συμβούλων που ορίστηκαν σχετικά με την ορκωμοσία τους και την ανάληψη των καθηκόντων τους.
- Μεριμνά για τη συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) σε Σώμα και την εκλογή των μελών των επιτροπών.
- Συνεργάζεται με τον Πρόεδρο του Δ.Σ. για τον καθορισμό των θεμάτων που συζητούνται στις συνεδριάσεις τους.
- Συγκεντρώνει τους φακέλους των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης με τα σχετικά σ' αυτά δικαιολογητικά, καθώς και τις πάνω σ' αυτά εισηγήσεις των εντεταλμένων διοικητικών οργάνων του Δήμου, τους οποίους θέτει υπόψη στους Διοικητικούς Συμβούλους, για ενημέρωσή τους.
- Συντάσσει και κοινοποιεί, την ημερήσια διάταξη των θεμάτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα και του κανονισμού του Πνευματικού Κέντρου.
- Συντάσσει και τηρεί τα πρακτικά των συνεδριάσεων, καθώς και τις αποφάσεις που παίρνονται, καταχωρώντας τα στα ειδικά βιβλία. Εφόσον τα πρακτικά καταρτίζονται με τη χρήση συσκευής μαγνητοφώνου, τηρεί με κανονική σειρά, αρίθμηση και θεώρηση, την έντυπη μορφή των πρακτικών,

στα οποία περιέχονται τα απομαγνητοφωνημένα κείμενα, τα οποία συγκεντρωτικά βιβλιοδετεί στο τέλος κάθε χρόνου.

- Τηρεί και διαφυλάσσει, από απώλεια ή φθορά, τα πρακτικά και τις αποφάσεις, σε ειδικό αρχείο, για την ασφάλεια του οποίου είναι υπεύθυνο.
- Φροντίζει για την υπογραφή και την επικύρωση, με τον τρόπο που προβλέπεται από τον ειδικό κανονισμό, των πρακτικών από τα μέλη του.
- Εφόσον τα πρακτικά τηρούνται με το σύστημα της μαγνητοφώνησης, μαζί με την ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης, αποστέλλονται στους εκπροσώπους των Παρατάξεων που εκπροσωπούνται στο Δ.Σ. και αντίγραφα των προηγούμενων και μη επικυρωμένων πρακτικών για μελέτη και ενημέρωση, ώστε να διευκολύνεται η διαδικασία της επικύρωσης.
- Έχει κατά κύριο λόγο, την αρμοδιότητα, τηρούμενης και της προβλεπόμενης διαδικασίας, να ασκεί, με έναν εκ των υπαλλήλων του, τα καθήκοντα του Ειδικού Γραμματέα του Δ.Σ.
- Παρέχει προς τα μέλη του Συμβουλίου και κατά τη συνεδρίαση αλλά και εκτός αυτής, πληροφορίες σχετικά με τους κανόνες που διέπουν τη λειτουργία των οργάνων στα οποία ανήκουν.
- Μεριμνά για τη δημοσίευση των αποφάσεων που παίρνονται, με τον τρόπο που ορίζεται κάθε φορά και ανάλογα με την περίπτωση, από το Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα .
- Υποβάλλει αντίγραφα των αποφάσεων, στην αρμόδια για τον έλεγχό τους διοικητική αρχή.
- Ενημερώνει ανελλιπώς το τηρούμενο από αυτό ευρετήριο των αποφάσεων και παρακολουθεί την προώθηση και υλοποίησή τους.
- Κοινοποιεί τις αποφάσεις, καθώς και τα κυρωτικά τους έγγραφα, στις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου, για την εκτέλεσή τους.
- Διαβιβάζει, στις συγκροτούμενες από το Δ.Σ. επιτροπές, τους φακέλους των θεμάτων που παραπέμπονται για μελέτη και επιμελείται, σε συνεργασία με τα μέλη τους, για τη λειτουργία τους.
- Φροντίζει για τη λειτουργικότητα και την ευπρεπή εμφάνιση της αίθουσας των συνεδριάσεων, εξασφαλίζοντας τις κατάλληλες συνθήκες για την παρακολούθησή τους από το κοινό.
- Ασκεί κάθε άλλη εργασία που δεν περιλαμβάνεται στον παρόντα Ο.Ε.Υ., που όμως είναι ευνόητο ότι έχει σχέση με τη λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. ΤΜΗΜΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

2Α. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Έργο της εν λόγω υπηρεσίας είναι η παρακολούθηση, ο συντονισμός της λειτουργίας και ο έλεγχος των υπηρεσιών που υπάγονται σε αυτή. Η εξασφάλιση της εύρυθμης και αποδοτικής λειτουργίας τους και η αντιμετώπιση των προβλημάτων και υποθέσεων της αρμοδιότητάς τους κατά τον προσφορότερο τρόπο. Διοικητικές Υπηρεσίες και Δημόσιες Σχέσεις:

- Τηρεί το γενικό πρωτόκολλο του Πνευματικού Κέντρου.
- Τηρεί το εμπιστευτικό πρωτόκολλο και το βιβλίο αποφάσεων του Κέντρου.
- Τηρεί τα υπό του Νόμου προβλεπόμενα βιβλία κατά λόγο αρμοδιότητας.
- Ανακοινώνει στο προσωπικό τις εγκύκλιες διατάξεις και αποφάσεις Προέδρου σχετικές με τη λειτουργία των υπηρεσιών.
- Προβαίνει στη σύνταξη του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Πνευματικού Κέντρου και εισηγείται ιεραρχικά τις τροποποιήσεις καθώς και τις προσαρμογές του στις ισχύουσες κάθε φορά σχετικές διατάξεις.
- Μεριμνά για την τοιχοκόλληση και κοινοποίηση γενικά των ανακοινώσεων, των διακηρύξεων των δημοπρασιών ή άλλων εγγράφων που αποτελούν παραγγελία ή παράκληση των υπηρεσιών του Π.Κ. και του Δήμου ή άλλων υπηρεσιών.
- Διεξάγει όλη την αλληλογραφία διοικητικής φύσης και προβαίνει στις απαιτούμενες διαδικασίες για τα ταχυδρομικά τέλη.
- Έχει την ευθύνη της διαφύλαξης και διασφάλισης των γενικών αρχείων του Κέντρου, την καλή διατήρηση των οποίων φροντίζει με ιδιαίτερη επιμέλεια.
- Φροντίζει για την τήρηση ενεργών και ιστορικών αρχείων εγγράφων σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.
- Επιβλέπει και κάνει τις απαραίτητες ενέργειες για εκκαθάριση του παλαιού αρχείου.
- Η φροντίδα για την τήρηση των διαδικασιών χαρακτηρισμού υλικών / εξοπλισμού ως ακρήστων, ή υλικών που πλεονάζουν και τήρηση των διαδικασιών καταστροφής, απομάκρυνσης ή εκποίησης των.
- Μεριμνά για την αποθήκευση των προμηθευόμενων υλικών, την ταξινόμησή τους, την διαφύλαξη, την συντήρηση σε καλή κατάσταση και την διάθεσή τους στις Υπηρεσίες του Πνευματικού Κέντρου.
- Επικοινωνεί με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου για την πορεία των θεμάτων που πρέπει να προωθήσουν καθώς και για τις έγκαιρες ενέργειές τους.
- Επιμελείται κάθε ενέργειας, επικοινωνίας για συμμετοχή και μετάβαση των οργάνων και του προσωπικού του Πνευματικού Κέντρου σε διεθνή συνέδρια, ημερίδες, εκθέσεις, κ.λπ.
- Η επιμέλεια και οργάνωση υποδοχής, φιλοξενίας και ξενάγησης των προσκεκλημένων του Πνευματικού Κέντρου. Η διεκπεραίωση κάθε σχετικής εργασίας η οποία αφορά την παραπάνω αρμοδιότητα καθώς και ο

συντονισμός των ενεργειών, όπου αυτές χρειάζονται, με το Δήμο καθώς και Υπουργεία και Φορείς της Δημόσιας Διοίκησης.

- Η επικοινωνία με Υπηρεσίες και Φορείς του εξωτερικού που ενδιαφέρουν το Πνευματικό Κέντρο καθώς και η μέριμνα για την οργάνωση των δραστηριοτήτων του Πνευματικού Κέντρου στο πλαίσιο συνεργασίας του με αντίστοιχους φορείς.
- Η τήρηση πληροφοριακού αρχείου τοπικών, εθνικών, και διεθνών φορέων (Αρχές, Δημόσιες Υπηρεσίες, Σωματεία, Προξενία, Ιδρύματα, Δήμοι άλλων χωρών κ.λ.π.).
- Η ενημέρωση των δημοτών για την αποστολή του Πνευματικού Κέντρου και η προβολή των δραστηριοτήτων του με στόχο την ευαισθητοποίηση των δημοτών και τη συνεργασία μαζί του.
- Μεριμνά για την έγκαιρη εκτύπωση και αποστολή των προσκλήσεων στα πρόσωπα που καλούνται στις κάθε είδους δραστηριότητες και εκδηλώσεις του Πνευματικού Κέντρου.
- Μεριμνά για την έγκαιρη ψήφιση των πιστώσεων που απαιτούνται για την πραγματοποίηση όλων των προαναφερόμενων δραστηριοτήτων του Κέντρου και εφόσον κρίνεται επωφελές, διαχειρίζεται αυτές σύμφωνα με τις διατάξεις του περί λογιστικού των Δήμων διατάγματος.
- Η δημοσιοποίηση και προβολή του έργου του Πνευματικού Κέντρου.
- Η επικοινωνία με τα Μ.Μ.Ε. και η εξασφάλιση παροχής πληροφοριών σε Έλληνες και αλλοδαπούς δημοσιογράφους για του σκοπούς και τους στόχους του Πνευματικού Κέντρου.
- Η παρακολούθηση, επισήμανση και συλλογή ειδήσεων που αφορούν τη δραστηριότητα του Πνευματικού Κέντρου ή γεγονότων που τον επηρεάζουν. Η ταξινόμηση και αρχειοθέτησή τους.
- Η σύνταξη και δημοσίευση των δελτίων τύπου του Πνευματικού Κέντρου, τα οποία υποχρεούνται να πληροφορούν αυτό έγκαιρα για τις επικείμενες δραστηριότητές τους.
- Η επιμέλεια, η σύνταξη και η έκδοση ενημερωτικών εντύπων, καθώς και η οργάνωση συνεντεύξεων τύπου.
- Η ενασχόληση, γενικότερα, με θέματα που αφορούν τον Τύπο και τα Μ.Μ.Ε.
- Η καθημερινή ενημέρωση του Προέδρου.
- Φροντίζει και σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου για την εύρυθμη λειτουργία των εκδηλώσεων και δράσεων του Πνευματικού Κέντρου σε ότι αφορά την Τεχνική Υποστήριξη (μικροφωνικές, φωτιστικές και ηλεκτρονικές εγκαταστάσεις, εξοπλισμός ήχου και εικόνας, θέρμανση, κλιματισμός, υδραυλικές, ηλεκτρολογικές, ξυλουργικές και λοιπές εργασίες, μεταφορές υλικών κ.λπ.)

- Καταρτίζει τεχνικές προδιαγραφές σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες για την προμήθεια τεχνικού εξοπλισμού, μηχανημάτων, ανταλλακτικών, εξαρτημάτων, υλικών κ.λπ. που χρησιμοποιεί το Πνευματικό Κέντρο.
- Συντάσσει τις προδιαγραφές των τεχνικών υλικών αποθήκης, αναλώσιμων, επίπλων κ.λπ.
- Με τη συνεργασία των αρμοδίων υπηρεσιών του Δήμου, μεριμνά για την συντήρηση και εξοπλισμό των κτιρίων και εγκαταστάσεων του Πνευματικού Κέντρου.
- Παρακολουθεί και ελέγχει από κοντά τις εργασίες επισκευής και συντήρησης των μηχανημάτων του Πνευματικού Κέντρου.
- Συνεργάζεται με τους διάφορους συναφείς προς τις αρμοδιότητες του φορείς του Δήμου αλλά και του Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα προκειμένου να επιτυγχάνεται συντονισμός των έργων και η καλύτερη εκτέλεσή τους.
- Είναι υπεύθυνο για τη σωστή λειτουργία του συνεργείου επισκευής και συντήρησης των μηχανημάτων του Πνευματικού Κέντρου και για κάθε μικροεπισκευή που ήδη εκτελείται σ' αυτά.
- Εισηγείται στον Προϊστάμενο του Τμήματος την προμήθεια των αναγκαίων εργαλείων, ανταλλακτικών, κ.λπ., των οποίων έχει την ευθύνη για τη σωστή παραλαβή, φύλαξη, διαχείριση και διάθεσή τους.
- Ασκεί κάθε άλλη εργασία που δεν περιλαμβάνεται στον παρόντα Ο.Ε.Υ., που όμως είναι ευνόητο ότι έχει σχέση με τη λειτουργία του εν λόγω τμήματος.

Οικονομική Υπηρεσία

- Παρακολουθεί και συντονίζει την πορεία υλοποίησης του Προϋπολογισμού του Πνευματικού Κέντρου, του Τεχνικού Προγράμματος, του Απολογισμού, του Ισολογισμού.
- Συγκεντρώνει στατιστικά στοιχεία χρήσιμα για τις προβλέψεις του Προϋπολογισμού.
- Καταρτίζει τον προϋπολογισμό εσόδων – εξόδων, εισηγείται την ψήφιση του, παρακολουθεί την πορεία της εκτέλεσης του και μεριμνά για τις αναμορφώσεις του.
- Καταρτίζει τον απολογισμό του Πνευματικού Κέντρου
- Έχει την επιμέλεια της επεξεργασίας και του ελέγχου των απολογισμών του Κέντρου και την αποστολή τους στο Ελεγκτικό Συνέδριο και σε λοιπές αρχές.
- Μεριμνά για τη σύσταση, ενεργοποίηση και απόδοση της Πάγιας Προκαταβολής.
- Μεριμνά για την έκδοση Χρηματικών Ενταλμάτων Προπληρωμής και ελέγχει τη νομιμότητα των δικαιολογητικών των αποδόσεών τους.
- Ελέγχει τη νομιμότητα και την πληρότητα των δικαιολογητικών και των παραστατικών στοιχείων γενικά κάθε δαπάνης, καθώς και την ύπαρξη

ανάλογης πίστωσης στον προϋπολογισμό και εκδίδει τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής, τα οποία μετά την υπογραφή τους από τα κατά νόμο αρμόδια όργανα, προωθεί στο ταμείο για εξόφλησή τους.

- Αναφέρει αμέσως στον Προϊστάμενο του Τμήματος και της Διεύθυνσης, κάθε περίπτωση που θα υποπέσει τυχόν στην αντίληψή του και από την οποία πιθανόν να παραβλάπτονται οικονομικά τα συμφέροντα του Πνευματικού Κέντρου.
- Τα χρηματικά εντάλματα φέρουν στο στέλεχος την μονογραφή του εκδίδοντος αυτά υπαλλήλου, με την έννοια της ορθής σ' αυτό μεταφοράς των εντελλομένων ποσών από την εκκαθαριστική της δαπάνης πράξη του Προέδρου.
- Τα στελέχη του εντάλματος παραμένουν όπως έχουν στο σώμα αυτού και αποτελούν συραμμένα τεύχη, τα οποία αρχειοθετούνται κάθε χρόνο κατ' αύξοντα αριθμό. Εφόσον η υπηρεσία διευκολύνεται με την τήρηση παραστατικού αντιτύπου αυτού στον οικείο φάκελο κάθε δαπάνης, τούτο αποτελείται από ακριβές φωτοτυπικό αντίγραφο που εκδίδεται με μέριμνα του ιδίου γραφείου.
- Φροντίζει για την τήρηση αρχείων κάθε είδους παραστατικών και αντίστοιχων δικαιολογητικών που χρησιμοποιούνται για την ενημέρωση του λογιστικού συστήματος του Πνευματικού Κέντρου (καθολικό εξόδων, ημερολόγιο εξόδων, κ.λπ.).
- Τηρεί ειδικό αρχείο προϋπολογισμών και απολογισμών του Πνευματικού Κέντρου με όλες τις συναφείς εγκριτικές και τροποποιητικές αποφάσεις.
- Η διαχείριση των προμηθειών κάθε φύσης υλικού που απαιτείται για τη εύρυθμη λειτουργία του Πνευματικού Κέντρου.
- Στην αρμοδιότητά του είναι η διαχείριση των προμηθειών ή υπηρεσιών που παρέχονται από τρίτους (μισθώσεις μεταφορικών μέσων και μηχανημάτων, ασφάλισεις κ.λπ.), καθώς και για τα αναλώσιμα είδη γραφείου (γραφική ύλη, έπιπλα κ.λπ.).
- Η παραλαβή των εκθέσεων ανάληψης δαπάνης, που αφορούν στην προμήθεια ειδών, εκτέλεση εργασιών κ.λπ.
- Η προετοιμασία των ετήσιων προγραμμάτων προμηθειών σε συνεργασία με τις λοιπές Υπηρεσίες του Κέντρου και του Δήμου καθώς και η συγκέντρωση απ' αυτές των αιτήσεων εκδήλωσης αναγκών προμήθειας υλικών.
- Η τήρηση των διαδικασιών για την έγκριση της σκοπιμότητας κάθε προμήθειας και η εφαρμογή των νόμιμων ενεργειών προπαρασκευής, διεξαγωγής και ολοκλήρωσης της προμήθειας πάσης φύσης και μη αναλωσίμων ειδών και υλικών (διακηρύξεις, διαγωνισμοί, λήψη προσφορών, αξιολόγηση, παραγγελίες ειδών κ.λπ.).
- Η φροντίδα για τη σύσταση και υποστήριξη της λειτουργίας επιτροπών που συστήνονται για την κατάρτιση προδιαγραφών, τη διενέργεια πρόχειρων

μειοδοτικών διαγωνισμών, τη λήψη και αξιολόγηση των προσφορών, τη παραλαβή των υλικών (ποσοτική / ποιοτική / εν λειτουργία παραλαβή / οριστική παραλαβή).

- Η ετοιμασία περιοδικών απολογισμών των προγραμμάτων προμηθειών.
- Η παρακολούθηση και ενημέρωση για τις αναλώσεις και την ανάγκη ανανέωσης των αποθεμάτων της αποθήκης.
- Τηρεί αρχείο μελετών και διακηρύξεων διαγωνισμών, που έγιναν ή βρίσκονται σε εξέλιξη για ενημέρωση των συμμετεχόντων και χορηγεί αντίγραφα σ' αυτούς.
- Επιμελείται για την καταχώρηση όλων των γενομένων προμηθειών, τηρεί και ενημερώνει το βιβλίο υλικών με τα εκδιδόμενα δελτία εισαγωγής και εξαγωγής αυτών από την αποθήκη.
- Συντάσσει τη γενική απογραφή των κινητών περιουσιακών στοιχείων του Πνευματικού Κέντρου.
- Έχει την ευθύνη για τη λειτουργία ιδιαίτερης αποθήκης υλικών γραφείου.
- Ασκεί κάθε άλλη εργασία που δεν περιλαμβάνεται μεν στον παρόντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, πλην όμως έχει σχέση με τη λειτουργία του εν λόγω Γραφείου.

2B. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Το Γραφείο Καλλιτεχνικών και Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων υλοποιεί τη χάραξη της πολιτιστικής πολιτικής του Μοσχάτου που αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο του Πνευματικού Κέντρου. Στο τμήμα αυτό συμπεριλαμβάνεται οποιαδήποτε δραστηριότητα έχει σχέση με τις εκδηλώσεις και συγκεκριμένα με τη μουσική και το τραγούδι, με το θέατρο και τις παραστάσεις, με το χορό, τα εικαστικά, τον κινηματογράφο και τα οπτικοακουστικά, το λόγο και τις επιστήμες καθώς και με οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα συμβάλλει στην αναβάθμιση του πνευματικού επιπέδου των δημοτών και συνάδει με τους σκοπούς του Πνευματικού Κέντρου.

Συγκεκριμένα το Γραφείο:

- Συντονίζει το Ωδείο, τις ομάδες θεάτρου, τις σχολές χορού, τις ομάδες εικαστικών, τα καλλιτεχνικά εργαστήρια, την υπηρεσία πολιτιστικών εκδηλώσεων και φεστιβάλ καθώς και κάθε άλλη δράση πολιτισμού, εκπαίδευσης, επιμόρφωσης κατάρτισης και ενημέρωσης.
- Μεριμνά για το πρόγραμμα και τις ημερομηνίες.
- Φροντίζει για τη διαμόρφωση των χώρων των εκδηλώσεων και τον αναγκαίο υλικοτεχνικό εξοπλισμό.
- Με τη συνεργασία του αρμοδίου των δημοσίων σχέσεων φροντίζει για την επικοινωνία, τη δημοσιοποίηση και τη διαφήμιση των δράσεων.

- Ασκεί κάθε άλλη εργασία που δεν περιλαμβάνεται στον παρόντα Ο.Ε.Υ., που όμως είναι ευνόητο ότι έχει σχέση με τη λειτουργία του εν λόγω τμήματος.

Βιβλιοθήκη Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου

Στο τμήμα αυτό συμπεριλαμβάνεται οποιαδήποτε δραστηριότητα έχει σαν κυρίαρχο στοιχείο τη λειτουργία της Βιβλιοθήκης καθώς και των δράσεων και εκδηλώσεων που διοργανώνονται στον συγκεκριμένο τομέα. Από την παρουσίαση ενός λογοτέχνη μέχρι την διάλεξη ενός γιατρού για θέματα πρόληψης, από το αφιέρωμα σε μια συγκεκριμένη γενιά συγγραφέων ή λογοτεχνικό είδος μέχρι μια φιλοσοφική διάλεξη. Η λειτουργία της βιβλιοθήκης έχει σημαντική συμβολή στην πολιτιστική καλλιέργεια. Η παιδική βιβλιοθήκη, η πιθανή δημιουργία κινητής βιβλιοθήκης, η δανειστική βιβλιοθήκη, η εξειδικευμένη βιβλιοθήκη σε κάποιο συγκεκριμένο τομέα της επιστήμης ή της τέχνης, η ηλεκτρονική βιβλιοθήκη αποτελούν μερικούς μόνον από τους τύπους βιβλιοθηκών που είναι δυνατόν να λειτουργήσουν αποτελεσματικά. Η βιβλιοθήκη, εκτός από την παροχή γνώσης στο αναγνωστικό κοινό διοργανώνουν και παράλληλες εκδηλώσεις με λογοτεχνικές βραδιές και βραδιές ποίησης, παρουσιάσεις βιβλίων, αφιερώματα σε γενιές δημιουργών, εκθέσεις κ.λπ. με αποτέλεσμα να αναδεικνύονται σε σημαντικές εστίες πνευματικής κίνησης και πολιτιστικής δράσης. Συγκεκριμένα, το τμήμα Βιβλιοθήκης:

- Μεριμνά για την ομαλή λειτουργία της Βιβλιοθήκης και των εκδηλώσεων που διοργανώνει.
- Φροντίζει για τη λειτουργία παιδικού τμήματος με στόχο τη δημιουργία και εδραίωση αναγνωστικών συνηθειών στα παιδιά από μικρή ηλικία.
- Φροντίζει για την καταλογογράφηση και την ευρετηρίαση των βιβλίων και του άλλου βιβλιογραφικού υλικού, την ταξινόμησή τους και την τακτοποίησή τους στα ράφια.
- Επιμελείται τη βιβλιοδεσία υλικού για προφύλαξη και αποκατάσταση φθορών καθώς και για την εκποίηση του άχρηστου υλικού.
- Εξυπηρετεί το κοινό δίνοντας τις απαραίτητες πληροφορίες, τα βιβλία και το άλλο υλικό που πιθανόν θα χρειαστεί.
- Τηρεί κατάλογο βιβλίων, δανειζόμενου υλικού καθώς και κατάλογο μελών της βιβλιοθήκης.
- Προτείνει βιβλία και άλλο υλικό για την ανανέωση των συλλογών της Βιβλιοθήκης.
- Φροντίζει για την απογραφή του υλικού της Βιβλιοθήκης και τη σύνταξη ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων.
- Αναπτύσσει και διαχειρίζεται τις συλλογές και επεξεργάζεται τις βιβλιογραφικές πληροφορίες.

- Μεριμνά για τη διοργάνωση εκδηλώσεων για το βιβλίο και την επαφή με τους συγγραφείς αλλά και το σχετικό κοινό.
- Με τη συνεργασία του Γραφείου Δημοσίων Σχέσεων φροντίζει για την προβολή του έργου της Βιβλιοθήκης μέσω:

α) διοργάνωσης εκδηλώσεων, εκθέσεων, διαλέξεων και

β) έκδοσης διαφόρων εντύπων π.χ. αφισών, καταλόγων, ενημερωτικών δελτίων κ.λπ.

- Ασκεί κάθε άλλη εργασία που δεν περιλαμβάνεται στον παρόντα Ο.Ε.Υ., που όμως είναι ευνόητο ότι έχει σχέση με τη λειτουργία της.

Υπηρεσία Καλλιτεχνικών Δραστηριοτήτων

Στην υπηρεσία αυτή συμπεριλαμβάνεται οποιαδήποτε δραστηριότητα έχει σαν κυρίαρχο στοιχείο τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Οι απλές ή σύνθετες μορφές δραστηριοτήτων μπορεί να έχουν μεγαλύτερες απαιτήσεις σε ότι αφορά το χώρο, τα μέσα και τον εξοπλισμό αλλά διαθέτουν μεγαλύτερη ελκυστικότητα και διεκδικούν μεγαλύτερο μερίδιο δημοσιότητας και προσέλκυσης κοινού.

Συγκεκριμένα η υπηρεσία:

- Σε συνεργασία με τον προϊστάμενο του Τμήματος μεριμνά για το πρόγραμμα και τις ημερομηνίες των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων.
- Συνεργάζεται με τους επικεφαλής των καλλιτεχνικών τμημάτων για την καλύτερη τεχνοργάνωση των δράσεων.
- Φροντίζει για τη διαμόρφωση των χώρων των δράσεων, τον αναγκαίο υλικοτεχνικό εξοπλισμό και μεριμνά για κάθε πρόβλημα που θα παρουσιαστεί στη διάρκεια των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων.
- Φροντίζει για το χώρο και τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό για τις αναγκαίες πρόβες των καλλιτεχνών.
- Με τη συνεργασία του γραφείου δημοσίων σχέσεων φροντίζει για τη δημοσιοποίηση και τη διαφήμιση των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων.
- Ασκεί κάθε άλλη εργασία που δεν περιλαμβάνεται στον παρόντα Ο.Ε.Υ., που όμως είναι ευνόητο ότι έχει σχέση με τη λειτουργία της εν λόγω υπηρεσίας.

Δημοτικό Ωδείο – Φιλαρμονική Δήμου - Μουσικές Εκδηλώσεις

Στο χώρο αυτό συμπεριλαμβάνεται οποιαδήποτε δραστηριότητα έχει σαν κυρίαρχο στοιχείο τη μουσική ή και το τραγούδι. Από τη λειτουργία του Ωδείου και τη

φροντίδα των μουσικών εκδηλώσεων έως και μία συναυλία δημοτικών τραγουδιών ή μία συναυλία κλασικής μουσικής.

Συγκεκριμένα:

- Λειτουργεί το Δημοτικό Ωδείο διδάσκοντας μουσική (δυτική, βυζαντινή, μοντέρνα κ.λπ.) σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Υπουργείου Πολιτισμού περί Μουσικών Σχολών και Ωδείων και των σύγχρονων περί μουσικής αντιλήψεων.
- Με τη συνεργασία του Προϊσταμένου του Τμήματος και του υπεύθυνου του Ωδείου φροντίζει για όλα τα θέματα που έχουν να κάνουν με την εύρυθμη λειτουργία του Ωδείου.
- Με τη συνεργασία του Προϊσταμένου του Τμήματος και του υπεύθυνου της Φιλαρμονικής φροντίζει για όλα τα θέματα που έχουν να κάνουν με την εύρυθμη λειτουργία της.
- Μεριμνά για την τήρηση του ωραρίου των μαθημάτων, την παρουσία των καθηγητών και των μαθητών.
- Τηρεί παρουσιολόγιο και όλους τους σχετικούς καταλόγους που προβλέπονται από το Υπουργείο Πολιτισμού και τον κανονισμό λειτουργίας του Πνευματικού Κέντρου για τη ομαλή λειτουργία του Ωδείου.
- Φροντίζει και με τη συνεργασία του τμήματος Τεχνικής Υποστήριξης για την προμήθεια και την συντήρηση μουσικών οργάνων για τη λειτουργία τόσο του Ωδείου όσο και της φιλαρμονικής.
- Με τη συνεργασία του γραφείου δημοσίων σχέσεων φροντίζει για τη δημοσιοποίηση και τη διαφήμιση των δραστηριοτήτων του τμήματος.
- Φροντίζει για τις εκδηλώσεις του Ωδείου και της Φιλαρμονικής, τις συναυλίες και τις παρουσιάσεις που διοργανώνουν.
- Μεριμνά για την ομαλή διεξαγωγή των εξετάσεων του Ωδείου σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας Ωδείων και Μουσικών Σχολών του Υπουργείου Πολιτισμού.
- Ασκεί κάθε άλλη εργασία που δεν περιλαμβάνεται στον παρόντα Ο.Ε.Υ., που όμως είναι ευνόητο ότι έχει σχέση με τη λειτουργία των εν λόγω σχολών.

Ομάδες Θεάτρου

Στο χώρο αυτό συμπεριλαμβάνεται οποιαδήποτε δραστηριότητα έχει σαν κυρίαρχο στοιχείο το θέατρο και την παράσταση. Από την λειτουργία των θεατρικών ομάδων που αποτελούνται από επαγγελματίες ή ερασιτέχνες ηθοποιούς και λειτουργούν υπό την αιγίδα του Πνευματικού Κέντρου έως και η διοργάνωση κάθε είδους παράσταση, από παράσταση αρχαίας τραγωδίας μέχρι την παράσταση θεάτρου σκιών και παράστασης θεάτρου δρόμου, από μια ερασιτεχνική παράσταση ενός

σχολείου της περιοχής μέχρι την μετάκληση θιάσου από το εξωτερικό, από το πιο «κλασικό» ανέβασμα ενός έργου ρεπερτορίου μέχρι την πιο πειραματική μορφή θεατρικής έκφρασης, από ένα θεατρικό αναλόγιο μέχρι τον αυτοσχεδιασμό σε ένα θεατρικό happening.

Η λειτουργία των θεατρικών ομάδων έχουν στόχο την θεατρική εκπαίδευση των μελών και την παραγωγή θεατρικών παραστάσεων, είναι δυνατό να αποτελέσει ένα μόνιμο και δυναμικό πυρήνα θεατρικής δράσης και θεατρικής παραγωγής με σημαντικά αποτελέσματα στην πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής.

Συγκεκριμένα ο υπεύθυνος των ομάδων θεάτρου:

- Με τη συνεργασία του Προϊσταμένου του Τμήματος και των υπεύθυνων σκηνοθετών των θεατρικών Ομάδων φροντίζει για όλα τα θέματα που έχουν να κάνουν με την εύρυθμη λειτουργία τους.
- Μεριμνά για τη διοργάνωση των προβών και των παραστάσεων των θεατρικών ομάδων καθώς και τη διοργάνωση θεατρικών φεστιβάλ.
- Με τη συνεργασία του γραφείου δημοσίων σχέσεων φροντίζει για τη δημοσιοποίηση και τη διαφήμιση των δραστηριοτήτων του τμήματος.
- Ασκεί κάθε άλλη εργασία που δεν περιλαμβάνεται στον παρόντα Ο.Ε.Υ., που όμως είναι ευνόητο ότι έχει σχέση με τη λειτουργία του εν λόγω χώρου.

Χορευτικοί όμιλοι και Σχολές Χορού

Στο χώρο αυτό συμπεριλαμβάνεται οποιαδήποτε δραστηριότητα έχει σαν κυρίαρχο στοιχείο το χορό και τις σχολές χορού. Τα τμήματα ή οι σχολές χορού, αποτελούν ιδιαίτερα δημοφιλείς δραστηριότητες γιατί εξασφαλίζουν υψηλή συμμετοχή και παράγουν, σχετικά σύντομα, καλλιτεχνικό αποτέλεσμα. Έτσι, τα διάφορα είδη χορού που καλλιεργούνται συσπειρώνουν μεγάλες ομάδες πληθυσμού και πλαισιώνουν με τις εμφανίσεις τους ποικίλες εκδηλώσεις που διοργανώνονται (π.χ. οι όμιλοι παραδοσιακού χορού συμμετέχουν στα ανάλογα φεστιβάλ, δημιουργία τμημάτων μοντέρνου και ευρωπαϊκού χορού καθώς και ειδικών χορευτικών ομάδων για συμμετοχή σε θεσμούς κ.λπ.). Επιπρόσθετα, όσοι από τους συμμετέχοντες αναδεικνύουν ιδιαίτερες ικανότητες σε κάποιον συγκεκριμένο τομέα είναι δυνατόν να προωθούνται σε δομές και λειτουργίες ώστε να αξιοποιούνται με τον πλέον κατάλληλο τρόπο (π.χ. στον τομέα του αθλητισμού τα ταλέντα που συμμετέχουν σε μαζικά τμήματα ρυθμικής γυμναστικής μπορούν να προωθούνται σε συλλόγους που κάνουν επαγγελματικό αθλητισμό και παίρνουν μέρος σε επίσημους αγώνες).

Συγκεκριμένα ο υπεύθυνος των Σχολών Χορού:

- Με τη συνεργασία του και των δασκάλων των χορευτικών ομάδων έχει την ευθύνη για όλα τα θέματα που έχουν να κάνουν με την εύρυθμη λειτουργία τους.
- Φροντίζει για τις αίθουσες και τον λοιπό υλικοτεχνικό εξοπλισμό των ομάδων μπαλέτου, ρυθμικής, παραδοσιακών χορών και μοντέρνων χορών.
- Μεριμνά για την τήρηση του ωραρίου των μαθημάτων, την παρουσία των καθηγητών και των μαθητών.
- Τηρεί παρουσιολόγιο και όλους τους σχετικούς καταλόγους που προβλέπονται από το Υπουργείο Πολιτισμού και τον κανονισμό λειτουργίας του Πνευματικού Κέντρου.
- Μεριμνά για τη διοργάνωση των προβών και των παραστάσεων των χορευτικών ομάδων καθώς και τη διοργάνωση χορευτικών φεστιβάλ.
- Με τη συνεργασία του Γραφείου Δημοσίων Σχέσεων φροντίζει για τη δημοσιοποίηση και τη διαφήμιση των δραστηριοτήτων του τμήματος.
- Ασκεί κάθε άλλη εργασία που δεν περιλαμβάνεται στον παρόντα Ο.Ε.Υ., που όμως είναι ευνόητο ότι έχει σχέση με τη λειτουργία του εν λόγω χώρου.

Εικαστικά και Καλλιτεχνικά Εργαστήρια Στις ομάδες αυτές συμπεριλαμβάνεται οποιαδήποτε δραστηριότητα έχει σαν κυρίαρχο στοιχείο τις σχολές ζωγραφικής, αγιογραφίας, γλυπτικής, κεραμικής, φωτογραφίας, λαϊκή τέχνη, κοσμήματος κ.λπ., τα εικαστικά και τις εκθέσεις. Σε αυτήν την κατηγορία μπορεί να συμπεριληφθεί κάθε είδους έκθεση με «προϊόντα» τέχνης. Από την έκθεση ζωγραφικής με έργα των μαθητών ενός σχολείου μέχρι την έκθεση φωτογραφίας με τοπία της περιοχής, από την έκθεση γλυπτικής επώνυμων καλλιτεχνών σε ανοικτούς χώρους της πόλης μας μέχρι την έκθεση βιβλίων και περιοδικών, από την ανοικτή εικαστική παρέμβαση στους τοίχους ή τους κάδους απορριμμάτων της πόλης μας μέχρι την έκθεση κόμικ, κ.λπ.

Πιο συγκεκριμένα ο υπεύθυνος των Ομάδων Εικαστικών:

- Με τη συνεργασία του Προϊσταμένου του Τμήματος και των καθηγητών των Εργαστηρίων Τέχνης Μοσχάτου έχει την ευθύνη για όλα τα θέματα που έχουν να κάνουν με την εύρυθμη λειτουργία τους.
- Φροντίζει για τις αίθουσες και τον λοιπό υλικοτεχνικό εξοπλισμό των Εργαστηρίων Τέχνης Μοσχάτου και των σχολών ζωγραφικής, αγιογραφίας, γλυπτικής, κεραμικής, φωτογραφίας, χαρακτηριστικής, κοσμημάτων κ.λπ.
- Μεριμνά για την τήρηση του ωραρίου των μαθημάτων, την παρουσία των καθηγητών και των μαθητών.

- Τηρεί παρουσιολόγιο και όλους τους σχετικούς καταλόγους που προβλέπονται από το Υπουργείο Πολιτισμού και τον κανονισμό λειτουργίας του Πνευματικού Κέντρου.
- Μεριμνά για τη διοργάνωση των εκθέσεων και των άλλων δραστηριοτήτων των Εργαστηρίων καθώς και την οργάνωση δράσεων σχετικών με τα εικαστικά.
- Με τη συνεργασία του Γραφείου Δημοσίων Σχέσεων φροντίζει για τη δημοσιοποίηση και τη διαφήμιση των δραστηριοτήτων του τμήματος.
- Ασκεί κάθε άλλη εργασία που δεν περιλαμβάνεται στον παρόντα Ο.Ε.Υ., που όμως είναι ευνόητο ότι έχει σχέση με τη λειτουργία της εν λόγω Ομάδας.

Υπηρεσία Πολιτιστικών Εκδηλώσεων και Φεστιβάλ

Στο Γραφείο Πολιτιστικών Εκδηλώσεων και Φεστιβάλ συμπεριλαμβάνεται οποιαδήποτε δραστηριότητα έχει σαν κυρίαρχο στοιχείο τις Πολιτιστικές εκδηλώσεις και τα φεστιβάλ.

Συγκεκριμένα, το Γραφείο Πολιτιστικών Εκδηλώσεων και Φεστιβάλ όπως μουσικές συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, εικαστικές εκθέσεις. Κινηματογραφικά αφιερώματα αλλά και σύνθετες μορφές εκδηλώσεων όπως το καρναβάλι του Δήμου:

- Σε συνεργασία με τον Προϊστάμενο του Τμήματος μεριμνά για το πρόγραμμα και τις ημερομηνίες των φεστιβάλ.
- Μεριμνά για την επαφή με τους καλλιτέχνες και τους εκπροσώπους τους, διοργανώνει τις μετακλήσεις διαπραγματεύεται τις συμφωνίες, συντάσσει τα σχετικά συμβόλαια και προτείνει τις τιμές των εισιτηρίων.
- Φροντίζει για τη διαμόρφωση των χώρων των εκδηλώσεων, τον αναγκαίο υλικοτεχνικό εξοπλισμό και μεριμνά για κάθε πρόβλημα που θα παρουσιαστεί στη διάρκεια του φεστιβάλ.
- Φροντίζει για το χώρο και τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό για τις αναγκαίες πρόβες των μετακαλούμενων καλλιτεχνών.
- Λειτουργεί το ταμείο και φροντίζει για την ομαλή είσοδο και έξοδο των θεατών.
- Συνεργάζεται με τις υπηρεσίες του Πνευματικού Κέντρου, του Δήμου καθώς και με κάθε άλλο φορέα του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (αστυνομία, μπαρ κ.λπ.) για τη εύρυθμη λειτουργία του χώρου των εκδηλώσεων.
- Με τη συνεργασία του Γραφείου Δημοσίων Σχέσεων φροντίζει για τη δημοσιοποίηση και τη διαφήμιση των θεσμικών εκδηλώσεων και των φεστιβάλ.

- Ασκεί κάθε άλλη εργασία που δεν περιλαμβάνεται στον παρόντα Ο.Ε.Υ., που όμως είναι ευνόητο ότι έχει σχέση με τη λειτουργία της εν λόγω υπηρεσίας.

Κτίρια-Υποδομές που χρησιμοποιούνται από το Πνευματικό Κέντρο

Δημοτική Ενότητα Μοσχάτου	Δημοτική Ενότητα Ταύρου
<ul style="list-style-type: none"> • Κτίριο καλλιτεχνικών εργαστηρίων Πνευματικού Κέντρου (Χρ. Σμύρνης 18). Ιδιόκτητο κτίριο με αίθουσες διδασκαλίας και εκδηλώσεων. • Δημοτικό Ωδείο (Λυκούργου και Ελευθερίας). Αναγνωρισμένο ωδείο σε ιδιόκτητο κτίριο με αίθουσες διδασκαλίας και εκδηλώσεων • Αίθουσα παραδοσιακών χορών (Κοραή 34). • Δημοτική Βιβλιοθήκη (Πίνδου 36) 	<ul style="list-style-type: none"> • Αίθουσες καλλιτεχνικών εργαστηρίων και εκδηλώσεων στα Δημοτικά Σφαγεία (Πειραιώς & Επταλόφου). Ιδιόκτητες αίθουσες διδασκαλίας και εκδηλώσεων • Αίθουσα παραδοσιακών χορών (Αιθ. 3 στα Δημοτικά Σφαγεία) • Δημοτική Βιβλιοθήκη «Κωστής Παλαμάς» (Αγίας Σοφίας 16) • Μουσικό τμήμα «Μουσική Γωνιά» (Δημ. Σφαγεία-Αιθ. 5). Αίθουσα ειδικά διαμορφωμένη σε ιδιόκτητο κτήριο

Συνοπτική παρουσίαση λειτουργιών Πνευματικού Κέντρου:

Κτίριο καλλιτεχνικών εργαστηρίων Πνευματικού Κέντρου (Χρ. Σμύρνης 18-Μοσχάτο). Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου είναι ένας δυναμικός και δραστήριος φορέας με σημαντική τοπική ιστορικότητα. Διαδραματίζει τα τελευταία σχεδόν τριάντα τρία χρόνια ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στα πολιτιστικά και εκπαιδευτικά δρώμενα της τοπικής κοινωνίας αλλά και ευρύτερα της Αττικής, στην αρχή της λειτουργίας του ως Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Μοσχάτου και στη συνέχεια, μετά την Καλλικρατική συνένωση, ως Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου.

Το Πνευματικό Κέντρο αριθμεί εκατοντάδες μελών και συμμετεχόντων στις δράσεις του και προσελκύει το πολιτιστικό ενδιαφέρον σε μεγάλο τμήμα, όχι μόνο του Μοσχάτου και του Ταύρου, αλλά όλης της Αττικής.

Το Πνευματικό Κέντρο ιδρύθηκε το Σεπτέμβρη του 1984, ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Πνευματικό Κέντρο Μοσχάτου» και σκοπό την πολιτιστική ανάπτυξη διαμέσου της αξιοποίησης λαογραφικών και ιστορικών πολιτιστικών πόρων της τοπικής κοινωνίας.

Μετά τη συνένωση και τη δημιουργία του νέου Καλλικρατικού Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου το Πνευματικό Κέντρο διατηρήθηκε ως Νομικό Πρόσωπο και

εξακολουθεί την αυτοτελή λειτουργία του, με την παράλληλη ενσωμάτωση και συγχώνευση των δραστηριοτήτων του Πνευματικού Κέντρου του συνενωμένου Δήμου Ταύρου, ένας φορέας με τη δική του ιστορική διαδρομή και τις δικές του σημαντικές κατακτήσεις στον τομέα του πολιτισμού.

Το νέο Πνευματικό Κέντρο πολλαπλασιάζει τις δράσεις του και τα τμήματά του με ιδιαίτερα θετικές συνέπειες στην τοπική κοινωνία του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου.

Δημοτικό Ωδείο (Λυκούργου και Ελευθερίας-Μοσχάτο). Το Δημοτικό Ωδείο προσφέρει τη διδασκαλία πλήθος μουσικών οργάνων, θεωρίας και μουσικοκινητικών προγραμμάτων. Με μεγάλη αναγνώριση για την προσφορά του και με τη διδασκαλία έμπειρων και καταξιωμένων στον χώρο τους καθηγητών, διοργανώνει ειδικές συναυλιακές και χορωδιακές παρουσιάσεις, ενώ το μαθητικό του δυναμικό συμμετέχει σε πλήθος μουσικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων.

Αίθουσα παραδοσιακών χορών (Κοραή 34-Μοσχάτο). Χρήση της αίθουσας γίνεται από τον Όμιλο Ελληνικών Χορών, ο οποίος ανήκει στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου. Ένα τμήμα με πολυετή εμφάνιση στα πολιτιστικά δρώμενα του Δήμου μας αλλά και υπερτοπικές εμφανίσεις, που στόχο έχει τη διδασκαλία παραδοσιακών χορών από την Ελλάδα αλλά και λαϊκών χορών. Στον Όμιλο διδάσκονται χοροί από όλα τα μέρη της Ελλάδας, ενώ υπάρχουν τμήματα παιδικά και ενηλίκων σε επίπεδο αρχαρίων, μέσων και προχωρημένων.

Ο Όμιλος Ελληνικών Χορών Μοσχάτου διαθέτει και τμήματα παραστάσεων, οι συμμετέχοντες των οποίων καλούνται να πραγματοποιήσουν χορευτικές εμφανίσεις σε πολιτιστικά φεστιβάλ, συμμετέχουν σε τηλεοπτικές εκπομπές και δράσεις πολιτιστικού-παραδοσιακού περιεχομένου.

Ο Όμιλος Ελληνικών Χορών διοργανώνει ετήσιο φεστιβάλ αφιερωμένο στην παράδοση, εκδηλώσεις παραδοσιακών χορών και μουσικής, αφιερώματα σε περιοχές της χώρας και σεμινάρια.

Δημοτική Βιβλιοθήκη (Πίνδου 36-Μοσχάτο). Η Δημοτική Βιβλιοθήκη είναι δανειστική, διαθέτει χιλιάδες τόμους βιβλίων από όλους τους τομείς της γνώσης, την ελληνική και ξένη λογοτεχνία, ειδικό τμήμα για παιδιά και νέους και συλλογή από εκπαιδευτικό video, περιοδικά και τοπικές εφημερίδες. Δικαίωμα χρήσης του υλικού της βιβλιοθήκης έχουν όλοι οι επισκέπτες. Μέλη της βιβλιοθήκης μπορούν να γίνουν οι κάτοικοι της πόλης οι οποίοι, χωρίς καμία επιβάρυνση, έχουν δικαίωμα δανεισμού από 3-15 μέρες. Στους χώρους της πραγματοποιούνται παρουσιάσεις βιβλίων και συγγραφέων, παιδικά εργαστήρια, ημερίδες, ενώ διαθέτει πρόσβαση στο διαδίκτυο για το κοινό που το επιθυμεί.

Αίθουσες καλλιτεχνικών εργαστηρίων και εκδηλώσεων στα Δημοτικά Σφαγεία (Πειραιώς & Επταλόφου-Ταύρος). Ο πολυχώρος εκδηλώσεων που

στεγάζεται στα Δημοτικά Σφαγεία της περιοχής του Ταύρου, αποτελείται από μία σειρά αιθουσών (2, 3, 7), ειδικά διαμορφωμένες για πολιτιστικές εκδηλώσεις. Οι αίθουσες αυτές παρέχουν τη δυνατότητα συνένωσης, προκειμένου να διαμορφώνεται ο χώρος ανάλογα με τις εκδηλώσεις που καλείται να φιλοξενήσει. Στις αίθουσες του πολυχώρου των Δημοτικών Σφαγείων φιλοξενούνται ημερίδες, σεμινάρια, θεατρικές παραστάσεις, χοροεσπερίδες, εικαστικές εκθέσεις και πλήθος άλλων δράσεων και εκδηλώσεων.

Σε αυτό το χώρο πραγματοποιεί τα μαθήματά του και το δεύτερο παραδοσιακό χορευτικό τμήμα του Δήμου, οι «Ταυρίωνες». Οι «Ταυρίωνες» είναι το τμήμα των παραδοσιακών χορών του Ταύρου. Ένα τμήμα με πολλά χρόνια παρουσίας στα τοπικά δρώμενα και ιδιαίτερα επιτυχημένες εμφανίσεις σε άλλους Δήμους εντός και εκτός της Αττικής.

Οι συμμετέχοντες στους Ταυρίωνες διδάσκονται παραδοσιακούς χορούς από όλα τα μέρη της Ελλάδας. Υπάρχουν τμήματα αρχαρίων και προχωρημένων, παιδικά και ενηλίκων, ενώ διαθέτουν και τμήματα παραστάσεων.

Οι Ταυρίωνες συμμετέχουν σε πολιτιστικές εκδηλώσεις, σε χορευτικά φεστιβάλ, σε ετήσιες πολιτιστικές δράσεις, ενώ διοργανώνουν μουσικές και χορευτικές βραδιές για τους συμμετέχοντες.

Δημοτική Βιβλιοθήκη «Κωστής Παλαμάς» (Αγίας Σοφίας 16-Ταύρος). Η Δημοτική Βιβλιοθήκη στον Ταύρο είναι δανειστική. Το κοινό της και τα μέλη της έχουν πρόσβαση σε γενικούς και εξειδικευμένους επιστημονικούς τομείς μέσα από τα βιβλία και τα περιοδικά που διατίθενται, ενώ πλούσιος σε τίτλους βιβλίων είναι και ο παιδικός τομέας. Η δανειστική βιβλιοθήκη διοργανώνει εκδηλώσεις που έχουν σχέση με το βιβλίο και τους συγγραφείς, ενώ διαθέτει ενημερωμένα στοιχεία επισκεψιμότητας.

Μουσικό τμήμα «Μουσική Γωνιά» (Δημ. Σφαγεία-Αιθ. 5-Ταύρος). Το μουσικό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας του Ταύρου με την επωνυμία «Μουσική Γωνιά», έχει ως στόχο τη διδασκαλία μουσικών οργάνων και φωνητικής σε παιδιά και ενήλικες. Στη Μουσική Γωνιά, παρέχονται δωρεάν τα μαθήματα:

- Μουσικοκινητική (προσχολική ηλικία-νηπιαγωγείο)
- Αρμόνιο (Δημοτικό-Γυμνάσιο-Λύκειο)
- Παιδική χορωδία
- Τραγούδι εφήβων-νεολαίας
- Χορωδία ενηλίκων

Η Μουσική Γωνιά συμμετέχει σε δημοτικά φεστιβάλ και πολιτιστικές δράσεις, διοργανώνει σε Ιερούς Ναούς της περιοχής μουσικό επετειακό πρόγραμμα σε πολυφωνικό σχήμα με τη συνοδεία μουσικών οργάνων, ενώ εμφανίζεται σε

εθνικές επετείους και τοπικά φεστιβάλ. Παράλληλα, συνεργάζεται με κοινωνικούς και ανθρωπιστικούς συλλόγους.

Η Μουσική Γωνιά εκπροσώπησε την Ελλάδα στο Διεθνές Χορωδιακό Φεστιβάλ της Ρουμανίας υπό την αιγίδα της UNESCO το καλοκαίρι του 2016.

Πέρα από τα πολιτιστικά σύνολα που διαθέτει το Πνευματικό Κέντρο και που ήδη έχουν αναφερθεί (πχ, Όμιλοι παραδοσιακών χορών, χορωδίες και ορχήστρα, καλλιτεχνικά εργαστήρια, τμήματα μπαλέτου και μοντέρνου χορού, κινηματογραφική λέσχη κα), στα πλαίσια των δράσεων του Πνευματικού Κέντρου υλοποιείται και το πρόγραμμα με τίτλο **«Δημιουργικό Σάββατο με το Πνευματικό Κέντρο»**. Πρόκειται για μία καινοτόμα δράση που έχει ως στόχο τη δημιουργική απασχόληση των παιδιών ηλικίας 5 έως 12 ετών, μέσα από δραστηριότητες ψυχαγωγίας. Οι δραστηριότητες πραγματοποιούνται στο κτίριο του Πνευματικού Κέντρου, Χρυσοστόμου Σμύρνης 18 & Αγ. Κωνσταντίνου στο Μοσχάτο και στην αίθουσα 2 των π. Δημοτικών Σφαγείων στον Ταύρο, Πειραιώς και Επταλόφου.

Το Πνευματικό Κέντρο διατηρεί το γραφείο του για το κοινό και τις συναντήσεις του ΔΣ του στην Αίθουσα 6 των π. Δημοτικών Σφαγείων Ταύρου (Πειραιώς και Επταλόφου)

E.4 Κοινωφελής Επιχείρηση

Ο Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου στο πλαίσιο της μετατροπής της «ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΜΟΣΧΑΤΟΥ» σε «ΚΟΙΝΩΦΕΛΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΜΟΣΧΑΤΟΥ – ΤΑΥΡΟΥ» και προσαρμογής του καταστατικού της σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, προχώρησε στην τροποποίηση της συστατικής πράξης της κοινωφελούς επιχείρησης.

Με την υπ' αριθμ. 26912/17008+26911/17007/10.08.2009 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής (ΦΕΚ 1998/Β'/ 15.09.2009), όπως αυτή διορθώθηκε με το ΦΕΚ 2194/Β'/2.10.2009, με την οποία συστάθηκε η «Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Μοσχάτου», μετά από μετατροπή της αμιγούς δημοτικής επιχείρησης με την επωνυμία «Δημοτική Επιχείρηση Επαγγελματικής Κατάρτισης, Επικοινωνίας και Προβολής Δήμου Μοσχάτου», που συστήθηκε με την υπ' αριθμ. 5379/12-2-1995 απόφαση του Νομάρχη Αθηνών (Φ.Ε.Κ. 114/Β'/ 21-2-1995) και τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθμ. 4397/ 8-2-1999 (Φ.Ε.Κ. 167/Β'/26-2-1999) και 29900/17-8-2007 (ΦΕΚ 1791/Β'/6-9-2007) αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής.

Την υπ' αριθμ. 203/2011 (ορθή επανάληψη) απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου, σχετικά με την τροποποίηση του καταστατικού με σκοπό την ανάληψη δραστηριοτήτων και παροχή υπηρεσιών, οι

οποίες αφορούν τους τομείς της κοινωνικής εργασίας και οικονομίας, του πολιτισμού, του αθλητισμού, της παιδείας, του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής των δημοτών και των κατοίκων του Δήμου (ΦΕΚ Β 2574/11).

Σκοπός της Επιχείρησης είναι η ανάληψη δραστηριοτήτων και η παροχή υπηρεσιών συναφών ή συνδεδεμένων με τις αρμοδιότητες τους, οι οποίες αφορούν τους τομείς:

A. Περιβάλλοντος, στον οποίο περιλαμβάνεται ιδίως:

- Η εκπόνηση τοπικών προγραμμάτων για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
- Η ίδρυση και λειτουργία δημοτικών εργαστηρίων μέτρησης ρύπανσης.
- Η εκπόνηση προγραμμάτων διατήρησης, προστασίας και αξιοποίησης φυσικών πόρων Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου.
- Η εκπόνηση προγραμμάτων προώθησης της χρήσης και της αξιοποίησης εναλλακτικών πηγών ενέργειας στο Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου.
- Η εκπόνηση και προγραμμάτων Ενημέρωσης & Ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης του Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου για θέματα Περιβάλλοντος.
- Η διεξαγωγή Ανθοκομικών Εκθέσεων και εκδηλώσεων.

Είναι δυνατή από την κοινωφελή επιχείρηση η παράλληλη επιδίωξη περισσότερων σκοπών, κατά τα ανωτέρω, οι οποίοι είναι μεταξύ τους συναφείς και σε κάθε περίπτωση δεν έχουν εμπορικό ή βιομηχανικό χαρακτήρα. «Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή κοινωφελούς επιχείρησης σε άλλες επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής.»

B. Παιδείας, στον οποίο περιλαμβάνεται ιδίως:

- Η εφαρμογή πολιτικών, συμπληρωματικά με το Γραφείο Παιδείας του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου και τα ΝΠΔΔ (Σχολικές Επιτροπές) και όπου απαιτείται ανάληψη δράσης από το Ν. Π.Ι.Δ.
- Η ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών.
- Η ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών.

- Η ίδρυση και λειτουργία πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής.
- Η διεξαγωγή δράσεων, ημερίδων και ενημερωτικών εκστρατειών με στόχο την προώθηση του εθελοντισμού στο Δήμο Μοσχάτου - Ταύρου.
- Η εκπόνηση προγραμμάτων ενίσχυσης της νεανικής επιχειρηματικότητας στο Δήμο Μοσχάτου -Ταύρου.
- Η εκπόνηση προγραμμάτων ευαισθητοποίησης, κινητοποίησης και συμμετοχής των νέων στα κοινωνικά, πολιτικά και πολιτιστικά δρώμενα του Δήμου Μοσχάτου -Ταύρου.
- Η εκπόνηση προγραμμάτων Ενημέρωσης & Ευαισθητοποίησης της Μαθητικής Νεολαίας του Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου για θέματα σύγχρονου προβληματισμού (εξαρτήσεις, ναρκωτικά, παχυσαρκία κ.α.).
- Η διοργάνωση επιμορφωτικών εξωσχολικών προγραμμάτων για μαθητές του Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου.
- Η προβολή Ταινιών Κοινωνικού και Εκπαιδευτικού Περιεχομένου σε Γυμνάσια και Λύκεια του Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου.
- Η εκπόνηση προγραμμάτων εξοικείωσης των μαθητών του Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου με τις νέες τεχνολογίες.

Είναι δυνατή από την κοινωφελή επιχείρηση η παράλληλη επιδίωξη περισσότερων σκοπών, κατά τα ανωτέρω, οι οποίοι είναι μεταξύ τους συναφείς και σε κάθε περίπτωση δεν έχουν εμπορικό ή βιομηχανικό χαρακτήρα. «Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή κοινωφελούς επιχείρησης σε άλλες επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής.»

Γ. Πολιτισμού, στον οποίο περιλαμβάνεται ιδίως:

- Η εφαρμογή πολιτικών, συμπληρωματικά με την αρμόδια Υπηρεσία Πολιτισμού - Αθλητισμού του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου και του ΝΠΔΔ του Δήμου που δραστηριοποιείται στα θέματα Πολιτισμού –Αθλητισμού και όπου απαιτείται υποχρεωτικά ανάληψη δράσης από Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, για την ανάδειξη και προστασία του τοπικού πολιτισμού, η προβολή των πολιτιστικών αγαθών και των σύγχρονων πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο με τη δημιουργία και διαφύλαξη πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, μουσείων, πινακοθηκών, κινηματογράφων και θεάτρων, φιλαρμονικών και σχολών διδασκαλίας

μουσικής, σχολών χορού, ζωγραφικής, γλυπτικής κ.λ.π., καθώς και η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων.

- Η διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και άλλων εκδηλώσεων και πολιτιστικών δρώμενων.
- Η διοργάνωση της πολιτιστικής εκδήλωσης «Καρναβάλι Μοσχάτου».
- Η προώθηση πολιτιστικών και εκπαιδευτικών ανταλλαγών σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Η εκπόνηση προγραμμάτων Προώθησης και Διάδοσης Καλλιτεχνικής Παιδείας και η λειτουργία Καλλιτεχνικών και Εργαστηρίων.
- Η λειτουργία των δημοτικών θερινών κινηματογράφων Μοσχάτου και Ταύρου και γενικά της Κινηματογραφικής Λέσχης Μοσχάτου – Ταύρου.
- Η ίδρυση και λειτουργία δημοτικών Βιβλίο-καφέ
- Η εκμετάλλευση και αξιοποίηση δημοτικών πολιτιστικών χώρων.

Είναι δυνατή από την κοινωφελή επιχείρηση η παράλληλη επιδίωξη περισσότερων σκοπών, κατά τα ανωτέρω, οι οποίοι είναι μεταξύ τους συναφείς και σε κάθε περίπτωση δεν έχουν εμπορικό ή βιομηχανικό χαρακτήρα. «Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή κοινωφελούς επιχείρησης σε άλλες επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής.»

Δ. Αθλητισμού, συμπληρωματικά με το Δήμο και το ΝΠΔΔ του Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου και όπου απαιτείται ανάληψη δράσης από Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνεται ιδίως:

- Η διαχείριση, συντήρηση και βελτίωση αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως δημοτικών γυμναστηρίων, αθλητικών κέντρων και δημοτικών χώρων άθλησης (διοργάνωση προγραμμάτων αθλητισμού, υποστήριξη διοργάνωσης αθλητικών εκδηλώσεων κλπ.)
- Η προώθηση και εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης μαζικού αθλητισμού.
- Η εκπόνηση προγραμμάτων υποστήριξης του ερασιτεχνικού αθλητισμού.
- Η διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων και Αθλοπαιδιών.

- Η προώθηση και προβολή υγιών προτύπων ζωής στους Δημότες Μοσχάτου - Ταύρου.
- Η διοργάνωση αθλοδιακοπών για του Δημότες Μοσχάτου - Ταύρου.

Είναι δυνατή από την κοινωφελή επιχείρηση η παράλληλη επιδίωξη περισσότερων σκοπών, κατά τα ανωτέρω, οι οποίοι είναι μεταξύ τους συναφείς και σε κάθε περίπτωση δεν έχουν εμπορικό ή βιομηχανικό χαρακτήρα. «Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή κοινωφελούς επιχείρησης σε άλλες επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής.»

Ε. Απασχόλησης, συμπληρωματικά με το Δήμο και το ΝΠΔΔ του Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου και όπου απαιτείται ανάληψη δράσης από Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνεται ιδίως:

- Η υλοποίηση ή η συμμετοχή σε ολοκληρωμένα τοπικά σχέδια και προγράμματα δράσης και πρωτοβουλίες για την εφαρμογή και ανάπτυξη πολιτικών προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης διαφόρων κατηγοριών ανέργων, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
- Προώθηση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και υπηρεσιών επαγγελματικής κατάρτισης με την ίδρυση Κέντρων Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης προσαρμοσμένα στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες.
- Συμβολή στην απορρόφηση του εργατικού δυναμικού με την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων που παρέχονται δωρεάν προς τους ανέργους, με στόχο την υποστήριξη και την ενθάρρυνσή τους για την εξεύρεση απασχόλησης, καθώς και στην προώθηση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας, με τη δημιουργία Γραφείων Ενημέρωσης για την Απασχόληση σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και τις επιχειρήσεις της περιοχής.

Είναι δυνατή από την κοινωφελή επιχείρηση η παράλληλη επιδίωξη περισσότερων σκοπών, κατά τα ανωτέρω, οι οποίοι είναι μεταξύ τους συναφείς και σε κάθε περίπτωση δεν έχουν εμπορικό ή βιομηχανικό χαρακτήρα. «Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή κοινωφελούς επιχείρησης σε άλλες επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής.»

ΣΤ. Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, συμπληρωματικά με το ΝΠΔΔ του Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου και όπου απαιτείται ανάληψη δράσης από Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνεται ιδίως:

- Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας με την ίδρυση και λειτουργία Δομών όπως παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, κέντρων ανοικτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, γηροκομείων κ.λ.π. και τη μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.
- Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, όπως δημιουργία ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά συνοικούντων προσώπων και κέντρων πρόληψης κατά εξαρτησιογόνων ουσιών.
- Ο σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
- Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου.

Είναι δυνατή από την κοινωφελή επιχείρηση η παράλληλη επιδίωξη περισσότερων σκοπών, κατά τα ανωτέρω, οι οποίοι είναι μεταξύ τους συναφείς και σε κάθε περίπτωση δεν έχουν εμπορικό ή βιομηχανικό χαρακτήρα. «Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή κοινωφελούς επιχείρησης σε άλλες επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής»

Ζ. Εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη του Δήμου.

Ο σχεδιασμός προτάσεων και η ένταξη τους σε συγχρηματοδοτούμενα από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης Προγράμματα, σε Εθνικά, Διακρατικά, Διαπεριφερειακά Προγράμματα, η υλοποίηση των προτάσεων, είτε αυτοτελώς ως Δικαιούχος είτε ως υπεργολάβος είτε με εκχώρηση προς πιστοποιημένο τρίτο φορέα-δικαιούχο. Οι ως άνω προτάσεις αφορούν δράσεις και ενέργειες, οι οποίες εντάσσονται στον γενικό σκοπό της επιχείρησης, όπως αυτός καθορίζεται στο παρόν άρθρο, και έχουν χαρακτήρα εκπαιδευτικό, επιμορφωτικό, πολιτιστικό, αναπτυξιακό, κοινωνικό και ερευνητικό.

Παράλληλα η επιχείρηση δύναται να συμμετέχει σε Προγραμματικές Συμβάσεις, κατά τα οριζόμενα από το Νόμο, ώστε να προωθηθεί και να συγχρηματοδοτηθεί η επίτευξη των σκοπών της, καθώς και η επίτευξη των σκοπών του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου και των λοιπών συμβαλλομένων.

Διοίκηση

Η επιχείρηση διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο, αποτελούμενο από επτά (7) μέλη, τα οποία ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από το Δημοτικό Συμβούλιο (άρθρο 255, παρ. 1 του ν. 3463/2006). Το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τρεις (3) αιρετούς εκπροσώπους του Δήμου και έναν (1) εκπρόσωπο κοινωνικού φορέα της περιοχής. Τα υπόλοιπα μέλη είναι δημότες ή κάτοικοι του Δήμου που έχουν πείρα ή γνώσεις σχετικές με το αντικείμενο της επιχείρησης. Στην περίπτωση των αιρετών μελών ένα μέλος εξ αυτών προέρχεται από τη μειοψηφία. Στην περίπτωση που οι εργαζόμενοι της Κοινωφελούς Επιχείρησης είναι περισσότεροι από είκοσι (20) τότε η Γενική Συνέλευση των εργαζομένων θα πρέπει να αναδείξει έναν (1) εκπρόσωπό της στο Διοικητικό Συμβούλιο της Επιχείρησης, όπως ορίζεται από τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα. Με την επιλογή του εκπροσώπου των εργαζομένων στο Δ.Σ. της Επιχείρησης αυτός θα αντικαταστήσει έναν δημότη. Το Δημοτικό Συμβούλιο ορίζει δύο άτομα από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για την κάλυψη των θέσεων του προέδρου και αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου. Η θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου της Κοινωφελούς Επιχείρησης Μοσχάτου-Ταύρου ορίζεται ίση με το ήμισυ της Δημοτικής περιόδου σύμφωνα και με την υπ αριθ. 203/31-8-2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Μοσχάτου -Ταύρου, κατά τα λοιπά, ισχύουν οι Διατάξεις του άρθρου 255, του ν. 3463/2006.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μπορούν να επανεκλεγούν.

Πόροι - Έσοδα Επιχείρησης

Οι πόροι - πηγές εσόδων της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου είναι:

- Έσοδα από χρηματοδοτήσεις του Δήμου για τις δραστηριότητες και τις παρεχόμενες υπηρεσίες με βάση τα προγράμματα δράσης της Επιχείρησης (βάσει του άρθρου 259 του ν. 3463/2008 όπως τροποποιήθηκε με την παρ 14 του άρθρου 10 του Ν 4071/12 ,ΦΕΚ 85 Α /11-4-12)
- Έσοδα από αποδέκτες των προσφερόμενων από την Επιχείρηση υπηρεσιών.
- Έσοδα από το Ελληνικό Δημόσιο για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.
- Έσοδα από παροχή υπηρεσιών που ανατίθενται από Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου.
- Έσοδα από αναθέσεις υλοποίησης Εθνικών και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και Κοινοτικών Πρωτοβουλιών καθώς και έσοδα από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία και τις Ευρωπαϊκές Τράπεζες και τα ειδικά προγράμματα αυτών.
- Έσοδα από Προγραμματικές Συμβάσεις.
- Έσοδα από ενοικίαση χώρων και εν γένει την αξιοποίηση της περιουσίας της Επιχείρησης.
- Έσοδα από εισφορές, δωρεές διαφόρου τύπου, χορηγίες, κληροδοτήματα.
- Έσοδα από εισιτήρια.
- Δάνεια από ελληνικές τράπεζες, τράπεζες κάθε κράτους μέλους της Ε.Ε. και τις τράπεζες και τα ταμεία της Ε.Ε.
- Αύξηση κεφαλαίου της επιχείρησης.

Πίνακας Ε.1: Ανθρώπινο Δυναμικό Κοινοφελούς Επιχείρησης Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΜΟΣΧΑΤΟΥ-ΤΑΥΡΟΥ	ΙΔΑΧ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΙΔΟΧ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
	2	12
ΣΥΝΟΛΟ	13	

Δράσεις ανά τομέα της Κοινωνικής Επιχείρησης του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

1) ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ ΣΙΝΕ ΚΗΠΟΣ - ΣΙΝΕ ΜΑΣΚΩΤ

α) ΣΙΝΕ ΚΗΠΟΣ

Λειτουργεί στον ειδικό χώρο της πλατείας Μεταμόρφωσης μαζί με τον υπάρχοντα κινηματογραφικό εξοπλισμό. Ο εξοπλισμός από πλευράς καθισμάτων είναι καινούργιος (2013) περί τα 300 καθίσματα.

β) ΣΙΝΕ ΜΑΣΚΩΤ

Λειτουργεί σε ιδιόκτητο χώρο (Κωνσταντινουπόλεως 2) μαζί με τον υπάρχοντα κινηματογραφικό εξοπλισμό.

2) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Κέντρο Δημιουργικής απασχόλησης παιδιών ΜΕΑ (ΚΔΑΠ-ΜΕΑ)

Λειτουργεί σε ιδιόκτητο χώρο του Δήμου (Πίνδου 31 και Αγ. Κωνσταντίνου), πλήρως εξοπλισμένο (με έπιπλα γραφείου - ηλεκτρονικά όργανα και συσκευές - όργανα γυμναστικής , air-condition κλπ.), όπου φιλοξενούνται σε μια βάρδια 15 παιδιά. Απασχολούνται 5 εργαζόμενοι με σύμβαση ορισμένου χρόνου (ανά εκπαιδευτικό έτος) με πολύ καλή απόδοση στο έργο τους. Από αυτές 2 υπάλληλοι είναι ΤΕ,2 ΔΕ και 1 ΥΕ. Το πρόγραμμα επιδοτείται από την ΕΕΤΑΑ

3) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ –ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

Η επιχείρηση συμμετέχει επικουρικά στην εκτέλεση διαφόρων πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων του Δήμου και των λοιπών νομικών του προσώπων, όπως εορταστικές εποχιακές εκδηλώσεις (Καρναβάλι –Χριστούγεννα -λουπές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις) υπό την καθοδήγηση του τμήματος πολιτισμού του Δήμου.

4) ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ – ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΟΔΙΑΚΟΠΩΝ

Η επιχείρηση συμμετείχε σε τρία επιδοτούμενα προγράμματα:

α) Πρόγραμμα μέσω του ΟΑΕΔ απασχόλησης ανέργων ηλικίας 55-64 ετών, διάρκειας 27 μηνών, οι οποίοι απασχολούνται σε διάφορες εργασίες συντήρησης κτιριακών κλπ εκβλαστήσεων Του Δήμου. Ο ΟΑΕΔ. Επιδοτεί μερικώς το εργασιακό κόστος. Το πρόγραμμα έχει ολοκληρωθεί το 2015 αλλά αναμένεται η εκ νέου στήριξη του από την Κοινωνική.

β) Πρόγραμμα ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Συμμετοχή της Κοινωφελούς επιχείρησης μέσω ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ σε πλήρως επιδοτούμενο σχετικά με το κόστος πρόγραμμα το οποίο αποσκοπεί στην εκπαίδευση και προώθηση ανέργων Δημοτών μας στην Εργασία, είτε στην δημιουργία ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ που θα έχουν 3 δραστηριότητες –οργάνωση προγραμμάτων Ανακύκλωσης & περιβαλλοντικής ευαισθησίας –Καθαρισμός χώρων και κτιρίων-Φύλαξη και συντήρηση χώρων και κτιρίων

γ) Πρόγραμμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Συμμετοχή της Κοινωφελούς επιχείρησης μέσω της **Αναπτυξιακής Σύμπραξης: «ΔΙΚΤΥΟ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ** σε πλήρως επιδοτούμενο σχετικά με το κόστος πρόγραμμα το οποίο αποσκοπεί στην εκπαίδευση και προώθηση ανέργων Δημοτών στην Εργασία, είτε στην δημιουργία ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.

5) ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ & ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

Στο χώρο του Πνευματικού Κέντρου Μοσχάτου (Χρ. Σμύρνης 18), η Κοινωφελής Επιχείρηση λειτουργεί το τμήμα καλλιτεχνικής φωτογραφίας και συγκεκριμένα εργαστήριο ασπρόμαυρης φωτογραφίας, εργαστήριο ελεύθερης δημιουργικής φωτογραφίας και στούντιο διαφημιστικής φωτογραφίας. Απευθύνεται σε άτομα άνω των 17 ετών, αρχάριους και προχωρημένους. Ο αριθμός των σπουδαστών είναι περί τους 15 ετησίως.

6) ΠΑΡΚΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Η Κοινωφελής επιχείρηση στα πλαίσια της Εκπαιδευτικής της λειτουργίας, λειτουργεί στον Χώρο του Πάρκου Ηρώων Ενόπλων Δυνάμεων στην περιοχή του Ταύρου το Πάρκο κυκλοφοριακής Αγωγής, προσφέροντας καθημερινή εκπαίδευση σε μαθητές των παιδικών σταθμών και των δημοτικών σχολείων της Αττικής, σε θέματα κυκλοφοριακής αγωγής και οδικής ασφάλειας, χρησιμοποιώντας το στόλο των αυτοκινήτων και ποδηλάτων που διαθέτει ο Δήμος μας, και συγκεκριμένα 25 ηλεκτροκίνητα αυτοκινητάκια, 40 ποδήλατα διαφόρων μεγεθών με τον ανάλογο συμπληρωματικό εξοπλισμό.

Χρησιμοποιεί 3 χώρους container για την στέγαση γραφείων –εκπαίδευσης και αποθήκευσης του εξοπλισμού, ενώ ο περιβάλλοντας χώρος είναι περιφραγμένος σύμφωνα και με τις ιδρυτικές κατασκευαστικές οδηγίες και αδειοδοτήσεις .

Διδάσκουν και συντηρούν τον χώρο και εξοπλισμό 2 άτομα εκ των οποίων ο ένας είναι εθελοντής και ο δεύτερος υπάλληλος του Δήμου.

Το ΠΚΑ στα 3 περίπου χρόνια που επαναλειτούργησε το έχουν επισκεφτεί 9.500 μικροί μαθητές που προέρχονται όχι μόνο από τα σχολεία του Δήμου μας, αλλά και από σχολεία του Λεκανοπεδίου της Αττικής, ακόμα δε και έκτος αυτής.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΠΟΥ ΣΤΑΜΑΤΗΣΑΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΜΕ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΕΠΑΝΕΚΚΙΝΗΣΗΣ

1) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ

Η Κοινωφελής επιχείρηση στα πλαίσια της λειτουργίας της είχε αναλάβει την παρακολούθηση προγράμματος μαζικής Εστίασης προσφέροντας μέσα από το πρόγραμμα της «Σπιτική Κουζίνας για όλους» οικονομικό και ποιοτικό φαγητό σε πολίτες του Δήμου μας.

Η δράση στεγάζεται σε χώρο που έχει παραχωρήσει σχετικά ο Δήμος και έχει ικανοποιητικά αποτελέσματα αφού δίνει 60-70 μερίδες φαγητού ανά ημέρα λειτουργίας.

2) ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΠΟΔΗΛΑΤΩΝ

Ένα θέμα που σχετίζεται άμεσα με το περιβαλλοντικό ζήτημα και τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι το θέμα της ήπιας και εναλλακτικής μετακίνησης μέσα στην πόλη που δεν επιβαρύνει το περιβάλλον και αποσυμφορεί κυκλοφοριακά την πόλη. Το ποδήλατο αποτελεί το μοναδικό μέσο μετακίνησης που δεν καταναλώνει κανενός είδους ενέργεια, μειώνει τους αστικούς ρύπους αλλά και βελτιώνει την υγεία και προσφέρει ευεξία.

Για τους παραπάνω λόγους ο Δήμος Μοσχάτου- Ταύρου μέσω του Πράσινου Ταμείου και του προγράμματος Αστικής Αναζωογόνησης εξασφάλισε μέρος της χρηματοδότησης και από το φθινόπωρο του 2013 λειτούργησε μέσω της Κοινωφελούς Επιχείρησης το **Αυτοματοποιημένο Σύστημα Κοινοχρήστων Ποδηλάτων**. Εγκατάστησε **60 ποδήλατα σε 5 διαφορετικά σημεία**- σταθμούς στα πλέον κεντρικά σημεία του Δήμου μας:

- Πλατεία Ηρώων Πολυτεχνείου στο Μοσχάτο (απέναντι από το Δημαρχείο)
- Πλατεία Ο.Τ. 16 στο Μοσχάτο (στο νότιο άκρο της πόλης στην παραλιακή ζώνη)
- Οδός Πειραιώς και Γρ. Λαμπράκη στον Ταύρο
- Στους δύο σταθμούς ΗΣΑΠ (Μοσχάτου και Ταύρου)

Ο μακροπρόθεσμος στόχος του προγράμματος ήταν η μετακίνηση με το ποδήλατο να λειτουργήσει συμπληρωματικά με τα Μέσα μαζικής μεταφοράς και ιδιαίτερα με τα λεωφορεία της Δημοτικής μας συγκοινωνίας. Δυστυχώς, παρά το γεγονός ότι στα τρία χρόνια λειτουργίας του 450 περίπου εγγεγραμμένοι χρήστες το εμπιστεύτηκαν και το αξιοποίησαν, οι συχνές φθορές και οι επανειλημμένοι βανδαλισμοί από παραβατικές ομάδες κατέστησαν το κόστος συντήρησης υψηλό για τη συνέχιση του προγράμματος, οδηγώντας την κοινωφελή επιχείρηση **να αναστείλει προσωρινά τη λειτουργία του από την 1^η Ιουλίου 2016, μέχρι να**

διαμορφώσει τις κατάλληλες εκείνες συνθήκες, λαμβάνοντας αυστηρά μέτρα προστασίας, προκειμένου να αποθαρρυνθούν όσοι επιλέγουν να καταστρέφουν και να απαξιώνουν τη δημόσια περιουσία.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Η έδρα της Κοινωφελούς Επιχείρησης είναι στο Μοσχάτο, Ξενοφώντος 4, σε χώρο ιδιοκτησίας του Δήμου όπως και οι διάφορες εγκαταστάσεις της οπού εξυπηρετούνται οι δράσεις της και βρίσκονται στο Μοσχάτο:

- α) Ξενοφώντος 4,
- β) Χαλκίδα 21,
- γ) Αγ Κωνσταντίνου & Πίνδου,
- δ) Σολωμού και Κωνσταντινουπόλεως,
- ε) Κνωσού,

και στον Ταύρο: στο χώρο του Πάρκου Ηρώων Ενόπλων Δυνάμεων, Κωνσταντινουπόλεως 2

Όλοι οι χώροι από πλευράς υλικοτεχνικής είναι πλήρως εξοπλισμένοι ανάλογα με την δράση (δηλαδή με συγκροτήματα ηλεκτρονικών υπολογιστών, εργαλεία, μηχανήματα προβολής κλπ).

Το προσωπικό που απασχολείται είναι διαφόρων ειδικοτήτων αναλόγως των αναγκών των δράσεων και των προγραμμάτων, ήτοι κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι νοσοκόμοι, εκπαιδευτές πληροφορικής κλπ.

Οι υπηρεσίες ασχολούνται διοικητικά με :

- Μισθοδοσία προσωπικού –προετοιμασία και αποστολή στο ΙΚΑ, των ΑΠΔ
- Διαδικασίες ΣΕΠΕ
- Τήρηση και ενημέρωση απεικόνισης συναλλαγών στα λογιστικά βιβλία της Κοινωφελούς Επιχείρησης του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου (διπλογραφική μέθοδος) καθώς και σύνταξη και υποβολή όλων των φορολογικών δηλώσεων (επί του συνόλου των φορολογιών).
- Σύνταξη και υποβολή ισολογισμού με όλες τις οικονομικές καταστάσεις και απολογισμό της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Μοσχάτου- Ταύρου , καθώς επίσης επεξεργασία και παρακολούθηση του ετήσιου προϋπολογισμού συνολικά.
- Ταμιακές πληρωμές –εισπράξεις
- Σύνταξη πρακτικών Διοικητικών συμβουλίων

- Σύνταξη και παρακολούθηση διαφόρων συμβάσεων προμήθειας υλικών και υπηρεσιών

Ακόμα είναι επιφορτισμένη:

- Να συντάσσει τα ετήσια οικονομικά επιχειρησιακά προγράμματα, τους αντίστοιχους προϋπολογισμούς και εισηγητικές εκθέσεις προς το Δημοτικό Συμβούλιο για χρηματοδότηση της επιχείρησης.
- Να παρακολουθεί τις διαδικασίες του ετήσιου επιχειρησιακού προγράμματος & προϋπολογισμού.
- Να τηρεί τις λογιστικό-οικονομικές διαδικασίες διαφόρων προγραμμάτων που υλοποιεί η επιχείρηση
- Με την Αναζήτηση πηγών χρηματοδότησης της επιχείρησης
- Με την Αναζήτηση επιδοτούμενων προγραμμάτων (ΕΣΠΑ)
- Με την Εφαρμογή διαδικασιών-τυχόν- προγραμμάτων στα οποία εντάσσεται η επιχείρηση (ΕΕΤΑΑ –ΕΣΠΑ κ.α.)
- Παρακολούθηση και επιμέλεια διαδικασίες ελέγχου (ελεγκτικό)
- Με την Ανάρτηση αποφάσεων και εν γένει εγγράφων στο σύστημα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ»
- Με την Παρακολούθηση και ενημέρωση του συστήματος ηλεκτρονικών συμβάσεων
- Να εποπτεύει και καθοδηγεί τις εν γένει Διοικητικές υπηρεσίες να συντάσσει και εκδίδει τα εντάλματα δαπανών

Νομικά υποστηρίζεται από τις υπηρεσίες του Δήμου.

ΣΤ. ΥΠΗΡΕΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΣΤ.1 Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού-Αθλητισμού και Νέας Γενιάς

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας, Πολιτισμού – Αθλητισμού και Νέας Γενιάς, είναι αρμόδια για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής και Αλληλεγγύης, των πολιτικών ισότητας των φύλων, για την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας στην περιοχή του Δήμου με τη λήψη των καταλλήλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων. Επίσης, είναι αρμόδια για το σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νέας Γενιάς. Προβάλλει τις αξίες, τα οφέλη της πολιτιστικής δημιουργίας και της άθλησης και ενθαρρύνει την ενασχόληση και τη συμμετοχή. Συγχρόνως η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την προώθηση και ρύθμιση ζητημάτων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και την προώθηση της Δια Βίου Μάθησης.

Αρμοδιότητες των επί μέρους οργανικών ομάδων της Διεύθυνσης:

Αρμοδιότητες Κοινωνικής Μέριμνας και Υπηρεσιών Υγείας

Τμήμα Κοινωνικής Μέριμνας	<ul style="list-style-type: none"> • Διεξάγει κοινωνικές έρευνες, σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών ή συμμετέχει σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας • Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετέχει σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας. • Διεξάγει κοινωνικές έρευνες, σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών που αφορούν την κοινωνική φροντίδα της οικογένειας, του παιδιού, των εφήβων, των ηλικιωμένων, των ατόμων με αναπηρία, καθώς και ευπαθών κοινωνικών ομάδων. • Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών ή συμμετέχει σε δράσεις που στοχεύουν στην υποστήριξη και φροντίδα της
----------------------------------	---

	<p>υγείας των δημοτών με την ίδρυση και λειτουργία εγκαταστάσεων για την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή της ψυχικής υγείας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών που στοχεύουν στην πρόληψη της παραβατικότητας στην περιοχή του Δήμου • Μεριμνά για την προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών. • Συντονίζει, παρακολουθεί και αξιολογεί την άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής σε τοπικό επίπεδο • Οργανώνει, παρακολουθεί και αξιολογεί τη δικτύωση τοπικών φορέων Κοινωνικής Φροντίδας
<p>Εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υλοποιεί δράσεις και προγράμματα κοινωνικής πολιτικής συμπληρωματικά με τις δράσεις και τα προγράμματα κοινωνικής πολιτικής που υλοποιούνται από τον Δημοτικό Οργανισμό Προσχολικής Αγωγής και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Διενέργεια κοινωνικών ερευνών σχ. Με επιδόματα πρόνοιας, άσκηση στοχευμένης κοινωνικής εργασίας, λειτουργία μονάδων υποστήριξης, συνεργασία με τα σχολεία της περιοχής για ενημέρωση σε θέματα κοινωνικού περιεχομένου, υλοποίηση προγραμμάτων πρόληψης και αντιμετώπισης, κα)
<p>Εφαρμογή Προγραμμάτων Κοινωνικής Προστασίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων Κοινωνικής Πρόνοιας που στοχεύουν στη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδυνάτων πολιτών. • Μεριμνά για την παροχή οικονομικής ενίσχυσης των αυτοστεγαζόμενων, για τη σχετική μίσθωση ακινήτων, τη ρύθμιση διαφόρων θεμάτων κοινωνικής κατοικίας και την επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της οικείας νομοθεσίας, • Εκδίδει πιστοποιητικά οικονομικής αδυναμίας. • Μεριμνά για την καταβολή επιδομάτων σε ΑΜΕΑ • Εισηγείται την δωρεάν παραχώρηση χρήσης οικημάτων ένεκα απορίας ή για σοβαρούς λόγους.

	<ul style="list-style-type: none"> • Προβαίνει στην αναγνώριση δικαιούχων στεγαστικής συνδρομής, • Εισηγείται την έκδοση αποφάσεων παροχής κοινωνικής προστασίας, • Χορηγεί κάρτες αναπηρίας έπειτα από γνωμάτευση της Επιτροπής Πιστοποίησης Αναπηρίας • Εισηγείται την χορήγηση αδειών διενέργειας λαχειοφόρων αγορών, εράνων και φιλανθρωπικών αγορών. • Παρέχει γραμματειακή υποστήριξη προς τη Διεύθυνση και τα Τμήματα
Πολιτικές Ισότητας των φύλων	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων και μέτρων που στοχεύουν στην ισότητα γυναικών και ανδρών σε όλους τους τομείς, όπως τη λήψη μέτρων για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των παιδιών, την ανάπτυξη δράσεων για την καταπολέμηση των κοινωνικών στερεότυπων με βάση το φύλο, την ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων για ευπαθείς ομάδες γυναικών, την ανάπτυξη δράσεων για την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην απασχόληση, κα
Γραφείο Φροντίδας Οικογένειας	<ul style="list-style-type: none"> • Σκοπός του είναι η ενίσχυση του θεσμού της οικογένειας, η συμβουλευτική υποστήριξη σε νέα ζευγάρια και νέους γονείς που βρίσκονται μπροστά σε αδιέξοδα του σύγχρονου τρόπου ζωής, καθώς και η παροχή βοήθειας για την υπέρβαση ενδοοικογενειακών προβλημάτων με στόχο τη δημιουργία ενός υγιούς οικογενειακού περιβάλλοντος.
Γραφείο Ανέργων	<ul style="list-style-type: none"> • Μεριμνά για την απορρόφηση του εργατικού δυναμικού της περιοχής του Δήμου με την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων στους ανέργους, υποαπασχολούμενους και για την προώθηση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας. • Μεριμνά για τη δημιουργία και λειτουργία μηχανισμών ενημέρωσης των ανέργων για τις ευκαιρίες απασχόλησης στην περιοχή. • Σχεδιάζει, εισηγείται την εφαρμογή και εφαρμόζει τοπικά προγράμματα δράσης και τοπικές

	<p>πρωτοβουλίες ή συμμετέχει σε ανάλογες δράσεις και πρωτοβουλίες, για την προώθηση και διεύρυνση της απασχόλησης στην περιοχή του Δήμου.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μεριμνά για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής κατάρτισης προωθώντας την ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης σε συνεργασία και με το Τμήμα Παιδείας και Πολιτισμού της Περιφέρειας.
<p>Τμήμα Δημόσιας Υγείας, Ελέγχου και Εποπτείας</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιάζει, προγραμματίζει και μεριμνά για την εφαρμογή μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας: • Μεριμνά για τον υγειονομικό έλεγχο των δημοτικών δεξαμενών νερού, • Μεριμνά για τον υγειονομικό έλεγχο των καταστημάτων και επιχειρήσεων, • Μεριμνά για τον έλεγχο της ηχορύπανσης, της κοινής ησυχίας και της εκπομπής ρύπων, θορύβων και άλλων επιβαρύνσεων του περιβάλλοντος από τροχοφόρα, • Χορηγεί βιβλιάρια υγείας στους εκδοροσφαγείς. • Παρέχει συνδρομή στο έργο του Ε.Φ.Ε.Τ. και διενεργεί ελέγχους ή τις πράξεις, που ζητούν τα εντεταλμένα όργανα του Ε.Φ.Ε.Τ. και σύμφωνα με τις οδηγίες της. • Μεριμνά για την τήρηση των κανόνων υγιεινής στα δημόσια και ιδιωτικά σχολεία της περιοχής. • Σχεδιάζει, προγραμματίζει και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων μέτρων για την προαγωγή της δημόσιας υγείας: • Μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων εμβολιασμών. • Μεριμνά για την υλοποίηση προγραμμάτων δημόσιας υγιεινής • Μεριμνά για την πληροφόρηση των δημοτών για θέματα δημόσιας υγείας, • Οργανώνει αυτοτελώς ή σε συνεργασία με τις αντίστοιχες περιφερειακές υπηρεσίες ειδικά προγράμματα για την προστασία και προαγωγή της Δημόσιας Υγείας στην περιοχή αρμοδιότητας του

	<p>Δήμου.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ρυθμίζει διάφορα διοικητικά ζητήματα που σχετίζονται με τη δημόσια υγεία στην περιοχή του Δήμου: • Εισηγείται τον ορισμό ιατρών για την εξέταση επαγγελματιών και εργαζομένων σε καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος για τη χορήγηση βιβλιαρίων υγείας. • Εισηγείται την επιβολή κυρώσεων σε ιατρούς, οι οποίοι πωλούν φάρμακα χωρίς άδεια, καθώς και σε βάρος ιατρών και φαρμακοποιών για κατοχή ή πώληση δειγμάτων φαρμάκων. • Εισηγείται τον ορισμό ελεγκτή γιατρού ΟΓΑ για τα Ν.Π.Δ.Δ. της περιοχής του Δήμου.
<p>Εποπτεία και Έλεγχος</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Χορηγεί άδεια ίδρυσης και λειτουργίας δημοτικών και ιδιωτικών παιδικών ή βρεφονηπιακών σταθμών. • Ασκεί έλεγχο και εποπτεία στα ιδρύματα παιδικής προστασίας ιδιωτικού δικαίου (ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί) και ευθύνεται για τη λειτουργία των παιδικών εξοχών. • Χορηγεί άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ιδρυμάτων παιδικής πρόνοιας σε ιδιώτες, καθώς και σε συλλόγους ή σωματεία που επιδιώκουν φιλανθρωπικούς σκοπούς. • Ασκεί εποπτεία επί των φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων, εγκρίνει τον προϋπολογισμό τους και παρακολουθεί και ελέγχει τις επιχορηγήσεις που δίδονται σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με κοινωφελείς σκοπούς. • Μεριμνά για τον διορισμό των μελών διοικητικών συμβουλίων, εποπτεύει και ρυθμίζει θέματα λειτουργίας ιδρυμάτων προστασίας και αγωγής οικογένειας του παιδιού. • Χορηγεί άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών επιχειρήσεων περίθαλψης ηλικιωμένων ή ατόμων που πάσχουν από ανίατα νοσήματα και από κινητική αναπηρία. Μεριμνά για τον ορισμό μελών του Διοικητικού Συμβουλίου των Ταμείων Πρόνοιας και Προστασίας Πολυτέκνων, όταν η έδρα των Ταμείων είναι στο Δήμο.

<p>Γραφείο παροχής υπηρεσιών υγείας (Δημοτικό Ιατρείο)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η παροχή στοιχειωδών υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας στους δημότες ιδιαίτερα δε, στους ανασφάλιστους, άπορους και άνεργους ή χαμηλόμισθους και χαμηλοσυνταξιούχους που αδυνατούν να καλύψουν πάγιες ανάγκες για αξιοπρεπή διαβίωση. • Η επαφή με τον ΕΟΠΥΥ και τα νοσοκομεία-κλινικές κ.λπ. μονάδες υγείας προκειμένου να κατευθύνουν ή να παραπέμπουν τους δημότες που χρήζουν νοσηλείας ή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. • Η εφαρμογή προγραμμάτων προληπτικής ιατρικής. Η διενέργεια ενημερωτικών εκδηλώσεων, ομιλιών, συζητήσεων, προβολών. • Η διαχείριση της ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΑΙΜΑΤΟΣ του Δήμου για την κάλυψη των αναγκών των δημοτών της πόλης. • Η ομαλή λειτουργία του Δημοτικού Ιατρείου με την τήρηση βιβλίων επισκέψεων ασθενών. • Η κατάρτιση μηνιαίας στατιστικής περίθαλψης ασθενών την οποία υποβάλλει στον Δήμαρχο ή αρμόδιο Αντιδήμαρχο. • Η υγειονομική κάλυψη σε διάφορες αθλητικές εκδηλώσεις του Δήμου. • Η συμμετοχή στην υλοποίηση των προγραμμάτων εμβολιασμού.
---	--

ΣΤ.2 Δομές Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικών Προγραμμάτων

Ειδικότερα στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου δραστηριοποιούνται και υλοποιούν προγράμματα ψυχικής υγείας και κοινωνικά προγράμματα οι κάτωθι ειδικές δομές:

ΣΤ.2.1 Δομές Ψυχικής Υγείας

Συμβουλευτικό Κέντρο Οικογένειας στο Μοσχάτο

Έχει ως στόχο την πρόληψη και έγκαιρη διάγνωση προβλημάτων που αφορούν την ψυχική υγεία όσο και την αντιμετώπισή τους μέσω της κατάλληλης επιστημονικής πληροφόρησης, ψυχολογικής υποστήριξης και συμβουλευτικής. Στο Κέντρο απευθύνονται οικογένειες αλλά και ενήλικες για θέματα όπως:

- Ερωτήματα και δυσκολίες που αντιμετωπίζει ένα γονιός στην άσκηση του γονεϊκού του ρόλου,

- Ψυχικές δυσχέρειες των παιδιών και των εφήβων με δυσκολίες στη συμπεριφορά, στην προσαρμογή στο σχολείο ή στη συνολικότερη διαδικασία ανάπτυξής τους,
- Μαθησιακές και συναισθηματικές δυσκολίες,
- Προβλήματα σχέσεων ανάμεσα στα μέλη μιας οικογένειας,
- Προβλήματα συμπεριφοράς και ψυχοπιεστικές καταστάσεις εξαιτίας σημαντικών γεγονότων ζωής.

Στα πλαίσια της προαγωγής της ψυχικής υγείας και ανάπτυξης, το Κέντρο συνεργάζεται με τους παιδικούς σταθμούς και τα σχολεία όλων των βαθμίδων, τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων ή και άλλους φορείς που εκδηλώνουν ενδιαφέρον.

Συμβουλευτική Δημοτών στον Ταύρο

Έχει ως στόχο τη λειτουργία και στήριξη ομάδων Γονέων και Εφήβων, με σκοπό την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη και προσωπική εξέλιξη των μελών, την ευαισθητοποίηση και ενημέρωσή τους σε θεματολογία σχετική με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες κάθε ηλικιακής βαθμίδας.

Κέντρο πρόληψης και αντιμετώπισης της εξάρτησης «Σταθμός» των Δήμων Καλλιθέας και Μοσχάτου-Ταύρου

Στόχος του είναι η πρωτογενής πρόληψη των εξαρτήσεων και η προαγωγή της ψυχικής υγείας. Πιο συγκεκριμένα ο "Σταθμός":

- εφαρμόζει προγράμματα πρόληψης και προαγωγής της υγείας για εκπαιδευτικούς και μαθητές,
- διοργανώνει σεμινάρια ευαισθητοποίησης εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης,
- πραγματοποιεί ομιλίες σε συλλόγους και σχολεία, διοργανώνει ανοικτές εκδηλώσεις και παρέχει πληροφόρηση και ενημέρωση σε ομάδες υψηλού κινδύνου,
- διοργανώνει σεμινάρια πρόληψης - "Επικοινωνία στην Οικογένεια",
- λειτουργεί ομάδες ευαισθητοποίησης γονέων, εθελοντικές ομάδες και ομάδες αυτοβοήθειας.

ΣΤ.2.2 Δομές Κοινωνικών Προγραμμάτων και Πρόνοιας

Γραφείο Κοινωνικής Υπηρεσίας

Έχει ως σκοπό την πρόληψη και την αντιμετώπιση προβλημάτων κοινωνικού χαρακτήρα. Στα πλαίσια του Γραφείου λειτουργούν σταθερές δομές όπως η «Τράπεζα Τροφίμων», τα προγράμματα προληπτικής ιατρικής, η «Διανομή τροφίμων σε απόρους από την Ε.Ε.», και άλλες δράσεις. Το Γραφείο παρέχει:

- Συμβουλευτική και ψυχοσυναισθηματική στήριξη σε άτομα και οικογένειες που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού,
- Ενημέρωση σε θέματα που αφορούν παροχές και μέτρα κοινωνικής προστασίας,
- Διασύνδεση εξυπηρετούμενων με διάφορες υπηρεσίες ανάλογα με τα αιτήματα που έχουν,
- Συνεργασία με τη σχολική κοινότητα για περιστατικά που χρήζουν κοινωνικής μέριμνας,
- Στήριξη σε άτομα και οικογένειες σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών

Δομές και προγράμματα που «τρέχουν» μέσω του Γραφείου Κοινωνικής Υπηρεσίας:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ			
Κοινωνικό Παντοπωλείο (σε συνεργασία με την ΜΚΟ «ΑΠΟΣΤΟΛΗ» της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών)	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ-ΤΑΥΡΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ
	236	391	627
	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΟΙ ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΑΥΡΟ
	198	376	574
Τράπεζα τροφίμων	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ-ΤΑΥΡΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ
	135	237	372
	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΟΙ ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΑΥΡΟ
	135	195	330

Γωνιά Αλληλεγγύης- Τράπεζα ειδών			ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ-ΤΑΥΡΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ
			300
			ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΟΙ ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΑΥΡΟ
			300
Πρόγραμμα Κοινωνικής Προσφοράς Ε.Ε.Ε.	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ-ΤΑΥΡΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ
	10	30	40
	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΟΙ ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΑΥΡΟ
	10	30	40
Διανομή τροφίμων σε απόρους της Ε.Ε. 2013	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΟΙ ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΑΥΡΟ
	46	73	119
Πρόγραμμα Μείωσης Δημοτικών Τελών	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ-ΤΑΥΡΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ
	12	13	25
	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΟΙ ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ

	ΜΟΣΧΑΤΟ	ΤΑΥΡΟ	ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΑΥΡΟ
	12	13	25
Επανασύνδεση Ηλ. Ρεύματος	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ-ΤΑΥΡΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ
	5	14	19
	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΟΙ ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΑΥΡΟ
	2	11	13
Σπιτική Κουζίνα	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ-ΤΑΥΡΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ
	60	100	160
	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΟΙ ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΑΥΡΟ
	60	100	160
Θερνές παιδικές εξοχές	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ-ΤΑΥΡΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ
	16	16	32
	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΟΙ ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΚΑΙ

			TON ΤΑΥΡΟ
	11	5	16
Δωρεάν ψυχαγωγικά προγράμματα Δήμου	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ		
	40		
	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ		
	40		
Δράσεις Προαγωγής Υγείας			
Μαστογραφίες απόρων, κλινική εξέταση μαστού, τεστ παπ, πρόληψη ca, μέτρηση χοληστερόλης, πρόληψη μυοσκελετικών παθήσεων- οστεοπόρωσης, ΚΑΡΠΑ, πρόληψη καρδιαγγειακού κινδύνου, δράσεις προαγωγής ψυχικής υγείας, κα			
	Επωφελούμενοι σε σύνολο		
	1600		

Ομιλίες-Ημερίδες-Εκδηλώσεις	Επωφελούμενοι σε σύνολο		
	2000		
Αντιφυματικός εμβολιασμός	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ		
	416		
	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ	ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΟΙ ΕΝΤΑΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΟΣΧΑΤΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΑΥΡΟ
	171	108	279

Γραφείο Ενημέρωσης Ανέργων & Επιχειρήσεων

Το Γραφείο Ενημέρωσης Ανέργων και Επιχειρήσεων παρέχει:

- Συμβουλευτική υποστήριξη σε κάθε ενδιαφερόμενο για θέματα ανίχνευσης επαγγελματικού προφίλ, προσδιορισμού επαγγελματικών στόχων, τεχνικών αναζήτησης εργασίας και σύνταξης βιογραφικών σημειωμάτων,
- Συμβουλευτική υποστήριξη σε άνεργους για την ενίσχυση των επαγγελματικών δεξιοτήτων με στόχο την ομαλή ένταξή τους στην αγορά εργασίας,
- Πληροφόρηση σε κάθε ενδιαφερόμενο για θέματα επαγγελματικής κατάρτισης και απασχόλησης, υλοποίησης προγραμμάτων επιδότησης του Ο.Α.Ε.Δ. και παροχών Ο.Α.Ε.Δ προς άνεργους και εργαζομένους,
- Πληροφόρηση για συμμετοχή ανέργων σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης,
- Ενημέρωση επιχειρήσεων για επιδοτούμενα προγράμματα απορρόφησης ανέργων σε συνδυασμό με προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης του απασχολούμενου προσωπικού τους

«Βοήθεια στο σπίτι»

Σκοπός του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι» είναι η παροχή καθημερινής φροντίδας σε μη αυτοεξυπηρετούμενα, πάσχοντα, μοναχικά ή και οικονομικά αδύναμα ηλικιωμένα άτομα. Στους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα παρέχεται ψυχοσυναισθηματική υποστήριξη, νοσηλευτική φροντίδα και οικιακή βοήθεια.

Συνεργασία με κοινωνικούς φορείς

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου συνεργάζεται με πλήθος φορέων, σωματεία, Ιερούς Ναούς, ΜΚΟ (πχ Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών σε συνεργασία με την ΜΚΟ «ΑΠΟΣΤΟΛΗ» της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών), νοσοκομεία, Δίκτυα Υγείας, καθώς και εθελοντές «πχ δίκτυο εθελοντών ιατρών ή εκπαιδευτικών», προκειμένου να καλύψει τις κοινωνικές ανάγκες των κατοίκων του. Παράλληλα, αποτελεί μέλος του Δικτύου κατά της Σωματικής Τιμωρίας στα παιδιά και του Εθνικού Διαδημοτικού Δικτύου Υγιών Πόλεων-Προαγωγής Υγείας (ΕΔΔΥΠΠΥ).

Τοπικό Συμβούλιο Πρόληψης Παραβατικότητας

Το Τοπικό Συμβούλιο Πρόληψης Παραβατικότητας αποτελεί ένα καινοτόμο συμβουλευτικό όργανο για την ανάπτυξη μιας εναλλακτικής αντιπαραβατικής πολιτικής προσαρμοσμένης στις ανάγκες και απαιτήσεις της τοπικής κοινωνίας.

Έργο του Τοπικού Συμβουλίου είναι:

- καταγραφή και μελέτη της παραβατικής συμπεριφοράς σε τοπικό επίπεδο,
- διοργάνωση εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των κατοίκων,
- εμπέδωση αισθήματος ασφάλειας των κατοίκων και δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης,
- συντονισμός και εφαρμογή πρωτοβουλιών διαφόρων φορέων της περιοχής ώστε να περιοριστούν ορισμένες μορφές εγκληματικότητας.

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου συνεργάζεται με το Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών προκειμένου για τη διενέργεια διαγνωστικής έρευνας με θέμα: «Ανασφάλεια των κατοίκων του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου και οι στάσεις/αντιλήψεις τους για την αστυνόμευση κοινοτικού χαρακτήρα», με σκοπό την εμπειρική διερεύνηση της ανασφάλειας των κατοίκων του Δήμου και των στάσεων/αντιλήψεών τους για τις κατάλληλες και δόκιμες μορφές αστυνόμευσης.

Προγράμματα Κοινωνικής Μέριμνας από τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

Ο Δημοτικός Οργανισμός Προσχολικής Αγωγής & Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Δ.Ο.Π.Α.Κ.Α.) και η Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου (Κ.Ε.Δ.Μ.Τ.), είναι τα δύο Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου τα οποία διαχειρίζονται και πραγματοποιούν προγράμματα Κοινωνικής μέριμνας και δράσεις ψυχικής υγείας. Ενδεικτικά αναφέρονται (και καταγράφονται-περιγράφονται) στην αντίστοιχη ενότητα των Νομικών Προσώπων:

Δ.Ο.Π.Α.Κ.Α.	Κ.Ε.Δ.Μ.Τ.
<ul style="list-style-type: none"> • Παιδικοί σταθμοί • Κ.Α.Π.Η. 	<ul style="list-style-type: none"> • ΚΔΑΠ-ΜΕΑ • Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής • Πρόγραμμα Επιχορήγησης Επιχειρήσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την Απασχόληση Ανέργων ηλικίας 55-64 ετών

Αρμοδιότητες τμήματος παιδείας

<p>Τμήμα παιδείας-θέματα παιδείας και δια βίου μάθησης</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Μεριμνά για την εξασφάλιση των κατάλληλων υλικοτεχνικών υποδομών για την προσχολική εκπαίδευση και για τα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: • Μεριμνά για τη συντήρηση, τη βελτίωση, την καθαριότητα και τη φύλαξη των υλικοτεχνικών υποδομών του εθνικού συστήματος της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης • Μεριμνά για τη συγκρότηση επιτροπής καταλληλότητας, επιλογής και εκτίμησης της αξίας οικοπέδου για την ανέγερση διδακτηρίου, καθώς και επιλογής οικοπέδου μετά κτιρίου κατάλληλου να χαρακτηρισθεί ως διδακτήριο. • Συνεργάζεται με την τεχνική υπηρεσία, για την απαλλοτρίωση οικοπέδων για τις ανάγκες της σχολικής στέγης, καθώς και την ανέγερση σχολικών κτιρίων, • Μεριμνά για τη μίσθωση ακινήτων για τη στέγαση δημόσιων σχολικών μονάδων, τη στέγαση και συστέγαση και τις ώρες λειτουργίας της κάθε συστεγαζόμενης σχολικής μονάδας • Εισηγείται τη σύσταση της Δημοτικής Επιτροπής Παιδείας • Συνεργάζεται με την Δημοτική Επιτροπή Παιδείας, την ενημερώνει για θέματα της
---	--

	<p>αρμοδιότητάς της και της παρέχει κάθε αναγκαία διοικητική υποστήριξη για τη λειτουργία της.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιάζει και μεριμνά για την εφαρμογή πολιτικών, προγραμμάτων και δράσεων για την υποστήριξη των μαθητών της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά και για τη γενική παιδεία των κατοίκων. Περιλαμβάνονται αρμοδιότητες όπως: <ul style="list-style-type: none"> • Η ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών • Η ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών • Η ίδρυση και λειτουργία πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής σε συνεργασία με την τεχνική υπηρεσία για την εξεύρεση κατάλληλων χώρων. • Μεριμνά για το σχεδιασμό και την εκτέλεση προγραμμάτων δια βίου μάθησης: • Καταρτίζει, στο πλαίσιο του τοπικού αναπτυξιακού προγράμματός του, το τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης, με βάση το Εθνικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης και το αντίστοιχο περιφερειακό πρόγραμμα δια βίου μάθησης. • Μελετά και εισηγείται για τη ρύθμιση ζητημάτων εύρυθμης λειτουργίας της προσχολικής εκπαίδευσης και των σχολείων της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. (Διοργάνωση εκδηλώσεων, εποπτεία συλλόγων γονέων και κηδεμόνων, εισηγείται την κατανομή πιστώσεων στις σχολικές επιτροπές, κα) • Μεριμνά για την οργάνωση και εφαρμογή προγραμμάτων που απευθύνονται στους νέους και συμμετέχει στους σχεδιασμούς και τα προγράμματα της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς.
--	--

ΣΤ.3. Δομές Παιδείας

Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου έχει υπό τη διαχείρισή του 31 σχολεία/σχολικά συγκροτήματα. Τα σχολικά συγκροτήματα αξιοποιούνται και για λόγους πέραν της σχολικής λειτουργίας τους, προκειμένου να υποστηρίξουν εκδηλώσεις-διοργανώσεις αθλητικού και πολιτιστικού περιεχομένου, όπως το αθλητικό πρόγραμμα «Ανοικτές αυλές» ή τα μαθήματα κοινωνικού φροντιστηρίου.

Δημοτική Επιτροπή Παιδείας

Η Δημοτική Επιτροπή Παιδείας δρα ως φορέας σχεδιασμού της εκπαίδευσης σε τοπικό επίπεδο. Πραγματοποιεί μία σειρά συνεδριάσεων κάθε έτος (Για παράδειγμα 6 συνεδριάσεις το 2014), ενώ προτάσεις της ή εισηγήσεις της μπορούν να τεθούν ως θέματα στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου (10 εισηγήσεις της συζητήθηκαν από το Δημοτικό Συμβούλιο Μοσχάτου-Ταύρου το 2014).

Σχολικές Επιτροπές Παιδείας

Οι σχολικές Επιτροπές Παιδείας, Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αποτελούν το Νομικό Πρόσωπο του Δήμου που χειρίζεται ζητήματα που αφορούν την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια βαθμίδα εκπαίδευσης αντίστοιχα. Στον τομέα ευθύνης τους έχουν την αντιμετώπιση τεχνικών ζητημάτων των σχολικών μονάδων, την εξόφληση προμηθευτών, κ.α. (Ενδεικτικά το 2014 πραγματοποίησαν 25 συνεδριάσεις, ενώ 21 προτάσεις-εισηγήσεις των σχολικών επιτροπών συζητήθηκαν στο Δημοτικό Συμβούλιο Μοσχάτου-Ταύρου το 2014).

Σχολές Γονέων

Στο Δήμο μας λειτουργούν 27 σχολές γονέων.

Προγράμματα Δια Βίου Μάθησης

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου υλοποιεί προγράμματα Δια Βίου Μάθησης, με δωρεάν συμμετοχή για τους πολίτες του. Τα μαθήματα περιλαμβάνουν μεγάλο εύρος θεματικών πεδίων και απευθύνονται σε όλες τις ηλικίες.

Κέντρο Δια Βίου Μάθησης

Ο Δήμος μας από την εκπαιδευτική περίοδο 2012-2013 εντάχθηκε στην Πράξη: «Κέντρα Δια βίου Μάθησης – Προγράμματα Εθνικής Εμβέλειας και Προγράμματα Τοπικής Εμβέλειας» στο Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση» - Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α. – ΕΣΠΑ.

Το Κέντρο Δια Βίου Μάθησης είναι στελεχωμένο με υπεύθυνο υπηρεσιακό στέλεχος και βασικές αρμοδιότητές του είναι:

- Η εποπτεία της λειτουργίας του Κέντρου και η δικτύωσή του με την τοπική κοινότητα
- Η προβολή και η διάνοιξη διαύλων επικοινωνίας με τους δημότες και κατοίκους της πόλης για τις εκπαιδευτικές δράσεις του Κέντρου.

Το Κ.Δ.Β.Μ. λειτουργεί με δύο άτομα (προσλαμβάνονται από το ΙΝ.ΔΙ.Β.Μ. με σύναψη σύμβασης μίσθωσης έργου) που έχουν την ευθύνη για τα εκπαιδευτικά προγράμματα αλλά και για την οργάνωση και λειτουργία του Κέντρου σε καθημερινή βάση. Η ανταπόκριση της τοπικής κοινωνίας στα εκπαιδευτικά προγράμματα του Κέντρου είναι υψηλή καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας του.

Κατά την εκπαιδευτική περίοδο 2014-2015 υλοποιήθηκαν τα ακόλουθα θεματικά πεδία στην ενότητα των Προγραμμάτων Εθνικής Εμβέλειας :

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ:

A/A	ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ	ΩΡΕΣ	
1	ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ		
1.1	Καινοτομία – Επιχειρηματικότητα – Διοίκηση Επιχειρήσεων	25	
1.2	Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα	50	
1.6	Ηλεκτρονική Επιχειρηματικότητα – e-επιχειρείν	25	
2	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ		
2.1	Περιβάλλον και καθημερινή ζωή	25	
2.6	Ασφάλεια – Ποιότητα Τροφίμων	25	
2.7	Αστικοί λαχανόκηποι	25	
2.9	Αγωγή Υγείας – Πρώτες Βοήθειες	25	
2.10	Διαμόρφωση και διακόσμηση εσωτερικών χώρων	25	
2.11	Υγιεινή και Ασφάλεια Τροφίμων	15	
3	ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ		
3.1	Επεξεργασία Κειμένου – Διαδίκτυο (I)	50	
3.2	Υπολογιστικά Φύλλα – Παρουσιάσεις (II)	50	
3.3	Βάσεις Δεδομένων – Εξειδικευμένα θέματα (III)	50	
3.4	Διαδικτυακά εργαλεία και υπηρεσίες στην καθημερινή ζωή	25	

3.6	Δημιουργία Ιστοσελίδας	50	
3.8	Νέες Τεχνολογίες στην Τρίτη Ηλικία	25	
4	ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ		
4.4	Αγγλικά για το χώρο εργασίας (A2-B1)	25	
4.5	Αγγλικά για τον τουρισμό (A2)	25	
4.6	Γαλλικά για τον τουρισμό (A1-A2)	25	
4.7	Γερμανικά για τον τουρισμό (A1-A2)	25	
4.8	Ιταλικά για τον τουρισμό (A1-A2)	25	
4.9	Ισπανικά για τον τουρισμό (A1-A2)	25	
4.13	Βασικά Αγγλικά A1	50	
4.14	Βασικά Αγγλικά A2	50	
4.15	Βασικά Γαλλικά A1	50	
4.16	Βασικά Γαλλικά A2	50	
4.17	Βασικά Γερμανικά A1	50	
4.18	Βασικά Γερμανικά A2	50	
4.19	Βασικά Ιταλικά A1	50	
4.20	Βασικά Ιταλικά A2	50	
5	ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ		
5.1	Διαχείριση εργασιακού άγχους/Εναρμόνιση επαγγελματικής και προσωπικής ζωής	25	
6	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ		
6.1	Ιστορία της Τέχνης	25	
6.2	Εικαστικό Εργαστήρι	50	
6.5	Εργαστήρι δημιουργίας Βίντεο	50	
6.10	Τοπική Ιστορία	25	
7	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΟΜΑΔΩΝ		
7.1	Μετανάστες – Υποστήριξη στην καθημερινή ζωή	25	

Παράλληλα έχει εκπονηθεί τοπικό πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης στα συγκεκριμένα θεματικά πεδία:

A/A	ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ	ΩΡΕΣ
1.	Διαδικτυακή προβολή και διαχείριση επιχείρησης τουριστικών υπηρεσιών	25
2.	Υγεία και εναλλακτικές θεραπείες	25
3.	Εργαστήριο Ζαχαροπλαστικής με παραδοσιακές συνταγές	35
4.	Υγιεινή και ασφάλεια στο χώρο εργασίας	15
5.	Εργαστήριο Μαγειρικής με παραδοσιακές συνταγές	35
6.	Οικιακή μελισσοκομία	25
7.	Οικιακή Παραγωγή Οίνου, ποτών και ηδύποτων	30
8.	Αρωματικά –Φαρμακευτικά Φυτά	25
9.	Αρχιτεκτονική κήπων	25
10.	Διδασκαλία Ποντιακής Διαλέκτου	150
11.	Κατανόω το φορολογικό σύστημα και φτιάχνω τη φορολογική μου δήλωση	12
12.	Εργαστήριο χειροτεχνίας	50

Το ΚΔΒΜ σταμάτησε προσωρινά τη λειτουργία του το 2016, με προοπτική να επαναλειτουργήσει το πρόγραμμα μέσα στο 2017 με ανανεωμένη δομή. Ήδη έχει ξεκινήσει η διαδικασία υλοποίησης νέων προγραμμάτων τοπικής και εθνικής εμβέλειας, τα οποία και αναμένεται να ξεκινήσουν εντός του 2017.

Κοινωνικό Πανεπιστήμιο

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου στα πλαίσια της ανάγκης δια βίου μάθησης και προκειμένου να βρουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικές γνώσεις όσο το δυνατόν περισσότεροι πολίτες, χωρίς να δεσμεύονται από ηλικία, φύλλο, μορφωτικό επίπεδο, ξεκίνησε και υλοποιεί το θεσμό του Κοινωνικού Πανεπιστημίου.

Στόχος του Κοινωνικού Πανεπιστημίου είναι να διευρύνουν οι συμμετέχοντες τους μορφωτικούς τους ορίζοντες και τα πνευματικά τους

ενδιαφέροντα, αλλά και να χρησιμοποιούν τις γνώσεις που θα αποκτήσουν στην επαγγελματική τους πορεία ή στην επιχειρηματική τους δραστηριότητα.

Ο θεσμός ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2013 και μέχρι τώρα έχει ολοκληρώσει 3 κύκλους μαθημάτων και μία εξειδικευμένη εισήγηση:

- Α΄ Κύκλος: «Η παγκοσμιοποίηση και οι επιπτώσεις της στον Έλληνα καταναλωτή» (Διεξαγωγή από 01/10/13 έως 31/10/13)
- Β΄ Κύκλος: «Ολοκληρωμένη επιχειρηματικότητα για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις» (Διεξαγωγή από 23/01/14 έως 27/02/14)
- Εξειδικευμένη εισήγηση στα πλαίσια του Β΄ Κύκλου: «Διαδικτυακό Μάρκετινγκ»
- Γ΄ Κύκλος: «Ανάπτυξη της δημιουργικότητας σε ατομικό και επαγγελματικό επίπεδο» (Διεξαγωγή από 28/02/15 έως 12/05/15)

Ο νέος κύκλος του Κοινωνικού Πανεπιστημίου πρόκειται να υλοποιηθεί τον Απρίλιο του 2017, με τίτλο: «Αντιμετωπίζοντας αποτελεσματικά τις τρεις μεγάλες προκλήσεις της εποχής μας», με τις εξής θεματικές ενότητες:

- Η ικανότητα διαχείρισης των αλλαγών
- Η ανάδειξη των ηγετικών μας δεξιοτήτων
- Η αξιοποίηση των ευκαιριών της ψηφιακής εποχής

Κοινωνικό Φροντιστήριο

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου στα πλαίσια της κοινωνικής του πολιτικής και σε συνέχεια των τμημάτων ενισχυτικής διδασκαλίας του Δήμου διοργάνωσε και στηρίζει το θεσμό του Κοινωνικού Φροντιστηρίου. Τα τμήματα του Κοινωνικού Φροντιστηρίου οργανώνονται με ευθύνη του Γραφείου Παιδείας και με την εθελοντική συμμετοχή των εκπαιδευτικών. Απευθύνονται στους μαθητές των σχολείων του Δήμου μας οι οικογένειες των οποίων δοκιμάζονται ιδιαίτερα από την οικονομική κρίση.

Φροντιστηριακό e-μάθημα

Στα πλαίσια της κοινωνικής μέριμνας του Δήμου και προκειμένου να υποστηριχθούν εκπαιδευτικά οι μαθητές που αδυνατούν να καλύψουν τα έξοδα της ιδιωτικής φροντιστηριακής εκπαίδευσης, ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου συνεργάστηκε με το κέντρο On Line εκπαίδευσης «ΑΡΝΟΣ-Προγράμματα Διαδικτυακού Κοινωνικού Φροντιστηρίου» προκειμένου να παρέχει δωρεάν on-line φροντιστηριακά μαθήματα σε μαθητές δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου.

Ταχύρρυθμα προγράμματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης πολιτών του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές

Προκειμένου για τη στήριξη των δράσεων της Δια Βίου Μάθησης και με στόχο να προσφέρει ο Δήμος τη δυνατότητα στους πολίτες τους να αποκτήσουν πιστοποιημένη γνώση χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών, συνεργάζεται με τον πιστοποιημένο συνεργάτη της Vellum Cambridge, I.C.T.C. διοργανώνοντας εκπαιδευτικά προγράμματα δεξιοτήτων πληροφορικής που οδηγούν στην απόκτηση πιστοποιητικού αναγνωρισμένου από το Ελληνικό Δημόσιο και το ΑΣΕΠ.

Αρμοδιότητες τμήματος Πολιτισμού

Τμήμα Πολιτισμού	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή πολιτικών, προγραμμάτων και δράσεων στον τομέα του πολιτισμού για την προστασία του τοπικού πολιτισμού, την προβολή των πολιτιστικών αγαθών και των πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο. Περιλαμβάνονται πολιτικές, προγράμματα και δράσεις όπως: • Δημιουργία και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, μουσείων, πινακοθηκών, κινηματογράφων και θεάτρων, φιλαρμονικών και σχολών θεάτρου, διδασκαλίας μουσικής, χορού, σχολών ζωγραφικής, γλυπτικής κ.λπ. • Διοργάνωση και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων είτε αυτόνομα είτε με διαδημοτική συνεργασία (θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, φεστιβάλ και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις). • Προστασία μουσείων, μνημείων, καθώς και αρχαιολογικών ή ιστορικών χώρων της περιοχής. • Επισκευή, συντήρηση και αξιοποίηση παραδοσιακών και ιστορικών σχολικών κτιρίων και κτιρίων που παραχωρούνται στο Δήμο από τρίτους • Προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. • Μελετά και εισηγείται για τη ρύθμιση τοπικών πολιτιστικών θεμάτων. • Εισηγείται για τη συμμετοχή εκπροσώπου του Δήμου στην οργανωτική επιτροπή φεστιβάλ τοπικής εμβέλειας. • Εισηγείται για την επιχορήγηση ΝΠΙΔ τα οποία αναπτύσσουν πολιτιστικού χαρακτήρα δραστηριότητες
-------------------------	--

	<p>στη χωρική αρμοδιότητα του Δήμου,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισηγείται για τη χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών μουσικών ιδρυμάτων (Ωδείων, μουσικών σχολών, χορωδιών, συμφωνικών ορχηστρών και συγκροτημάτων μουσικής δωματίου).
--	--

ΣΤ.4 Δομές Πολιτισμού

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου διαθέτει πολιτιστικές υποδομές και στις δύο δημοτικές του Ενότητες, Μοσχάτου και Ταύρου. Βιβλιοθήκες, Κέντρα πολιτισμού, δημοτικούς θερινούς κινηματογράφους και άλλα, όπως καταγράφονται στη συνέχεια, χωρισμένα στις δύο Δημοτικές Ενότητες. Συνοπτικά:

Δημοτική Ενότητα Μοσχάτου	Δημοτική Ενότητα Ταύρου
<ul style="list-style-type: none"> • Πολιτιστικό Κέντρο «Θεόδωρος Αγγελόπουλος» (Κων/λεως & Σολωμού). Ιδιόκτητο κτίριο, με χειμερινή θεατρική αίθουσα 300 θέσεων. Αίθουσα του πολιτιστικού κέντρου χρησιμοποιείται και ως την κεντρική αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου. • Κτίριο καλλιτεχνικών εργαστηρίων Πνευματικού Κέντρου (Χρ. Σμύρνης 18). Ιδιόκτητο κτίριο με αίθουσες διδασκαλίας και εκδηλώσεων. • Δημοτικό Ωδείο (Λυκούργου και Ελευθερίας). Αναγνωρισμένο ωδείο σε ιδιόκτητο κτίριο με αίθουσες διδασκαλίας και εκδηλώσεων • Αίθουσα παραδοσιακών χορών (Κοραή 34). • Δημοτική Βιβλιοθήκη (Πίνδου 36) • Δημοτικός Θερινός Κινηματογράφος «Σινέ-Κήπος» (Πλ. Μεταμορφώσεως) 	<ul style="list-style-type: none"> • Θεατράκι στον Ταύρο (Πειραιώς & Επταλόφου). Θεατρική χειμερινή αίθουσα στο ιδιόκτητο χώρο του π. Δημαρχείου Ταύρου χωρητικότητας 130 θέσεων. • Αίθουσα θεάτρου-συναυλιών «Νίκος Τεμπονέρας» (Αγίας Σοφίας 16). Στεγασμένος αμφιθεατρικός χώρος χωρητικότητας 600 θεατών. • Αίθουσες καλλιτεχνικών εργαστηρίων και εκδηλώσεων στα Δημοτικά Σφαγεία (Πειραιώς & Επταλόφου). Ιδιόκτητες αίθουσες διδασκαλίας και εκδηλώσεων • Αίθουσα παραδοσιακών χορών (Αιθ. 3 στα Δημοτικά Σφαγεία) • Δημοτική Βιβλιοθήκη «Κωστής Παλαμάς» (Αγίας Σοφίας 16) • Δημοτικός Θερινός Κινηματογράφος «Σινέ Νέα-Μασκώτ» (Λεωφ. Κωνσταντινουπόλεως 2-Πάρκο Ηρώων Ενόπλων Δυνάμεων) • Μουσικό τμήμα «Μουσική Γωνιά» (Δημ. Σφαγεία-Αιθ. 5). Αίθουσα ειδικά διαμορφωμένη σε ιδιόκτητο κτίριο

Ακολουθεί μία συνοπτική παρουσίαση των παραπάνω πολιτιστικών δομών:

Δημοτική Ενότητα Μοσχάτου:

Πολιτιστικό Κέντρο «Θεόδωρος Αγγελόπουλος» (Κων/λεως & Σολωμού). Το Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου στεγάζεται σε ένα ιδιόκτητο χώρο πολλών στρεμμάτων, ενώ αποτελεί το στολίδι της Δημοτικής Ενότητας Μοσχάτου. Στους χώρους του φιλοξενούνται εικαστικές εκθέσεις, ημερίδες, πανεπιστημιακά εργαστήρια, συναυλίες και καλλιτεχνικά δρώμενα, ενώ διαθέτει αμφιθεατρική αίθουσα χωρητικότητας 300 θεατών και δυνατότητα κινηματογραφικών προβολών.

Κτίριο καλλιτεχνικών εργαστηρίων Πνευματικού Κέντρου (Χρ. Σμύρνης 18). Το Πνευματικό Κέντρο έχει να παρουσιάσει πολύχρονη λειτουργία. Στο κτίριό του πραγματοποιούνται πλήθος καλλιτεχνικών εργαστηρίων: ζωγραφική, κεραμική, λαϊκή τέχνη, κέντημα-χειροτεχνία, κοπτική-ραπτική, καλλιτεχνική φωτογραφία, Αγιογραφία, εικαστικό κόσμημα και θεατρικό παιχνίδι. Σε ένα περιβάλλον με άριστες υποδομές, με έμπειρο και καταξιωμένο εκπαιδευτικό προσωπικό και συμβολικές τιμές συμμετοχής, το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου προσφέρει στους κατοίκους της πόλης πλήθος πολιτιστικών δραστηριοτήτων, ενισχύοντας το πολιτιστικό πνεύμα της πόλης. Στους χώρους του πραγματοποιούνται εικαστικές εκθέσεις, ημερίδες και θεατρικές παραστάσεις.

Δημοτικό Ωδείο (Λυκούργου και Ελευθερίας). Το Δημοτικό Ωδείο προσφέρει τη διδασκαλία πλήθος μουσικών οργάνων, θεωρίας και μουσικοκινητικών προγραμμάτων. Με μεγάλη αναγνώριση για την προσφορά του και με τη διδασκαλία έμπειρων και καταξιωμένων στον χώρο τους καθηγητών, διοργανώνει ειδικές συναυλιακές και χορωδιακές παρουσιάσεις, ενώ το μαθητικό του δυναμικό συμμετέχει σε πλήθος μουσικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων.

Αίθουσα παραδοσιακών χορών (Κοραή 34). Χρήση της αίθουσας γίνεται από τον Όμιλο Ελληνικών Χορών, ο οποίος ανήκει στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου. Λειτουργεί τμήματα όλων των ηλικιών και έχει πλούσιο ρεπερτόριο χορών από όλες τις περιοχές της χώρας και την Μ. Ασία. Ο Όμιλος διοργανώνει ετήσιο φεστιβάλ αφιερωμένο στην παράδοση, εκδηλώσεις παραδοσιακών χορών και μουσικής, αφιερώματα σε περιοχές της χώρας και σεμινάρια με ειδικούς, επισκέψεις και εκδρομές σε λαογραφικά μουσεία, ψυχαγωγικές βραδιές. Το κόστος ετήσιας συμμετοχής είναι συμβολικό, ενώ προσφέρεται δωρεάν διδασκαλία σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Δημοτική Βιβλιοθήκη (Πίνδου 36). Η Δημοτική Βιβλιοθήκη είναι δανειστική, διαθέτει χιλιάδες τόμους βιβλίων από όλους τους τομείς της γνώσης, την ελληνική και ξένα λογοτεχνία, ειδικό τμήμα για παιδιά και νέους και συλλογή από εκπαιδευτικό video, περιοδικά και τοπικές εφημερίδες. Δικαίωμα χρήσης του

υλικού της βιβλιοθήκης έχουν όλοι οι επισκέπτες. Μέλη της βιβλιοθήκης μπορούν να γίνουν οι κάτοικοι της πόλης οι οποίοι, χωρίς καμία επιβάρυνση, έχουν δικαίωμα δανεισμού από 3-15 μέρες. Στους χώρους της πραγματοποιούνται παρουσιάσεις βιβλίων και συγγραφέων, παιδικά εργαστήρια, ημερίδες, ενώ διαθέτει πρόσβαση στο διαδίκτυο για το κοινό που το επιθυμεί.

Αξίζει να σημειωθεί ότι και οι δύο Δημοτικές μας Βιβλιοθήκες στο Μοσχάτο και στον Ταύρο, το καλοκαίρι του 2016, συμμετείχαν στη δράση «καλοκαιρινή εκστρατεία 2016» που υλοποιήθηκε σε συνεργασία με την Εθνική Βιβλιοθήκη. Με το πέρας της δράσης αξιολογήθηκαν όλες οι βιβλιοθήκες που συμμετείχαν από όλη την Ελλάδα. Και οι δύο βιβλιοθήκες μας κατατάχθηκαν ιδιαίτερα υψηλά στην αξιολόγηση, πλησιάζοντας τις πρότυπες παιδικές βιβλιοθήκες! Οι δράσεις αυτές των καλοκαιρινών εκστρατειών αναμένεται να συνεχιστούν τα επόμενα χρόνια.

Δημοτικός Θερινός Κινηματογράφος «Σινέ-Κήπος» (Πλ. Μεταμορφώσεως). Ο Δημοτικός θερινός κινηματογράφος «Σινέ-Κήπος», λειτουργεί στο Μοσχάτο από το 1988. Σ' ένα καταπράσινο δροσερό και πολιτισμένο χώρο που έχει γίνει πλέον μόνιμο στέκι, φιλικό και ανθρώπινο. Με τα σύγχρονα μηχανήματα εικόνας και ήχου, με τη λειτουργία ενός όμορφου μπαρ με τραπεζάκια, πολλούς μεζέδες και άψογη εξυπηρέτηση, με επιλεγμένες ταινίες, προσφέρει ένα πλούσιο εμπορικό και ποιοτικό κινηματογραφικό πρόγραμμα, από τον Ιούνιο μέχρι και τον Σεπτέμβριο. Οι τιμές των εισιτηρίων του είναι χαμηλές, η είσοδος για τα παιδιά είναι με μειωμένο εισιτήριο κατά 50%, ενώ δωρεάν είσοδο απολαμβάνουν και οι ευπαθείς κοινωνικά ομάδες. Στα 28 χρόνια λειτουργίας έχουν παρακολουθήσει καλοκαιρινές προβολές περισσότεροι από 165.000 θεατές της πόλης και της ευρύτερης περιοχής. Μάλιστα, θεωρώντας ότι μία τόσο σημαντική πολιτιστική λειτουργία πρέπει να στεγάζεται σε ιδιόκτητο χώρο, μετά από απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, ο Δήμος προχώρησε το 2016 στην αγορά του χώρου που εξυπηρετεί το λειτουργικό μέρος του κινηματογράφου. Ο χώρος αυτό έχει έκταση 744,75 τμ..

Δημοτική Ενότητα Ταύρου:

Θεατράκι στον Ταύρο (Πειραιώς & Επταλόφου). Το «μικρό θεατράκι», χωρητικότητας περίπου 130 θεατών, αποτελείται από μία μικρή σκηνή και αμφιθεατρικά καθίσματα, ενώ χρησιμοποιείται για τις πρόβες και παραστάσεις της θεατρικής ομάδας του Δήμου «Εν Δράσει» και για τη διοργάνωση εκδηλώσεων μικρής κλίμακας.

Αίθουσα θεάτρου-συναυλιών «Νίκος Τεμπονέρας» (Αγίας Σοφίας 16). Το αμφιθέατρο «Νίκος Τεμπονέρας, χωρητικότητας περίπου 600 θεατών, φιλοξενεί θεατρικές παραστάσεις, συναυλιακά σχήματα και εικαστικές εκθέσεις. Λόγω τεχνικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο χώρος έχει τεθεί προσωρινά εκτός λειτουργίας. Όμως στο πλαίσιο του μελλοντικού προγράμματος τεχνικών έργων του

Δήμου έχει προγραμματιστεί η ανακατασκευή του χώρου για την επαναλειτουργία του.

Αίθουσες καλλιτεχνικών εργαστηρίων και εκδηλώσεων στα Δημοτικά Σφαγεία (Πειραιώς & Επταλόφου). Ο πολυχώρος εκδηλώσεων που στεγάζεται στα Δημοτικά Σφαγεία της περιοχής του Ταύρου, αποτελείται από μία σειρά αιθουσών (2, 3, 7), ειδικά διαμορφωμένες για πολιτιστικές εκδηλώσεις. Οι αίθουσες αυτές παρέχουν τη δυνατότητα συνένωσης, προκειμένου να διαμορφώνεται ο χώρος ανάλογα με τις εκδηλώσεις που καλείται να φιλοξενήσει. Στις αίθουσες του πολυχώρου των Δημοτικών Σφαγείων φιλοξενούνται ημερίδες, σεμινάρια, θεατρικές παραστάσεις, χοροεσπερίδες, εικαστικές εκθέσεις και πλήθος άλλων δράσεων και εκδηλώσεων.

Δημοτική Βιβλιοθήκη «Κωστής Παλαμάς» (Αγίας Σοφίας 16). Η Δημοτική Βιβλιοθήκη στον Ταύρο είναι δανειστική. Το κοινό της και τα μέλη της έχουν πρόσβαση σε γενικούς και εξειδικευμένους επιστημονικούς τομείς μέσα από τα βιβλία και τα περιοδικά που διατίθενται, ενώ πλούσιος σε τίτλους βιβλίων είναι και ο παιδικός τομέας. Η δανειστική βιβλιοθήκη διοργανώνει εκδηλώσεις που έχουν σχέση με το βιβλίο και τους συγγραφείς, ενώ διαθέτει ενημερωμένα στοιχεία επισκεψιμότητας. Και η Δημοτική μας Βιβλιοθήκη στον Ταύρο κατέκτησε ιδιαίτερα υψηλή θέση στη γενικότερη αξιολόγηση από την Εθνική Βιβλιοθήκη στα πλαίσια της δράσης «Καλοκαιρινή εκστρατεία 2016», προγραμματίζοντας ήδη τις επόμενες δράσεις σε αντίστοιχες εκστρατείες.

Δημοτικός Θερινός κινηματογράφος «Σινέ Νέα-Μασκώτ» (Λεωφ. Κωνσταντινουπόλεως 2-Πάρκο Ηρώων Ενόπλων Δυνάμεων). Ο Δημοτικός Θερινός κινηματογράφος «Σινέ Νέα Μασκώτ» λειτουργεί από το 1998 στην περιοχή του Ταύρου. Με κινηματογραφικό πρόγραμμα που περιλαμβάνει ταινίες Α΄ προβολής, με χαμηλό εισιτήριο, ειδικές τιμές για παιδιά- φοιτητές και ελεύθερη είσοδο για ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, η «Νέα Μασκώτ» προσφέρει ποιοτική ψυχαγωγία κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Στο χώρο του θερινού φιλοξενείται και το Διαδημοτικό Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου Δήμων της Αττικής.

Μουσικό τμήμα «Μουσική Γωνιά» (Δημ. Σφαγεία-Αιθ. 5). Το μουσικό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας του Ταύρου με την επωνυμία «Μουσική Γωνιά», έχει ως στόχο τη διδασκαλία μουσικών οργάνων και φωνητικής σε παιδιά και ενήλικες. Με τμήματα μουσικής προπαιδείας και θεατρικού παιχνιδιού, εκμάθησης αρμονίου, παιδικής χορωδίας και τραγούδι εφήβων και ενηλίκων και εμφανίσεις τμημάτων σε φεστιβάλ, τοπικές και υπερτοπικές διοργανώσεις, η «Μουσική Γωνιά» διαγράφει τη δική της ιστορία στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης.

Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου δραστηριοποιείται με ξεχωριστά προγράμματα και στην Δημοτική Ενότητα Ταύρου. Μέσα από το **χορευτικό του τμήμα «Ταυρίωνες»** και τον **«Όμιλο ελληνικών χορών Μοσχάτου»**

πραγματοποιεί μαθήματα παραδοσιακών χορών (για παιδιά και ενήλικες), ενώ στις αίθουσες 2 και 3 του πολυχώρου των Δημοτικών Σφαγείων Ταύρου, πραγματοποιεί προγράμματα μπαλέτου για παιδιά και μοντέρνου χορού, με χαμηλό ετήσιο κόστος και δωρεάν συμμετοχή στις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες. Στον ίδιο άξονα, το Πνευματικό Κέντρο είναι ο υπεύθυνος φορέας για το πρόγραμμα επιτραπέζιας αντισφαίρισης που προσφέρεται στη Δημοτική Ενότητα Ταύρου. Ένα πρόγραμμα άθλησης με πολύχρονη παρουσία και βραβεύσεις σε διεθνείς διοργανώσεις.

Πολιτιστικά σύνολα που διαθέτει ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου (καταγράφονται συνοπτικά):

- Δύο ομίλους παραδοσιακών και ελληνικών λαϊκών χορών
- Δύο χορωδίες και ορχήστρα
- Εργαστήρια ζωγραφικής για παιδιά, εφήβους και ενήλικες
- Εργαστήριο κεραμικής
- Εργαστήριο εικαστικού κοσμήματος
- Εργαστήριο βιτρό
- Εργαστήριο Αγιογραφίας
- Θεατρικό εργαστήριο
- Ομάδες θεατρικού παιχνιδιού
- Ομάδες θεατρικού εργαστηρίου εφήβων
- Τμήματα μπαλέτου και μοντέρνου χορού
- Εργαστήριο υφαντικής
- Εργαστήριο κοπτικής-ραπτικής
- Εργαστήριο καλλιτεχνικής φωτογραφίας
- Εργαστήριο θεάτρου σκιών
- Κινηματογραφική λέσχη, κα

Ανοιχτοί χώροι πολιτιστικών εκδηλώσεων

Εκτός από τις στεγασμένες υποδομές των Δημοτικών Ενοτήτων Μοσχάτου και Ταύρου, στις δύο κοινότητες υπάρχουν ανοιχτοί χώροι όπου φιλοξενούνται πολιτιστικές εκδηλώσεις. Συνοπτικά αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα:

Δημοτική Ενότητα Μοσχάτου	Δημοτική Ενότητα Ταύρου
<ul style="list-style-type: none"> • Πλατεία Μεταμόρφωσης: Ανοιχτός χώρος συνάθροισης με δυνατότητα διοργάνωσης και φιλοξενίας συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων, χορευτικών και εικαστικών 	<ul style="list-style-type: none"> • Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής: Χρησιμοποιείται ως ανοιχτός χώρος εκπαίδευσης κυκλοφοριακής αγωγής. Φιλοξενεί εικαστικές εκθέσεις και παιδικές εκδηλώσεις

δρώμενων	
<ul style="list-style-type: none"> • Πλατεία Ηρώων Πολυτεχνείου: Ανοιχτός χώρος συνάθροισης με μόνιμη υπερυψωμένη σκηνή μεγάλων διαστάσεων, προκειμένου για φιλοξενία συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων, χορευτικών και εικαστικών δρώμενων 	<ul style="list-style-type: none"> • Πάρκο Ηρώων Ενόπλων Δυνάμεων: Ανοιχτός χώρος συνάθροισης και πρασίνου με ειδικό τμήμα για εξέδρα και τοποθέτηση κινητών υποδομών για φιλοξενία συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων, χορευτικών και εικαστικών δρώμενων
<ul style="list-style-type: none"> • Πλατεία Γεννηματά: Ανοιχτός χώρος διαμορφωμένος με πράσινο και μικρή τσιμεντένια κατασκευή καθισμάτων αμφιθεατρικού τύπου για φιλοξενία εικαστικών δρώμενων 	<ul style="list-style-type: none"> • Πλατεία Εθνικής Αντίστασης (πρώην Πλ. ΑΓ. Γεωργίου): Ανοιχτός χώρος συνάθροισης με μόνιμη υπερυψωμένη σκηνή μεγάλων διαστάσεων, προκειμένου για φιλοξενία συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων, χορευτικών και εικαστικών δρώμενων
	<ul style="list-style-type: none"> • Πλατεία Παναγίτσας: Ανοιχτός χώρος συνάθροισης με δυνατότητες φιλοξενίας πολιτιστικών εκδηλώσεων
	<ul style="list-style-type: none"> • Πλατεία Μακεδονίας: Ανοιχτός χώρος συνάθροισης με δυνατότητες φιλοξενίας πολιτιστικών εκδηλώσεων

Σταθεροί Πολιτιστικοί θεσμοί του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου:

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου με σκοπό την ανάδειξη της τοπικής και πολιτισμικής του ταυτότητας και του καλλιτεχνικού έργου που επιτελείται από τα εικαστικά του εργαστήρια και τα πολιτιστικά του τμήματα, διοργανώνει πλήθος πολιτιστικών εκδηλώσεων-δράσεων. Οι κυριότερες από αυτές παρουσιάζονται στη συνέχεια ανά κατηγορία:

Εκθέσεις:	<ul style="list-style-type: none"> • «Δημιουργήματα καλλιτεχνίας». Εικαστικές εκθέσεις από τα καλλιτεχνικά τμήματα του Πνευματικού Κέντρου Μοσχάτου-Ταύρου. Οι εκθέσεις περιλαμβάνουν κοσμήματα, έργα κεραμικής, αγιογραφίες, έργα ζωγραφικής ανηλίκων και ενηλίκων,
------------------	--

	<p>φωτογραφίες, υφαντά και χειροτεχνίες, λαϊκή τέχνη, όλα δημιουργίες των μαθητών που παίρνουν μέρος στα εικαστικά εργαστήρια δημιουργίας. Οι εκθέσεις φιλοξενούνται στο σύνολό τους ή μεμονωμένα στο χώρο του Πνευματικού Κέντρου (Χρ. Σμύρνης 18 στο Μοσχάτο), είτε στις αρχές του καλοκαιριού, είτε στις αρχές του Φθινοπώρου.</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Εκθέσεις γνωστών δημιουργών». Γνωστοί δημιουργοί από διάφορους τομείς της τέχνης εκθέτουν τα έργα τους, στο Πολιτιστικό Κέντρο (Κωνστ/Λεωσ-Σολωμού και Ομήρου), στο Μοσχάτο. Οι καλλιτέχνες επιλέγονται με κριτήρια εντόπιας δημιουργίας και διαμονής, ενώ τμήμα ή το σύνολο των εκθεμάτων τους είναι θεματικά αφιερωμένα στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου.
<p>Φεστιβάλ:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • «Μαθητικό Φεστιβάλ». Κάθε χρόνο, λίγο πριν το τέλος της σχολικής χρονιάς διοργανώνεται το μαθητικό φεστιβάλ, διάρκειας δύο μηνών περίπου. Συμμετέχουν τα σχολεία Μοσχάτου-Ταύρου με παρουσίαση θεατρικών παραστάσεων, συναυλιών και εκθέσεων, καθώς και φορείς του Δήμου. • «Διαδημοτικό Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου Δήμων της Αττικής». Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου συμμετέχει και συνδιοργανώνει το Διαδημοτικό Φεστιβάλ ερασιτεχνικού θεάτρου Δήμων της Αττικής. Με τη θεατρική του ομάδα «Εν Δράσει» και δύο παραγωγές μία από την κεντρική και μία από την παιδική σκηνή του, φιλοξενείται και φιλοξενεί Δήμους που συμμετέχουν στο φεστιβάλ, παρουσιάζοντας το έργο τους στο εκάστοτε κοινό. Το θεατρικό εργαστήριο του Δήμου «Εν Δράσει» έχει βραβευτεί στο παρελθόν για τις θεατρικές παραγωγές που παρουσιάζει στο Φεστιβάλ. • «Διήμερο Φεστιβάλ παραδοσιακού χορού». Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου και ο Όμιλος παραδοσιακών του χορών διοργανώνει κάθε χρόνο διήμερο φεστιβάλ παραδοσιακής μουσικής και χορού. Στο Φεστιβάλ παρουσιάζονται δρώμενα και παραδοσιακοί χοροί από όλη την Ελλάδα από τα τμήματα του Ομίλου. Φιλοξενούνται χορευτικοί όμιλοι άλλων περιοχών και οργανοπαίχτες παραδοσιακής μουσικής.

- **«Μουσικό Φεστιβάλ «Πολιτιστικός Σεπτέμβρης».** Ετήσιο φεστιβάλ που πραγματοποιείται στις αρχές του Σεπτεμβρίου και φιλοξενεί νέους καλλιτέχνες (μουσικούς, ηθοποιούς, μουσικά σχήματα) που βρίσκουν διέξοδο έκφρασης και παρουσίασης της δουλειάς τους σε μεγάλο μέρος κοινού.
- **«Ταύρεια».** Ετήσιο μουσικό φεστιβάλ με πολλά χρόνια επιτυχημένης παρουσίας στη Δημοτική Ενότητα του Ταύρου. Στο Φεστιβάλ παρουσιάζονται μουσικά σχήματα και τραγουδιστές τοπικού και υπερτοπικού χαρακτήρα. Το Φεστιβάλ πραγματοποιείται στα τέλη του Αυγούστου με αρχές Σεπτεμβρίου και συγκεντρώνει εκατοντάδες θεατές από το Μοσχάτο, τον Ταύρο και τις άλλες πόλεις της Αττικής.
- **«Μουσικό καλοκαίρι».** Ετήσιο μουσικό φεστιβάλ ανοιχτού χώρου στην περιοχή του Μοσχάτου. Πραγματοποιείται από τα τέλη Ιουνίου με μέσα Ιουλίου και περιλαμβάνει μουσικές συναυλίες με τοπικούς και υπερτοπικούς συμμετέχοντες και μουσικά σχήματα.
- **«Καρναβάλι Μοσχάτου-Ταύρου».** Το Φεστιβάλ καρναβαλιού του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου προέρχεται από τη συνένωση του πολύχρονου και επιτυχημένου καρναβαλικού θεσμού στο Μοσχάτο και από τις καρναβαλικές εκδηλώσεις του Ταύρου. Το καρναβάλι του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου περιλαμβάνει εκδηλώσεις σε όλη τη διάρκεια της αποκριάς, με συναυλιακά σχήματα, μετακλήσεις τραγουδιστών, παραδοσιακά χάπενινγκ, θεματικές βραδιές, χορούς μεταμφιεσμένων και παιχνίδια. Σημαντικό ρόλο στο φεστιβάλ παίζει το «κυνήγι του χαμένου Θησαυρού», ένα παιχνίδι που εξελίσσεται σε όλη τη διάρκεια των καρναβαλικών εκδηλώσεων με τη συμμετοχή ομάδων νέων από όλη την πόλη. Οι εκδηλώσεις κορυφώνονται την προτελευταία Κυριακή της αποκριάς με την μεγάλη καρναβαλική παρέλαση στους δρόμους της πόλης, ενώ το φεστιβάλ κλείνει με τον παραδοσιακό εορτασμό της Καθαρής Δευτέρας και τα Κούλουμα στο Μοσχάτο και τον Ταύρο. Το Φεστιβάλ του Καρναβαλιού καλύπτεται από το σύνολο των τηλεοπτικών και έντυπων μέσων.

<p>Εθνικές και Τοπικές Επέτειοι-Ημέρες Μνήμης:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εορτασμός εθνικών επετείων 28^{ης} Οκτωβρίου και 25^{ης} Μαρτίου: Στα πλαίσια των εορτασμών των δύο ιστορικών επετείων διοργανώνονται παρελάσεις στη Δημοτική Ενότητα Μοσχάτου και στη Δημοτική Ενότητα Ταύρου, επιμνημόσυνες δεήσεις, καταθέσεις στεφάνων, παρουσιάσεις παραδοσιακών χορών και αφιερωματικές παρουσιάσεις. • Εορτασμός της εθνικής εξέγερσης του Πολυτεχνείου: Στα πλαίσια της εθνικής εξέγερσης του Πολυτεχνείου, στις 17 Νοεμβρίου πραγματοποιούνται εκδηλώσεις με θέμα τα γεγονότα που έλαβαν χώρα το 1973.
<p>Εκδηλώσεις:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Χριστουγεννιάτικες και Πρωτοχρονιάτικες εκδηλώσεις: Στο πλαίσιο των Χριστουγεννιάτικων και Πρωτοχρονιάτικων εκδηλώσεων διοργανώνονται μία σειρά από πολιτιστικά δρώμενα που περιλαμβάνουν: θεατρικές παραστάσεις και παραστάσεις θεάτρου σκιών για παιδιά, συναυλίες και παρουσιάσεις παιδικών χορωδιών σε κλειστούς και ανοιχτούς χώρους του Δήμου, χριστουγεννιάτικα εργαστήρια κατασκευών για μικρούς και μεγάλους, προβολές κινηματογραφικών ταινιών εορταστικής υπόθεσης, παραδοσιακά έθιμα και μουσικές παραστάσεις, στολισμό της πόλης και ετήσια δεξίωση κοπής πίτας την πρωτοχρονιά, με μουσικό πρόγραμμα και βραβεύσεις σημαντικών προσώπων από το Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου που είτε διακρίνονται για το έργο τους, είτε προσέφεραν στην πόλη. • Εβδομάδα των Παθών: Την Μεγάλη Βδομάδα πραγματοποιούνται μουσικές εκδηλώσεις αντίστοιχες με το κατανυκτικό πνεύμα της εποχής και παρουσιάζονται παραδοσιακά δρώμενα του Πάσχα. Πραγματοποιείται επίσης συνάντηση βυζαντινών χορωδιακών σχημάτων και χορωδιών
<p>Παγκόσμιες και Πανευρωπαϊκές Ημέρες:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εορτασμός της παγκόσμιας ημέρας της γυναίκας: Στα πλαίσια του εορτασμού της παγκόσμιας ημέρας της γυναίκας στις 8 Μαρτίου, πραγματοποιούνται ημερίδες

	<p>και bazaar γυναικείας επιχειρηματικότητας, ομιλίες, διαλέξεις, εκθέσεις φωτογραφίας και χειροτεχνίας και εκδηλώσεις με θέμα το ρόλο της γυναίκας στη σύγχρονη κοινωνία.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εορτασμός της παγκόσμιας ημέρας της μουσικής: Με αφορμή την παγκόσμια ημέρα της μουσικής, στις 21 Ιουνίου, διοργανώνονται μουσικές εκδηλώσεις και υπαίθρια φεστιβάλ, ενώ τα μουσικά σχήματα της πόλης και το Ωδείο συμμετέχει με επιλεγμένο μουσικό πρόγραμμα στα πλαίσια του εορτασμού. • Εορτασμός της παγκόσμιας ημέρας της λογοτεχνίας και του παιδικού βιβλίου: Στις 2 Απριλίου, με αφορμή την παγκόσμια ημέρα παιδικού βιβλίου και σε συνεργασία με τις Δημοτικές μας βιβλιοθήκες, διοργανώνονται παρουσιάσεις βιβλίων, θεατρικές διαδραστικές παραστάσεις για παιδιά, αλλά και εκδηλώσεις με θέμα το βιβλίο και τα παραμύθια. Προσκαλούνται για τους σκοπούς των εκδηλώσεων γνωστά πρόσωπα από το χώρο της παιδικής λογοτεχνίας, του θεάτρου και των Μέσων. • Εορτασμός της παγκόσμιας ημέρας της γης. Στις 22 Απριλίου με αφορμή την παγκόσμια ημέρα της γης και σε συνεργασία με την WWF Hellas, διοργανώνονται περιβαλλοντικές εκδηλώσεις στις Δημοτικές Ενότητες Μοσχάτου και Ταύρου. Στις εκδηλώσεις πραγματοποιούνται ομιλίες, εικαστικές εκθέσεις με τη συμμετοχή των σχολείων, συναυλίες και δρώμενα, με σκοπό την ευαισθητοποίηση των κατοίκων ως προς το σεβασμό τους στο περιβάλλον.
--	--

Πολιτιστικοί Σύλλογοι

Στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου δραστηριοποιούνται αρκετοί πολιτιστικοί σύλλογοι, οι οποίοι, με τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν, συμβάλλουν στην προαγωγή δράσεων πολιτισμού και διατήρησης της τοπικής παράδοσης. Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται ενδεικτικά κάποιοι από τους πολιτιστικούς συλλόγους που δρουν ανά Δημοτική Ενότητα και οι οποίοι συνεργάζονται με τον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου, σε αρκετές από τις δράσεις τους-εκδηλώσεις τους.

- Πνευματική Εστία Μοσχάτου

- Πολιτιστικός Φιλοτελικός Όμιλος
- Σκακιστικός Όμιλος Μοσχάτου
- Σύστημα προσκόπων
- Φάρασσα Καππαδοκίας Μικράς Ασίας
- Χορευτικός Όμιλος Ποντίων «Σέρρα»
- Πολιτιστικός Σύλλογος Ταύρου «Διδώ Σωτηρίου»
- Πνευματικός Σύνδεσμος Κρητών Μοσχάτου-Ταύρου
- Σύλλογος Γυναικών Μοσχάτου-Ταύρου

ΣΤ.5 Δομές Αθλητισμού

Αρμοδιότητες τμήματος Αθλητισμού και Νέας Γενιάς

<p>Τμήμα Αθλητισμού και Νέας Γενιάς</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή πολιτικών, προγραμμάτων και δράσεων για την προώθηση του τοπικού αθλητισμού και την παροχή δυνατοτήτων άθλησης στους κατοίκους. Περιλαμβάνονται πολιτικές, προγράμματα και δράσεις όπως: • Κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση αθλητικών εγκαταστάσεων (δημοτικά γυμναστήρια, αθλητικά κέντρα και δημοτικοί χώροι άθλησης). • Προώθηση και εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης του μαζικού αθλητισμού και διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων. • Συγκρότηση και λειτουργία αθλητικών ομάδων του Δήμου. Κατάρτιση προπονητικών και αγωνιστικών προγραμμάτων. • Υλοποίηση προγραμμάτων γυμναστικής για παιδιά και ενήλικες • Άσκηση εποπτείας επί των Εθνικών Αθλητικών Κέντρων, που καθορίζονται με διυπουργική απόφαση. • Παρακολουθεί τη λειτουργία και δράση δημοτικών δομών και νομικών προσώπων που εφαρμόζουν προγράμματα και δράσεις στους τομείς του πολιτισμού, του αθλητισμού και Νέας Γενιάς. • Υλοποιεί δράσεις και προγράμματα στους τομείς του Πολιτισμού, του Αθλητισμού και Νέας Γενιάς,
--	---

	συμπληρωματικά με τις δράσεις και τα προγράμματα που υλοποιούνται από τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου.
--	--

Ο τομέας του αθλητισμού είναι ιδιαίτερα σημαντικός για το Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου. Με προγράμματα, δράσεις και διοργανώσεις που απευθύνονται σε όλους τους πολίτες και των δύο δημοτικών μας ενοτήτων, Μοσχάτου και Ταύρου και στοχεύει στις ιδιαίτερες ανάγκες και δυνατότητες όλων των ηλικιών, η Δημοτική Αρχή εφαρμόζει προγράμματα μαζικού αθλητισμού.

Οι κυριότερες δραστηριότητες του τομέα αθλητισμού καταγράφονται στη συνέχεια:

- Σχεδιασμός αθλητικών προγραμμάτων
- Έλεγχος, συντονισμός, παρακολούθηση και αξιολόγηση των τμημάτων άθλησης
- Κατάρτιση κανονισμού λειτουργίας αθλητικών χώρων
- Οργάνωση και λειτουργία αθλητικών προγραμμάτων για ενήλικες, όπως: αεροβική / pilates / Zumba / body tonic / μουϊκή ενδυνάμωση
- Οργάνωση και λειτουργία αθλητικών προγραμμάτων για εφήβους, όπως: ρυθμική γυμναστική / χορευτική γυμναστική / αντισφαίριση / γυμναστήριο-βάρη
- Οργάνωση και λειτουργία αθλητικών προγραμμάτων για παιδιά, όπως: ρυθμική γυμναστική / χορευτική γυμναστική / αντισφαίριση / Tae-Kwo-Do
- Άθληση στην Τρίτη ηλικία
- Συνεργασία με συλλόγους, σωματεία και μαζικούς φορείς για την ανάπτυξη του αθλητισμού στο δήμο μας
- Σχεδιασμός ετήσιου προγράμματος χρήσης αθλητικών εγκαταστάσεων

Αθλητικές Υποδομές

Αθλητικοί χώροι	Δημοτική Ενότητα	Επιφάνεια-λεπτομέρειες	Λοιποί χώροι άθλησης εντός-πλησίον κυρίως χώρου
Δημοτικό Στάδιο Μοσχάτου	ΜΟΣΧΑΤΟΥ -Καποδιστρίου & Μιαούλη-	11.927,75 τμ Γήπεδο ποδοσφαίρου (Συνθ. χόρτο)	-1 Υπαίθρ. Γήπεδο μπάσκετ - 1 Αιθ. Γυμναστικής

Γήπεδο Χ. Παυλίδης	ΤΑΥΡΟΥ -Χαμοστέρνας & Κων/λεως-	8.500 τμ Γήπεδο ποδοσφαίρου (Συνθ. χόρτο)	2 βοηθ. Γήπ. Ποδοσφαίρου (Συνθ. χόρτο- Χαμοστέρνας)
Γήπεδο Σ. Γιαλαμπίδης	ΤΑΥΡΟΥ -Δήμητρος & Ταύρου-	22.050 τμ Γήπεδο ποδοσφαίρου (Φυσ. χόρτο)	2 βοηθ. Γήπ. Ποδοσφαίρου μικρών διαστάσεων (Συνθ. χόρτο)
Κλειστό Γυμναστήριο Μοσχάτου	ΜΟΣΧΑΤΟΥ -Μιαούλη 60-	2.339,80 τμ (2 οροφ.) Γήπεδο μπάσκετ/Βόλεϊ/Χάντμπολ / ρυθμικής	-1 αιθ. Μυϊκής ενδυνάμωσης (βάρη) -2 αιθ. Γυμναστικής
Κλειστό Γυμναστήριο παραλίας Ο.Σ.Κ.	ΜΟΣΧΑΤΟΥ -Ποσειδώνος 61-63-	1.421 τμ (2 οροφ.)	
Κλειστό Γυμναστήριο Τιμόθ. Ευγενικός	ΤΑΥΡΟΥ	909 τμ Γήπεδο Μπάσκετ/Βόλεϊ	
Γήπεδο τένις	ΜΟΣΧΑΤΟΥ -Πλάτωνος & Λ. Κατσώνη-	Ανοιχτό γήπεδο τένις	
Γήπεδο μπάσκετ	ΜΟΣΧΑΤΟΥ -Μεταμορφώσεως & Κωνσταντινουπόλεως-	Ανοιχτό γήπεδο καλαθοσφαίρισης	
Γήπεδο μπάσκετ	ΜΟΣΧΑΤΟΥ -Ολύμπου-	Ανοιχτό γήπεδο καλαθοσφαίρισης	
2 ^ο Κέντρο Νεότητας	ΤΑΥΡΟΥ -Λ.Ειρήνης &	Ανοιχτό γήπεδο καλαθοσφαίρισης	

«Πλατείας Λαού»	Δωρίδος-		
3 ^ο Κέντρο Νεότητας ΓΣΤ	ΤΑΥΡΟΥ -Αναξαγόρα-	Ανοιχτό γήπεδο καλαθοσφαίρισης & γήπεδο τένις	
4 ^ο Κέντρο Νεότητας «Μάκης Πλατής»	ΤΑΥΡΟΥ -Αγ. Γεωργίου & Αναξαγόρα-	Ανοιχτό γήπεδο καλαθοσφαίρισης & βόλεϊ	
Πρώην Δημ. Σφαγεία-Αιθ. 2&3	ΤΑΥΡΟΥ -Πειραιώς & Επταλόφου-	Κλειστή αίθουσα γυμναστικής	

Αθλητικές διοργανώσεις – εκδηλώσεις – αγώνες

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ
Σχολικοί Αγώνες	Αγώνες Μπάσκετ, βόλεϊ, ποδοσφαίρου, χάντμπωλ, πινγκ-πονγκ των δημοτικών σχολείων του Δήμου
Αθλητικές εκδηλώσεις μαζικού αθλητισμού σε πλατείες του Δήμου	
Αθλητική γιορτή	Αθλητικές επιδείξεις των τμημάτων μαζικής άθλησης: αεροβικής γυμναστικής, Pilates, Just Dance, Tae-Kwo-do, Επίδειξη των τμημάτων γυμναστικής Γ' ηλικίας (ΚΑΠΗ), λαϊκών χορών
Αθλοδιακοπές	Πρόγραμμα καλοκαιρινής απασχόλησης παιδιών ηλικίας 6-12 ετών σε τέσσερις περιόδους
Αγώνας δρόμου	Με τη συμμετοχή όλων των πολιτών και θεματικές ενότητες (πχ «Όλοι μαζί για την παραλία μας»)
Τερζάκεια	Πανελλήνιο πρωτάθλημα επιτραπέζιας

	αντισφαίρισης
Χριστουγεννιάτικο τουρνουά ακαδημιών ποδοσφαίρου	Εκδήλωση στη μνήμη του εκλιπόντος Δημοτικού Συμβούλου Τάκη Βιβλιοδέτη

Αθλητικοί φορείς και σωματεία

Δημοτική Ενότητα Μοσχάτου	Δημοτική Ενότητα Ταύρου
Αθλητική Ένωση	Αίολος
Α.Ο.Π.Ε.	Άγιαξ
Α.Σ. Αναγέννηση	Π.Α.Ε. Φωστήρας
Α. Σ. Ελευθερία	Μινώταυρος 5X5
Α.Σ. Θύελλα	«Καρυωτάκης» Tae Kwo Do, Mai tai
Α.Σ. Καράτε "Wado Club"	Ολυμπιακός Ταύρου
Α.Σ. Λέων Μοσχάτου	Παλαίμαχοι Φωστήρα
Α.Σ. Σπάρτακος	Πολυνίκης (Ελεύθερη πάλη)
Α.Σ. Φίλων Tae Kwo Do	
ΑΟ. ΔΑΟΤ-Μοσχάτου (πινγκ-πονγκ)	
Αθλητικός Σύλλογος πινγκ-πονγκ ΠΚΤΔ-Μοσχάτου	
Α.Σ. Απόλλων (Ρ.Α.Γ.)	
Σύλλογος Φίλων Γυμναστικής Μοσχάτου (Σ.ΦΙ.Γ.ΜΟΣ)	
Όμιλος Αντισφαίρισης Μοσχάτου-Ταύρου	
Κέντρο Αθλητισμού & Πολιτισμού ΠΝΟΗ	
Παλαίμαχοι Μοσχάτου	
Α.Ο Απόλλων (Μπάσκετ)	

Z. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗ – ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ, ΤΟΠΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου αποτελεί έναν από τους αναπτυσσόμενους Δήμους στην Ελλάδα σε θέματα πληροφορικής και νέων τεχνολογιών. Πιο συγκεκριμένα:

- Έχει πλήρως μηχανογραφημένες σχεδόν όλες τις υπηρεσίες του.
- Διαθέτει μηχανογραφικό και δικτυακό εξοπλισμό, τον οποίο αναβαθμίζει και βελτιώνει συνεχώς και όπου κριθεί απαραίτητο τον αντικαθιστά.
- Διαθέτει ιστοσελίδα με καθημερινή ενημέρωση και επισκεψιμότητα.
- Έχει δομημένη καλωδίωση σχεδόν σε όλα τα δημοτικά κτήρια.
- Διαθέτει σημεία Wi-fi Hot Spot στην Δημοτική Ενότητα Μοσχάτου, με επιθυμία επέκτασης των σημείων και στην Δημοτική Ενότητα Ταύρου.
- Δέχεται καθημερινά και διεκπεραιώνει ηλεκτρονικά αιτήματα πολιτών.
- Συμμετέχει συνεχώς σε αρκετά επιδοτούμενα προγράμματα από Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς πόρους, π.χ. Κοινωνία της Πληροφορίας, ΕΣΠΑ, κ.α..

Το μεγαλύτερο ποσοστό του εξοπλισμού ΤΠΕ είναι κατανεμημένο στις υπηρεσίες που στεγάζονται στο κεντρικό κτίριο του Δήμου.

Η τεχνολογία των μηχανημάτων και του υφιστάμενου εξοπλισμού, σε επίπεδο λειτουργικού συστήματος είναι WIN XP 32 bit, με προσπάθεια αντικατάστασής του σε WIN 7 64 bit. Παράλληλα χρησιμοποιείται διακομιστής με λειτουργικό σύστημα Windows Server 2003, βάση δεδομένων SQL Server 2005 Express και τα πιο συνηθισμένα προγράμματα είναι τα MS Office 2000, MS Office 2003, MS Office 2007, MS Office 2013, Autocad, e-kep.

Διαθέσιμη η ενημέρωση Νομοθεσίας μέσω CD (Δομική Πληροφορική) και μέσω διαδικτύου.

Ειδικότερα, στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου είναι μηχανογραφημένες οι παρακάτω υπηρεσίες, οι οποίες χρησιμοποιούν κατάλληλες εφαρμογές λογισμικού (software):

- Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών - Πρωτόκολλο.
- Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών - Δημοτολόγιο.
- Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών - Μητρώο Αρρένων.
- Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών - Μισθοδοσία.
- Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών - Διαχείριση οικονομικής.
- Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών - Γενική και Αναλυτική Λογιστική.
- Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών - Διαχείριση Παγίων.

- Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών - Τέλος Ακίνητης Περιουσίας.
- Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών - Διαχείριση Κλήσεων.
- Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στο Δήμαρχο - Γραμματεία Δημάρχου – Διαχείριση επαφών.
- Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στο Δήμαρχο - Γραμματεία Δημάρχου – Εφαρμογή για ραντεβού.
- Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στο Δήμαρχο - Νομική Υπηρεσία.
- Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών - Γενικές Μελέτες.
- Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών - Ηλεκτρομηχανολογικές Μελέτες Πολεοδομία (Φορολογικά).
- Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών - Διαχείριση Έργων.
- Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών - Πολεοδομία (Οικοδομικές άδειες).
- Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών – Λογισμικό Τοπογραφίας.
- Εγκαταλελειμμένα αυτοκίνητα.
- Δ/νση ΚΕΠ

Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 1) αναφέρονται συγκεντρωτικά τα πληροφοριακά συστήματα ή έργα, που λειτουργούν στο Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου, καθώς και οι βασικές λειτουργίες τους:

Πίνακας Ζ.1: Καταγραφή Πληροφοριακών Συστημάτων Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου

ΠΣ – Έργο – Συστήματα	Σχόλιο – Παρατηρήσεις
Ηλεκτρονική Εξυπηρέτηση του Πολίτη	Ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής αιτημάτων πολιτών, αιτημάτων για πιστοποιητικά, πληρωμή κλήσεων του ΚΟΚ, ενημέρωση δικαιούχων και ανάρτηση αποφάσεων των συλλογικών οργάνων του Δήμου και των Δημοτικών Ενοτήτων.
Ευρυζωνικότητα – Wi-fi Hot Spot	Ο Δήμος Μοσχάτου – Ταύρου, ενισχύοντας την προσπάθεια για την ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας, έχει τοποθετήσει οκτώ σημεία δωρεάν ασύρματης πρόσβασης για τους κατοίκους και τους επισκέπτες του Δήμου, σε χώρους συνάθροισης κοινού της Δημοτικής Ενότητας Μοσχάτου. Επιθυμία και για επέκτασή του σε χώρους της Δημοτικής Ενότητας Ταύρου.

Ο υφιστάμενος εξοπλισμός που διαθέτει ο Δήμος Μοσχάτου – Ταύρου, παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 2):

Πίνακας Ζ.2: Εξοπλισμός Μηχανογράφησης του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου

Είδος εξοπλισμού	Αριθμός Μονάδων
Εξυπηρετητές – Διακομιστές – Server	7
Επιτραπέζιοι Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές – Η/Υ	147
Οθόνες – Monitor	155
Φορητοί Η/Υ – Laptop – Notebook	2
Εκτυπωτές – Printer	85
Σαρωτές - Scanner	15
Πολυμηχανήματα	7
Modem – Router – Switch – Hub	43
Τηλεμοιότυπα – FAX	20
Βιντεοπροβολέας – Projector	1
Φωτοαντιγραφικά – Photocopier	10
Σχεδιογράφος - Plotter	1
Μονάδες αδιάλειπτης λειτουργίας – UPS	19

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται και οι υφιστάμενες εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου (Πίνακας 3).

Πίνακας Ζ.3: Εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στο Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου. Υποδομή Ασύρματης Πρόσβασης (Wi-fi) στο Διαδίκτυο

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	
Διαδικτυακή Πύλη	url: www.dimosmoschatou-tavrou.gr e-mail: xypeteon@otenet.gr & info@0144.syzefxis.gov.gr

<p>Τοπικό δίκτυο (Lan)</p>	<p>Ο Δήμος Μοσχάτου – Ταύρου διαθέτει στο Δημαρχείο, στην Δημοτική Ενότητα Ταύρου, στα δύο (2) ΚΕΠ (Μοσχάτου και Ταύρου), στο Κλειστό Γυμναστήριο Μοσχάτου (Τμήμα Αθλητισμού & Νέας Γενιάς – Τμήμα Κοινωνικής Μέριμνας – Τμήμα Δημόσιας Υγείας, Ελέγχου και Εποπτείας) τοπικά ενσύρματα δίκτυα (Lan) με καλωδίωση κατηγορίας 5. Τα επιμέρους τοπικά δίκτυα. Παράλληλα στην Αίθουσα Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου (Πολιτιστικό Κέντρο) υφίσταται ασύρματο δίκτυο πρόσβασης στο διαδίκτυο.</p>
<p>Ευρυζωνικότητα – Wi-fi Hot Spot (Πρόσκληση 192 της ΚτΠ)</p>	<p>Ο Δήμος Μοσχάτου – Ταύρου, ενισχύοντας την προσπάθεια για την ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας, έχει τοποθετήσει οκτώ σημεία δωρεάν ασύρματης πρόσβασης για τους κατοίκους και τους επισκέπτες του Δήμου, σε χώρους συνάθροισης κοινού της Δημοτικής Ενότητας Μοσχάτου. Επιθυμία και για επέκτασή του σε χώρους της Δημοτικής Ενότητας Ταύρου.</p>
<p>Web Server</p>	<p>Ο διαδικτυακός διακομιστής (web server) χρησιμοποιείται για την φιλοξενία του δικτυακού τόπου του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου και την παροχή ηλεκτρονικών διαδικτυακών υπηρεσιών προς τους πολίτες.</p>
<p>Ηλεκτρονική Εξυπηρέτηση του Πολίτη (Πρόσκληση 148 της ΚτΠ)</p>	<p>Ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής αιτημάτων πολιτών, αιτημάτων για πιστοποιητικά, πληρωμή κλήσεων του ΚΟΚ, ενημέρωση δικαιούχων και ανάρτηση αποφάσεων των συλλογικών οργάνων του Δήμου και των Δημοτικών Ενοτήτων.</p>
	<p>Τα δυο κεντρικά κτίρια του Δήμου, Δημαρχείο (πρώην</p>

<p>Γραμμή επικοινωνίας (εύρος ζώνης)</p>	<p>Δημαρχείο Μοσχάτου) και Δ.Ε. Ταύρου (πρώην Δημαρχείο Ταύρου), λειτουργούν μέσω γραμμής του δικτύου ΣΥΖΕΥΞΙΣ. Το εύρος της είναι στα 8 MB.</p> <p>Τα δυο ΚΕΠ Μοσχάτου και Ταύρου, επίσης λειτουργούν μέσω γραμμής του δικτύου ΣΥΖΕΥΞΙΣ, το εύρος της οποίας είναι στα 4 MB.</p> <p>Στα περιφερειακά κτίρια όπως Γραφείο Ανεργίας, Κλειστό Γυμναστήριο Μοσχάτου, Αίθουσα Δημοτικού Συμβουλίου, οι ανάγκες καλύπτονται και εξυπηρετούνται από αυτόνομες συνδέσεις, συνήθως των 2MBit.</p>
<p>Ηλεκτρονικοί Πίνακες</p>	<p>Έχουν τοποθετηθεί δύο (2) Ηλεκτρονικοί Πίνακες ενημέρωσης πολιτών, ένας στην Εκκλησία Μεταμορφώσεως Σωτήρος της Δ.Ε. Μοσχάτου και ένας στην Δ.Ε. Ταύρου, επί των οδών Πειραιώς και Επταλόφου.</p>

Ο Δήμος Μοσχάτου – Ταύρου, ενισχύοντας την προσπάθεια για την ανάπτυξη της **ευρυζωνικότητας**, έχει τοποθετήσει **οκτώ (8) σημεία δωρεάν ασύρματης πρόσβασης** για τους κατοίκους και τους επισκέπτες του Δήμου. Όλα τα σημεία είναι τοποθετημένα στην γεωγραφική περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Μοσχάτου, με προοπτική προσθήκης κι άλλων σημείων, στην περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Ταύρου.

Πίνακας Ζ.4: Υποδομή Ασύρματης Πρόσβασης (Wi-fi) στο Διαδίκτυο.

Α/Α	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ - ΚΤΙΡΙΟ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
1	ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ	Μακρυγιάννη - Θερμοπυλών - Μεταμορφώσεως
2	ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ	Κοραή αρ. 36 & Αγίου Γερασίμου
3	ΩΔΕΙΟ (Αγ. Κωνσταντίνου)	Αγίου Κωνσταντίνου και Κωνσταντινουπόλεως
4	(ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ)	Χρυσοστόμου Σμύρνης αρ. 18 & Αγίου Κωνσταντίνου
5	ΓΗΠΕΔΟ ΜΟΣΧΑΤΟΥ (Ανοιχτό)	Μιαούλη αρ. 58 & Καποδιστρίου

6	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	Κωνσταντινουπόλεως αρ. 76 & Σολωμού
7	ΟΙΚΟΣ ΕΥΓΗΡΙΑΣ (ΓΙΑΝΝΙΔΗ)	Μακρυγιάννη αρ. 6 - Τζαφέρη
8	ΚΑΠΗ - ΩΔΕΙΟ	Χαλκίδα αρ. 21 - Πλατεία Εθν. Αντίστασης

Η. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Προκειμένου να μπορέσει η Τοπική Αυτοδιοίκηση να διαδραματίσει αποτελεσματικά και με επιτυχία το ρόλο της σε πολιτικο-διοικητικό και οικονομικό-αναπτυξιακό επίπεδο, πρέπει να έχει τις σχετικές αρμοδιότητες.

Ωστόσο, η άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών, προϋποθέτει αντίστοιχους οικονομικούς πόρους, προκειμένου να εξασφαλισθεί η οικονομική αυτοδυναμία των ΟΤΑ και κατ' επέκταση η εύρυθμη λειτουργία τους και ο αποτελεσματικός αναπτυξιακός σχεδιασμός σε τοπικό επίπεδο.

Συνεπώς, αρμοδιότητες και πόροι τόσο για την Τ.Α. γενικά, όσο και για το Δήμο μας ειδικότερα, είναι δυο αλληλένδετες και αλληλοεξαρτώμενες έννοιες και προϋποθέσεις για την υλοποίηση των στόχων και της αποστολής της Τ.Α. Και αυτό γιατί η ύπαρξη αρμοδιοτήτων χωρίς τους αναγκαίους πόρους με τους οποίους θα καταστεί δυνατή η υλοποίησή τους, ισοδυναμεί με έλλειψη αρμοδιοτήτων. Αντίθετα, η επάρκεια πόρων χωρίς τη δυνατότητα ανάπτυξης των δραστηριοτήτων εκείνων που θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη του κάθε Ο.Τ.Α. και στη βελτίωση της ζωής των κατοίκων του, λόγω της έλλειψης σχετικών αρμοδιοτήτων, καθιστά τους πόρους αναποτελεσματικούς.

Παρά την παραδοσιακά ισχυρή συγκεντρωτική δομή του ελληνικού κράτους, τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται μια συνεχής προσπάθεια ενίσχυσης της διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ, χωρίς ωστόσο να διαμορφώνεται μια ισχυρή τάση σταδιακής μεταβίβασης πόρων και αρμοδιοτήτων από το κεντρικό στο τοπικό επίπεδο διοίκησης. Αντίθετα, η προσπάθεια καταβάλλεται περισσότερο προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της βιωσιμότητας των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ μέσα από τη μείωση του αριθμού τους και τη συγκρότηση μεγαλύτερων αυτοδιοικητικών μονάδων, που εξασφαλίζουν πιο ολοκληρωμένες υπηρεσίες και οικονομίες κλίμακας στο σχεδιασμό και στη διοίκηση.

Στο πλαίσιο αυτό, η αποτελεσματικότητα ενός ΟΤΑ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εσωτερική του λειτουργία. Η ορθολογική οργάνωση της εσωτερικής διοίκησης και της διαχείρισης των οικονομικών ενός Δήμου, αποτελούν θεμελιώδεις προϋποθέσεις όχι μόνο για τη βιωσιμότητά του, αλλά και για την αποτελεσματικότητά του τοπικού αναπτυξιακού σχεδιασμού, την ανάπτυξη της περιοχής και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου και της ποιότητας ζωής των κατοίκων γενικότερα. Προς την κατεύθυνση αυτή, όπως γίνεται απόλυτα κατανοητό από τον καθένα, κρίνεται ουσιώδους σημασίας η συμβολή της σωστής οργάνωσης και ομαλής λειτουργίας της Οικονομικής Διεύθυνσης κάθε Ο.Τ.Α.

Η.1 Οργάνωση και Λειτουργία της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών

Στο πλαίσιο κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2015-2019 του Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου και με σκοπό να γίνει μια λεπτομερής και συστηματική αποτύπωση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης των εσωτερικών δομών του Δήμου, διανεμήθηκε σε όλους τους Προϊσταμένους της Οικονομικής Διεύθυνσης ένα γραπτό, ειδικά δομημένο ερωτηματολόγιο. Η δομή, το περιεχόμενο και οι στόχοι αυτού προσδιορίστηκαν με βάση τις σύγχρονες επιστημονικές μεθόδους, αλλά και την πρόσφατη εμπειρία που έχει καταγραφεί στη χώρα μας

Βάσει των διαθέσιμων στοιχείων και της επεξεργασίας των απαντήσεων των ερωτηματολογίων, παρουσιάζονται αναλυτικά τα επιμέρους τμήματα της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου μας, όσον αφορά στη δυναμικότητα, τα προβλήματά τους, καθώς και στις προτάσεις βελτίωσης της λειτουργίας και της αποδοτικότητας αυτών.

α) Τμήμα Λογιστηρίου και Προϋπολογισμού

Κλάδος/Ειδικότητα	Θέσεις που έχουν καλυφθεί
ΔΕ Διοικητικού	2 Μόνιμοι
ΔΕ Διοικητικού	1 ΙΔΑΧ

Βασική λειτουργία του Τμήματος είναι η κατάρτιση, σύνταξη και παρακολούθηση της εκτέλεσης του Προϋπολογισμού, η οποία πραγματοποιείται βάσει σχετικών διατάξεων και οδηγιών, καθώς και η σύνταξη του Ισολογισμού και των Καταστάσεων Αποτελεσμάτων Χρήσεως.

Επίσης, αρμοδιότητα του Τμήματος είναι η μέριμνα για την ορθή καταχώρηση των παραστατικών δαπάνης, την εκκαθάριση και την ενταλματοποίησή τους, η οποία υφίσταται έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, όπου αυτό απαιτείται.

Το σημαντικότερο πρόβλημα που εντοπίζεται είναι ότι μαζί με την Ταμειακή Υπηρεσία είναι ο τελικός αποδέκτης λαθών ή παραλείψεων άλλων τμημάτων, για τις οποίες συνήθως καλείται να βρει λύσεις.

Παράλληλα με το απλογραφικό σύστημα υφίσταται και λειτουργεί αντίστοιχα το σύστημα της διπλογραφικής μεθόδου (κλαδικό λογιστικό σχέδιο Ο.Τ.Α. σύμφωνα με το Π.Δ. 315/99), το οποίο επιτρέπει την παρακολούθηση των Απαιτήσεων – Υποχρεώσεων του Δήμου.

Στο Διπλογραφικό – το οποίο υπάγεται στο Τμήμα Λογιστηρίου και Προϋπολογισμού - απασχολούνται 2 άτομα:

Κλάδος/Ειδικότητα	Θέσεις που έχουν καλυφθεί
ΠΕ Οικονομικού – Λογιστικού	1 Μόνιμος
ΠΕ Διοικητικού	1 Μόνιμος

β) Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας

Κλάδος/Ειδικότητα	Θέσεις που έχουν καλυφθεί
ΔΕ Διοικητικού	2 Μόνιμοι

Το Τμήμα αυτό συγκεντρώνει, επεξεργάζεται και ελέγχει στοιχεία για φόρους, εισφορές, τέλη και δικαιώματα που περιοδικά πρέπει να καταβάλλονται στο Δήμο, με βάση τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις της νομοθεσίας.

Σημαντικότερο πρόβλημα είναι ότι το Τμήμα είναι υποστελεχωμένο κι αποδυναμωμένο, αφού είναι χωρισμένο στις 2 κοινότητες με το ελάχιστο προσωπικό. Συνεπώς, ως μία πρόταση για την εσωτερική ανάπτυξή του και την αποδοτικότερη λειτουργία του είναι η ενοποίηση των 2 κοινοτήτων.

γ) Τμήμα Ταμείου

Κλάδος/Ειδικότητα	Θέσεις που έχουν καλυφθεί
ΠΕ Διοικητικού	1 Μόνιμος
ΠΕ Διοικητικού	1 ΙΔΑΧ
ΔΕ Εισπρακτόρων	2 Μόνιμοι
ΔΕ Διοικητικού	1 Μόνιμος
ΔΕ Διοικητικού	1 ΙΔΑΧ

Βασική αρμοδιότητα του Ταμείου είναι η διενέργεια πληρωμών προς τους δικαιούχους (βάσει σχετικών ενταλμάτων πληρωμής) και αντίστοιχα των εισπράξεων των οφειλών προς το Δήμο.

Παράλληλα, είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση των κρατήσεων - αποδόσεων, την τήρηση των βιβλίων (Καθολικό Εσόδων – Εξόδων – Τρεχουμένων κ.λ.π.), συμφωνίες ταμείου, κατασχέσεις και άλλα αναγκαστικά μέτρα για βεβαιωμένες οφειλές.

Σε γενικές γραμμές, το τμήμα ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις απαιτήσεις των αρμοδιοτήτων του. Βασικό πρόβλημα στη λειτουργία του αποτελεί ο μεγάλος όγκος των εργασιών, λόγω της ύπαρξης 3 Νομικών Προσώπων με 3 άτομα να εργάζονται για την ταμειακή υποστήριξή τους. Ως εκ τούτου, γίνονται τριπλές εργασίες π.χ. τηρούνται τριπλά βιβλία, γίνονται τριπλές συμφωνίες, αποδίδονται 3 φορές κρατήσεις κ.λ.π. Έτσι, οι αυξημένες αρμοδιότητες – λόγω των πολλαπλών λειτουργιών και των πολλών νομικών προσώπων – δυσχεραίνουν την εκτέλεση των καθηκόντων και την εύρυθμη λειτουργία του ως άνω τμήματος.

δ) Τμήμα Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων

Κλάδος/Ειδικότητα	Θέσεις που έχουν καλυφθεί
ΠΕ Διοικητικού	2 Μόνιμοι

Το συγκεκριμένο Τμήμα μελετά και εισηγείται τη ρύθμιση θεμάτων εμπορικής δραστηριότητας που επηρεάζουν τις λειτουργίες και το περιβάλλον της πόλης και την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Επισημαίνεται κι εδώ το πρόβλημα της υποστελέχωσης, καθώς στην υπηρεσία αυτή απασχολείται η Προϊσταμένη και ένας νέος υπάλληλος, με έλλειψη σχετικής εμπειρίας και ό,τι αυτό συνεπάγεται. Ειδικά μετά και τη συνένωση των δυο Δήμων και την αύξηση των σχετικών αρμοδιοτήτων δεν υπάρχει η χρονική πολυτέλεια για προγραμματισμό των εργασιών, με άμεση συνέπεια τους σχετικά αργούς ρυθμούς διεκπεραίωσης των υποθέσεων.

Σημαντικό είναι ωστόσο και το πρόβλημα της υφιστάμενης κτιριακής υποδομής του ως άνω τμήματος, καθώς συστεγάζεται με το Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας. Ο χώρος δεν είναι επαρκής, ούτε λειτουργικός, καθώς τα δυο τμήματα έχουν συναλλαγή με το κοινό, με αποτέλεσμα να γίνεται φασαρία εκατέρωθεν, οι υπάλληλοι να μην μπορούν να εργαστούν με τάξη και ηρεμία, ενώ παράλληλα υπάρχει σχετική στενότητα χώρου για αρχειοθέτηση.

ε) Τμήμα Προμηθειών

Κλάδος/Ειδικότητα	Θέσεις που έχουν καλυφθεί
ΤΕ Διοικητικού – Λογιστικού	Μόνιμοι 2
ΔΕ Διοικητικού	Μόνιμος 1

Το Τμήμα Προμηθειών σχεδιάζει τις εσωτερικές διαδικασίες για την κατάρτιση του προγράμματος απαιτούμενων προμηθειών και υπηρεσιών του Δήμου και διεκπεραιώνει όλες τις απαιτούμενες ενέργειες για την ανάθεση των προμηθειών και των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών.

Σημαντικό μειονέκτημα και αυτού του τμήματος είναι η έλλειψη έμπειρου και μόνιμου προσωπικού, καθώς οι αλλαγές της νομοθεσίας είναι ραγδαίες (ΔΙΑΥΓΕΙΑ, ΕΣΗΔΗΣ, ΚΗΔΜΗΣ, Ηλεκτρονικοί Διαγωνισμοί κ.ά.). Επιπλέον, το προσωπικό του Τμήματος παρουσιάζει συνεχή διαφοροποίηση. Ειδικότερα, παρατηρείται ότι από τη συνένωση των Δήμων Μοσχάτου και Ταύρου έχει μείνει στην ουσία ένα άτομο στο Τμήμα σε σταθερή βάση, ενώ το υπόλοιπο προσωπικό αλλάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα (μόνιμοι, 8μηνα, άλλου είδους συμβάσεις), με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Λειτουργία Αποθηκών

Κλάδος/Ειδικότητα	Θέσεις που έχουν καλυφθεί
ΠΕ Διοικητικού	Μόνιμος 1

Όσον αφορά την οργάνωση της διαχείρισης των αποθεμάτων και τη λειτουργία των αποθηκών, αυτές δεν παρακολουθούνται μηχανογραφικά, αλλά χειρόγραφα (εισαγωγές – εξαγωγές, χρεώσεις υλικών, έντυπα). Μολονότι στον Δήμο υπάρχουν ικανοποιητικοί αποθηκευτικοί χώροι - οι οποίοι ωστόσο δεν φυλάσσονται επαρκώς – δεν έχει γίνει καμία σοβαρή και ουσιαστική προσπάθεια για την μηχανογραφική παρακολούθησή τους (τοποθέτηση stands, προμήθεια του κατάλληλου λογισμικού και bar codes, ταξινόμηση υλικών, κοστολόγησή τους κ.λ.π.).

Η απογραφή των αποθεμάτων δεν πραγματοποιείται οργανωμένα στο τέλος κάθε οικονομικού έτους, αλλά περιοδικά, κατά τη διάρκεια αυτού και συνήθως όποτε κρίνεται αναγκαία η πραγματοποίηση νέας παραγγελίας.

Από όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι η σημασία της διαχείρισης των αποθεμάτων των κάθε είδους υλικών και εξοπλισμού του Δήμου δεν πρέπει να υποτιμάται – όπως συμβαίνει στους περισσότερους Ο.Τ.Α. – αλλά να αντιμετωπιστεί κατά προτεραιότητα, έτσι ώστε να υπάρχουν λιγότερα αποθέματα στις αποθήκες και κατά συνέπεια σημαντικές μειώσεις του κόστους.

Γενικότερα, στα πλαίσια της αξιολόγησης του ανθρώπινου δυναμικού των τμημάτων τους οι Προϊστάμενοι της Οικονομικής Διεύθυνσης αξιολόγησαν την

σπουδαιότητα των παρακάτω προτάσεων με κλίμακα 1-10 (όπου 1 = πολύ χαμηλή σπουδαιότητα και 10 = πολύ μεγάλη σπουδαιότητα) **κατά μέσο όρο** ως εξής:

α. Ενθάρρυνση των εργαζομένων και παροχή κινήτρων για τη βελτίωση της παραγωγικότητάς τους	9,8
β. Έλεγχος της απόδοσης των εργαζομένων προκειμένου να διαπιστωθεί το κατά πόσο είναι κατάλληλοι για την θέση εργασίας, εάν δηλαδή οι γνώσεις και οι δεξιότητές τους ταιριάζουν στην θέση που έχουν τοποθετηθεί	9
γ. Περαιτέρω εκπαίδευση / κατάρτιση του προσωπικού	9,6
δ. Περαιτέρω διερεύνηση του δυναμικού των εργαζομένων	9,2
ε. Καθορισμός των αρμοδιοτήτων των εργαζομένων	9,2
στ. Ενίσχυση του αισθήματος υπευθυνότητας των εργαζομένων	8,6
η. Ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ των εργαζομένων	8,4
θ. Επίτευξη του αισθήματος δικαιοσύνης & αξιοκρατίας μεταξύ των εργαζομένων	8,6

Όσον αφορά την επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού τους όλοι οι Προϊστάμενοι την κρίνουν μείζονος σημασίας, καθώς αλλάζει συνεχώς η νομοθεσία και οι διαδικασίες.

Ως πηγές ενημέρωσής τους για Νόμους, Υπουργικές αποφάσεις, εγκυκλίους κ.λ.π. ανέφεραν την «ΔΗΜΟΣ NET», τη «ΝΟΜΟΤΕΛΕΙΑ», το διαδίκτυο, τη «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», Εξωτερικούς Συνεργάτες και την εισερχόμενη αλληλογραφία.

Επίσης, ως προς τον υφιστάμενο ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό παρατήρησαν ότι οι υπολογιστές είναι παλαιάς σχετικά τεχνολογίας, με αποτέλεσμα μερικές φορές να παρουσιάζονται συχνές δυσλειτουργίες. Κυριότερες ελλείψεις σημειώθηκαν σε εκτυπωτές και φαξ.

Τέλος, όλοι οι Προϊστάμενοι θεωρούν σημαντική την σπουδαιότητα των συστημάτων πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών στη λειτουργία του τμήματός τους, αξιολογώντας την κατά μέσο όρο με **9,6**, (όπου 1 = πολύ χαμηλή σπουδαιότητα και 10 = πολύ υψηλή σπουδαιότητα). Για το λόγο αυτό γίνεται μια προσπάθεια αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων συστημάτων.

Ως «Μειονεκτήματα» των Τμημάτων τους οι περισσότεροι ανέφεραν το γεγονός ότι το ανθρώπινο δυναμικό που τα στελεχώνει θεωρείται ελλιπές σε σχέση με το εύρος των αρμοδιοτήτων τους, ενώ ταυτόχρονα οι ειδικότητες και τα προσόντα του προσωπικού που προΐστανται δεν αντιστοιχούν στις απαιτήσεις των εργασιών της Υπηρεσίας τους.

Ως εκ τούτου, τόνισαν ότι δεν υπάρχει χρόνος για να γίνει προγραμματισμός του έργου που επιτελεί η υπηρεσία τους. Απλά αξιολογούν κάθε φορά το επείγον της κάθε υπόθεσης ή εργασίας και δίνουν ανάλογα προτεραιότητες.

Όλα αυτά βέβαια ελλοχεύουν πολλούς κινδύνους για την αποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών, καθώς δεν υπάρχει η δυνατότητα νέων προσλήψεων.

Ως «Πρόβλημα» των υπηρεσιών των Τμημάτων της Οικονομικής Διεύθυνσης, το οποίο είναι κυρίως απόρροια της υποστελέχωσής τους, θεωρούν τον κίνδυνο να μην τηρούνται οι προθεσμίες, να καθυστερούν κάποιες εργασίες, να μην ολοκληρώνονται σωστά οι διαδικασίες και οι έλεγχοι και να γίνονται περισσότερα λάθη, τα οποία στην περίπτωση του Λογιστηρίου και του Ταμείου ελλοχεύουν σημαντικούς κινδύνους. Συμπερασματικά, από την παραπάνω ανάλυση προκύπτει ότι, από την συγχώνευση των δύο Δήμων κάποια τμήματα είναι ακόμη διασπασμένα και αρκετά υποστελεχωμένα, καθώς δεδομένου των ειδικών απαιτήσεων χρειάζεται εξειδικευμένο προσωπικό. Παράλληλα, σε πολλές περιπτώσεις παρατηρείται κινητικότητα μεταξύ των τμημάτων, γεγονός που σε μεγάλο βαθμό οφείλεται σε εγγενείς αδυναμίες του συστήματος προσλήψεων (αδυναμία προσλήψεων μόνιμου προσωπικού, ευέλικτες μορφές απασχόλησης, όπως συμβάσεις Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου πεντάμηνης ή οκτάμηνης διάρκειας, Κοινωφελής Εργασία κ.ά.), λόγω της γενικότερης οικονομικής συγκυρίας.

H.2 Απολογιστικά στοιχεία οικονομικών ετών 2012 έως 2014.

Όπως όλοι οι Δήμοι, έτσι και ο Δήμος Μοσχάτου – Ταύρου καταρτίζει ετήσιους Προϋπολογισμούς και Απολογισμούς, οι οποίοι έχουν βασιστεί στα αντίστοιχα ετήσια Τεχνικά Προγράμματα.

Σημαντικά συμπεράσματα μπορούν να εξαχθούν παρακολουθώντας την πορεία Εσόδων – Εξόδων των οικονομικών ετών 2012, 2013 και 2014. Επισημαίνεται ότι στη σχετική ανάλυση δεν λαμβάνεται υπόψη το έτος 2011, τα

οικονομικά αποτελέσματα του οποίου δεν θεωρούνται αντιπροσωπευτικά, καθώς είναι η μεταβατική περίοδος αμέσως μετά την εφαρμογή του Ν. 3852/2010 του Προγράμματος «Καλλικράτης».

Ακολουθεί παράθεση των Ανακεφαλαιωτικών Απολογισμών Εσόδων – Εξόδων των ως άνω ετών, οι οποίοι αποκαλύπτουν μία σειρά ιδιαίτερων χαρακτηριστικών σχετικά με τη χάραξη της δημοσιονομικής πολιτικής και πρακτικής του Δήμου μας, βάσει των εισπραχθέντων και πληρωθέντων που καταγράφονται στο απλογραφικό σύστημα αυτού.

Ταμειακοί Απολογιστικοί Πίνακες Εσόδων και Εξόδων οικονομικών ετών 2012 έως 2014

Ε Σ Ο Δ Α

Κωδικός	Περιγραφή	2012		2013		2014		% Μεταβολή Π/Υ 2012 - 2014	% Μεταβολή Εισπραχθέντων 2012-2014	% Εισπραξιμότητα Π/Υ 2014 (??)
		Προϋπολογισθέντα όπως αυτά διαμορφώθηκαν	Εισπραχθέντα	Προϋπολογισθέντα όπως αυτά διαμορφώθηκαν	Εισπραχθέντα	Προϋπολογισθέντα όπως αυτά διαμορφώθηκαν	Εισπραχθέντα			
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	21.169.777,11	13.431.788,28	16.190.136,17	13.679.358,76	14.768.156,05	13.088.712,47	-30,24	-2,55	88,63
1	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	276.214,47	56.947,47	223.908,28	43.935,68	68.563,88	58.642,61	-75,18	2,98	85,53
2	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	50.000,00	16.744,71	130.000,00	92.790,58	118.425,64	93.140,89	136,85	456,24	78,65
3	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	9.896.346,16	6.877.079,38	7.476.864,65	6.975.847,74	7.368.853,21	6.414.574,29	-25,54	-6,73	87,05
4	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	1.833.218,00	1.077.499,50	1.615.718,76	1.199.282,58	1.178.381,81	1.077.963,72	-35,72	0,04	91,48
5	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	2.918.220,48	588.102,41	1.638.659,47	1.211.233,67	923.009,22	637.001,70	-68,37	8,31	69,01
6	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	6.109.497,01	4.736.846,05	5.012.385,01	4.105.413,51	5.031.098,53	4.792.088,74	-17,65	1,17	95,25
7	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	86.280,99	78.568,76	92.600,00	50.855,00	79.823,76	15.300,52	-7,48	-80,53	19,17
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	4.814.798,51	1.084.196,54	5.504.703,57	3.550.382,92	7.616.385,65	1.436.828,11	58,19	32,52	18,86
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	10.300,00	0	55.200,00	14.750,00	10.000,00	0	-2,91		
12	ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	552.600,05	157.822,58	2.686.136,02	2.400.719,95	542.396,24	296.308,93	-1,85	87,75	54,63
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	3.481.598,45	705.652,22	2.241.611,54	926.793,31	6.652.723,36	804.628,78	91,08	14,03	12,09
14	ΔΩΡΕΕΣ - ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ - ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	2.200,00	1.200,00	1.300,00	0	1.200,00	0	-45,45		
15	ΠΡΟΣΔΥΣΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΤΙΜΑ - ΠΑΡΑΒΟΛΑ	568.800,00	171.809,37	403.800,00	141.707,37	300.626,88	268.926,38	-47,15	56,53	89,46
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	199.300,01	47.712,37	116.656,01	66.412,29	109.439,17	66.964,02	-45,09	40,35	61,19
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (Π.Ο.Ε) ΠΟΥ ΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ	5.365.883,71	3.278.323,12	3.625.786,24	2.493.428,38	3.086.611,22	1.925.861,43	-42,48	-41,25	62,39
21	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε ΤΑΚΤΙΚΑ	3.231.290,57	2.462.269,11	3.055.435,24	2.269.535,58	2.052.559,50	1.874.437,86	-36,48	-23,87	91,32
22	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε ΕΚΤΑΚΤΑ	2.134.593,14	816.054,01	570.351,00	223.892,80	1.034.051,72	51.423,57	-51,56	-93,70	4,97
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.	4.789.888,43	288.749,22	4.809.271,75	465.556,10	5.164.253,31	1.374.177,93	7,82	375,91	26,61
31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	1.000.000,01	0	0,01	0	0	0			

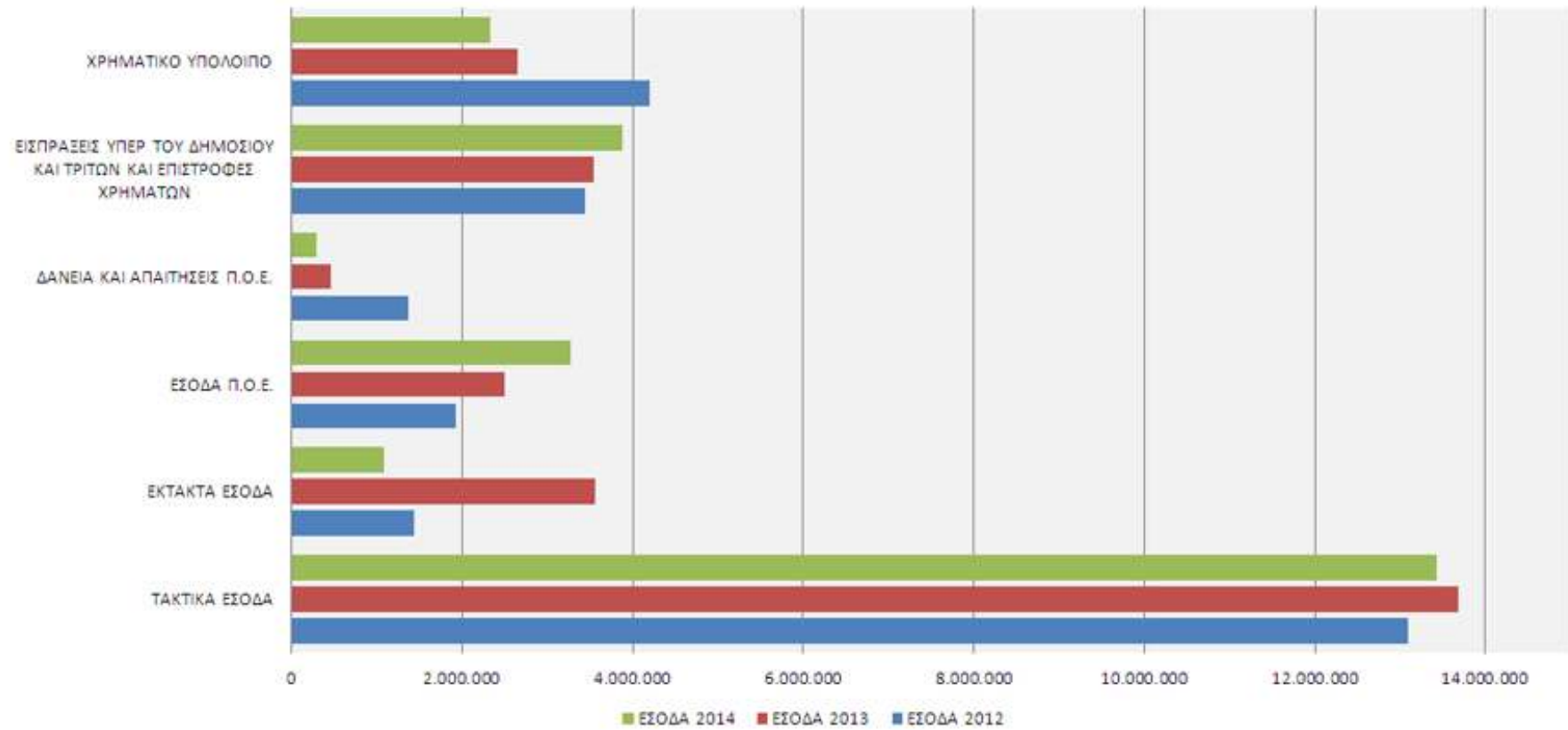
Κωδικός	Περιγραφή	2012		2013		2014		% Μεταβολή Π/Υ 2012 - 2014	% Μεταβολή Εισπραχθέντων 2012-2014	% Εισπραξιμότητα Π/Υ 2014 (??)
		Προϋπολογισθέντα όπως αυτά διαμορφώθηκαν	Εισπραχθέντα	Προϋπολογισθέντα όπως αυτά διαμορφώθηκαν	Εισπραχθέντα	Προϋπολογισθέντα όπως αυτά διαμορφώθηκαν	Εισπραχθέντα			
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	3.789.888,42	288.749,22	4.809.271,74	465.556,10	5.164.253,31	1.374.177,93	36,26	375,91	26,61
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	4.700.100,00	3.881.409,43	4.210.600,00	3.548.310,63	4.243.600,00	3.432.618,90	-9,71	-11,56	80,89
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	4.620.100,00	3.845.550,31	4.092.600,00	3.523.811,49	4.123.600,00	3.419.302,15	-10,75	-11,08	82,92
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	80.000,00	35.859,12	118.000,00	24.499,14	120.000,00	13.316,75	50,00	-62,86	11,10
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	2.328.939,87	2.323.154,83	2.642.967,57	2.642.967,57	4.193.336,44	4.193.336,44	80,05	80,50	
51	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	2.328.939,87	2.323.154,83	2.642.967,57	2.642.967,57	4.193.336,44	4.193.336,44	80,05	80,50	
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	43.169.387,63	24.287.621,42	36.983.465,30	26.380.004,36	39.072.342,67	25.451.535,28	-9,49	4,79	65,14

ΕΞΟΔΑ

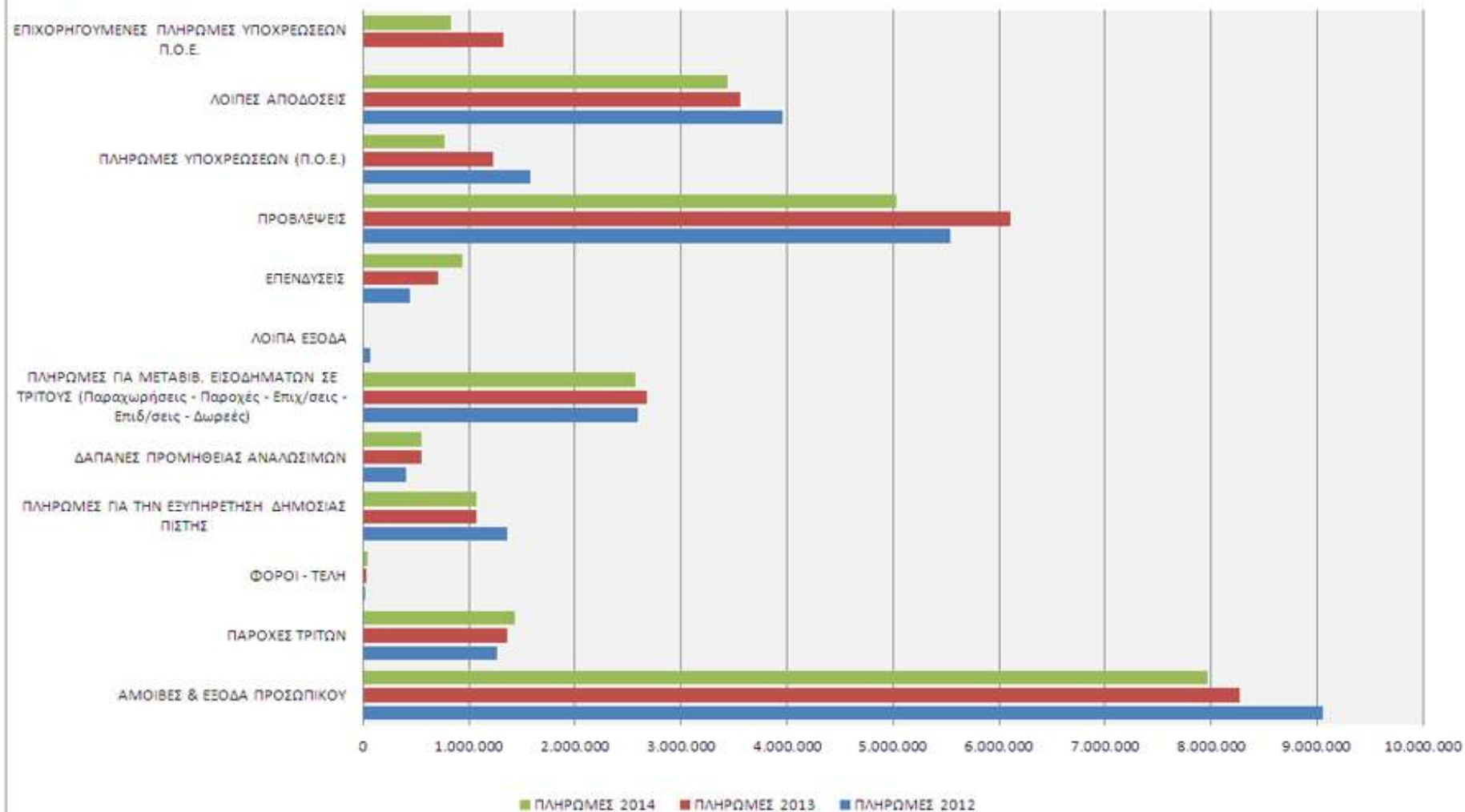
Κωδικός	Περιγραφή	2012		2013		2014		% Μεταβολή Π/Υ 2012 - 2014	% Μεταβολή Πληρωθέντων 2012-2014	% Πληρωθέντα / Προϋπολογισθ. όπως διαμορφ. 2014 (??)
		Προϋπολογισθέντα όπως αυτά διαμορφώθηκαν	Πληρωθέντα	Προϋπολογισθέντα όπως αυτά διαμορφώθηκαν	Πληρωθέντα	Προϋπολογισθέντα όπως αυτά διαμορφώθηκαν	Πληρωθέντα			
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ	24.864.676,88	15.658.871,92	19.172.307,24	15.374.075,66	18.269.715,20	14.355.104,74	-26,52	-8,33	78,57
60	ΑΜΟΙΒΕΣ & ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	12.225.143,93	9.051.830,85	9.562.955,29	8.274.588,06	9.340.437,23	7.965.434,57	-23,60	-12,00	85,28
61	ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΙΡΕΤΩΝ & ΤΡΙΤΩΝ	1.412.201,94	704.346,60	1.012.945,02	717.064,80	761.566,63	561.368,73	-46,07	-20,30	73,71
62	ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ	2.475.434,91	1.268.283,58	2.002.548,00	1.364.278,00	1.976.080,00	1.427.871,37	-20,17	12,58	72,26
63	ΦΟΡΟΙ - ΤΕΛΗ	67.000,00	21.583,69	68.000,00	32.508,21	81.000,00	41.292,32	20,90	91,31	50,98
64	ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	633.000,00	198.174,74	844.886,96	677.003,30	378.000,00	164.215,18	-40,28	-17,14	43,44
65	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΙΣΤΗΣ	1.577.000,00	1.354.361,01	1.266.000,00	1.072.531,05	1.146.000,00	1.064.566,38	-27,33	-21,40	92,89
66	ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ	1.283.000,00	400.356,42	1.132.500,01	553.795,40	1.151.000,01	550.188,03	-10,29	37,42	47,80
67	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒ. ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ (Παραχωρήσεις - Παροχές - Επιχ/σεις - Επιδ/σεις - Δωρεές)	5.091.896,10	2.594.020,33	3.172.471,96	2.679.039,54	3.385.631,33	2.570.583,79	-33,51	-0,90	75,93
68	ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ	100.000,00	65.914,70	110.000,00	3.267,30	50.000,00	9.584,37	-50,00	-85,46	19,17
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	8.754.793,30	443.143,80	4.577.872,80	707.007,66	9.526.775,06	939.971,14	8,82	112,11	9,87
71	ΑΓΟΡΕΣ ΚΤΙΡΙΩΝ, ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ & ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΓΙΩΝ	3.828.374,35	10.043,65	1.551.100,00	80.485,43	1.794.330,00	167.102,89	-53,13	1.563,77	9,31
73	ΕΡΓΑ	4.410.047,58	393.984,87	2.639.793,57	541.107,76	7.533.030,75	768.514,05	70,82	95,06	10,20

Κωδικός	Περιγραφή	2012		2013		2014		% Μεταβολή Π/Υ 2012 - 2014	% Μεταβολή Πληρωθέντων 2012- 2014	% Πληρωθέντα / Προϋπολογισθ. όπως διαμορφ. 2014 (??)
		Προϋπολογισθέντα όπως αυτά διαμορφώθηκαν	Πληρωθέντα	Προϋπολογισθέντα όπως αυτά διαμορφώθηκαν	Πληρωθέντα	Προϋπολογισθέντα όπως αυτά διαμορφώθηκαν	Πληρωθέντα			
74	ΜΕΛΕΤΕΣ, ΕΡΕΥΝΕΣ, ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ & ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	516.371,37	39.115,28	386.979,23	85.414,47	199.414,31	4.354,20	-61,38	-88,87	2,18
8	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	9.060.100,00	5.542.638,13	12.979.031,28	6.106.287,46	10.923.577,04	5.032.189,68	20,57	-9,21	46,07
81	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (Π.Ο.Ε.)	4.340.000,00	1.581.806,65	1.975.066,28	1.232.604,63	1.435.000,00	770.402,36	-66,94	-51,30	53,69
82	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ	4.720.100,00	3.960.831,48	4.192.600,00	3.554.094,65	4.316.401,35	3.436.811,89	-8,55	-13,23	79,62
83	ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ Π.Ο.Ε.	0,00	0,00	2.364.426,00	1.319.588,18	1.044.837,82	824.975,43			78,96
85	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΜΗ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΒΕΒΑΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ Π.Ο.Ε. (εντός του οικονομικού έτους)	0,00	0,00	4.446.939,00	0	4.127.337,87	0			0,00
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	489.817,45	0	254.253,98	0	352.275,37	0	-28,08		0,00
91	ΠΟΣΟ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ ΓΙΑ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΕΠΑΡΚΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΜΗ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ Π/Υ	489.817,45	0	254.253,98	0	352.275,37	0	-28,08		0,00
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	43.169.387,63	21.644.653,85	36.983.465,30	22.187.370,78	39.072.342,67	20.327.265,56	-9,49	-6,09	52,02

**ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΔΗΜΟΥ ΜΟΣΧΑΤΟΥ - ΤΑΥΡΟΥ (2012 - 2014)
ΕΣΟΔΑ**

**ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΔΗΜΟΥ ΜΟΣΧΑΤΟΥ - ΤΑΥΡΟΥ (2012 - 2014)
ΕΞΟΔΑ**

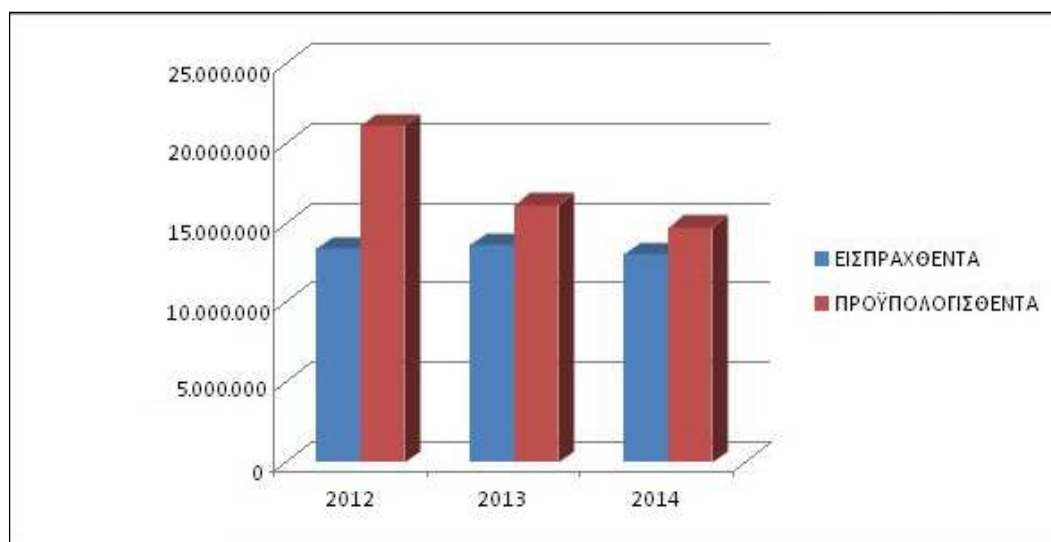

Στη συνέχεια, παρατίθεται μια μικρή ανάλυση εκείνων των Κωδικών Εσόδων και Εξόδων που χρήζουν περισσότερο σχολιασμού, λόγω της ιδιαίτερης πορείας τους διαχρονικά από το έτος 2012 έως το 2014.

Αρχικά, παρατηρώντας τον Κωδικό **0 «Τακτικά Έσοδα»** προκύπτει ότι οι Προϋπολογισμοί γίνονται σταδιακά και διαχρονικά ολοένα και περισσότερο «ρεαλιστικοί», γεγονός που απεικονίζεται και από την πορεία είσπραξης των συγκεκριμένων Εσόδων σε σχέση με τα προϋπολογισθέντα από έτος σε έτος. Ειδικότερα, κατά την κατάρτιση των Π/Υ δεν εγγράφονται πλέον υπερεκτιμημένα έσοδα ή έσοδα που εκτιμάται ότι δεν θα εισπραχθούν έως το τέλος της χρήσης, για να μην καταστούν αυτοί σε καμία περίπτωση ελλειμματικοί.

	2012	2013	2014
Εισπραχθέντα	13.431.788,28	13.679.358,76	13.088.712,47
Προϋπολογισθέντα	21.169.777,11	16.190.136,17	14.768.156,05

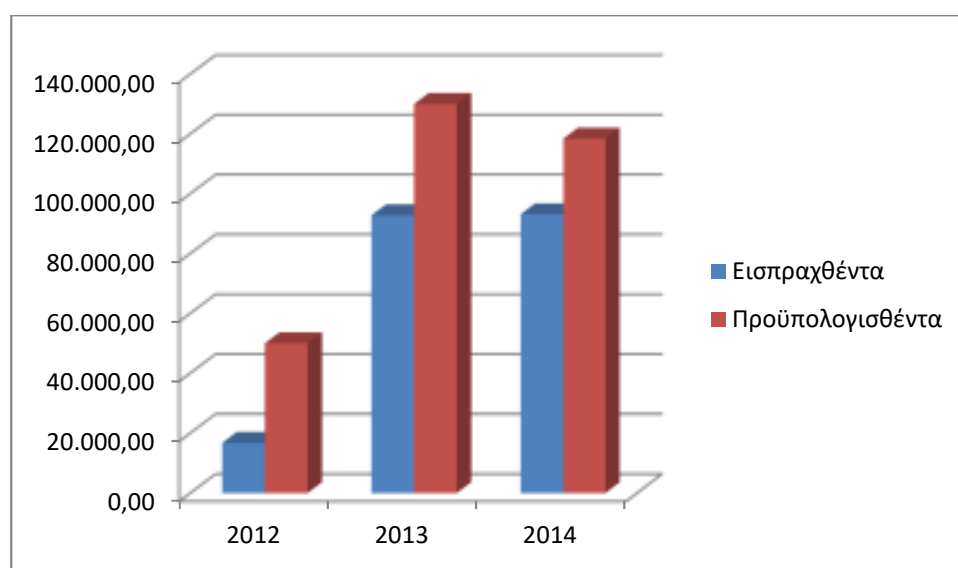
Διάγραμμα Η.1: Σχέση Εισπραχθέντων και Προϋπολογισθέντων των «Τακτικών Εσόδων» για τα έτη 2012 – 2014.

Από τα ως άνω παρατηρείται ότι, τα εισπραχθέντα τακτικά έσοδα παραμένουν σταθερά ανά έτος, ενώ ο Π/Υ πλησιάζει ολοένα και περισσότερο σε πραγματικά δεδομένα. Έτσι, από 63% (=13.431.788,28 / 21.169.777,11) που ήταν το οικονομικό έτος 2012 η σχέση μεταξύ Εισπραχθέντων και Προϋπολογισθέντων, το έτος 2013 ανήλθε στο 84% (=13.679.358,76 / 16.190.136,17), για να προσεγγίσει το 90% (=13.088.712,47 / 14.768.156,05) το 2014.

Κωδικός 2 «Έσοδα από κινητή περιουσία»:

	2012	2013	2014
Εισπραχθέντα	16.744,71	92.790,58	93.140,89
Προϋπολογισθέντα	50.000,00	130.000,00	118.425,64

Διάγραμμα Η.2: Σχέση Εισπραχθέντων – Προϋπολογισθέντων των «Εσόδων από κινητή περιουσία» για τα έτη 2012 – 2014.

Η πορεία του ως άνω κωδικού οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι τα οικονομικά έτη 2013 και 2014 πετύχαμε καλύτερο επιτόκιο, με άμεση συνέπεια να αυξηθούν σημαντικά οι τόκοι καταθέσεων, σε μεγέθη πολύ ικανοποιητικά, σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος (2012).

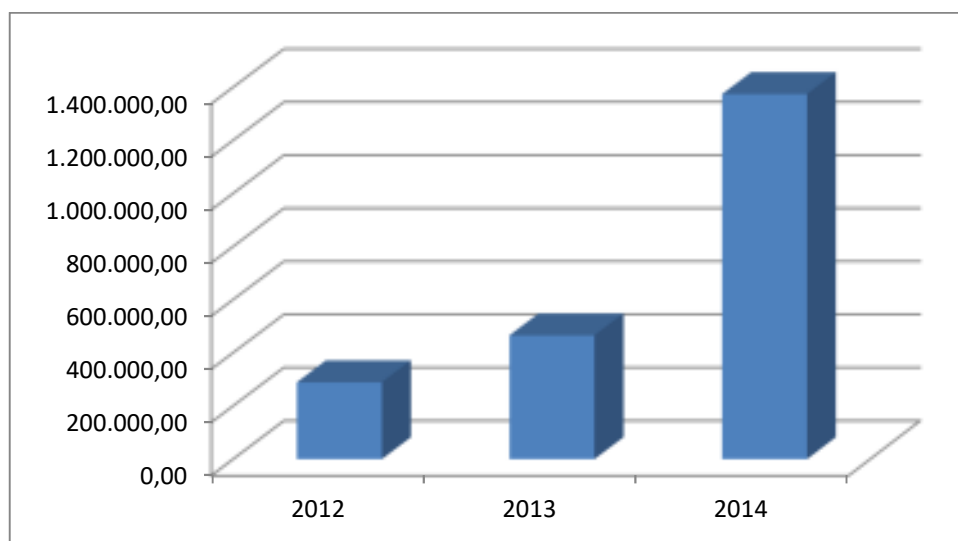
Όσον αφορά τον Κ.Α. 3. «Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.» παρατηρείται ότι σημαντική είναι η αύξηση των βεβαιωμένων οφειλών (Διάγραμμα Η.3).

Ειδικότερα:

	2012	2013	2014
Βεβαιωμένες Οφειλές	288.749,22	465.556,10	1.374.177,93

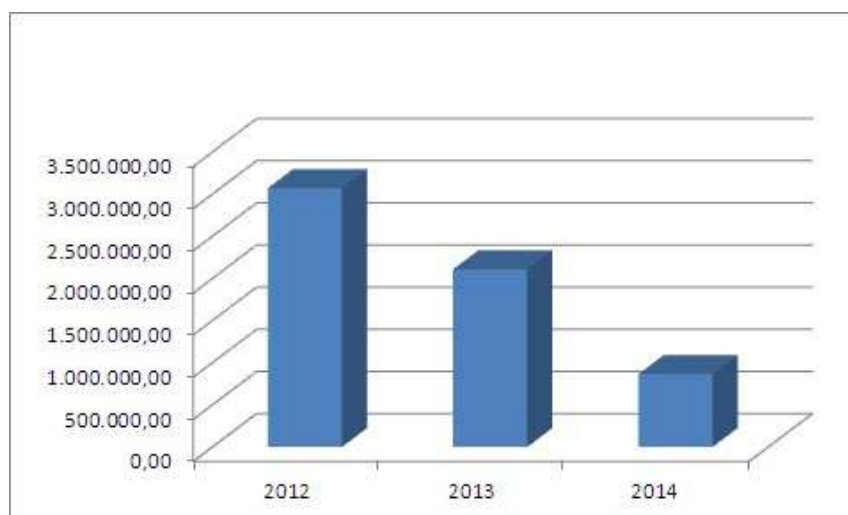
Διάγραμμα Η.3: Εξέλιξη των Βεβαιωμένων Οφειλών από το 2012 στο 2014.

Αξιοσημείωτη αύξηση παρουσιάζεται τέλος στον Κ.Α. 5. «Χρηματικό Υπόλοιπο». Ειδικότερα, από 2.323.154,83 € το 2012 και 2.642.967,57 € το 2013, ανήλθε σε 4.193.336,44 € το 2014, αύξηση η οποία προσεγγίζει το 80%. Αντίστοιχα, παρατηρείται σημαντική μείωση των οφειλών από τα Τιμολογηθέντα κατά τα έτη 2012 – 2013 - 2014, τα οποία διαμορφώνονται ως εξής, όπως απεικονίζεται στον πίνακα που ακολουθεί:

	2012	2013	2014
Τιμολογηθέντα	3.072.317,23	2.108.145,15	864.474,56

Διάγραμμα Η.4: Εξέλιξη των Τιμολογηθέντων από το 2012 στο 2014.

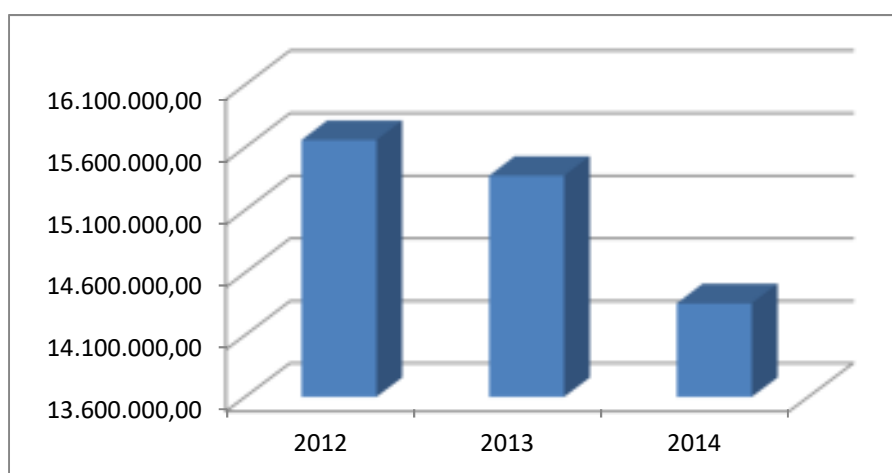
Η μείωση από το 2012 στο 2014 είναι πάνω από 2.200.000,00 € και το χρέος έχει μειωθεί στο 31%, με αντίστοιχη αύξηση των ταμειακών διαθεσίμων του Δήμου κατά 80% στα αντίστοιχα έτη.

Παρατηρώντας στη συνέχεια τους Ταμειακούς Απολογιστικούς Πίνακες Εξόδων των αντίστοιχων οικονομικών ετών, σε πρωτοβάθμιο επίπεδο, εξάγουμε τα ακόλουθα συμπεράσματα:

Όσον αφορά τον Κ.Α.Ε. 6 «**Έξοδα Χρήσης**» σημειώνεται μια σταδιακή μείωση, όπως απεικονίζεται και στο πινακάκι που ακολουθεί:

	2012	2013	2014
Έξοδα Χρήσης Πληρωθέντα	15.658.871,92	15.374.075,66	14.355.104,74

Διάγραμμα Η.5: Εξέλιξη των «Εξόδων Χρήσης» από το 2012 στο 2014.

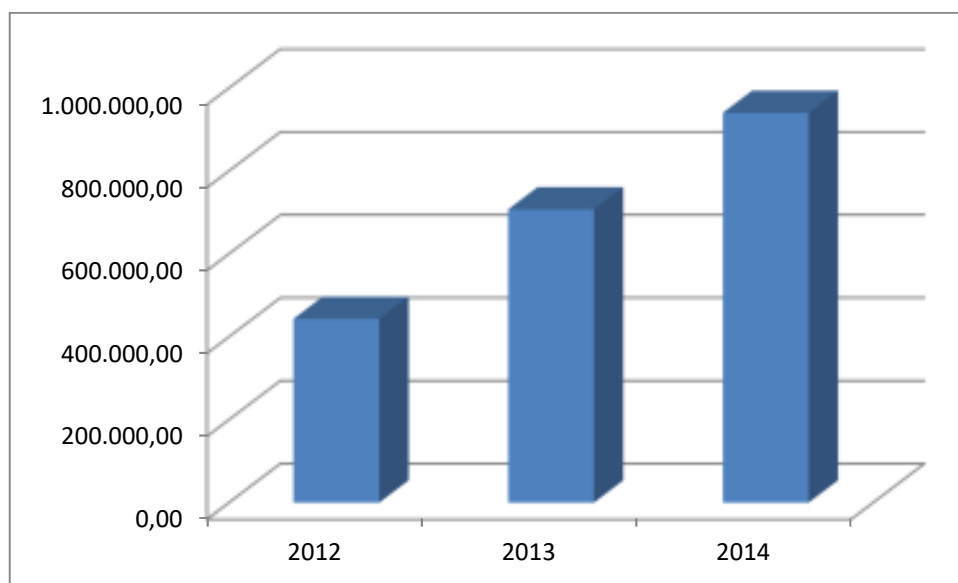

Η πτώση αυτή οφείλεται τόσο σε μειώσεις στις «Αμοιβές και Έξοδα Προσωπικού», λόγω των περικοπών σε μισθούς και επιδόματα, των απολύσεων και των πρόωρων συνταξιοδοτήσεων, όσο και στις μειώσεις σε «Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων», όπως επιτάσσει η γενικότερη οικονομική συγκυρία.

Τέλος, στον πρωτοβάθμιο Κωδικό Εξόδου 7. «**Επενδύσεις**» από το οικονομικό έτος 2012 στο 2014 παρατηρείται αλματώδης αύξηση της τάξης των 112 %. Ειδικότερα:

	2012	2013	2014
Επενδύσεις	443.143,80	707.007,66	939.971,14

Διάγραμμα Η.6: Εξέλιξη των «Επενδύσεων» από το 2012 στο 2014.

Συμπεράσματα

Από την προηγηθείσα ανάλυση μπορούν να σκιαγραφηθούν οι βασικές αδυναμίες, καθώς και τα πλεονεκτήματα της οικονομικής κατάστασης και λειτουργίας των οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου. Στο πλαίσιο αυτό, ως βασικές αδυναμίες που εντοπίστηκαν είναι οι εξής:

Η έλλειψη τεχνογνωσίας, η υποστελέχωση πολλών τμημάτων και η μεγάλη εσωτερική κινητικότητα, που οφείλονται κυρίως στην αδυναμία πρόσληψης μόνιμου προσωπικού και στην ύπαρξη πολλών ευέλικτων μορφών απασχόλησης για την κάλυψη των υπηρεσιακών αναγκών. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει η δυνατότητα για καλύτερη οργάνωση, καταμερισμό της εργασίας και υπαλλήλους με εξειδίκευση στα οικονομικά, προκειμένου να επιτευχθεί η σωστή εκτέλεση των καθηκόντων και η εύρυθμη λειτουργία ολόκληρης της Οικονομικής Διεύθυνσης γενικότερα.

- Οι σχετικές ελλείψεις σε σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό (εκτυπωτές, fax, scanner) και ο χαμηλός ρυθμός ανανέωσης του υπάρχοντος εξοπλισμού.
- Η απουσία μηχανογραφικού συστήματος και ειδικευμένου προσωπικού, για την οργάνωση των αποθηκών και την αποτελεσματική διαχείριση των αποθεμάτων.

Βέβαια γίνεται κατανοητό ότι μεγάλο μέρος των παραπάνω μειονεκτημάτων οφείλονται κυρίως σε εξωτερικούς παράγοντες και εγγενείς αδυναμίες της Δημόσιας Διοίκησης, οι οποίες επιτείνονται από τη συνεχιζόμενη και διαχρονικά εντεινόμενη οικονομική κρίση.

Ωστόσο, παρά τις σχετικές αδυναμίες καταγράφονται και σημαντικά πλεονεκτήματα, που είναι τα ακόλουθα:

- Το σχετικά υψηλής ποιότητας ανθρώπινο δυναμικό, για το οποίο απαιτείται συνεχής κατάρτιση και προσαρμογή στις απαιτήσεις των νέων επιστημονικών και τεχνολογικών εξελίξεων.
- Η διαχρονική βελτίωση βασικών οικονομικών μεγεθών, όπως είναι για παράδειγμα η αύξηση των επενδεδυμένων κεφαλαίων τα τελευταία χρόνια και των ταμειακών διαθεσίμων του Δήμου.
- Η ορθολογικότερη κατάρτιση του Προϋπολογισμού και η αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της υλοποίησής του.

Σε γενικές γραμμές η οικονομική διαχείριση του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου εκτελείται ομαλά – σύμφωνα πάντα με τις ισχύουσες θεσμικές διατάξεις - υποκείμενη βέβαια και στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το οποίο ως θεσμός λειτουργεί από το 1833.

Το οικονομικό πρόβλημα των Ο.Τ.Α. βρίσκεται συχνά στην επικαιρότητα και αποτελεί ουσιαστικά κοινό πρόβλημα όλων των Δήμων της χώρας. Πάγιο αίτημα των Ο.Τ.Α. είναι η οικονομική αυτοδυναμία, που να στηρίζεται σε ίδιες πηγές εσόδων, ενώ η άμεση αντιμετώπιση των ελλειμμάτων τους ζητούν να γίνει με ανακατανομή των πόρων του κρατικού Προϋπολογισμού προς όφελος των Ο.Τ.Α., ήτοι με αύξηση του ποσού της κρατικής οικονομικής ενίσχυσης και των πάσης φύσεως χρηματοδοτήσεων.

Γίνεται κατανοητό ότι, παρά τους όποιους περιορισμούς, απαιτείται ένα αποτελεσματικό και βιώσιμο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο θα αμβλύνει τις αδυναμίες και θα αξιοποιεί στο έπακρο τα πλεονεκτήματα και τις διαφαινόμενες ευκαιρίες του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου.

Θ. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΟΜΟΡΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ – ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΕΡΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΔΙΑΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου στα πλαίσια της κατάρτισης του σχεδίου του Επιχειρησιακού και με την μέριμνα της εκτελεστικής επιτροπής του Δήμου, προκειμένου να υπάρξουν συνεργασίες με όμορους Δήμους για τη διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων υπερτοπικής ανάπτυξης και την προώθηση διαδημοτικών συνεργασιών, έχει προχωρήσει σε συνεργασία για τα κάτωθι προγράμματα-δράσεις:

Συνεργασία με τον Δήμο Αθηναίων

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου σχεδιάζει ολοκληρωμένο σύνολο δράσεων στο πλαίσιο κοινής πρότασης με τον Δήμο Αθηναίων για την πρόσκληση Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) της Περιφέρειας Αττικής. Οι δράσεις αφορούν τις ευρύτερες θεματικές περιοχές της Επιχειρηματικότητας του Τουρισμού και Πολιτισμού. Ειδικότερα, οι άξονες που αναπτύσσεται συνεργασία, στο πλαίσιο της πρόσκλησης, είναι:

- Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας και του Τουρισμού
- Αναβάθμιση της Πειραιώς και της περιοχής των Σφαγείων σε πόλο επιχειρηματικότητας και πολιτισμού, δημιουργώντας μια ευρύτερη περιοχή δυναμικής ανάπτυξης.

Συνεργασία για την περιοχή του Ελαιώνα

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η περιοχή του Ελαιώνα, μία περιοχή 9.000 στρ. η οποία καταλαμβάνει το νότιο τμήμα της ανατολικής όχθης του Κηφισού ποταμού, παρουσιάζει ιδιαίτερα προβλήματα. Ανάμεσα στα άλλα, ιδιαίτερα σημαντικό θέμα για τους Δήμους που γειτνιάζουν με την περιοχή είναι το γεγονός ότι 4.000 στρ. είναι εκτός σχεδίου πόλης, με άναρχη δόμηση και δαιδαλώδες οδικό δίκτυο. Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου στα πλαίσια της στρατηγικής του για τη δημιουργία διαδημοτικών συνεργασιών, αναλαμβάνει πρωτοβουλίες σε συνεργασία με τον Δήμο Αθηναίων, τον Δήμο Περιστερίου, Αιγάλεω και Αγ. Ιωάννη Ρέντη προκειμένου να αντιμετωπιστούν κοινά περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής και να ορισθούν τα πλαίσια και οι στόχοι διαδημοτικής συνεργασίας για εξεύρεση λύσεων για τις χρήσεις του Ελαιώνα. Στο ίδιο πλαίσιο πρόκειται να προωθηθούν διαδημοτικές συνεργασίες για την εφαρμογή του σχεδίου πόλης.

Συνεργασία με τους Παραλιακούς Δήμους για την ανάπλαση του Παραλιακού Μετώπου

Το παραλιακό μέτωπο που εκτείνεται από τον Πειραιά μέχρι το Σούνιο, αποτελεί ένα από τα πιο όμορφα τμήματα της παραλιακής ζώνης της χώρας μας, αλλά και ένα από τα πιο αναξιοποίητα, κυρίως λόγω της πολυπλοκότητας του. Συγκεκριμένα, το παραλιακό μέτωπο Αττικής, διατρέχεται από διαφορετικές διοικητικές και διαχειριστικές αρχές και χαρακτηρίζεται από ανομοιομορφία χρήσεων και προσβάσεων, με αποτέλεσμα να παρουσιάζει μία χαοτική εικόνα.

Ιδιαίτερα το τμήμα από το Νέο Φάληρο μέχρι το Παλιό Φάληρο έχει υποβαθμιστεί σε μεγάλο βαθμό εξαιτίας της μη διαμόρφωσής του. Από τη δεκαετία του 70 όπου η παραλία αποκόπηκε από τον αστικό ιστό λόγω της κατασκευής της σημερινής λεωφόρου Ποσειδώνος και του αλόγιστου μπαζώματος της ακτής, το συγκεκριμένο τμήμα της παραλιακής έχει υποστεί πολλά βάρη.

Με τις τελευταίες εξελίξεις και το ορατό πλαίσιο πια της αναβάθμισης και της αξιοποίησης του παραλιακού μετώπου υπό την αιγίδα της Περιφέρειας Αττικής, ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου, σε συνεργασία με τις Δημοτικές αρχές του παραθαλάσσιου μετώπου, αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για ένα παραλιακό μέτωπο, δημόσιο χώρο, με ελεύθερη πρόσβαση για τους πολίτες, με ανάδειξη του περιβαλλοντικού στοιχείου, με ήπιες χρήσεις ψυχαγωγίας, πολιτισμού και αθλητισμού, παράλληλα με τη δημιουργία αντιπλημμυρικών έργων για τους παραθαλάσσιους δήμους που υποφέρουν αλλά και με παράλληλη επίλυση των κυκλοφοριακών ζητημάτων.

Συνεργασία με τον Δήμο Καλλιθέας για θέματα κοινωνικής μέριμνας και πρόληψης

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου σε συνεργασία με τον Δήμο Καλλιθέας και μέσω του κέντρου πρόληψης και αντιμετώπισης της εξάρτησης «Σταθμός», συνεργάζονται προκειμένου να δημιουργήσουν ένα ισχυρό πλαίσιο προαγωγής ψυχικής υγείας και πρόληψης των εξαρτήσεων. Οι δράσεις που σχεδιάζονται αφορούν προγράμματα πρόληψης και προαγωγής υγείας για εκπαιδευτικούς και μαθητές, ημερίδες και εκδηλώσεις πληροφόρησης και συμβουλευτικής, διοργανώνουν ομάδες ευαισθητοποίησης, και πολλές άλλες δράσεις.

Διαδημοτική Συνεργασία στα πλαίσια πολιτιστικών εκδηλώσεων, φεστιβάλ και δράσεων

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου εξερευνά μία σειρά συνεργασιών στα πλαίσια των πολιτιστικών δράσεων με τους Δήμους της Αττικής και της Περιφέρειας. Ήδη έχουν γίνει ιδιαίτερα σημαντικά βήματα πολιτιστικής συνεργασίας με πλαίσιο διαρκούς ανανέωσης. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Η συμμετοχή του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου στο Δίκτυο Πολιτιστικού Τουρισμού
- Η συνεργασία σε πολιτιστικό επίπεδο στα πλαίσια του Καρναβαλιού του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου (πχ. Συνεργασία με σχολεία από τον Δήμο Καλλιθέας και από φορείς της επαρχίας, συνεργασία με το Δήμο Καστοριάς για την καλλιτεχνική έκθεση «Καστοριανά Ραγκουτσάρια», κ.α.)
- Η συνεργασία με Δήμους στα πλαίσια του Διαδημοτικού Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου Δήμων Αττικής
- Η συνεργασία με τους παραδοσιακούς μας ομίλους προκειμένου για τη διεξαγωγή χορευτικών φεστιβάλ,

και μία σειρά άλλων πολιτιστικών δράσεων, οι οποίες εμπλουτίζονται σε ετήσια βάση.

Διαδημοτική συνεργασία σε εύρος θεμάτων

Οι Διαδημοτικές συνεργασίες του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου παρουσιάζονται σε πλήθος άλλων θεμάτων, όπως σε ζητήματα πολεοδομικά (προσβασιμότητα ΑΜΕΑ), ζητήματα εναλλακτικής μετακίνησης (δίκτυο ποδηλατοδρόμων, κ.α.), ζητήματα περιβαλλοντικά (δημιουργία πράσινων σημείων σε συνεργασία με Δήμο Καλλιθέας και Νέας Σμύρνης, συνεργασία με 16 Δήμους στα πλαίσια της δράσης του ΔΙΚΕΠΑΖ, κ.α.), ζητήματα διοικητικά (πχ Νεκροταφείο Σχιστού, κ.α.), ζητήματα ποιότητας ζωής των κατοίκων, κ.α.

S.W.O.T. Analysis

A. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο επιδιώκεται η συνθετική παρουσίαση των αξιολογήσεων που αναφέρεται στην αναλυτική μελέτη της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου.

Η αναλυτική μελέτη της υφιστάμενης κατάστασης και η αξιολόγηση της περιοχής του Δήμου επιτρέπει την συνολική διεξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με τις δυνάμεις, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές στους τομείς οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης της περιοχής μελέτης (SWOT Analysis). Η συγκεκριμένη μέθοδος της SWOT Analysis δύναται να παρουσιάζει με συνοπτικό τρόπο τα χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κατάστασης του (θετικά ή αρνητικά) και τις τάσεις/παράγοντες που εκτιμάται ότι θα επηρεάσουν θετικά ή αρνητικά την αναπτυξιακή διαδικασία της περιοχής αναδεικνύοντας στη συνέχεια τα σημαντικότερα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης της περιοχής.

Πλεονεκτήματα

1. Η ύπαρξη σημαντικών κοινόχρηστων χώρων αναβαθμίζει την ποιότητα ζωής των Δημοτών.
2. Η οικονομική δραστηριότητα εντός των ορίων του Δήμου παρουσιάζει σημάδια ανθεκτικότητας στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης.
3. Η γεωγραφική θέση του Δήμου (παραλιακό μέτωπο ,οδός Πειραιώς κοντά στο Λιμάνι του Πειραιά).
4. Υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο σε σχέση με την περασμένη δεκαετία.
5. Το υψηλό ποσοστό ιδιοκατοίκησης ενισχύει τις συνθήκες ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού.
6. Τα νέα έργα βασικών υποδομών όπως κατασκευή αγωγών ομβρίων στο σύνολο του Δήμου συμβάλλουν στην αντιπλημμυρική θωράκιση της πόλης.
7. Συνεργασία της Δημοτικής Αρχής με τα τμήματα κοινωνικής ευθύνης του Δήμου, το τμήμα κοινωνικής μέριμνας στο Μοσχάτο και το τμήμα δημόσιας

- υγείας ελέγχου και εποπτείας στον Ταύρο, προκειμένου για την ανάληψη συχνών πρωτοβουλιών και δράσεων ευαισθητοποίησης, με σκοπό την κάλυψη των αναγκών των πολιτών του Δήμου λόγω της οικονομικής κρίσης (Κοινωνικό Παντοπωλείο, δωρεάν πρόσβαση σε εκπαιδευτικά προγράμματα, κα)
8. Διοργάνωση και υποστήριξη εξειδικευμένων προγραμμάτων και παροχών ανά τομέα κοινωνικής μέριμνας (προσχολική ηλικία, Τρίτη ηλικία, ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, κα)
  9. Δράσεις και πρωτοβουλίες για την κοινωνική ενσωμάτωση ευπαθών κοινωνικών ομάδων (ΑΜΕΑ, μονογονεϊκές οικογένειες, μακροχρόνια άνεργοι, κα)
  10. Πρωτοβουλίες και δράση για ενίσχυση και ανάπτυξη προγραμμάτων εθελοντισμού (κοινωνικό φροντιστήριο, εμβολιασμός, κα)
  11. Κάλυψη των αναγκών της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με ικανοποιητικό αριθμό εκπαιδευτικών υποδομών
  12. Ετήσιες συντηρήσεις σχολικών συγκροτημάτων από ίδιους πόρους και την τεχνική υπηρεσία του Δήμου. Βελτίωση υλικοτεχνικής υποδομής των σχολικών συγκροτημάτων και τεχνολογικός εξοπλισμός τους
  13. Αρμονική συνεργασία Δήμου, υπηρεσιών και του εκπαιδευτικού προσωπικού προκειμένου για επίλυση ζητημάτων και για διοργάνωση από κοινού δράσεων και προγραμμάτων
  14. Στήριξη προγραμμάτων εκπαίδευσης που απευθύνονται σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες αλλά και μεγάλο μέρος των πολιτών του Δήμου, χωρίς οικονομική επιβάρυνση
  15. Ευαισθητοποίηση σχολικού περιβάλλοντος σε θέματα περιβαλλοντικής κρίσης και εκμετάλλευσης προγραμμάτων εξοικονόμησης ενέργειας
  16. Βιοκλιματική αναβάθμιση σχολικών κτιρίων
  17. Λειτουργία σημαντικών πολιτιστικών υποδομών υπερτοπικής σημασίας (πχ Πολιτιστικό Κέντρο «Θεόδωρος Αγγελόπουλος»)
  18. Διοργάνωση σημαντικών πολιτιστικών δράσεων και εκδηλώσεων, τοπικής, εθνικής και παγκόσμιας εμβέλειας με μικρό σχετικά κόστος για τον Δήμο και με ελεύθερη είσοδο για τους πολίτες
  19. Υψηλό επίπεδο ανταπόκρισης και συμμετοχής των πολιτών στις πολιτιστικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες του Δήμου
  20. Αρμονική και αποτελεσματική συνεργασία του Δήμου με τους συλλόγους και τους φορείς που δραστηριοποιούνται στα όρια του Δήμου για τη διοργάνωση εκδηλώσεων
  21. Συνεργασίες με Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και φορείς πολιτισμού για ανάληψη από κοινού πολιτιστικών πρωτοβουλιών (πχ. Ίδρυμα Μιχάλη Κακογιάννη, κα)

22. Επάρκεια και λειτουργικότητα των υπαρχόντων αθλητικών υποδομών για την κάλυψη των δραστηριοτήτων του Δήμου. Ύπαρξη ικανοποιητικού εξοπλισμού των αθλητικών εγκαταστάσεων
23. Δραστηριοποίηση πολλών αθλητικών συλλόγων και αξιοποίηση των υποδομών και των δυνατοτήτων του Δήμου
24. Σταθερή συνεργασία με τους αθλητικούς συλλόγους

Αδυναμίες

1. Υψηλότερα ποσοστά σε σχέση με την περιφέρεια ομάδων με ειδικά προβλήματα όπως ανεργία (μακροχρόνια άνεργοι, γυναίκες και νέοι).
2. Οι υφιστάμενες πολιτικές για νέους σε σύγκριση με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν μπορούν να ενισχυθούν περαιτέρω (π.χ. ανεργία, νεανική παραβατικότητα).
3. Ανυπαρξία ενός καινοτομικού προωθητικού πόλου οικονομικής – κοινωνικής ανάπτυξης (π.χ τεχνολογικό πάρκο, ακαδημαϊκό ίδρυμα, κτλ.).
4. Έλλειψη οργανωμένων χώρων στάθμευσης.
5. Αδυναμία δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και πιθανά έλλειμμα συσχέτισης δεξιοτήτων του ανθρωπίνου δυναμικού με αυτές της αγοράς εργασίας στο Δήμο.
6. Σχετικά χαμηλό ποσοστό ενεργοποίησης της κοινωνίας των πολιτών.
7. Έλλειψη παραγωγικών δομών ενέργειας, συστημάτων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, φωτοβολταϊκών, ανεμογεννητριών κ.λ.π που θα συνέβαλλε περαιτέρω στη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος.
8. Χωροταξική διασπορά των επιμέρους κοινωνικών υπηρεσιών. Ορισμένες κοινωνικές υπηρεσίες δε διαθέτουν γραφεία υποδοχής κοινού που απευθύνεται σε κοινωνικές δομές. Παράλληλα υπάρχει σε ορισμένες περιπτώσεις ανάγκη ανακατανομής των αρμοδιοτήτων ανά τμήμα, με βάση τα νέα δεδομένα μετά την Καλλικρατική συνένωση.
9. Ανάγκη ενοποίησης των κοινωνικών υπηρεσιών σε μία επίσημη επιστημονική και λειτουργική βάση κοινού και ενιαίου προσανατολισμού.
10. Μεγάλη αύξηση των εξυπηρετούμενων μελών της κοινωνικής υπηρεσίας με αποτέλεσμα να μην επαρκούν οι δυνατότητες του Δήμου για κάλυψη του συνόλου των περιπτώσεων. (πχ διπλασιασμός αιτήσεων για το κοινωνικό παντοπωλείο, με μικρό όριο εξυπηρετούμενων από την ΜΚΟ ΑΠΟΣΤΟΛΗ).
11. Έλλειψη επαρκών κρατικών πόρων για κοινωνικά προγράμματα.
12. Χρειάζεται περαιτέρω ενίσχυση της τράπεζας ειδών και τροφίμων, προκειμένου να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες των πολιτών.
13. Αποτελεί πλέον ανάγκη η ύπαρξη κοινωνικού ιατρείου στην πόλη.
14. Περικοπή κρατικών πόρων για την παιδεία.

15. Η παλαιότητα ορισμένων σχολικών κτιρίων οδηγεί σε ανάγκη άμεσου ελέγχου και συντήρηση-ανακατασκευή τεχνικών ζητημάτων σε συνεργασία με τον ΟΣΚ.
16. Ανάγκη δημιουργίας αιθουσών πολλαπλών δράσεων.
17. Ανάγκη φύλαξης σχολικών συγκροτημάτων ιδιαίτερα σε κάποιες περιοχές του Δήμου που εμφανίζουν έντονα προβλήματα παραβατικότητας.
18. Ανάγκη εύρεσης κατάλληλων χώρων ικανών να στεγάσουν εθελοντικά προγράμματα εκπαίδευσης που διοργανώνονται στο Δήμο (Κοινωνικό Φροντιστήριο, Μαθήματα Δια Βίου Μάθησης, κα).
19. Οι χρηματοδοτικές περικοπές λόγω της οικονομικής κρίσης απαιτούν την εξεύρεση εναλλακτικών μορφών χρηματοδότησης για την υλοποίηση πολιτιστικών δράσεων με την οργανωμένη δημιουργία γραφείου πολιτιστικών χορηγιών και την αξιοποίηση ψηφιακών μέσων χρηματοδότησης (crowd funding).
20. Ανάγκη παρεμβάσεων για τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των πολιτιστικών υποδομών του Δήμου. Ανάγκη εξοπλισμού πολιτιστικών υποδομών.
21. Αδυναμία ισχυρής δημοσιότητας μεγάλων φεστιβάλ του Δήμου (πχ Καρναβάλι, Ταύρεια, κα) λόγω περιορισμένων οικονομικών πόρων.
22. Αυξημένη ζήτηση στέγασης φορέων της πόλης που ασχολούνται με πολιτιστικά προγράμματα (πχ τοπικές θεατρικές ομάδες, κα).
23. Ανάγκη διαμόρφωσης και δημιουργίας πολιτιστικών υποδομών, κυρίως στην περιοχή του Ταύρου προκειμένου να φιλοξενηθούν πολιτιστικές δράσεις.
24. Αναγκαία ζητήματα τεχνικής στήριξης των δομών, όπως στεγανοποιήσεις στα κλειστά γυμναστήρια.
25. Έλλειψη επαρκών οικονομικών πόρων σε συνδυασμό με το υψηλό κόστος λειτουργίας και συντήρησης των αθλητικών εγκαταστάσεων. Αδυναμία χορηγικής κάλυψης μεγάλων αθλητικών δράσεων.
26. Επανεξέταση – Αναθεώρηση της κυκλοφορικής μελέτης του Δήμου.
27. Αδυναμία άμεσης εφαρμογής του σχεδίου πόλεως στις περιοχές λόγω χρονοβόρων διαδικασιών και οικονομικής κρίσης για την αξιοποίηση των περιοχών (Ελαιώνας Περιβόλια).

Ευκαιρίες

1. Η έναρξη των έργων που αφορούν στην διαμόρφωση του παραλιακού μετώπου και στην δημιουργία ενός πάρκου αναψυχής το οποίο θα αποτελέσει πόλο έλξης.
2. Ποιοτική αναβάθμιση του κοινόχρηστου αστικού χώρου Βιοκλιματική Βελτιστοποίηση – Μερική Ανάπλαση, οδών και κοινοχρήστων χωρών με συνέπεια την αναβάθμιση της διαβίωσης στην πόλη.

3. Η διείδυση της χρήσης του φυσικού αερίου και γενικά των ΑΠΕ στην περιοχή μελέτης δημιουργεί ευκαιρίες για την μείωση της ρύπανσης και την προστασία του περιβάλλοντος.
4. Συμμετοχή στην Ο.Χ.Ε ως εργαλείο της Ολοκληρωμένης Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου.
5. Μελέτη για την υλοποίηση του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας του Δήμου
6. Παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας και δημιουργία συνθηκών θερμικής άνεσης για τους χρήστες του σε κτήρια του Δήμου.
7. Οι δυνατότητες χρηματοδότησης έργων που ανοίγονται μέσω των νέων εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων.
8. Η δυναμική ανάπτυξη των υπηρεσιών προς τον πολίτη και η προώθηση της έννοιας της «κοινωνικής οικονομίας».
9. Οι προοπτικές ενίσχυσης και διεύρυνσης του προγράμματος ανακύκλωσης με μια σειρά συμπληρωματικών δράσεων ευαισθητοποίησης του τοπικού πληθυσμού, καθώς και η σημαντική ενίσχυση με μέσα της υπηρεσίας καθαριότητας που αναμένεται να επιδράσει καθοριστικά στην καθαριότητα της πόλης.
10. Συνεργασίες με κοινωνικούς φορείς και ΜΚΟ (όπως την ΑΠΟΣΤΟΛΗ της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών) προκειμένου για άμεση και δραστική αντιμετώπιση κοινωνικών φαινομένων.
11. Συνεργασία με αρμόδιους κρατικούς φορείς και Υπουργεία για την ανάπτυξη δράσεων υγείας και προγραμμάτων εμβολιασμού.
12. Ανάπτυξη προγραμμάτων-δράσεων προαγωγής υγείας για τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες.
13. Προσφορά από επαγγελματίες της πόλης για συμμετοχή σε δράσεις εθελοντισμού.
14. Συνεργασία με τα σχολεία και με τα ιδρύματα παιδικής προστασίας για ενημερωτικές δράσεις-ημερίδες-ομιλίες που σχετίζονται με θέματα προαγωγής της δημόσιας υγείας.
15. Αρμονική συνεργασία Δήμου-Σχολείων για τη δημιουργία προγραμμάτων συμμετοχής και δράσεις εκπαίδευσης, περιβάλλοντος, κα.
16. Λειτουργία του Πολιτιστικού Κέντρου «Θεόδωρος Αγγελόπουλος» στο Μοσχάτο με εκδηλώσεις και πολιτιστικές δράσεις που θα προσδώσουν φυσιογνωμία και χαρακτήρα στο χώρο, δίνοντας τη δυναμική για φιλοξενία καλλιτεχνικών γεγονότων υψηλής ποιότητας και υπερτοπικής σημασίας και ενδιαφέροντος.
17. Περαιτέρω αξιοποίηση του Πάρκου Ηρώων Ενόπλων Δυνάμεων στον Ταύρο με ποικιλία λειτουργιών (εκθέσεις κάθε είδους, συναυλίες, προβολές, δρώμενα, εκπαιδευτικές δραστηριότητες, παιδότοποι, αθλητικές λειτουργίες, γευσιγνωσία, κλπ) καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

18. Διοργάνωση σταθερών πολιτιστικών θεσμών με συγκεκριμένη φυσιογνωμία πχ φεστιβάλ νέων καλλιτεχνών ή φόρουμ νέων μέσων και τεχνολογιών.
19. Η οριζόντια δικτύωση όλων των κοινωνικών, πολιτιστικών και αθλητικών φορέων της περιοχής του δημόσιου, ιδιωτικού και τρίτου τομέα για απρόσκοπτη επικοινωνία, καλύτερες συνέργειες και αποτελεσματικότερες οικονομίες κλίμακας.
20. Ισότιμη συνεργασία με τα πολιτιστικά Ιδρύματα και τους Οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή (Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, Ίδρυμα Πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος, Σχολή Καλών Τεχνών, Ίδρυμα Μ. Κακογιάννη, κλπ).
21. Ισότιμη συνεργασία με τα πολιτιστικά Ιδρύματα και τους Οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή (Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, Ίδρυμα Πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος, Σχολή Καλών Τεχνών, Ίδρυμα Μ. Κακογιάννη, κλπ).
22. Παροχή υπηρεσιών άθλησης έναντι αντιτίμου. Έσοδα από εισπράξεις εισιτηρίων των αγώνων που διεξάγονται στους χώρους του Δήμου.

Απειλές

1. Η σημαντική αύξηση του δείκτη ανεργίας και του δείκτη γήρανσης.
2. Δεν υπάρχει διάθεση συνεργασίας από τις λοιπές κρατικές δομές (πχ προτεραιότητα στις δημόσιες υπηρεσίες για εξυπηρέτηση αναγκών των ωφελούμενων μελών της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου).
3. Έλλειψη εξοπλισμένων εγκαταστάσεων κατάλληλων για φύλαξη και διανομή τροφίμων.
4. Περικοπές κρατικών πόρων για τη συντήρηση και τη λειτουργία των αθλητικών υποδομών και για τη διοργάνωση αθλητικών δράσεων.
5. Η αυξανόμενη ζήτηση για δημιουργία αθλητικών υποδομών κυρίως στη Δημοτική Κοινότητα του Ταύρου.
6. Αυξανόμενο ενδιαφέρον για προγράμματα μαζικής άθλησης.
7. Καθυστέρηση

Προτάσεις σε κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης

1. Ανάγκη βελτίωσης της ποιότητας ζωής του πολίτη (ανακατασκευή πεζοδρομίων, περαιτέρω διαμόρφωση χώρων πρασίνου και ελεύθερων χώρων, ανάπτυξη δραστηριοτήτων για νέους, ρύθμιση της κυκλοφορίας, νέες θέσεις στάθμευσης, αποτελεσματικές δημοτικές υπηρεσίες κ.λ.π).
2. Η ανάγκη κινητοποίησης της κοινωνίας των πολιτών.
3. Ανάγκη για ενίσχυση και στήριξη της πολιτιστικής δραστηριότητας στην περιοχή μελέτης.

4. Ανάγκη για αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων, των γυναικών μέσω συντονισμένης λειτουργίας δομών κατάρτισης, δια βίου μάθησης και προώθησης της απασχόλησης.
5. Η ανάγκη προώθησης εναλλακτικών δραστηριοτήτων (π.χ οικολογικές επιχειρηματικές μονάδες, εναλλακτικές πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες).
6. Ανάγκη για πλήρης αξιοποίηση του ανθρωπίνου δυναμικού του Δήμου.
7. Ανάγκη για ενίσχυση των δομών κοινωνικής φροντίδας και μέριμνας και των αντίστοιχων κοινωνικών υποδομών.
8. Ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων για την προστασία του περιβάλλοντος μέσω και της εισαγωγής νέων περιβαλλοντικών τεχνολογιών, χρήσης Ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης των απορριμμάτων.
9. Ανάγκη για σχεδιασμένη ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας-διαρκής υποστήριξη της τοπικής αγοράς για τη βιωσιμότητά της και την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
10. Ανάγκη προώθησης της «Κοινωνίας της Πληροφορίας» μέσω της διάχυσης ευρυζωνικότητας στην τοπική κοινωνία.
11. Ανακατασκευή χώρων άθλησης με στόχο δυνατότητες πρόσβασης σε αθλητικές υποδομές από κάθε γειτονιά. Δημιουργία «αθλητικού χάρτη».
12. Ανάπτυξη των προγραμμάτων μαζικής άθλησης και προγραμμάτων Α.Μ.Ε.Α.. Ειδική μέριμνα για ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.
13. Συνεργασία με τους σχολικούς φορείς και άλλους συλλόγους-σωματεία που δρουν εντός των ορίων του Δήμου για κοινές αθλητικές δράσεις.
14. Δημιουργία αθλητικών υποδομών που έχει ανάγκη η κάθε Δημοτική Κοινότητα (πχ κολυμβητήριο στο Μοσχάτο και αίθουσα γύμνασης με βάρη στον Ταύρο).
15. Δημιουργία κλειστής κινηματογραφικής αίθουσας με εξοπλισμό του Πολιτιστικού Κέντρου.
16. Δημιουργία μόνιμου φορέα διοργάνωσης και σχεδιασμού του Καρναβαλιού.
17. Βιοκλιματική αναβάθμιση του συνόλου των σχολικών κτιρίων και ανάπλαση και αισθητική αναβάθμιση των σχολικών αυλών.
18. Υλοποίηση έργων ανάπλασης επί της οδού Πειραιώς με στόχο την εξυγίανση της περιοχής.
19. Οργάνωση δικτύου εθελοντών για εκπαιδευτικές δράσεις.
20. Οικονομική και ερευνητική υποστήριξη των σπουδαστών.
21. Ενιαία λειτουργία κοινωνικών δομών με τεχνολογική αναβάθμιση.
22. Διαρκής και επιστημονική καταγραφή με παράλληλη έρευνα των κοινωνικών αναγκών που προκύπτουν από την οικονομική κρίση.
23. Πρόβλεψη και σχεδιασμός για την ελεύθερη μετακίνηση των ΑΜΕΑ στις κεντρικές οδούς, στο εμπορικό κέντρο Μοσχάτου και Ταύρου και στις

δημόσιες υπηρεσίες της πόλης.

B. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο συνοψίζονται με την μέθοδο της SWOT Analysis, τα πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα, ευκαιρίες και απειλές που αφορούν στην εσωτερική διάρθρωση και λειτουργία του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου και των Νομικών Προσώπων αυτού. Αρχικά παρουσιάζονται τα γενικά συνοπτικά στοιχεία αξιολόγησης της εσωτερικής διάρθρωσης και λειτουργίας του Δήμου και στην συνέχεια ακολουθεί η αξιολόγηση των δομών σε συγκεκριμένες θεματικές ενότητες της αναπτυξιακής πολιτικής αυτού.

Πλεονεκτήματα

1. Ουσιαστικό πλεονέκτημα αποτελεί το σχετικά υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο των αιρετών στοιχείο που ενισχύει την καινοτομία και τους νεωτερισμούς. Παράλληλα ενισχύει την δεκτικότητα και την ευχέρεια να ρυθμίσουν και να διαχειριστούν τις τοπικές υποθέσεις. Τέλος, η εξειδικευμένη γνώση ενθαρρύνει την αποφασιστικότητα στην διαδικασία λήψης αποφάσεων.
2. Η θετική προδιάθεση και ανταπόκριση της Δημοτικής Αρχής σε νέες καινοτόμες δράσεις.
3. Η συμμετοχή τεσσάρων διαφορετικών συνδυασμών στο Δημοτικό Συμβούλιο προσδίδει έναν ιδεολογικό πλουραλισμό στο σώμα, που εκφράζει με μεγαλύτερο εύρος τις αντιλήψεις της τοπικής κοινωνίας.
4. Τήρηση της νομιμότητας και της διαφάνειας που προστατεύουν το τοπικό δημόσιο συμφέρον.
5. Σχετική επάρκεια του εξοπλισμού σε σχέση με τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών για τις περισσότερες οργανικές μονάδες.
6. Η ετοιμότητα του Δήμου να αξιοποιήσει τις δυνατότητες χρηματοδότησης που παρουσιάζονται μέσω Εθνικών και Ευρωπαϊκών προγραμμάτων.
7. Η λειτουργία της κοινωφελούς επιχείρησης στηρίζει την απασχόληση, προσφέρει χαμηλού κόστους υπηρεσίες και διευκολύνει τον Δήμο στην ανάληψη καινοτόμων δράσεων.
8. Συνεργασία της Δημοτικής Αρχής με τα τμήματα κοινωνικής ευθύνης του Δήμου, το τμήμα κοινωνικής μέριμνας στο Μοσχάτο και το τμήμα δημόσιας υγείας ελέγχου και εποπτείας στον Ταύρο, προκειμένου για την ανάληψη συχνών πρωτοβουλιών και δράσεων ευαισθητοποίησης, με σκοπό την

κάλυψη των αναγκών των πολιτών του Δήμου λόγω της οικονομικής κρίσης (Κοινωνικό Παντοπωλείο, δωρεάν πρόσβαση σε εκπαιδευτικά προγράμματα, κα).

9. Η εμπειρία και η τεχνογνωσία του προσωπικού σε συνδυασμό με την προσπάθεια που καταβάλλεται για να καλυφθούν όσο το δυνατόν περισσότερες ανάγκες των δημοτών, αντιμάχονται τις αδυναμίες από την έλλειψη ικανοποιητικού αριθμού προσωπικού βάση των αναγκών που έχουν προκύψει λόγω της κρίσης.
10. Ύπαρξη εμπειρίας και τεχνογνωσίας του προσωπικού για δράσεις και συνεργασίες για υλοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων στον κοινωνικό τομέα σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο.
11. Επάρκεια και λειτουργικότητα των υπάρχοντων αθλητικών υποδομών για την κάλυψη των δραστηριοτήτων του Δήμου. Ύπαρξη ικανοποιητικού εξοπλισμού των αθλητικών εγκαταστάσεων
12. Ικανοποιητικός αριθμός τμημάτων μαζικού αθλητισμού
13. Ποικιλία αθλητικών προγραμμάτων, δράσεων και δραστηριοτήτων. Θετική ανταπόκριση των πολιτών από τις παρεχόμενες υπηρεσίες και των προγραμμάτων μαζικής άθλησης
14. Καλή οικονομική κατάσταση-διαχείριση αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα για την υλοποίηση έργων και δράσεων

Αδυναμίες

1. Η σχετική υποεκπροσώπηση στο Δημοτικό Συμβούλιο κυρίως των νεοτέρων ηλικιακών ομάδων αλλά και του γυναικείου φύλου.
2. Το πολύπλοκο της διοίκησης των τοπικών υποθέσεων καθώς και οι σύνθετοι όροι διαμόρφωσης του τοπικού δημοσίου συμφέροντος.
3. Ο επαγγελματικός βίος των περισσότερων αιρετών με καθήκοντα πλήρους απασχόλησης ελαχιστοποιεί τον ικανό χρόνο ουσιαστικής ενασχόλησης με ζητήματα επιτελικού χαρακτήρα και σχεδιασμού με αποτέλεσμα, να περιορίζονται μόνο σε θέματα της καθημερινότητας.
4. Αδυναμία εφαρμογής κινήτρων αποδοτικότητας που αφορούν στα υπηρεσιακά στελέχη.
5. Μεγάλος όγκος αρχείου των υπηρεσιών που δημιουργεί προβλήματα διαχείρισης κυρίως χωροταξικά αλλά και λειτουργικά.
6. Η έλλειψη χώρων προκαλεί στην πλειοψηφία των περιπτώσεων για τις υπηρεσίες του Δήμου προβληματικές συνθήκες εργασίας .

7. Ανεπαρκής ενημέρωση στην διάχυση γνώσεων επί διοικητικών θεμάτων που οφείλεται σε έλλειψη διαϋπηρεσιακής επικοινωνίας.
8. Ελλείψεις στην ποσοτική στελέχωση σε συγκεκριμένες οργανικές μονάδες που δημιουργούν διαρθρωτικά προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία του οργανισμού.
9. Με δεδομένη την απουσία εφαρμογής ενός αντικειμενικού συστήματος αξιολόγησης επάρκειας ανθρώπινου δυναμικού στα επιμέρους τμήματα βασισμένου σε ποσοτικοποιημένους δείκτες, οι ανάγκες εκφράζονται με έναν σχετικά υποκειμενικό χαρακτήρα, δημιουργώντας πολλές φορές προστριβές μεταξύ διοίκησης και εργαζομένων.
10. Περιορισμοί στην αφομοίωση διαδικασιών αξιολόγησης, προγραμματισμού και αξιολόγησης.
11. Προβλήματα στις προβλέψεις του Ο.Ε.Υ σε σχέση με τη οργανωτική δομή των υπηρεσιών και των νέων αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ που προκύπτουν από θεσμικές και νομοθετικές μεταβολές.
12. Τεράστιες ελλείψεις σε όλα τα τμήματα της Τεχνικής Υπηρεσίας και της Δ/σης Περιβάλλοντος. Αδυναμία στην εκπόνηση μελετών που δημιουργεί καθυστερήσεις και σε άλλες διαδικασίες π.χ στις προμήθειες.
13. Ανεπαρκής υιοθέτηση της χρήσης νέων τεχνολογιών από ορισμένα στελέχη.
14. Αδυναμία εφαρμογής κινήτρων αποδοτικότητας, η οποία αποτελεί βέβαια εγγενές πρόβλημα της Δημόσιας Διοίκησης γενικότερα στην Ελλάδα και ουσιαστικά λειτουργεί ως περιοριστικό πλαίσιο που διέπει τους ΟΤΑ. Παρόλα αυτά είναι δυνατή η διαμόρφωση πολιτικής κινήτρων ακόμα και με ήπιες παρεμβάσεις οι οποίες θα καλλιεργήσουν το αίσθημα της επιβράβευσης.
15. Σημαντική συγκέντρωση αρμοδιοτήτων σε ορισμένες οργανικές μονάδες χωρίς να τηρούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις.
16. Χωροταξική διασπορά των επιμέρους κοινωνικών υπηρεσιών. Ορισμένες κοινωνικές υπηρεσίες δε διαθέτουν γραφεία υποδοχής κοινού που απευθύνεται σε κοινωνικές δομές. Παράλληλα υπάρχει σε ορισμένες περιπτώσεις ανάγκη ανακατανομής των αρμοδιοτήτων ανά τμήμα, με βάση τα νέα δεδομένα μετά την Καλλικρατική συνένωση.
17. Ανάγκη ενοποίησης των κοινωνικών υπηρεσιών σε μία επίσημη επιστημονική και λειτουργική βάση κοινού και ενιαίου προσανατολισμού.
18. Ανάγκη περαιτέρω κατάρτισης του προσωπικού για την υλοποίηση των αρμοδιοτήτων που προκύπτουν μετά την Καλλικρατική συνένωση. Διαρκής επιμόρφωση του προσωπικού.

19. Μεγάλη αύξηση των εξυπηρετούμενων μελών της κοινωνικής υπηρεσίας με αποτέλεσμα να μην επαρκούν οι δυνατότητες του Δήμου για κάλυψη του συνόλου των περιπτώσεων. (πχ διπλασιασμός αιτήσεων για το κοινωνικό παντοπωλείο, με μικρό όριο εξυπηρετούμενων από την ΜΚΟ ΑΠΟΣΤΟΛΗ).
20. Σε πολλές περιπτώσεις είναι απαραίτητο να γίνονται συχνές μετακινήσεις του προσωπικού, χωρίς να υπάρχει μεταφορικό μέσο (πχ ΙΧ).
21. Χρειάζεται ανανέωση του ηλεκτρονικού εξοπλισμού των κοινωνικών υπηρεσιών, πχ Η.Υ. συμβατούς με νέα προγράμματα λογισμικού. Παράλληλα χρειάζεται ενίσχυση στην τεχνική υποστήριξη των συστημάτων πληροφορικής και στη μηχανογράφηση των υπηρεσιών.
22. Έλλειψη επαρκούς προσωπικού για τη σωστή συντήρηση, φύλαξη, στελέχωση, διαχείριση και ανάδειξη όλων των υπαρχουσών πολιτιστικών υποδομών του Δήμου.
23. Ανάγκη παρεμβάσεων για τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των πολιτιστικών υποδομών του Δήμου. Ανάγκη εξοπλισμού πολιτιστικών υποδομών.
24. Αδυναμία συστηματικής λειτουργίας του έμφυχου αθλητικού δυναμικού στα προγράμματα μαζικής άθλησης λόγω συμβάσεων ορισμένου χρόνου
25. Ανάγκη για διοικητική και νομική υποστήριξη σε θέματα αθλητισμού..
26. Υψηλό κόστος λειτουργίας και συντήρησης των αθλητικών εγκαταστάσεων. Αδυναμία χορηγικής κάλυψης μεγάλων αθλητικών δράσεων.

Ευκαιρίες

1. Η κατάρτιση και η επιμόρφωση των αιρετών οργάνων να αποτελέσει αντικείμενο πολιτικού σχεδιασμού.
2. Αναβάθμιση τεχνολογικού εξοπλισμού και δημιουργία νέων τεχνολογιών προσανατολισμένων στην ποιοτικότερη εξυπηρέτηση του πολίτη.
3. Αξιοποίηση εφαρμογών ανοικτού λογισμικού και ειδικότερα εφαρμογών e-learning.
4. Δημιουργία Δημοτικού Εκπαιδευτικού Κέντρου με ευρύτερη συμμετοχή και των πολιτικών στελεχών.
5. Συμμετοχή σε δίκτυα της Αυτοδιοίκησης έτσι ώστε να υπάρξει ευρύτερη διάχυση της γνώσης και της εμπειρίας σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος.
6. Ψηφιοποίηση αρχείου της υπηρεσίας με εύκολη πρόσβαση των υπηρεσιακών και πολιτικών στελεχών.

7. Διαμόρφωση πολιτικής κινήτρων με ήπιες παρεμβάσεις οι οποίες θα καλλιεργήσουν το αίσθημα της επιβράβευσης.
8. Τροποποίηση Ο.Ε.Υ.
9. Ευκαιρίες χρηματοδότησης του Δήμου από το νέο ΕΣΠΑ 2014-2020 και το ΠΕΠ Αττικής.
10. Το νέο θεσμικό πλαίσιο αναφορικά με τις συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα, με επίκεντρο πάντα το όφελος της τοπικής κοινωνίας.
11. Αναδιάταξη των κοινωνικών υπηρεσιών προκειμένου για την πληρέστερη κάλυψη των αναγκών των πολιτών και τον καλύτερο προγραμματισμό των μηνιαίων και ετήσιων δράσεων της υπηρεσίας.

Απειλές

1. Η οικονομική κρίση δημιουργεί ένα εξαιρετικά ασταθές περιβάλλον το οποίο επηρεάζει ακόμη και την Τοπική Αυτοδιοίκηση με αποτέλεσμα προβλήματα που προκύπτουν να μην αντιμετωπίζονται με τον επιθυμητό τρόπο.
2. Συνεχείς μεταβολές στο θεσμικό πλαίσιο.
3. Η έλλειψη συνεχούς εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των πολιτικών στελεχών.
4. Η μη ενσωμάτωση της χρήσης των νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στη λειτουργικότητα των οργανικών μονάδων είναι δυνατόν να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στην αποτελεσματικότητα και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.
5. Διοικητική και γραμματειακή ανεπάρκεια λόγω του όγκου εργασίας. Ανάγκη περαιτέρω νομικής υποστήριξης και συνεργασίας με τις λοιπές δομές του Δήμου.
6. Μειωμένο προσωπικό λόγω περιορισμού προσλήψεων και συνταξιοδότηση, την ίδια στιγμή που αυξάνονται οι ανάγκες των πολιτών λόγω της κρίσης.
7. Έλλειψη εξοπλισμένων εγκαταστάσεων κατάλληλων για φύλαξη και διανομή τροφίμων.
8. Ανάγκη ύπαρξης χώρου με την αντίστοιχη διοικητική στελέχωση προκειμένου για προνοιακά βιβλιάρια και επιδόματα.
9. Γραφειοκρατικές διαδικασίες και μηχανισμοί ελέγχου δημιουργούν κάποιες φορές μικρή καθυστέρηση στην επίλυση τεχνικών προβλημάτων των σχολείων.
10. Έλλειψη προσωπικού υποστήριξης (φύλαξη, τεχνικό προσωπικό, διοικητικό, κα)

11. Περιορισμός προσλήψεων σε θέματα αθλητισμού.

Προτάσεις σε κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης

1. Ορθολογικοποίηση της διαχείρισης στην κατανομή των διαθέσιμων πόρων του Οργανισμού.
2. Ενδυνάμωση τόσο των δομών όσο και των διαδικασιών προγραμματισμού και στρατηγικής
3. Ενδυνάμωση των πολιτικών επιμόρφωσης –κατάρτισης και δια βίου μάθησης του στελεχιακού δυναμικού του ΟΤΑ
4. Ενσωμάτωση της χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας του Οργανισμού με απώτερο στόχο την αποτελεσματικότητα και την παροχή νέου επιπέδου ποιοτικών υπηρεσιών προς τους δημότες.
5. Συμμετοχή σε δίκτυα της αυτοδιοίκησης αλλά και ευρύτερα εταιρικά σχήματα από το οποία ο Δήμος μπορεί να αποκτήσει οποιασδήποτε μορφής οφέλη.
6. Ενίσχυση των συνεργασιών με τον ακαδημαϊκό χώρο αλλά και με τον χώρο των επιχειρήσεων με στόχο την προώθηση της εταιρικής ευθύνης και της έννοιας της κοινωνικής οικονομίας.
7. Τροποποίηση του Ο.Ε.Υ
8. Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος ολικής ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών και εφαρμογή διαδικασιών παρακολούθησης και αξιολόγησης των υπηρεσιακών μονάδων του Δήμου-Πιστοποίηση ISO.
9. Εναρμόνιση της λειτουργίας των υπηρεσιών σχετικά με την χορήγηση Πιστοποιητικών Διαχειριστικής Επάρκειας.
10. Δημιουργία διαδικτυακής πύλης (Portal) με διεύρυνση παρεχομένων υπηρεσιών, που αφορά κυρίως την χρήση από αιρετούς και υπηρεσιακούς παράγοντες του Δήμου.
11. Ψηφιακή ενοποίηση εξωτερικών δομών με το κεντρικό κτίριο του Δήμου.
12. Βελτίωση των εργασιακών χώρων με τις απαραίτητες παρεμβάσεις κατά περίπτωση.
13. Αναζήτηση χρηματοδοτήσεων από το νέο ΕΣΠΑ 2014-2020.

Γ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης Δημοτικού Οργανισμού Προσχολικής Αγωγής και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Δυνατότητες

1. Αξιοποίηση έμπειρων και καταρτισμένων στελεχών.
2. Αποδοχή του έργου που επιτελείται από τους πολίτες και αναγνώρισή του.
3. Αρμονική συνεργασία με άλλες δομές του Δήμου και με άλλους φορείς εντός των ορίων του.
4. Σημαντική στήριξη του Δήμου στα προγράμματα και τις δράσεις του ΔΟΠΑΚΑ, πρόβλεψη για έγκαιρη αντιμετώπιση πρακτικών ζητημάτων, αλλά και ενδιαφέρον για τη συμμετοχή του φορέα σε προγράμματα του Δήμου και σε συναντήσεις.
5. Διοργάνωση και υποστήριξη εξειδικευμένων προγραμμάτων και δράσεων ανά τομέα.

Αδυναμίες

1. Είναι απαραίτητη η περαιτέρω στελέχωση των δομών και των υπηρεσιών διοικητικής-τεχνικής υποστήριξης.
2. Η οικονομική κρίση συμβάλλει στην έλλειψη των απαραίτητων πόρων που θα εξασφαλίζουν την οργάνωση σημαντικών δράσεων και προσφορών προς τους συμμετέχοντες.
3. Ανάγκη επιπλέον δομών τόσο στον τομέα των παιδικών σταθμών όσο και στις δομές για την Τρίτη ηλικία.

Ευκαιρίες

1. Δημιουργία νέου παιδικού σταθμού στο Μοσχάτο και τον Ταύρο.
2. Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών για τις ανάγκες των δομών.
3. Αξιοποίηση των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων.
4. Επιμόρφωση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού. Κίνητρα για ενεργοποίηση σε θεματικές του τομέα τους.

Απειλές

1. Μείωση του προσωπικού λόγω συνταξιοδοτήσεων και περιορισμού των προσλήψεων. Την ίδια στιγμή αυξάνονται οι ανάγκες των πολιτών για δράσεις και παροχές από το ΔΟΠΑΚΑ, κυρίως λόγω της κρίσης.
2. Γραφειοκρατικές και άλλες δυσκολίες (άκαμπτο θεσμικό πλαίσιο) προκειμένου να οργανωθούν δράσεις πολιτιστικού, εκπαιδευτικού και άλλου περιεχομένου που έχουν ως στόχο τους συμμετέχοντες στις δομές.
3. Μείωση εσόδων-επιχορηγήσεων και χρηματοδοτήσεων.

Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

Δυνατότητες

1. Αποδοχή και αναγνώριση του έργου από τους πολίτες.
2. Αρμονική συνεργασία με τις υπηρεσίες και τις δομές του Δήμου.
3. Αξιοποίηση έμπειρων και καταρτισμένων στελεχών. Ιδιαίτερη η θετική απήχηση σχετικά με τους καλλιτεχνικούς υπευθύνους των τμημάτων.
4. Λειτουργία πρωτότυπων δράσεων και νέων χώρων πολιτισμού. Συνεργασία με φορείς πολιτισμού που δρουν εντός της πόλης.
5. Αξιοποίηση τοπικών φορέων και συλλόγων σχετικά με δράσεις που αφορούν την παράδοση, τον πολιτισμό, την ιστορία, το περιβάλλον.
6. Αξιοποίηση του συνόλου των χώρων και των υποδομών του Δήμου προκειμένου για την καλύτερη οργάνωση των δράσεων και των τμημάτων του Πνευματικού Κέντρου.

Αδυναμίες

1. Αυξημένη ζήτηση προγραμμάτων και τμημάτων, με αντίστοιχη δυσκολία στην περαιτέρω στελέχωση του προσωπικού λόγω των οικονομικών συνθηκών.
2. Έλλειψη των απαραίτητων πόρων για την άριστη λειτουργία των τμημάτων του Πνευματικού Κέντρου και την επέκταση των δράσεών του βάσει του οράματος της Δημοτικής Αρχής και της ζήτησης των πολιτών, λόγω της οικονομικής κρίσης.

3. Ανάγκη συστηματικής επιμόρφωσης του προσωπικού. Ανάγκη εξειδικευμένου προσωπικού στην οργάνωση, σχεδιασμό και διαχείριση πολιτιστικών δράσεων, δομών και δραστηριοτήτων
4. Χρονοβόρες λειτουργικές διαδικασίες.
5. Δυσκολία στη συντήρηση των υποδομών. Πολλές φορές δεν επαρκούν οι χώροι για τον αριθμό των συμμετεχόντων στα εργαστήρια και στις δράσεις του Πνευματικού.
6. Ανάγκη ανανέωσης του ηλεκτρονικού εξοπλισμού.

Ευκαιρίες

1. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών για τις ανάγκες των δομών και αξιοποίησή τους κατά τη διάρκεια των προγραμμάτων-δράσεων.
2. Επιμόρφωση, κατάρτιση προσωπικού.
3. Χρηματοδοτούμενα προγράμματα.
4. Συνεργασία με φορείς πολιτισμού και εκπαιδευτικά ιδρύματα.
5. Ένταξη στα προγράμματα και τις δραστηριότητες της Εθνικής Βιβλιοθήκης.
6. Αξιοποίηση της παραλιακής ζώνης και συμμετοχή στα πολιτιστικά και εκπαιδευτικά προγράμματα του Ιδρύματος Νιάρχου.

Απειλές

1. Συνεχής μείωση του προσωπικού.
2. Στην οργάνωση δράσεων λόγω της πρόσθετης γραφειοκρατίας.
3. Μείωση εσόδων-χρηματοδοτήσεων.
4. Απαραίτητη η αναβάθμιση του εξοπλισμού και του οπτικοακουστικού υλικού.

Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

Δυνατότητες

1. Αρμονική συνεργασία με τις δομές και τις υπηρεσίες του Δήμου.

2. Αποδοχή του έργου της Κοινωφελούς και αναγνώρισή του από τους πολίτες, μέσω της αποδοχής των δράσεών της.
3. Αξιοποίηση της τοπικής κοινωνίας, των φορέων και των συλλόγων της πόλης προκειμένου για εκδηλώσεις και δράσεις πολιτισμού, ιστορίας, παράδοσης, περιβάλλοντος, απασχόλησης, κα.
4. Στήριξη και λειτουργία πρωτότυπων δράσεων και χώρων πολιτισμού.
5. Αξιοποίηση έμπειρων και καταρτισμένων στελεχών.

Αδυναμίες

ΓΕΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ:

1. Έλλειψη προσωπικού (και εξειδικευμένου) σε θέματα διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης. Οι διοικητικές εργασίες παρουσιάζουν αύξηση ύψους 70% τα τελευταία χρόνια, ενώ το προσωπικό μειώνεται.
2. Έλλειψη πόρων, απόρροια της οικονομικής κρίσης.
3. Ανάγκη συστηματικής επιμόρφωσης του προσωπικού.

ΣΗΜΕΙΑ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ:

1. Σύστημα Κοινόχρηστων ποδηλάτων (προσωρινά σε διακοπή): Βανδαλισμοί στον τεχνικό εξοπλισμό. Υπεύθυνη για την ανανέωση του στόλου και τις επιδιορθώσεις ήταν εταιρεία (λόγω έλλειψης προσωπικού στην Κοινωφελή), αλλά χρειάζονται μεγαλύτερα μέτρα προστασίας.
2. Κινηματογράφοι Σινέ Κήπος-Σινέ Νέα Μασκώτ: παλαιάς τεχνολογίας μηχανές προβολών, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να προβάλουν ταινίες Α΄ προβολής (οι καινούριες ταινίες προβάλλονται μέσω ψηφιακών μηχανών προβολής) / έλλειψη προσωπικού λόγω των περιορισμών προσλήψεων.
3. Εργαστήριο πολυμέσων & φωτογραφίας: Έλλειψη μηχανημάτων νέας τεχνολογίας προκειμένου να γίνουν μαθήματα νέων τεχνολογιών επικοινωνίας.
4. Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής: χρειάζεται τουλάχιστον άλλο ένα άτομο-προσωπικό στο Πάρκο καθώς και μόνιμο συνεργείο καθαρισμού του χώρου και των εγκαταστάσεων.

5. Πολιτιστικά-Αθλητικά δρώμενα: Θεωρείται σκόπιμη η ομαδοποίηση και ο διαχωρισμός των πολιτιστικών και των αθλητικών δράσεων σε κάθε νομικό πρόσωπο, προκειμένου να μην υπάρχουν αλληλοκαλύψεις.
6. Διοικητικές υπηρεσίες: Λόγω της αύξησης των διοικητικών εργασιών τουλάχιστον κατά 70%, παρουσιάζεται έλλειψη διοικητικού προσωπικού.

Ευκαιρίες

ΓΕΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ:

1. Αξιοποίηση και ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών για τις ανάγκες των δομών.
2. Χρηματοδοτούμενα προγράμματα.
3. Επιμόρφωση και κατάρτιση του προσωπικού.

ΣΗΜΕΙΑ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ:

1. Σύστημα κοινόχρηστων ποδηλάτων (προσωρινά σε διακοπή):: η λειτουργία του ως συμπληρωματικό και εναλλακτικό μέσο μεταφοράς εντός της πόλης, σε συνδυασμό με την επέκταση του υφιστάμενου τοπικού δικτύου ποδηλατοδρόμου.
2. Κινηματογράφοι Σινέ Κήπος-Σινέ Νέα Μασκώτ: φιλοξενία κινηματογραφικού φεστιβάλ-αφιερωμάτων/ αγορά εξοπλισμού χώρου και κυλικείου/ αγορά εξοπλισμού για κλειστή κινηματογραφική αίθουσα.
3. Προωθητικές ενέργειες και ενέργειες προβολής τοπικής κοινωνικής επιχειρηματικότητας και οικονομίας: Δράσεις προβολής και προώθησης τοπικών προϊόντων και επιχειρήσεων με ενημερωτικές εκστρατείες και διαφημιστικές καμπάνιες / Ανάθεση σε επαγγελματίες της εκπόνησης μελετών και υποστηρικτικών δράσεων της στήριξης της τοπικής αγοράς / δυνατότητα στην τοπική αγοραστική κοινότητα μέσω τοπικών δικτύων επικοινωνίας, πχ δημιουργία ραδιοφωνικού διαδικτυακού σταθμού.
4. Εργαστήριο πολυμέσων και φωτογραφίας: δημιουργία νέων τμημάτων και εργαστηρίων καλών τεχνών / δυνατότητα χρησιμοποίησης νέων εκπαιδευτικών τεχνολογιών στην επιμόρφωση των πολιτών: εισαγωγή στους μικροϋπολογιστές και στον αυτοματισμό γραφείου, χρηματοοικονομικός προγραμματισμός με φύλλα εργασίας, διαχείριση βάσεων δεδομένων σε μικροϋπολογιστές, κα / διοργάνωση σεμιναρίων για τις νέες τεχνολογίες, το διαδίκτυο και τη διασύνδεσή του με την επιχειρηματικότητα και των κοινωνία /διοργάνωση σταθερών μαθημάτων νέων τεχνολογιών επικοινωνίας. Διδασκαλία σχετικά με τον τρόπο διάδρασης των υπολογιστών και των χρηστών καθώς και τρόπο βελτίωσης/διευκόλυνσης της

επικοινωνίας βάσει στόχων. Διδασκαλία απαραίτητου λογισμικού για την ανάπτυξη πολυμεσικών εφαρμογών (πχ PowerPoint, Photoshop, Director, κα). Αγορά και χρήση αντίστοιχων μηχανημάτων και προγραμμάτων. Εξειδικευμένοι εκπαιδευτές.

5. Πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής: εκπαίδευση επιπλέον προσωπικού και παρουσία συνεργείου καθαρισμού του χώρου και των εγκαταστάσεων.
6. Πρόγραμμα μαζικής εστίασης: υλοποίηση προγράμματος μαζικής εστίασης και στις δύο δημοτικές κοινότητες.

Απειλές

1. Μείωση του προσωπικού (περιορισμός προσλήψεων, συνταξιοδοτήσεις, κα).
2. Πρόσθετη γραφειοκρατία που εμποδίζει την γρήγορη δράση.
3. Μείωση των εσόδων, των επιχορηγήσεων και των χρηματοδοτήσεων.

Στρατηγικός Σχεδιασμός

Το στρατηγικό-αναπτυξιακό πρόγραμμα του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου για την προγραμματική περίοδο 2014-2019 διαμορφώθηκε βάσει των τοπικών, περιφερειακών, εθνικών και ευρωπαϊκών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων, βάσει των επιδιώξεων και των δεσμεύσεων της Δημοτικής Αρχής.

Στηρίζεται σε ένα ολοκληρωμένο τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα που έχει ως στόχο την προστασία των πολιτών, την ανάπτυξη, τη συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών του με γνώμονα την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων του Δήμου και την προστασία του περιβάλλοντος. **Η βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη του Δήμου, αποτελεί τον κεντρικό στόχο του αναπτυξιακού προγράμματος.**

Το πιο σημαντικό βήμα προκειμένου να επιτευχθούν οι μελλοντικοί σκοποί του Δήμου είναι ο πρότερος καθορισμός αυτών των σκοπών και των επιμέρους στόχων τους. Η διαμόρφωση της στρατηγικής ανάπτυξης του Δήμου περιλαμβάνει τους γενικούς αυτούς σκοπούς και τους ειδικούς στόχους, τους άξονες δράσης προκειμένου να υλοποιηθούν αυτοί οι στόχοι, με απώτερο σκοπό την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος του Δήμου.

Η αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου μέσω της οποίας θα πραγματοποιηθεί η υλοποίηση του αναπτυξιακού του οράματος για την περίοδο 2014-2019, αφορά:

Τη διαμόρφωση ενός Δήμου λειτουργικού, σύγχρονου, οικονομικά βιώσιμου, φιλικού προς το περιβάλλον και τον πολίτη του. Ένα Δήμο ικανό να εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες και να αξιοποιεί τα πλεονεκτήματά του προκειμένου να υλοποιεί πρωτοπόρες δράσεις και έργα που έχουν ως στόχο:

- Την προστασία και την ανάδειξη του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος
- Την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής-ενσωμάτωσης
- Τη στήριξη της τοπικής οικονομίας-επιχειρηματικότητας
- Τη στήριξη των κοινωνικά ευπαθών ομάδων πληθυσμού
- Την αναβάθμιση των υποδομών παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού

- Τη στήριξη δράσεων για τη νέα γενιά και για τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας

Μέσω της επίτευξης αυτών των στόχων, το αναπτυξιακό όραμα του Δήμου στοχεύει στην ποιότητα ζωής των πολιτών και στην πολύπλευρη ανάπτυξη του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου προκειμένου να αναδειχθεί σε οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό κέντρο του Νότιου Τομέα της Περιφέρειας Αττικής.

Το όραμα του Δήμου είναι **δυναμικό, πολύπλευρο, λειτουργικό** μα πάνω από όλα **ρεαλιστικό** αφού στηρίζεται στα δεδομένα της εποχής μας. Ειδικότερα:

- Είναι **δυναμικό** γιατί δεν παρουσιάζει στατικότητα ούτε συντηρητισμό
- Είναι **πολύπλευρο** γιατί δεν περιορίζεται σε ένα κλάδο δραστηριότητας (πχ οικονομικό), αλλά περιλαμβάνει δράσεις και στόχους σε όλους τους τομείς δράσης, με προτάσεις ισόρροπης ανάπτυξης (οικονομικός, κοινωνικός τομέας, πολιτισμός, παιδεία, περιβάλλον, ποιότητα ζωής, κτλ)
- Είναι **λειτουργικό** γιατί συνδυάζει τους τομείς ανάπτυξης προκειμένου να επιτύχει το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα για το Δήμο και τους πολίτες του (πχ σύζευξη οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης με παράλληλες δράσεις περιβαλλοντικής αναβάθμισης)
- Είναι **ρεαλιστικό** γιατί στηρίζεται σε πραγματικά δεδομένα της περιοχής και των δύο Δημοτικών μας Ενοτήτων, αλλά και στα δεδομένα της σύγχρονης εποχής με τους περιορισμούς που τη χαρακτηρίζουν. Παρά τα προβλήματα που υπάρχουν, μέσω των αξόνων του προγράμματος επιχειρείται να αρθούν οι αδυναμίες της εποχής και να αξιοποιηθούν τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα του Δήμου σε μεγαλύτερο βαθμό.

Η επίτευξη του οράματος του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου θα πραγματοποιηθεί μέσω της αξιοποίησης των σύγχρονων χρηματοδοτικών και επενδυτικών εργαλείων και μέσω της αξιοποίησης του συνόλου των ενδογενών πόρων (φυσικών, ανθρωπίνων, παραγωγικών, πολιτιστικών, ιστορικών, κα), της αποτελεσματικής αντιμετώπισης των αδύνατων σημείων αλλά και της εκμετάλλευσης των πλεονεκτημάτων του Δήμου.

Ενδεικτικά θα αξιοποιηθούν:

- Ανθρωπογενείς πόροι: πολιτιστική κληρονομιά, ιστορία, ήθη και έθιμα, ιστορικά μέρη και κτίρια, λαογραφικές παραδόσεις και σύλλογοι, κα
- Φυσικοί πόροι: υδάτινο στοιχείο (παραλιακό μέτωπο, ποτάμια, κα)
- Νέες τεχνολογίες και καινοτομία

- Οι Δημοτικές υπηρεσίες στο σύνολό τους: αναδιοργάνωση με στόχο την αποτελεσματικότητα και τη βέλτιστη αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων

A. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΟΣΧΑΤΟΥ – ΤΑΥΡΟΥ

Η στρατηγική του Δήμου αποτελείται από ένα συνδυασμό στόχων και πολιτικών, οι οποίοι οδηγούν στην εκπλήρωση της αποστολής του Δήμου προς την επίτευξη του οράματός του.

Η διαμόρφωση του στρατηγικού οράματος στηρίχθηκε στην αντιμετώπιση των κρίσιμων θεμάτων του Δήμου, στη διαμόρφωση των κατάλληλων εσωτερικών στρατηγικών επιλογών της Δημοτικής Αρχής, αλλά και σε δημοκρατικές συμμετοχικές διαδικασίες ΔΣΔ από τη βάση προς την κορυφή (bottom up), κινητοποιώντας όλους τους ενδογενείς πόρους και φορείς, όπως ήδη αναφέρθηκε πιο πάνω.

Οι παρακάτω αρχές χαρακτηρίζουν την αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου, προκειμένου να είναι αποτελεσματική:

- **Συμβατότητα και συσχέτιση** με το αναπτυξιακό όραμα: Η αναπτυξιακή στρατηγική αποτελεί στην ουσία τη στρατηγική εξειδίκευση του οράματος, μέσα από τους ειδικούς στόχους που χρησιμοποιεί. Με αυτόν τον τρόπο ο Δήμος οδηγείται στην επιθυμητή κατάσταση και στο επιθυμητό αποτέλεσμα.
- **Συνοχή:** Οι στόχοι της στρατηγικής λειτουργούν συμπληρωματικά, δεν υπάρχουν αλληλοκαλύψεις ή αλληλοαναιρέσεις
- **Εξειδίκευση ανά θεματικό τομέα:** Κάθε στόχος που καταγράφεται έχει σαφή περιεχόμενο και συγκεκριμένο προσανατολισμό σε ένα συγκεκριμένο άξονα της για την επίτευξη του οράματος του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου
- **Εφικτότητα:** Οι στόχοι είναι ρεαλιστικοί, επομένως και υλοποιήσιμοι
- **Κοινωνική αποδοχή:** Σημαντικοί στόχοι έχουν προέλθει μέσα από τη δημόσια διαβούλευση των πολιτών και χαρακτηρίζονται από την κοινωνική συναίνεση.

Ακολουθεί ένα δείγμα της ηλεκτρονικής πλατφόρμας διαβούλευσης που είναι ενεργή στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου:

Αντίστοιχα, είχε βγει δελτίο τύπου και ερωτηματολόγιο προς τους πολίτες Μοσχάτου-Ταύρου, προκειμένου να συγκεντρωθούν και οι δικές τους προτάσεις για το σχεδιασμό του επιχειρησιακού προγράμματος του Δήμου. Ακολουθεί το Δελτίο Τύπου που στάλθηκε και το ερωτηματολόγιο, το οποίο και συμπληρώθηκε από πολίτες Μοσχάτου και Ταύρου

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

**Πρόσκληση σε ανοιχτή Δημόσια Διαβούλευση για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
2014-2019**

του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου στα πλαίσια της κατάρτισης του Επιχειρησιακού

του προγράμματος 2014-2019, **προσκαλεί τους τοπικούς φορείς, τους συλλόγους και τους πολίτες του Δήμου** να συμβάλουν στην εκπόνησή του, με τη συμπλήρωση σχετικού ερωτηματολογίου.

Μέσω του ερωτηματολογίου μπορούν οι ενδιαφερόμενοι **να διατυπώσουν τις απόψεις τους** σχετικά με τους άξονες προτεραιότητας του Επιχειρησιακού προγράμματος του Δήμου και **να προτείνουν δράσεις** που πιστεύουν ότι θα συμβάλουν στην ανάπτυξη της περιοχής τους και στη βελτίωση των υπηρεσιών του Δήμου.

Το ερωτηματολόγιο υπάρχει αναρτημένο στην ηλεκτρονική σελίδα του Δήμου: www.dimosmoschatou-tavrou.gr, ενώ διατίθεται σε έντυπη μορφή στο ισόγειο του Δημαρχείου (Μοσχάτο, Κοραή 36), στο ισόγειο του π. Δημαρχείου Ταύρου (Πειραιώς και Επταλόφου), στο ΚΕΠ Μοσχάτου (Λάμπρου Κατσώνη 69) και στο ΚΕΠ Ταύρου (Πειραιώς). **Καταληκτική ημερομηνία υποβολής των ερωτηματολογίων ορίζεται η 16 Μαρτίου 2015.**

Ο Δήμαρχος Μοσχάτου-Ταύρου, Ανδρέας Ευθυμίου δήλωσε σχετικά: “Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί πολύτιμο εργαλείο για το Δήμο μας, αφού η εκπόνησή του θα καθορίσει την πορεία των έργων, της διοίκησης και της οργάνωσης του Δήμου σε όλα τα επίπεδα μέχρι το 2019. Γι αυτό το λόγο, η συμβολή σε αυτό των τοπικών μας φορέων και των πολιτών μέσω της συμπλήρωσής του είναι ιδιαίτερα σημαντική, αφού μέσω αυτού γίνεται πράξη η συμμετοχή των πολιτών στον καθορισμό του οράματος και της στρατηγικής του Δήμου μας.”

Από το Γραφείο Τύπου του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΗΜΟΣ ΜΟΣΧΑΤΟΥ-ΤΑΥΡΟΥ**

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΝΟΙΧΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2014-2019
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΟΣΧΑΤΟΥ-ΤΑΥΡΟΥ

Ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου στα πλαίσια της κατάρτισης του Επιχειρησιακού του Προγράμματος 2014-2019, επιθυμεί τη συμβολή σας με τη συμπλήρωση του σχετικού ερωτηματολογίου.

Το παρόν ερωτηματολόγιο απευθύνεται στους τοπικούς φορείς, στους συλλόγους και στους πολίτες του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου.

Μέσω του ερωτηματολογίου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να:

- διατυπώσουν τις απόψεις τους ενυπόγραφα σχετικά με τους άξονες προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου για το χρονικό διάστημα 2014-2019
- προτείνουν δράσεις που πιστεύουν ότι θα συμβάλουν στην ανάπτυξη της περιοχής και στη βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Μάρτιος 2015

- Οι ενδιαφερόμενοι για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου παρακαλούνται να συμπληρώσουν τα προσωπικά τους στοιχεία, καθώς και στοιχεία επικοινωνίας. Μόνο ερωτηματολόγια με πλήρη στοιχεία θα ληφθούν υπόψη
- Το παρόν ερωτηματολόγιο υπάρχει αναρτημένο στην ηλεκτρονική σελίδα του Δήμου: www.dimosmoschatou-tavrou.gr, ενώ διατίθεται σε έντυπη μορφή στα: 1. Ισόγειο Δημαρχείου (Μοσχάτο, Κοραή 36 και Αγίου Γερασίμου, τηλ. 2132019600),
- 2. Ισόγειο π. Δημαρχείου Ταύρου (Πειραιώς και Επταλόφου, τηλ. 2132036200)
- 3. ΚΕΠ Μοσχάτου (Λάμπρου Κατσώνη 69, τηλ. 2132019700)
- 4. ΚΕΠ Ταύρου (Πειραιώς, π. Δημοτικά Σφαγεία, τηλ. 2132025400)
- Μετά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, μπορεί να αποσταλεί είτε με e-

mail στο: graftip.mt@gmail.com, είτε με FAX στο: 2109416154, είτε να εκτυπωθεί και να παραδοθεί ιδιοχείρως στο Γραφείο Δημάρχου (Κοραή 36 κ Αγίου Γερασίμου στο Μοσχάτο, 3ος όροφος και Πειραιώς και Επταλόφου στον Ταύρο) από Δευτέρα ως Παρασκευή 08.00-14.00

- Καταληκτική ημερομηνία υποβολής ερωτηματολογίων ορίζεται η 16/03/2015.

Στοιχεία μετέχοντα στη Δημόσια Διαβούλευση

Όνοματεπώνυμο: .....

Διεύθυνση Κατοικίας: .....

Τηλέφωνα επικοινωνίας: .....

E-mail επικοινωνίας: .....

Ηλικία: 18-24: ..... 25-34: ..... 35-50: ..... 50 κ άνω:

Επάγγελμα (προαιρετικό): .....

Γνωρίζετε τι είναι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου;

Ναι: ..... Όχι: .....

Αν ναι, πώς ενημερωθήκατε για αυτό;

Από το Δήμο (εκπρόσωπό του ή Δελτίο Τύπου): .....

Από την ηλεκτρονική σελίδα του Δήμου: .....

Από τοπικά μέσα ενημέρωσης: .....

Από τοπικό σύλλογο/φορέα: .....

Άλλο: .....

1. Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα πιο σημαντικά προβλήματα του Δήμου στον τομέα Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής; (πχ. σχ. με χώρους πρασίνου, με την καθαριότητα, τη διαχείριση των απορριμάτων, την αποχέτευση, τις υποδομές, τα τεχνικά έργα, κλπ)

(Απαντήστε κατά απόλυτη ιεράρχηση)

1	
2	
3	

2. Ποιες είναι κατά τη γνώμη σας οι απαραίτητες παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν προκειμένου να λυθούν τα προβλήματα και οι ανάγκες που αναφέρατε;

1	
2	
3	

3. Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα πιο σημαντικά προβλήματα του Δήμου στον τομέα της Κοινωνικής Πολιτικής και των υπηρεσιών Υγείας, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού; (πχ. σχ. με βελτίωση υπηρεσιών, δημιουργία νέων προγραμμάτων πρόνοιας, ανάπτυξη εθελοντισμού, κλπ)

(Απαντήστε κατά απόλυτη ιεράρχηση)

1	
2	

3	
---	--

4. Ποιες είναι κατά τη γνώμη σας οι απαραίτητες παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν προκειμένου να λυθούν τα προβλήματα και οι ανάγκες που αναφέρατε;

1	
2	
3	

5. Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα πιο σημαντικά προβλήματα του Δήμου στον τομέα της Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης και Απασχόλησης; (πχ. σχ. με προγράμματα καταπολέμησης της ανεργίας, με ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας, με βελτίωση των υπηρεσιών, κλπ)

(Απαντήστε κατά απόλυτη ιεράρχηση)

1	
2	
3	

6. Ποιες είναι κατά τη γνώμη σας οι απαραίτητες παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν προκειμένου να λυθούν τα προβλήματα και οι ανάγκες που αναφέρατε;

1	
2	
3	

7. Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα πιο σημαντικά προβλήματα του Δήμου στον τομέα της Διοίκησης και της οικονομικής διαχείρισης του Δήμου; (πχ. σχ. με βελτίωση των υπηρεσιών, αξιοποίηση χρηματοδοτικών πηγών, τη διοικητική οργάνωση, κλπ)

(Απαντήστε κατά απόλυτη ιεράρχηση)

1	
2	
3	

8. Ποιες είναι κατά τη γνώμη σας οι απαραίτητες παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν προκειμένου να λυθούν τα προβλήματα και οι ανάγκες που αναφέρατε;

1	
2	
3	

9. Ποια θεωρείτε ότι είναι τα δυνατά στοιχεία-χαρακτηριστικά για την ανάπτυξη της περιοχής σας και πρέπει κατά τη γνώμη σας να συμπεριληφθούν στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου;

(Απαντήστε κατά απόλυτη ιεράρχηση)

1	
2	
3	
4	
5	

Γενικές παρατηρήσεις / σχόλια

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....

Ευχαριστούμε για τη συνεργασία σας στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου και τη συμμετοχή σας στη διαδικασία της ανοιχτής δημόσιας διαβούλευσης για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου

- **Συνάφεια με τις περιφερειακές, εθνικές και ευρωπαϊκές αναπτυξιακές προτεραιότητες**

Ειδικότερα συνεκτιμήθηκαν τα εξής:

- Η αποτύπωση της **υφιστάμενης κατάστασης** η οποία παρουσιάζει συνοπτικά τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου, σε συνδυασμό με μεθοδολογικά εργαλεία ανάλυσης
- Τα αποτελέσματα των S.W.O.T. αναλύσεων (δυνατότητες/θετικά σημεία-προβλήματα/αδυναμίες-ευκαιρίες/στόχοι-περιορισμοί) στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου
- Οι τοπικές ανάγκες και οι προτάσεις των πολιτών όπως αποτυπώθηκαν και ομαδοποιήθηκαν μέσα από τις συμμετοχικές διαδικασίες που αναφέρθηκαν πιο πάνω, αλλά και από τις συναντήσεις με όλες τις Δημοτικές Υπηρεσίες, τους αιρετούς και τους φορείς και συλλόγους που δρουν εντός των ορίων του Δήμου
- Οι ενδείξεις και οι τάσεις-κατευθύνσεις σε τοπικό, υπερτοπικό, περιφερειακό εθνικό και διεθνές επίπεδο
- Οι δυνατότητες χρηματοδότησης από εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα

Βασικές κατευθύνσεις και προτεραιότητες

Οι βασικές κατευθύνσεις και προτεραιότητες του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου για την πενταετία 2014-2019 βασίζονται στην:

- Κοινωνική δικαιοσύνη και αλληλεγγύη
- Ισότιμη εξυπηρέτηση όλων των πολιτών
- Ανταπόκριση στις ανάγκες και στα αιτήματα των πολιτών
- Προώθηση της ενεργού συμμετοχής των πολιτών
- Διαφάνεια και χρηστή διαχείριση με κριτήρια την αποδοτικότητα, αποτελεσματικότητα και την εξυπηρέτηση του πολίτη, κα
- Αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα
- Υιοθέτηση αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης και εφαρμογή ολοκληρωμένων παρεμβάσεων
- Βελτίωση των υποδομών στο οικιστικό-δομημένο περιβάλλον
- Εκμετάλλευση περιφερειακών πόρων και δυνατοτήτων
- Ισόρροπη ανάπτυξη των δύο δημοτικών ενοτήτων Μοσχάτου και Ταύρου
- Ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας με τοπικούς φορείς και συλλόγους

Β. ΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής		
Άξονες-Μέτρα	Γενικοί Στόχοι	Έργα και Δράσεις
1.1 Φυσικό Περιβάλλον	1.1.1 Προστασία & Διαχείριση φυσικών Πόρων	1.1.1.1 Προστασία των φυσικών πόρων από κάθε μορφής ρύπανση.
		1.1.1.2 Προστασία και αξιοποίηση των Ανανεώσιμων πηγών Ενέργειας
		1.1.1.3 Δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης τοπικού πληθυσμού σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος .
		1.1.1.4 Αξιοποίηση, Ανάδειξη & Προστασία Παραλιακής ζώνης. Δράσεις και ενέργειες για την μετατόπιση & βύθιση της υπερυψωμένης παραλιακής λεωφόρου ταχείας κυκλοφορίας προς την θάλασσα.
		1.1.1.5 Αξιοποίηση, Ανάδειξη & Προστασία Ελαιώνα.
		1.1.1.6 Δημιουργία περιπατητικών διαδρομών – μονοπατιών, ποδηλατόδρομων- Μελέτη για τη δημιουργία δικτύου κίνησης πεζών, δημιουργία πεζοδρόμων-δρόμων ήπιας κυκλοφορίας-διαπλάτυνση πεζοδρομίων
		1.1.1.7 Προγράμματα για τη αξιοποίηση του υδάτινου δυναμικού

		1.1.1.8 Συμβουλευτική υποστήριξη πολιτών για θέματα που σχετίζονται με πράσινες τεχνολογίες και εξοικονόμηση ενέργειας.
		1.1.1.9 Προστασία ρεμάτων
		1.1.1.10 Περίθαλψη αδέσποτων ζώων
	1.1.2 Ρύπανση περιβάλλοντος	1.1.2.1 Εφαρμογή όλων των προγραμμάτων Ανακύκλωσης (χαρτί, συσκευασίες, μπαταρίες, ορυκτέλαια, ηλεκτρικών-ηλεκτρονικών συσκευών, γυαλί, υλικά κατεδάφισης)
		1.1.2.2 Προστασία από οπτική ρύπανση (πχ διαφημιστικές πινακίδες).
		1.1.2.3 Συστηματικές & εντατικές μετρήσεις ρύπανσης υδάτων Κηφισού-Ιλισού, Ρέματος Πρ.Δανιήλ
		1.1.2.4 Προστασία και αντιμετώπιση περιβάλλοντος από την ρύπανση εστιών ανοικτής καύσης (καύση καλωδίων κτπ)
		1.1.2.5 Έλεγχος και καταγραφή οχλουσών βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων
		1.1.2.6 Εφαρμογή προγραμμάτων κομποστοποίησης
		1.1.2.7 Ανάπτυξη συστήματος ελέγχων ποιότητας αέρα, επιπέδων θορύβου- Η/Μ ακτινοβολίας, ρύπανσης εδαφών, ποιότητας νερού
		1.1.2.8 Προγράμματα ενημέρωσης για μείωση εκπομπών αερίων-θερμοκηπίου
		1.1.2.9 Υλοποίηση αρχών Συμφώνου Δημάρχων

		1.1.2.10 Αποξήλωση παράνομων διαφημιστικών Πινακίδων
	1.1.3 Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων-Αποκομιδή απορριμμάτων.	1.1.3.1 Βελτιστοποίηση προγράμματος αποκομιδής – διαχείρισης αστικών / οικιακών απορριμμάτων .
		1.1.3.2 Βελτιστοποίηση προγράμματος αποκομιδής – διαχείρισης ειδικών απορριμμάτων (ογκωδών απορριμμάτων, απορριμμάτων κήπων)
		1.1.3.3 Σύστημα παρακολούθησης και διαχείρισης στόλου οχημάτων και απορριμματοφόρων Δήμου στο σύνολο τους
		1.1.3.4 Ενίσχυση προγράμματος καθαριότητας/σάρωσης κοινόχρηστων δημοτικών χώρων (οδών, πάρκων, πλατειών, κλπ.)
		1.1.3.5 Προμήθεια μέσων προσωρινής αποθήκευσης απορριμμάτων (κάδοι –απορριμματοδοχεία-κάδοι μεγάλης χωρητικότητας στις λαϊκές αγορές)
		1.1.3.6 Ενίσχυση δημοτικού στόλου απορριμματοφόρων, οχημάτων, μηχανημάτων και εξοπλισμού καθαριότητας
		1.1.3.7 Προμήθεια εξοπλισμού για την ελαχιστοποίηση του όγκου των στερεών αποβλήτων (Συμπιεστών)
		1.1.3.8 Δράσεις ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης σε θέματα καθαριότητας-ανακύκλωσης
		1.1.3.9 Δημιουργία σταθμού μεταφόρτωσης απορριμμάτων (ΣΜΑ)

		1.1.3.10 Δημιουργία Πράσινων Σημείων
1.1.4 Ανάπλαση & Αποκατάσταση περιοχών	1.1.4.1	Επεμβάσεις μεγάλης κλίμακας για την αποκατάσταση του πρασίνου στις περιαστικές περιοχές και πάρκα.
	1.1.4.2	Εφαρμογή ολοκληρωμένων παρεμβάσεων- αστικών αναπλάσεων στην περιοχή του Ελαιώνα
	1.1.4.3.	Έργα ανάπλασης και ενεργειακής αναβάθμισης στο Πάρκο Ενόπλων Δυνάμεων.
	1.1.4.4	Ολοκλήρωση της Ανάπλασης περιοχής Τέρμα 72
	1.1.4.5	Ανάπλαση περιοχής Συγγρού (Αναξαγόρα, Χρ.Σμύρνης, Αγ. Σοφίας & Θεσ/νικης)
	1.1.4.6	Κυκλοφοριακές Ρυθμίσεις-βιοκλιματική ανάπλαση Παρακηφίσιας περιοχής που περικλείεται από τις οδούς Κηφισού- Αγίου Κωνσταντίνου-Κωνσταντινουπόλεως – Ελευθερίας της Δ.Κ Μοσχάτου.
	1.1.4.7	Ανάπλαση οδού Πειραιώς
	1.1.4.8	Ανάπλαση παλαιάς παραλιακής Λεωφ. Ποσειδώνος
	1.1.4.9	Ανάπλαση ρέματος προφήτη Δανιήλ
	1.1.5 Πολιτική προστασία	1.1.5.1
1.1.5.2		Σύνταξη μνημονίων και σχεδίων δράσης για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών στο Δήμο

		1.1.5.3 Εντοπισμός και θωράκιση περιοχών τρωτών σε πλημμυρικά φαινόμενα
		1.1.5.4 Εντοπισμός και κατάλληλη θωράκιση έναντι σεισμικού κινδύνου
		1.1.5.5 Δημιουργία εθελοντικών ομάδων Πολιτικής Προστασίας-εκπαίδευση πολιτών (δράσης σε πυρκαγιά, καύσιμα, χιονόπτωση, παγετό, σεισμό)
		1.1.5.6 Αποκατάσταση ζημιών οδικού δικτύου του Δήμου, λόγω φυσικών φαινομένων (πλημμύρες-καθιζήσεις κ.λ.π)
		1.1.5.7 Αποκατάσταση φθορών οδικού δικτύου - σημάτων οδικής κυκλοφορίας – φρεατίων ΟΚΩ, για την ασφαλή διέλευση πεζών και οχημάτων
		1.1.5.8 Συντήρηση – αποκατάσταση ζημιών τεσσάρων γεφυρών του Προφήτη Δανιήλ, στη διασταύρωση των οδών Ταύρου, Λ. Ειρήνης, Σαλαμινίας και Ορφέως με την οδό Προφήτη Δανιήλ
1.2 Δομημένο Περιβάλλον	1.2.1 Θέματα Πολεοδομίας και αστικών χρήσεων γης	1.2.1.1 Ρυθμίσεις εκτάσεων υπό απαλλοτρίωση
		1.2.1.2 Μελέτη αναθεώρησης του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (αναθεώρηση οδών πόλης ώστε να προσαρμοστεί στις κατευθύνσεις του ΓΠΣ)
		1.2.1.3 Δημιουργία ζωνών υποδοχής μη οχλουσών βιομηχανικών – βιοτεχνικών δραστηριοτήτων («Καθαρές Τεχνολογίες»).

		1.2.1.4 Τροποποίηση κυκλοφοριακών μελετών (σημειακές αλλαγές)
		1.2.1.5 Μελέτες οδοποιίας
		1.2.1.6 Πράξεις εφαρμογής Ελαιώνα
		1.2.1.7 Διαχειριστική μελέτη Πάρκου Ηρώων (ΔΕ Ταύρου)
		1.2.1.8 Διαχειριστική μελέτη Ελαιώνα (ΔΕ Ταύρου)
		1.2.1.9 Μελέτη για ανάκτηση-οργάνωση-επανοικειοποίηση δημόσιου χώρου
		1.2.1.10 Δημιουργία νέων χώρων πρασίνου
		1.2.1.11 Ερευνητική Μελέτη για την Πολεοδομική Ανασυγκρότηση του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου
	1.2.2 Αστική Ανάπλαση	1.2.2.1 Έργα ανάπλασης και ενεργειακής αναβάθμισης οδών-πλατειών-παιδικών χαρών-πάρκων και ποδηλατοδρόμων στο σύνολο του Δήμου
		1.2.2.2 Βιοκλιματική αστική ανάπλαση των κεντρικών σημείων των Δημοτικών Ενοτήτων Μοσχάτου & Ταύρου
		1.2.2.3 Ανάπλαση οικισμού Περιβολιών Δ.Ε. Ταύρου
		1.2.2.4 Ανάπλαση κτιρίου στην συμβολή των οδών Πειραιώς & Επταλόφου
		1.2.2.5 Ανάπλαση διατηρητέας οικίας Βασάλου.
		1.2.2.6 Ανάδειξη αρχαιοτήτων παράλληλα γραμμών ΗΣΑΠ

		1.2.2.7 Κατασκευή έργων υποδομής στο οικοδομικό τετράγωνο 88 ΔΕ Ταύρου
		1.2.2.8 Ανανέωση-εμπλουτισμός δέντρων και φύτευσης πάρκων
		1.2.2.9. Ανάπλαση денτροφυτείας
		1.2.2.10 Μετατροπή ακάλυπτων χώρων οικοδομών σε χώρους πρασίνου
		1.2.2.11 Διαχείριση Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής
		1.2.2.12 Δημιουργία διαβάσεων πεζών
		1.2.2.13 Προαστιακός Σιδηρόδρομος- Ανάπλαση περιοχής
		1.2.2.14 Μνημεία Εθνικής Αντίστασης (Χαμοστέρνας, Μνημείο Ποντιακού Ελληνισμού-πλ. Ατταλείας, πλ. Εθνικής Αντίστασης, κλπ)
	1.2.3 Καθαριότητα οδών –κοινόχρηστων χώρων	1.2.3.1 Προμήθεια απορριμματοφόρων
		1.2.3.2 Κατασκευή θέσεων κάδων απορριμμάτων/υπογειοποίηση κάδων
		1.2.3.3 Κατασκευή θέσεων κάδων Ανακύκλωσης
		1.2.3.4 Προμήθεια μικρού πλυντηρίου κάδων, μετασκευές μηχανημάτων και σαρώθρων.
		1.2.3.5 Εφαρμογή κανονισμού Οικοδομικών εργασιών και εργασιών κοινωφελών οργανισμών
	1.2.4 Κυκλοφορία – Στάθμευση – Συγκοινωνία	1.2.4.1 Βελτίωση συνθηκών κυκλοφορίας-προώθηση βιώσιμης κινητικότητας

		1.2.4.2 Εκπόνηση και εφαρμογή κυκλοφοριακής μελέτης του Δήμου
		1.2.4.3 Αναβάθμιση Λειτουργίας Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής στην Δημ Ενότητα Ταύρου - Δράσεις ενημέρωσης καλής οδικής συμπεριφοράς
		1.2.4.4 Διαμόρφωση οικοπέδου Πασά σε υπαίθριο χώρο στάθμευσης
		1.2.4.5 Διαχείριση-εκσυγχρονισμός λειτουργίας χώρων στάθμευσης
		1.2.4.6 Εφαρμογή και διαχείριση συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης σε περιοχές του Δήμου
		1.2.4.7 Ηλεκτρονικές σήμανσεις για την κυκλοφορία και την στάθμευση
		1.2.4.8 Σήμανση οδών - τοποθέτηση πινακίδων Κ.Ο.Κ.
		1.2.4.9 Κυκλοφοριακές παρεμβάσεις και ρυθμίσεις σε περιοχές σχολικών συγκροτημάτων (κατακόρυφη και οριζόντια σήμανση για πρόσβαση σε σχολικά συγκροτήματα καθώς και παρεμβάσεις στα πεζοδρόμια και το οδόστρωμα των σχολικών συγκροτημάτων ΑΜΕΑ
		1.2.4.10 Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός Δημοτικής Συγκοινωνίας
		1.2.4.11 Δημιουργία ράμπας πεζών ΑΜΕΑ παρά την όχθη του Κηφισού ποταμού.
		1.2.4.12 Δημιουργία θέσεων στάθμευσης ΑΜΕΑ στα Δημοτικά Κτίρια και σε Δημοτικούς Φορείς

	1.2.5 Δημοτικά Κτίρια & Δημοτικές εγκαταστάσεις & Κοινόχρηστοι χώροι	1.2.5.1 Πρόγραμμα αισθητικής και ενεργειακής αναβάθμισης και συντηρήσεως δημοτικών κτιρίων και χώρων.
		1.2.5.2 Κατασκευή παιδικών σταθμών
		1.2.5.3 Διαμόρφωση ισογείου χώρου και α' ορόφου στο κτίριο της οδού Τιμοθέου Ευγενικού της Δ.Κ. Ταύρου σε ΚΑΠΗ
		1.2.5.4 Κατασκευές πλατειών
		1.2.5.5 Συντήρηση αθλητικών χώρων και αναβάθμιση και αδειοδότηση αθλητικών εγκαταστάσεων .
		1.2.5.6 Δημιουργία Μόνιμου Μουσείου Μικρασιατικού Πολιτισμού στη ΔΚ Ταύρου-Πρώην Δημ. Σφαγεία, αίθουσες ΚΕΠ και διαμόρφωση εξωτερικού χώρου
		1.2.5.7 Κατασκευή κολυμβητηρίου στη Δ.Κ. Μοσχάτου, στο Ο.Τ. 131
	1.2.6 Σχολικά Κτίρια	1.2.6.1 Συντήρηση σχολικών κτιρίων και εγκαταστάσεων
		1.2.6.2 Βιοκλιματική – ενεργειακή αναβάθμιση σχολικών κτιρίων
		1.2.6.3 Ανάπλαση ανακατασκευή και αισθητική αναβάθμιση σχολικών αυλών -Νηπιαγωγείων
		1.2.6.4 Προμήθεια εξοπλισμού Σχολικών Μονάδων
		1.2.6.5 Ανακατασκευή συγκροτήματος Γυμνασίου – Λυκείου ΔΚ Ταύρου

		<p>1.2.6.6 Ανέγερση σχολικών μονάδων (Δημοτικού-Νηπιαγωγείων ΔΕ Μοσχάτου-Ταύρου)</p>
		<p>1.2.6.7 Επίσκεψη και ελαιοχρωματισμός ψευδοροφής στο αμφιθέατρο πολλαπλών χρήσεων "Νίκος Τεμπονέρας" του σχολικού συγκροτήματος 1^{ου} & 2^{ου} Γυμνασίου και 1^{ου} Λυκείου Δ.Κ. Ταύρου</p>
		<p>1.2.6.8 Αποκατάσταση - Εκσυγχρονισμός του Δικτύου Θέρμανσης του Σχολικού Συγκροτήματος 1ου - 2ου Γυμνασίου & 1ου Λυκείου Δ. Κ. Ταύρου του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου.</p>
		<p>1.2.6.9 Προσβασιμότητα για ΑΜΕΑ στα σχολικά κτίρια (οριζόντια & κάθετη) και κατασκευή ενός W.C. ΑΜΕΑ ανά κτίριο.</p>
<p>1.3 Υποδομές & Δίκτυα</p>	<p>1.3.1 Ύδρευση –Άρδευση – Αποχέτευση – Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)- Ηλεκτροφωτισμός κοινόχρηστων χώρων</p>	<p>1.3.1.1 Κατασκευή αγωγών και σύνδεση ακινήτων με το δίκτυο αποχέτευσης Ακαθάρτων</p>
		<p>1.3.1.2 Καθαρισμός – συντήρηση και επίσκεψη φρεατίων όμβριων υδάτων</p>
		<p>1.3.1.3 Κατασκευή Αγωγών Άρδευσης με σκοπό την επικοινωνία πηγών και δεξαμενών άρδευσης</p>
		<p>1.3.1.4 Υλοποίηση αντιπλημμυρικού καναλιού κατά μήκος της Λεωφ. Ποσειδώνος</p>
		<p>1.3.1.5 Επέκταση αντιπλημμυρικών έργων (αγωγοί ομβρίων) στις Δ.Κ. Μοσχάτου και Ταύρου</p>
		<p>1.3.1.6 Αποτύπωση δικτύων ομβρίων -ακαθάρτων, φυσικό αέριο κ.λπ.</p>

		1.3.1.7 Εργασίες Αποκατάστασης-Εκσυγχρονισμού του Φωτισμού σε αθλητικούς χώρους του Δήμου
		1.3.1.8 Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτροφωτισμού σε κοινόχρηστους χώρους του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου
		1.3.1.9 Διαμόρφωση τοπικού σχεδίου διαχείρισης ενέργειας
		1.3.1.10 Μελέτη για την αντιπλημμυρική προστασία της περιοχής βόρεια των γραμμών του ΗΣΑΠ
		1.3.1.11 Εφαρμογές ΑΠΕ σε δημοτικά κτίρια, σχολεία και αθλητικούς χώρους
		1.3.1.12 Έργα δημοτικού φωτισμού με δράσεις αντικατάστασης με λαμπτήρες εξοικονόμησης και χρήση ΑΠΕ σε αυτόνομα συστήματα
		1.3.1.13 Ολοκλήρωση, συντήρηση, επέκταση ηλεκτροφωτισμού –μειωμένης ενεργειακής κατανάλωσης- κοινόχρηστων χώρων (πλατειών, παιδικών χαρών κ.λπ.)
		1.3.1.14 Παρεμβάσεις στις προσφυγικές πολυκατοικίες για εξοικονόμηση ενέργειας
		1.3.1.15 Πράσινες Στέγες σε Δημόσια κτίρια
		1.3.1.16 Διευθέτηση ρέματος Πρ.Δανιήλ
		1.3.1.17 Αντιπλημμυρική προστασία περιοχής Χαμοστέρνας – Πειραιώς
		1.3.1.18 Μελέτη αναγκαιότητας άρδευσης σε δημοτικές εκτάσεις

		1.3.1.19 Επενδύσεις για Φ/Β συστήματα
		1.3.1.20 Συντήρηση υποσταθμών Μ.Τ
		1.3.1.21 Πρόγραμμα αντιμετώπισης ενεργειακής φτώχειας σε ιδιωτικά κτίρια εντός ορίων του Δήμου
	1.3.2 Οδοποιία – Πεζόδρομοι	1.3.2.1 Διαγραμμίσεις δημοτικών οδών
		1.3.2.2 Συντήρηση, επισκευή φθορών δημοτικών οδών
		1.3.2.3 Συντήρηση, ανακατασκευή πεζοδρομίων- πλατειών και κρασπεδορείθρων δημοτικών οδών, τοποθέτηση κιγκλιδωμάτων και λοιπών εργασιών και επεκτάσεων.
		1.3.2.4 Παρεμβάσεις στο οδικό δίκτυο της πόλης για την υποστήριξη ΑμεΑ
		1.3.2.5 Ανακατασκευή, κατασκευή επέκτασης δημοτικών οδών
		1.3.2.6 Ημιπεζοδρόμηση οδού Αρχιπυροσβέστη Σπυρόπουλου (πρώην Πάρνηθας) από Θεσσαλονίκης έως Πειραιώς.
	1.3.3 Σύνταξη νέου ΓΠΣ και βασικών μελετών	1.3.3.1 ΓΠΣ
		1.3.3.2 Πολεοδομική Μελέτη
		1.3.3.3 Κυκλοφοριακή Μελέτη Δ.Ε Μοσχάτου
		1.3.3.4 Κυκλοφοριακή Μελέτη Δ.Ε Ταύρου (επικαιροποίηση)
		1.3.3.5 ΣΒΑΚ
		1.3.3.6 Μελέτες Οδοποιίας

		1.3.3.7 Μελέτη για την ανάκτηση, την οργάνωση και επανακιοποίηση του Δημοσίου χώρου
	1.3.4 Αύξηση πρασίνου	1.3.4.1 Δημιουργία νέων χώρων πρασίνου
		1.3.4.2 Ανανέωση και εμπλουτισμός των δέντρων και φύτευσης των πάρκων
		1.3.4.3 Διάπλαση δενδροφυτείας
		1.3.4.4 Εφαρμογή προγράμματος μετατροπής των ακάλυπτων χώρων των οικοδομών σε χώρους πρασίνου
		1.3.4.5 Φύτευση στεγών και δωμάτων σε δημοτικά δημόσια και ιδιωτικά κτίρια
	1.3.5 Εξοικονόμηση ενέργειας και Ορθολογικής Διαχείρισης Φυσικών Πόρων	1.3.5.1 Παρακολούθηση τοπικού ΣΔΑΕ
		1.3.5.2 Διαρκής ενημέρωση πολιτών σε θέματα εξοικονόμησης ενέργειας
		1.3.5.3 Ενημέρωση πολιτών για την ενεργειακή πιστοποίηση των ιδιωτικών κτιρίων
		1.3.5.4 Λειτουργία τοπικού ενεργειακού κτιρίου
		1.3.5.5 Μελέτες και συστήματα υπολογισμού και μείωση των ενεργειακών καταναλώσεων των δημοτικών κτιρίων – δημόσιων κτιρίων και κοινόχρηστων χώρων
		1.3.5.6 Μελέτες και συστήματα υπολογισμού και μείωσης των ενεργειακών καταναλώσεων του φωτισμού οδών και πλατειών

		1.3.5.7 Μελέτες και συστήματα υπολογισμού και μείωσης των καταναλώσεων νερού για Δημοτικές ανάγκες
		1.3.5.8 Υλοποίηση εργασιών για την μετατροπή Δημοσίων και Δημοτικών κτιρίων σε ZEB (Κτίρια Μηδενικής Κατανάλωσης)
		1.3.5.9 Αντικατάσταση ενεργοβόρων ηλεκτρικών συσκευών και συστημάτων ψύξης, θέρμανσης, φωτισμού των Δημοτικών και Δημόσιων κτιρίων με ειδικό εξοπλισμό χαμηλών καταναλώσεων.
		1.3.5.10 Αντικατάσταση Δικτύου Φωτισμού με ενεργειακούς λαμπτήρες
		1.3.5.11 Δημιουργία Κέντρων Κυκλικής Οικονομίας
	1.3.6 Πρόληψη και Αντιμετώπιση Φυσικών Καταστροφών	1.3.6.1 Εντοπισμός και κατάλληλη θωράκιση περιοχών τρωτών σε πλημμυρικά φαινόμενα
		1.3.6.2 Εντοπισμός και κατάλληλη θωράκιση έναντι σεισμικού κινδύνου
		1.3.6.3 Ενημέρωση και εκπαίδευση πολιτών για την αντίδραση σε κρίσιμα περιστατικά
		1.3.6.4 Διενέργεια ασκήσεων ετοιμότητας σε δημοτικές/δημόσιες υπηρεσίες και στα σχολεία
		1.3.6.5 Πυροπροστασία
		1.3.6.6 Κατασκευή Τεχνικών Έργων για αποχέτευση ομβρίων
1.3.6.7 Κατεδάφιση κτισμάτων		

	1.3.7 Δικτύωση, ανάπλαση και συντήρηση Δημοσιων χώρων και κτιρίων	1.3.7.1 Εκπόνηση Μελετών για τις δυνατότητες δημιουργίας δικτύου κίνησης πεζών και ενοποίησης του πρασίνου του Δήμου για τη δημιουργία πεζοδρόμων, δρόμων ήπιας κυκλοφορίας και διαπλάτυνση πεζοδρομίων
		1.3.7.2 Διαμόρφωση χώρου οικοπέδου Πασσά – χώρου στον Ηλεκτρικό Σταθμό (ΗΣΑΠ) Ταύρου
		1.3.7.3 Διαμόρφωση χώρου Προαστιακού
		1.3.7.4 Ανάκτηση δημοσίου χώρου από καταπατήσεις
		1.3.7.5 Απαλλοτριώσεις εκτός σχολικής στέγης
		1.3.7.6 Πρόγραμμα για επανοικειοποίηση των δημοσίων χώρων
		1.3.7.7 Ανάπλαση χώρου: Μεταξύ των οδών Κηφισσού-Αγ.Κων/νου-Κων/πόλεως-Ελευθερίας
		1.3.7.8 Ανάπλαση περιοχής Περιβολιών
		1.3.7.9 Ανάπλαση τριγώνου Σφαγείων
		1.3.7.10 Ανάπλαση Π.Ε.Δ (Πάρκου Ενόπλων Δυνάμεων)
		1.3.7.11 Λοιπές Μελέτες και επίβλεψη Έργων
		1.3.7.12 Λειτουργία Δ/νσεων Πολεοδομίας
	1.3.8 Κυκλοφορία – Στάθμευση – Συγκοινωνία	1.3.8.1 Κατασκευή οργανωμένων χώρων στάθμευσης με έμφαση στους υπόγειους χώρους στάθμευσης
1.3.8.2 Μετατροπή των διαβάσεων σύμφωνα με προδιαγραφές ΥΠΟΜΕΔΙ-ΥΠΕΚΑ		

		<p>1.3.8.3 Επίσκεψη και συντήρηση οδών – Διάνοιξη οδών – πεζοδρόμων – δικτύων – κατασκευή ποδηλατοδρόμων</p>
		<p>1.3.8.4 Δημιουργία – Βελτίωση κόμβων 25^{ης} Μαρτίου – Παναγίτσας - Εσταυρωμένου</p>
		<p>1.3.8.5 Δημοτική Διαδημοτική Συγκοινωνία</p>
		<p>1.3.8.6 Υπόγειος χώρος σταθμεύσεων στο οικόπεδο Πασσά</p>
	<p>1.3.9 Μείωση Απορριμμάτων - Ανακύκλωση</p>	<p>1.3.9.1 Ανάπτυξη όλων των συστημάτων ανακύκλωσης, χαρτιού, συσκευασίας, μπαταρίες, ορυκτέλαια, ηλεκτρικών, ηλεκτρονικών συσκευών, γυαλιού, υλικών κατεδαφίσεων</p>
		<p>1.3.9.2 Ανάπτυξη του τοπικού δικτύου κομποστοποίησης οργανικών Απορριμμάτων με ένταξη επιχειρήσεων – νοικοκυριών – λαϊκών αγορών</p>
		<p>1.3.9.3 Χρήση νέων τεχνολογιών για την υποστήριξη και βελτιστοποίηση της αποκομιδής</p>
		<p>1.3.9.4 Βελτιστοποίηση χωροθέτησης κάδων</p>
		<p>1.3.9.5 Δημιουργία Βασικού Πράσινου Σημείου (Διαδημοτικό)</p>
		<p>1.3.9.6 Δημιουργία 5 Πράσινων Σημείων (3 Δ.Ε Μοσχάτου και 2 Δ.Ε Ταύρου)</p>
		<p>1.3.9.7 Εφαρμογή Συστήματος Κυκλικής Οικονομίας</p>

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: Ενίσχυση της Κοινωνικής Πολιτικής & των Υπηρεσιών Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού

Άξονες-Μέτρα	Γενικοί Στόχοι- Έργα και Δράσεις
<p>2.1 Κοινωνική Πολιτική – Πρόνοια – Υγεία – Εθελοντισμός – Παιδική Προστασία</p>	<p>2.1.1 Αναβάθμιση κοινωνικών υπηρεσιών για την ικανοποίηση αναγκών κοινωνικής φροντίδας</p>
	<p>2.1.2 Βελτίωση υφιστάμενων και δημιουργία νέων δομών για την Τρίτη ηλικία (Βοήθεια στο Σπίτι, ΚΑΠΗ, ΚΗΦΗ κ.α.)</p>
	<p>2.1.3 Ενίσχυση υπηρεσιών για το παιδί και την οικογένεια-αναβάθμιση Υποδομών Προσχολικής Αγωγής (βρεφονηπιακοί-παιδικοί σταθμοί, κ.α.)</p>
	<p>2.1.4 Προγραμματισμός και λειτουργία-εφαρμογή δράσεων υποστήριξης ανέργων και των οικογενειών τους.</p>
	<p>2.1.5 Προγράμματα Παροχής Υπηρεσιών Υγείας - Αγωγής Υγείας (πχ. σε σχολεία)</p>
	<p>2.1.6 Δράσεις Δημόσιας Υγείας (Πρόληψη - Αντιμετώπιση –Αποκατάσταση)</p>
	<p>2.1.7 Δημιουργία Κέντρου Πρόληψης Υγείας (Δημοτικό Ιατρείο)</p>
	<p>2.1.8 Δημιουργία ομάδων εθελοντών εξειδικευμένων δράσεων (Εκπαιδευτικών – Ιατρών κ.α)</p>
	<p>2.1.9 Δημιουργία ΚΑΠΗ, Ιατρείων ΔΕ Ταύρου (Τιμόθεου Ευγενικού)</p>
	<p>2.1.10 Δημιουργία Κοινωνικού Παντοπωλείου, Φαρμακείου, Συσσιτίου, Ιατρείου κλπ. (Ατταλείας)</p>
	<p>2.1.11 Δημιουργία Κέντρου Κοινωνικών Υπηρεσιών – Κέντρου Κοινότητας, Γιαννίδειο</p>
	<p>2.1.12 Δημιουργία Παιδικών Σταθμών (Πλάτωνος-Αγ.Κων/νου) ΔΕ Μοσχάτου</p>
	<p>2.1.13 Δημιουργία ΚΔΑΠ</p>
	<p>2.1.14 Δημιουργία ΚΗΦΗ ΔΕ Μοσχάτου-ΔΕ Ταύρου</p>
	<p>2.1.15 Δημιουργία Κέντρου Ημέρας</p>
	<p>2.1.16 Λειτουργία ΚΔΑΠ ΜΕΑ</p>
	<p>2.1.17 Συμβουλευτικός Σταθμός</p>

	2.1.18 Λειτουργία Βρεφικών-Παιδικών Σταθμών
	2.1.19 Λειτουργία ΚΔΑΠ
	2.1.20 Λειτουργία ΚΔΑΠ νηπιακής ηλικίας
	2.1.21 Λειτουργία τμημάτων ένταξης παιδιών σε παιδικούς σταθμούς
	2.1.22 Λειτουργία Δημοτικών Ιατρείων
	2.1.23 Εμβολιασμοί
	2.1.24 Έκδοση τοπικών υγειονομικών διατάξεων
	2.1.25 Λειτουργία τράπεζας αίματος, προαγωγή δωρεάς αιμοπεταλίων, μυελού και οργάνων
	2.1.26 Πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών ουσιών και καπνού
2.2 Κοινωνική Μέριμνα	2.2.1 Μέριμνα για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (ηλικιωμένοι, άποροι, μετανάστες, άνεργοι, ΑμεΑ) με προγράμματα ενισχύσεων και υποστήριξης.
	2.2.2 Δημιουργία και λειτουργία συμβουλευτικών δομών για την αντιμετώπιση της ανεργίας και των επιπτώσεων της .-Υποστήριξη Παιδιών των ανέργων ως ομάδα υψηλού κινδύνου απειλούμενα με κοινωνικό αποκλεισμό, και έκθεσή τους στη «φτώχεια».
	2.2.3 Προνοιακά επιδομάτα για ΑμεΑ, στεγαστική συνδρομή ηλικιωμένων κλπ
	2.2.4 Αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών προς τους ηλικιωμένους (ΚΑΠΗ) & Βελτιστοποίηση και προώθηση του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» .
	2.2.5. Αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών στους Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς σταθμούς του Δήμου
	2.2.6. Αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών στη δομή ΚΔΑΠ ΜΕΑ
	2.2.7 Ανακατασκευή Γιαννιδείου Ιδρύματος Δ.Κ. Μοσχάτου σε Κέντρο Πρόληψης Υγείας & Υποδομών διαβίωσης & φροντίδας ηλικιωμένων
	2.2.8 Λειτουργία ΚΔΑΠ-ΜΕΑ
	2.2.9 Λειτουργία διαμερισμάτων υποστήριξης διαβίωσης
	2.2.10 Λειτουργία Κοινωνικού Παντοπωλείου
	2.2.11 Λειτουργία Κοινωνικού Φαρμακείου

	2.2.12 Λειτουργία Κοινωνικού Συσσιτίου
	2.2.13 Λειτουργία Κέντρου Κοινότητας
	2.2.14 Συμβουλευτικός Σταθμός
	2.2.15 Ψυχοκοινωνική Στήριξη Οικογενειών
	2.2.16 Προνοιακά Επιδόματα
	2.2.17 Έκδοση πιστοποιητικών
	2.2.18 Οικονομική ενίσχυση απόρων
2.3 Κοινωνική Ενσωμάτωση	2.3.1 Στήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων
	2.3.2 Μέρμνα για την κοινωνική ενσωμάτωση ομάδων που βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό. (Πρώην χρήστες τοξικών ουσιών, Αλλοδαποί, αποφυλακισθέντες, οικονομικά ασθενείς, Ψυχικά πάσχοντες)
	2.3.3 Δράσεις για την Πρόληψη Παραβατικότητας
	2.3.4 Δράσεις ενημέρωσης των μεταναστών, για το Δήμο, τις Υπηρεσίες, τα δικαιώματά τους, σε συνεργασία και με το αρμόδιο τμήμα του Δήμου, με σκοπό την ομαλή Υποδοχή και ένταξή τους στην κοινότητα.
	2.3.5 Λειτουργία Γραφείου Ανέργων
	2.3.6 Τράπεζα Αλληλεγγύης
	2.3.7 Λειτουργία ΣΕΜ
	2.3.8 Προγράμματα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας
	2.3.9 Δράσεις για ισότητα
	2.3.10 Γεύματα αγάπης
	2.3.11 Λειτουργία Γραφείου Καταναλωτή
2.4 Εκπαίδευση	2.4.1. Προγράμματα επιμόρφωσης υπαλλήλων του Δήμου
	2.4.2 Ενισχυτική διδασκαλία μαθητών από εθελοντές εκπαιδευτικούς
	2.4.3 Δημιουργία Περιβαλλοντικών Προγραμμάτων στο Δήμο
2.5 Πολιτισμός	2.5.1 Εξοπλισμός Πολιτιστικού Κέντρου
	2.5.2 Δημιουργία Κινηματογραφικής Αίθουσας

	2.5.3 Αναβάθμιση εξοπλισμού Δημοτικών Κινηματογράφων
	2.5.4 Ενίσχυση των Δημοτικών Βιβλιοθηκών και οργάνωση εκδηλώσεων
	2.5.5 Ανάδειξη πολιτιστικών εκδηλώσεων (Διαδημοτικό Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου, Μουσικό Φεστιβάλ Εν Δυνάμει, Ταύρεια, Καρναβάλι, Μαθητικό Φεστιβάλ)
	2.5.6 Ανάπτυξη δραστηριοτήτων θεατρικού Εργαστηρίου & Ομίλου Ελληνικών Χορών και συμμετοχή αυτών σε διάφορες εκδηλώσεις –φεστιβάλ
	2.5.7 Οργάνωση & συμμετοχή των τμημάτων του Δημοτικού Ωδείου σε Φεστιβάλ & Μουσικής Γωνιάς του Δήμου
	2.5.8 Λειτουργία κλασικής ορχήστρας στα πλαίσια του Δημοτικού Ωδείου
	2.5.9 Λειτουργία καρναβαλικού στεκιού και καρναβαλικών εκδηλώσεων
	2.5.10 Μεταστέγαση Δημοτικής Βιβλιοθήκης Δε Ταύρου
	2.5.11 Ανάπτυξη πολιτιστικών υποδομών και δραστηριοτήτων
2.6 Αθλητισμός	2.6.1 Ανακατασκευή και συντήρηση αγωνιστικών χώρων ανοιχτών δημοτικών γυμναστηρίων
	2.6.2 Ανακατασκευή και συντήρηση κλειστών αθλητικών εγκαταστάσεων.
	2.6.3 Κατασκευή εξεδρών Ανοιχτού Γηπέδου Δ.Κ. Μοσχάτου
	2.6.4 Μελέτη και κατασκευή νέων και επέκταση υφισταμένων αθλητικών εγκαταστάσεων
	2.6.5 Ανάπτυξη αθλητικών υποδομών και δραστηριοτήτων
	2.6.6 Ανακατασκευή των βοηθητικών χώρων των Δημοτικών Γηπέδων
	2.6.7 Κατασκευή εξέδρων Γηπέδων Χαμοστέρνας και Φωστήρα
	2.6.8 Ανακατασκευή αποδυτηρίων χώρων Γηπέδου Μοσχάτου, Χαμοστέρνας και Φωστήρα
	2.6.9 Αναβάθμιση Φωτισμού χώρων Γηπέδου Μοσχάτου, Χαμοστέρνας και Φωστήρα
	2.6.10 Χλοοτάπητας Φωστήρα, Χαμοστέρνας
	2.6.11 Περίφραξη Αθλητικών Εγκαταστάσεων
	2.6.12 Ανακατασκευή Γηπέδων 5x5
	2.6.13 Υπαίθρια όργανα γυμναστικής

	2.6.14 Δημιουργία αίθουσας γυμναστικής Ταύρου
	2.6.15 Κλιματισμός κλειστών Γυμναστηρίων Μιαούλη, Αιόλου, Παραλίας
	2.6.16 Μαζικός Αθλητισμός Ενηλίκων
	2.6.17 Άσκηση στην προσχολική ηλικία
	2.6.18 Αθλητισμός στην παιδική, εφηβική και τρίτη ηλικία
	2.6.19 Αθλητισμός ειδικών ομάδων
	2.6.20 Υποστήριξη Σωματειακού Αθλητισμού
	2.6.21 Συντήρηση, Καθαριότητα, Φύλαξη και Λειτουργία Αθλητικών Εγκαταστάσεων
	2.6.22 Σχολικοί Αγώνες
	2.6.23 Ποδηλατοδρομία
	2.6.24 Αθλοδιακοπές
2.7 Παιδεία	2.7.1 Απαλλοτριώσεις για έργα σχολικών στεγών
	2.7.2 Ανέγερση νέου νηπιαγωγείου οδός Θράκης Δ.Ε Μοσχάτου
	2.7.3 Ανέγερση Γυμνασίου στην Δ.Ε Ταύρου
	2.7.4 Προσθήκη αιθουσών στο 4 ^ο /5 ^ο Δημ.Σχολείο Δ.Ε Ταύρου
	2.7.5 Εργασίες νέας αυτόνομης θέρμανσης στο κτιριακό συγκρότημα Γυμν.-Λυκ. ΔΕ Ταύρου
	2.7.6 Ανακαίνιση αμφιθεάτρου «Τεμπονέρας» ΔΕ Ταύρου στο συγκρότημα Αγ.Σοφίας
	2.7.7 Αποκατάσταση ζημιών από καθιζήσεις στο 5 ^ο Δημοτικό Σχολείο Ταύρου
	2.7.8 Ανακατασκευή αύλειου χώρου στο 1 ^ο Δ.Σ Μοσχάτου, 2 ^ο Δ.Σ Μοσχάτου, 3 ^ο Δ.Σ Μοσχάτου
	2.7.9 Ανακατασκευή αύλειου χώρου στο 1 ^ο Δ.Σ Ταύρου, 2 ^ο Δ.Σ Ταύρου, 3 ^ο Δ.Σ Ταύρου, 4 ^ο Δ.Σ Ταύρου, 5 ^ο Δ.Σ Ταύρου
	2.7.10 Ανακατασκευή αύλειου χώρου στο 1 ^ο Γυμνάσιο-Λύκειο Μοσχάτου, 2 ^ο Λύκειο Μοσχάτου, Γυμνάσιο-Λύκειο Ταύρου
	2.7.11 Προσθήκη αίθουσας στο 3 ^ο Γυμνάσιο Μοσχάτου
	2.7.12 Ανακατασκευή αίθουσας εκδηλώσεων σε 1 ^ο Λύκειο-Γυμνάσιο Δ.Ε Μοσχάτου, 3 ^ο Γυμνάσιο Μοσχάτου

2.7.13	Ενεργειακή αναβάθμιση 3 ^{ου} Γυμνασίου Μοσχάτου, 1 ^{ου} – 2 ^{ου} Γυμνασίου, 1 ^{ου} Λυκείου Ταύρου, 2 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου ΔΕ Μοσχάτου, 6 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου Μοσχάτου, 1 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου ΔΕ Ταύρου, 3 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου ΔΕ Ταύρου, 4 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου ΔΕ Ταύρου, 5 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου ΔΕ Ταύρου, ΕΠΑΛ Ταύρου
2.7.14	Συντήρηση και επισκευή σχολικών κτιρίων
2.7.15	Ετήσια συντήρηση σχολικών κτιρίων
2.7.16	Αναβάθμιση εργαστηρίων πληροφορικής
2.7.17	Λειτουργία Σχολικών εργαστηρίων πληροφορικής για το κοινό
2.7.18	Κοινωνικό Φροντιστήριο
2.7.19	Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αγωγής υγείας, Καταναλωτή, αθλητισμού, πολιτισμού κ.α.
2.7.20	Επέκταση προγραμμάτων Σχολικού Τροχονόμου σε Δημοτικά-Νηπιαγωγεία
2.7.21	Προγράμματα πρόληψης ναρκωτικών ουσιών
2.7.22	Προγράμματα οδοντιατρικής πρόληψης
2.7.23	Προγράμματα Συμβουλευτικής Γονέων
2.7.24	Πρόγραμμα έγκαιρης ανίχνευσης, αξιολόγησης και υποστήριξης παιδιών με αναπτυξιακά προβλήματα
2.7.25	Δίκτυο ψυχοκοινωνικής στήριξης και ανάπτυξης παιδιών και των οικογενειών τους
2.7.26	Πρόγραμμα κυκλοφοριακής αγωγής
2.7.27	Λειτουργία των σχολικών αυλών ως χώρων άθλησης και παιχνιδιού για όλη την ημέρα, τα Σαββατοκύριακα και τι καλοκαίρι
2.7.28	Πρόγραμμα ανάπτυξης σχέσης μαθητή-βιβλιοθήκης
2.7.29	Προγράμματα τοπικής ιστορίας
2.7.30	Συνήγορος παιδιού
2.7.31	Μαθητικό Φεστιβάλ
2.7.32	Φεστιβάλ περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

	2.7.33 Μουσικά σύνολα μαθητών
	2.7.34 Παιχνίδια παραδοσιακά και εκπαιδευτικά
	2.7.35 Πρόγραμμα κολύμβησης παιδιών
2.10 Παιδεία και Πολιτισμός	2.10.1 Κέντρο Διά Βίου Μάθησης
	2.10.2 Κοινωνικό Πανεπιστήμιο
	2.10.3 Σεμινάρια – Διαλέξεις
	2.10.4 Μουσείο Χαμένων Πατρίδων «Σφαγεία»
	2.10.5 Μουσείο Αρχαιολογικής Ιστορίας «Μιαούλη»
	2.10.6 Ανακατασκευή κτιρίου Αγ.Κων/νου-Χρυσ.Σμύρνης
	2.10.7 Εξοπλισμός Πολιτιστικού
	2.10.8 Ανακατασκευή Οικίας Βασσάλου
2.11 Νεολαία	2.11.1 Δημιουργία και λειτουργία Κέντρου Νεολαίας
	2.11.2 Νεολαία και Σκάκι
	2.11.3 Νεολαία και ΚΑΠΗ

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: Τοπική οικονομική Ανάπτυξη & Απασχόληση

Άξονες-Μέτρα	Γενικοί Στόχοι	Έργα και Δράσεις
<p>3.1 Ανεργία – Απασχόληση</p>	<p>3.1.1 Ενίσχυση των δράσεων προώθησης της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο μέσω προγραμματισμού, συντονισμού και ανάπτυξης των απαραίτητων δομών και μηχανισμών και ολοκληρωμένη παρακολούθηση και διαχείριση του έργου</p>	<p>3.1.1.1 Εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση με ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής του</p>
		<p>3.1.1.2 Ενίσχυση λειτουργίας του γραφείου ενημέρωσης ανέργων και επιχειρήσεων</p>
		<p>3.1.1.3 Θέσπιση χώρου στην ιστοσελίδα του Δήμου «ενθάρρυνσης και στήριξης» του ανέργου Δημότη με ευέλικτα και απλοποιημένα εργαλεία & τεχνικές εύρεσης εργασίας</p>
		<p>3.1.1.4 Δικτύωση των δομών του Δήμου με τους κοινωνικο-οικονομικούς εταίρους που εδρεύουν στην περιοχή του Δήμου και συντονισμός κοινών ενεργειών & δράσεων με στόχο την μείωση του ποσοστού ανεργίας του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου</p>
		<p>3.1.1.5 Βελτίωση των όρων και προϋποθέσεων της απασχολησιμότητας των ειδικών μειονεκτούντων ομάδων για την επανένταξη τους στην αγορά εργασίας</p>

		3.1.1.6 Συμβουλευτική σε ανέργους
		3.1.1.7 Κοιτίδες νέας επιχειρηματικότητας
		3.1.1.8 Βελτίωση επαγγελματικών προσόντων ανέργων με την προώθησή τους σε προγράμματα κατάρτισης
		3.1.1.9 Βελτίωση επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων
		3.1.1.10 Καταγραφή επιχειρήσεων με έδρα τον Δήμο
	3.1.2 Η προώθηση της επαγγελματικής κατάρτισης και δια βίου εκπαίδευσης των κατοίκων της περιοχής για την ενίσχυση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρωπίνου κεφαλαίου	3.1.2.1 Λειτουργία Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης για την εφαρμογή προγραμμάτων δια βίου μάθησης
		3.1.2.2 Ενέργειες κατάρτισης και προώθησης στην απασχόληση ανέργων, γυναικών, ευπαθών ομάδων και νέων στον τομέα του πολιτισμού, κοινωνικής μέριμνας και περιβάλλοντος μέσω δράσεων κοινωνικής επιχειρηματικότητας
		3.1.2.3 Βάση δεδομένων για προγράμματα κατάρτισης και δια βίου εκπαίδευσης ενημέρωση μέσω της δημοσιότητας των πολιτών & επιχειρήσεων της περιοχής Του Δήμου
		3.1.2.4 Πιστοποίηση των 'άτυπων' γνώσεων και δεξιοτήτων μέσω εξειδικευμένων προγραμμάτων ΚΕΚ και παροχή πιστοποίησης σε ανέργους δημότες για την ομαλή ένταξη τους στον εργασιακό βίο

3.2 Τοπική Επιχειρηματικότητα	3.2.1 Προώθηση της δια βίου εκπαίδευσης των επιχειρηματιών.	3.2.1.1 Σχεδιασμός και υλοποίηση υπηρεσιών και δράσεων με στόχο την αξιοποίηση και διάχυση των νέων τεχνολογιών από τις τοπικές επιχειρήσεις
		3.2.1.2 Πρόγραμμα Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης των Επιχειρήσεων για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και τον ρόλο τους στην τοπική κοινωνία
		3.2.1.3 Έγκαιρη εκπαίδευση των επιχειρηματικών φορέων στους νέους τους ρόλους στο στάδιο υλοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων με ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και καλές πρακτικές
		3.2.1.4 Συμβουλευτικός Σταθμός για επιχειρήσεις
		3.2.1.5 Σεμινάρια για επιχειρηματίες
		3.2.1.6 Στήριξη στην ίδρυση και λειτουργία ΚΟΙΝ.ΣΕΠ
		3.2.1.7 Λειτουργία του Τμήματος Αδειοδοτήσεων των καταστημάτων
	3.2.2 Στήριξη / προώθηση της (γυναικείας) επιχειρηματικότητας	3.2.2.1.Ενέργειες προώθησης και συμβουλευτικής υποστήριξης (γυναικείας) επιχειρηματικότητας και ιδίως των μακροχρόνια ανέργων γυναικών που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό
		3.2.2.2 Υλοποίηση προγραμμάτων εναρμόνισης και εξισορρόπησης επαγγελματικού βίου και οικογενειακής ζωής
		3.2.2.3 Καταγραφή της Τοπικής Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας με την σύνταξη Ετήσιας Έκθεσης και την έκδοση μηνιαίου ενημερωτικού δελτίου

		3.2.2.4. Φιλοξενία καταλόγου επιχειρήσεων στην ιστοσελίδα του Δήμου και σε άλλα σημεία εύκολης πρόσβασης (one – stop shop, info kiosk)
3.3 Δημοτική Επιχειρηματικότητα	3.3.3 Καθιέρωση νέων δράσεων που προωθούν την οικονομική κοινωνική νεανική και πολιτιστική δράση της δημοτικής επιχειρηματικότητας	3.3.3.1 Δημιουργία Τοπικού Παρατηρητηρίου για τα νέα δεδομένα και τις τάσεις του νέου πνεύματος και της σύγχρονης επιχειρηματικής κουλτούρας
		3.3.3.2 Διασφάλιση βασικών υποδομών (δίκτυα και τεχνικά έργα) για τη στήριξη της τοπικής οικονομίας
		3.3.3.3 Ανάπτυξη δράσεων που προωθούν ένα ευρύ δίκτυο επιχειρηματικών συνεργασιών με κοινωνικούς & οικονομικούς φορείς στα πεδία του Περιβάλλοντος, της Αειφόρου Ανάπτυξης, του Πολιτισμού και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης .
3.4 Κοινωνική Οικονομία	3.2.4 Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας	3.2.4.1 Δημιουργία Δομής Συμβουλευτικής και Κατάρτισης για εργαζόμενους σε επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας – Ενδυνάμωση κοινωνικής Ευθύνης και Αλληλεγγύης – Προώθηση της Εθελοντικής προσφοράς και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης ως εναλλακτική μορφή κοινωνικής δράσης – Σύσταση πυρήνων εθελοντών εμπυχωτών με στόχο την προβολή της κοινωνικής οικονομίας και της τοπικής ισότητας
		3.2.4.2 Πιλοτική λειτουργία Κοινωνικών Επιχειρήσεων στον τομέα της κοινωνικής φροντίδας , του Πολιτισμού και της Πράσινης Οικονομίας

		3.2.4.3 Πρόγραμμα Προβολής και Δημοσιότητας για τα πολλαπλασιαστικά οφέλη και τις επιπτώσεις του έργου της Κοινωνικής Οικονομίας στη Βιώσιμη τοπική Ανάπτυξη και την δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας - Παροχή αναπτυξιακής και τεχνικής βοήθειας σε δράσεις των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας που συμβάλλουν στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη του Δήμου
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4 : Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής κατάστασης του Δήμου		
Άξονες-Μέτρα	Γενικοί Στόχοι Έργα και Δράσεις	
4.1 Διοικητική Οργάνωση & Λειτουργία Υπηρεσιών	4.1.1 Εφαρμογή νέου Ο.Ε.Υ.-Βελτίωση διοικητικής ικανότητας, αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των υπηρεσιών του Δήμου	
	4.1.2 Αναδιοργάνωση και ορθολογική λειτουργία Νομικών Προσώπων Δήμου.	
	4.1.3 Αξιοποίηση / ενσωμάτωση νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών στην εσωτερική λειτουργία του Δήμου	
	4.1.4 Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος ολικής ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και εφαρμογή διαδικασιών παρακολούθησης & αξιολόγησης των υπηρεσιακών μονάδων του Δήμου	
	4.1.5 Εναρμόνιση Πιστοποιητικών Διαχειριστικής Επάρκειας σύμφωνα με τη νέα οργανωτική δομή και υπηρεσίες του Δήμου	
	4.1.6 Καθιέρωση συστήματος διοίκησης μέσω στόχων	
	4.1.7 Πιστοποίηση (ISO)	
	4.1.8 Αξιολόγηση Δομών	
4.2 Ανθρώπινο Δυναμικό & Υλικοτεχνική Υποδομή	4.2.1 Αύξηση συμμετοχής προσωπικού Δήμου και Νομικών Προσώπων αυτού σε προγράμματα κατάρτισης - επιμόρφωσης	
	4.2.2 Βελτίωση εργασιακού περιβάλλοντος του Δήμου- Διαμόρφωση ενός ασφαλούς, υγιούς και λειτουργικού περιβάλλοντος εργασίας	

	4.2.3 Προμήθεια, συντήρηση και αναβάθμιση μηχανολογικού, τεχνολογικού και λοιπού εξοπλισμού
	4.2.4 Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του εξοπλισμού και των εγκαταστάσεων του Δήμου
	4.2.5 Αξιοποίηση και επέκταση της ευρυζωνικότητας στις Δημοτικές ενότητες.
4.3 Εξυπηρέτηση του Πολίτη	4.3.1 Ανάπτυξη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με στόχο τη διευκόλυνση της επικοινωνίας των πολιτών με τις υπηρεσίες του Δήμου και την βελτίωση της εξυπηρέτησης
	4.3.2 Ενίσχυση της διαφάνειας στις διαδικασίες διαχείρισης υπηρεσιών του Δήμου
	4.3.3 Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών προς το δημότη
	4.3.4 Έκδοση οδηγού Δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των πολιτών
	4.3.5 Διαδικασίες Βελτίωσης σχέσεων Δήμου με τους πολίτες
	4.3.6 Συνεχής αναβάθμιση και λειτουργία της Διαδικτυακής πύλης του Δήμου και οργάνωση ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος διοικητικής διαχείρισης Δήμου
	4.3.7 Λειτουργία ΚΕΠ
	4.3.8 Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης
	4.3.9 Δράσεις για την ενίσχυση συμμετοχής των πολιτών
	4.3.10 Εξυπηρέτηση πολίτη
	4.3.11 Δημιουργία εύχρηστου οδηγού Δημοτικών Υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του πολίτη
4.4 Συνεργασίες-Εξωστρέφεια	4.4.1 Ανάπτυξη συνεργασιών με φορείς και επιχειρήσεις της περιοχής του Δήμου
	4.4.2 Ανάπτυξη συνεργασιών με ΟΤΑ α' και β' βαθμού
	4.4.3 Συμμετοχή του Δήμου σε εθνικά διαδημοτικά δίκτυα ΟΤΑ
	4.4.4 Αδελφοποιήσεις με Δήμους του εσωτερικού και του εξωτερικού
	4.4.5 Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα συνεργασίας Περιφερειακών Αρχών, ΟΤΑ, Οργανισμών και Επιχειρήσεων
	4.4.6 Ανάπτυξη συνεργασιών με διεθνή δίκτυα και οργανώσεις ΟΤΑ

4.5 Οικονομική Διαχείριση - Αξιοποίηση Δημοτικής Περιουσίας & Χρηματοδοτικών Πηγών	4.5.1 Βελτίωση οικονομικών μεγεθών Δήμου
	4.5.2 Εξορθολογισμός δαπανών-μείωση λειτουργικού κόστους
	4.5.3 Αξιοποίηση δημοτικής ακίνητης περιουσίας
	4.5.4 Βελτιστοποίηση λειτουργίας εισπρακτικών μηχανισμών Δήμου
	4.5.5 Αξιοποίηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς 2007-2013
	4.5.6 Αξιοποίηση Εθνικών και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
	4.5.7 Διεκδίκηση εγκαταλελειμμένων χώρων
4.6 Δημοτικές Ενότητες	4.6.1 Ισόρροπη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των Δημοτικών Ενοτήτων
4.7 Ψηφιακές Υποδομές και Δράσεις	4.7.1 Αναδιοργάνωση και εκσυγχρονισμός υπηρεσιών με σύγχρονα εργαλεία (GIS κλπ)
	4.7.2 Επενδύσεις Ανάπτυξης Ψηφιακών Υποδομών του Δήμου
	4.7.3 Ελεύθερη πρόσβαση στο internet
	4.7.4 Ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων και δικτύου οπτικών ινών
	4.7.5 Υλοποίηση application για Android και iOS συσκευές
4.8 Προστασία και ασφάλεια ζωής και περιουσίας του πολίτη	4.8.1 Δράσεις Τοπικού Συμβουλίου Παραβατικότητας
	4.8.2 Δράσεις για τη στάθμευση και την κυκλοφοριακή αγωγή
	4.8.3 Έλεγχοι ποιότητας αέρα, θορύβου, ακτινοβολίας
	4.8.4 Ηλεκτροφωτισμός οδών – πλατειών
	4.8.5 Υπογειοποίηση δικτύου ΔΕΗ

